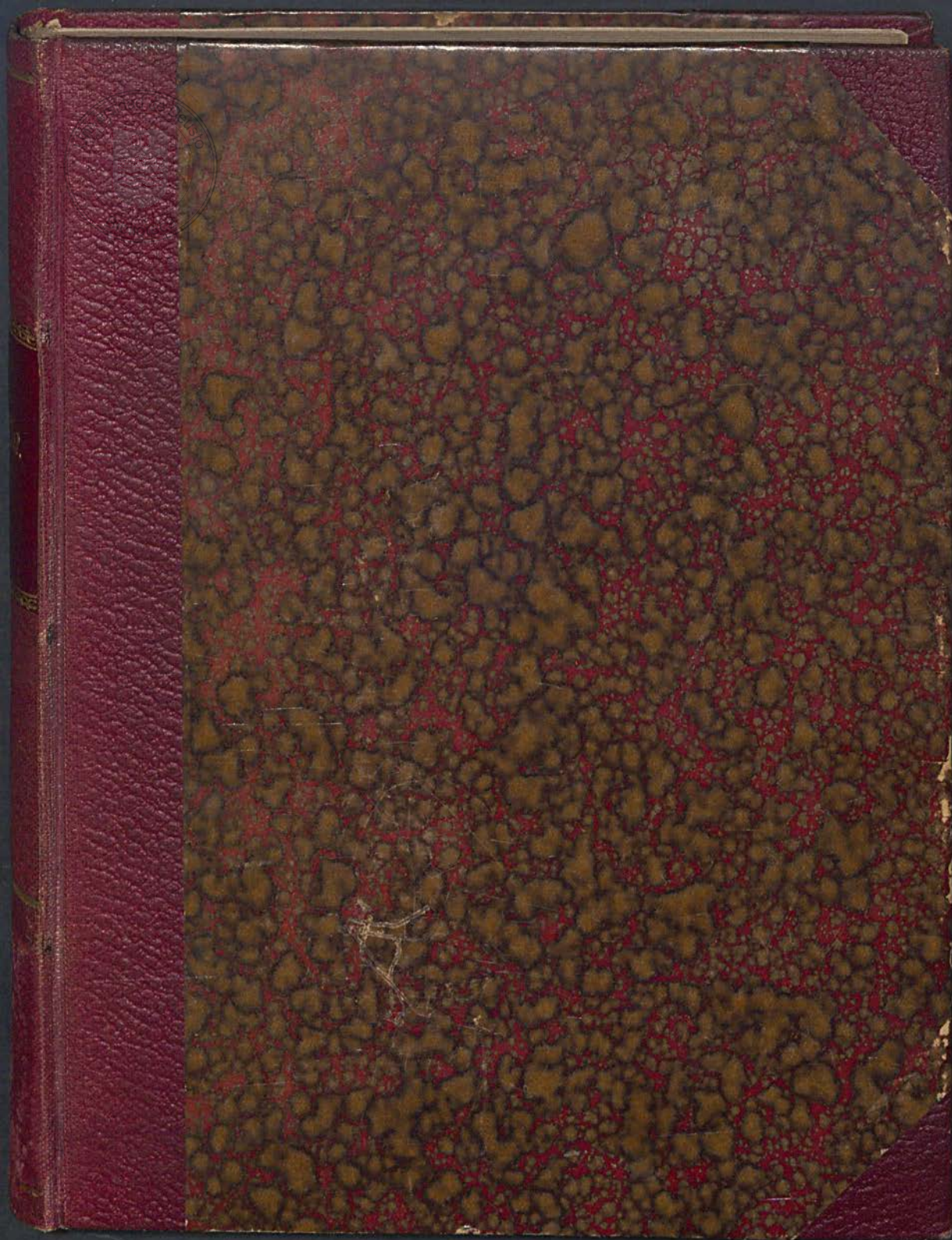

Hasenmoller.

Biblioteca
Josephine
Oriont.

79-81

HISTORIA IESVITICI
ORDINIS,
IN QVA DE SOCIE-
TATIS IESVITARVM AVTO-
*re, nomine, gradibus, incremento, vita, votis,
privilegijs, miraculis, doctrina, mor-
te, &c. perspicuè solideq;
tractatur:*

15870

Conscripta à
M. ELIA HASENMVLLERO:

ET
INQVIRENDÆ VERITATIS ERGO MIS-
sa, ad Generalem IESVITARVM Præpositum,
CLAVDIVM AQVAVIVAM.

*Id III 356
138.*

Goetfrid Frischmann

FRANCOFVRTI AD MOENVM,
Excudebat Iohannes Spies. 1593.

POLYCARPVVS LEISER
S. THEOLOGIAE DOCTOR,
SYNCERIQUE EVANGELII IESV CHRI-
sti minister, CLAVDIO AQUAVIVÆ, Præposi-
to Generali Societatis Iesu, veram ad Ie-
sum Christum conuersionem
precatur.

Vixit superioribus proximis annis, in a-
liquod Societatis vestre Collegijs, Ma-
gister quidam, nomine Elias Hasen-
müller; absq; dubio compluribus Iesui-
tis non ignotus. Is pro singulari sua, qua-
tū in vestram Societatem ferebatur, affectione,
quā diligentissimè vestri ordinis statuta, mores,
consuetudines & doctrinam observabat, perscruta-
batur, addiscebatur, connotabat. Idq; omne eum in fi-
nem, ut postquam sectæ vestre sacra omnia ritè ac
perfectè addidicisset, eò maiori cum Zelo se totum ei
addicere, indeq; unā cum alijs, contentiori studio
sanam Evangelij doctrinam oppugnare posset.

Verū benignissimus cælestis pater, omnis mi-
sericordiae fons & origo, eius misertus, ne in æternum
periret, clementer ipsum in viam reduxit, ita ut er-

A 2 rorem

EPISTOLA

rorem & lapsum suum non tantum verè agnouerit, & seriò deplorarit: sed etiam, quæ antea oppugnanda veritatis ergò consignarat, postea in longè diuersum usum conuerterit. Etenim pro modulo donorum sibi diuinitus concessorum, breuem HISTORIAM ORDINIS IESUITICI adornauit hoc animo, ut eam initio bonorum virorum iudicio subijceret, & postea accuratiore lima adhibita suo tempore publicaret: quò hac ratione, quantum in se esset, iuuenes curiosiores præmoneret, ne nimium mellitis vestris verbis fiderent; sed omnia probè animo prius pensitarent, quàm heresis vestra compedes sibi à vobis iniici paterentur. Illius historie chartas superiori anno, posteaquam V Vitebergam ad me venit, ut per occasionem eas inspicerem, apud me deposuit: sed paucis diebus post, Deo curriculum vitæ eius abrumpente, feliciter ex hac erummosa vita ad cælestem Ecclesiam emigravit. Ubi omni animi contentione Deo Opt. Maximo humiliter gratias egit, quòd ex laqueis Iesuiticæ prauitatis ante mortem ipsum eripuisset.

Et fortassis chartæ istæ perpetuò apud me delitassent, nisi commodè superioribus mensibus in vitam Ignatij Loiole, vestri progenitoris, à Iohanne Petro

DEDICATORIA.

5

Petro Maffei de scriptam, incidissem, qui in sua ad te ~~deus quoniam~~ testatur, ea quæ vester iste parens gessit, digna esse, in quibus immortalitati commendandis, scriptorum omnium certet industria. Cum igitur in hac historia, non pauca occurrant, quæ partim ab illo ipso societatis vestre patre olim instituta sunt, partim à vobis filiis ipsius obedientissimis quotidie geruntur, atque digna sunt, quæ toti orbi, ad penitiùs vos cognoscendos, innotescant: profectò metui ne piaculum cõmitterem, si hæc vestra gesta supprimerem, neque per typos immortalitati commendarem.

Simultamen, ut ingenuè verum fatear, miror, quò fiat, quòd cum omnium scriptorum industriam, in commẽdandis vestri Ignatij gestis, certare cupiatis, interim tamen eius & vitam & regulas, adeoq; omnem vestram conuersationem ita studiosè hactenus calaueritis: ut vix paucis, etiam Pontificiæ Ecclesiæ addictis, nedum alijs, ab ea alienis, ista nota sint. Num adeò inuidi? ut per quæ vos cælum (si Deo placet) aditis, ea nemini mortalium accuratiùs cognita esse velitis. An verò eodem animo præditi estis, quo mundus: de quo Saluator, Ioh. 3. Quisquis

A

3

peruer-

EPIST. DEDICATORIA

peruersè agit, odit lucem: nec venit ad lucem, ne arguantur opera ipsius?

Verum ut ut sit, Ego, ne iniquus huius depositi possessor videri possem, neuè industria huius scriptoris, in commendandis rebus vestris, frustra laborasset, historiam hanc typis plenè adornatam ad te, mi Claudi, Generalis Iesuitarum Præposite, mittere volui. Tu suscipies eam beneuolentia qua volueris: Et huius tui veteris alumni consignatione recognosces. Quod si in quibusdam pauciora de vobis vestrisque mysterijs retulit, quàm rerum à vobis gestarum amplitudo requirit, tu prolatis societatis vestre annalibus, quorum semel atque iterum hic noster Helias in sua historia mentionem facit, defectum illum supplebis. Denique hac nostra, donec alius quispiam vestros mores Et gesta plenius perscripserit, boni consules. Scriptum Brunsvige, in veteri Museo singularis vestri fautoris Et amici D. D. Martini

Chemnitij, Anno, Et c.

LXXXVIII.

IN.

INDEX.

Proœmium.

CAPVT I.

De primo Iesuitarum auctore & conditore,
IGNATIO Loyola.

CAPVT II.

De Iesuitarum nomine.

CAPVT III.

De varijs Iesuitarum generibus & incremento, cuius membra præcipua sunt hæc:

1. De Generali Iesuitarum.
2. De Iesuitarum Assistentibus, seu intimis consiliarijs.
3. De Iesuitarum Professis.
4. De Iesuitarum Denotorijs serujs: seu trium votorum Professis.
5. De Nouitijs Iesuitarum.
6. De Iesuitarum serujs temporalibus, seu Coadiutoribus formatis.
7. De serujs Iesuitarum spiritualibus.
8. De Præceptoribus Iesuitarum.
9. De spiritualibus Iesuitarum Præfectis.
10. De Iesuitarum Conuocatoribus.
11. De Iesuitarum Confessarijs.
12. De Iesuitarum Pœnitentiarijs.
13. De Iesuitarum Sacerdotibus.

14. De

I N D E X.

14. Iesuitarum Rectoribus & Regentibus.
15. Iesuitarum Ministris seu Oeconomis.

C A P V T III.

De publica Iesuitarum vita.

C A P V T V.

De priuata Iesuitarum vita.

C A P V T VI.

De votis Iesuitarum.

1. De voto Paupertatis Iesuiticae.
2. De secundo Iesuitarum voto, quod est Castitatis perpetua.
3. De tertio Iesuitarum voto, quod est Obedientia.
4. De quarto Iesuitarum voto, quod est Professorum.

C A P V T VII.

De Iesuitarum Priuilegijs.

- Ex {
Prima
Secunda
Tertia
Quarta
Quinta
Sexta
Septima
Octaua
Nona
Decima
}

bulle Pontificis Romani.

Vndeci-

I N D E X.

- Ex {
Vndecima
Duodecima
Decima tertia
Decima quarta
Decima quinta
Decima sexta
Decima septima
Decima octaua
Decima nona
}

bulle Pontificum Romanorum.

C A P V T VIII.

De Iesuitarum Miraculis.

C A P V T IX.

De Iesuitarum doctrina.

1. De sacra Scriptura.
2. De Persona & officio Christi.
3. De Spiritu sancto.
4. De Angelis.
5. De imagine Dei in homine.
6. De Prouidentia Dei.
7. De Arbitrio hominis post lapsum.
8. De Peccato.
9. De Decalogo.
10. De Euangelio.
11. De Christi Regno & Sacerdotio.
12. De Iustificacione hominis.
13. De Fide.
14. De bonis operibus.

B

15. De

15. De Penitentia,
16. De Ministerio Euangelij & huius Ministris.
17. De Septem Iesuitarum Sacramentis.
18. De Ecclesia.

C A P V T X.

De Iesuitarum Patre, qui est Papa, & Matre,
quæ est Roma.

C A P V T XI.

De Morte Iesuitarum.

F I N I S.

PRO-

P R O O E M I V M.

P AUCIS abhinc annis, in regno Pontificio, nouum frat-
terculorum ordinem, qui se sub Iesuitarum nomine
omnibus venditat, exortum esse, notius est toti Chri-
stiano orbi, quàm vt opus sit multis verbis exponere.

Est autem nouitio isti sodalitus in more posi-
tum, gloriari suum ordinem, non vt reliquos, DEI Ec-
clesiæ ab hominibus obtrusum, sed ab ipsa summa bo-
nitate & sapientia Dei, Domini ac creatoris nostri (sic enim prima ipso-
rum regula Latina loquitur) in hoc introductum esse, vt hæresibus tum
omnibus, tum maxime Lutheranae resisteret: hoc est, vt nutantem
Pontificis Romani sedem suffulciret. Vnde etiam, de nescio quibus cœ-
lestibus *in gloria*, nec non diuinis ac angelicis somnijs & colloquijs miri-
ficè gloriantur, maxime quo ad primum ordinis sui fundatorem, quasi is
prorsus diuino Spiritu afflatus omnia & dixerit & fecerit.

Magnifica mehercule gloriatio, & digna, quæ diligentius, quid ve-
ri quidue vani complectatur, excutiat. Sed si vel ipsorum Iesuitarum
propria Elogia, quibus illi ordinis sui inuentorem exornare solent, ob-
seruetur, vel reliqua ipsorum vita penitus introspectatur, reapse depre-
hendetur, nihil minus verum esse, quàm affirmare hunc ordinem à Deo
ipso introductum esse; cum vice versâ luce meridiana clarius ex ijs sit fu-
curum, hunc ordinem à nemine alio, quàm ab ipso mēdaciorem paren-
te initio inuentum, Loiola postea inspiratum, atq; inde in totum terra-
rum orbem, ceu vltimam Satanæ aduersus veritatem machinam, intro-
ductum esse. Id quod in hoc scripto, diuinâ adiutus gratiâ, manifestè de-
monstrare annitar.

Adeste ergo vos omnes Iesuitæ, quotquot vel in veteri vel in nouo
orbe circumuagamini, & quæ prolaturus sum attentis animis percipite.
Commonstrabo vobis, fingere, ordinem à Deo introductum, non idem
esse quod probare.

Profitetur autem me summam fidem in referendis certis & veris
præstiturum, & quantum argumenti ratio ferre poterit, modestiæ insu-
per studiosum futurum.

Christum Iesum, verum & vnicum Ecclesiæ nostræ caput, precor,
vt per Spiritus sui gratiam largiatur, ne absque fructu hic meus labor
B 2 abeat.

*est quidem, sed
non in Dominum*

*nihil minus
professio verum
a Deo, sed
in immanis
ipso mendacis
parante, scilicet
nempe.*

beat. Quod tū futurum spero, si vt Ego scribendo amorem & studium veritatis affero: ita lectores percipiendo, pietatem cum aeterna salutis desiderio coniunctam habeant.

C A P V T I.

*De primo Iesuitarum authore & conditore,
Ignatio Loiola, milite prophano.*

ATENTVR ipsi Iesuita, Ignatium Loiolam, quem sui ordinis parentem agnoscunt, patria Hispanum, genere nobilem, affectione verò hominem, concupiscentiæ, superbiæ ac reliquis corporis voluptatibus deditissimum, a Dei autem metu ita alienum fuisse, vt ex ephebis egressus non veritus fuerit dicere, se manu sua dextra (qua gladium vibrabat, aëremq; percutiebat) vel in vitis Dijs hostes suos omnes comminaturum. Bobadilla, vnus ex primis Iesuitarum patribus, fatetur, eum fuisse hominem armis castriq; assuetum, & tam truculenta animi ferocitate præditum, vt quemuis obuium, etiam caprinam ob lanam sibi resistentem, gladio vel hasta transuerberare fuerit ausus.

Hanc plus quàm ferinam feritatem, etiam post institutam Iesuitarum sectam adeò non deposuit, vt Hoffens, Romæ in domo Iesuitarum Professa Assistens, testatus sit: eundem nonnullos societatis suæ fratres flagellis (Iesuitæ disciplinā, Loiola spiritualement mortificationem, nuncupant) ita confecisse, vt prematura morte interierint. Salmanaassar Neapolitanus confitetur; quòd fuerit naturā ferox, saeuus, durus, truculentus. Carmen, quod ipsius effigiei subijcitur, testatur: quòd fuerit miles vanis iactatus in armis. Et sane qualis fuerit per vniuersam vitā, propria plius conscientia ipsi dictauit, quæ eum aegerit, vt sub finem vitæ (teste Ribadeneira vitæ ignatianæ decantatore) ipse seipsum detestabilem dixerit, & professus fuerit, se indignum, qui honestè sepeliretur, &c.

Ehem, bone lector, quid tibi iam, dum adhuc inter principia versamur, de hoc primo agminis istius inuentore & ductore videtur? an eum à Deo, an verò à Diabolo (qui in India Iesuitas suos filios vocat) ad hunc nouum ordinem Iesuitarum incohandum, vel potius ad antiquum

quum Pharisaorum ordinem restaurandum, excitatum putas? sed parumper quiesce, adhuc longè maiora & atrociora cognosces.

Postquam ergo primus hic Iesuitarum auctor, à Spirituali suo patre (qui homicida est & mendax ab initio) instigatus, se totum cædibus Iohann. 8. perpetrandis tradidisset, factum est, vt in periculis, quæ amauit, ad eundis, magnas & corpore & animo clades acciperet.

Cum enim nimis ferociret, diuina vindicta in ipsum exardescere, Verba Iesuitæ factum est; vt in oppugnatione vrbs Pompeiopolitana, neca bombardis à Gallis inmissa, crus eius dextrum frangeretur: sinistrum quoq; riani. lapide de muro excusso grauius vulneraretur. Talis enim poena decebat Iesuitæ pedes hominis, post iniustas cades currentis, accursum Euangelij impetantur li- diensis. Noluit tamen tunc temporis diuina iustitia, humano generi irabros de Lo- ta, homicidam istum penitus tollere: sed deditione vrbs facta, quorum iola, Petrus dam clementia, qui Ignatium Loiolam ad poenitentiam adducere con- Ribadenei- bantur, curatus est, ita tamen, vt in vtrumq; latus, pedibus æger, claudita- tam. caret.

Tali poena diuinitus affectus, militiam deseruit, & lectioni profa- Eph. 6. norum librorum, temporis fallendi causa, totum se tradidit. Ac quo- Gen. 9. niam claudicans Ignatius à nobilibus ridebatur: hostes quoq; ipsi insultabatur: ac ipse ad res politicas decorè agendas se ineptum iam intelligebat; militaris atq; politica vitæ peruersus, vitam solitariam (quam illi Spiritualement voant) sectari, deq; nouo ordine cogitare cepit. Rom. 2.

Fingunt autem Iesuita, Ignatium Loiolam non fortuito, aut casu quodam cogitationes de nouo ordine instituendo venisse: sed diuinitus excitatum Iesuitarum exercitum conscripsisse. Dicunt enim: Mariam virginem, Dei genitricem, portantem in vlnis puerum IESVM, apparuisse Ignatio: eumq; vt in filij IESV honorem, Iesuitarum societatem Iesuita fin institueret, hortatam esse, ac simul promississe, se illis indulgentissimam gunt. Lo- matrem, adiutricem & promotricem futuram. A beata ergo Maria, vt iola à Ma- nungantur, excitatus: primò se totum dedit deuotioni S. Petri, cuius et- rig. per sua iam ope sanatum ferunt. Postmodum literis profanis sepositis, sacra se sum ipsarū sanctorum, quas vulgò Legendam, alij Lugendam dicunt: de deuotione instituisse. beatæ Mariæ offerenda, & his similes nugas. Similibus verbis sunt nugas.

Inde fingunt Iesuita, nocte quadam vigilanti, augustissima specie, & beatissimo lumine fulgentem Mariam virginem cum paruulo IESV, non modò sese palam ostendisse, verum etiam incredibili benignitate

Iohia vox.

scientia mille
testis.
o sepultura
gnis canina.

C A P V T I D E

spectandam aliquandiu præbuisse, quo viso mirificè recreatum, tantum repente odium fastidiumq; eorum, quæ apud cæcos mortales prima habentur, concepisit, ut omnes rerum illarum, quamvis diuturno vsu ac vetustate corroboratas imagines, ex hominis istius memoria, confestim aspectus ipse deterferit. Quin imò hoc Dei beneficium ipsi per omnem vitam proprium atq; stabile mansisse, ut quotiescunq; sublatis in cælum oculis astra suspexerit, mortalia cuncta illi, repente fordescere cœperint, & miro quodam cœlestium desiderio abreptus fuerit.

Neq; verò cuiquam noui quid videatur, quod Ignatius Loiola, primus Iesuiticæ sectæ inuentor, diuinas apparitiones finxit. Hoc enim & alij nouarum ac impiarum rerum inceptores factitarunt. Sic olim Mahumetes, Turcarum fator, Angelorum consortium; sic nostra ætate Pelargus, Anabaptistarum pater, spirituum cœlestium colloquia: sic Cinglius, diuina somnia: hic verò Ignatius Loiola beatæ Mariæ conuersationem & familiaritatem sibi tribuit: ut hac ratione sibi suisq; hominibus aliquam auctoritatem & existimationem in oculis vulgi suscitaret.

Ego verò illud hominum genus, quod neq; Christi doctrinam sequitur, neq; sanctorum vitam exprimit: non à Deo, sed à Diabolo (qui illis diuina permissione, eò quod Euangelicæ veritati credere nolunt, loco Angelorum sanctorum loquitur) excitatum credo, & statuo. Id quod vel ex vnico Ignatij Loiola, primi Iesuitarum architecti, exemplo, & sequenti ratione manifestissimum est.

Christus Iudæis dicit: Vos ex patre Diabolo estis, quia desideria patris vestri vultis facere: ille homicida erat ab initio, & in veritate non stetit, quia non est veritas in eo. Cùm loquitur mendacium, ex proprijs loquitur, quia mendax est, & pater mendacij. Illud dictum Saluatoris hunc in modum Iesuitis Ego applico. Gloriabantur Iudæi, se patrem habere Abrahamum. At neq; fidem Abrahami habebant, neq; opera eius faciebant: nihilominus tamen Abrahamitæ dici volebant. Quod tamen Christus constanter negat, quia fide & operibus Abrahamæ carebant. Sic Iesuitæ, nomen desumunt à Iesv: sed neq; Iesv doctrinam habent, neq; opera Iesv faciunt. Id quod ex sequentibus vsq; adeò clarè patebit, ut qui videre id nolit, verè à Deo sit excœcatus. Ideo nos cum Christo Salvatore Iesuitis dicimus: Vos non ex Iesv, sed ex patre Diabolo estis, quia huius opera facitis, & AntiChristi doctrinam vrgetis. Ac proinde Diabolus, vos verè, ut in epistolis Indicis ipsi fatemini, suos filios vocat.

Nam quales & quantas conspirationes, cædes, homicidia, latrocinia &

PRIMO IESUITARVM INVENTORE.

15

nia & insidias Iesuitæ struant Euangelicis, in ipsorum perniciem, multa regna, plures prouinciæ, & innumera propemodum vrbes sentiunt: licet interim pauci sint, qui damnum Ioseph considerent. Quantis etiam dolis & fraudibus mendacia spargant Pontificia, mordicè ea retineant, & igni ferroq; defendant, nemo ignorat. Et ad hoc peculiari voto obstringuntur. Etenim, præter vsitatum Monachorum morem, quatuor votis sese totos, corpore & animo, in obsequium Antichristi Pontificis Romani tradiderunt: neq; aliter, quàm is vult, hiscere audent; sicuti in Bulla Pauli III. habetur, in qua hæc verba continentur. Et quamvis Euangelio doceamur, & fide orthodoxa cognoscamus, ac firmiter profiteamur, omnes Christi fideles Romano Pontifici tanquam capiti ac IESV CHRISTI vicario subesse: ad maiorem tamen nostræ societatis humilitatem ac perfectam vnus cuiusq; mortificationem & voluntatem nostrarum abnegationem: summopere conducere iudicauimus, singulos nos vltra illud commune vinculum, speciali voto astringi, ita ut quicquid Morum & fidei propagationem pertinet, & ad quasq; prouincias nos mittere voluerint, sine vlla tergiversatione aut excusatione illicò quantum in nobis fuerit, exequi teneamur. Siue miserit nos ad Turcas, siue ad quoscunq; alios infideles etiam in partibus, quas Indias vocant, existentes, siue ad quoscunq; hereticos, siue schismaticos, seu etiam ad quosvis fideles.

His verbis Ignatius Loiola se, suosq; confœderatos, quorum initio habuit tantum decem, Iulio III. Pontifici Romano, obligauit voto (ut vocant professorum: quorum officium est, à consilijs sedere Papæ, & in omnes occasiones intentos esse, ut Pontificia tyrannis stabiliatur, Christi autem regnum aboleatur. Hinc fit, quod per totum terrarum orbem vagentur, & res pontificias disseminant, ac omnem Antichristi iniquitatem pro viribus, varijs dolis & artibus, consilijs & studijs tueantur. Cumq; in omnibus operibus iniquitatis cæteros monachos longè anteuertant: iccirco etiam indulgentius à Pontificibus Romanis fouentur, ditantur & honorantur.

Hoc igitur cum primis notandum venit: Iesuitarum agmen, non à Deo, neq; à filio ipsius Iesv Christo, sed ab Ignatio Loiola, milite profano, produci. Qui cùm viribus corporis destitutus ad bellum hominibus inferendum amplius ineptus esset: animi dotes (ut dictum est) ad bellum Ecclesiæ Christi & Sanctis inferendum, contulit. Cùmq; videret Lutherum multum Pontificiæ idolomanie detrahente, imò totum pontificium regnum ignito diuini verbi gladio destruere: contra verò Cardinales,

hodie pro illo experientia.

Vide infra ubi tota bulla recitatur ad verbum.

Nec sic Paulus Archiepiscopus vocat, nec Iohannes.

1. Ioh. 2. 2. Thess. 2. Ap. 13. 17. 18.

Dei mandata inter Iesuitas.

lent: sed Pontificis vigent.

Et Paulus III.

lo III.

Verba sunt Iesuitæ Richardi Galfridi & Bonauenturae Rectoris.

am sententiam in compendium imitatur, statim

Ioh. 8.

de Iesuitarum istiusmodi, inrigit, et hanc deinde deglutit

1. Tim. 4.

2. Tim. 3.

Vide ex

plaria Ro-

ma excu-

sa.

dinales, Episcopos, Monachos ac Sacerdotes, papisticè viuere, hos esse belluari, scortari, laeq; cuticulâ curare, hacq; de causa quotidie multa regna à Pontificis Romani obedientia deficere, nec facile seniores ad Pontificias Idolomanias retrahi posse; statione & acie militari deserta, contra parentum suorum voluntatem ad montem Serratum proficiscitur, vitam nouam seu solitariam auspicatur, & pueros in plateis conuocat, illosq; in doctrina pontificia informat, pietatem prætendit, & omnes ad pœnitentiam, non quidem illam Christi, sed Antichristi, hoc est, ad ieiunia, cilicia & flagella vocat.

Quia autem indoctior erat, quàm vt Præsulem noui ordinis pro auctoritate agere, & res pontificias notoriè malas, aliquo fūco sermonis palliare posset: Hispania deserta, Lutetiam, Parisiorū, tãquam ad mercaturam bonarum artium proficiscitur, seq; totum, iam tricesimum annum agens, literis dedit. Illic loci, quia paupertatem, quam religiosam dicunt, sectabatur, stipem ostiatim colligebat, pueros gratis erudiebat, omnibus vltro, nulla petita mercede, sua obsequia, labores & studia offerbat, sicq; aliquam apud populum rudem existimationem sibi pariebat: dumq; indefinenter studijs inuigilaret, tandem lapideo (vtar illorum verbis) examine Magister creatus, aliquos sibi socios asciscit, & nouum ordinem texere incipit.

Iam ergo Loiola, ex milite factus studiosus, ex studio Magister, ex Magistro Sacerdos, vbiq; missas gratis celebrat, & pueros absq; mercede in literis & Catechismo pontificio instruit. Et quia viribus minor erat, quàm vt omnibus satisfacere posset, socios viximiles sibi similes conscribit, qui Lutetia vna in domo viuentes, peculiare sibi viuendi regulas, quas constitutiones vocant, conscribunt, vel potius iam ante à Caraffa Cardinale conscriptas, sibi applicat, sicq; prima fundamenta future aliquando societatis iaciunt.

Thomas de Aquin.

Hi dum in vrbe pauperes sine defectu, & humiles sine despectu circumeunt, hominesq; gratis iuuant, magnam præ reliquo clero & monachis, existimationem sibi comparant. Ignatius itaq; sic bene primis inijs procedentibus tandem de nouo ordine suis cum socijs consultat: cumq; animi ipsius propositum ijs omnibus probaretur, vnanimiter decernunt, quod velint Romam proficisci, ibiq; sui ordinis confirmationem à Pontifice Romano petere. Quo in itinere, Ignatius Loiola exsurgit quandam ac raptum fingit. Socios enim iubet præire: ipse verò ad sacellum quoddam quasi in eo oraturus diuertitur, dumq; nimis diu c-

plus ac figmonem diabolum.

maneret, socij regrediuntur ad sacellum, suum patrem Ignatium Loiolam querunt, qui conspectis illis in faciem procidit, & aliquandiu quasi extra se raptus iacuit. Socij dicunt: Pater noster Ignatius vel animi deliquium passus est, vel visionem habet. Interea autem Ignatius à simulato somno euigilat, socijsq; dicit: Visum habui, pergimus Romam, vbi nos dura pati oportet. Sed sitis presentibus animis. Beata enim Maria cum puerulo Iesv mihi apparuit: Hic promisit, se nostrum fore patronum & defensorem.

Postquam igitur Romam venissent, ibiq; sui ordinis confirmationem peterent: multi eruditi viri innumeros Monachorum ordines potius, vel partim abolendos, vel ad minimum reformandos, quàm orbem nouo ordine aggrauandum esse iudicauerunt. Præsertim verò Barrholomæus Guidiccianus Cardinalis, vir alioquin pius conatus Ignatij Loiola grauer restitit, noluitq; ferre, vt miles adeo impius & profanus nouum ordinem incoharet, aperte contra eum scribens ac decernens: pristinam religionem potius in ordinem reuocandam, quàm nouas religiones instituendas, verum nihil obtinuit.

Ignatius enim Papæ de consilio suo multum dicit; se suosq; vltra reliquos monachos ipsi deuouet: & obedientiam absolutam in omnibus pollicetur: de negligentia reliquorum clericorum queritur: se cum suis Ecclesiam Romanam ac sedem pontificiam pro virili consilij & scriptis adiuturum iurat. Pontifex ergo Romanus Paulus III. intentionem Ignatij & sociorum eius considerans, voti compotem facit, eiusq; ordinem tandem Anno Domini 1540. confirmat. Ab hoc itaq; Ignatio Loiola, non à Iesv ortum suum trahunt Iesuitæ.

De cuius nominis deriuatione festiuas quorundam cogitationes adijcere lubet. Deriuant nonnulli Ignatij nomen ab igne: verè enim ignem mittit, non amoris, quem Christus per Spiritum sanctum accendit, sed odij, què Satan, per Erynnas infernales inflamat. Huius siquidem Ignatij ignitis socijs, Ecclesia Dei, ceu incendio quodam consumitur. Iesuitæ etiā nihil aliud sunt, quàm quòd publici incendiarij, qui facies pontificias passim accendunt, quibus Christi Ecclesiam comburere & delere conantur. Ego quoq; hinc ipsi hoc nomen inditum arbitror; quòd ob scelera, cædes, latrocinia, pontificias idolomanias, maximè verò omnium ob tam perfidæ & Sacrilegæ societatis inuentionem, ad æternum ignem natus sit.

Loiolam appellatum iudico, quia Leo sæuus in bello, & durus tyrannus

Anno Domini 1539.

Deriuationis Nominis Ignatij.

1. Pet. 5. rannus in Christianum ordinē est factus: qui ceu Leo iste infernalis cum socijs suis circumit, per vniuersum terrarum orbem, quarens, quos à Christo abducatur, & Antichristo Pontifici Romano subijciat, sicq; deuoret. Quam circumitionem Iesuitarū propriam suam vocationem dicunt; sicuti tertia illorum regula tradit, quā in Italico sermone ita sonat. *È proprio di nostra vocatione andare in varij lochi, è viuere in qual si voglia parte del mondo, doue si spera maggior seruitio di Dio, & aiuto dell' anime.* hoc est, Nostræ vocationis proprium est, per omnes mundi plagas peragere, & viuere in omni mundi parte, vbi maius Dei seruitium & animarum salus speratur. Quia etiam Pontifices Romani ex annalibus, quos conscribunt Iesuitarū, cognoscunt, quanta opera Ecclesiæ Romanæ salutaria ipsi faciant, quotq; seducant: ideo Iesuitis vbiq; magnificas domos & ampla collegia ædificari, eadem ditari & modis omnibus promoueri curant. *Ne scilicet hæc locustæ, quæ non tam corporis bona, quàm animæ pabula depascuntur, atq; Leones isti in Ecclesia Christi deficiant.*

Vide annales Romanos.

Alij etiam Loiolum dictum volunt, quasi *Lügen-ollam* vel *Lügen-ollam*, hoc est, mendaciorū ollam: tum quod mendacia pontificia coxerit, & eadem tueatur: tum quod ipse olla fuerit, in qua Iesuitica societas excocta fuerit, quæ postea instar ranarum istarum, de quibus Moses & Iohannes in suis libris agunt, in perniciem Ecclesiæ Christi effusa sit. Sunt etiam ipsi Iesuitæ omnes olla & tripus, è quo pontifex omnia sua consilia haurit, & horum factis, quasi diluuio quodam Ecclesiam Dei inundat, turbat & euertit. Sicuti tum alia regna, tum maximè, Gallia, Austria, Bavaria, Belgium & Augusta Vindelicorum deplorant. *Hi sunt*, vt rem vno dicam verbo, *Germaniæ proditores*, qui, vt illorum annales testantur, omnia consilia, acta & facta Germanorū Principum & Theologorum annotant, & Pontifici Romano deferunt. *Hi sunt* auctores noui Calendarij, ac tot conspirationum & cædium, quibus Ecclesia Dei premittitur. *Sunt lerna malorum; & hydra, quam nonnulli principes viri ad sui fuorumq; perniciem in sinu fouent.*

Cum igitur ab Ignatio Loiola, milite Hispano, hæc nova Iesuitarum factio ortum suum trahat, quis non videt, eos rectius & magis propriè non Iesuitas, sed Ignatianos vel Loiolitas dicendos esse? Sed *augustum IESV nomen isti sibi arrogant, vt hoc splendido titulo, quasi IESV Christi doctrinam & vitam imitarentur, plurimos inescarent, caperent, seducerent, & iugo pontificio subijcerent.* Quam bellè autem doctrina & vita

& vita Iesuitarum, cum IESV Christi doctrina & vita conueniat, id ex sequentibus manifestum erit, imò ipsa experientia satis declarat.

Cur autem Dominus permiserit, militem istum impium & superstitiosum, tam funestam societatem incohare, tantamq; pestem (quam Deus à Germania vel tandem rursus auertat) in Ecclesiam suam inuolare, causas reddere conatus est Iacobus Crullius Iesuita, & Nouitiorum Iesuitarū Rector Landspergæ. Miles inquit: esse debuit nostra Societatis pater, quia vt militis est, totis viribus in hostem irruere, nec desistere donec victor euadat: ita nostrum est, in omnes irruere, qui Papæ Romano resistunt: illosq; consilijs, dictis & scriptis, inuocato etiam (vt loquuntur) brachio seculari, hoc est, igne & ferro, tollere & abolere. Sicuti Pontifex & nostra vota contra Lutheranos suscepta volunt & mādant. Non a magnopere aberrauit hic suo iudicio. Huius enim sui conatus egregia specimina a Grætij & b Augusta superioribus annis ediderunt. *Quin in hoc toti sunt, vt Lutherana religio seu doctrina Evangelica ferro & igne tollatur. Et nisi hoc fiat, scribunt Iesuitæ Colonienſes) Ecclesia Romana pacem & tranquillitatem habere non poterit.*

Non quidem Iesuitæ hæcenus ferrea arma tractarunt: veruntamen alios ad arma vocarunt: & quod miles ferro, id Iesuita ferrox consilijs & scriptis agit. Georgius Baderus, Iesuitarum per Bauariam provincialis, Landspergæ, postquā Roma redierat, ad me dixit. *In vrbe Augusta nostri pacem non sunt habituri, nisi curauerimus, per superiorem Senatū Evangelica (vtor illius verbis) prædicabilia tolli & cijci.* Nostrorum, aiebat porro, consilijs, concionatores Euangelici, ex vrbe Viennensi sunt expulsi: ideo etiam nostri iam ibi in pace docent, & rebus potiuntur pro animi votis. Eadē felicitate & nos fruemur, si magistratus Politicus Lutheranos eiecerit: qui nos in Dominorū indignationē rapere conantur.

Vtrum is vera dixerit, an falsa, quod eiectionem Ministrorum Euangelij, suis adscribit, cuius culpam aliqui in alios reijcere volunt, ego cum nemine litigauero: Ex his tamen ipsius sermonibus manifestum est, quæ Ignatianorum istorum & Loiolarum studia atque consilia sint. Et tamen nihilominus Germania istos alit, fouet, ditat & tuctur.

Sed ista hoc in loco de primo Iesuitarum inuentore, dicta sufficiant, qui est Ignatius Loiola, Hispanus, miles prophanus, Sacerdos impius, seruus Antichristi Romani deuotus, qui in sua mēdacij olla, ceu altera Medæa, suum Iasonem, Iesuitas excoxit, & in Christianū orbem, quasi Bruchos effudit. Iam de nomine Iesuitarum quædam subijciam.

C A P V T I I.
C A P V T I I.

De Nomine Iesuitarum.

P O S T E A Q V A M ergo Ignatius Loiola cum suis socijs Romam venisset, & sui ordinis confirmationem à Paulo III. impetrauisset; de suæ societatis nomine consultare cepit. Vidit ergo reliquos Monachorum ordines, aliorum contemptui expositos esse propterea, quod nomina sua non à Deo, aut Christo Domino, sed ab hominibus & inuentoribus suis haberent: sicuti ab ara Mariæ, cœlitus, vt ferunt, Romam delata, monachi Araceli vel Aracelitæ: à Francisco Franciscani: à Dominico Dominicani, dicuntur. Quare, ne socij Ignatij ab homine, sed à Deo, de nominarentur; eos Iesuitas dici voluit. Cumq; nominis ratio ab eo postularetur, respondit: Mei socij nequaquam à meo nomine vel Ignatiani aut Loiolitæ dicantur: sed titulus illorum sit, Societas Iesu. Nam cum Romam pergerem, in via mihi apparuit Iesus cum beata matre sua, mihiq; dixit: vt socios sibi cōscriberem, quia paucos haberet inter clericos fideles seruos; velle igitur se, vt hic meus ordo dicatur: Compagnia di Giesu: vel, Societas Iesu. Hæc, inquiunt, reliqui Iesuitæ, cum audisset Pontifex Paulus III. dixit: Verè digitus Dei hic est: & nomen Iesuitarum approbatur.

Tridentinum conciliabulum horum ordinem, pium institutum vocat. In vrbe Roma vulgò dicuntur Theatini: rectius Theoninos dixeris, quia Theoninis dentibus calcaneum Christi mordent, & membra eius persequuntur. Sunt autem Theatini peculiæres monachi, qui, vt mihi retulit Bobadilla, Romæ vltà 60. annos non durarunt, & sub Iesuitarum Generali, cui nomen fuit Lainetz, Iesuitarum ordinem ingredi voluerunt. Quia autem erant immorigeri, & vt Hoffæus ait, suffeni, superbi, repulsam passi sunt: quod nimirum mons cum monte, vt dicitur, non facile misceatur. Quia autem eodem, quo Iesuitæ, vtuntur habitu, nimirum nigro, ac pileis quadratis, similesq; se Iesuitis in ceremonijs & templis gerunt, vulgus Iesuitas quoque Theatinos nuncupare solet. Quæ res nonnihil superbos Iesuitas diuexat, magis Iesuitæ quàm Theatini dicucentes.

In regulis & constitutionibus suis hosce ipsi sibi titulos attribuunt, quod se vocitant, Compagniam di Giesu: Societatem Iesu: Seruos Iesu Christi: lauda-

DE NOMINE IESVITARVM.

laudabilem Iesuitarum societatem: venerabilem Iesuitarum congregationem. His enim titulis, ceu stibio quodam, meretricis illius magnæ Filij se exornant, vt eò facilius homines sibi persuadere patiantur, illos & à Iesu missos, & doctrinā & vitam Iesu afferre. Scribunt de se ipsis, quod in India & Calabria dicantur: Apostoli & Legati Iesu: pro talibus enim in istis locis sese venditant. In Italia vulgò dicuntur Fratelli di Giesu, id est, fratres Iesu: item Pretti reformati, hoc est, presbyteri & sacerdotes reformati, eò quod vitam præ reliquis Monachis magis reformatā in externis ducant, suarq; iniquitatis mysteria cautiùs, quàm reliqui, tractent, & hypocritico astu, ceu noui quidam Pharisei homines decipere possint. Et cerò certius est, non aquam aquæ, nec ouum ouo similis esse, quàm sint Iesuitæ Pharisis. Sicuti collatione eorum ex historia Euangelica instituta facillè demonstrari posset.

In alijs Italiæ locis, vt Bononiæ, Ferrariæ, Veronæ, nomina habent, à suis templis, vel diuis, quos pro patronis suis adorant & colunt. Hinc alibi dicuntur Pretti di Santa Lucia, à Lucia, quam inuocant: Alibi, Pretti di Santa Catharina, à Catharina, cui templum extruxerunt. Vulgus in Baviaria eos nominat: Jesuweißer, quod sint procul à Iesu doctrina positi: alij vocant illos Deß Bapst Schärger / Papæ lictores: & atros Papæ equites, Deß Bapst schwarze Reuter: alij hypocritas, Phariseos, nouas Papæ creaturas: nonnulli vltimum Satanae excrementum, & postremum ventris eius (detur venia) crepitum: Quidam etiam vocant eos Papæ circumforaneos & Germaniæ proditores. Monachi Franciscani, quos vulgus vocat nudipedes, in monte di viafcon & Ingolstadij, Iesuitas vocarunt: Monachorum scorpiones & flagella. Conqueruntur enim & nimis verè: Iesuitas ipsis esse harpyas & lamias bona ipsorum paulatim deprædantes & regna mundi sub titulo Iesu, quem tamen non nouerunt, ad se rapientes: Si nobis, dicebant, in illos potestas libera concederetur, nos nostri ordinis fratribus, quorum vltà quinquaginta millia paucis in diebus conscribere possemus, illos ex Germania depellere & funditus delere vellemus.

Nostri Theologi rectè eos vocant Sauitas, Esauitas, Iebusæos ac Christianorum Philistæos. Alij insuper hanc afferunt Etymologiam nominis. Sicuti antiquorū Romanorū more ipsorū Imperatores in summa laude posuerunt, quorundā populorū agnominatiōe superbire, nō quod eorum populorum amici vel fautores, sed potiùs iurati hostes & vastatores essent. Hinc alius Aphricani, alius Asiatici, alius Germanici

C A P V T I I.

titulum sibi arrogauit: Ita etiam Iesuitas dictos volunt: non quod nominis & doctrinæ Iesu adeo sint amantes: sed quod eiusdem notorii iurati & capitales hostes sint. Sicut ergo Papa dicitur caput Ecclesiæ & Christi vicarius, non quod talis sit, sed quia Christum, qui caput est Ecclesiæ, persequitur, & expulso Christo ex Ecclesiâ, vice eius regnat, adeoque verè Antichristi locum obtinet: Ita etiam Iesuitæ sic denominantur, non quod sint amici Iesu, sed quod IESVM vitent, cumque in membris suis instar rabioforum canum persequantur. Alij quoque, *παρονομαστὰς*, vtentes, eos à maioribus maiorem suum Suitas nuncupant.

Ego certè existimo, & expertus hæc pronuncio, Iesuitarum nomen qualitereunq; illudingas, resingasque illis hominibus certum symbolum esse, quo exprimitur, quales reuera sint, & quale doctrinæ genus profiteantur. Nimirum quod sint Iesum vitantes. Quod perinde sonat, ac si quis diceret: si vis Iesuitarum societatem ingredi, oportet te toto animo Iesum vitare, ac eius doctrinam odisse: iurare autem in Iesum vitantium regulas, constitutiones, & maxime in Tridentini conciliabuli canones & decreta, teque per votum Professorum (de quo infra dicetur) Antichristo Romano deuouere, Bestiæ characterem suscipere, cum ea negociari, & in omnibus Pontifici Romano obedire, siue Dei verbo conformia, siue eidem contraria præcipiat. Papa namque, vt Iesuita Fabricius dixit, est *vinus Dei lex*, & *vinus Dei sermo*. Neque Papa, canonicè creatus aliquid Deo contrarium præcipere aut errare potest; quia Christus pro fidè Petri orârit, dixitque: Tu es Petrus: hoc est, (auctore Gregorio de Valentia) tu es Papa, tu es *ἀντιχριστός* & *ἀνυπεύθυνος*: tu Deus & homo es: quia omnia Dei iura in scrinio pectoris tui geris, & pro liberrima tua potestate, tibi à Petro Apostolorum principe concessa, leges figere & refigere potes, vt nemo tibi dicere ausit, etiam si multas miriades animarum tecum ad infernum pertrahas, o misericors noster, quid facis?

Alemanni, Bauari ac Sueui vocant eos *Jesuwider* / aut *Jesuwider*: qui sint aduersarij Iesu, *ὁς ἀντιπαρῶν* cum doctrina ipsius discordantes. Sicuti Augusta, cum per plateas incederem, cum quibusdam Iesuitis, Euangelicorum pueri nos inclamabant *Jesuwider* / *Jesuwider*, quò tendis, nonne ad Diabolum? Illi autem quasi furdi & muti transibant probè sibi conscij, quod tales essent, quales hi illos decantabant. Et certè si tales pueri silerent, lapides locuturi essent.

Itali, quorum cordibus lux Euangelij Iesu Christi aliqua ex parte affulsit, eos vocant: pultrones, cattiuos tristos, bestias. hoc est, perditissimi

mos

DE NOMINE IESUITARVM.

13

mos nebulones, æterno carcere dignos, nec in rerum natura ferendos. Cum Romæ versarer, ex nobilibus viris, qui stemmatis & generis sui claritate à Cæsare & Octauio deducunt, vnde & Cæsariani & Octauiani dicuntur, huiusmodi sermones audiui: Iesuitæ, seu, vt ipsi loquebantur, compagna di Giesu, etiam si summa videatur Pötificis Romani columna, hoc tamen aliquando effectura est, vt Papa deiciatur, & ipsi Iesuitæ rerum potiantur. Maturè igitur Pont. Rom. euigilare & de remedio cogitare debebat, antequam Iesuitarum secta maiores quam olim Templariorum vires acquireret.

Hæc de Iesuitarum nomine, secundum vulgi sententiam me paulò liberius & copiosius dixisse nemo miretur. Reipsa enim deprehendi, istos Iesu Christi nec doctrinam nec vitam aut mores vel in minimo imitari, sed sanctissimi nominis reuerentia, ceu operculo quodam, Papisticos suos errores & hypocriticam nequitiam tegere. Detestor itaque merito profanum istum sacrosancti huius nominis abusum. Et quocumque modo possis Iesuitarum nomen aliunde, quam à IESV CHRISTO deriuare, id, candide lector, facias velim: modò venerabile IESV nomen istarum pestium denominatione non contaminetur. Nomen IESV, nomen dulce, nomen amabile, nomen salutare: quia absque eo nulla salus miseris mortalibus obtingit: sed isti summa cum arrogantia, nec sine blasphemiam, eo abutuntur. *Act. 4. & 10.*

Et quid sibi arrogant, ex hisce ipsorum verbis facili coniectura etiam rudissimus assequi potest. Dicunt eos, qui ipsorum religionem ingrediantur, Christi fratres effici, ac eodè iure, quo Christus, regnū cælorum possidere. Ehem quæ blasphemia maior excogitari potest, quæ asserere, se eodem iure regnum cælorum cum Christo possidere? Quod absque Iesuita iure gratis tantum datur credentibus. Certè mihi videtur, Iesuitas hoc nomine nihil aliud quærere, quam vt saluificum nomen Iesu progressu temporis penitus aboleant, & sese, quod est Antichristi proprium, in ipsius Saluatoris locum substituant.

Miror profectò sapius, qui fiat, quod homines, etiam synceriori doctrinæ addicti, sed curiosi & rerum nouarum cupidi, Iesuitas, ob nescio quam eruditionis & pietatis speciem (cuius tamen virtutem ab negarunt) admirentur, liberos suos ipsis instituendos committant, & in magno honore habeant. Et sanè mellitis verbis, humili vultu, blandis gestibus, molli gressu & singulari hypocrisi, apud simpliciores passim se insinuare, oculos & mentes ipsorum perstringere, atque blandimentis suis

Christo-
phorus
Ziegler
Iesuita
Stutgar-
dianus.

luis corda eorum suffurari possunt. Sed si iidem tam probè eos nouissent quàm probè Ego mea conuersatione intus & in cute eos, magno cum meo detrimento, nouisse addidici, expuerent potiùs ad nudam ipsorum mentionem, quàm vt vel porcum suum, nedum filium educandum ipsis concederent.

Hic verò si euagari, & copiosius aliquantulum demonstrare liberet, hocce hominum genus, nullam aliam ob causam istud suum nomen mentiri, & sub eo omnem præminetiam in Ecclesia quarere, supremas scholarum cathedras & sedes occupare, & primas rerum omnium appetere, quàm vt dulcissimi Saluatoris nostri IESV Christi doctrinam oppugnet, eius officium saluificum obscurer, meritum extenuet: è contra verò Antichristi Romani decreta & placita propaget, & doctrinam eam, quam Apostolus Paulus Dæmoniorum doctrinam nominat, teneris iuniorum animis instillet; amplissimum certè disserendi campum habiturus essem. Verùm enim uerò quia tot Doctorum hac de re eruditæ lucubrationes & graues commonitiones extant, quas omnes pios & salutis propriæ amantes quàm diligentissimè legere & expendere cupio, ne actum agere videar, hoc loco ea opera & labore super sedebō.

Breuitè tamen denuò omnes bonos admonitos volo, Iesuitas tam bellè IESV socios aut fratres dici, quàm bellè Sathan Deus; homicida, vitæ seruator: mendax, verax dicitur. Neque enim in omnibus suis regulis & constitutionibus vel literam habent, quæ vel doctrinæ, vel vitæ IESV respondeat, vt in regularum examine (iuuante Domino) exactè demonstrabitur. Vt igitur apertè quales sint, dicam; non ego eas Iesuitas, sed Rubenitas, torum Dei, hoc est, verbum eius commaculantes: Pharaonitas, ranas, muscas, locustas effundentes: *φιλάδελφοι*, philonicos, Eristicos, neminem iuxta se ferentes, polypragmonicos, ostentatores, Pythagoricos, Stoicos, *ἀσεβεις*, impios, *φιλακαλάς*, *φιλοτίμους*, & labem Ecclesiæ, pestem pietatis, & extremam mundi fecem dixerō: vt & vitæ, & doctrinæ & mores illorum testantur. Et sunt dæmoniorum socij, qui sub nomine IESV, & specie pietatis veniunt ad nos, in vestitu ouium, in angelos lucis transformati: sed re ipsa operarij iniquitatis, lupi rapaces, pseudoprophetae, seu vt Christus dicit, fures & latrones: quos Dominus ab his terris auertere dignetur: ne eandem cum quibusdam nostris vicinis peruersæ securitatis & negligentiae peccatam subire cogamur.

De varijs Iesuitarum generibus & incremento.

ETIAMSI tota Iesuitarum *κοινωνία* & *συνεμία* seu societas, ijsdem legibus & constitutionibus, ab Ignatio Loiola traditis, gubernetur: tamen inter sese, hæc hominum monstra, ex varijs hominū generibus collecta, in certa officia & officiorum nomina distinguuntur, secundum qualitatem personarum, quæ sese huic ordini nouo manciparunt.

In Italia, sicuti & in cæteris regnis, vbi idolomania & tyrannis Pontificia præualuit, sunt monasteria, ad quæ non nisi vel Nobiles, vel docti, vel alterius alicuius certi ordinis homines recipiuntur. Ignatius autem Loiola, miles vanis iactatus in armis, ceu vniuersalis Ecclesiæ Christi depopulator, omnis generis homines, nobiles, ignobiles; doctos, indoctos, senes ac iuuenes conscripsit, quos in suum ordinem cooptat, modò ruinas pontificias restaurare cupiant. Nullus hîc hominum habetur defectus, sed absque discrimine omnes, Hispani, Galli, Itali, Alemanni, Sarmatae, Thraces, Turcæ, Arabes, Indij, omnisq; generis homines recipiuntur. Quia, inquit, nostræ vocationis est, per omnes mundi plagas peragrarè, ac regnum Pontificium vbiuis locorum instaurare, propagare & augere; ideo necesse est, in nostra societate omnium nationum homines esse, quos in perniciem Lutheranorum hæreticorum emittere, & contra illorum vires sedem Romanam tueri possimus.

Gregorius 13. Pontifex Romanus legens Iesuitarum annales, ac considerans opera, quæ hinc inde Iesuitarum artibus efficiantur, dixit: Tot sunt mihi millia Clericorum, sed soli Iesuitæ, omnes superant in regno nostro stabiliendo: digni ergo, qui etiam præ cæteris foueantur. Ne igitur illorum numerus deficeret in vrbe Roma, contra Senatus decreta, Iesuitis totam Insulam tribuit: in qua domos destruxerunt, viduas expulerunt (vt & Augustæ & Ingolstadij ab ijsdem factum est) & amplissimum collegium, multorum regum palatia & arces, magnificentia & splendore superans, extrui curarunt, ad cuius ædificationem, vt ipsi mihi retulerunt (an verum dixerint, ipsi viderint) 25. auri tonnas prædictus Papa donauit. In quo idem Pontifex vult alere 500. Iesuitas ex omnibus totius

totius mundi plagis collectos, quos in Pontificia Idolomania instructos, aduersus synceri Euangelij IESV Christi Doctores, quos Lutheranos, protestantes & hæreticos nuncupant, emittat.

Claudius Aquauina ex Principe (vt vocant) seculari, factus Generalis Iesuitarum cacolycus, suis mandat Prouincialibus ac Rectoribus, vt curent multos recipi iuuenes bonæ spei & indolis, quos Romā mittant, ad S. Andream in monte di caballo, vt ibi in regulis Iesuitarū instituti, & in Pontificia seu Romana idolomania satis edocti, inde aduersus Germanos prodire, illisque in religionis negotio resistere possint. Summa etiam cura est veteranorum Iesuitarum, in scholis celebrioribus & Academijs liberalibus promissis, & aureis pollicitationibus iuuentutem inescare, optimos quosque ex ea, quos suæ societati cum primis profuturos spe-

Richardus rant, circumuenire, & ad societatis ingressum sollicitare. Quod plagij ge-
Conradus nits, & quam corrumpendæ iuuentutis rationem, ipsi, expiscari, vocant.
Iesuita.

Neque incassum laborant. Dum enim in scholis & Academijs Professores agunt, & iuuentutem gratis informant, reperiuntur Parentes
Vt fit in iusto tenaciores, qui ob tenuis lucelli spem, suos filios Iesuitis erudien-
Austria Ba dos tradunt. Qui videntes illos in literis satis instructos, & ad suam socie-
uaria & tatem aptos, blandiloquentia, dolis & fraudibus circumueniunt: vt post-
Augusta. eaquam parentes sperant, suos filios literis & moribus excultos, domum reuersuros, atque baculos (vt Scriptura loquitur) senectutis ipsorum futuros, ipsi à Iesuitis dementati, parentes negligant, Societatem Iesuitarum ingrediantur, seseq; in obsequium Pontificis Romani tradant, sicq; se publicos veræ Ecclesiæ Christi hostes fore iurent. Huiusmodi iuuenes, ceu teneras plantulas initio dum probationis anni durant, molliter educant, in omnibus illis abblandiuntur, curantes, ne vel per parentes auocentur, vel alijs medijs illorum animi ab ipsis abalienentur, iuxta illud;
Fistula dulce canit, volucrum dum decipit auceps.

Posteaquam probationis anni sunt absoluti, ac vota suscepta, neq; ipsis secundum ius pontificium amplius regredi licet, ibi tum incipiunt eos in pistrinum suum relegare, hoc est, regulis pœnitentiarum exerce- re, sicq; eos sibi subijcere, vt nil præterquam mera Rectoris sui mancipia facti videantur. Singulis enim Iesuitis nouellis regulæ præcipiunt, vt sit in obedientia perfectus: sit vt baculus senis: sit quasi cæcus: sit ceu statua ac cera in manu obsignatoris. Adeo vt si Rectorem suum audiat, vocem illius non aliter, ac si Christum audiret, accipiat.

Regula enim ipsorum 32. Italicè sic habet: *Ricognosce illo il Superiore, quæ- lunque*

lunque egli-sia in loghi di Christo nostro signore, è portandoli internar in uerenzia, & amore, & obedi cano, non solo intieramente con pronteza, perfectione, & humilità debita nella effecutione esterna à quanto sarà loro imposto, senza scuse, è mormoratio- ni, anchor che comandi cose difficili, & alla sensualità repugnant: ma oltre di cio si sfor- zi nohauer interior mente vna vera rassegnatione, & annegatione del proprio volere, è giuditio, conformandolo con quello ch' il Superiore vuole, è sente, in tutte le cose, &c. Hoc est, Superiorem, qualiscunq; ille sit, loco Domini nostri Saluatoris Christi ha- beat, mente veneretur, amet & obediat promptè, humiliter, in omnibus quæ præcepe- Iesuita par- rit & imposuerit, absq; ulla excusatione & murmuratione, etiam si difficilia & sensi- tim sunt bus repugnantia mandauerit, imò habeat etiam in animo perfectam resignationem & Stoici, par abnegationem propria voluntatis & iudicij, quod totum in superioris voluntatem tim Pytha transformet in omnibus rebus, &c.

Intelligitis, opinor, Iesuita, me vos nulla iniuria affecisse, quod su- tim verò praemonui, vos aliud nil querere, præterquam, vt abolito saluifico IESV de vobis dicitur nomine, vosmetipsos in eius locum substituatis. Quid? An non apertè id iam apud discipulos vel potiùs mancipia vestra tentatis, dum disertè præcipitis, vt quemuis superiorem loco CHRISTI habeant? Hanc regulam si diligentius examinarem, demonstrare possem, quanta & quam diabolica arrogantia, sub hypocritico vestro humilitatis vestitu, in penetralibus cordis vestri latitaret. Sed obiter id indicasse sufficiat. Prudentes enim Lectores, etiam me tacente, quid hinc elicere debeant, intelligunt.

Ignatius Loiola, primus noui huius geniminis parens, in sua ad Patres & Fratres in Portugalia epistola, scribit: *Facile ferimus, nos à reliquis ordinibus seu monachis, ieiunijs, vigilijs, & alijs asperitatibus, quibus secundum sua instituta vtuntur, superari & vinci. Sed nostros volo puritate & perfectione obedientia cum resignatione vera propria voluntatis & abnegatione proprii iudicij, omnes præcurrere, & totos in superioris obsequium resignatos esse: non aspicientes personam, cui obeditur, sed in superiori Christum intueantur, propter quem obediunt. Non obseruent in superiori vel prudentiam, vel pietatem, vel bonitatem, ac vt ipse loquitur: Ne perche sia molto qualificato in qual si voglia altro dono di dio Nostro Signore: ma perche tiene il suo luogo, & autorità, de esser vbidite dicendo l' eterna verità. Qui vos audit me audit.* Hoc est, vt breuiter dicam, Simpliciter obediat superiori, etiam si circa fidè & vitā sit nequissimus. Et huc torquet dictum, quo Christus suos Apostolos, quatenus Dei verbum loquuntur, audiendos præcepit. Quia verò Iesuita neq; à Iesu sunt vocati, neq; ab illo emissi, neq; verbum Dei loquuntur, sed meras idolomanijs pontifi-

cias fundunt, nequitia suæ integumenta sub illo Christi dicto querere nequeunt. Quin potius hoc Christi dictum in eos quadrat, quo præcipit ac dicit: caute vobis à pseudoprophetis.

Finis autem ob quem tanto studio obedientiam perfectam apud suos vrget, hic est: quod animaduertit reliquos ordines, inobedientia, neq; suam auctoritatem defendisse, neq; Ecclesiæ Romanæ profuisse. Ideo se suosq; præter reliqua tria vulgaria vota, quarto in super voto, nimirum voto obedientia, Pontifici Romano obstrictos esse voluit, ita vt in omnibus Papæ obedirent, & ad nutum eius pro voluntate Superioris à Iesuitis præpositi, cuncta facerent, ei obtemperantes ceu Christi vicario, seu, vt ipse loquitur: *Come vicario di Christo*.

Cæterum, vt ad Iesuitici ordinis secretiora, rectius penetremus, prodest, singula œconomia ipsorum membra seorsim intueri.

I. De Iesuitarum Generali.

Circa A.
C. 607.

Hitaq; Loiolita, non IESV Christi, sed dæmoniorum socij, ante omnia caput quoddam & principem habent, quem vocant Generalem, analogia à Pontificis Romani regno petita. Vt enim à Phoca nefario cæsaricida Bonifacius III. Papa, nomen Generalis ac vniuersalis Episcopi impetrauit, quod hætenus omnes ipsius successores, prout vel prodromum Antichristi, vel ipsum Antichristum, D. Gregorio teste, decuit, vi & iniuria, dolo & tyrannide retinuerunt: Sic ignatius Loiola miles profanus, truculentus homicida, & sibi ipsi & omnibus suis successoribus, ordinis Iesuitici gubernatoribus, nomen Generalis dedit: Sicq; sui creatoris & confirmatoris Papæ, vel potius ipsius Satanæ nomen affectauit. Spero etiam futurum, vt ipsi Iesuitæ suum Pontificem, quem nunc, sicuti glires suum Regem, quasi humeris portant, suo tempore de solio maiestatis suæ præcipitent, ac quemadmodum aliquando pater ipsorum Satanæ gloriatus est, ita & ipsi dicant: Ego sum Papa. Vt enim nunc paulatim ad se monasteria & Ecclesiastica bona rapiunt; passim maximos honores, illustria collegia, amplissimos redditus aucupantur: ita nunquam desistent, vsq; dum in Ecclesia primam sedem obtineant. Neq; enim frustra fit, quod Generalis ipsorum nuspiam, præterquam Romæ habitare debet: vt sic aliquando (vti sperant) sedes Iesuitica, in Pontificiam

ciam commodius transferri & transformari possit, nihil obstantibus votis, quibus se ab omni honore hypocriticè excludunt.

Hic Generalis semper perpetuus est, quàm diu viuit; sicut & vnus Papa omnibus, quàm diu superstes est dominatur. Quod ergo Romanæ Ecclesiæ est Papa; id Iesuitis est Generalis: qui semper à latere & secretis Pontificis sedet, vt inter se consilia communicent, nec alter absq; alterius præscitu quicquam in Lutheranos machinetur. Vt ita Generalis Iesuitarum sit quasi Pontificis anima, ac saccus, vt sic dicam, præstigiatorius, sine quo Papa nihil operari potest.

Modernus Generalis Iesuitarum est Claudius Aquauina, olim Princeps & cubicularius Papæ, iam militia Iesuiticæ dux caputq; à quo literas commendatitias, quas credentias vocant, accepi, quas Doctor Lucas Osiander in curia Illustrissimi Ducis Vvircenbergenensis retinuit. Hic Claudius Illustrissimum Ducatum suum Filio tradidit, ordiniq; Iesuitarum se ante aliquot annos mancipauit, ac simul multas opes, & vt audiui, vltra 50. millia ducatorum societati isti intulit.

Habent etiam in more Iesuitæ, ex suis semper eum eligere Generalem, qui, vt loquuntur, in seculo principem virum egit, vt sic etiam mundi potentes ad suam societatem pertrahant, sibiq; ipsis ob mundi prudentes, quorum paucos elegit Dominus, coram plebe tantò maiorem existimationem comparent. Licet igitur simulent, se voto paupertatis omnes honores subterfugere: nihilominus tamen, quia gradus ac dignitatis officia constituunt, quis non videt, illos ipsam sedem pontificiam affectare? Sed sic decet Luciferianam istam sobolem sub humilitatis prætextu mundi primatum appetere.

Huius Generalis est, Iesuitarum societatem secundum constitutiones ab Ignatio Loiola præscriptas, in omnibus dirigere. Habet tamen potestatem, nouas condendi leges, aut etiam veteres pro circumstantiarum varietate immutandi, sicut & ipse Papa ipsum Dei verbum, in sermone peccatoris sui scelesto (cælesti secundum Iesuitas dicere debueram) mutabile habet. Quicquid Generalis ordinat, id Iesuitæ ceu oracula diuina suscipiunt, credunt, & faciunt, quasi Generalis esset ipsa IESV Christi persona, eò quod statuunt, vt Papa est vicarius Christi: ita Iesuitarum Generalem esse vicarium Papæ: sicq; in eodem honore cum Papa habendum.

Ad hunc Generalem quicquid Iesuitæ per totum terrarum orbem efficiunt, ipsi diligenter singulis mēsis perscribunt, qui deinde omnia

Ex Rectore
Iesuitarū
Rōæ apud
S. Andreā.

& singula, præsertim si quædam facinora in Lutheranos aut Hugonotos (vt ipsi vocant) perpetrarunt, Papæ refert, ob quæ deinde illi honoribus augmentur & opibus ditantur, vt illorum annales testantur. Summatim dicam, quod est Beelzebub diabolis, seu Lucifer damnatis spiritibus: id est Iesuitis, demoniorum socijs, ipsorum Generalis. Is facit fornicari omnes Reges terræ cum meretrice magna, vt inebrientur vino prostitutionis eius, quorum non sunt scripta nomina in libro vite à constitutione mundi. Ne autem Babylon magna bestia coccinea, plena nominibus blasphemiarum damnum patiatur: Societatem suam, quæ est habitatio demoniorum & custodia omnis spiritus immundi, & custodia omnis volucris immundi, & odibilis, diligenter curat, sedulo cauens, ne qui ab illo deficient. Hinc ad omnes reges terræ mittit, & per legatos suos circumit, nihil intentatum relinquens, donec suis ampla collegia, regios redditus, omnisq; generis abundantiam comparet absq; qua si esset, pauci Babylonem istam magnam iam iam ruinæ vicinam adamarent.

Apoc. 17.

Apoc. 17.

Apoc. 18.

Apoc. 18.

2. Pet. 2.

Apoc. 18.

Verum fruantur suauibus & meretricijs spiritualis suæ fornicationis amplexibus: non durabit id perpetuo, sed idem illis finis erit, quem Petrus Antichristo, Pontifici Romano, omnibusq; consimilibus seductoribus decernit, dum inquit: Damnatio eorum non ociatur, & exitium ipsorum non dormitat. Ad quod qui præcipientes ferri nolunt, Ioannis, qui Apocalypsin conscripsit, vocem audiant, dicentis: Exite de illa popule mi, vt ne participes sitis delictorum eius, & ex plagis eius non accipiat.

Capite nunc Iesuitarum constituto, ad reliqua membra descendamus.

De Iesuitarum Assistentibus, seu intimis Consiliarijs.

Post Generalem Iesuitarum, constituti sunt quatuor primi Assistentes: quorum est Romæ manere, secretioribus Papæ & Generalis societatis Iesuiticæ deliberationibus assistere, ipsis assistere, & in rebus pontificiam Ecclesiam concernentibus atq; ad internecionem Lutheranorum facientibus, consilij & scriptis adesse: hos propulsare: illos autem totis viribus propugnare. Eosdem soli Generali, vt hunc vicissim soli Papæ, in omnibus ad amissum obedire oportet.

Officium

Officium Assistentium est, curare, vt quemadmodum ipsorum quatuor sunt, ita etiam in quatuor mundi plagis res Pontificiæ promoucantur. Sunt ita instar Cardinalium, ad quos provinciales, visitatores, Rectores, regentes ac spirituales præfecti, quæcunq; in mundo Iesuitæ reliqui agunt & efficiunt, singula & omnia scribunt. Et oportet ipsos non minus quàm reliquos quarto etiam voto, absolutæ obedientiæ, Papæ obligatos esse: ne quid vel contra Papæ vel sui Generalis voluntatem decernere possint. Si quæ res alicuius momenti ipsis aliunde significantur, illas mox Generali vel Secretario notas facere, qui deinde de iisdem ad Papam referre debent: quò in hunc modum ipsorum opera & studia semper certa consilia constent, quibus Lutheranorum Ecclesia opprimatur: ipsorum autem res commendatiores reddantur, eueantur, amplificentur. Itaq; quoties ex India, Hispania, Germania, Gallia, Italia & alijs regnis literæ, de religione agentes, mittuntur: primò omnium his Assistentibus offeruntur, qui deinceps res graniore ad suum Generalem, hic postea ad Papam defert.

In istis literis, quarum mihi plurimas Romæ legendas dederunt, primùm omnium agunt, quis sit Regum ac Principum erga societatem affectus: qui eos clementer ac benignè excipiant, & in Lutheranorum perniciem arment. Hos mirificè Papæ cõmendant. Vnde ipsi vicissim hoc præmium deportant, vt Papa ipsos in omnibus quibuscunq; potest rebus euehat, immunitatibus ornet, & dignitatibus augeat. Qui verò Iesuitarum conatibus resistunt, eos ceu capitales Romanæ Ecclesiæ hostes accusant, ac (vt Guisianorum habet conspiratio) per Imperatores remouendos & tollendos monent. Deinde *explicat* in omnia præsertim Germanorum Principum consilia & acta inquirunt: cunctaq; siue vera siue falsa sint, siue explorata ea habeant, siue ex rumore hauriant, Romæ trāsribunt. Et vt eò facilius in rerum Germanicarum notitiam peruenire possint, nonnunquam habitu mutato, vel pedites vel equites Germaniæ & aliarum nationum provincias peragunt, sicq; proditorios exploratores agunt. In hunc modum Iesuitæ tum alibi agunt, tum maxime in Austria, Sueuia, Bauaria: Et in Anglia id fecisse eos notissimū est. Quorum tamen nonnulli iusto Dei iudicio in Anglia iustas proditoris pœnas dederunt: & inter eos, cum primis Elianus Campianus. Quæ tamen excæcati Iesuitæ in numerum martyrum retulerunt: imò instar Dei, vt illis Papisticæ fidei constantiam promeretur, inuocant. Tertiò ostendunt, quid hinc inde efficiant

Annus

Christi

1584.

cient, quot ad ~~sanctum~~ pertrahant, quantumcunq; & quibus medijs illorum societas augeatur. Quarto indulgentias & opem petunt.

His cognitis, Assistentes, illis rescribunt, eosq; ad constantiam hortantur: Papæ in eos Clementiam prædicant; illisq; plaustra, vt sic dicam, indulgentijs onusta remittunt, quas Iesuitæ postea Germanis auro venditant & distribuunt.

Præterea Assistentium est, per totam Iesuitarum Societatem, Visitatores, Inspectores, Rectores, Regentes, concionatores, Spirituales præfectos ac Inquisitores; non tamen nisi præsciente Generali, constituere. Qui semper eos eligunt, suisq; præficiunt, quos sciunt, in pontificia idolomania esse obstinatos, Lutheranorum hostes iuratos, & prorsus tales, quales vota ipsorum, quibus se Pontifici Romano in spontanea mancipia deuouerunt, eos esse volunt.

Itaq; Assistentes perpetuò Romæ apud Generalem suum desident, & nouarum rerum cupidi, in singulos dies suorum literas & prodictiones expectant: quorum deinde consilia & facta ad Ecclesiæ Romanæ incrementum, & ad Euangelicæ doctrinæ euerfionem disponunt. De Iesuitarum ergo Generali, Assistentibus & professis rectè hæc dici posse arbitror: Beatus vir, qui non abiit in consilio Generalis Iesuitici: & in via Assistentium eius excacatorum nō stetit: & in cathedra pestilentium professorum non sedit. Quia hi, vt Hannas, Caiaphas & Iudas conueniunt in vnum aduersus Dominum & aduersus Christum eius, vt Christi iugum à se excutiant, Euangelium & Augustanam Concordiam, contra datas religioni inducias, disrumpant, in his terris pontificias Idolomaniæ restaurent, & ex abyssu Bestiæ reuocent.

Psal. 1.

Matt. 26.

Psal. 2.

De Iesuitarum Professis.

Tertium Iesuitarum genus, sunt Professi: qui præter tria vota, se in super speciali quodam Pontifici Romano obstringunt, quod votum professionis dicunt: quo profitentur, se in omnibus Papæ absolutam obedientiam præstituros, neq; vnquam commissuros, quin in obedientia Papæ præstanda, in rebus fidem & mores concernentibus, primi inueniantur. Id quod Ignatius Loiola, primus illorum inuentor ab ipso fieri voluit, sicuti ex Bullæ verbis, supra citatis, notum est. Ad hoc votum, quo se Papæ in mancipia tradunt, non nisi probatissimos, & quorum

rum industria in zizanijs pontificijs disseminandis, iam explorata est, admittunt: quique fermè, vt dicitur, modiū salis in societate comederunt. Vt ita de illis dubium non sit, eos etiam in posterum totos ab ore Generalis, & Assistentium sententijs depensuros. Antequam autem ad votum illud accedant, tenentur totum triduum ostiatim quærere victum, prima exercitia repetere, vota renouare, & omnia humilitatis officia, quæcunque excogitare possunt, subire. Qualia sunt, Loca, salua reuerentia dicendo, expurgare secreta, calceos lauare, aliorum pedes osculari, domum verrere, vasa eluere, coco ministrare, humi cubare, nudipedem incedere, sub mensa edere, cilicia induere, seipsum flagellare, peregrinari, seseque omnium pedibus subijcere. Deinde vbi hæc superârunt, abiura-
re tenentur, omnes ~~aiçæ~~, præsertim Lutheri (sicuti sanam eius ex Dei
verbo doctrinam calumniantur) & iurare se nullum non motuos lapidem, vt Romana religio stet floreatq;: Euangelica autem pessum eat.

Vtor illo-
rum ver-
bis.

Horum Professorum Roma alit vltra ducentos, qui proprium habent, illudq; amplissimum collegium, in quo lautè & splendide sumptibus Papæ, Cardinalium & Episcoporum, qui illorum consilijs & scriptis vtuntur, aluntur. Nihil proprij, nullos redditus, vt reliqui Iesuitæ, hi possident, sed tantummodò aliorum sudores & labores, ceu fuci depascuntur. His Romæ Alexander Farnesius (truculenta illa bestia, quæ Germaniam petitura dixerat: Sic Germanos, & protestâtes Ecclesiæ Romanæ reconciliabo, vt equus meus, ventrem tenus in sanguine protestantium incedere possit) augustissimū extruxit templum, vt perpetuas pro ipso missas celebrent & rosaria dicant.

Distinguuntur iidem à reliquis Iesuitis in eo, quòd sunt illorum quasi Episcopi, qui in ceteros inquirunt, ijsque præficiuntur. Etenim ex his professis, maximè quos Hispania & Italia protulere, sumuntur visitatores, Inquisitores, Rectores, Regentes & Spirituales præfecti: qui quòd sint rerum Iesuiticarum & Pontificiarum peritissimi, egregiè nouerunt sibi subiectos in Palæstra Pontificia exercere & instruere. Germanis non Germanum præficiunt Rectorem, sed vel Italum, vel Hispanum; aut si nobilior ex Germanis constituitur, habet tamē Hispanum, qui cum obseruat, ne quid præter morē Hispanicum agat: hoc est, qui curet, vt Germani in simili Hispanis superstitione & Idolomania (ad quam illos minus propensos esse vident) instituantur.

Peculiare autem Professorum officium est, absolutam Pontifici Romano præstare obedientiam, in disseminandis & propagandis per totum
E
terrarum

terrarum orbem, ubi ipse iusserit, Romanæ Ecclesiæ erroribus & superstitionibus: non petito viatico, & sine vlla voluntatis, iudicij & intellectus repugnantia, licet ad ipsos Turcas (quod tamen ne fiat, sedulo cauere videntur) occidendus mittatur. Deinde Patri Generali se totos deuouere, abnegatione bonorum, ne scilicet extra societatem vel Cardinales vel Episcopi fieri velint. Cum tamē vicem ac munus Cardinalium & Episcoporum subeant, quorū Papa est, ipsorum Generalis, qui nulli mortalium præterquam Papæ se subdit. Vt ergo Generalis totus ex nutu Papæ hæret: ita professi toti ab ore Generalis sui dependent, ab eo oracula, ceu ex tripode petentes, secundum quæ reliquam societatem regunt, & iuxta Generalis voluntatem, in eos dominantur.

Hi itaq; inter sese vinculo obedientiæ constricti, ceu concatenati coherere debent, vt in Epistola Ignatius Loiola ad patres Portugalię his tradidit verbis: *E questo c'ho detto, dell'vbidienza, s'ha da intendere, tanto de particulari verso i suoi superiori immediati, come i Rettori, è prepositi locali verso i suoi prouinciali, è di tutti i prouinciali verso il suo Generale, è del Generale verso colui, che l'Idio Nostro Signore gli ha, dato per Superiore, cioè il suo vicario in terra.* Hoc est, vt paucis dicam: Ea quæ de obedientia diximus, omnes particulariter obseruare debent, sic ergo Rector præposito, præpositus prouinciali, prouincialis Generali, hic Deo Domino nostro & vicario eius obediat perfectè, vt sic societas hæc conseruari & augeri possit. Professi ergo, vt & Assistentes Generali obediant & præ cæteris singulare doctrinæ & sanctitatis existimationem habeant.

Dum ergo Romæ vna in domo confident, consilia diligenter inuicem communicant, libros scribunt, in omnes modos & rationes intenti, quibus Romanæ Ecclesiæ seu pontificiæ idolomaniæ ruinas, per Lutherum illis illatas, refarcire possint. Nec vllum aliud ostium habent, quàm vt consilijs ac scriptis Cardinales & Episcopos in extirpanda Lutherana doctrina iuuent: siquidem hac vigente, Romanam Ecclesiam nullam tranquillitatem habituram Colonienfes Iesuitæ iam olim scripsere. Quam etiam rem nunc in Italia, Gallia, Austria, Bauaria & Augustæ omnibus impietatis viribus vrgent, tradentes, non gladio oris, sed oris gladij contra Lutheranos dimicandum.

Anno 1583.

Cum Landspergæ essem, Georgius Baderus, per Bauariam Iesuitarum Prouincialis, & Bonauentura Rector collegij Ingolstadtensis à Iesuitis inhabitati, in mentionem rerum Augustanarum incidentes, dixeret: Nostra Societas tuta Augustæ permanere non poterit, nisi prius Doctorem Mylium eijs curauerimus, & domum quam titulo Augustanæ

Confes-

Confessionis extruxerunt, nostris professis tradi elaborauerimus, qui Augustam admissi, sua sanctitate & existimatione plurimos reducere, & Lutheranam religionem nomine Augustanæ Confessionis fucatam, ope & auxilij Fuggerorum, qui nobis singulariter fauent, tacitè opprimere & euertere poterunt. Quantum etiam Iesuitæ hac in re hæcenus præstitere: Augusta domesticis militibus obfessa: satis acerbè deplorat. Felix illa, si Iesuitas, ceu publicas Reipublicæ Christianæ faces, eiecerit, propulsarit, & ad Italiam vel Hispaniam, vnde venerunt, remiserit: pacem autem nullam habitura, quàm diu illos in medio sui aluerit, id quod ex multis illorum dictis, scriptis & factis notius est, quàm vt opus sit, ea copiosius demonstrare. Id quod optimi Augustanorum ciues, pro dolor, magno cum suo detrimento experiuntur.

De Iesuitarum deuotorijs seruis.

Quartum Iesuitarum Genus, sunt trium saltem vulgarij votorum professi. Hi se Papæ & Iesuitarum Generali in hæc formam deuouent: Omnipotente è sempiterno Iddio io. N.N. quantunque indegnissimo dell'vostro Diuin conspetto, confidato nondimeno nella pietà, è misericordia vostra infinita, è spinto dal desiderio di seruirvi, so voto in presenza della sacratissima vergine Maria, è di tutta la corte celeste, alla diuina Maestà nostra di pouertà, castità, & vbidienza perpetua nella compagnia di Giesu, è prometto d'entrare, per viuere, è morir in quella: il tutto intendendo conforme alle constitutioni di esse compagnia. Doncando dunque humilmente dall' immensa bonità, è dementia vostra, per il sangue di Giesu Christo, che vi degnare di auertar, questo holocausto in odore di soauità: è che si come vr haue- re dato gratia di desiderarlo & offerirlo, cosi me la vogliate abboydamente concedere per adimplirlo. Hoc est, si Latinè reddatur: Omnipotens sempiterne Deus. Ego N.N. licet vndecumq; diuino tuo conspectu indignissimus, fretus tamen pietate ac misericordia tua infinita, & impulsus tibi inserviendi desiderio: voueo coram sacratissima virgine Maria, & curia tua celesti vniuersa, diuinæ maiestati tue, PAUPER- TATEM, CASTITATEM & OBEDIENTIAM perpetuam in Societate IESV, & promitto eandem Societatem me ingressurum, vt vitam in ea perpetuè degam, omnia intelligendo, iuxta ipsius Societatis constitutiones. A tua ergo immensa bonitate & clementia per Iesu Christi sanguinem peto suppliciter, vt hoc holocaustum in odorem suauitatis admittere digneris, & vt largitus es ad hoc desiderandum & offerendum, sic etiam ad explendum gratiam vberiore largiaris.

E 2

Hæc

Hæc est formula iuramenti, quo Iesuitæ non (vti dicunt & putant) Deo, sed societatis suę seruitio se mancipant. De qua quid sentiendum sit, alibi demonstratum est.

De capti.
Babyl.

Ad hæc vota facienda studiosi & literati, biennio probationis exacto, illiterati, vno vel dimidio absoluto, admittuntur. Ego hæc vota cum Martino Lutero impia, falsa, iniusta, verbo Dei contraria, Decalogo diuinitus tradito repugnantia, fidei Christianę inconformia, naturæ corruptæ impossibilia, & ab omni Christiana ac humana caritate aliena esse iudico. Quomodo etiam Iesuitæ ista vota reddant & exoluant, id propria ipsorum conscientia ipsis dictabit, & ego in regularum Iesuiticarum examine demonstrare sum paratus: aut, quæ ego referre non possum, magnus Domini dies reuelabit.

Hi trium votorum Professi, proximi sunt ijs, qui ad quartum votum, quod Professionis nominant, admittuntur: Quorum est in hos articulos, (quos Iesuitæ vocant Canones Professionis, cum ratione credendos) iurare: sicuti eos Christophorus Ziegler Stutgardianus, Iesuiticorum nouitiorum Landspergensium olim Minister, nunc verò scholæ Halensis apud Reginam Sororem Ferdinandi Archiducis Austriæ, &c. præfectus, scripto mihi tradidit.

Anno 1582

1. Ego N. credo & recipio quæcunque sacrum generale concilium Tridentinum credit & recipit, Etiam si ea in concilio non fuissent definita. Conueniunt enim illa, cum ijs, quæ in Euangelicis & Apostolicis literis continentur, verbi gratiâ Purgatorium esse, &c. (Scilicet.)

2. Prædictis verò Euangelicis & Apostolicis literis atq; alijs, quæ prædictum concilium credi iubet: etiam si ea in Euangelicis & Apostolicis literis non inuenirentur, credo, propter auctoritatem Ecclesiæ Catholice, quæ in vsu Ecclesiastico prædicta scripta, & non scripta recipit.

3. Catholicam Ecclesiam credo esse eorum vniuersitatem, qui Romanam Ecclesiam, vt omnium Ecclesiarum magistrum ac matrem sequuntur, & Romanum pontificem, Petri Apostolorum Principis successorem, & Iesu Christi Domini Nostri vicarium, esse agnoscunt.

4. Hanc ego esse catholicam Ecclesiam, eiusdemq; fidem verissimam esse credo, quia sanctorum patrum Orientalium & Occidentalium, Australium & Aquilonarium ab Apostolis vsq; ad nos consentiens, & continua traditio, & ipsam esse catholicam Ecclesiam, & eidem Ecclesiæ credendum esse docet.

5. Prædicta autem sanctorum patrum traditioni credo, quia eam doctrinam tradunt, quæ à sanctis Apostolis fuit prædicata, vt ipsa doctrina successio demonstrat.

6. Sanctis

6. Sanctis verò Apostolis ideo credo, quia illi à Domino nostro Iesu Christo, vt ex ipsius Domini verbis constat, ad docendas gentes missi sunt.

7. Christo Domino nostro, & in alijs, & in eo etiam, quo se Deum esse testatus est, Hoc dictum propterea credo, quia Deus illum misit lumen ad reuelationem gentium. alij tor-

8. Missum autem fuisse Christum Dominum nostrum à Deo Optimo Maximo credo, quia illi omnia conueniunt, quæ S. Prophetæ de venturo Messia & à Deo mittendo Ignatium prædixerunt. Loiolam.

9. Prophetis prædictis & alijs etiam & in eo etiam, quod Deum ipsis locutum perhibent, ideo credo, quia quæ de Christo Domino prædixerunt, non nisi per diuinam reuelationem prædici potuerunt, impleta iam esse video, quæ illud est, Gentes fuisse in Christum credituras.

10. Prophetas prædixisse illa, quæ de Christo Domino sub eorum nomine prædicta leguntur ideo credo; quia non solum Christianus orbis, sed etiam ipsi heretici, Mahumetani & Iudei Christianorum inimici, eadem fatentur eos prædixisse, quæ cum Gentium & Sibyllinis oraculis conueniunt.

11. Propter prædictas rationes magis credo, quam propter passionem martyrum, cum & Diabolus suos martyres: aut propter miracula, nam & Antichristus facit miracula, falsa quidem illa, sed quæ vera esse videbuntur, aut propter quamvis aliam rationem.

12. Communis ergo ratio credendi hodie ad Prophetarum oracula vltimo resoluitur, id est, ad diuinam conuenientiam Veteris Testamenti cum Nouo, vt merito Sanctus Petrus dixerit: Habemus firmiorem Propheticum sermonem.

13. Profitetur septem esse verè ac propriè Sacramenta nouæ legis à IESV Christo Domino nostro instituta, ad salutem generis humani: licet non omnia singulis necessaria, scilicet; Baptismum, Eucharistiam, Confirmationem, Pœnitentiam, extremam Vñctionem, Ordinem & Matrimonium. Et eorum omnium ceremonias ritè venerandas & colendas esse.

14. Profitetur pariter in missa, offerri Deo, verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro viujs & defunctis.

15. Profitetur in Sanctissimo Eucharistia Sacramento esse verè, realiter, substantialiter & transsubstantialiter, verum corpus & sanguinem, vnà cum anima & diuinitate Domini nostri Iesu Christi.

16. Profitetur fieri conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conuersionem Ecclesiæ Catholica Transsubstantiationem vocat.

E 3.

17. Pro-

17. Profiteor, sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum summi & Laicis sub vna tantum specie porrigendum altaris Sacramentum.
18. Constanter teneo, sanctos vna cum Christo regentes, orationes pro nobis Deo offerre, nos iuuare, interdum visitare, scire, que apud nos geruntur, opem ferre animabus purgatorij, & has regere, visitare & illuminare.
19. Constanter teneo, Sanctos vna cum Christo regentes, venerandos atque inuocandos esse.
20. Constanter teneo Sanctorum reliquias esse venerandas.
21. Firmiter assero, imagines Christi ac Deiparae semper virginis, nec non aliorum sanctorum, habendas & retinendas esse, atque illis debitum honorem & venerationem impertiendam.
22. Indulgentiarum etiam potestatem, a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano seculo maxime salutarem assero. Ex qua, cum ex Spirituali Ecclesiae thesauro, possint dari indulgentiae ex superabundantia operum Christi & sanctorum, quibus ipsi non indigent.
23. Constanter teneo purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis iuari.
24. Omnia & singula, quae de peccato originali & de Iustificatione, in sacrosancta Tridentina Synodo definita & declarata sunt, complector & recipio.

Hi ergo Canones liquidò commonstrant, quae sit Professorum Iesuiticorum doctrina pariter & quod votum. Quorum refutationem orthodoxam, solidam, & fidei Christianae analogam, praeclarus ille Christi seruus, & eximius Theologus Martinus Chemnitius, Ecclesiae Brunsvicensis Superintendens per multos annos fidelissimus, ipsis Iesuitis formidabilis (sic enim mihi dixit Gregorius de Valentia, haud minimus Iesuitarum: se nullum Lutheranorum nisi Chemnitium metuere) in libro suo tradidit, quem Examen Tridentini Concilij inscripsit.

Si autem quidam Iesuitarum trium votorum professi ad altiora ascendere conentur, & siue in Doctores, siue in magistros promoueri cupiant: aut etiam si qui de Lutheranis exeuntes, Pontificiae Idolomaniae sese deuouere voluerint: eos, secundum Tridentini Concilii Patres in hanc formulam, iurare oportet, quae extat ab initio Tridentini Concilii. Eam bona fide à me descriptam, & quam saepius à multis apostatis, & fidei nostrae Christianae desertoribus, coram altaribus recitari audiui, hic subiiciam. Sic ergo ea habet ad verbum.

Ego N. Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquiasque eiusdem Ecclesiae obseruationes & constitutiones, firmissimè admitto & complector. Item, sacram Scripturam

ram, iuxta eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu & interpretatione sacrarum scripturarum, admitto, nec eam vnquam, nisi iuxta vnam consensus Patrum, accipiam & interpretabor. Profiteor quoque, septem esse verè & propriè sacramenta nouae legis, à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, extremam unctionem, ordinem & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his Baptismum, confirmationem & ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque & approbatos Ecclesiae catholicae ritus, in supra dictorum omnium sacramentorum solenni administratione, recipio & admitto: omnia & singula, quae de peccato originali & Iustificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita & declarata fuerunt, amplector & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium ac propiciatorium sacrificium pro viuis ac defunctis. Atque in sanctissimo Eucharistiae sacramento esse verè, realiter & substantialiter corpus & sanguinem, vna cum anima & diuinitate Domini nostri IESU CHRISTI, fierique, conuersionem totius substantiae panis in corpus, & totius substantiae vini in sanguinem, quam conuersionem catholica Ecclesia Transubstantiationem appellat. Fateor etiam, sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis iuari. Similiter & sanctos, vna cum Christo regnantes, venerandos & inuocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmiter assero imagines Christi, ac Deiparae semper virginis, nec non aliorum sanctorum habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem assero. Sanctam Catholicam & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem & magistram agnosco, Romanoque Pontifici, Beati Petri Apostolorum Principis, successoris, ac Iesu Christi vicario veram obedientiam spondeo ac iuro. Cetera item omnia à sacris canonibus & œcumenicis Concilijs, ac praecipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita & declarata, indubitanter recipio atque profiteor, simulque contraria omnia, atque haereses quascunque, ab Ecclesia damnatas & reiectas & anathematizatas, ego pariter damno, rejicio & anathematizo. Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in praesentia spontè profiteor & veraciter teneo, eandem integram & immaculatam usque ad extremum vitam spiritum constantissimè, Deo adiuvante, retineri, doceri & predicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, venio ac iuro, sic me Deus adiuvet, & hac sancta Dei Evangelia. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae ordinationis, inhibitionis, derogationis, vobuntatis, statuti, decreti & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem

autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beati Petri atque Pauli, Apostolorum eius, se noverit incursurum. Data Romæ apud S. Petrum. Anno incarnationis Dominicæ 1564. Idib. Nouemb. Pontificatus nostri anno 5.

Fæ. Cardinalis Cæsius.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Quid momenti & quantum ponderis hæc formula Impij Iuramenti (complectens capita Papisticæ religionis) quod præstare coguntur omnes professores & candidati, qui honores Magisterij & Doctoratus consequi cupiunt, in omnibus papisticis Academijs, habeat: ex disputatione Reuerendi Domini Doctoris Heerbrandi, professoris in inclityta Tubingensi Academia celeberrimi Præceptoris mei colen dissimili cui titulum fecit: De noua religione seu Fide, ad viuum videre licet.

Anno 1568

Postquam autem hi trium votorum professi, se ita Ecclesiæ Romanæ deuouerunt ac immolârunt, tunc à Generali Iesuitarum in Rectores, Sacerdotes seu patres, confessarios, concionatores, præfectos spirituales, Præceptores, coadiutores spirituales, coadiutores temporales, vel formatos & formandos adiutores, in Scholasticos & Idiotas seu Fratres Ignorantiæ diuiduntur ac secantur, quorû nouissimi sunt nouitij, hoc est, ij, qui nuper illorum religionem sunt ingressi. Pauca itaq; de horum dicantur officio, vt ita à nouissimis rursus ad primos vsq; perueniamus.

De Nouitijs Iesuitarum.

Nouitiorum ac Neophytorû Iesuiticorû est, siue illi Principes, siue Comites, siue Barones, siue Nobiles, siue Doctores, siue Magistri, siue Studiosi, siue Idiotæ ante ingressum fuerint, mundû, vt ipsi loquuntur, deferere, seipso abnegare, Bona sua relinquere, à parentib. aufugere, eos percalcum ire, amicis valedicere, ab omnibus deniq; quæcunq; mundus amat & sequitur abhorrere, eaq; toto pectore execrari & auersari: naturalem parentum affectum, in Spiritualem, hoc est, in Iesuiticorum patrum dilectionem conuertere, omnium suorum, atq; adeo etiam sui ipsius

Ex Hieron.

ipsius obliuisci, quasi iam, vt inquit Ignatius Loiola, mortuus, cæcus, cadauer ac statua esset. Sicut de his plura in regulis Nouitiorum traduntur.

Adhæc à corporis obsequio indulgentiaq; (vtor verbis Iesuitarum) quàm longissimè recedere: sensibus repugnantia appetere: carnis societatem disciplinis, hoc est secundum Iesuitas, flagellis, ferulis, flagris, alijsq; voluntarijs corporis supplicijs eijcere: voluptatem etiam *ut in tñs Socrat.* sicut labem aliquam dedecoris opprimere: & in omnibus sui mortificationem quærere: secundum regulas Nouitiorum & voluntatem Magistrum eorumdem.

Is Magister Neophytos in omnibus, in quibus illos mortificari posse putat, exercere, ac instar stultorum vexare solet, donec sibi ipsis in totum emoriantur, atque non sibi, sed soli Papæ vel Iesuitarum Generali, viuunt. Quod Iesuitæ vocant Deo viuere, Christo inseri, ac in mortem Christi baptizari ac sepeliri. Non vlla ipsis subeat de parentibus vel amicis cogitatio, aut, si qua illis obuenit, eam mox eijciant: in quouis autem Iesuitico Patre & Fratre (quos spirituales dicunt) imaginem Christi & effigiem suorum quærat & agnoscat.

Ignatius Loiola ex milite factus Iesuitarum pater, scribit: Nouitij esse, despiciere, contemnere, proque nihilo putare diuitias, honores, atq; omnia, quæ vulgò dicuntur & habentur amplissima: Totum eum esse debere Iniesuatum, non aliter quàm Christus sit à Spiritu sancto incarnatus: Debere insuper ad famam sanctimoniam, apud Ethnicos, Indicos *In rebus Indicis & Iaponicis à Iesuitis editis Anno 1574: fol. 241. 424.* & Iaponicos colligendam, se grauitè punire, permultum vigilare, diutissime ieiunare, ac meditationibus quibusdam, arbitratu suo compositis, vacare. Huiusmodi enim rebus suos adeo proficere, vt quoq; ceu Spiritu afflari diuina fundant oracula, perfecti reddantur, & sancti, aut, vt Domini Bonauentura Ingolstadianorum Iesuitarum Rector dixit, angeli terre- *1 Tim. 4. Matth. 15.* strum non videt, his exercitationibus corporis parum vtilibus, & quibus absque fructu Deus colitur, frustra Iesuitas, cum Ethnicis & Pharisæis humanarum traditionum obseruatoribus, ad perfectionem & salutem aspirare?

Sed de vexationibus & exercitijs, quibus Iesuitarum scribæ ac Pharisæi seniores, nouitios ipsorum religionem ingressos, exagitant, dicetur, ubi ad Iesuitarum exercitia spiritualia peruentum fuerit.

Fratres Iesuitarum si, ante Societatis ingressum, artis legendi & scribendi

F

bendi fuerint nescij, regula ijsdem cauetur, ne vllam literam in Societate addiscant: sed idiotæ mancant. Sic enim regula habet Italica 14: *Nessuno di quegli si receuono per gli officij Particolari dicasi, impari, ne legere, ne scriuere, d'alcuna cosa sapere, non impari piu lettere, ne altri gl' insegn, senza licenza del preposito Generale, ma basterà loro in tanta simplicità, & humiltà seruire à Christo nostro signore.* Id est, Nemo illorum, qui praeficitur alicui functioni domestica, legere vel scribere discat, aut si quid horum sciat, nihil amplius addiscat, neque alios ipse doceat, absq; permissu Praepositi generalis; sed illis sancta in simplicitate & humilitate, Domino nostro Iesu Christo seruire sufficiat. Hoc est, vt paucis dicant: *Sit asinus, quemcumq; asinum, fors aspera fecit: Sit ei turpe aliquid scire, laudabile verò, nihil velle addiscere: seu, vt rem verbis exprimam monasticis, maneat frater ignorantia, cuius ordinis, secundum Franciscum, hæc Maxima, seu symbolum est: Nescientes, non curent discere literas.* Sicuti rectè etiam de illis Epigramma canit.

Causti bene tu, ne te vlla occidere possit

Littera. Nam nulla est littera nota tibi.

De quibus hos Germanicos libuit ascribere rythmos.

<i>Du zarte Art/</i>	<i>Hast dich bewahrt.</i>
<i>Zu dieser Frist/</i>	<i>Dass du seht bist/</i>
<i>Buchstabens frey/</i>	<i>Dass er nit sey</i>
<i>Dein engen Todt/</i>	<i>In solcher Noht/</i>
<i>Wanns A/B/C/</i>	<i>Thut Ach vnd Wehe/</i>
<i>Dass du frey bist/</i>	<i>Mit solchem Eist/</i>
<i>Unwissent gar/</i>	<i>Aller Lehr zwar/</i>
<i>Behende vnd gschwindt/</i>	<i>Als Esels Gsindt/</i>
<i>Das nur auch ist/</i>	<i>Zu dieser Frist/</i>
<i>Die Welt erfüllt/</i>	<i>Des Ordens gült/</i>
<i>Der Brüdere</i>	<i>Ignorantia.</i>

Sic ergo quidam societatem Iesuitarum ingrediuntur idiotæ & *mutui*, eos tales manere oportet, quod regula Ignatii Loiola, à Francisco mutuo sumpta, tradit.

Anno Domini 1582. erat Lanspergæ Neophytus quidam, nomine Otto, patria Vlmensis, artem loculos cõficiendi edoctus, in vera quidem fide rectè educatus, sed deinde Monachij splēdidis Iesuitarum promissis seductus, artificium suum mechanicum deferens, sese ad Iesuitarum

tum Societatem contulit. Iesuitæ initio blandè ipsum complectuntur, humaniter alloquuntur, liberaliter tractant, & omnia ipsi, quibuscunq; delectabatur, concedunt. Otto literarum ignarus, cupit eas addiscere. Rector obstat, inquit, charissime Otto, qualis venisti ad Societatem, talem te manere oportet. Cui ille mi Pater, ego veni ob literas discendas, non vt otiosam vitam absq; literis ducam. Rector ait, regula prohibet. Tum ille, nondum in regulas iuravi; Ego aut literas discam, aut ad seculum redibo. Tunc Rector: Quia es Nouitius, neque vota fecisti, poteris Alphabetum discere, tecum dispensabo. Verum vt annus probationis fuit impletus, vota vt faciat, iubetur, quibus susceptis, Rector ait; Nunc in regularum iurasti obedientiam, ac superius adductā regulam illi proponit, vultq; vt literis abiectis, se totū inscitiae tradat. Otto, obsequium se praestiturū simulat: sed nihilominus clām & maximè nocturno tempore literas addiscit. Magister nouitiorum vbi id cognouit, quasi qui mortale commississet peccatum, illū apud Rectorem accusat. Rector ipsi hanc iniungit pœnitentiam; vt culpam suam coram fratribus confiteatur, seseq; publicè in resectorio flagellet. Otto pœnitentiam subit, & nihilominus data occasione, literis inuigilat: donec tandem hanc ob causam à Societate illum segregarunt.

Tanta seueritate Pharisei isti suas traditiones vrgent, ac seruant, vt eò tutius Dei mandata transgredi, suamque nequitiam celare possint. Ne scilicet dum ipsorum Scribæ ac Legisperiti errant, & suam *auvds* *ēpa* obtrudunt, Fratres ignorantia, quos instar lapidum calcant, cōtra illos insurgere ipsisq; vel inuitis veritatem occinere incipiant. Arbitror autem Dominum in Ottone tantum literarum ardorem accendisse, vt hoc medio illum parentibus lachrymantibus restitueret, in viam reuocaret, & ad Iesum Saluatorem, à quo aberrauerat, reduceret. Sicuti deinde ipse literis ad Iesuitas missis, in quibus acriter eos, ceu pseudoprophetas & impostores accusat, testatur: suamq; *innotat* cū lachrymis & fide, ad exemplum sancti Petri, deprecatus est.

De Iesuitarum seruis temporalibus, seu coadiutoribus formatis.

FRatres temporales seu coadiutores formati, sunt Generalis, Assistentium, Prouincialium, Rectorum ac Sacerdotum, nec non & studiorum,

forum, serui: quos Itali vocant Sciauos, hoc est, totius Societatis ministros, qui instar asinorum, ab equis & caballis aueniam depascentibus, ad onera domus ferenda detruduntur. Quorum conditio eadem, quæ olim seruorum, nisi quod necis potestatem in eos non sumunt publicā; quamquam inobedientibus ac immorigeris, quos vel scriptis, vel concionibus ipsis obfuturos suspicantur, instar Locustæ illius (apud Suetonium in Nerone) præsentanea nouerunt coquere venena; quæ Germanis, Italica dicuntur iuscula. Quæ res in Italia ob Scorpionum copiam ita communis est, vt etiam puer decem annorum suo inimico præparare nouerit.

Horum temporalium coadiutorum est, totum Iesuiticæ societatis corpus fouere, curare, victum & amictum ei parare, omniaq; negotia domestica, sed ad nutum Rectoris, tractare. In horum ordinem referendi sunt officiales & artifices: quales sunt coci, sutores, sartores, camentarii, arcularij & reliqui, quorum artificijs in societate indigent.

Differunt ergo Iesuitæ in hoc à reliquis monachis, quod ij res corpori necessarias à ciuibus sibi confici curant: vt sic etiam aliquis fructus ad ciues, quorum sumptibus aluntur, & quos erga se experiuntur beneuolos, liberales ac largos, redeat. Iesuitæ verò pro sua *περιουσία καὶ αὐτοδυναμία* nihil commune habent cum exteris: sed intra suæ societatis complexum recipiunt omnis generis artifices: quos deinde votis susceptis, cogunt pondus & æstum diei portare. Quia autem illi artifices ob vitæ officium, & luxum, societatem istam ingrediuntur: iccirco vbi obseruauerint,

Id faciunt se sua spe frustratos, tam diu, donec se recreent, inter illos manent; deinde de verò occasione oblata, fuga sibi consulunt, & ad pristinum libertatis & vitæ Christianæ statum reuertuntur.

Iesuitarū Arbitror autem Iesuitas potissimum hac de causa ciuium exterorum operas subter fugere, ne illorum doli & *κακοτεχνία* aliquandò manifestentur: neve ipsis aliquid aut certè plus quam vellent, de elemosynarum passim emendicarum foenore decedat. Propter quam *αἰσχυνέσθαι* meritò artifices illos odisse consueuerunt, vt qui non paucos bonos seducendos recipiunt, sed pessimos rursus emittunt, atque sic intra sua septa deprauatos mundo denuò obtrudunt.

Hi coadiutores temporales nullam habent vllius rei conficiendæ licentiam, sed omnia ad iussum Rectoris facere coguntur. Si quid emendandum, ipsis à Rectore annuatur pecunia certa, pro qua, ea quæ Rector iubet, semper tamen optima, emere, & statim vbi domum reuersi sunt,

ratio-

rationem reddere, & reliquam pecuniam Rectori restituere, tenentur. Empta deinde etiam, pro Rectoris voluntate & arbitrio, dispensare & erogare coguntur: Nihil autem pro sui arbitrij ratione tentare concessum est: licet id magis pium & honestum esset, quam quod Rector præcepit. Rationem huius esse dicunt: quia ab Ignatio Loiola dictum sit: in omnibus superiori obediendum esse. Item: Eum, qui in minimo superiori obsequium detrectet, iam ipso affectu omnem, vt loquuntur, valorem & meritum obedientiæ perdidisse.

Exempli gratiâ. Est fratri cuidam temporali officium custodiendarum scoparum demandatum (neq; enim res vlla apud ipsos est, cui non à Iesuitis peculiaris præficiatur præfectus) venit alius fraterculus & scopas ab illo commodato petit, præfectus ei, nisi prius licentiam à Rectore impetrârit, ne scopulam quidem tradere audet. Quia nihil inconulto Rectore agendum. Sin contrâ fecerit, pœnitentia agenda & multa subeunda. Aliud Exemplum: Præscripta est Iesuitis regula, ne vllus frater cum exteris hominibus (quos intra suos parietes, seculares, mundanos & imperfectos nominare solent) absq; Rectoris venia sermonem communicet. At verò accidit, vt veniat homo secularis ad illorum collegium, salutans vnum ex Iesuitis, & de rectore inquirens. Ibi tum ille, nil prius abeat, & Rectorem interroget, veniamq; impetret, ne gratias quidem pro salutatione agere, nec seculari (vt vocant) loqui vel verbum audet. Sed necesse est, vt alterum, ceu truncus, surdus, mutus & cœcus prætermittat. Aliud: Erat Landspergæ nouitius, nomine Iohannes, artificio sartor: hic cum reliquis nouitijs animi recreandi gratia in campum

procedit. Obuiam fit illi pater senio confectus, qui filium, quem intra annum non viderat, alloqui & salutare cupit. Filius verò faciem auertit, horrendum videt, & ne patrem audiat gressus promouet. Pater senex filium in clamat: hoc cinne est mihi nutritionis gratiam referre? At ille surdus & mutus pergit. Pater ergo iusta indignatione percitus ait: Faxit vt ita fugias, ne in æternum redcas. Addit insuper reliquis Iesuitis, qui pariter silentium præstabant, audientibus: Hæc est pietas quam Iesuitæ suos docent: quod malum istud consccleratum hominum genus Germaniæ inuexit? vos ne Iesuitæ sitis? Non estis Iesu fratres, sed filij Sathani, qui tantam impietatem filios docetis. Vadat ergo in nomine Diaboli filius iste meus degener, non se talem gessit, qualem, Christianum decet. Vbi domum deuentum est, res ad Rectorem deferretur. Rector filij ingrati, potius fuste & stigmatæ, quam laude digni, factum probat: Benè

F 3

fecisti,

46
fecisti, ait, mi fili, qui patrem tibi elegisti, patres Societatis, quos te magis quam patrem tuum amare decet: eò quòd hic secularis sit, illi spirituales. Hanc etiam impietatem auctoritate Hieronymi probare conatus est, qui dicat. Per calcatum transcendens esse parentes, si nos à religione abstrahere velint. Adhuc cuiusdam Parisiensis nouitij exemplo illustrauit, qui ne quidè lachrymis matris permoueri potuerit, ut eò nobis egrederetur. Addebat insuper, parentibus, si eos à societate Iesuitarum abstrahere conarentur, dicendum & scribendum esse: Vade post me Sathana. Quòd non parentibus naturalibus, sed Societatis patribus obedientiam absolutam vouerint.

Oportet ergo coadiutores temporales in omnibus ad amussim Rectori obedire, etiam si sensus, recta ratio, pietas, & ipsum Dei mandatum repugnent. Temporales autem dicuntur, quòd tantum temporalibus rebus occupentur, & in rerum mundanarum dispensatione versentur, & ea iussu Rectoris peragant, quæ ipsis cum secularibus efficienda incumbunt. Dum reliqui Iesuitæ in literis, & ijs rebus, quæ Spiritum, vt aiunt, concernunt, sunt occupati.

Ne tamen nomine Temporalium offendantur, dicunt illos non minores esse merito, quam reliquos: si eodem Spiritu res mundanas, quòd illi Spirituales tractent. Quia non sibi ipsis, nec hominibus, sed socijs Christi Iesv, imò ipsi Iesv inferuiant. Illòsq; tot recepturos coronas, quot labores subeant pro Societatis patribus, qui in tractatione rerum spirituum occupentur, & curent, vt Societas, floreat, augeatur & dilatetur.

De seruis Iesuitarum spiritualibus.

Coadiutores spirituales, sunt illi, qui consilij & scriptis, senatum Iesuiticum eiusq; curiam iuuant. His licet quidem, sua consilia, superioribus referre, sed hac conditione, vt perinde sit, siue illa recipiantur, siue repudiantur, siquidem eorum sit, non dominari aut imperare: sed consilia quidem sua in medium proferre, vel suam sententiam scripto significare, liberum tamen relinquere superioribus, vt eligant quòd ijs optimum videtur. In Synedrio ergo & Synagoga assidet, suamq; sententiam dicunt. Si autem secedere iubentur, & Generalis cum Assistentibus, quid faciendum sit, decreuerit, licet aliud ipsis videatur: tamen contra

contra hiscere non audent: sed Pythagorici facti, dicunt, *αὐτὸς ἐστὶν*: Ab ore Dei profectum est. Si quis autem est, qui aliud sentiat, is audit: Tu non es iudex, sed Assessor: non pater, sed obedientiæ filius: charissime, nostri patres Spiritu Dei aguntur, errare non possunt: tuum ergo est, totum tuum *ῥόγῃ* tradere in illorum obsequium, pro vt obedientiæ regulæ, quibus nos deuouimus, præscribunt.

Spirituales autem vocantur, quòd eorum sit, circa res spirituales occupari. Res autem Iesuitarum spirituales sunt; Curare, ne Pontifex Romanus vel Romana Ecclesia damnum patiatur: Hæreticis, hoc est, Lutheranis ore & scriptis resistere: Principibus consilia, quomodo eos delere possint, subministrare: Collegiorum, domorum & residentiarum pro Iesuitis ædificationem apud eos impetrare: in magnis eleemosynis colligendis sollicitum esse: multos ad Societatem pertrahere: & in omnibus curare, vt de die in diem Societas augeatur & ditetur. In his, qui se strenuum ac sedulum præstat, hunc spiritum Societatis agitari, & Ignatij mentem sequi tradunt. Et quò quisq; est in colligendis opibus artificiosior, eò est inter illos honoratior.

His rectè curatis, res ipsis quoq; habentur spirituales: Missæ, benedictæ statuae, consecratae imagines, templa augusta, vestes preciosæ, vasa templorum aurea & argentea, nec non & alia, quæ ad Missæ ornatum faciunt, quibus etiam expoliendis & conseruandis sacristanos ac ceremoniarum Magistros præficiunt: Hæc sunt istis res spirituales: verbum autem Domini sincerum, & sacrosancta, prout Christus ea instituit, Sacramenta, quæ inter res spirituales merito primas tenent, ceu rem profanam & inutilem rident, oppugnant, blasphemant, proculcant: Deum verum deferentes, & opus manuum suarum adorantes.

De Præceptoribus Iesuitarum.

Præceptores Iesuitarum sunt illi, qui in scholis & Academijs discipulos curæ suæ commissos in rebus fidei, & studijs literarum, ad præscriptum Inquisitoris, Visitatoris ac Prouincialis, regunt & docent. Illorum quidam sunt publici, quidam domestici. Publici sunt, qui gradum siue Doctoratus siue Magisterij intra vel extra Societatem sunt consecuti. Domestici, qui tantum priuatos discipulos domi exercent, informant, & audita ab illis rursus exigunt. Quos alibi Repetentes Magistros dicere solent.

folēt. Sic Gregorius de Valentia, Hispanus, est Ingolstadij publicus Professor: non tamē Theologia, sed somniorū Thomę de Aquino. Sic Dillingę publicum professorem habet Patrem Iulium, Italum, qui locos Thomę Aquinatis & casus conscientię referuatos tradit. Iesuitę enim vt & olim Pharisei, in Scholis cathedram Mosis & primatum affectant licet paupertatis voto seipso, more Pontificio, hoc est, e mentito, ab omni honore excluderint. Hi professores nullum pro lectionibus recipiunt stipendium. Nam regula ipsis pręscripta est: Gratis accepistis, gratis date. Quod si autem a Principibus & Academię patronis illis pro laboribus pręstitis ad collegia aliquot coronatorum millia mittuntur ambabus manibus, non ceu mercedem, sed vt loquuntur, loco elemosynę illa recipiunt.

Est & inter Iesuitas aliud Pręceptorum genus, quod ex Iesuitarum ordine selectum, pręficitur ijs, quos Romanę religioni addicti Principes sua munificentia alunt: quosq; vulgō Beneficiarios vocant. Hi pręceptores, non vt reliqui Professores, intra Iesuitarum collegia manent: sed cum alumnis illis in ipsorum ædibus stipendiarijs viuunt, in quorum fide & vitam inquirunt ac animaduertunt. In huiusmodi stipendiariorum domo, singulis mensis, ad quam octo ordinantur, inspector & pręceptor pręficitur Iesuita: qui audita ab illis exigit, eosq; non tam in Philosophię studijs, quàm in Pontificia idolomânia informat. Iidem discipulos ad Missas, & ad Confessionem auricularem adigunt, hocq; potissimum agunt, non vt docti & parentibus morigeri, sed vt Papistę & Iesuitę efficiantur. Si qui sunt inter illos nobilioris & melioris spei adolescentes, eos varijs illecebris & promissis ad societatis ingressum sollicitant. Sicuti multi Nobiles tum alibi, tum maximē in Bauaria, magno suo experiantur cum dolore, videntes suos filios, in quos omnem suam spem & pręclari generis propagationem collocarunt, a Iesuitis seductos, societatem ingredi, & in ingratos atq; impios in parentes homines, mutari. Quos postea, vt vt maximē velint, reuocare tamen non possint, cum pontificio iure, seu potiùs tyrannide, ac Iesuitarum priuilegio, quo concessum est ipsis omnes, cuiuscunq; sint status & ordinis, recipere, prohibeantur. Si etiam quem vel doctiorem vel nobiliorem, vel ditiorē dictum in modum parentibus suffurati fuerint: ne illum repetere possint, mox cum vel in Italiam vel Galliam mittunt: quod omnis via parentibus, siue per seipso, siue per amicos reuocandi, pręclusa sit.

Studia horum pręceptorum, quę discipulis tradunt, sunt, cursus, vt loquuntur

Anno 1582
Ingolstadij
tres Nobi-
les seducti.
Schrenck.
Hundt.
Naxonus.

vt loquuntur, philosophicus: quem nos artes liberales dicimus: Item Humanitas, quam nos Catonem, Grammaticam, Syntaxin, &c. appellamus. Priuatum autem & speciale exercitium est: vt omni studio suos discipulos ad Societatis amorem pertrahant: in Catechismo Canisij instituant: ad Confessionem auricularem ducant: ad quotidianum Missę auditum inuitent: & aneßs inquirant, ne illis sit vllum cum Lutheranis studiosis commercium: néve libros à Lutheranis conscriptos habeant. Viderint ergo parentes, quid faciant, quibusue grata sua pignora committant, dum nescio, qua persuasione seducti, teneros suos filios, sanguine IESV Christi redemptos, de perditis his luuentutis corruptoribus, verē Lupis spiritualibus, agnos committunt. Grauem sanē Deo, nisi resipuerint, & in posterum abstinerint, rationem reddent.

De spiritualibus Iesuitarum pręfectis.

Spirituales pręfecti Iesuitarum sunt ij, qui in Collegijs & domibus Iesuiticis, iuniores & nouitios obseruant, ne primam, vt loquuntur, charitatem, quam ad Societatem attulerunt, deserant: sed semper magis magisq; in societatis Spiritu proficiant, & senioribus similes efficiantur. Horum est conscientias scrutari, Spiritum scopare, & in exercitijs spiritualibus iuniores informare.

Ad hos, si qui nouitijs iniiciuntur scrupuli vel tentationes, confugiunt rudiores, qui spiritualibus illusionibus resistere nondum didicerunt. Isti ergo instar Sophistarum ex tentatione bona malam, & vicissim ex mala bonam, artificiosē reddere nōrunt.

Verbi gratia. Tentatur Nouitius, quod debeat Societatem deserre, matrimonium inire, & parentes suos senes ac pauperes suo labore iuuare. Hanc tentationem vbi spiritualis pręfectus in nouitio latere cognouit, hoc affert remedium. Charissime, inquit, frater, semel vouisti, vide ergo vt vota reddas, ne in damnationem incurras. Neq; enim dignus es, qui semel manum ad aratrum posuit, & retrospicit, regno cęlorum. En homo factus es spiritualis; ne igitur velis copula matrimonij carnalis fieri. Quandoquidem illi, qui in carne viuunt, Deo placere non possunt. Huc enim dictum Pauli, contra carnales, Iesuitę torquent. Quid tibi curę sunt parentes? Audi Christum & Ignatium nostrum Loiolam. Hic monet, vt naturalem seu carnalem amorem in spiritualementem conuertamus,

tamus, hoc est, omnem *συνω* & dilectionē in patres Societatis transfundamus. Ille verò dicit: Qui non odit patrem & matrem suam, non est me dignus: hoc est, si vis in Societate vivere, necesse est, ut parentes tuos, te ad seculum retrahere conantes, tanquam capitales hostes oderis, & fugere velis, atque Societatis amorem parentum dilectioni longè præferre.

Verba Iacobi Crucii Iesuitæ - Hoc est enim naturalem in parentes affectum, in spiritualementem conuertere, ut sanctus pater noster Ignatius Loiola docuit. Quid tibi cum patre tuo? En pro patre seculari, recepisti aliquot mille patres spirituales? Quid tibi cum matre tua? En mater tibi est sancta Ecclesia Romana, & indulgentissima beata virgo Maria. Quid tibi cum fratribus? En pro vno Anno 1583. no atque altero fratre carnali, tot habes fratres spirituales, qui ex æquo te amant, & tibi bene volunt, quot sunt Iesuitæ. Quid cum sororibus? Tot sunt tibi Sorores, quot sunt in Romana Ecclesia virgines Deo dicatarum. Quid cum tuis opibus & domibus? En pro vna domo tot pulchra collegia, tot amplas domos, tot tantosq; recipis redditus, quantos vix numerare potes. Quid cum amicis? Iam tibi amici sunt Papa Dei Vicarius, Cardinales, Episcopi, Imperator, multi Principes, & omnes catholici. Noli ergo Satanam audire, dicentem: redi ad tuos, contrahe matrimonium, &c. Hæc solent illi quàm diligentissimè inculcare.

Rursus in seculo est vir quispiam senex, qui ob vitæ ocium & requiem, quæ securè fruuntur Iesuitæ, cupit Societatem ingredi, vxorem, liberos, domesticos, ac bona sua deferere. Licet ergo alioquin Pontificij doceant, coniugatos rectius Deo seruire, si soluto matrimonij vinculo, monasteria ingrediantur, & vota suscipiant, quàm si in coniugio viuant: tamen quia iidem intelligunt, senum operam ordini suo parum conducere, ideo bono illi seni, deuotioni dedito dicunt: Mi dilecte pater, noster status, & viuendi genus tibi nimis asperum & durum erit, non poteris præ ætate probationis annos sustinere: neq; pœnitentias, quibus nouitij nostri exercentur, perferre. Vxorem duxisti, eam retine, ab hac nisi morteliberari non potes. Paulus vult, ut mariti suas vxores diligant, curent, ament, nutrant: quod facere non posses, si ad Societatem admitteris. Idem docet infideli deteriorem esse, qui liberos & familiam non alit. Quare opes defereres senex? honorem habere corpori tuo, & filijs tuis thesauriza. Mane ergo in ea vocatione, in qua vocatus es. Deus te adiuet, ego hæc in te tibi opitulari non possum. Quanquam autem hæc verè dicta sunt: tamen ex eo patet, quomodo spirituales illi præfecti ex albo nigro,

1. Cor. 7.

1. Tim. 5.

nigrum, & ex nigro album facere soleant, prout res ipsæ *αὐτὸς τὰ ἀσπέρτα* & Aristoph. ad societatis incrementum facere videtur. *in nubib.*

Hi spirituales præfecti, in incessu, sermone & moribus insignes sunt hypocritæ: qui in omnibus verbis & factis, pietatis, humilitatis, sanctimoniam ac singularis cuiusdam (ut loquuntur) deuotionis spiritum affectant. Iurares ipsos angelos esse. Quamprimum verò os aperiunt, & de religione interrogati respondent, ex doctrina colligitur, eos esse Satanæ seruos, in angelos lucis transformatos, lupos rapaces, pelle ouilla tectos; nihil nisi multam insecitiam & dubitationem in animis discipulorum tentatorum relinquentes.

Præter superiora etiam hoc ipsorum officij est, iunioribus tradere & commendare deuotos libellos, quales sunt Psalterium Mariæ, Rosarium eiusdem, Hortulus animæ, Thomas de Kempis, quem alij Gerfonem vocant, Stellarium Mariæ, Exercitia Borgiæ, olim Iesuitarum Generalis, Thesaurus Societatis spiritualis, Ratio confitendi, Legenda Sanctorum, Homilia Dionysij Carthusiani; Dialogi Gregorij, & his similia.

Est etiam illorum partium, nouitijs præscribere & ordinare, quid vel quæ ad mensam legant: Item, quæ domi inter parietes, de contemptu mundi, de amore in Societatem, de paupertatis, castitatis & obedientiæ votis, & his similibus, exercitij gratia prædicare debeant. Obseruant insuper, ut ritè ac debitè horis perficiantur preces, ac cetera spiritualia officia. Et hæc omnia, hoc fine, ut omnes sub stricto obedientiæ iugo retineri possint.

Si quos sentiunt, esse liberi (ut ipsi loquuntur) arbitrij, iudicij, voluntatis ac intellectus Studiosos, hoc est, qui quasi *αὐτοαγαπῶντες* & *αὐτεξουσίαι*, prout sibi videtur, non ut regula iubet, sua expedire conantur: neque in omnibus sui mortificationem & voluntatis propriæ abnegationem querere volunt; eos primò hortantur, ut se obedientiæ submittant. Si deprehendantur non emendati, pœnitentias illis iniungunt. Si nec his emendantur, Rectori deferunt, qui altius, ut dicitur, ponendo pastum, ieiunia, cilicia & flagella admouet, quibus vel inuitos, nisi mori malint, cogit. Id ubi fit, tum obseruatur, secundum illorum sententiam, illud Christi: Compelle intrare. Et tunc regnum Dei vim patitur.

De Iesuitarum Concionatoribus.

Concionatores sunt, non qui, vt reliqui parochi, certis præficiuntur templis; sed qui vices parochorū in concionandi munere subeunt. Quæ res sanè Pontificijs parochis, pro rara sua eruditione, & quòd melius nōrint missare, quàm concionari, gratissima est. In locis ergo, in quibus Iesuitis collegia, domus vel residentia extructæ sunt, ab Episcopis Decano & Parocho petunt, vt illis concionandi facultatem dent. Quam ipsis ob Papæ auctoritatem, qua muniuntur, denegare non audent. Hi concionatores non ad normam Propheticarum & Apostolicarum scripturarum, diuinitus inspiratarum, conciones suas informare solent; sed ad mandatum Pontificis Romani, secundum Canones Tridentini Conciliabuli, & impium Petri Canisij Catechismum, scholasticorum commenta, de contritione cordis, confessione oris, satisfactione operis; ad hæc quæstiones inutiles, fabulas aniles, nugatorias, Diuorum Lugendas, apud rude vulgus deblaterare, doctioribus autem molestiam, nauseam, & fastidium creare solent. Optimi ex ipsis, & reliquorum Principes censentur, qui verbosas & atroces in Lutheranos inuectiuas instituere: populum ad indignationē aduersus Lutheranos excitare: & apud auditores curiosos, risum, recitandis fabulis & mendacijs, quibus Lutheranos perstringunt & calumniantur, excitare possunt.

Inter quos haud minimum obtinet locum, histrio Pater Conradus Monachij concionator, qui integras horas consumit calumnijs in Lutheranos coniiciendis. Nec non & Lützius Landspergæ.

De Iesuitarum Confessarijs.

Confessarij apud ipsos dicuntur, qui in casibus reservatis, & pœnitentia Papistica, Canonica, Scholastica, & Iesuitica articulis, satis instructi, & Episcopali Chrismate inuncti aut ordinati, in Iesuiticis & Cathedralibus templis, quatuor ieiuniorum temporibus, certas occupant sellas, in quibus accedentium confessiones excipiunt. Hi confitentes examinant secundum regulas ipsis præscriptas, & secundum consuetas Pontificijs rationes, plenariam circumstantiarum enumerationem exigunt: sine qua irritam absolutionem, & cum, qui peccati circumstan-

tiam

tiam reticet, sacrilegum esse dicunt. Examinant autem primò confitentes de peccatis occultis & cogitationum erratis: secundò de verbis: tertio de factis: quartò de omisissis: quintò de scriptis: sextò de venialibus, actualibus, & tandem de mortalibus. Et vt id ritè peragant, Decalogum ad manus sumunt, & ex eo confitentē examinant, à Decalogo digrediuntur ad Ecclesiæ præcepta: in hæc qui peccat, grauiorē sustinet pœnitentiam, quàm qui in præcepta Decalogi deliquit. Ab his descendunt ad septem mortalia peccata. Hinc ad quinque sensus, ad peccata aliena, ad neglecta misericordia opera, denique ad inquisitionem articulorum Pontificiorum veniunt. Maximè verò has circumstantias vrgent: *Quis, quid, vbi, per quos, quoties, cur, quomodo, quando Peccaris, dices: vt sit confessio vera.* Si qui etiam apud Iesuitas cōfitentur: hi singulares per Pontificem Romanum consequuntur indulgentias.

De Iesuitarum Pœnitentiarijs.

Pœnitentiarij Romæ vocantur, qui ibidem apud S. Petrum integrum diem sedent, vt ibi confessiones excipiant. Si quis hos pœnitentiarios prætereat, caput aperiat, & genua flectat; & si saltem arundine, quam illi in manu tenent, tangatur, indulgentias 40. dierum consequitur. Sin insuper apud eosdem confiteatur, 100. dierum indulgentias habet. Mandatur autem illis specificè: vt diligenter in hæreticos, hoc est, Lutheranos inquirant. Si quos animaduertūt, ad partes Lutheranorum inclinare, & in fide Romana dubios esse; neq; Papam Ecclesiæ Romanæ agnoscere; eos non absoluant, nisi statim reuocent: Si contra disputent, ad domum inquisitionis remittant. In ea miserè ab Inquisitoribus, non aliter quàm malefici à carnificibus in quæstione, torquentur. Summam etiam pœnitentiarij nauant operam, ne quisquam vel domi vel apud alios, scripta à Lutheranis promulgata habere possit. Si quos in Confessione cognoscunt, aut hospitia Lutheranis præbere, aut consortia cum illis inire, eos excommunicant, & Magistratui, ceu proditorum receptores, puniendos offerunt, non obstantibus decretis, quæ præcipiunt, arcana confessionis nulli reuelanda esse. Tandem omnibus peccatis cognitis pro qualitate delictorum, pœnitentias imponunt, & homines ante omnia ad crebram confessionem adhortantur.

Finis autem illorum est, non Christi gloria, nec proximi salus, sed

quæstus, qui inde ad illos venit vberimus: inquisitio in fidem Christianam: exploratio arcanorum: proditio Euangelicorum: nummus confessionalis: conscientiarum carnificina: dubitatio de fide, & deniq; si quæ ipsorum deceptionibus locum det, apostasia atq; desperatio.

De Iesuitarum Sacerdotibus.

Sacerdotes seu Patres sunt, qui secundum Ignatij Loiola regulam quotidie pro viuis & defunctis, pro Pontifice Romano, pro Societatis incremento, & ad promerendam abolitionem Lutheranorum, sacra facienda missasq; celebrant. Hi præcipue hoc agunt, ut curent missas & reliquas ceremonias recte, secundum Missale Romanum, secundum Tridentinæ Conciliabuli decreta correctum, peragi & celebrari. Horum est quotidianum vbiq; volunt, officium dicere Romanum, matutinum, vespertinum & nocturnum, siue, ut loquuntur, horas canonicas; officio, vel in horto, vel in templo, vel in cubili, vel in musæo, vel in dormitorio, vel in circuitu, vel alio in loco (neq; enim ut Monachi ad chorum vel capsulam impanatæ Dei, à sacrificulo creati, alligantur, sed liberè vbiq; volunt illud peragunt) demurmurato. Conferunt se etiam interdum ad exercitium aliquod corporale, mediocre tamen: Qualia sunt, Bibliothecam curare, hortulos plantare, libros legere, scribere, pingere, aut simile quid agere quo dici tedium leuant.

Est in super ipsorum officij, in eos, qui Sacerdotes non sunt, animaduertere, & delinquentes, paternè (vnde sibi nomen Patrum arrogantes, admonere, vel superiori ea, quæ minus rectè fieri vident, deferre. Hos omnes Iuniores, & ij qui Sacerdotes non sunt, in magno honore habent. *Regula 23.* ut regula mandat: *Tutti si scopriranno il capo à suoi superiori, è quegli che non sono Sacerdoti, ai Sacerdoti. Hoc est, Omnes ad præsentiam superioris & Sacerdotis caput aperiant, & ipsis debita cum reuerentia & humilitate (seu, ut Italus loquitur, con gran riuerenza che humil mente) loquatur & auscultet. Si novitios ac iuniores Rectori deferant, ac in eos corycæos agant, omnia hi magna cum patientia & humilitate sustineant: quia ab Ignatio præceptum est: ut omnes in submissione & humilitate faciliè patiantur, omnes suos defectus, superiori significari: quod ad maiorem in Spiritu profectum facere dicunt.*

Regula 10. & 11.

Est etiam illorum officij, singulis diebus Veneris ad iuniores & novitios instituere exhortationes: quarum finis sit, mundi contemptum, Societatis

Societatis amorem, abnegationem sui, & perfectam in omnibus, secundum Societatis institutum, obedientiam, iuniorum animis instillare. *Nelle prediche, dicit Ignatius Loiola, domestiche trattino spesso della, propria abnegatione, del profitto nelle virtù, e d' ogni perfectione, essortando à quelle l' vn l' altro & particolar mente alla vnione, è fraterna carità. Id est, Domesticis in concionibus de nostra ipsorum abnegatione frequenter tractetur materies, de progressu singulorum in virtutibus, & de omni perfectione, exhortando sese inuicem ad illam, & in primis ad concordiam & fraternam caritatem.*

Lubet Iesuiticæ exhortationis vnum exemplum afferre, quod Anno 1583. Landspergæ à Patre Ioanne Iesuita, Augustæ ædili, audiui. Idq; paucis verbis, tantum *ὑπὸ τὴν ἀναγκὴν αἰῶσιν* subiiciant.

Textus. *Spectaculum facti sumus Deo & Angelis.*

Quod, carissimi, rebus nouis, id etiam nostræ Societati accidere solet. Si quid noui suboritur, omnes & illud videre & audire cupiunt: Sic postquam nostra Societas, ad Germaniam venit, omnes in illam, ceu in album coruum, aut ceu vacca in nouam horreæ portam, intenderunt: adeo ut re ipsa, toti mundo spectaculum facti simus. Quia autem omnes diligenter nos obseruant, nostrum quoq; est, ut tales nos geramus, quales nostræ regulæ præcipiunt, ne turpe mundo spectaculum simus. Dicamus ergo primò: Quibus spectaculum simus. 2. quale, ut sic dicamus mundanorum conspectum subterfugere, & nobis, hoc est, secundum Societatis institutum viuere.

1. Quibus ergò spectaculum facti sumus? primò Deo, qui nos, ut & reliqua omnia præsentem intuetur, ac, sicut Apostolos suos, mundi nos spectaculum fecit. Scitis enim vitam nostram esse Apostolicam, ut ergo Apostoli Deo gratum, mundo inuisum: ita etiam nos Creatori nostro acceptum, mundo odiosum spectaculum sumus. Quia autem Deum nostrarum actionum spectatorem habemus, æquum est, ut vitam nostram secundum Societatis regulas instituamus, ne Deum intuentem nos offendamus.

Secundò Spectaculum etiam facti sumus angelis: idq; bonis & malis. Bonis spectaculum sumus. Nam angeli sæpe nostro Patri Ignatio Loiola, & decem primis patribus apparuerunt. Sic Xauierius noster Angelus postolus Indicus, sapiens per Angelorum custodiam, ab hostium incurfu *salus est.* conseruatus est. Erant aliquando Romæ nostri primi patres magna rerum penuria oppressi, nec habebant, vnde victitarent. Frater quidam in forum procedit, volens ostiatim colligere victum, dum in via erat, Diuam

nam virginem Mariam adorat, ut ea sibi eos, quos appellaturus erat, propitios & liberales faciat, verbis vix prolatis, En vir quidam nobilis, habitus indutus pretioso, Fratri nihil petenti, in manus dat centum novos coronatos. Frater domum pergit, rem Ignatio Loiola indicat. Patres recognita demonium fuisse arbitrantur, ac illusionem ad seducendum institutam. Accipiunt ergo coronatos, ad Sacramentum altaris accedunt, & inuocata beata Maria, responsum accipiunt, quod illa Fratrem se inuocantem exaudierit. Sic angeli multis nostris patribus cingulum castitatis dederunt, ut deinceps nullum prorsus carnis motum senserint. Sumus ergo angelis spectaculum. Demus ergo operam, ut angelicam puritatem & vitam sectemur.

Sumus deinde etiam spectaculum malis angelis diabolis: qui in omnibus vijs nos obseruant. Ante aliquot annos, cum nostri nondum essent Augustæ, erat quidam obsessus à Dæmonio, quod Monachi apud Sanctum Vdalricum eicere non poterant. Cum autem egredi renueret, interrogant eum Exorcistæ, quare non discedat: apertis respondit verbis: Ego egredi nolo, donec tres atrii nebulones, qui iam Dullingi Augustam proficiscuntur, huc venerint. Erant autem tunc tres Societatis patres in via, quos dæmon ille videbat: Qui ut Augustam venerunt, & templum S. Vdalrici ingressi sunt, statim dæmon ille ad illorum intulit hominem deseruit.

Erat in nostra societate Frater quidam, arte sartor, qui semper tempore faciendi conscientie examinis, & horis orationis absoluerat fratrum ac patrum caligas farcire solebat. Cum autem ille infirmaretur, & in agone esset, ac semper quasi laborare filo videretur, interrogatus a confessorio, quare ita faceret? respondit, Ego orationis & examinis temporibus aliquoties caligas refarciui vestras, iam ergo ob oculos mihi versatur dæmon, qui idem facit, mihiq; minatur, me neglectæ regulæ poenas luiturum. Qui tamen frater precibus fratrum liberatus est.

Ante paucos annos cum Episcopus Viennensis ac reliqui Sacerdotes Seculares virginem dæmonio obsessam liberare vellent, nihil effecerunt: ubi autem nostri aduenerunt, de vna virgine eiecerunt, 1265 dæmonia. Quorum vltimum (scribit Rector Viennensis) Lutheri fuisse magistrum; quia more Lutherano multa dura in nostros dixerit. In epistolis Indicis, à nostris typis commissis, legetis aliquoties, dæmones nostris apparere, & diabolum nostros filios suos appellare. Quia ergo etiam

iam Diabolis spectaculum sumus, caueamus nobis, ne ab ipso seducti, ad barathrum inferni, præcipientes feramur.

Iam non dicam, quale spectaculum simus Lutheranis, & mundanis hominibus, præsertim Germanis. Nos operam demus, ut lucidum Ramanæ Ecclesiæ speculum maneamus, nihil curantes, quomodo vel qualiter nos mundus aspiciat.

II. Sed quale spectaculum sumus?

Regem Nabuchodonosorem, scribit Daniel, in somno magnam visisse statuam, cui nostram societatem comparare libet: ut sic manifestum fiat quale spectaculum simus. Statua, quam vidit Rex, erat grandis, magna, sublimis & intuitu terribilis. Huius statuæ caput ex auro optimo erat, pectus autem & brachia de argento: porro venter & femora ex ære, tibiæ autem ferreæ: pedum quædam pars erat ferrea, quædam autem fictilis. Qualis est hæc statua: talis etiam est nostra Societas. Nam pater Ignatius Loiola, nostræ Societatis inuentor & perfector, erat homo grandis, nobilis, magnus robore, sublimis stemmate, & cunctis hostibus terribilis. Hic sanè caput habuit aureum, in quo nostram Societatem Ecclesiæ Romanæ saluberrimam inuenit. Hic primis Societatis annis patres secum habuit planè aureos, hoc est, viros præstantissimos: qui, ut anno Domini 1540. à Paulo III. Pontifice Romano ordinis nostri confirmationem impetrarunt, aurei sunt habiti, id est, tales, qui sint diuinitus ad salutem Ecclesiæ Romanæ dati: ac non minùs quàm aurum, in precio habiti. Istis decem primis patribus mortuis, pectus & brachia de argento sunt secuti, qui non nihil à feruore primæ caritatis quam, ad Societatem & ad Ecclesiam Romanam attulerat, deficere, & in peius rueri cœperunt. Erat primò nostra Societas astricta ad 60, neq; tunc plures recipere licebat. Et quò pauciores erant, eò maiorem dabant operam, ut spartam illis à Pontifice Romano commissam exornarent. Vbi autem nostra Societas non tam qualitate quàm quantitate augeri cœpit, ventrem & femora nata est ex ære, hoc est, tales socios, qui ut plurimum sunt, ut Paulus loquitur, ventres pigri, & quorū Deus venter est, hoc est, tales, qui Societatem ingrediuntur, non ut languidum Ecclesiæ Romanæ ventrem curent; sed ut vitæ ocium, & ea, quæ ventris sunt, consequantur. Qui sunt æs tinniens, sine omni humano affectu, fide, spe & caritate. Alij femora sua non

sua nō cingunt castitatis, sed Veneris cingulo, quorum etiam in auribus Venus non minus, quā stulto æs tinniens gratum est. Verū hęc de illis dico, qui tales sunt, quosq; emendatos velim.

Dum autem quidam ex nostris, ea, quæ ventris sunt sectantur, fit vt æs illorum in ferrum mutetur, hoc est, fiunt & sunt duri in obedientia, impatientes in paupertate, inuiti sub iugo castitatis, sicq; planè ad omnem pietatem ferrei. Quidam etiam in Fratres sunt ferro duriores, in omnes dominari, nulli verò subesse cupiētes. Quibus etiam cœlum ferreum est, etiam si diu in Societate perseverent, hoc est, non accipiunt *χαιρώμενα* Spiritus sancti: non æmulantur nostros primos Patres: non sunt Societati vtiles: quos satius esset de corpore Societatis abscindere, quā illos, ceu inutilia terræ pondera, in illo saginare. Quidam etiam ita ferrei sunt & duri, vt ad omnem exhortationem quasi facti sint surdi & muti, callum obdixerunt, susq; deq; ferentes, siue culpentur, siue laudentur. Quidam autem sunt omnino lutei, hoc est, tales, qui quidem in aurea Societate nostra viuunt, sed cogitationibus & mente rebus luteis id est, parentibus, amicis & opibus adhærent. Hinc dubium non est, nostram societatem, vt subito cœpit, ita subito interituram, quia quotidie in peius ruit. Neq; nostris tam curæ est, vt Societas bonis, quā multum quibusq; augeatur. Tale, Fratres, spectaculum sumus.

Ne autem, vt statua illa, comminuamur, Alcumistam accedamus, qui nos doceat, quomodo nos, qui lutum sumus, in aurum transformari queamus. Alcumista ille est noster Pater Ignatius, hic in fornace Societatis nos coquit igni pœnitentiarum, quibus nos renouat & in aureos trāsmutat homines. Ingrediamur igitur Societatis fornacem, exuramur, & à scorijs purgemur, quod fit, si Superioris incudi nos imposuerimus, ac passi fuerimus, nos malleis ieiuniorum, vigiliarum, ciliciorum, flagellorum, ac reliquis pœnitentiarum generibus renouari. Deus nobis talem animum addat, faciatq; vt in aurum transformati, multum fructum in Ecclesia Romana faciamus. Hactenus ille.

Ego autem Christum Iesum Monarchiarum, atq; adeo totius mundi, cœli terræq; Regem, Dominum Dominorum, Lapidem Angularem, ab illis Iesuitis reprobaturum, & siue manibus abscissum, toto pectore oro vt & Antichristum Romanum & Suias illius deuotiora mancipia, corda habentia pœnitere nescia, gladio oris sui percutiat, & scepro ferreo comminuat & conterat, Amen.

De Iesuitarum Rectoribus & Regentibus.

Rectores & Regentes Iesuitarum sunt: qui in collegijs, domibus, residentijs & Principum stipendijs, in quibus suos alumnos sustentant, primatum & dominium tenent. Propriè tamen Rectores sunt, qui Iesuitis: Regentes verò, qui etiam exteris præsumunt, eosq; secundum suas regulas regunt & gubernant. Potestas Rectoris in Collegio est libera & absoluta: quicquid ille ordinat vel facit, nemo ipsi contradicere audeat, nisi in pœnas inobedientibus constitutas incurrere velit. Hic ea, quæ Socijs mandat, ex scrinio Generalis, & cōstitutionibus Ignatii Loiola haurit. Ideo stricto & rigido iure in delinquentes procedit. Regentes verò non nihil in externos mitiores ac magis humanos esse oportet; quia non sunt illorum votis obstricti. Quicquid in Collegio desideratur, & ordinandum est, id omne à Rectore petitur & expectatur. Si hic alicui quid negat, negationis rationem non petat, neque illud ab alio postulet: sed tacens gratiasq; agens, in humilitate abeat, quasi voti compos factus esset.

Sic enim Regula dicit: *Se ad alcuno sara stata negata qualche cosa dal superiore, non tratti con altro superiore di quell' istessa cosa senza manifestargli che riposta habbia hauuto dall' altro, è per quali cagioni gli sia stata negata.* Si quid autem agit, & præcipit, cuius reliqui rationem ignorant, non de eius consilijs scrutentur, sed simpliciter, humiliter, hilariter, velociter, & promptè per omnia & in omnibus obediant. Quia Rectori ab Ignatio Loiola data sit maioritas, cæteris imposita obediendi necessitas. Sic enim cōstitutio docet: *Nessuno curiosamente cerchi saper da altri le cose che appertengono al gouerno.* Hoc est, Nemo curiosè inquirat in ea, quæ ad gubernationē attinet, superiori demandatam. Coram hoc omnes, siue bonus siue malus sit, caput aperiant, assurgant, & humiliter ei auscultent. Regula 24. Cōstit. 22. Regula 23.

Rectoris etiam in musæo, Societatis arcana, priuilegia, literæ & thesauri reconditi sunt. Ad pecuniæ tamen arcam solus clauēs non habet, sed custodiuntur illæ à tribus, à Generali constitutis. Nimirum à Rectore, Ministro, & aliquo Sacerdote. Quorum quilibet clauem habet. Nulli autem soli earum conceditur potestas, eò quod ante hac nonnulli Rectores, multis auri ponderibus collectis, Iesuitarumq; Societate relicta, sibi suisq; ablata pecunia, prospicere conati fuerint; aufugientes, & bonis Aegyptiacis (sic enim se excusare solent) bene vti volentes.

Habet etiam Rector in mandatis, vt singulis mensibus singulorum mores & progressus Prouinciali, Prouincialis Generali, significet. In prima autem curet, vt omnes in obedientia erga Generalem & Pontificem Romanum sint perfecti: caueatq; ne vlla de hæreticis, hoc est, Lutheranis inter illos habeantur colloquia: siquidem ijs iuniores facile corrumpantur.

De Iesuitarum Ministris, seu Oeconomis.

A Rectore dignitate proximus est Minister, quæ nos Oeconomum appellamus. Hic singulis diebus Sabbati à Rectore accipit quomodo, quantum & qualiter res pecuniarias, & ad victum spectantes per septimanam dispensare debeat. Huius ministri est, omnes in genere, excepto Rectore, obseruare, admonere, & in regulis Societatis ac exercitijs domus rectè informare. Si quos deprehendit in regulas delinquentes, eos punit, hoc est, aliquam pœnitentiam ipsis iniungit. Verbi gratiâ: Regula cõmunis est secunda: quemlibet debere Missæ decenter interesse, seu vt Italus dicit, è stia decente mente alla messa ogni giorno. Si quem ergo videt Missæ astare, vel capite tecto, vel oculos huc illucq; conijcientem, vel manus non complicatas habentem, vel in genua non proiectũ, huic dat, pro qualitate delicti, pœnitentiam in publico refectorio, quãdo ceteri cibum capiunt, faciendam, quam iste reus in hanc formam perficit. Reuerendi patres, dilecti fratres, confiteor vobis meam culpam: quòd hodie parum decenter Missæ interfuerim. Nam nimium expuendo strepitum excitavi, pauimentum maculaui, Patribus nauseam creauit, Sacerdotem impediui, & manus non complicatas tenui. Quamobrem mihi data est hæc exigua pœnitentia, vt abeam & pauimentum expurgem, & fratrum pedes exosculer. Orate Deum pro me, vt possim me emendare. Sic & in reliquis fieri solet, vt per quæ quis peccat, per eadem & puniatur.

Dicunt autem, fratrem eiusmodi mortificationes suscipientem, tot in regno cœlorum recepturum coronas, quot pœnitentias fecerit. Et quia Iesuitæ summopere eos commendant, qui sapius pœnitentias suscipiunt, ideo vltro & spontè ministrum ad eunt, & eiusmodi pœnitentias exigunt: Quò maxime deuoti & regularum obseruantes videantur, sibiq; laudem perfectionis, quam regularum obseruatio promittitur, venientur.

Est et-

Est etiam ministri curare suppellectilem domus: Ne quid vel inereat, vel perdatur, vel amittatur. Debet etiam cellæ & culinæ prospicere ac providere, ne quid rerum necessariorum desit, sed vt omnia suo tempore & modo emantur & dispensentur. Penes hunc ergo est domus cura & custodia. Idem etiam potissimum cum externis seu secularibus agit, ac idem munus in collegijs Iesuitarum obit, quod Priores in Monachorum canobijs, & economi olim in monasterijs. Sed de horum omnium & singulorum officio copiosius dicere constitui in examine regularum ipsis ab Ignatio Loiola, primo horum monstrorum ac nouarum creaturarum à Pontifice Romano confirmatarum inuentore, præscriptarum.

Hi omnes & singuli quotquot sunt in vno Collegio, æqualibus cibis, potibus & vestimentis vtuntur: quã diu prospera fruuntur valetudine. Illis autem qui malè habent, proprii assignantur curatores; qui infirmis pro regularum præscripto, necessaria suppeditant.

Hanc Iesuitarum diuisionem non modò ex alijs audiui & legi, sed ipse eam vidi: & qualis est, talem descripsi. De illis quid sentiendum sit, Lectori liberum relinquo. Ego scio omnes illorum viuendi rationes ad extructionem regni pontificij, ad abolitionem regni Iesv Christi, & ad Euangelicæ veritatis oppressionem directas esse. Quam rem magno astu vasisq; dolis occultant. Et quia à nemine pro celebratione missarum, pro Scholæ laboribus, pro concionandi & confessiones excipiendi muneribus, mercedem (vt reliqui clerici & sacrificuli) exigunt aut recipiunt, nonnullis Misericordes Patres vocantur. Hæc etiam causa est, cur sordidum vulgus suos filios illis erudiendos aut potiùs corrupendos tradat, contra quos etiam supra aliquid dictum est.

Porro Iesuitarum horum, quorum distinctos gradus modò recensuimus, viuendi forma, non mediocriter Pythagoræorum & Anabaptistarum institutis respondere videtur. Pythagoras enim hortabatur suos discipulos, κοινὰς τὰς βίαις ποιεῖν. Et Zenobius dicebat: κοινὰ τὰ φίλων παύειν. Qualem κοινότητα, sed non sine superstitione κακοζήλια Anabaptistæ ex Actis Apostolicis imitari præsumunt. Quorum conformitatem Iesuitæ hac in parte æmulantur, Spiritu Pythagorico & Anabaptistico inflati: licet interim clam opes colligant, & nullus non sibi proximus esse conetur.

Quòd autem nihil pro suis missis & alijs seruitijs mercedis recipiunt, in causa esse dicunt regulam ita sonantem. *Tutti quegli che stanno sotto l'obe-*

tol' obediencia della compagnia, si ricordino, che de uono dare senza mercede, cio, che senza mercede hanno riceuuto, non chiedendo, ne riceuendo stipendio, olimofina alicuius, unde paiache si ricopenfino lemesse, confessioni, prediche, &c. Hoc est, Omnes, qui uiuunt sub obedientia Societatis, recordentur, vt gratis dent, quae gratis receperunt nullam petentes mercedem propter missas, confessiones, conciones vel alias operas.

Si ergo (dicat quis) nihil recipere audent ab alijs, unde tot illis collegia? unde tot redditus? Verum est, nihil, dum in templis sedent, accipiunt: praesertim si quid loco mercedis illis offeratur. Sed sunt hac in parte Iesuite, vt quidem in ipsos iocantur, Participij partis. Partem enim capiunt a Pontificibus Romanis, Cardinalibus & Episcopis: partem etiam a laicis: sed certo sine, quem hoc exemplum monstrat. Est Augustus concionator in Ecclesia cathedrali, insignis Sophista, & Iesuitarum Augustae degentium Rector, nomine Gregorius Rossephus, ob locosam loquacitatem praecipuis in ea vrbe, Pontificiae Idolomaniae addictis, maxime gratus. Hic, vt dixi, in primaria Urbis aede conciones habet. Cum autem canonici & reliqui, qui ipsum audiunt, pro concionandi laboribus ei offerrent loco mercedis in singulos annos 500. florenos: respondit, hac conditione mihi eos recipere non licet. Nam mihi regula est, vt quae gratis accepi, gratis communicem. Si autem Domini nostrorum inopiam sua copia iuuare cogitant, poterunt loco eleemosynae, quicquid voluerint ad nostrum collegium remittere. Nobis enim licet eleemosynas non mercedem recipere. Sicque singulos in annos in die natiuitatis Christi ad illorum collegium deferuntur 500. floreni, quos isti gratis recipiunt pro gratuitis, vel potius frustraneis Gregorij concionibus.

Sicut Zieglerus mihi Landspersge dixit.

Similis mihi videtur hic Gregorius Causidicis istis, quorum *φιλανθρωπία* quidam tali scommate notare solet. Diaes quidam mercator causidico aliquot coronatos offert, vt ex sua causa mala, bonam faciat. Respondet is: Ego quod iustum est, faciam, etiam si nihil mihi donaueris: si autem mea coniugi aliquid donare volueris, per me licebit. Sic & ipsi sacram auri famem tegere solent.

Ad eundem modum Iesuitarum Confessarij, nummum confessionalem, (vt vocant) a nemine in templo recipiunt. Hortantur autem, vt eleemosynas ad illorum Collegia mittant: sicque pro nummo vno aut altero saepe florenum vnum aut plures recipiunt. Nemo enim facile loco Eleemosynae ad illorum collegium nummum saltem miserit. Sunt tamen etiam nonnulli confessarij inter illos, qui clam, hoc est, in scio Rectore nummos confessionis recipiunt, inter quos vnum nomino, Patrem

Ioannem

Ioannem, Augustae adilem, qui cum aliquando in hospitio, non procul a Landspersga sito, pro octo socijs symbolum soluisset, & interrogatus, unde eam pecuniam haberet, respondit: Sunt antiqui nummi confessionales, sed S. r. fratres silentium praestate, alioquin oportet me restitutionis subire poenitentiam. Sic ergo Iesuitae & Rectores suos, & eos, qui illorum ministerio Antichristiano vtuntur, decipiunt. Sed de Iesuitarum generibus, modò haec dixisse sufficiat. Iam ordinis ratio exigere videtur, vt nonnulla etiam de illorum vita dicam.

C A P V T I I I I.

De Iesuitarum vita publica.

Qualis olim erat vita hypocritarum, Pharisaorum, & hodie est Anabaptistarum: talis etiam est Iesuitarum. Sicuti copiosa *συμπλοή* inter illos instituta comprobari posset: nisi res notior esset, quam vt probatione indigeret. Hypocritae omnia sua ad externam vulgi laudem vendendam comparauerunt, & in cunctis singularem pietatis speciem praestulerunt: licet corde fuerint sanguinarij, & prorsus impij. Pharisei, more Aristotelico ciuilitate erant boni, Politica iustitia pollentes, ac propterea sibi ipsis persuaferant, quod essent iusti: ascenderunt in templum, precati sunt, Deo gratias agentes, quod non essent sicuti ceteri homines, raptores, iniusti, adulteri, ieiunarent & decimas darent, de omnibus quae possidebant. Anabaptistae hodie videntur pacifici, non portant gladios, non inebriantur, non helluantur, non blasphemant, sunt illis omnia communia, atque speciem sanctitatis habent. Qualis, inquam, est horum publica vita; talis etiam est Iesuitarum in publicis congressibus.

Habitu vtuntur simili habitui reliquorum clericorum ac sacrificulorum saecularium. Vestes gestant, vt nonnullis superstitionis hominibus videtur, religiosam grauitatem decentes: pallia diducta, nigra, ex optimo panno confecta, usque ad talos demissa. Sub pallio chlamydes habent & tuniculas, ad furas usque se extendentes. Caligas, tibialia, fascias crurales & calceos, vt seculares portant. In capitibus, quando peregrinantur, galeris, domi vero & in templis pileolis vtuntur quadratis, in formam crucis factis. Romae & in reliquis Italiae urbibus, quando sua collegia egrediuntur, dicto more, decenter induti, a manibus propendunt habent

habent rosaria, ad quorum calculos, per publicas plateas, & in angulis maximè autem ubi aliqua vel crucis, vel beatae Mariae, imago offertur quasi attoniti stantes, preculas suas demurmurant: seseque crucis signum sapius muniunt. Ignotos non alloquuntur, sed taciturni prætereunt. Si quis reuerentia ergo coram ipsis aperit caput, erga hos se incuruant, caput aperiunt, signumque crucis facientes, dicunt: Dominus vobiscum.

Cum amicis suis blandè & humaniter loquuntur: voce vtuntur bassa, hoc est, leni, molli & humili. Aliquoties ingeminant: Sit Deus benedictus: Laudandus Dominus: Iesus Maria: oculos in nullius vultum defigunt, sed vel attollunt, suspirantes, vel terræ infigunt, gementes. Multa verba faciunt de vita Sanctorum, de lachrymis Petri, de poenitentia Magdalenæ, de confessione Latronis à dexteris pendentis, de cōtemptu mundi, de vanitate huius sæculi, & his similibus. Si quis verba fundit iocose vultum auertunt, horrendum vident, & abitum parant.

Si illis cum Pontifice Romano sit agendum, antequam Generalis illum accedat, omnes orant, vt Pater repleatur Spiritu sancto, quod dignum habeatur, verba ad sanctissimum Christi vicarium facere, & ea agere, quæ ad Ecclesiæ Romanæ emolumentum, & ad Societatis incrementum faciunt, ubi ad Papam peruentum est, mox ille (quod vidi Romæ in domo Iesuitarum professi) in faciem concidit, pedes, hoc est, aureum calcem in quo est gemma, ne veneno infici ab osculantium ore possit, exosculatur, quem deinde Papa iubens surgere, ad ipsum, ingenua proiectus, suum res refert. Ab eo recedens, vel eius pedes, vel tunicam holosericam aureis gemmisque intextam, exosculatur: ac benedictione accepta à Papa, quæ nihil aliud est, quàm signum crucis, manu ipsius dextra formata, inde exit.

Sin verò illis cum Cardinalibus vel Episcopis agendum est, magnam ipsi reuerentiam exhibent, nec ipsis loquuntur, donec vel illorum tunicas, vel manu, quam porrigant, exosculati fuerint.

Si quid coram Magistratu politico negotij habeant, rarò ipsi eum accedunt, sed vel Sacerdotem, vel saltem Fratrem mittunt, qui moribus Matt. 26. agendi cum secularibus non penitus ignarus, negocia perficiat.

Ec.

Nefas enim arbitrantur, vt sancti homines, præsertim titulo nominis IESU illustres, secularem senatum accedant, vel huic se submittant.

Sin verò cum priuato quopiam agendum, sic se humiles verbis ostendunt, vt factis in omnibus primatum affectare videantur. Si vocantur ad

tur ad conuiuia, magnam de se humilitatis, sobrietatis & parsimonie speciem præbent: si nimis, vt illis videtur, multa fercula apponantur; aiunt, hæc fragmenta in vsum pauperum conseruanda erant. Si qui verba iocosa proferant, & hilares sese (qualiter inter honestos conuiuas licet) præbent: dicunt, Non tale quid à Christo in Cana Galilææ, in cōuiuijs Phariseorū ac in vltima cœna factū. Si quis illis propinet: signo crucis benedicunt, sed nullum scyphum exhauriunt. Si delictiora illis apponantur: illa remouent, & vulgaria assumunt. Non loquuntur nisi interrogati, sedent oculis defixis & manibus complicatis. In omnibus magnam sanctimonie & modestie speciem præ se ferentes. Recedentes Latine primò Deo, deinde hospitibus gratias agunt: Illisque vel ipsorum coniugibus & liberis, rosaria & imagines, vel grana benedicta donant.

Quando ad publicas accedunt conciones, in limine templi capita aperiunt, & ubi ad hirothecam, in qua Deus, vt putant, inclusus habetur, ventum est, in genua procumbunt, orationem dominicam & Aue Maria recitant, pectus percutiunt, seseque versus Deum istum incarcerationum incuruant, recedunt: subsellia procul ab intuitu Fœminarum remota occupant, & quasi statuae sedentes, oculis in concionatorem directis, conciones audiunt. Quibus finitis, eadem reuerentia discedunt: ubique hominum occursum præsertim fœminei sexus vitantes. In stationibus, processionibus & festis sanctorum proximè ad altaria sese conferunt, ibi genua flectunt, rosaria sua recitant, curantque diligenter, vt sint in huiusmodi theatricis spectaculis primi & nouissimi. Non autem solum veniunt, vt spectentur: sed vt obseruent & Sacerdotes & Laicos, vtrum & illi sese, more Romano seu Pontificio, gerant. A Papa enim omnium Inquisitores & Corycæi sunt constituti. Si quos in huiusmodi apparatibus Lutheranos deprehendunt, hos notant, Magistratui deferunt, & vel rursus ad Papissimum seduci, vel eijci, vel proscribi curant.

Si quando à superioribus mittuntur per loca hæretica (vtor illorum verbis) hoc est, per Lutheranorum (nomine autem Lutheranorum omnes intelligunt, qui non sunt Papistæ) provincias, in collegio aliquo, quod Euangelicis maximè est, vicinum: vt pote Dullingæ, Monachij, vel etiam Augustæ, habitum mutant, seseque induunt huiusmodi vestibus, quibus vtuntur ij, per quorum oras & dioceses transeunt. Sic quando per Ducatum Vvittenbergicum proficiscuntur, sicuti Magistri artium liberalium incedere solent: præsertim ij, qui ad audiendas disputationes no-

strorum vel ad inspiciendas typographias mittuntur. Ad nundinas suos emittunt futores & sartores, qui pariter habitu Iesuitarum deposito, sicuti futores & sartores incedunt. Vbi comperiunt conuentus vel nuptias, principum vel Nobilium futuras, habitu nobilium se ornant, ut sic eò facilius spectatum admitti, & concionibus ac reliquis actibus inter-

Multi hoc esse queant. Quæ postea illi, more pontificio explicare, hoc est, vel ride-
habitu sūt re, vel calumniari, vel sanè finistrè interpretari, & omnia in pessimam
mistrin An- partem rapere solent.

giam, sed
male ex- Quando verò per suorum loca vagantur, habitu reliquorum cle-
cepti. ricorum secularium induti, peregrinantur. In omnibus autem tales se
exhibere student, quales sunt ij, quibus cum versantur, ut sic se omnium
mentibus insinuare, ac incautiores eò facilius seducere possint. Gladijs
& bombardis, instar Anabaptistarum non vtuntur, nisi quando vel per
Euangelicorum vel Caluinistarum loca proficiscuntur.

Ante aliquot annos ex Bauaria emissi sunt nonnulli Iesuitæ, ad
Angelos pontificia idolomania inficiendos, ac sub Papæ tyrannidem
reducendos. Hi non, ut Apostoli, omnibus relictis, sine pera & nummis,
exiuerūt: sed habitu equestri insignes, aureis catenis ornati, generosis in-
equis vecti, molli, vestimentis induti, omnibusq; ornamentis, quibus po-
tentes in hoc mundo ac nobiles uti solēt, superbi, Angliā adierunt. Quo-
rū tamen dolū & fucū, Anglicana Regina sentiens, sanguinarios eorū co-
natus repressit: cumq; à prodicionibus, aliquoties etiā admoniti, desiste-
re nollent, iustas à nonnullis eorū pœnas sumpsit. Præsertim ab Eliano
Campiano, insigni illo impostore: quē tamen Iesuitæ in albū martyrum
retulerunt, & pro constantia in fide Pontificia asserenda adorant. Sed
quis ignorat, etiam Satanam suos habere martyres? eum non suppli-
cium, sed causa verum martyrem faciat.

Audiunt Iesuitæ malè à reliquis clericis, præsertim Monachis,
quòd tanta habitus varietate vtuntur. Sed ipsi facilè se excusant: Quòd
non sua, sed Pontificis auctoritate ex privilegio id faciant, & regulis ad
nullum certum vestimenti genus sint alligati. Ratio autem, cur isti lupi
rapaces, se in agnos mansuetos, & filijs Sathanæ, in angelos lucis transfor-
mare soleant, hæc est: ut sic eò citius, facilius & commodius sese homi-
num animis insinuare, illorumq; res explorare, ac tandem decipere, se-
ducere, & tyrannidi Pontificæ rursus subijcere possint. Hunc nimirum
obfinem circumeunt, quærentes quos deuorent. Quam pestem Domi-
ni clementia à Germania potenter auertere velit.

1. Pet. 5.

Sed hæc de Iesuitarum viuendiratione publica sufficiant. Quæ au-
tem sint illorum, in communi hominum societate, aduersus Euangeli-
cos, quos olim Protestantes, modò Concordistas & Lutheranos dicunt,
consilia, acta, scripta & opera, ea magis deploranda, quàm commemo-
randa duco, quòd tanta impunitate & licentia, hoc nouum hominum
genus, in Christianos sæuiat, & licet sceleratissimi sint vita & doctrina:
tamen ceu numina quædam, & quasi viui Dei Apostoli à nonnullis (fi-
cut ipse diabolus à Calcucuttis) suspiciantur, honorentur, colantur. Faxit
Dominus, ut aliquanto exurgat Elias, qui hos Baalíticos sacerdotes Spi-
ritus gladio consumat & deleat. Amen. Ita Gallos, multos Italos, Au-
striacos, Sueuos ac Bauaros à Domino petere, mihi ignotum non est.
Dominus clementer nos exaudiat, & hos Pharaoníticos Magos confun-
dat & perdat.

C A P V T V.

De vita Iesuitarum priuata seu Domestica.

ITAM, quam Iesuitæ ducunt domesticam, regularem, hoc
est, constitutionibus Ignatij Loiolæ cōformem esse oportet:
sicuti anni probationis absolutis iurant, se omnem vi-
tæ suę cursum, secundum Ignatij regulas, & Societatis pro-
positum, directuros.

Summa autem constitutionum earum hæc est. Pontificem Roma-
num pro Christi vicario agnoscere: & in rebus mores, & fidem concer-
nentibus ei per omnia obedire. Ad finem Societatis, qui est perfectio sui,
contendere. Ad mandatum superioris euagari, & homines seducere. Sin-
gulis hebdomadibus cōfiteri, Missam audire, rosaria dicere & Sacramen-
tum sub vna tantum specie accipere. Spiritum, hoc est, conscientia suam
quotidiè ter, mane, meridie & vespere scopare. Parētes, amicos & omnes
res seculares toto pectore abhorre. Sui mortificationem, hoc est, pro-
pria voluntatis, iudicij & intellectus abnegationem quærere. Proximi
correctionem adiuuare. In concionibus & lectionibus, ea quæ propria
sunt Societatis facere. Se in omnibus deuotum ac humilē declarare. Vo-
tum paupertatis in sua puritate sine defectu obseruare: Castitatis verò
angelica puritate, exprimere. In Obedientiæ voto se, quasi cadauer, ba-
28. 29.

Regul. 30. culus, cera, statua & cæcus esset, demonstrare. Quinque sensus à mundi vanitate arcere. Sensibus repugnantia appetere. Humiliora & abiectione
Regul. 45. ra sibi eligere. Res seculares fugere. Sanitatem animæ & corporis curare.
46-47.48 Moderatè corpus castigare. Diligenter omnes constitutiones obseruare.
Regul. 49. re: & ob neglectum earum pœnitentias petere. Erga alios facilem, in se-
52.53. ipsum durum esse. Nulli secularium absque permissu superioris loqui.
In Regulis Modestiam & grauitatem apud extraneos obseruare. Breuiter, in omni-
Communi- bus se talem exhibere, qualem ipsum Regulæ & constitutiones esse vo-
nibus. lunt.

Regula 33. Si quis in has constitutiones & regulas delinquit, is grauius peccasse dicitur, ac si in Dei mandata peccasset: quia illis, non his, triplici voto se astrinxerit. Et Iacobus Crusius in explicatione Regularum apertè dixit. Nostræ regulæ, noster sunt Decalogus: in illas qui peccat *in regis* *seors*, is mortale crimen committit, nec remittitur ei, nisi pro delicto æquiualentem pœnitentia satisfecerit. Quia iuramentum fecimus, nos eas adamus, custodituros & opere adimpleturos esse. Imò Regulas illas Decalogi legibus præstantiores dixit: Quòd in Decalogo tantum sunt vt loquebatur, mandatoria. In nostris autem regulis (aiebat) plura sunt, quàm Lex exigit: nempe consilia Christi, quæ qui facit, is supererogationum valore & merito (quod Decalogus ignorat) fruetur. Quia in re Iesuitæ deteriores sunt Phariseis. Hi enim, vt Christus queritur, propter hominum traditiones, Dei mandata saltem transgrediebantur: illi autem suas regulas Dei mandatis etiam præferunt: & hominibus consilia aliqua, quæ tamen Dominus non dedit, sed prohibuit, obtrudunt.

Matt. 15.

Constitutionum autem & regularum transgressoribus, pueriles ioculariæ & ridiculæ iniunguntur pœnitentiæ. Quarum nonnullas subiungam, vt eò melius vita illorum domestica cognoscatur.

Est Iesuitis Regula, vt manè diebus æstiuis hora quarta, hyemalibus hora quinta, statim ad signum campanæ è lecto surgant. Si qui, id quod sæpius fieri solet, aliquantò diutius stertunt, & à visitatore in lecto deprehenduntur, his talis datur pœnitentia. Rector ipsum ad se vocatum arguit, & tanquam somnolentum ac inobedientem grauius, deprehendit, dicitque ei: tempore prandij sumes tuum lectum, illumque tecum ad refectorium deferes, faciesque consuetam pœnitentiam, qua tibi somnum excutias. Tunc signo ad prandium dato, & consecratione mensæ facta, ubi Patres & Fratres sedes suas occuparunt, ille miser cum lecto suo, quem in humeris portat, in medium refectorij procedit, ac in genua prostratus di-

tus dicit: Reuerendi Patres, charissimi fratres, dico vobis meam culpam, quòd hodie vltra horam dormiui, quam obrem mihi hæc exigua data est pœnitentia, vt lectum meum ter in refectorio circumportem, & in medio hypocaufti, donec prandium finitum fuerit dormiam: & deinde lectum meum reportem, & in parua mensa cibum sumam. Quibus prolatis, surgit, lectum ter in refectorio circumgestat, eidemque deinde in medium strato incumbit, & si vult dormit, cæteris fratribus ridentibus & edentibus. Hæc pœnitentia nimij somni peccatum expiat.

Postquam manè surrexerunt à somno Lex est, vt lectum statim quisque suum adornet: deinde vt hora meditationis & orationis finita cubile suum purget. Qui in hanc regulam delinquit, Eodem modo, quo prior, culpam suam dicit. Pœnitentia autem est: lectum tempore prandij ad cœnaculum deportare, & fratribus comedentibus ostendere, quomodo confusum & turbatum stratum reliquerit: Deinde abire, & dum cæteri prandent, cubile verrere.

Si qui autem meditationis & orationis hora matutina obdormiunt, pœnitentia eorum est: ad prandium, in medio refectorij se in genua abijcere & fratribus monstrare, quomodo dormierit, & capite somno grauato nunc in hanc nunc in illam partem nutarit & vacillarit.

Finis meditationis hora, omnes reuerenter & decenter Missæ, quæ sacrum (sed puto per *ἀντίθεσιν*) vocant, intersint. Si qui pedibus, vel manibus, vel rosarijs, strepitus mouent, vel per cancellos prospiciunt: pœnitentia est, in prandio Patrum & fratrum exosculari pedes, & sub mensa, vel ad pedes Rectoris cibum capere: & fratribus, ascendendo in scamnum & caput per fenestram exerendo, monstrare, quomodo per cancellos prospexerit.

A Missa lectio aliqua audienda est, quam omnes vigiles & attenti percipere debent. Si qui sub lectione sedent dormientes, garrientes vel ridentes, eos oportet deinde ad prandium in medium refectorij confidere, dumque cæteri edunt, repræsentare, quomodo dormiuerint, garrierint & riserint.

A Lectione venit minister (de quo supra) qui operas & labores domesticos distribuit. Ad cuius aduentum omnes conuolant, ipse verò stans in medio officia distribuit: Tu, inquit, vade & iuua cocom: Tu cellarium: tu porta aquam, tu ligna: tu ollas expurga, tu mensam adorna: tu vasa elue: (si quis autem est, qui se vult præ cæteris humiliare, & vt regula iubet, repugnantia sensibus appetere, is vadit ad Rectorem, se in genua proster-

prostermit, & rogat, vt sibi committatur officium humilitatis, hoc est cloacas & matilas (sit venia dicto, vtor enim ipsorum verbis) & caligat seniorum Patrum excrementis repletas, ac cetera foetida & foeda loca expurgare: tu vero mensam ministra, &c. Tandem vbi omnia dispensaria dicit: Decenter & cito omnia perficiatis. Si qui vel in moribus leuiiores vel in expediundo tardiores, quam par est, deprehunduntur (Magister enim morum eos sequitur & obseruat) tunc illis tales imponuntur poenitentia, qualia fuerunt delicta. Verbi gratia. Erat fratris hortulum purgare, herbas ordinare & arbores putare. Is audiuit cuculum coccyzantem, vel aliquam aliam auiculam cantillantem: cuius vocem esse amulat. Quod si Magister id audiat, tacet: sed deinde Rectori significat. Huius ergo poenitentia est, ad prandium culpam dicere, & eisdem gestus & cantus edere, quos in horto exprimebat: ter igitur aut quater circum in refectorio, & alta voce clamat, Cuc, Cuc, Cuc, Cuc, (risum teneat lector, dum & ipse cuculum istum imitor) quibus finitis, cum reliquo cibum capit. Si quis in exercitio ollam vel aliquod aliud vas fregit: huius poenitentia est, partes accipere, colligare & a collo suspendere & in refectorio circum portare. Si qui silentij leges transierint: illorum est, in refectorio circumire, & eadem dicere, quae in exercitio protulerant. His alijs innumeris poenitentijs, seipfos in prandio, haud aliter, quam Reges ac Principes suorum morionum nanijs ac gesticulationibus, recreant. Talis enim grauitas & sanctitas Iesuitas decet.

Etiamsi autem leuia haec sunt, puerilia, ridicula & ioculatoria: tamen Iesuitae dicunt, quod tot recepturi sint in vita beata coronas, quod poenitentias egerint. Imò haec opera esse vitae aeternae meritoria, si intentione Societatis, & ex obedientia superioris faciant. Tot ergo Christum habent, quot opera vel regulas. Si cocus aliquem cibum perdit, eius poenitentia est, cibum illum edere, vel coram fratribus circumgestare & culpam suam profiteri. Si quidam inter exercitium fistularunt, vel nimis cucurrerunt, eorum est in refectorio coram Fratribus idem repetere, & deinde reliquis assidere.

Corporis exercitijs finitis, signum datur ad faciendum conscientiae examen, secundum haec quinque puncta.

Modi d' Essaminar la conscientia ogni di. i.

1. Ringratiar Iddio, delli beneficij recenuti, generalmente & specialmente quodlibet di.
2. De

2. Domandar gratia & vero lumen per conoscere & odiar il peccato.
3. Domandar conto all' anima sua di tutto quello, in che hauerà offeso Dio in quel di, in pensieri, parole, opere, & omissioni, & specialmente attendendo à quelli defecti, a quali è più inclinato.
4. Domandar à Dio humilmente perdono d' ogni difetto, che in se hauerà trornato.
5. Far vn sermo proposito, con l' aiuto diuino, di guardar si per l' auenire, con proposito di confessarsi, vltima mente, dica: Patre nostro, Ave Maria. Hoc est, si Latine interpreteris.

Modus examinandi conscientiam quolibet die.

1. Deo gratias agere pro beneficijs receptis, tam generalibus quam specialibus. Generalia beneficia vocant, Creationem, Redemptionem, Regenerationem & Conseruationem: Specialia, vocationem ad Societatem IESV, quinque sensuum sanam conseruationem & prosperam valetudinem.
2. Petere gratiam & lumen cognoscendi peccata, eorum occasiones vitandi & ad diffundendi. Idque non ex Decalogo, sed ex regulis ipsorum.
3. Deprecari pro omnibus ijs, quibus Deum ista die parte, cogitando, loquendo, operando, & omitendo offendit. Maxime vero & specialiter notet defectus ad quos potissimum se inclinatum sentit, contra Loiola regulas.
4. Petere veniam, vt condonet ipsi omnia delicta, quae isto die commisit, contra regulas.
5. Habere firmum propositum, cum auxilio diuino se custodire, ne in peccata incidat: perpetrata confiteri: & vltimo dicat: Pater noster, & Ave Maria, signo crucis facto.

Horum capitum meditationem, conscientiae Examen vocant: illudque bis in die faciunt, ante prandium & cenam, hoc modo. Dato examinis signo, omnes recta, quodcunque agant, conueniunt, & quilibet in loco sibi designato, coram aliqua imagine, in genua prostratus, conscientiam suam scrutari, probare, & Spiritum scopare iubetur. In conscientia autem indagatione ferme semihoram vel quadrantem perseuerant. Qui literas norunt, illorum est, omnia cogitationum, verborum, factorum, & omissionis peccata, in catalogo consignare: vt & ad diem Sabbati integre & perfecte confiteri possint, & Rector suorum discipulorum conscientiam

scientiam adeoq; omnia mētis arcana explorata habere queat. Ad quam rem facilius perficiendam, huiusmodi vtuntur tabula, in qua peccata sua cuiuslibet dici consignant.

[Cui has addunt regulas.]

Prima est, vt quoties idem peccati seu delicti genus homo commiserit, manu pectori admota doleat de lapsu: quod fieri potest etiam assistentibus alijs nec aduertentibus.

Secunda est, vt sub noctem numeratis computatisq; inuicem punctis linearum, quarum prior priori examini, posterior posteriori assignatur, attēdat, an à priori examine, vsq; ad secundum aliqua successerit emendatio.

Tertia est, vt conferat dici secundæ atq; præcedentis examina inuicem, considerans, ecquid, sibi emendationis interuenerit.

Quarta, vt collatis hebdomadum duarum inter se examinibus, pari modo, factæ vel omisæ emendationis rationem habeat.

Si qui hoc Examen vel negligunt, vel oscitanter faciunt, vel decenter non peragunt: hi deinde in refectorio tenentur publicam agere pœnitentiam. Si quis ad illud stetit, eius est confiteri culpam, & erectum stare

DIES SOLIS.
Peccata cogitationis.
LVNÆ.
Verborum.
MARTIS.
Factorum.
MERCVRII.
Omissionis.
IOVIS.
Regularum.
VENERIS.
Neglectæ pœnitentia.
SABBATI.
Confessionis.

stare coram fratribus, comedentibus, facereq; examen debitum, ac deinde demum reliquis considerare & edere.

Finis autem principalis huius examinis est: vt Rector omnia arcana suorum subditorum detecta habeat, sciatq; quid de quolibet sit sentiendum & faciendum: ne alios quam velint in Societate alant. Quam etiam ob causam, grauiter in eos animaduertunt, quos deprehēdunt, conscientia examen vel negligenter fecisse, vel aliqua reticuisse, & sibi in confessione, ne pudeat, vel sui ipsius proditor sit, seruasse. Talem, desperatum & sacrilegum hominem, appellare solent: neq; eum à peccatis absoluunt, sed vinculis excommunicationis tam diu constrictum tenent, donec totam suam conscientiam, atq; adeo intima cordis sui penetralia, Rectori referant.

Erat Landspergæ neophytus, natione Gallus, religione, sed clam, Hugonotta, hoc est, Calvinista, qui ira percitus, ob nimis rueram pœnitentiam, sibi propter examen conscientia neglectum impositam, dixit: Examen istud nihil aliud est, quam carnificina conscientia, materia desperationis, & officina proditoris, quod Rector propterea tanta seueritate exigit, vt quidlibet de quolibet comperiatur, seseque in ipsius Dei officium, cuius solius est, scrutari corda, ingerat. Huic sequens pœnitentia iniuncta est. In refectorio genibus innixus, confitebatur: Reuerendi Patres, carissimi fratres, dico vobis meam culpam: quod in sanctum conscientia examen, Societati nostræ consuetum, & à Sancto Patre Ignatio traditum, contumeliosus fuerim. Quamobrem mihi hæc exigua data est pœnitentia. Primò, vt omnibus patribus & fratribus pedes exosculer. 2. Humilitatis officium, quod est, cloacas expurgare, per octiduum subeam. 3. Ollas & vasa culina eluam. 4. Per spacium vnius horæ coram venerabili Sacramento culpam deprecet. 5. Per mensis cursum quotidie ter conscientia examen faciam. 6. Iam me ipsum flagellem, donec tertium fuerit appositum ferculum: vel Dominus Rector sufficientia signum dederit. His pœnitentijs crimina sua diluens, coronam vitæ æternæ, vt loquuntur, promeruit.

Conscientia examine finito signum datur ad prandium. Ad quod bini & bini accedunt, & ante fores refectorij Ministrum, cuius est distribuere pœnitentias, præstolantur ij, qui characterem bestia, hoc est, Pontificij Sacerdotij chrisma & rasuram, nondum acceperunt. Minister deinde adueniens singulis delinquentibus pœnitentias imponit. Sunt etiam, præsertim qui præ alijs deuoti & regularum studiosi videri cupiunt, K qui su

qui sua sponte pœnitentias petunt, pro peccatis in regulas commissis aut proijs, de quibus ex obliuione nondum satisfecerunt. Posteaquam autem cognouerunt, quæ cuiq; pœnitentiæ faciendæ sint, tunc ianua aperitur, a ministro mensæ; Lotis manibus, ac benedictione dicta, innocentes Pharisei accumbunt: pœnitentiarij verò, in refectorij medio, omnes in genua se abijciunt, & quilibet suam culpam dicit, pœnitentiamque peragit, non absq; risu & cachinnis epulantium.

Verbi gratia. Vnus dicit: Ego hodie cum per circuitum irem risu data est mihi pœnitentia, vt ter circumirem (in cœnaculo) & riderem. Tumq; surgens risu refectorium complet. Et hæc est leuitatis expiatio. Alter: Ego cum meo sodali hodie ministraui Missæ, sed negligenter: si-
Facili Ro- me, Anno 1583. 10. August. Il- lud opercu- lum, quod aiebant attigisse Christi sanguine, est ad reli- quias repo- situm, & invocati, osculatũq; à Iesuitis apud S. An- dream.
ui enim operculum in calicem incidere, id quod sacerdos non obserua- uit. Nobis ergo hæc data est pœnitentia, vt operculum circumportemus tribus vicibus, & illam partem, qua sanguinem Christi attigit, exoscu- lemur, & in locum reliquiarum reponamus. Alius. Hodie cum ollas pur- gare, vnã fregi, data est mihi pœnitentia: vt testas vobis commo- nistrem, & abeam ad figulum aliamq; emendicem. Alius. Hodie cum essem in hortulo, audiui equum hinnientem, cuius hinnitum ego quoq; ore exprimere conatus fui: mea est pœnitentia, vt ter circumeam, & hinniam, quàm possum voce altissima. Sicq; ipse hinnitu, reliqui risu, refectorium adimplent. Alius. Meum hodie erat, seniorum Patrum eluere caligas, quia verò non rectè neq; purè eas expurgaui: pœnitentia mea est, vt vo- bis caligas demonstrem, & abeam recteq; abluam. Alius. Transiui hodie Sacerdotem, nec caput aperui: data mihi est pœnitentia, vt circumeam, & erga omnes caput aperiam. Alius. Hodie Missæ decenter non interfui: mea pœnitentia est, vt sub mensa edam. Alius. Hodie feli absq; licentia carnes dedi: mea pœnitentia est, vt nunc cum fele sub scamno edam.

His & alijs pœnitentijs, prandij tœdium subleuant, suas epulas condiunt, seseq; Epicuri de grege porci recreant & sagineant. Etiam si autem, hæc res per se sunt ridiculæ & pueriles, ipsi tamen tantæ sunt cœcitas, & superbia, vt eas satisfactorias, expiatorias & meritorias esse affirmare audent. Adorâtes nimirum manuum suarum opera & cordis propria figmenta.

A prandio hora ipsis datur à Rectore, qua se recreent. Hæc autem recreatio ita comparata est. Prandio finito, & gratiarum actione dicta, omnes refectorio egrediuntur, & foris Ministrum expectant, qui illis, qui Sacerdotes non sunt, exercitia quædam corporis distribuit. Vni dicit, va-
de elue

de elue ollas: alteri, tu patinas & orbes emunda: tu culinam expurga: tu mappas & reliqua mensæ ac tabularum ornamenta laua, repone & custodi. Reliquis dicit: Ite ad recreationem & sitis modesti. Habet autem recreatio ista certas suas leges.

Rectoris est, vt curet, ne desint clandestini corycei, qui in aliorum mores & verba animaduertant, notanda cõsignent, & Rectori deferant. Si quos videt fratres sese mutuo diligere, & vti putat, nimia in recreatione familiaritate vti, hos separat, & ijs adiungit, quibus cum illi nō libenter conuersantur. Singulis diebus Solis, distribuit literulas, in quibus assignat, quid & de quibus rebus, quilibet recreationis tempore loquatur. Nec ipsis liberum est, cum quolibet colloqui: sed cum illis tantum, qui a Superiori socij recreationis sunt assignati. Cauet autem diligenter, ne quæ ingerantur colloquia, de altercationibus principum, de rebus secularibus, de parentibus, de amicis: maximè verò omnium curant, ne vlla controuersiarum de religione cum Lutheranis fiat mentio. Nam prætendunt, Lutheri doctrinam instar gangrænæ serpere: & vltro sensibus hominum sese offerre. Si quos habent inter se apostatas, hos nō permittunt cum iunioribus & idiotis loqui: sed his adiungunt patres & sacerdotes seniores, qui iam in Pontificia religione obdurerunt, quique arte sophistica simpliciores seducere, & de religione Lutherana, hoc est, Evangelica doctrina, varia dubia ac scrupulos illis iniicere possunt.

Loquuntur autem in recreatione certo ordine. Senior fabulam incipit, cui reliqui attentè, deuotè & reuerenter auscultant: vbi fabulam suam perfecit, alius nouam incohât, sicque procedendo quilibet aliquid in medium profert, donec hora finiatur. Fabulas autem, quas narrant, petunt ex Discipulo de tẽpore: de Miraculis B. Mariæ; de Legendis, alij Lugenda dicunt, Diuorum: de visis Monachorum varijs: de Societatis incremento: de mortificatione: de abnegatione sui: de cõtemptu mundi: de vanitate diuitiarum: de virtutibus Patrum, qui viuunt in Societate: de perfectione regularum Iesuitarum: de rebus & epistolis Indicis, Japonicis & alijs, quas Iesuitæ in regionibus ignotis & in terra noua se facere gloriatur. Si quis sales spargit, vel iocos interferit, eius pœnitentia est, ad cœnam eadem repetere coram omnibus, vt sic seipsum confundat, reliquisq; risum moueat.

Dantur etiam in recreatione capitula. Capitula autem sunt acerbiores reprehensiones, quibus ad vitam, vt loquuntur, religiosam suos pertrahere, & ab aulicis & seculi moribus abstrahere conantur. In istis

capitulis adhunc modū procedunt. Rector finita septimana, corycæum vocat, & vitia, quæ de alijs annotauit, suscipit. Tempore recreationis schedulam profert, in qua omnium errata per septimanam perpetrata consignata habet. Si vult illos, vt illorum verbo vtat, capitulare, sellam sibi afferri curat, & in medio fratrum confidens, dicit: Putabam me ha-

Abusus est bere fratres perfectos, sed hæc scheda mihi à Spiritu sancto data, multo *nomini* imò verò omnes imperfectionis arguit. Quibus prolatis omnes in ge- *diuini* Spi nua coram Rectore (ac si Deus esset) procidunt, & dicunt: Sic est pater, *ritui san-* omnes imperfecti sumus: nec regulas, sicuti debuimus, obseruauimus. *cto menda* Tunc omnes iubet surgere: eum autem, quem, reliquis plura com- *ces literas* misisse errata, nouit, proiectum in genua perseuerare iubet. Et ne is Co- *assingere.* rycæum ex accusationibus agnoscat & oderit, aut alienetur ab ipso, omnes & singulos in corona sedentes, interrogat. Tu pater, vel frater, que per hanc hebdomadam in fratre tuo perperam fieri animaduertisti. Est frater valde egenus, comunicetis igitur ei spiritualem eleemosynam, qua adiutus possit in spiritu secundum propositum Societatis progredi. Ibi tum pater incipit: Ego vidi illum sub Missa oculis vagantem, & ad mulieres respicientem: quod signum est, mundani & carnalis amoris. Alius: Ego vidi ipsum sub meditatione & oratione matutina dormientem & indeuotum. Alius: Est superbus, irreuerentialis, patres præteritis horis prohibitis, & multis est offendiculo. Vbi ergo quilibet suum de eo interposuit iudicium, Rector addit. En talis es socius, quam tibi vis decerni poenitentiam? Ille respondet, quam Pater vult. Tunc ait: Sequenti septimana in recreationibus omnibus solus manebis, nec vllum verbum, absque singulari & expresso meo mandato, loqueris: quotidie ad prandium stabis & labia digitis comprimis. Finita septimana, quomodo poenitentiam feceris, me facias certiorem, vt te absoluiere possim. Interrogat etiam vtrum non malè ipsum habeat, quod Patres & fratres eum ita descriperunt. Qui respondens, Non offendor, sed gratias illis ago. Tunc ille surgit, & consimilem ad modum, reliquos fratres vicissim capitulare seu reprehendere iuuat. Huiusmodi capitula vocant spirituales eleemosynas, quod his Patres & Fratres, in spiritu iuuentur & mortificentur.

In his recreationis horis, recitat etiam literas, quas de suorum operibus & factis acceperunt, quibus ad zelum & constantiam suos adhortari con-
Anno 1584 ntur. Sic cum Iesuitæ Colonienfes scriberent Landspersam, Fratrem

Fratrem Electoris & Archiepiscopi Trucksessi captum, omnes in genua ad gratiarum actionem prociderunt: ac Pater Noster & Ave Maria dixerunt. Cum Augustani scriberent, nouum Calendarium promulgatum & receptum: Potentiam Papæ commendârunt, qui licet Romæ permaneret, tantæ tamen potentia esset, vt etiam rebelles Lutherani ipsius mandata recipere cogerentur. Hoc nimirum indicium esse, Papæ consilia à Spiritu sancto (scilicet) gubernari & regi, qui & felicem successum largiatur. Cum Viennenfes Augustam scriberent, ex vna puella per Societatis patres dæmonia eiecta 12652: ibi tum multa de suæ religionis veritate, & vice versa, de Lutherana fidei, miracula non facientis, falsitate, gloriati sunt etiam pro publicis concionibus. Cum Ingolstadtienfibus & Landspersentibus Iesuitis scriberet Augustani, Electorem Saxonicum in comitijs multa cōiunia celebrasse, quæ in honorem aliorum Principum instituerat. Ducem verò Vuirtembergicum generosa illa, & Principibus viris non indigna exercitatione vsum esse, qua quis celeribus equis vectus in cursu circulum auferre studet: eos ceu homines seculares & mundanos falsè riserunt. Rector quoque Collegij Iesuitici apud Augustanos, Gregorius Rosephus, dixit: Lutheranos Principes, homines esse irreligiosos, qui bonis Ecclesiæ Romanæ curiæ proprijs, magis ad lusus mundanos, quàm ad religiosos alendos, abutantur. Rursus tamen vbi Principes curârunt suos Ecclesiastas publicas habere conciones, quibus & ipsimet interessent, dixerunt: Hoc esse alienum à Principibus viris officium. Nam Electorum ac Principum esse, in comitijs consilijs interesse, quibus ruina Ecclesiæ Romanæ resarciri possint, non turpi ocio desiderare & hæreticorum concionibus auscultare. Ita semper habent isti Aristarchi, quod arrodant, culpent & crimentur: & vt paucis, quod res est, dicam, in omnibus hoc vnum agunt, vt suorum animos perfecto odio aduersus Euangelicos inflamment, sicq; eos in Pontificijs idolomanijs confirmant.

Recreationis hora absoluta, in Italia semihorulam somno concedunt: hinc studiosi ad sua studia, Fratres verò ignorantia, quos coadiutores temporales vocant, ad suos labores redeunt. Si qui sunt, qui proprium ac peculiare non habent officium, hos minister, pro sua voluntate, nunc ad hunc nunc ad illum laborem remittit: quia nihil certi propter pigritiam & infertiam tutò ipsis committere possunt. Si qui suo in officio negligentes deprehenduntur (semper autem à Ministro suis in officijs visitantur) ad cœnam pari modo, quo illi, qui ante meridiem

peccarant, pœnitentias agere coguntur: quò nec cœna stultorum a nobis careat.

A media quarta vsq; ad quintam, habetur vespertina oratio, ad quam omnes, reliquis laboribus postpositis in templo coram Sacramento conuenire, eamq; ingenua proiectos absoluerè oportet. Oratione finita, cœnam accedunt: à cœna, vt à prandio recreatio conceditur: ab hac deinde ad studia & sacrarum rerum, illorum sensu, hoc est, ad deuotorum libellorum lectionem se conferunt, in qua vsq; ad octauam morantur: qua audita signum datur ad precationem nocturnam: in qua recitant psalmum vnum, quemcunq; Rector voluerit: deinde Pater noster, & Ave Maria: tandem Litaniâ suâ Idolatricâ, quam ipsi Litaniam Sanctorum dicunt, preces suas illas finiunt. De hinc quilibet se ad suum confert locum, in quo spacium vnus quadrantis, vel dicendo rosarium, vel legendo aliquid consumit, quo elapso, signum datur ad conscientiarum examen. Hoc absoluto, omnes media nocte se cubitum (prius tamen, si qui volunt, recreationem, quam ipsi collationem vocant, à cellario sumunt) conferunt. Hæc est vita Iesuitarum domestica, quam ad eundem propè modum per integrum anni decursum peragunt: nisi quod tempore ieiuniorum & festorum alijs pluribus superstitionum & pœnitentiarum hypocritarum generibus vtuntur. Quæ singula recensere vellem, nisi vererè me lectori molestiam creaturum, qui ex superioribus facillè de reliqua illorum vita coniecturam facere potest. Nihil illis affini, sed omnia, vt ab ipsismet audiui, magna etiam ex parte vidi, ac ijs interfui, bona fideretuli. Sicut ipsi mihi testes erunt, ac regulæ illorum, quas habeo, idem de ipsis testantur. Est itaq; vita ipsorum, vt ex hæcenus commemoratis patet, non solum superstitionosa, hypocritica, pharisaica, ridicula ac stulta: sed etiam planè Ethnica & impia. Id quod paucis ipsorummet testimonio probabo.

Fol. 291.

Scribunt ipsi Iesuitæ in Literis Iaponicis: In Iaponiorum imperio principem locum tenere supremum religionis Antistitem: qui penè pro numine colatur, & vulgò adeo sacrosanctus putetur, vt humi vestigia ponere prohibeatur, & si quando terram pede contigerit, honoris gratia deiciatur. Eundem affirmant latissimè imperare, & cum vicinis Regibus pugnare. Hic suos Tundos, hoc est, Episcopos confirmat & creat ipse: qui deinde magno apud summos infimosq; honore sunt, sacerdotia conferunt, ieiunia indicunt, carnis gustatus religiosis diebus, cum ad idolorum delubra vulgò peregrinantur, concedunt. Nascentes præterea

Fol. 421.

Bonzio-

Bonziorum (qui Iaponijs sunt Monachi) sectæ, nullam auctoritatem vel existimationem obtinent, nisi eas idem suo diplomate & testimonio comprobauerit. Hi Bonziji amplissima incolere dicuntur, nostrorum ritu monachorum, cœnobîa, cœlibem vitam ducere, in phano medio aram excitare, in qua Amida signum ligneum, in rosa itidem lignea confideat, præclarum ad aspectum, &c. Hos etiam esse vita, moribusq; turpissimos, & omnium mortalium auarissimos, omnesq; nouisse conficiendæ pecuniæ vias: vendere populo multa chirographa, quorum præsidio se tutos fore à dæmonibus vulgus existimat: mutare etiâ nummos, quos in altera vita multiplicato reddant scœnore, dareq; cautionis loco creditori syngraphas, quas secum è vita discedens deferat ad inferos. Iidem cultris se incidunt: in parentes sunt impij: & cetera faciunt, quibus vel Ethnicorum antiquorum improbitatem vincunt. Quidam tamen illorum rectam rationem, & naturæ lumen diuinitus insitum sequentes, ea quæ naturæ & honestatis leges exigunt, in externis faciunt. De quibus plura in epistolis Iesuitarum Iaponicis.

Etiam si autem superiora de Ethnicis Iaponicis adducta, per omnia Papæ Romano conueniant: tamen eadem etiam in Iesuitas competunt. Nam vt princeps ille Iaponicus, summam & absolutam in omnibus habet potestatem: ita etiam Iesuitarum Generalis, in suos subditos, Societatis istius membra, indeterminatam potestatem tenet. Hic etiam suos Assistentes, Visitatores, Inquisitores, Prouinciales & Rectores, seu Tundos, pro arbitrio creat. Hic per suos socios, toti Christianorum orbi, præsertim ijs, quos Lutheranos ac Euangelicos dicunt, bella iussu Pontificis Romani, tam religionis quàm bonorum, infert. Hic socios suos, à Pontifice multis priuilegijs & immunitatibus ornatos, ad euertenda Euangelicæ religionis fundamenta emittit. Hic à suis vt supremus, ita etiam sanctissimus, haberi vult. Ipsi etiam socij studiosè cauent, ne infima loca occupare cogantur: cum primis autem in eo elaborant, vt ob *υποπλοεας* & pietatis simulatæ speciem, scientiamq; insistantem, in magna apud populum sint existimatione. Hi reliquorum Sacerdotum volunt esse Inquisitores & Correctores: Quales etiam Ethnici Romani præ cunctis populis, & Pharisei præ Sadduceis & Essæis esse cõtendebant. Hi instar Iaponicorum Bonziorum non cœnobîa, non monasteria, non cellulas, non subterranea loca, sed collegia, palatia regia, & domos arces regales superantes, occupat: re ipsa nimirum ostendentes, annè eius sint discipuli, qui non habebat, quò caput suum reclinaret. Hi non quidem

Amidæ

Amidæ signum, sed tamen seipsos ceu Diuos, toti mundo adorandos obijciunt. Vita quoq; ipsorum externa, veluti olim Phariseorum, & nostra ætate Anabaptistarum, pietatis larua seu specie utrunq; tegitur: verum factis eius virtutem abnegant: dum vitam in ocio turpem agunt, & omnes à minimo vsq; ad maximum auri sacra fame laborant. Sicuti omnes vrbes, & prouinciæ, in quibus habitant, conqueruntur. Quid? Quod Germano populo, olim omnis superstitionis inimico, & ἡ πονηρία hosti, stercora, qualia sunt, vitra, lapides, ligna, grana, rosaria & imagines magica arte, à Papa consecratas, pro auro & argento venditant. Adde, quod literas indulgentiales in infinitos annos pro amplis ijsq; auratis eleëmofynis venales exponunt, & easdem eumentibus tanti valoris esse gloriantur, vt, etiam si Dei genitricem (horresco referens) violasset, vitam tamen æternam earum virtute assequeretur. Insuper etiam, vt olim Baalita, se non quidem cultris, sed flagellis quinq; lora (ad recordationem, vt dicunt, quinq; vulnere Christi) habentibus, ad sanguinem vsq; feriunt, nec quicquam omittunt eorum, quibus Ethnicos sordidatos fuisse legimus.

1. Reg. 18.

Rom. 1.

Nota est multiplex illorum idololatria, perspecta multiuaria superstitio, qua quidem non cæpas, vt Egyptij, sed ossa, non diuorum, sed sæpè Gallinarum vel equorum adorant. Veritatem Dei in Euangelio expressam, & à viro Dei Martino Lutero dextrè expositam, & à sordibus pontificijs repurgatâ in iniustitia Antichristiana detinent. Deum, quem ex verbo suo cognouerunt, non vt Deum glorificant, neq; erga ipsum grati sunt: sed vani redditi sunt per regulas Ignatij Loiolæ, & obtenebratum ac insciens est cor eorum. Hi volunt esse mundi Doctores & sapientes, cum verè sint, secundum Salomonem, stulti, hoc est, impij & peruersi, qui gloriam immortalis Dei, non solum in efformatam imaginem mortalis hominis aut volucrum: sed etiam vilissimorum ossium magicè canonizatorum transmutant. Quapropter tradidit illos Deus, iusto iudicio, per cupiditates cordium suorum in varias immundicias, vt varijs pollutionibus, libidinosis vltionibus, spurcis affectibus, & nullis non ignominia generibus afficiant corpora sua inter se mutuò, qui mutant veritatem Dei in mendacium Pontificium, & venerantur coluntq; ea, quæ ipsi fecerunt, supra omnium factorem, qui est laudandus in secula, Amen.

Deum dehonestant: Satanam honorant: Christum negligunt: Antichristum colunt: viuentes persequuntur: defunctos inuocant: oracula

Oracula Spiritus sancti ridet: suas traditiones & regulas venerantur: sacrum matrimonium violant: impurum cœlibatum & obscœnum concubinatum probât: Breuiter, in omnibus sic se gerunt, vt nemo non possit illos pro Iesv hostibus & viuis Antichristi membris, agnoscere. Magistratum legitimum & à Deo ordinatum cõtemnunt, & Antichristum Romanum supremum omnium rerum caput & Principem, dicunt, cuius ad nutum omnes directos volunt.

Quid dicam de illorum in parentes ἀσπρία ac impietate, qua Societatem ingressi, non solum Ethnicos, sed etiam ferocissimas belluas superant. Non meminerunt ingrati isti alastores, stigmatum vel potiùs igne infernali digni, aquilæ à virgine apud Seston urbem educatæ. Non considerant fidelitatem canis T. Sabini, qui etiam ad os defuncti Domini sui cibos detulit, vt nutritionis vices redderet. Non gratitudinem Heliidij Samij: nec ciconiarum τὸ ἀνηπαλάργειν. Sanè si patres ipsorum eius essent naturæ, vt conuiuijs nutrirî & viuere vellent aut possent, pelargos illos dicerem, & liberalissimè officio suo functos. Iam verò, cum tantum non distent æra lupinis: quantum τρεπτήρια ab impietate in parentes, non maiori dexteritate officium suum erga parentes facere videtur, quàm si cani paleas, Assirio verò ossa comedenda proponas. Quod si maximè scorpionij exemplo, qui parentes quoque suos è medio tollere dicitur, se tueri velint: maius tamen horum scelus esse dico. Illis enim, vt parentum impietatem & ἀσπρίαν, qua omnem fœtum suum, præter vnum, necant, vlciscantur, à natura tributum existimant, vt qui solus superstes mansit, genitores interimat, & hoc modo reliquos vindicet. Iesuitæ verò parentibus suis, à quibus post Deum summa beneficia acceperunt, qui eos genuerunt, è stercore educârunt, aluerunt, multis bonis cumulârunt, adeo iniqui sunt, vt eos probri excipiant, rideant, ac quasi mundanos, seculares ipsiq; multò inferiores & viliore contemnant, floccipendant, nauſeant. Ex quibus nimirum perspicuum est, Iesuitas hominis naturam exuisse, & in bestias degenerasse, atque adeo his etiam non vno nomine infeliciores & deteriores esse.

Sed fingamus Iesuitas homines, Ethnicis tamen eos (præter illud, quod propter abnegatam fidem Christianam ipsis cæciores facti sunt) in hoc pietatis & gratitudinis genere longè inferiores esse deprehendemus. Sic enim illi senserunt: Beneficij accepti decet meminisse. Et: Miserum sanè est, esse ingratum. Item: Ingrato homine nihil peius terra creat. Præterea: Qui ingratum dixerit, omnia vitia dixit. Aut: Virum decet bonum accepti beneficij meminisse

to toto pectore, sed si quis, quod accepit, beneficii obliuiscitur, generosus hic vir nunquam erit. Ad hæc dicta Iesuitæ suam vitam, ἀσκήσαν Stoicam & plusquam beluam ἀπὸ θεῶν examinent, & deprehendent, se verè dignos esse, qui in Africam monstrorum feracem ablegentur, vt vel ab incredulis Gentibus discant, qua pietate beneficiorum paternorum meminisse debeant.

De Socrate scribitur, vocatum ab Archelao Rege venire recusasse: ne, inquit, beneficia accipiam, pro quibus paria reddere non possim. Iesuitæ, non vocati in Principum aulas se ingerunt, beneficia exigunt, quæ nec grata mente excipiunt, nec pro acceptis, vel saltem imparia, sed pro beneficijs malefacta reddunt.

Improbum esse hominem, dixit quidam, qui beneficia accipere sciat, reddere nesciat. Et Philippus Macedo, cum audisset de morte Hipparchi, dicitur, eam tulisse acerbissimè, & interrogatum: quid sic, cum ille tempestiuè discesserit? respondisse: Sibi quidem tempestiuè, mihi verò præproperè: quod nullum ipsius meritis dignum à me acceperit beneficium. Iesuitæ verò enecare etiā malefactis suos parentes, qui eos à tam impia Societate rectè, iustè, piè ac honestè auocare cupiunt, si possent, non intermitterent: quin si ijdem Euangelicam verè Christianam religionem sequuntur, eos anathematizant, & Satanæ tradunt.

Anne ergo à IESV, qui suis parentibus subditus erat, eosq; alebat, denominabimus Iesuitas, qui parentibus immorigeri, ingratitude eos excruciant, ac mille molestijs oppressis mortem accelerant? Neronianos verius dixeris, qui & ipse genitricem suam tantoperè amauit, vt eam exenteraret, quò locum, in quo menses decem latuisset, spectare posset. Aut numne hos IESV doctrinam & rectam viuendi rationem alijs tradituros putabimus, qui tantam ingratitude & impietatem, ipsi non dissimulant? Non ita Deus in Decalogo præcepit: sed mandauit, vt parentes honoraremus, magnificeremus & in omnib. adiuuaremus: Non ita Paulus, suos discipulos docuit, dicens: grati estote. Et rursus. 1. Tim. 5. Vicem rependite parentibus. Hoc enim est honestum & acceptum coram Deo, sed idem verè spiritu præuidit, in extremis diebus fore ἀσκήσαν, ingratos, parentibus immorigeros; quos tamen ipse detestatur & deuitandos censet. Caini ergo, Chami & Absolonis impietatem, & puerorum in Bethel petulantiam Suitarum isti alumni æmulantur, nihil vindicis manum metuentes, sed omnia sibi impunè licere putantes. Verum non perpetuò impunè ferent, sed quanto maior illorum erga parentes debuerat esse reuerètia, vt qui vitæ ipsorum auctores post Deum sunt:

Col. 3.

2. Tim. 3.

sunt: tantò maiores etiā & atrociores pœnas tetrici hi Absalonitæ, Giezitæ, canes rabidi, & iumētis deteriores, dabunt. Sed & hæc de Iesuitarum in parentes impietate obiter dicta sufficiant.

At verò hi socij, Loiolitæ, non solum in naturales suos parentes tales cuculi existunt: sed eandem quoque impietatem & virulentissimum odium in genere, in omnes Germanos concipiunt. Quorum tamen quidam, nescio qua cæcitate aut potius stultitia perculsi, Iesuitas, Ecclesiæ lupos, Patriæ locustas, Reipub. bruchos, ranas, verres, prædones, seu, vt verius quod res est, dicam, proditores & serpentes in sinu fouent, alunt, augent & ditant. Licet illorum dolos & fraudes, imposturas & deceptiones, insidias & prodiones, & malas artes quotidie experiantur. Nam Iesuitæ non à IESV, sed à Pontifice Romano capitali omnis Christianæ religionis hoste, in Germaniā emissi sunt, in qua sese in aulis Principum & mundi potentum (à nutu Papæ dependentium) ita artibus suis insinuauerunt, vt pulcerrimas domos, amplissima collegia, maximos redditus, iura vrbium, priuilegia ciuiū, ac Papistici magistratus gratiam, fauorem, tutelam & præsidia titulo religionis sibi compararint. Vbi ergo à dextris, Pontificis auctoritate & opibus; à sinistris, armatorū & negociatorum, Meretricis illius magnæ, viribus & auxilijs sese probè munitos cernunt: tunc omne studium, omnes ingenij vires & conatus conferunt ad populi Germanici, maximè tamen Euangelici cætus, cædes promouendas, & omnium internecionem introducendam. Nam ad abolendam puram Euangelij doctrinam, eorum ordo initio ab Ignatio Loiola est inuentus: in eundem finem à Papa postea confirmatus, nec aliam ob causam adhuc hodie ab Episcopis Romanis aluntur & ditantur. O quàm felix fuit Germanorum terra, cum hæc inutilia pondera nondum portaret! Felicior sanè futura, si ijsdem propediem dehisceret. Quod haud dubiè dudum futurum fuisset, nisi Dominus multorum in Euangelium Christi contemptum vindicare, & adhuc aliquantisper totum orbem terrarum, potissimum autem dulcissimam patriam nostram hac virga furoris sui punire vellet.

Certè non nisi Iesuitarum consilio Lutetia sanguine Christianorum inundauit. Non sine Iesuitarum consilio, hætenus tam copiosus Christianorum sanguis in Gallia effusus est. Non sine Iesuitarum consilio, multi Hispani ad fidem Christianam accedere cupientes, necantur. Non sine Iesuitarum consilio, Itali Euangelicam doctrinam amplectentes in inquisitionis torturistrucidantur. Non sine Iesuitarum consilio,

Græcenses ciues dudum sunt periclitati. Non sine Iesuitarum consilio, ex vrbe Viennensi Euangelici sunt eiectioni. Non sine Iesuitarum consilio, Austria sermone Christi priuatur. Non sine Iesuitarum consilio, inferior Germania tot ardentis rogos vidit, & adhuc tyrannidem sustinet Regis papistici. Non sine Iesuitarum consilio, Bauaria veritate Euangelij Christi caret. Non sine Iesuitarum consilio, Augusta hodie in extremis periculis versatur. Non sine Iesuitarum consilio, sermè vbique in Germania Euangelicis insidiæ struuntur, cōspirationes ineuntur, & cædes atq; latrocinia parantur. Hæc vera esse tota Germania fatetur & deplorat: & tamen sunt, qui tantam pestem, & præsentissimam veritatis ac Christianorum excisionem, ferendam putent. Vtinam ne, ceu Phryges, Germani nimis serò saperent: sed euigilarent & agnoscerent res suas agi, paries cum proximus ardet.

Si Imperator, Reges, Electores, Principes, Comites, Barones, Nobiles coniunctim iam (vt nihil de inferiorum statuum hominibus dicam) ordinem Christianum in Italiam (sicuti Ignatius Loiola miles profanus exercitum suum Antilesuiticum, omnis veritatis Euangelicæ & pietatis hostem, in Germaniam, eius delendæ causa, inuexit) adducerent: non modò Pontifex illorum ordinem non confirmaret, sed omnes excommunicaret, custodiæ manciparet, ad domos inquisitionis (in quibus Iesuitæ præfectos seu potius conscientiarum carnifices agunt) raperet, in ijs torqueret, & igni traderet. Quid verò nos? Multi nostratium, qui tamen Euangelicæ veritatis zelum habere, & eius patroni videri cupiunt, Iesuitas, lupos rapaces in vestitu ouium venientes, multos seducunt, & quos seducere non possunt, è medio tolli curantes, recipiunt, amant, fouent, tuentur. Dispari sanè studio erga Iesuitas, quàm hi erga nos affecti.

Neq; verò illos hanc virulentam animi sui aduersus nos immanitatem, verbis prodere pudet: sicubi eius occasionem commodam se habere putant. Iacobus enim Crusius, Rector Landspurgensis Iesuiticus aperte pro exhortatione dixit: Non potissimum ob hunc finem in Germaniam missi sumus, vt Doctores, Concionatores & Præceptores in scholis & templis agamus: sed vt operam demus, ne Lutherani seu Euangelici protestantes maiora incrementa sumant: sed excindantur. Si id nostrates ab ortu Lutheri fecissent, iam Ecclesia Romana in pace viueret. Verùm causa nondum cecidimus, coniungamus mutuas operas, vires & arma, & faciliè poterimus illos extirpare. Ad hunc finem nisi omnia nostra consilia & actiones direxerimus periculum est, ne illi nobis idem, quod

quod intendimus & in eos paramus, faciant, & in foueam quam hæreticis paramus, nostra negligentia incidamus.

Ad eundem modum magnus ille Iesuitarum fautor, Fabricius Imperatorem hortatur, vt *femora sua gladio accingat, neq; patiatur hæreticos*. Hoc est, Lutheranos, *Viuerè*. Quid enim, ait, *faciat vrsus in vinea? Lupus in ouili, &c.*

Sic nimirum pacis & religionis inducias seruari cupiunt: sic suos ad seruandam fidem datam hortantur, Homines pacifici, scilicet. Sed quid non audet effrænis Iesuita? Non audet stygius Pluto tentare in Ecclesiam & Filium Dei, quod audet & facit Iesuita. Et certò certius est, ne vnum quidem esse Iesuitam, quin toto pectore exoptet, manus suas in Protestantium & Concordistarum, vt ipsi vocant, sanguine lauare. Pater Pellanus, tempore comitiorum proximè Augustæ habitorum, pro recreatione dixit: Nos tot tantaq; patimur à ciuibus Augustanis. Si iam mihi catholici, quorum in vrbe maior copia est, quàm Lutherianorum, obedirent: suaderem, vt omnes Lutheranos summos & infimos occiderent. Sic enim pacem habituri essemus, & Papæ, in nouo Calendario propagando satisfacere possemus, quod nunquam fiet, quamdiu in medio nostri Protestantes viuere passi fuerimus. Certè Iesuitæ nullum *expbata* libentiùs audiunt, quàm eorum, à quibus plurimos Lutherianorum, è medio sublato percipiunt: & suos etiam hoc nomine celebres esse volunt.

Hæc sunt Iesuitarum domestica consilia: quorum prouinciales, Germaniæ Inquisitores, singulis annis Romæ conueniunt, vt deliberent, quibus modis, Protestantes seu Euangelici tolli possint. Si ergo iurati patriæ hostes & proditores ferendi sunt: etiam Iesuitas, illorum vestigia consilij & scriptis imitantes, inter Germaniæ terminos conseruandos arbitror. Cum verò hi in omni vita sua nihil aliud quarant, quàm Euangelicæ doctrinæ abolitionem: certè syncerorum Doctorum vicissim erit, eiusdem propagationem & incrementum, tanto maiori studio promouere, ac Lupos, gregem Domini dispergentes, ouesq; Christi dilaniantes, gladio Spiritus, quantum possunt, arcere & profligare. Cauendum etenim, ne pristinis idolomania & idololatriæ tenebris denuò inuoluamur, & posteriora prioribus deteriora reddantur.

Quòd autem Iesuitis nihil affingam, dum dico ipsos crudelia consilia agitare, & plerorumq; tumultum ac bellorum faces esse, vel publica etiam ipsorum sanguinaria scripta testantur. Antonius Posseuinus Iesuitarum Prouincialis & Inquisitor per Germaniam, in libello, cui ti-

tulum fecit: *Li Soldato Christiano*, cum Papa pius V. Carolo Nono Regi Franciæ milites mitteret ad expellendos Christianos. In illo, inquam, libello scribit: Omnes Christianos iure obligatos, vt Pontificiam Idolomaniam, contra Euangelicorum doctrinam viribus & proprio sanguine tueantur. Hortatur quoq; omnes milites, vt pro viribus Protestantibus resistent: pacem enim & publicum bonum in Ecclesia Romana conseruari non posse affirmat, nisi illi tollantur. Tandem multis impijs & planè tyrannicis rationibus adductis concludit: *Nisi expuleritis eos, patriam, uxores, liberos, parentes, amicos & opes in tuto possidere non poteritis.* Et addit: *le quali miseramente occupate da gli infideli, niuno vso possono hauere de Sacramenti, ne della predicatione catholica, anzi sono oltre, cio & pericoli di heresia, & nel tempo di morte non hanno (o hime) se non scelerati ministri, li quali procurario loro con la perdita del corpo quella dell' anima.* Hoc est. Omnia vestra infideles, hoc est, Protestantes Euangelici, occupabunt: si non eieceritis illos, non poteritis habere vsum Sacramentorum, neq; concionem catholicam, imò (proh dolor) in periculum hæresis incidetis, & in articulo mortis non nisi sceleratos ministros, hoc est, Lutheranos habebitis, qui vobis & corporis & anime interitum creabunt. Postea etiam Belli duces hortatur, vt nihil omninò Euangelicis permittant, nec fidem illis datam seruent: Inquisitores in eos clandestinos subordinent, domestica & intestina bella inter illos excitari curent, & proditores ac sicarios omnibus in locis contra illos instituunt. Duces verò qui aliter faciunt, eos in Ecclesiam Romanam peccare, inexcusabiles reddi, & damnari affirmat.

Annon hisce verbis pacificus iste (si Deo placeat) Iesuita classicum canit, & suis tyrannis, vltro ob stipendium iniquitatis in Christianos sauiantes, calcaria addit? Et tamen Iesuitæ, hoc est, secundum illorum sensum, Germanorum Saluatores esse volunt, verum quis adeo hebetis ingenij est, qui ex his non agnoscat, omnium malorum, periculorum & bellorum nunc passim in Germania & Gallia grassantium, Iesuitas vnicam causam & principium esse? Certè dum nostri restitutam Euangelij Lucem, à nebulis & tenebris pontificijs claram & illustrem custodire, illi eam obscurare & extinguere student, omnem mouentes lapidem, quomodo ruentem & propè collapsam Romanam sedem, luteos pedes habentem, à lapidis sine manibus exiis potentia, fulcire & stabilire queant: Mundi dominatoribus consulunt, ne fidem, Augustanam confessionem & eius apologiam profitentibus, publicè datam seruent: omnibus Episcopis Romanæ curiæ suadent, si sanæ mentis sint, & sua tutò, iucunda

cunda cum securitate possidere velint, vt se totis viribus principibus Christianis opponant, ac vt Guisianorum habet conspiratio, eos trucidari, igni, aquæ, rotæ, cruci, funi & cæteris exquisitis tormentorum generibus, subijci curent. In nos nostraq; Confessionis socios, coram suis Regibus & Dominis ea decernunt, qua in hostes Ecclesiæ ac publicè maleficos decerni solent.

Coram Imperatore, Romano Pontifice & Cardinalibus clamitant, *Multa ratio* nos nullam certam habere religionis normam: nunc huic, mox alteri *lia cum in* & subscribere: subinde nouas cōfessiones cudere: turpiter inuicem *Bauaria* fidere: nullam nobis pacē esse: non esse Principē, qui vicino fidat: omnia *tum maxi* fursum ac deorsum ferri: Lutheranorum auditores esse homines rebel- *mè Romæ* les, seditiosos & conspirationum auctores: Breuiter nullum scelus est, *audiui ex* quod ipsimet committentes, in nostros conijcere non audeant: auda- *illorū ore.* cter calumniantes, certi, quòd semper aliquid hæreat: vt sic & sanguinariam suam *ὑπερβίαν* tegere, & magnatum animo sin odium ac indignationem Christianorum rapere, eosq; tollere possint, qui illorum impietatibus resistent.

Huiusmodi ergo calumnijs potentum aures adimplent, ne aliquando cognita veritate, ad exemplum aliorum Principum seriò de Ecclesiæ reformatione, & verbi diuini propagatione cogitent. Hoc enim si fieret, iam de Pontificia Ecclesia & cum primis de Iesuitarum Societate actum esset. Toti ergo in hoc sunt: vt Lutherana, seu Euangelica doctrina funditus extirpetur, ac eius veritatem profitentes, etiam indicta causa iudicentur, damnentur, trucidentur. Et ab hac sua sententia, neq; sanctis piorum Principum intercessionibus, neq; subditorum humillimis precibus, neq; amaris Christianorum lacrymis, neq; æternæ salutis necessitate, neq; propriæ conscientiæ dictamine dimoueri possunt. Vtque id, quod petunt, coram principibus obtinere possint, causas afferunt: Maiorum exempla: Romanæ sedis incolumitatem: pontificiæ religionis durationem: scholasticorum traditionem: seniorum consuetudinem: quæ omnia negligantur, collabantur, tollantur, euertantur, nisi in tempore Lutheranis vi & armis (vt Colonienfes Iesuitæ scribunt) resistatur.

Hoc cū est esse virum pacis, nuncium vitæ, legatum salutis? Hinc sunt misericordes nostri Patres Iesuitæ? Profectò, vt in seminibus causa est arborum & stirpium: sic omnium malorum & bellorum, quæ fiunt in Ecclesia, semen sunt Iesuitæ, quibus Deus, ceu flagellis, quibus nostra peccata

peccata punire vult, utitur. Sed pergant & sciant quousq; Dominus permiserit. Certi sumus, ipsum, ubi nobis reconciliatus fuerit, instar indulgentis patris hanc virgam furoris sui in ignem abiecturam infernalem. Quin imò, etiam in hac vita veniet tempus, quo ipsis eadem mensura, qua alijs mensi sunt, remetietur, & insuper duplum reddetur. Amen, Amen. Sed tempus est, ut de Iesuitarum hypocritica & impia vita digressi, ad illorum vota descendat historia.

C A P V T V I.

De votis Iesuitarum.

IN Summario suarum constitutionum, trium votorum, quæ simplicia dicunt, faciunt mentionem: quartum autem, quod est Professorum, hoc est, absolutorum & perfectorum Iesuitarum, qui Cyclopaediam Pontificiam absoluerunt, in Bulla Pontificis Romani Pauli III. qui in hanc nouam Societatem Anno Domini 1540. confirmauit, continetur. Eò se totos in Papæ seu Antichristi Romani seruos & deuotiora eius mancipia tradunt, seseq; in omni vitæ & actionum suarum cursu, iuratos & capitales, Protestantium Ecclesiæ, hoc est Lutheranae seu Evangelicæ doctrinæ, hostes futuros, ac in omnibus, etiam verbo Dei contrarijs, Papæ obedientiam præstituros, declarant.

D E V O T O P A V P E R T A T I S.

Regula 24. **T**ria simplicia vota describuntur in Regulis, qualia illa esse velint. De paupertatis voto dicunt: La pouertà, come saldo muro della religione, si deue tener cara, & conseruare nella sua purità, quanto con la diuina gratia sarà possibile. Amino tutti la pouertà come Madre, è conforme alla misura della santa discretionione, & suoi tempi prouino alcuni effetti di quella, non usando cosa alcuna come propria: è siano apparecchiati ad andar mendicando di porta in porta quando l'obedienza la necessita lo richiedera. La maniera del vitto, vestito, è letto sarà come cosa propria da poveri, & ciascuno si persuada, che delle cose, che saranno in casa, seglidaranno le peggiori, per sua maggior mortificatione, è profitto Spirituale. Sappiano tutti, che non possono l'altro dare, ne riceuere in prestito, ne disporre di cosa alcuna di casa senza, saputa, è

puta, è consenso il superiore. Id est, Paupertatem seu solidum Christianæ religionis murum diligere oportet, & sua in puritate conseruare, quoad eius diuina mediante gratia fieri possit. Ament omnes pauperiem, tanquam matrem & conformem mensuræ sanctæ moderationis, suis temporibus aliquot illius effectus demonstrent, nulla re vtentes tanquam propria, & sint parati ire mendicatum ostiatim, quanda obedientia & necessitas illud postulet. Ratio victus, vestitus & lectuli similis erit rebus pauperum proprijs, & vnusquisq; sibi persuasum habeat: sibi ex ijs rebus quæ domo asseruantur datas iri viliores, propter suam ipsius maiorem mortificationem ac profectum Spirituale.

His regulis conditiones & propria voti paupertatis depingunt, quomodo eam à suis obseruari velint. Omnes, dicunt, paupertatem tanquam murum religionis, ament: in puritate conseruent: quantum per diuinam gratiam possibile fuerit. Bene autem paupertatem murum religionis vocant. Quia hæc ipsorum religiosa scilicet paupertas (quam neq; Deus nouit, neq; Euangelium) illis altos muros, pulcras domus, ampla collegia, & magnos redditus peperit. Nec malè addunt, in puritate conseruent. Quia paupertatem agunt sine defectu, eamq; obseruant, tam in summa puritate, quam in maximo nitore. Omnem enim apparatus, quam instruxissimum habent: ita ut etiam Cræsum si non superare, æquare tamen videri possint. Sicuti nouerunt illi, qui illorum opes & Gazas viderunt. Ne autem nimio vrgeantur paupertatis iugo, additur *de gratia*: quantum gratia diuina fuerit possibile: hoc est, secundum illorum sensum, religiosa sua paupertate, mundi opes corrodat; interim tamen ita se gerant, ut pauperes coram populo videantur. Ob quam famam comparandam, interdum ostiatim illorum nouitij mendicare, ipsi etiam ad ditiores mittere, & elemosynas, sed tales, quæ millenarium numerum excedant, petere solent. Ut rectè Nobilis quidam, non procul à Landsperga arcem habens, dixerit. Si mendicare vellem, cum Iesuitis mendicarem. Illi enim non obulum vnum aut alterum, sed mille coronatos plerunq; vna vice à Principibus asportant.

Deinde exigunt, ut omnes paupertatem tanquam matrem ament. Et hoc Regula 25. bene. Est enim illis indulgentissima Mater, quæ eos tenerè, molliter, laute, delicatè & splendidè fouet, nutrit & alit. Vbera habet lacte melleque refertissima: illa sunt, Gazæ & Thesauri Meretricis Magnæ, Antichristi Romani, purpuratorum Cardinalium, infulatorum Episcoporum & cullatorum Abbatum, nec non & reliquorum amatorum & negociatorum, qui genua coram bestia flectunt, eamque adorant. Sic autem, aiunt,

M

pauper-

paupertatem tanquam matrem ament, vt interim eum amorem, mensura & conformitate sancta discretionis metiantur. Ea discretio est & moderatio, ne quis honestatem, & grauitatem religiosam, nimio paupertatis studio, inedia corpus macerando, vel nimis sordide se vestiendo, contemptam reddat, sed ita moderetur, vt paupertas illorum, sicut alia regula habet, sit pura; munda, ne quoddam fastidium, vel tedium & nauscam, centonibus & dilaceratis vestibus præbeant.

Præterea addunt: a suo tempore prouino alcuni effetti di quella; Hoc est, suo tempore effectum paupertatis experiantur. Non semper, neque vbique, imò nunquam sunt pauperes. Nam domi habent omnium rerum copiam, & abundantijs, quibus illorum cor delectatur. Ideo volunt vt alibi & alio tempore, quam domi, paupertatem experiantur. Interim tamen domi quoque suæ certa paupertatis Iesuiticæ experimenta habent: quæ hæc sunt. Quando Patres & Fratres reliqui mensæ accubuerunt, & splendide epulantur: procedit in illorum medium Pater vel frater Iesuiticus, indutus centone, calcis perforatis, pileo dilacerato, ac seminudus. Qui vt durum paupertatis Iesuiticæ iugum experiatur: patinam ligneam, & lagunculam itidem ligneam manibus tenet, & primò à Rectore ac deinde à reliquis omnibus patribus & fratribus, cibum potumque emendicat: quibus acceptis, post ianuam confidet, & cibum capit. Et hic est voti huius primi effectus, quem inter se, maximè feriatis diebus & quando non adfunt hospites, exercent.

Aliud paupertatis experimentum est Nouitiorum: quos Rector, primus probationibus exantlatis, ad experiendam paupertatem emittit ad vnius mensis spacium. Sed iucundum & suauis illud est ociofis, & delicatis hominibus exercitium. Nam à Rectore accipiunt literas commendatitias, quas publicas patentes vocant. Iis suos Abbatibus, Prioribus & Episcopis singulariter (per quorum dioceses & prouincias transeunt) commendant: Ab his recipiuntur liberaliter, papaliter, & tractantur regaliter. Neq; in istis emissionibus seu peregrinationibus vllum paupertatis actum experiuntur: quin magnam pecuniæ vim domum redeunt secum afferunt, licet Rector exeuntibus mandet, ne plus quam florenum vnum à ditioribus accipiant. Vbi itaque nouitij cognoscunt quosdam emittendos, omnes in genua procidunt, Rectorem rogâtes, vt ipsis quoque veniam peregrinandi concedat. Nouerunt enim istas peregrinationes nihil aliud esse, quam recreationes & summam voluptatem, dum pro animi sententia & cordis desiderio suauiter hinc inde cum Monachis

nachis & in tabernis potare, cuticulamque curare possunt. Et hoc est Iesuitis effectum paupertatis experiri.

Præterea Iesuitica paupertas & in hoc consistit: Non vsando cosa alcuna come propria. Hoc est, Non vtatur aliqua re tanquam propria. Iesuitæ enim quandam Anabaptisticæ κοινωσίας speciem habent, dum ipsis vt κοινωσία esse volunt. Et ne quis aliqua re tanquam sua propria afficiatur, crebras omnium rerum mutationes instituunt. Si quis est, qui habeat vestem suo corpori aptam, ne affectum in eam retineat, eam Rector ipsi adimit, & alteri tradit. Sic cubilia, musæa & omnia subinde mutant: vt hac ratione rerum κοινωσία ab Ignatio Loiola sancita, conseruetur & sanctè colatur.

Insuper illorum etiam est; è siano apparechiati ad andar mendicando di porta in porta quando l'obediènza, o la necessita lo richiedera. Hoc est, Omnes parati sint ire mendicatum à porta ad portam, seu ostiatim, quando vel obedientia vel necessitas postulauerit. Hæc necessitas incumbit illis, qui votum professionis suscipere volunt. Eorum est, triduum ostiatim victum querere: vt sic probati inuenti & in omnibus mortificati, sese dignè, vt pontificia mancipia decet, gerere possint. Obedientia autem tunc illos iubet ostiatim mendicare, quando hominibus nimis diuites facti videntur. Sed frustra pallio paupertatis se tegere conantur, dum tot ædes, multas regum & Principum arces splendore superantes, inhabitant: & peregrinantes non Christi, sed Martis & Regum insignia portant.

Ad hæc etiam regulæ eorum ipsis iniungunt, vt in victu, vestitu & le-Regula 26. cito, paupertatis mores & formam imitentur. Sed quomodo hanc obseruant regulam? In hisne, vt pauperes, se gerunt? Lecti ipsis sunt, vt vocant, partim Mataraza, quæ sunt lana molli & floccis, vt loquuntur, subtilibus, partim mollibus plumis repleta, in quibus suauiter admodum stertunt, & in vtramque aurem securè dormiunt.

Singulis diebus Sabbati, vesperi ad illorum lectos, custos indusiorum & lodicum, ponit cuilibet mundatum indusium, duo strophiola & vittam: decima quarta verò quauis die lodices. Si autem sudauit, semper noua & pura recipit indusia ac lodices mundas. Et hæc quidem omnia quam mundissima & tenerrima. Hæc est paupertas Iesuitica, quam circa cubilia obseruant.

Inuestitu sit segerunt. Emptor Regulam habet, vt non vilia vel mediocria, sed optima & preciosa quæque emat, quia hæc diutius quam illa in vsu esse & durare possint. Pileos, quos Baretas dicunt, portat quadrangu-

Nach dē
besten ist
der beste
Rauff.

drangulares, & in formam crucis formatos, etiam ex preciosa materia. Soluunt enim pro qualibet bareta, si non ipsi eas faciunt, coronatum.

Mysterium illius pilei est: signum crucis, quam cultu & adorationis colunt; quod Christus in cruce pependerit. Sed hac ratione aut consimili impietatis argumento, licebit etiam adorare virgines, eò quod virgo Christum pepererit: licebit adorare præsepe, quia in præsepi Christus positus erat: licebit adorare fascias, quia talibus inuolutus fuerat: nec non & fœnum, in quo iacuit: nauem, in qua docuit & dormiuit: asinas omnes, quia asina vectus Hierosolymam ingressus est. At Deus in nulla imagine aut alia creatura extra se posita adorari vult: vt Lex Dei, & sancti patres Ambrosius, Augustinus, Lactantius, Origenes, Athanasius & Clemens Alexandrinus, apertè docuerunt. Neque has absurditates ignorant Iesuitæ, & tamen non erubescunt, in pileolis à se ipsis factis, signum crucis exosculari & venerari. Quin & idem illud signum Sacramentum faciunt. Sic enim eos cantare & dicere audiui, tum Romæ tum Ingolstadij, sub festo inuentionis S. crucis:

Non sunt noua Sacramenta:

Nec recenter est inuenta,

Crucis hac religio.

Ista dulces aquas fecit.

Per hanc si lex aquas iecit,

Mosis officio.

Nulla salus est in domo,

Nisi cruce munit homo,

Super liminaria.

In honorem huius ligni singulis annis statuta celebrant festa. Inuentionem crucis: Rogationum: Exaltationem crucis: Missam de sancta cruce: ostium de sancta cruce: quam etiam splendidis verbis consecrant. Oramus te Domine sancte Pater, &c. Vt digneris benedicere hoc lignum crucis tua, vt sit remedium salutare generi humano: sit soliditas fidei: bonorum operum profectus & redemptio animarum: sit solamen & protectio, ac tutela contra seua iacula inimicorum, &c. Imò quicquid Christus passus est & fecit, ea omnia in lignum crucis transfulerunt. Sic enim orare solent.

Ista suos fortiores,

Semper facit & victores,

Morbos sanat & languores,

Reprimat Daemonia.

Dat capti-

Dat captiuus libertatem,

Vita confert nouitatem.

Ad antiquam dignitatem,

Crux reduxit omnia.

O crux lignum triumphale,

Mundi vera salus vale,

Inter ligna nullum tale,

Fronde, flore, germine.

Medicina Christiana,

Salua sanos, agros sana.

Quod non valet vis humana,

Fit in tuo nomine, &c.

Et quia credunt tot tantasque virtutes huic ligno esse, fatentur se non Christi, sed huius ligni esse schiauos ac seruos ita canentes:

Serui crucis, crucem laudent.

Qui per crucem sibi gaudent,

Vita dari munera.

Dicunt omnes, dicunt singuli:

Aue salus totius seculi,

Arbor salutifera.

Ob quam etiam causam, quoties lignum crucis transeunt, illud adorare solent, sic se inuicem cohortantes: Ecce lignum crucis, venite adoremus: Et,

O sancta crux, spes vnica,

Auge p̃is iustitiam,

Et donareis veniam.

Dumque illud ambabus amplectuntur vlnis & exosculantur, dicunt: Dulce lignum, dulces clauos, dulcia ferens pondera. Quod solum fuisti dignum, sustinere Regem cœlorum & Dominum. Et horum omnium meminisse volunt suos, quoties suam bareta, in signum crucis formatam, attingunt vel capiti imponunt. Quia autem sanctus Paulus, dum scribit: Absit à me gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi, per crucem Christi intelligit recôciliationem & salutem, morte & passione Christi nobis partam: Et externa illa crucis forma nihil prodest: rectè Iesuitas ridemus, ac ceu hypocritas superstitiosos contemnimus, vt qui in mundi elementis hæreant, & virtutem crucis Christi abnegent, eamque in externam quandam laruam ac speciem transformant, crucifera sua seu quadrata bareta;

in qua, non autem in cruce Christi, gloriantur & superbiunt. Imò adueniente vera Christi cruce, hoc est, ipso afflictionibus illos visitante, cum impatientibus Iudæis exclamant: Onus Domini: onus Domini. Et quia realem Christi crucem portare nolunt, gaudent ista, quæ est auro, gemmisq; intexta. Sed hæc de Iesuitarû cruci formibareta per digressionem. Iam ad reliquum istorum vestitum reuertamur.

Quando iter suscipiunt, galeris vtuntur seu pileis turritis: baretam autem suam consecratam in Bulla reseruant. Si domum ingrediuntur, vt agnoscantur, pileo turrato remoto, baretas recipiunt, qua nescio quam existimationem sibi creari putant. Palliis induuntur oblongis, sub his tunicas habent, quas Solannas dicunt, vsq; ad plantam pedis ferme dependentes, quas canabe holoserica stringunt. De qua Buchananus Poëta canit.

*En tunicam fluxam, nodosa canabe cingis:
Cum melius fauces stringeret illa tuas.*

Sub his tuniculis toraces, caligas & tibialia gestant de optimo pannorum genere, quo etiam dum seculares erant, vt ebantur. Calceos portant corrigijs constrictos. Et regula est, illorum habitum conformem esse debere vestimentis, quibus Clerici & Sacerdotes seculares vtuntur. Ne nouo & peregrino habitu hominibus, quib. cû illis agendû est, molestiam vel auersionem creent. Ideo regula dicit: Paupertatem illorum non debere esse vestitum immundicia, sordibus vel pannositate sordidatam: sed puram, mundam, elegantem & hominibus gratam. Quam magnificis autem & preciosis in sacris suis cultibus & Missis vtantur vestibus, res ipsa testatur: dum ad Missam, auro, argento, gemmisq; fulgidi & corruscantes, quasi aurei vituli aut tauri inargentati, procedunt, & hominum oculos ad se conuertunt.

Vnum tamen habent in vestitu paupertatis genus: quod tale est. Diebus Veneris & Sabbati, qui propter abstinentiam carnis, reliquis ipsis sanctiores censentur, vt paupertatis actum circa habitum experiantur, Rectorem accedunt, & coram ipso in genua proiecti, rogant: vt illis concedat & permittat induere vestem nuptialem. Est autem ipsis vestis nuptialis cento, tunica dilacerata, per quam cutis conspicitur: calcei sine fundo, pileus per quem capilli transeunt. Hoc habitu induti, ad prandium & coenam accedunt, penitentias faciunt, & mundi vanitatem, qua in vestitu laboret, se superare & expiare dicunt. Verum hoc habitu non procedunt in publicum: sed isto seipsos intra parietes recreant, alijsq; risum

risum præbent, præsertim dum in centonibus istis, à fratribus epulantibus, cibum & potum colligunt.

Habent quoque suarum vestium spirituales interpretationem. Bareta, præter crucem, de qua dixi, denotat, Trinitatis vnitatem, ac cum eadem Beata virginis Mariæ coniunctionem. Pallium significat Christi tunicam purpuream. Tunicula interior, albam, qua ipsum derisit Herodes. Thoracem, caligas, calceos, fascias crurales, ex epistola Pauli ad Ephes. 6. interpretantur. Indusium perpetuæ volunt esse castitatis deuotæ memoriam. Si etiam se induunt, vel vestibus exeunt, certas preculas recitare solent. Verbi gratiâ, si calceos claudit, dicit: *Domine non sum dignus, vt soluam corrigia calceamenti tui.* Si se constringit: *Cinge Domine femora mea castitatis cingulo, &c.* Vt sic in omnibus deuotionis laudem quærant: suaq; vt loquuntur, in Domino perficere possint.

Si Nobiles illorum Societatem ingrediantur, & habitu veniant splendido ac precioso, permittunt, vt triduum eum reseruent: quo elapso, eum seponere, alteri dare, & Societatis habitum induere iubentur. Et hoc est, secundum illos, veterem exuere hominem, seipsum mortificare, & alteri suam tunicam dare. Si autem vestes sunt nimis sumptuosæ, quæ religiosos, præsertim voto paupertatis obligatos, non decet; eas vendunt, aut ad ornamenta templi & idolorum conuertunt. Bombardas, gladios argentatos in collegijs asservant: rosaria aurea & argentea & ex corallis facta, sicut & torques aureos à collo idolorum suorum in diebus festis, suspendunt.

Et hæc est regia illorum, & cum Principum splendore pugnans, circa vestitum paupertas, qua non Lazarum mendicum, sed diuitem Epulonem: non Irum vel Codrum: sed Cræsum & Crassum, si non superant, tamen æquare & referre solent. Et quare non? Cum religiosa paupertas pontificianon sit in rerum indigentia, sed in summa omnium opum abundantia posita: vt ita sint *pauperes sine defectu.* Quomodo etiam Bestiæ suæ ac meretrici magnæ, in habitu sordido, placere possent? cum illa sit circa *Apoc. 17.* cunctata purpura, & coccino, & inaurata auro & lapide precioso & Margaritis, habens poculum aureum in manu sua, plenum abominatione, & immundicia fornicationis.

Sequitur in Regula: *è letto, sarà come cosa propria da poveri. Lectum & Regula 26* stratum illorum sit ad formam pauperum compositum. Verum res aliter se habet, si quis illorum cubilia ingrediatur. Per Italiam, vt vidi, vtuntur Moderatis, molli lana & alijs pilis præparatis refertis, quæ mollicitem nostrorum lecto-

lectorum ex anserinis pennis factorum superant: præsertim si tres vel quatuor vnà in sponda ponantur. In Germania pro more & consuetudine locorum in quibus Residentias habent, lectis vtuntur. Omnia sanè habent, quantum ego vidi, instructissima & purissima: Et multum diuites seculares in suppellectilis domesticæ splendore & luxu superant. Quilibet illorum proprium habet lectum: quem ipse sibi sternit, qui etiam, ne fortassis nudus conspiciatur, velo circum circa cingitur. Et ne quid desit, vel situ pereat, proprium habent lectorum inspectorem. Qui si quos in illis curandis negligentiores vel sordidos & impuros deprehendit, eos Rectori indicat, qui deinde illis circa prandium & cenam pœnitentias imponit. Quales sunt, lectos non benè adornatos circumportare, in medium refectorij deponere, & abInspectore vel Visitatore discere, quomodo pro more Societatis lectum suum rectè adornare debeat. Item monstrare, quàm in decenter hac nocte cubarit. Quibus tadium prandij tollunt, seseq; recreant.

Non absimilis huic pœnitentiæ lusus solet esse in Academijis, quando Beani sacris Musarum initiantur, seu, vt vulgò loquuntur, deponuntur: præterquam quòd Iesuitæ hæc opera, præsertim si obedientia & iussu Superioris fiant, vitæ æternæ meritoria dicant.

Quantum verò hi Iesuitæ beatiore, quàm primi ipsorum Patres? De quibus (si modò vera narrant vitæ Loiolanæ Scriptores,) referunt: eos ab vilitate diuersorij ob paupertatem exclusos, ad publica Xenodochia diuertisse, in quibus plerumq; in lectulis sordibus repletis, & stragulistabe manantibus pernoctârunt. Imò semel accidisse, vt frater quispian nocte, eiusmodi lectulum nauscabundus vitaret: sed mox pœnitentia ductus, sui puniendi occasionem quæsiuerit. Commodum igitur euenisse, vt in pagum aliquem diuerterent, in quo pauper Phthiriasi consumptus è vita migrârat, ibi cum distributis cubilibus nullum superesset, quàm quod phthiriaceum habuerat; Pater ille amissam palmam recuperare vehementer exoptans, nudus illico per summum animi ardorem easdè subiit lodes, ubiq; sese identidè versans, cum ingentes pediculorû greges ea tota nocte pauisset, ad sudorem vsq; defatigatus, non leues abs se prioris fastidij ac deliciarum pœnas exegit. O lepidum caput, dignum cui fuisse pediculi decussi fuissent. Sed tamen hæc humilitas & paupertas posteris plurimum profuit. His enim absq; dubio hunc tantum lectulorum nitorem, & culinarum nidorem, sua mendicitate promeruerunt.

Consistit præter hæc paupertas Iesuitica in hoc: è ciascuno si per sua-
da, che

da, che delle cose, che saranno in casa, segli doranno le peggiori. Hoc est, quilibet persuadeat sibi semper data iri viliora. Habent Iesuitæ instructissimam omnium rerum suppellectilem, quæ sanè non paupertatis, sed diuitiarum formam & res habet. Vt igitur regulam ab Ignatio Loiola ipsis præscriptam, in tanta rerum copia seruare possint, solent in vestimentorum & aliarum rerum dispensatione semper iunioribus, & ijs, qui Sacerdotes non sunt, viliora distribuere: vt sic etiam quendam paupertatis gustum percipiant. Si alicubi datur vestis minus quàm vult, ornata & pura, & aliquod signum dat indignationis, eius pœnitentia est: illam vestem in refectorio circumportare, fratribus monstrare, suam superbiam confiteri suamq; propriam vestem cum altero commutare. Preciosiora autem suis Patribus & Superioribus referuant.

Sed cur hæc omnia faciunt? Quis est harum hypocritarum lusionum & actionum historicarum de paupertate finis? Addit per sua mag-
gior mortificatione, e profitto Spirituale, hoc est, ad maiorem sui mortificationem & ad profectum Spiritualem. Profectus illorum spiritualis est, vitam conformem regulis ab Ignatio Loiola præscriptis ducere. Et qui quàm maximè regulas obseruat, eam etiam spiritum Societatis, præ cæteris habere dicunt. Mortificatio illorum est, in omnibus sensibus repugnantia & Naturæ contraria appetere: in omnibus rebus mortificationem, in nulla voluptatem, affectum vel appetitum querere aut sequi. Verbi gratiâ: Si accumbit, & capitur alicuius cibi voluptate: eum remoueat, & alium comedat, qui nauscam ipsi creat, vel quo minus delectatur. Si tenetur pulcri vestimenti desiderio: illud reponat, & sordidum induat.

Tandem suæ paupertatis condiciones concludens, dicit: Sappiano
tutti, che non possono l' vn l' altro dare, ni riceuere in presto, ni disporre di cosa alcuna di casa senza saputa, è consenso del superiore. Etiam si omnes res habent communes, tamè minoribus & inferioribus non licet aliquid sibi ipsis absq; Superioris licentia sumere, neq; alteri dare, neq; res domus absq; Rectoris permisso disponere vel dispensare. Sic vt absq; Superioris licentia pauper sit, nihilq; proprij teneat, omnia tamen in Rectoris opulencia, qua illum egere non sinit, possideat. Pauperes nimirum, sicuti Diuitum filij, antequam in paternorum bonorum possessionem veniunt. Hoc paupertatis voto, magnas opes hætenus inter Germanos collegerunt, sicuti tum alibi, tum maximè Augusta videre licet, in qua & amplissimos redditus tenent, & opibus Fuggerorum, referente Gregorio Rosapho, ciuitatis iura & priuilegia emerunt, vt sic illis eò commodius in Christia-

nos scire, & illorum bona rapere, corrumpere, & animas veneno pontificio perdere liceat.

De secundo Iesuitarum voto, quod est Castitatis perpetua.

ESauitæ multis & magnis encomijs cœlibatum, castitatem & virginitatem apud suos commendant: & coniugali castitati, impurum sacrificulorū concubinatum longè preferūt. Iesuita Hoslaus, Romæ Assistēs & Pontificis consiliarius, dixit, pro exhortatione de Virginitate: Minus peccare Sacerdotem adulterando, quàm coniugem ducendo. Videtur etiam præ cæteris Monachis & Clericis auerfari sexum Feminæ Iesuitæ. Licet nonnulli pontificiorum Cardinalium, Episcoporum & Clericorum (sicut & Paulus Rom. i. de Profanis & spurcissimis Gentibus conqueritur) magis mularum, asinorum, caprarum & masculorum consuetudine delectentur. Quæ omnia Esauitæ, vel potiùs Sodomitæ in istis hominum monstris probant, defendunt, commendant: modò sacri coniugij vinculis non subijciuntur. Neq; solùm id faciunt Iesuitæ: sed & alij libellos de Sodomix laudibus scripserunt. Tantopere nimirum continentix & castitatis Spiritu aguntur.

Est Iesuitis Regula, Ne permittant, vt femina aliqua ipsorum vel domus vel collegia ingrediatur. Si autem quædam ingressa sit incuria Ianitoris, mox puluerem eijciant, ne illius tactu coinquentur.

Rektor Iesuiticus
Crusius.

Regulam quoq; habent, vt ambulantes per plateas, oculos à femineo sexu auertant. Si quæ femina ad ianuas illorum pulsaret, porta ipsi non aperiretur: sed per cancellos ianitor eam audiat, & paucis absoluat: non in collegium illam intromittat: si autem petit cōfessarium, ad templum remittatur, & confessarius vultu auerso, & sella ab ipsa diuersa, per cancellos confessionem eius excipiat: neq; solus ad audiendam eius confessionem descendat, sed à longè stet Frater, qui quidem illos non audire; sed tamen videre possit. Ne quid aliud quàm confessionem tractet. Tantæ enim sunt puritatis & castitatis, vt in templo etiam publico Iesuita non ausit, sibi suæ carni confidere, vt solus mulieris excipiat confessionem.

Pater Zieglerus Stutgardianus inter Iesuitas, qui sunt Halæ, minister seu œconomus, retulit mihi multa de Iesuiticorum confessariorum

tum continentia. Affirmat Romæ fuisse Patrem nomine Beraldum, quem Angelus de cœlo missus, in templo Sancti Pauli extra urbem Romam, cingulo castitatis donarit: mihi quæ monstrauit istius cinguli reliquias. De Ignatio Loiola dixit: quod ab ingressu, vel à confirmatione Societatis, nullum prorsus senserit carnis motum. Idem dixit: Ante paucos annos Monachij in aula Principis Bauariæ fuisse Baronissam, forma, & vultu adeo pulchram & elegantem, vt nulla in vniuersa aula ipsam æquaret: quæ in amorem patris cuiusdam de Societate sit raptæ, cumq; diu meditaretur, qua ratione illo potiri posset, tandem simulasse morbum, patremq; vocasse, vt se confitentem audiret. Qui vt ad illam esset ingressus, mox ipsam ianuas clausisse, ac dixisse: aut meam explebis voluntatem, aut clamabo, quod vime volueris comprimere, sicq; de tua vita erit actum. Ille Pater, non vt Ioseph, pallium reliquit, sed tantum dixit, se prius opus naturæ perfecturum, indeque eius voluntati satis facturum: inter eundem autem suis excrementis (detur venia dicto, cum iste licentiam sumpserit facto) faciem suam illiniuit, quæ vt ipsum coinquinatum vidit, amorem in odium vertit, illumq; à se repulit. Hoc factum omnibus suis proponunt, quasi verum esset: sed neque patrem nominare, neque nomen Baronissæ indicare possunt. Sed sic illustres etiam familias suis commendatos reddunt.

Bonauentura, Rector Iesuitarum Ingolstadij mihi dixit. Tot ha- *Anno 1582*
bemus iuuenes & adolescentes forma, vultu & robore præstantes, tantæ *Ingolsta-*
tamen sunt cōtinentix, vt ne igniculum quidem carnis in ipsis per con- *dij.*
fessiones animaduertere possimus. Vocabat etiam suos Angelos terre- *Aliud te-*
stres, qui Dei gratia, ceu cultro, omnem carnis fomitem, præciderint. Vt *stantur ci-*
etiam iuratam possint præstare continentiam. In cibis & potu varijs v- *ues.*
tuntur herbis & pharmacis, quibus naturæ vim eneruant, & sobolem, vt
ita dicam, intra viscera propria occidunt, *μὴ ἐν σπέρματι*, & à Deo ordinatæ
humanæ propagationis hostes. Si qui fratres in confessionibus conqu-
runtur de carnis infirmitate, flammis atque vstione; eam vt extinguant,
ordinant illis vigiliis, ieiunia, cilicia & flagella, quibus carnem suam do-
ment, castigant, & in seruitutem, vt loquuntur, spiritus redigant, atq; sic
verbum castitatis capiant omnes, licet tota illorum natura repugnet, &
sibi simile procreare appetat.

Quia autem non ignorant abstinentiam à matrimonio, & virginitatem talem scilicet, qualem ipsi omnibus suis, magna temeritate & tyrannide obtrudunt, à Domino non esse præceptam, neque in Dei verbo

1. Cor. 7.

fundatam: ideo dicunt, castitatem & cælibatum suum, esse Domini consilium. Verum veritate id dicunt pontificia, quæ est grande mendacium in Germania. Christus enim adeo id non consuluit: vt potius deterruerit. Dum enim Eunuchis dixit: Qui potest capere, capiat. Et iterum: Non omnes capiunt verbum hoc. Quis adeo insanit, vt non intelligat, verba hæc potius esse auocantis & deterrentis, quam inuitantis aut consulentis? Et licet D. Paulus dicat: consilium do: tamen mox addit: hoc dico propter instantem necessitatem. Ideo vsque adeo neminem inuitat, multo minus cogit, vt magis deterreat & auocet, dum disertè dicit: Sed vnusquisque proprium donum habet à Deo. Item: Hoc non dico, vt laqueum vobis iniiciam. Ideoque neque ita suadet, neque ita dissuadet, vt quis non contra facere ausit: sed in medio relinquit.

At Iesuitæ immundi isti cælibes aliud non intelligunt per consulere, quam ante votum quidem blandis sermonibus inuitare, exhortari, persuadere, & tantum non cogere ad votum cælibatus: post votum verò cogere etiam inuitum & non valentem castitatis votum, incautè susceptum, reddere vel præstare. Deinde consulere ipsis etiam est, dehortari, auocare, absterre à coniugio, ceu à re carnali & impura, minimeque, vt vt loquuntur, spirituales decete. Quibus idem, quod Diuinus vir Mar-

tinus Lutherus Monachis, respondemus. Si cælibatus consilium est Euangelicum, quæ est ergo vestra (O Iesuitæ) vouendi insania, vt vltra Euangelium è consilio, loco de hoc faciat rigidissimum præceptum? Iam enim non iuxta, sed vltra Euangelium per virginiam hoc, & contra Euangelium vinitis: quod amplius non habetis consilium, sed præceptum. Si Euangelio obeditis, cælibatum liberum habere debetis: Si liberum non habetis, Euangelio non obeditis. Quia impossibile est, vt consilium Euangelij fiat præceptum: Et æque impossibile est, vt vestrum votum sit consilium. Pugnat ergo ex diametro votum castitas cum Euangelio. Quare quum Deus auctor Euangelij, non acceptet, nisi quod Euangelium est, impossibile est, vt votum continentie probet, ac non potius detestetur.

Habetisne vos Iesuitæ quod hic respondeatis? aut negate Euangelij consilium, consilium non præceptum esse: aut votum vestrum non Euangelicum esse concedite. Neque enim audebitis asserere, Deum passurum vt quisquæ è consilio ipsius præceptum faciat: aut aliud exigat, quam quod Euangelium ipsius probet. Quare necesse est, vt ipsimet confiteamini votum vestrum ex consilio in præceptum, ex liberare in coactam mutatum, Deo non probari.

Sed pergunt cæci cæcorum duces, spiritu Sodomitico vesani & insani Iesuitæ, ac hominibus seu potius asinis suis intolerabilia onera imponunt, quæ ne ipsi quidem portare possunt. Neq; enim humanam sed angeli-

angelicam à suis puritatem requirunt. Sic enim Ignatius Loiola decernit. *Cio che al voto della castità s' appartiene, non ha bis ogno d' esposizione, essendo manifesto, con quanta perfettione si habbia da osservare: cioè s'foran docet d' imitare la purità angelica, con la nettezza del corpo, è della mente nostra.* Hoc est, Ad votum castitatis quod attinet, non opus est longa expositione. Manifestum enim est, quanta cum perfectione eam obseruare deceat, nimirum vt conemur imitari angelicam puritatem, cum munditia corporis & animæ. Non sufficit Ignatio Loiola in suis eam esse puritatem, quæ in huius vitæ imbecillitate in hominem cadere potest: sed exigit Angelicam. Vt liquidò demonstret, se hac sua υπερελθὺν maiora viribus requirere & impossibilia suis imponere.

Si quis autem & animæ & corporis Iesuitarum, non dico puritatem, sed summam impuritatem consideret: fatebitur equidem, Iesuitas imitari angelorum, sed atrorum & damnatorum impuritatem. Quod hinc liquet, quia omnis generis libidines, imò etiam Sodomiam, muta peccata, & nefandas atque Onaniticæ tum suorum tum aliorum clericorum pollutiones (de quibus Thomas de Aquino disputat, & illorum confessarij multum fermocinantur) defendunt, & casto coniugio præferunt. Quin & experientia testatur: quanta puritate (scilicet) & perfectione, castitatis votum obseruent: dam neq; castè neque cautè, id quod nouerunt, præstant. Nota est enim Patris Christophori, (qui rectius diceretur Satanaphorus) impuritas: qui Monachij primas in confessionibus mulierularum excipiendis tenet. Nota est illorum, quibus ciues Dullingani pallia furripuerunt. Nota est Landspergensium cælibatus, in quo coquas, habitu Iesuitico indutas, extra ieiuniorum tempora, habent. Nota est virginitas Iesuitarum Augustanorum: inter quos Iesuitica infantem lactare visa est. Nota Leonardi Coci Iesuitici Landspergensis continentia, quam Comitis Svveickardi coniunx, ob scandalum, manifestare coacta, multas mulieres, netrices & lotrices infamia notari curauit. Nota historia, de qua Christiana Echo ita canit:

Hos fratres agiturne quæstus? AEstus.
Non carent furioso amore? more.
Spiræ perplacuitne vultus? vltus.
An Fulda hac pia corda torret? Horret.
Sartricem vnâ ne ibi sar sit? Arsit.
VIRGIS CÆSA ne Iesuitis? Ictis.
Cui prodest Satana ille follis? ollis.

Quid? Quod in Bauaria palam ferunt, Iesuitas dolium in Colle-

gium subuexisse, & cuius fundo effracto, meretrix in publicas plateas prolapsa sit. Hæc cum Ingolstadij & Gregorio de Valentia & Bonaventuræ exprobrarem, responderunt: Illi sunt rumores vani de nostris, quos nobis Societatis hostes & hæretici affingunt. Si Veneri operam dare vellemus, haberemus utique occasiones multas: sed scimus nostros esse puros & perfectos, aut si qui ex nostris lapsi, non statim omnes quoque tales esse oportet: Quia gratia adiuti se continere possunt. Homines sumus, non angeli, dicebat alter, quasi diceret: Si votum hoc non seruamus castè, facimus tamen illud cautè, neque ita publicè, ut reliqui Clerici, quos concubinas habere oportet, propter res domesticas, quibus ipsi præesse non possunt. Hi dicunt angeli non sumus: at Ignatius Loiola, primus illorum inuentor, angelicam puritatem ab ipsis exigit: Quàm belle igitur hæc inter se conueniunt?

Ezech. 16.
Apoc. 17.

Nihil hic attinet dicere, de illorum nocturnis pollutionibus: nihil de Onanitica spermatis proiectione: nihil de prauis concupiscentijs: nihil de libidinosis quæstionibus, quas mulierculis, præsertim iunioribus tempore ieiuniorum proponunt: nihil de spirituali animæ adulterio, quo se in vlnas meretricis illius impuræ, de qua Ezechiel & Iohannes loquuntur, effundunt. Hæc enim & notiora sunt, quàm ut necesse sit copiosius de istis rebus agere, & turpiora quàm ut par sit, castas lectorum mentes ijs offendere. Deus illorum Sodomiam pœnis istis sceleribus condignis puniat, euertat & tollat.

Regula 30.

Volunt autem suorum castitatem præcipuè esse positam in oculorum, aurium, linguæ & tactus custodia, nec non in habitu, incessu ac moribus. Putant enim cum Phariseis, se legi diuinæ satis facere, quando aliquam externam adhibeant Castitatis obseruantiam, & loco motiuam vtcunq; regant: qualis est, oculos à muliere auertere: viam per quam transit fugere: puluerem, quem eundo tetigit, ex calceis excutere: per cancellos illis loqui: coniugium odisse: colloquia illarum cauere: nullam tangere: nullam salutare: quasi cæcus & mutus esset, eas præterire: alloquentes repudiare: omnes feminas, seu creaturas à Deo reprobata verbis contemnere & aspernari. Licet interim cæco carpatur igni, vranturque & æstuent corde. Quos æstus peccatum esse negant, si non consensus accedat, vel in actum producat.

Si qui in hoc votum oculis, & lingua, & auribus peccant; publicas coram fratribus coguntur facere pœnitentias, quales sunt. Hodie cum essem sub Missa, per cancellos oculos in fœminas direxi, & flammæ impuras

fensi:

fensi: mihi ergo hæc data est pœnitentia, ut toto iam prandij tempore oculis clausis sedeam, & sub mensa cibum capiam. Alius: Quod hodie impuros sermones audiui, & veneream seu amatoriam cantilenam cecini, mea pœnitentia est: ut dicam psalmos pœnitentiæ septem, me flagellem, & cantilenas istas repetam. Tunc eas coram fratribus epulantibus alta voce cantare incipit: ut seipsum confundat, ceterisque risum præbeat. Leonhardo Coco Landspergensi adultero pœnitentia imposita fuit, ut ex Bauaria in Austriam proficisceretur, & in toto itinere nullam prorsus alloqueretur fœminam.

Anno 1583.

Si Rector in confessione quosdam deprehendit ad venerem pronos, ijs vel pharmaca præbet, vel vigilias & ieiunia imponit: quibus dæmonia ista, ut loquuntur eijciant. Erat meo tempore decrepitus Iesuita Romanus, nomine pater Iulius, qui cōquestus apud Rectorem, quod singulis noctibus coram lecto ipsi appareat virgo, suauissimè cithara ludens, eumque ad venerem allectans, & ad ducendas choreas prouocans. Huic Rector suadet, ut si denud virgo illa reuerteretur, de lecto surgeret, disciplinam, hoc est, flagellum arriperet, seque tam diu flagellaret, donec illa cithara canere desineret. Pater obedientiam præstat Rectori, cumque sequenti nocte ad citharam se flagellaret, sanguisque de tergo emanaret, Virgo illa canere desijt, dixitque: o pater Sancte, ego famula sum beatæ Mariæ, missa, ut tuam castitatem probarem; pugnaui acriter, vicisti fortiter, en tibi virginitatis corona, quam tibi beata Dei genetrix mittit. Perge & perfeuera, ac recipies vitæ æternæ coronam immarcescibilem, in choro castarum virginum, quibus te tuis meritis dignum fecisti. Sicque disparuit. Hæc ab ipso patre Iulio audiui: monstrauit mihi etiam coronam, quæ erat ex varijs flosculis conferta: quam deinde illi in suarum reliquiarum thesaurum retulerunt. Patrem autem illum, qui progenie Turca erat, & fortassis à Mahumete suo huiusmodi apparitiones didicerat, quasi pro Diuo coluerunt, non solum sanctum, sed etiam castum & angelicum vocantes. Si qui alij postea fratres maiores carnis stimulos sentiebant, ijs illam coronam magna cum reuerentia imponebant. Qui & ipsi fingeant, se iam nihil amplius sentire, quo in voto castitatis seruando impediuntur.

Sed tales flores hortus Iesuitarum protulerat.

Sæpius etiam, & à multis audiui, nonnullos in Societate esse, qui seipso castrauerint, cum sentirent, se alia ratione votum, præter & contra naturam ex ignorantia & aliorum persuasum susceptum, adimplere non posse: neque licere illis votum, quantumuis impossibile, rescindere:

nisi

1. Tim. 5.

Iesuitarū
Neophyti
Landsperr-
ga.

nisi velint Societate ei jci, anathematizari & damnari. Huc enim detorquent D. Pauli dictum, cum qui primam fidem reiecerit, id est, secundum Iesuitas, vota non reddiderit, damnationem æternam incurrere, neque saluari posse: nisi Pontifex cum eo dispenset, illumque absoluat. Si apud Rectorem conqueruntur de naturæ *ἐκφυγία* ac vi, respondere solet: Quoties sentis inordinatum carnis motum, toties te ipsum flagella, sic enim veterem Adamum, & ut verbis illorum utar, asinum tuum cicurare & domare poteris.

In huius voti explicatione, tum in sanctum, à Deo ipso institutum, coniugium, tum in sexum fœmineum, quasi mulieres ex bestiis essent prognatæ, & à Deo damnatæ, contumeliosè & blasphemè inuchi solent. Nonnullos noui, qui nihil voluerunt edere, quod à muliere coctum sciebant. Alios dicentes audiui; quoties de femina cogito, toties stomachus meus & bilis commouentur & conturbantur. Alius dicebat: tædet pudetque me, quod à muliere sum in hanc lucem editus: dignus certè, cui Vacca fuisset genetrix. Alij nihil prorsus boni in tota mulieris substantia esse dicunt. Siq; ex illis quidem, ceteros in harum calumniarum palestra vincere conantur: illi ad mentionem mulieris expuunt & in tabula maledicos & in sexum fœmineum contumeliosos Mantuani versus (quos tamen is non nisi de malis cecinit) descriptos, ob oculos ponunt, ut sic in seipsis maius in mulieres odium excitent.

Pias ergo matronas, & honestas virgines seculares ore contemnant blasphemò: Moniales autem, quæ secundum illorum desiderium viuunt, pleno ore & totis buccis commendant. Certè etiam publica scorta apud ipsos in maiori honore habentur, quàm castæ vxores & puræ virgines. Ignatius etiam Loiola, prostitutæ pudicitia feminis Romæ Xenodochium extrui curauit, in quibus aluntur istæ, quæ vel per ætatē vel propter Gallicum morbum, nec Veneris castra amplius sequi, neq; Pontifici Romano censum offerre possunt.

Gen. 3.

Matth. 19.

Heb. 13.

Bononiæ in Italia, in conferentia, hoc est, in lectionis repetitione, quærebat nouitius ex Rectore: Reuerende pater Rector, est nobis feriò iniunctum, ut omnia mulierum atq; virginum colloquia diuidemus, & nec Aue ipsis dicamus, quæ res mihi videtur impia & impossibilis. Nam naturali quodam impetu & amore mulieres amplector: neq; earum, etiam si volo, oblinisci possum. Cupio ergo cognoscere, quomodo omnem amorem erga illas excutere possim. Rector respondit. Non est iste amor naturalis: sed est beluinus & sauius impetus, qui à deuoto & religioso homi-

homine erga mulieres suscipitur. Nostræ vocationis est, mulieres omnes deuotare ceu pestem, præterquam Beatam Mariam virginem, & Sanctam Romanam Ecclesiam, quæ est omnium nostrorum mater. Has duas & At maxima non alias diligamus. Deinde bestialis ille amor, conuertendus est, in spiri- ma Romatitualement, hoc est, ut nihil amare velis, quàm quod Societatis Spiritus tibi na Eccleamandam proponit. Si vis amare, ut ameris, dilige Societatis patres & sta pars ex Sanctam Ecclesiam Romanam. Si tibi Secularium mulierum amor ob- Pōtificio- repit: cogita Satanam seu serpentem tecum loqui, ut cum Eua; non ut rum spu- salueris, sed ut damneris. Tandem, si mulier tibi occurrit, oculos auer- rīs & scor- te: si te alloquitur, dic: Vade post me Satana. Mulier quid mihi te- tis cōsistit. Gen. 3.

Hanc reuerentiam & istum honorem Iesuitæ mulieribus, quas Deus adiutorium vocat, & quæ cohæredes sunt vitæ & salutis æternæ, 1. Pet. 3. habendum docent: digni, quia sexu fœmineo, ex quo nati sunt, quo et- Gal. 3. iam carere non possunt, non modo sibilis, sed etiam crepidis & fustibus Gen. 3. tanquam ingrati cuculi, & communis vitæ hostes excipiantur, explodantur & eiiciantur.

Verum si quis Iesuitis larvam detrahat *ὑποκρίτωρ*, videbit eos in corde longè aliud sentire, quàm quod verbis loquuntur: quemadmodum superius allata exempla, id satis declarant. Certè, si Christus Iesus visibiliter appareret, Iesuitas consimili modo, quo Samaritanam est allocutus, perstringeret, eosq; impuritatis conuinceret. In hanc fortè formam: Iesuitæ, vocatæ vxores vestras, & venite huc. Responderent illi utiq; & dicerent: non habemus vxores: Iesus autem responderet: Benè dixistis, non habemus vxores: quia istæ, quas habetis, non sunt vestræ. Quid hîc responsuri essent Iesuitæ aliud? quàm, Domine videmus, quia Propheta es tu. Patres nostri idem fecerunt. Sed rogamus te cum Gargesenis, ut de finibus nostris exeas, ne fortassis cum illorum porcorum grege ab barathrum gehennæ præcipientes feramur.

Ne autem quis existimet, me Iesuitis vel aliquam saltem facere iniuriam, cum absq; dubio, votum castitatis, quo se obstrinxerunt, fidelius sint obseruaturi: ex plurimis duos tantum hac vice producā in medium, qui verbis quidem castitatis votum vouerunt, factis autem illud negauerunt. Primus est Melchior Stor, Romæ Theologiæ Doctor creatus. Is Anno 1582 ut saluus & incolumis in Germaniam redire posset, vouit, se Sotietatem 1583. ingressurum. A quo proposito multis amatorijs literis cum Abbatisa gressi sunt quædam, ipsi non ignota, dehortabatur, rogabatq; eum, ut præfulem Mo- Societatō. nasterij

nafterij potius ageret. Se enim sine illo viuere non posse. Quid hæc sibi velint, diuinat vos, ô fatidici Patres Iesuitæ. Alter est Fridericus Sommerman Doctor, qui eadem, qua alter fortuna Iesuita factus, sic votum castitatis seruauit, vt in Monasterio quodam monialium, non procul à Lucerna sito, cum sororem quandā, quæ se à Dæmonio agitari conquirebatur, liberaret, dæmoniumq; eijceret, effecerit, vt nescio qua virtute vmbra illius Patris, in locum Satanæ infans intraret. Id quod mihi ipsi Landspergenes Iesuitæ retulerunt.

O *ἁγνισμὸς* Iesuitas. O angelicam castitatem & puritatem æmulantes homines. De qua Sanctimonia cum alij, tum maximè Bauari multa testari possunt. Vnde & Iesuitarū Confessarios, per *παρρησιαστικὴν* quandam Germanicam, *Bauchvatter/nicht Weichvatter* non confessionis, sed ventris Patres appellant. Illi etiam, qui in istis locis aliquem veritatis Euangelicæ & Augustanæ Confessionis gustum perceperunt: nec Iesuitarum Missas audiunt, nec illorum conciones visitant: cauent etiam, aliorum nimirum damnis & experiētia periclitata pudicitia edocti, ne coniuges suæ aut filia Iesuitis confiteantur. Nouerunt enim hos non pietatem & castitatem plantare: sed & spiritualementem & corporalem scortationem (semper enim sunt coniunctæ) venari. In his quæ hîc refero, nihil ex vano rumore collectum depromo, nihil ex odio ipsis affingo: sed ea commemoro, quæ & ipse meis oculis vidi, & in illorum literis legi, & ex ipsorum Iesuitarum ore audiui, & ex relatione fide dignissimorum hominum percepi. Quamobrè si quæ videntur nimis dura, vel parum modesta, ea non mihi, sed ipsis Iesuitis imputanda erunt, quorum res & verba refero. Sicuti ne ipsi quidem hæc & alia verè negare poterunt, qua in re ipsorum conscientias appello.

Quæ cum ita sint, Iesuitarum cælibatum seu castitatis votum, impium, immundum, iniustum, inhonestum, difficile, imò impossibile, & vno vt dicam verbo, Antichristianum esse pronuncio. Neq; enim Christus, neq; Paulus huiusmodi coactionis votum præceperunt: sed rectissime Apostolus doctrinam prohibētium nubere, dæmoniorum doctrinam esse pronunciauit. Damnetur igitur Regula Iesuitarum de castitatis voto. Pugnat enim cum lege & ordinatione diuina, qua in gratiam eius in deorum, qui donum continentia & virginitatis non habent, coniugium creto, dist. (quod est Castitas etiam in Episcopis 1. Tim. 3. Sicut Paphnutius in Concilio Nicæno pronunciauit: castitatem esse, cum propria vxore consuetudinem habere) est institutum: non solum ceterum remedium contra flam-

mas libidinum: sed etiam vt adminiculum ad generis humani multiplicationem, etiam in integra natura ante lapsum.

Contra hoc expressum Dei mandatum, & diuinam institutionem nihil valeant, nec vllius ponderis sint, quæcunque Iesuitæ siue ex sancti coniugij hostibus, siue etiam ex Hieronymo, proferunt. Taceat enim humana ratio, vbi expressum Dei mandatum habemus. Si nullum aliud votum Iesuitæ haberent, vel hoc vnico satis declararent, se Antichristi seruos esse: qui non secundum Pauli doctrinā constituunt presbyteros per ciuitates: sed impuros cōcubenarios, nec vnus saltem, sed plurium concubinarum amatores: nec Episcopos viros vnus vxoris, sed multarum Tit. 1. feminarum, quæ omnem pudicitiam, amiserunt. Vt nihil de illorū peccatis mutis, Sodomia & reliquis spurcitijs dicam. Pugnant quoq; Iesuitæ hoc suo voto cum ipsa natura: dum id quod naturā immutabile, expetibile & (vt ita loquar) naturalissimum est: in rem naturæ repugnantem, odibilem & mutabilem transformare & transsubstantiare conantur, *φυσικῶς καὶ θεοῦ κατὰ φύσιν*.

Vt ergo Ignatij Loiola regula, de voto castitatis, nequaquam diuina est: ita nec Ecclesiastica esse potest. Quia vera Christi Ecclesia, Christi vocem audit: nec potestatem habet, aut sibi sumit regulas vel constitutiones, contra expressam Dei ordinationem, voluntatem & mandatum, sancienti. Id cum Iesuitæ, femineum sexum prætextu religionis abijciendo & laqueos conscientijs iniiciendo, faciant; nequaquam in Ecclesia Dei ferendi sunt: sed vt Canones, qui ad Apostolos auctores referuntur, mandant, segregandi, deponendi & arcendi: Eò quod contra omnia iura, diuina & humana, grauiora suorum deuotiorum ceruicibus super imponant: & fratribus necessitatem COMPVLSÆ CASTITATIS indicant, in quo nonnullorum periclitatur infirmitas. In quibus nefandis propositis, se nō Iesu sectatores: sed Nicolaitas, Manichæos (nuptias suis electis, & sic perfectioribus & sanctioribus prohibentes: in-terim auditoribus, hoc est, laicis tantum permittentes) Tatianos, Encratitas, Montanistas, vno verbo, monstra Diabolica & Antichristiana se esse demonstrant. Hi sunt illorum Prophetæ & Maiores, à quibus hæc vouendi rationem didicerunt. Quorum Successores effecti sunt. Pontifices Romani, Syricius, Gregorius VII. & alij, qui impium illud votum confirmasse scribuntur. Imò prædictis hæreticis sunt deteriores: cum dicere non vereantur: Sacerdotem scortantem & adulterantem, minùs peccare, quàm si propriam ducat vxorem. Ided ad vitandum coniugium, per-

mittunt sibi & suis sacrificulis pro arbitrio, fouere, repellere & recipere scorta, quot placuerint. Et tamen interim Ignatio Loiola sunt illi, angelica puritate præditi, casti, mundi, sancti, puri, qui portant vasa Domini. Vel quasi: egregij portatores, qui ab impuris scortis & meretricibus portantur, suaq; membra, meretricum membra faciunt.

1. Cor. 6.

Ego sanctè & verè testari possum, me in Italia & Germania intercentum non quinque reperisse sacrificulos, qui sese ab impuro meretricum tactu continuerint. Taceo in Italia plerosque sacrificulos, addo etiam nonnullos Episcopos, ex meretricibus esse natos: & Ecclesiæ pontificiæ non præsidere Episcopos vnus vxoris viros: sed scortatores, adulteros, Sodomitas, masculorum concubitores, & ipsius Romanæ bestię amatores & negociatores. Ex quibus omnibus, non solum impietas voti Iesuitici, de compulsæ castitatis coactione apparet: sed & luce meridiana manifestius est, Iesuitas furijs infernalibus agitari: quod honesto, casto & sancto coniugio suis Sacerdotibus & Fratribus interdicitur: nec vllis precibus, nec ipsa naturæ vi, nec scandalorum multitudine moueantur, vt soluto laqueo hoc consciētiarum, & sublata turpitudine suorum spiritualium, qui exemplaria gregis esse debebant, (vt & nomen illorum & professio exigunt) ipsis legitimum cōiugium inire permittant. Si quis verò interim castè, legitime & absque offendiculo cum propria coniuge viuere cupiat: eum non ab officio tantum, sed etiam ab arbore suspendant. Quam tyrannidem & crudelitatem inauditam, filium Dei in illius aduentu, perpetuis ignis infernalis cruciatibus ad iudicaturum & puniturum, certò experientur.

De tertio Iesuitarum voto, quod est obedientia: in qua, secundum propositum Iesuitarum, seruata, summam spiritualis hominis perfectionem ponunt.

Tertium Iesuitarum votum, est obedientia, quam quidem cum reliquis Monachi & Antichristi Romani seruis, communem habent, veruntamen Ignatius Loiola primus Iesuitarum inceptor, hoc voto suos vult omnes superare Clericos: sicuti in Epistola ad Patres Portugaliæ & Lusita-

Lusitaniæ scribit: *E benche in tutte le vir tu, è gratie spirituali vt desideri ogni perfectione, non dimeno (come da me haurete inteso altre volte) nell' vbedienza più particular mente, &c.* Hoc est: Etiam si summa cura & diligentia omniq; desiderio, pro gratia illis concessa, omni perfectioni inuigilent: maximè tamen omnium perfectioni, quæ est obedientia, operam dent indefessam. Et addit: *Nell' altre religioni potremo supportare, che ci auanzino in digiuni, vigilie, & altre asprezze, le quali secondo il suo instituto, ciascuna santament è obserua: ma nella purità, è perfectione dell' obediencia con la resignatione, vera delle vostre voluntà, & annegatione de vostri iudicij, molto desidero, Fratelli carissimi, &c.* Hoc est: A reliquis religionibus, facile supportamus, vt vincamur ieiunijs, vigilijs & alijs asperitatibus, quibus secundum suum institutum sanctè vtuntur: sed in puritate & perfectione obedientiæ, cum resignatione vera vestre voluntatis, & abnegatione vestri iudicij, vos cum alijs præire velim.

Neque vult vt personam intueantur cui obediant: sed simpliciter in illa Christum Dominum respiciant, & hunc se audire, huicq; se obedire, sibi persuaçant. Huc trahunt & sibi suisq; applicant illud, quod Christus de Apostolis dixit: *Qui vos audit, me audit: Qui vos spernit, me spernit.* Et illud: *Omnia quæcunque dixerint vobis, facite.*

Luc. 10.

Matt. 23.

Obedientia ergo, quem Ignatius Loiola à suis requirit, consistit non solum in extrema manducatorum executione: sed etiam in propria voluntatis, iudicij & intellectus abnegatione & omnimoda resignatione, cum omni deuotione & reuerentia: non aliter, ac si ipsi diuinæ maiestati obediret, ac ipsi Christo. De se quoque interpretantur Pauli dictum: *Obedite Dominis carnalibus, cū timore & tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo: non ad oculum seruientes, quasi hominibus placentes; sed vt serui Christi, facientes voluntatem Dei ex animo, cum bona voluntate seruientes: sicut Domino non hominibus.*

Primò ergo vult, vt sui omnes mandata Rectoris hilariter, promptè, velociter, libenter & integrè exequantur. Deinde, Superioris voluntatem suam faciant, hoc est, idem velint, idem nolint, corde & affectu, quod superior; quasi non sibi sed soli Rectori & Superiori viuerent, ac suam voluntatem quasi victimam Rectori offerant, & quasi mactent. Sicut Gregorius dixerit: *Per victimas aliena caro, per obedientiam voluntas propria mactatur.* Opera etiam quæ ex obedientia faciunt, perfectionis & meriti æterni, nullum etiam opus absq; obedientia, Deo gratum esse, dicunt: *ed in sermone quod, vt Bernhardus dicat, Nec studium bonæ actionis, nec ocium sanctæ contem- plationis, nec lacruma penitentis extra Bethaniam, id est, extra domum obedientiæ lit. templ. accepta esse possint.*

6.3.

Exemplis etiam declarant, qualem in suis obedientiam esse velint, Nempe: si Superior præcipiat, palum siccum integrum rigare annum (vt de quodam Monacho refert Cassianus) nõ quærat, vtrum id sit vtile vel inutile futurum, facile vel impossibile; sed obtemperet. Et de alio, qui ad iussum Superioris, ingentis magnitudinis petram, quam ne centum quidem homines loco mouere potuissent, solus tollere conatus fuerit. Item adducunt exemplum Mauri, discipuli Benedicti, qui ad iussum Superioris aquam profundissimam ingressus, pedem non humectarit, sed siccus transiuerit. Et alterius, qui iubenti Superiori sæuam leonam, quasi mansuetum agnum adduxerit.

Greg. 2.
Dial. c. 2.
In vitis Patrum. 2.
Part. lib.
de Obed.

Ignatius Loiola etiam alijs rationibus horum obedientiam depinxit: nimirum, cæci, statua, cadaueris, ceræ baculi, & mortui. Quia enim Ignatius Loiola, Iesuitarum perfectior, Relatione, non Qualitate, nobilis erat natus: prout ipse ingenio erat seruilis, ita etiam omnes suos, more Romano schiavos, seruos & deuotiora mancipia esse volebat. Neque enim vespertilio accipitrem gignit. Si ergo in suis Patribus & Fratribus, nobili genere natis, libertatis Spiritum ac heroicis motus sentit: eos lo-
ris impiæ sunt obedientiæ, ad mortificationem, hoc est, ad res seruiles, instar captiuorum seruorum trahit: & ad officium humilitatis, quod Iesuitæ interpretantur, locorum secretorum (vt illorum verbis) purgationem & exportationem rapit: vt sic omnem heroicum ipsis eximat motum, ac quasi mortuos reddat. Vult itaque vt si ad aliqua officia & seruitia naturæ suæ repugnantia, & sensibus contraria, ducantur, ceu cæci sequantur. Aut si Rector vni dicat, se illum ad macerationem ducturum & immolaturum: ceu agnus sine murmure sequatur, ac vt Isaac non solum ligna, sed etiam si opus sit, ferrum offerat: sicuti Bobadilla, qui vnus ex primis Ignatij Loiolæ, in procreanda infelici hac Iesuitarum sobole, adiutoribus fuit, Romæ ad me in monte di caballo dixit, Anno 1583. 1. Augusti. Quocumque iussu & mandato à Superiori mittitur, voluntate, iudicio & intellectu nutum Rectoris, ceu cæcus manū actactum ducens, sequatur. Si duris afficitur pœnitentijs: à patribus reprehenditur; à fratribus contemnitur, & pedibus etiam petitur; imò si omnes in eum expuant, suamque libidinem, vt Iesuita ait Bonauentura, adimplere in eo conentur, instar cadaueris, sese habeat, ac si planè esset mortuus. Si superior ipsi aufert omnia quæ habet, eumque omnibus bonis suis spoliât, vestes ipsi adimit pretiosas, ac loco earum centones reddit, se vt statua gerat, quæ patitur se in quemuis transferri locum, & quouis habitu indui. Si

dui. Si contemnitur: si reprehenditur: si in locum, qui ipsi non placet mittitur: si quæ non vult audit: si cibi insipidi & ingrati trahuntur: atque instar stulti huc illucque trahitur: sit vt statua, neque vllum de se det impatientiæ & in dignationis signum. Quia sanè in re ipsorum idola, miseras istas statuas longè antecellunt, cum coram illis pœcidant, ea honorent, adorent & in pari honore, cum viuo Dei filio habeant: hos autem suos fratres premant, calcent, excrucient, excarnificent. Si ad pistrinum, ad seruitia & libero homine indigna seruitia detruditur, quæque se ita naturæ suæ vel repugnantia, vel sanitati etiam incommoda: sit vt cera mollis, cui quæuis imago imprimi potest. Si ad terras & homines sibi ignotos per saxa, per ignes, vt aiunt, mittitur: sit vt baculus in manu senis positus, qui huc illucque se verti sinit, neque abijcienti resistit. Si ablegatur ad homines corpore & mente insanos: quasi iam mortuus efferatur, sequatur.

His & alijs similibus exemplis Iesuitæ seniores, suis iunioribus obedientiæ suæ iugum declarant & imponunt, vt sic omne liberum arbitrium, etiã in externis rebus, ipsis adimant, ac planè seruos eos, Pontifici Romano ad quæuis obsequia promptos & paratos reddant: siue eos viuos, siue mortuos velit. Sic etiam olim Gentes & hodie Turcæ mancipia sua tractare solent. Ex quibus manifestum euadit, quæ sit Iesuitarum conditio, vita, quæ consilia, studia & acta. Nimirum vt paucis dicam: in omnibus ijs obedire, quæ Papa Romanus, filius perditionis, & declaratus Antichristus, & Iesuitarum Superiores, deuota eius mancipia, contra Lutheranos, hoc est, veros Christianos, Euangelicos Doctores ac Christi membra facienda præcipiunt: siue illa cum lege diuina conueniant, siue pugnent. Qualem obedientiam nemo pius, imò nec vir bonus à suis requirit.

Obediendum quidem est Magistratui, non solum miti, sed etiam duriori: & quidem in omnibus, quæ Decalogo & Dei præceptis non repugnant. Sed Papæ & Iesuitis obedire in rebus fidei, pietati & honestati contrarijs, id non virtutis obedientiæ, cæteras virtutes menti inferentis, insertasque custodientis; sed vitij & diabolicæ seruitutis, omnia pietatis officia ex mente excutientis & consumentis, est. Sic vt iudicem, non solum propriam voluntatem, vt dixit Bernhardus; sed maximè omnium etiam huiusmodi Iesuiticam obedientiam in inferno arsuram. Propterea, quod ea non in Deum, sed in Pontificem Romanum, verè Antichristum, sit directæ: & quidem talis, quæ Dei mandato per omnia & in omnibus

Gregor. 2.
35. Moral.
20.

omnibus repugnet. Qualem obedientiam nec ipse Bernhardus probat, dicens: *Sive Deus, sive homo vicarius Dei, mandatum quodcumque tradiderit, pari profecto obsequendum est cura, pari reuerentia deferendum: VBI TAMEN DEO CONTRARIA NON PRÆCIPIT HOMO.* Iesuitas autem Deo contraria præcipere, & hæc illorum vota & doctrina, de qua dicitur in sequentibus, liquidò demonstrant.

Regula 32. Ipse etiam Ignatius Loiola, leges figens & reficiens, dicit obediendum esse Superiori tãquam Christo, *in tutte le cose*, hoc est, in omnibus rebus, sed addit, *oue non si conofcesse peccato*, id est, VBI NON COGNOSCITUR PECCATVM. Verùm examinet quis illorum regulas, & scripta perpendat: videbit, Iesuitas nihil aliud, quàm vel hypocrisin, vel aperta peccata, Dei legibus & pietati contraria, præcipere, facere, & alijs, vt similiter faciant auctores & suasores esse. Sicuti Germania nunc satis deplorat & ingemiscit. Dum inimici isti homines sua zizania, in agro Domini disseminant: ne quidem illis parentes, qui ipsos fouent: sed eos, vt cuculus matrem, deuorantes & deglutientes.

Quæ autem Ignatius Loiola in Epistola sua ad Lusitanix fratres, scribit: eadem etiam in suis obedientix regulis, magna seueritate inculcat: quòd hac sola Societatem conseruari, & regni pontificij ruinas confarci posse confidat. Summa illarum regularum in his consistit axiomatibus. *Omnis inferior suum Superiorem loco Christi agnoscat, qualiscumque, ille sit. Huic in omnibus internam & externam reuerentiam, magna cum humilitate exhibeat: ipsi in omnibus, non solo interiora mente conpronte, & perfectione & humilitate debita nella effecutione esterna à quanto sarà loro imposto, senza scuse, e mormorationi, ancorche comande cose difficili, & alla sensualità repugnanti: ma oltre dicio si sforzi non hauer, interiormente vna vera resignatione, & annegatione del proprio volere, & giuditio, conformandolo con quello che il Superiore vuole, è sente, in tutte le cose, oue non si conofcesse peccato.* Obediat, inquit, non solum tota mente, promptè, perfectè & humiliter in rerum externarum executione, sine omni excusatione, & mormoratione, etiam si res difficiles, & sensibus repugnantes præceperit: sed etiam intra se, totus sit resignatus, & abneget penitus propriam voluntatem & iudicium suum, illudq; in omnibus conformet in Superioris obsequium, quo cum idem velit & nolit, vbi non manifesta præcipiuntur peccata.

Verùm quid aliud Iesuita quàm peccata præcipit, & quidem manifestò Dei mandatis & verbo contraria? Verbi gratiã: In prima regula Italica præcipit, vt omnes Pontificem Romanum, qui iam declaratus est Antichristus, nomine & factis, pro vicario Christi Domini nostri

stri (quasi ipse suam Sponsam repudiasset) agnoscant: & in OMNIBVS, *Canis in etiam in verbo Dei non expressis, perfectè illi obediant.* In secunda regula, suos socios Christos, hoc est, Saluatores hominum, cum magna & minori nominis IESV & officij Christi contumelia constituit. Quasi harum regularum obseruatione, & alijs & sibiipsis æternam perfectionem promereri possint. In tertia facit illos circumforaneos, vagantes, seu exploratores, aut potiùs omnium proditores, qui omnes mundi plagas peruagantur, & homines à fide saluifica, ad infidelitatem Papatus damnabilem & lethiferam pertrahant. In quarta habitum & conuersationem illis præscribit Pharisaicam, nec non & vitam sine pœnitentijs otiosam ac Epicuream. In quinta auricularem & generalem confessionem, maximam nimirum & detestabilissimam conscientiarum carnificinam, obtrudit. In sexta suos Sacerdotes *πομπειον κλέπτει* facit, & quicumque non sunt Sacerdotes, eos à sanguine Iesu Christi grandi sacrilegio repellit. In septima impossibile omnium peccatorum enumerationem imponit. In octaua & nona, omnes suos neophytos impietatem erga parentes docet, sine timore & pietate præcipient, vt omnem naturalem amorem ac *σέβην*, quam ipsi carnalem affectum interpretantur, erga parentes exuant, ac in spirituale, hoc est, in amorem erga Sacerdotes Iesuiticos, quos spirituales dicunt, conuertant. In decima & vndecima fraternam tollit charitatem, dum capitula etiam Monachis consueta, corycæos, lupos & inquisitores, in Euangelicos ordinat. In duodecima Anabaptistarum superstitionem *καινονίαν* confirmat: & odium in suis aduersus seculares excitat: In decima tertia multas & varias hypocriticas & pharisaicas pœnitentias probat. In decima quarta sensibus repugnantia, & sanitatem corporis lædendia imperat. Et vt de reliquis regulis, quarum multas habent, taceam, inter centum non vnã inuenies, in qua non notabilis & crassus error, in articulos Fidei, & Decalogum à Deo promulgatum impingens, reperiatur. Tantùm ergo abest, vt hæc regulæ perfectionem afferant: vt potiùs de summo perfectionis gradu hominem, ad imum imperfectionis angulum detrudant.

Iesuitæ quidem splendide nugantur, regulas suas à Spiritu sancto Ignatio Loiola inspiratas: sed Spiritus sanctus non tradit Deo aduersa, sicuti has regulas esse, iam demonstratum est. De meo, inquit Christus, Spiritus sanctus accipiet, & annuntiabit vobis. Hæc verò non sunt Christi, sed sunt adinventiones proprij ipsorum cerebri, quas loco reuelati Dei verbi custodiunt, colunt, adorant. Et tamen impudentissimos istos

homines non pudet, hæc figmenta capitis sui, & has Loiola nugas, ipsi
Anno 1584 Dei Decalogo præponere. Id quod Iacobus Crusius, Nouitiorum Land-
14. Feb. in spergensium Rector fecit. *Noster*, inquit, *Decalogus est, Regula votorum ab*
explic. re- Ignatio Loiola tradita. Suam quoque Societatem Aræ Noæ, fiscellæ Moïsis,
gul. agro, vineæ, grano sinapis, Luci, Soli, equo Troiano, horto Alcinoi, &
Gen. 6.7. Paradiso terrestri comparare solent. Quod in hac sola, uti idem Crusius
Exod. 25. perhibebat, homo uiuat purissimè: cadat rarissimè: surgat velocissimè:
ambulet simplicissimè: uiuat Spiritui securissimè: recolligat se facilissimè:
purget se citissimè: moribus studeat libentissimè: ac tandem propter re-
gularum obseruantiam recipiat præmium amplissimè: maximè si in obe-
dientiæ voto custodiendo habuerit se constantissimè. Talis, inquit,
similis erit Christo, qui Patri suo usque ad mortem, mortem crucis, obe-
diuit. Sicuti de obedientiæ merito: multa hinc inde ex Monachorum
somnia corraferunt: eaque in summam quandam redegerunt, in *summario*
delle constitutioni, à regula 32. usque ad 38. in quibus suos superiores, Chri-
stum: eorum mandata Christi sermonem: Inferiores verò Schiauos, ser-
uos, & deuotiora mancipia, seu, ut illorum verbis utar, animalia bruta &
cadauera faciunt.

Gloriantur quidem Iesuitæ, quod ipsi seruiant hominibus, con-
cionando, confessiones audiendo, iuuentutem literas docendo & ægro-
tos visitando. At res ipsa loquitur, ipsos omnes alios homines seruorum
& mancipiorum loco habere. Ideo quoties ego in Italia, Austria & Baua-
ria Iesuitam, gestibus Histriorem referentem, concionantem audiui: ima-
ginabar mihi, me intueri vulpeculam gannientem & anseribus blandi-
entem; sed à tergo, anserem ad deuorandum raptum, ex oblonga ista tu-
nica collum proferentem. Quoties videbam eos absolueri homines: pu-
tabam me videre partem lupi sub veste ouilla occultatam prominere. Sin
iuuentutem ore docentes audiebam: iudicabam eos manibus tenere gla-
dium, iuniorumque mentes & corda instar Herodis infanticidæ, falsa do-
ctrina transfodere: Si ipsos ægrotis assidere videbam, arbitrabar me in-
tueri simiam altera manu crucem monstrantem, alteram autem in cru-
mena ægrotantis habentem; seu furem frustulum panis albi sinistra ma-
nu ægroto porrigentem, dextera verò calicem aureum surripientem &
abeuntem. Tales nimirum Iesuitæ serui sunt hominum: Dei autem mi-
nisterium aut nesciunt, aut negligunt, aut contemnunt. Quorum serui-
tium placet Deo, sicuti Phariseorum fermentum, cultus Baal, oratio
Pharisei.

Quomodo

Quomodo enim Deo placere possint, qui in plerisque, cum Lucifero
& Antichristo, se Deo præferre non verentur? Quod vel ex eo patet,
quod suas regulas Dei mandato, & Ignatii Loiola constitutiones, Chri-
sti Euangelio præferunt. Si quis in legem Dei peccat, vel Euangelij au-
ditum negligit, nihil delinquere videtur, aut certè peccatum eius venia-
le est: sin peccat in Iesuitarum regulas, hic mortale crimen committit.
Sicuti Superiores Iesuitarum tradunt. Verbi gratiâ, Iesuita Sacerdos, no-
mine Henricus, alumnorum Scholasticorum Principis Bauariæ, in con-
tubernio Albertino Ingolstadij, Regens & Oeconomus, in septimana
sancta, quæ vltima dicitur ieiunij, die Veneris suis discipulis dixit: Per
hoc sacram ieiunij tempus libenter audiuiſtis historiam passionis Chri-
sti ex quatuor Euangelistis: fecistis multas pœnitentias vigilijs, ieiunijs,
orationibus, peregrinationibus, cilicijs, ferulis & flagellis, quibus vos
Christo conformastis, & eius passionem adimpleuistis, & pro peccatis
vestris satisfecistis. Sed dico vobis, nihil ista omnia vobis proderunt, si non
iuxta præscriptum nostri Superioris cras omnes & singuli, peccata vestra
confessi fueritis, & Sacramentum more catholico, hoc est, sub vna spe-
cie, sumperitis. Quia hæc sancta mandat Ecclesia Romana, quam in o-
mnibus audire debemus. Libenter audire conciones multas: & libenter
ac sapius legere sacram Scripturam, id profectò non est, signum boni ca-
tholici; sed potius hæretici, qui se istis rebus, ceu simia nuce, delectant.
Verus autem catholicus, non multum delectatur concionibus, quæ citò
ceu ventus transeunt: neque lectione capitur Scripturæ, siquidem ea mor-
tua est litera, quam nō intelligit; sed vnica eius voluptas est, audire mul-
tas Missas: & sapius confiteri. Hæc qui negligit aut contemnit, grauius
peccat, quàm qui in omni vita sua nullam vnquam concionem audiuit,
nec Biblia vidit.

Cum autem exhortationem finiuiſſet, cumque (mihi enim familia-
riter notus erat) interrogassem, unde ista probaret? Sapere ipsius dicta
pharisaïſmum. Respondit breuiter: Audi, sancta mater, Ecclesia Roma-
na sic statuit: cui si non simpliciter obediueris, bonus catholicus nō eris.
Ecclesia Romana, dicebat, non Verbum, Verbum, aut Scripturam, Scri-
pturam, ut vos facitis Lutherani hæretici, sed Missam & Confessionem
inculcat. Hanc ergo audiamus. Quia hæc, inquit, est magistra: est viua
Dei litera: Ipsa Lex: illa autem est litera mortua, nihil contra Ecclesiæ
Romanæ auctoritatem decernēs, ut nec filia contra matrem, nec seruus
aut discipulus contra Dominum & magistrum suum.

P 2

Verum

Verum quis hinc non videat, summam Iesuitarum impietatem, & non ferendum diuini verbi contemptum? Nulli enim Christianorum ignotum est, contrarium esse verum. Nimirum Romanam Ecclesiam Christi sponsam non esse, alioquin vocem sponsi audiret: sed Antichristi Synagogam, quia Christi Euangelium securè negligit. Neque Ecclesiam esse Dominam, sed ministram, ab ore & iussione Christi pendētem. Ideò nos improba Iesuitarum ista impietate relictā, nunc porrò breuiter de pœnitentijs, quas Iesuitarum Superiores imponunt ijs, qui obedientiæ votum, transgrediuntur, dicamus.

Vt autem nouitij Iesuitæ rectè, quænam sit illorum obedientia, intelligere possint, ijs in musæis & cubilibus ob oculos huiusmodi imagines ponunt. Est in medio picturæ puer, qui dorsum incuruat, quo humeris impositum fert trabem, cui inscriptū est: Fortiter. Portat deinde Cytharam: qua volunt obedire debere eum hilariter. A dextra illius assurgit catulus: vt obediat velociter. Pectus gerit apertum: vt obediat tuto corde, propria voluntate abiectā: vel certè Superiori tota traditā. Ostenet clausum: vt obediat sine murmure. Baiulat res viles & abiectas: vt obediat etiam in rebus sensibus repugnantibus. Pedibus fert ocreas: vt obediat constāter. Ambabus manibus vasa tenet: vt obediat seu integrè, Aures habet obseratas: vt obediat in ijs, quæ ipsi auditu iucunda non sunt. Caput inclinat: vt obediat humiliter.

Si quis autem contra has obedientiæ Iesuiticæ formulas & conditiones peccat, huic pro qualitate delicti pœna iniungitur, quæ ipsis pœnitentia dicitur. Verbi gratiā. Minister mandat nouitio, quem putat esse superbum, vt abeat & locum secretum (refero illorum pœnitentias, vt i eas faciunt, mihi igitur venia detur, si quæ minùs modesta videntur. Nolo enim Iesuitarum vel verba vel facta mutare, sed res illorum, quales sunt, verè demonstrare) aut caligas decrepitorum excrementis repletas, aut matulas, aut etiam alia vasa immunda expurget. Nouitius sentiens istas res sensui suo repugnare, se excusat, murmurat, aut etiam operam suā denegat. Huius pœnitentiæ est coram Fratribus, vel prandij vel cœnæ tempore suam profiteri culpam. Reuerendi Patres, dilecti Fratres (dicit in genua proiectus) dico vobis meam culpam, quod hodiè in obediens fui, neq; cloacas vel caligas quorundam expurgaui: quare mihi data est pœnitentia. Primum vt in refectorio circum meam vobisq; demonstrē, quomodo me excusauerim, & rebellem declarārim. Tunc horrendum videns, voceq; vtens stentoria, pedibus quatiens, ait: Nolo hoc facere:

non

non veni vt cloacas expurgem. Quid ad Minister? quid aliorum caligæ? expurgent illi, qui cœno eas replerunt humano. His dictis in refectorij medio confidet, & secum habet caligas lauandas, vsq; dum cæteri cibum sumperint, & tenetur abire & iussu exequi.

Si qui illorum iuuiti huiusmodi res subeunt perficiendas, huic proponunt exemplum Catharinæ Senēsis, quæ vasa sanie plena, vt sensus superaret suos, epotārit. Item, canum lambentium vlcera Lazari. Oliuerius, Iesuitarum Visitator per Germaniam, dicebat aliquando Ingolstadtij: multi admirati sunt profundissimam patris nostri Sanctissimi Ignatij Loiolæ humilitatem, vnde eam didicisset. Sed carissimi, dicam vobis, quibus ille medijs ad humilitatis perfectionem peruenerit. Quodam tempore Romæ in collegio nostro, Ludouicus Granata, Monachus Dominicanus, optimus noster frater, & de religiosis, ob exercitia Spiritualia, ingratiā deuotorum hominū edita, optimè meritis, visitauit nostrū Patrem Ignatium Loiolam: & dum in collegio nostro obambulare, vidit Patrem Ignatium Loiolam cloacas, salua reuerentia, proprijs manibus expurgantem, & matulas eluentem: quem vt conspexit, exhorruit, & coram eo procidens, eiusq; pedes exosculans dixit: O Pater Sancte, nō miror amplius, vnde tanta tibi venerit humilitas. Verè tu humilitatis apex es. Sic, inquit, dilecti Fratres, si veram humilitatem addiscere volueritis, necesse est, vt in omnibus, sicut regulæ mandant, humilia, vilia, & abiecta ac sensibus repugnantia appetatis, & in cunctis vos humilietis.

Pulcrum sanè hoc est, & delicantium humilitatis studium. Egregius locus, in quo humilitatis Suiicæ studiosi philosophentur. Et vtinā in istis locis perpetuò occuparentur: ne fœtida & impura sua doctrina, puritatem Academicarum & Ecclesiarum Euangelicarum cōspurcarent & coinquinarent. Digni sanè Esauitæ, qui vbi in Germaniam veniunt, ad huiusmodi loca detrudantur: ne Suiicæ isti iustis suis ferculis defraudentur.

Non possum hîc non commemorare, quibus ceremonijs à Rectore petant, vt illis loca secreta expurgare permittat. Istud seruitium vocant officium humilitatis. Istud seruitium vocant officium humilitatis. Si qui ergo illud subire volunt, & quasi præ cæteris sese humiliarent, videri cupiunt: eorum est Rectorem accedere, & coram eo in genua procidere, manus erigere complicatas (quasi Deo verba facturū esset) ac dicere: Reuerēde Pater Rector, quia Naturā superbus sum, neq; perfectè, quod regula mandat, sensibus repugnantia appetere, aut me in omnibus mortificare

tificare possum: rogo vestram Reuerentiam, vt ad maiorem Christi honorem, & beatæ virginis Mariæ gloriam, mihi concedat indigno, officium subire humilitatis, cloacas expurgare, matulas eluere, & vestem nuptialem (est autem illis vestis nuptialis, cento, indumenti genus sordidum) induere. Quem Rector aliquandiu permittit incuruatum manere, ac tandem, quasi rem sacram peracturus, ait: Quia pulvis es & ster-
cus, & nostra Societate te indignum agnoscis, placet illa mihi tua humiliatio: surge, vade, quia quod petiisti, impetrasti; & da operam, vt omnia secundum regulas præscriptas, pura & munda conserues. Sic enim ex sordibus ad summam gloriam peruenies.

Tradunt etiam Iesuitæ, his Suis certas meditationes, quas inter purgandum ruminant. Landspergæ locum habent Secretum, qui sedes capit in circulo duodecim. Ab introitu propendunt scopæ & linteamina, quibus loco ista expurgant. Sub his positum est vasculum aqua plenum: & in olla arena. Singulæ sedes suas habent portas, quas intrans & exiens claudat. Cuilibet portæ affixa est imago mortis. De his instrumentis in recreatione Anno 1582. die 12. decemb. Doctor Theologiæ Romæ formatus, & bene in Allegorijs mysticisq; rebus (vt loquuntur) qualificatus, Fridericus Sommerman, meus popularis, Landspergæ hanc dedit contemplationem. Imago, inquit, mortis significat, nos ex materia factos esse rudi, sordida & ossæ, hoc est dura: Quia ad obediētiam Superioris, præsertim in humilitatis officio, id est, in locis secretis expurgandis, & res sensibus repugnantes obeundis, valde duri sumus, imò quasi mortui. Significat etiam illa imago mortis hominem secularem: qui nihil præter ossa habet, hoc est, qui votis paupertatis, castitatis, obediētiae, & statu religionis caret. Talis imago mortis etiam nos sumus, dum illa vota fecimus, sed neque Deo, neque hominibus reddimus. Obseratio portæ significat nostrorum quinque sensuum custodiam quos benè claudamus, ne vapores fœtidi vel exeant vel intrent: quod fit, si vel secularia cogitamus, vel ea facere desideramus. Introitus significat nos in hunc fœtidum mundum ingressos. Exitus verò, nos ex mundo exire, & religiosam seu spiritualem vitam ingredi debere. Sic nos, qui Societatem ingressi sumus, fœtidum mundum, quasi cloacam deseruimus, & in Societatem, locum omnibus virtutibus, ceu paradisum odoriferis floribus fragrantem, intrauimus. Ipsa porta significat homines mundanos, qui vt porta in cardine, ita ipsi in rebus secularibus huc illucq; versantur, sunt instabiles, & quemlibet se aperire, hoc est, quod vult ducere, facillè permittunt.

tunt. Quales sunt etiam inter nos ij, qui corpore quidem in Societate viuunt: at animo & cogitationibus in Mundo versantur. Et si Seculares illorum linguas & aures referant: quicquid illis dicitur, hoc credunt, appetunt, & si possent, facerent. Arenam significare aiebat, disciplinas, hoc est, illorum sensu, austeram vitam, cilicia, quibus carnis pruritus fricent & abradant. Olla: est Societas, in qua aqua pœnitentiæ feruida, lacrymisq; salutaribus, nos Deo, & Superioribus, in grati cibum coquamus. Olla sumus nos omnes, id est, testa fragilis. Vasculum aqua plenum, significat, hominem secularem, cogitationibus humidis repletum, hoc est, talem, qui tantum de rebus transitorijs & mundanis cogitat. In quibus etiam diffluit & perit. Linteamen significat pannum illum, quo Christus se circumcinxit, dum sordidos discipulorum pedes lauit. Scopæ admonent nos virgarum, quibus Christus cæsus: significant etiam nostras disciplinas, id est, flagella, quibus carnis lasciuia refrenamus & castigamus. Circulus seu sedum ambitus, significat totum mundum. Duodecim sedes denotant vel duodecim Patriarchas, vel duodecim Apostolos, qui exiuerunt in totum mundum. Excrementa quæ absteruntur, significant doctrinam hæreticorum, Lutheranorum & aliorum Schismaticorum, quibus Orbem replent, ad quæ expurganda nos emissi sumus.

Sed hæc per digressionem. Atq; vtinam omnes Principes Germaniæ & potentes in hoc mundo, hosce SVITAS, non ad aulas, templa & scholas, verum ad caulas, ad officium humilitatis, hoc est, illorum sensu, ad loca secreta & cloacas relegarent. Sic enim sancta Christi Ecclesia, Pontificijs excrementis careret, & in verbi diuini puritate læta florere, & instar palmæ assurgere, Deumque glorificare posset. Sed redeo ad alias pœnitentias.

Regulæ obediētiae volunt, vt Superiori obediat sine excusatione, murmuratione, & quidem velociter, & hilariter, quasi ipse iussisset Dominus. Si igitur in aliquo labore iniuncto aliter se gerit, pœnitentia illi datur. Mandat Minister, vt aquam & ligna ad culinam portet; Ille vadit & imperatum quidem facit, sed murmurat aut cunctatur. Huius obediētia est, in refectorio, cum lignis circumire, murmurare, & lentè progredi: sicq; fratribus monstrare qualem se in obediētia gesserit, & apud cocum tarditatē & pigritiam deprecari. Breuiter in omnibus, quæ mandat Rector, si non ad illius nutum fiunt omnia, pœnitentias iniungit, nec fert, vt vel diuersa voluntas, iudicium, intellectus, vel aliquod repugnantia signum in illis conspiciatur. Quapropter vt eos, sicut loquuntur, in obedi-

obedientiæ voto ac merito perfectos reddant, variè illos probare solent. Romæ in domo Iesuitarum professæ, pater Turrianus dedit Nouitio vasculum vino Græco repletum, dixitq;: Vade, & in cloacam effunde. Frater cogitat; non effundam, sed abibo, & simulabo me effudisse. Turrianus mittit alium, qui Fratrem obseruet, qui cum videret illum vinum abscondisse, Patri defert. Pater ergo Nouitio dicenti se vinum effudisse, pœnitentiam dedit, vt mendacium suum coram Fratribus confiteretur, & octiduum vino abstineret. Idem alteri Nouitio vinum reddit iisdem verbis, qui vadit & vinum effundit. Hunc Pater commendauit, illiq; vinum priori ademptum ebibendum concessit.

Apud Sanctum Andream in monte Idicaballo Romæ, Octauianus Pater Nouitio, cum expiarentur, dicit: Vade, & in hoc stercore te voluta, sicq; domum perge. Nouitius verè Suita se in cœno huc illucq; versat, sicq; Epicuri de grege porcus domum redit, cunctis eum videntibus risum exhibēs. Quem, vt Rector vidit, eum quid actum esset, interrogat, & re cognitâ, ait: Vade ad Sartorem, teq; nouis vestimentis indui cura. Hoc enim promeruit obedientiæ tuæ virtus.

Landisbergæ Christophorus Zieglerus Nouitio tradit rapas & arbores teneras & ait: Vade, infere eas terræ, radicibus sursum erectis, ramis autem in terræ profundum demersis. Frater vadit, sed vt Natura postulat, radices terræ, ramos aëri mandat. Huius pœnitentia erat dicere: Non quæ Natura vel mea ratio iubent: sed Superioris mandata exequenda sunt: ac in refectorio plantulas ac rapas ter circumportare.

Quidam frater Veronæ laborabat imbecillitate stomachi. Cui Medicus ordinauit: vt Zingiber manè comederet, vesperi verò vnguento, quod ei exhibuerat, ventrem circa vmbilicum inungeret. Minister verò suspicans Fratrem illum stomachi infirmitatem simulare, modò vt ieiunij temporibus, carnis efus ipsi concederetur, infirmo ait: Non Medico, sed mihi vouisti obedientiam. Hoc ergo vnguentum comede, & te hoc Zingiberè vnge, vsq; dum sanguis effluerit. Frater obtemperat. Minister verò eius obedientiam mirum in modum Rectori commendat, qui etiam deinde nouitio non solum carnes vitulinas, sed caupones & gallinas dandas præcepit.

Et vt tandem votum hoc Iesuiticæ obedientiæ concludam. Eos obediētes esse iudicant, qui omnem suam voluntatem, iudicium, intellectum ac rationem, in Superioris nutum transformant, & ad omne obsequium sese vltro offerunt: seu vt Ignatius Loiola ait, in obedientia sunt

sunt cæci, cerci, statuz, cadauera & baculi deuotorij. Talem obediētiā nonnulli dicunt Turcarū seruis inesse; qui se etiam ad mandatū Imperatoris illius, occidere solent. Talem quoq; obediētiā celebrem illum Moscouitarum Tyrannum Basilidem, Iesuitæ Possuino non ignotum, à suis requisuisse, historiæ de eo promulgatæ referunt. Digni ergo Iesuitæ, qui ad Turcas & Moscouitas relegarentur, vt Germania ab ipsis liberaretur.

De Quarto Iesuitarum voto, quod Professorum est: hoc est, illorum, qui iam in omnibus Iesuitarum institutis probati, perfecti sunt inuenti, ac Pontificiam cyclopadiam absoluerunt.

Ignatius Loiola ille primus Iesuitarum Inceptor, initio in confirmatione suæ Societatis, sub Paulo III. Pontifice Romano, Anno Christi 1540. 5. Calend. Octob. facta; non vltro sexaginta fratres, qui ex Professorum numero essent, habebat. Neq; enim ex decreto Pontificis tum temporis plures Professi esse debebant. Videns autem se socios numero pauciores habere, quàm vt institutum suum, in actum producere posset, impetrat à Paulo III. Anno Domini 1543. vt numerus ille professorum ad sexaginta saltem restrictus, tolleretur, & tot, quot vellet, habere sibi liceret. Prætebat is, Martinum Lutherum olim Monachum Augustanum, nouum quoddam doctrinæ genus, Papæ & Apostolicæ sedi maximè perniciosum, in apertum produxisse. Ex Monacho Recito verum autem turba & Clericorum agmine, paucos esse qui sese Lutheranis opponerent, & Pontifici Romano in Lutheranis extirpandis obedirent. Excusantibus se alijs, quòd satis superq; in eo occupati essent, vt subditos suos in officio continerent: alijs, se non ita instructos esse, vt nouis istis hæreticis resistere, & illorum ora obdurare possint: alijs, se non in hanc rem, sed in suarum Regularum obedientiam iurasse.

Ignatius igitur Loiola, factus Societatis Iesuitarum Generalis Capitaneus, seu vt ipse loquitur, Duxq; caputq;, sibi asciscit suos primos patres: Petrum Fabrum: Iacobum Laynetz: Claudium Iaium: Pascha-

sum Broël: Franciscum Xavier: Alfonsum Salmeron (qui Anno Domini 1583. adhuc vixit, & Rector Iesuitarum Neapoli egit) Simonem Rodericum: Ioannem Coduri: Nicolaum de Bobadilla (quem Romę vidi in asino tanquam mundi monstrum, album panem, quem Deum putabat, in manibus ferentem, circumduci, populoq; signo crucis plenarias indulgentias, potestate à Papa Gregorio XIII. concessa, clargiri) & ex his facit, Secretarios, Procuratores, Prouinciales, Rectores & reliquorum Ministros. Quia autem pleriq; eorum erant in artibus Magistri: ac in vniuersitate Parisiensi, vt loquuntur, lapideo Examine probati, nec non & graduati: Ne fortassis scientia inflati, & rerum nouarum studiosi, quid noui machinarentur, vel Martini Lutheri doctrinę subscriberent: coëgi illos Ignatius Loiola, Mundū, vt loquuntur, deserere: ac non solum scelerum simplicium votorum vinculo obligare: sed etiam se totos corpore & animo, in rebus fidei & morum, specialiter Papę deuouere, & eius se seruitio dedicare atq; immolare, sub sui damnatione: si vel in minimo vel maximo religionis ac fidei negotio, à Pontificis Romani placitis & decretis deficerent: vel aliud, quàm ille, sentirent: vel diuersum ab eius canonibus statuerent.

Ideo vt reliqui Iesuitę omnes, qui non sunt Professi, ab arbitrio Generalis, Romę desidentis, hærent: Ita omnes illorum Professi, ac ipse Generalis, à Pontificis Romani nutu dependent: Et hoc est, quartū illorum votum, quo sese totos (quemadmodum Iohannes XIII. Papa se Sathanę corporaliter olim tradidit) Antichristo Romano deuouent, iurantq; se in omnibus ipsi obsequium præstituros: quicquid in illos præsumat, vel statuatur, absq; vlla tergiuersatione & excusatione. Et hi dicuntur Professi Iesuitarum: nimirum iurata & deuotoria Romani Pontificis mancipia, quibus proliidine sua (sicut olim Gentes suis seruis) abutitur. Qui speciali hoc ac extraordinario voto, quo Papę subijciuntur, à reliquis omnibus Monachis & Clericis differunt. Et hac de causa Papa eos, ceu pupillam oculi sui custodit: ac vt corpus suum, tuetur, alit, nutrit, auget & dedit. Hi sunt Pontificis Romani canes venatici, quos robustus iste Sathanę venator, Antichristus, ad indagandos Christianos Euangelicos emittit, vt eos malis artibus & cerberorum istorum nexibus implicatos proditosq; capiat, dilaniet ac deuoret. Hi sunt, qui instar proditorum & exploratorum vniuersam Germaniam circumeunt: & omnes experiuntur anxietates, quibus fideles Germanos infidelitati Antichristi subijcere, vel ad ~~auersionem~~ ^{auersionem} lazar redigere possint. Hi sunt, qui consilia dant, secundum quę Germa-

Germania in pristinum, vt loquuntur, statum reduci possit. Hi sunt, qui conspirantes & iuratos Germanorum Principum hostes iuuant, fouent & promouent. Hi sunt, qui manus Pontificis Romani ad sanguinem innocentem effundendum paratas reddunt; dum subinde hisce clamoribus eius aures opplent: Ecclesiam Romanam & Apostolicam sedem interituram, nisi Germanorum Principum (Euangelicam doctrinam à Martino Luthero, viro secundum desiderium Dei, à Pontificia idolomania repurgatam defendentium) nomen & ditiones deleantur & euertantur. Ab his, ceu ex abyssu infernali tot exeunt conspirationes & coniurationes, tum contra Germanos, tum contra omnes eos, qui Christianorum nomen & fidem tuentur.

Talis est etiam hæc Guisianorum conspiratio, superioribus annis ad Christianorum orbem delendum, suscepta: cuius capita hæc sunt.

1. *Hispanus Rex impetum in Nauarrę cum faciat, omnia occupet & perdat.* (Idem meo tempore, cum essem Romę, Pontifex Romanus Gregorius XIII. præcepit, vt fieret in Reginam Anglię, per eundem Regem.)

2. *Partem suarum copiarum ad Sabaudiam mittat.*

3. *Papa & reliqui Italię Principes auxiliares copias Ferrarię Principi (qui tamen Anno Domini 1583. cum essem Ferrarię, in se inquisitionem fieri noluit) tradant, quibus Sabaudia Dux adsit.*

4. *Dux Sabaudus suas copias habeat ex Italico & Subaudico milite delectas: cui N.N. Germanicum equitatum, peditatumq; submittat.*

5. *N.N. ipse, Principes Germani & Episcopi itinera omnia occupent, ne Prostantes suppetias ferre possint, & in regnum Gallia prorumpant.* (Idem Iesuitę Anno Domini 1582. Colonię fieri voluerunt, per Principem Ferdinandum, Ducis Gulielmi Bauarię Dominatoris, fratrem: & dum Ferdinandus Coloniam cum suis peteret, Iesuitę exploratores egerūt, ne vel Ferdinandus, vel ipsius Panoplia intercipi possit. Sic maximus quidam Iesuitarum fautor, classicum canens, tuba seditionis, ad arma vocat Cæsaream Maiestatem, vt hanc luem ab Ecclesia Christi auertat, malumque est: Har-domesticum congrua seueritate, ne vniuersum Christianę Reipub. corpus ad extremum inficiatur, rescindat. Gladium enim iustitię diuinitus illi ad Ecclesię defensionem & vindictam malefactorum, esse traditum. Confessio- Accingatur itaq; (infert) gladio suo super femur, potentissimus Imperator, Hæreticos & Christiani nominis hostes perniciosissimos (Lutheranos intelligens) 1576. sub iugum mittat. Et vtilem hanc fore sanguinis profusionem profitetur. Quid enim pestiferum membrum in corpore? quid homo desperatus in Reipub. quid vr-

Andreas

Fabrizius

in lib. cu-

ius titulus

monia Au-

gustane

Confessio-

nis, &c.

reticos &

Christiani

nominis

hostes

perniciosis-

simos (Lutheranos intelligens) 1576.

sub iugum

mittat. Et

vtilem hanc

fore sangui-

nis profusio-

nem profite-

sus in vinea? quid lupus in ouili? quid proditor in castris? quid seditiosus in ciuitate? &c. Hæc sunt illius verba in epistola eius præliminari. Eundem fermè ad modum, haud minimus inter Iesuitas, Antonius Posseuinus scribit, in libello suo cui titulum fecit in Italico sermone *LI Soldato Christiano*: Cum Papa Pius V. Carolo nono Regi Franciæ milites mitteret. Vbi inter cætera (vt & supra monui) ponit: Nisi milites omnes Christianos seu Protestantés occidant: eos, patriam, vxores, liberos, omnem substantiam, atque adeo etiam fidem & salutem amissuros: & vocat illos, qui verbum Dei tuentur, sceleratos ministros, qui nihil aliud quærant, quàm corporis & animæ perditionem. Hæc sunt scripta, hæc sunt consilia Iesuiticorum Professorum, tum ad Imperatorem, tum ad reliquos Principes. In quibus Bestiæ illæ Romanæ & pultroni cattini conuicia rabiosa & calumnias mendacissimas contra homines innocentes, pietatis & pacis studiosissimos, euoluunt? Tanta crudelitas latet in Iesuitis hypocritis vestitu ouium circumeuntibus, & pietatem, humanitatem & pacem simulantibus & profitentibus. Est enim omnis Iesuita (vt & hypocrita) crudelis, vt qui ordinis sui auctorem habeat diabolum, ac Ignatium Loiolam sanguinarium & iniustum militem: qui ambo nihil aliud, quàm mendacia spargere, & homines occidere nouerunt. Dij talem à terris nostris auertite pestem.

Johann. 8.

6. Heluetij Catholici pro viribus bellum, contra confæderatos Lutheranos gerant, ne possint vicinis laborantibus opem ferre.

7. Eodem etiam tempore & Guisiani in regno Gallia Lutheranos trucident, & stirpem Regiam Borbonicæ familiæ extinguant.

8. Sabaudus Geneuam inuadat, quam ferro igniq; vastet, ne vlla extent in posterum vestigia: ruinas deinde in lacum Lemannum demergat.

9. Hoc factò, vires suas cum Heluetijs Catholicis coniungant, & reliquos confæderatos aboleant.

10. Guisiani & Sabaudus in Germaniam deinde irrumpant, & Episcoporum & Principum Catholicorum auxilij adiuti, Protestantés Principes & ciuitates euertant.

11. Guisiani ne pecunia ad tantas res destituantur, aurum omne & argentum templorum totius Gallia capiant, ea lege, vt confecto bello, de Lutheranorum bonis cum favore restituant.

12. Cardinales Gallia, Episcopi, Abbates, Priores, pecuniam habita ratione prouentuum, conferant in huius belli subsidium.

13. Ad hoc bellum, quasi contra Turcam gerendum, nomina dent Monachi, Sacerdotes & reliqui, qui per atatem & vires possunt.

Huius

Huius sanguinariæ conspirationis auctores principales esse Iesuitarum Superiores ac Prouinciales nihil addubito. Hi enim pro hypocritica sua crudelitate, & præmijs, quibus Papa eos auget amplissimis, hoc vnicum in quarto suo voto habent, quomodo Euangelica doctrina extinguatur: & Lutherani è medio tolli possint. Hoc enim Professorum inter Iesuitas proprium est, deliberare, quibus modis ruinæ Ecclesiæ Romanæ restaurari possint. Qua in arte hi Antichristi Occidentales satellites, Mahumetis Antichristi Orientalis propositum imitantur. Is enim dicere solebat. Deus misit Christum Iesum Nazarenum, vt omnia per verbum in pace occuparet: sed quia id bonis verbis obtinere nequiuit: misit me Deus, vt omnia bello & gladio subigerem, ac rebellantes trucidarem. Sic Iesuitæ, Mahumeti etiam in alijs multis rebus per quàm similes, initio veniunt, pietatem & pacem, nec non & diuinas reuelationes simulantes, sibi quæ nomen Iesu arrogantes, quasi nihil quàm salutem hominum & communem Reipub. ac Ecclesiæ tranquillitatem pacem quærant. Vbi autem animaduertunt, se dolis & malis artibus, scriptis blandis & consilijs fallacibus, id quod à Pontificè Romano in mandatis habent, consequi non posse: tunc in apertam vim, conspirationes sanguinarias, ac cædes iniustas prorumpunt. Imperatorem & Põtificiæ idolomania Sectatores sollicitantes, brachiumq; seculare inuocantes, vt arma capiant, & Christianos extinguant.

Non fabulam narro. Multas siquidem tribunicias ac Catilinas conciones, tum in Italia, tum in Bauaria ipsemet ab illis audiui. In quibus nihil aliud agunt, quàm vt crassis mendacijs Lutheranos corâ Principibus viris prægrauent, eos seditionis, rebellionis, conspirationis, & aliorum scelerum (quibus ipsimet à planta pedum, ad supremum vsq; capitis capillum, non aliter quàm putridus caseus foetidis vermibus, scaudent) insimulent: sicq; illos vt Pharisei Christum, in odium magnatum adducant. Cuius rei cum primis egregij artifices sunt Iesuitarum Concionatores Augustæ, Gregorius Rossephus, qui in Fuggerorû aulis nunquam cessat, Papicolarum animos, contra Euangelicos Christianos inflâmre. Monachij, Pater Conradus, qui omnia rectè dicta, facta & scripta Lutheranorum in malam partem rapit. Landspergæ, Iacobus Lutzius, qui nihil aliud nouit, quàm cõnitijs & dictarijs proscindere Christianum coetum. Quibus nulla ex parte cedit Georgius Schererus Viennensis, & alij quàm plurimi.

Quod etiam Iesuitarum consilia, scripta, facta & conciones apud

Q 3

non-

nonnullos mundi potentes effecerint: id Lutetia Parisiorum, imò tota ferme Gallia, Viena Vrbs Imperatoria sede clara, Gratum, Augusta Monachium, vt ceteras Prouincias taceam, magis deplorare, quàm commemorare solent: dū vident, Iesuitas quasi cimices & scorpiones Romanos longè lateq; magis magisq; serpere: suo veneno homines inficere, Euangelium de Iesu Christo opprimere: & pristinas pontificias idolomanias ac superstitiones, iam dudum virtute verbi diuini prostratas, quasi post limio reuocare: populo Christiano obtrudere: & ipsis resistentes ad ignem (vt olim profanæ Gentes Christianos ad Leones) trahere.

Sunt enim hi Professi, vbi inualuerunt, ipsis Ethnicis & Turcis deteriores & crudeliores. Etiam si enim initio aduentus sui multa Evangelicis Christianis polliceantur: mox quam primum eis, illos opprimendi occasio affulget, Magistratui inculcant: Lutheranis hæreticis (vt ipsi eos vocant) nullam esse seruandam fidem, sed ad ignem esse rapiendos: illorum bona vel confiscanda: vel spiritualibus voto paupertatis obstrictis distribuenda: vel in illorum omnimodam abolitionem conuertenda. Sic nimirum Iesuitæ, vi volunt compellere Christianos, vt rursus intrent in Ecclesiam Romanam. Quantò verò honestius Ethnicis? Qui etiam hosti datam fidem seruandam esse censent: At Iesuitæ, Imperatoriæ Maiestati, & multis Principibus Germanis (Deo tamen sit laus, quòd istorum malis suggestionibus, non locum dant) auctores sunt, vt fidem iuratam, & pacem Religioni nostræ in publicis totius Imperij comitijs ab omnibus ordinibus datam & confirmatam violent.

Hæcne furias, seditionum & motuum publicorum, ac turbationum Ecclesiæ, in medio Germaniæ, faces ferre æquum est? Reipublicæ & Ecclesiæ interest, ne improbi, scelerati, Diabolici Pontificis Legati, & seditionum auctores, impunè bellum ciuile concitare, Ecclesiam Filij Dei turbare, viduarum domos deuorare, & Imperij ordines inter se committere, publicam pacem & tranquillitatem perturbare, patriamq; dulcissimam prodere, omnia inturbare & euertere conentur. Cauete, caute, ô Illustrissimi ac optimi totius Germaniæ heroës, ne commune patriæ nostræ nauigium, quo omnes vehimur, ab istis proditoribus per-

Anno Do- foretur, aut euertatur: sicq; omnes cuiuscunq; sint ordinis, si Iesuitarum
mini 1583. consilij obsecundent, pessum cant.

antequam Audiui ipse Landspergæ GEORGIVM BADERVM Iesuitarum
irem Ro- per Bauariam prouincialem, & IACOBYM CRYSIVM nouitiorum Ie-
suitarum.

Iesuitarum Rectorē, nec non & alios, dicētes: Nulla nobis pax, nulla tutæ rerum possessio erit in Germania: quandiu nō curauerimus Augustanā Confessionē deleri, & Protestantes eius defensores trucidari & comburi. Illud enim hominum genus nō alia ratione, quàm ignis ardore emolli & dissolui potest. Quibus subiunxit Pater PETRVS ITALVS rerum Spiritualium Magister: Vtinam, inquit, is nostris etiam esset animus & Spiritus, qualem habuēre ij, qui Lutheranos Gallia expulerunt. Nisi consimilis in Germanos instituat laniena, nostra Societas inter ipsos tutæ esse nō poterit. Pater verò IACOBY LVTZIVS Landspergæ concionator addebat: Quid est, quòd nostri, Augustæ, tanta seueritate, iussu Pontificis, nouum Calendarium vrgent? Si potius curarent, milites conscribi, Confessionistas trucidari, Lutherana prædicabilia eijs Vrbe, Textorum domos & bona confiscari, tunc & Calendarium tutò recipi, & nostri ibi quietè viuere possent. Pertinaces enim Lutherani, non nisi morte emendantur. Hæc & similia inter se agitabant Iesuitæ.

Vtinam etiam esset, qui Iesuitas Augustanos & Colonienfes & Bauaricos cogeret in apertum producere literas & consilia, quibus hisce superioribus annis classicum in Christianos, Augustæ, Coloniz & in Bauaria degentes, cecinerunt: Obliti omnishonestatis, fidei & dextræ suæ, quam dant ijs, quibus cum versari volunt: brachia sua in nostro sanguine lauare cupientes. Certè re ipsa expertus sum: Iesuitas hypocritas esse omnium crudelissimos, dum sæpius illos audiui dicentes, si quando multos Lutheranorum in bellis trucidatos, per suorum literas cognouerant: Hodie sanguis Abelis vindicatus est: Hodie Dominus Sodomam & Gomorrhā visitauit, &c. Moxq; ad rosaria, ad statuas, & ad Missas concurrentes, B. Mariæ virgini egerunt gratias, quòd Filio suo IESV Christo talem indidisset animum, vt hostes Ecclesiæ Romanæ interimi pateretur. Sic Landspergenses Iesuitæ, cum Colonienfes illis scriberent, Fratrem Electoris & Archiepiscopi Gebhardi Trucksessi, à militibus traditum, Urbem captam & multos occisos esse: vna voce aiebāt omnes: Benedicamus Domino. Et se inuicem cohortati sunt, vt quisq; pro viribus oraret, quòd penitus & radicitus euellantur omnes, qui Romanæ Ecclesiæ resistent.

Cum ad Iesuitas Landspergenses per Noribergensem quendam hypocritam scriberetur, Illustrissimam Principem ac Dominam, D. Ursulam Dorotheam, &c. Illustrissimi Principis ac Domini, Domini Ludouici, Ducis Vuirtembergici, coniugem pientissimam defunctam
esse:

esse: & spem etiam esse, ipsum quoq; Principem ob nimium dolorem & luctum, quem ex coniugis carissimæ morte conceperit, mox eam subsecuturum, CHRISTOPHORVS ZIEGLERVS Stutgardianus, ingratus erga Patriam cuculus, dicebat: Si hoc fieret, omnia nostra consilia & omnes vires coniungere vellemus, vt ditione ista, Dux Ferdinandus Oenipontanus potiretur. Quia autem id sine gladio & sanguine fieri non posset, suafor essem, vt omnes Clerici & Deuoti, omnes Monachi & Canonici, & quicumq; per vires possent, concurrerent, & vno impetu Vuirtebergam inuaderent, resistentes contrucidarent, & sic illorum Tempia & Scholas nostri inhabitarent. Scio, inquit, alia ratione ipsos vinci, & ad obedientiam redigi non posse. Nam Vuirtenbergenfes in sua religione sunt rigidiores & pertinaciores, quàm vt promissis, vel minis, vel muneribus, vel scriptis, vel consilijs ad Romanæ Ecclesiæ subiectionem & obsequium pertrahi possint.

En tibi exemplar Mansuetudinis & Humilitatis Iesuiticæ. Et hi sunt ex ipsis Professi. Hisné tam pulcræ domus & ampla collegia, seu potius arces, Principum aulas ornatu superantes, ædificandæ? Hisné ciuitatum iura & priuilegia sunt emenda, vt Augustæ factum? Vel donanda, vt fit in alijs Germaniæ tractibus? Hisné Magnates, Patricij & Nobiliores eleemosynas conferant? Hisné suam iuuentutem patres Germani corrupendam tradant? Hisné ita liberum sit, per totam Germaniam vagari: dulcem patriam prodere: omnem veræ religionis doctrinam corrumpere: innumeros errores spargere: eosdemq; mordicus retinere: viq; armisq; defendere? quibus non sufficit crudelissimis suis consilijs & machinationibus in exitium nostrum Italos & Hispanos Papæ Romano addictos, & iuratos Germaniæ hostes, clàm sub religionis prætextu, dulci patriæ nostræ inducere & extrema moliri, nisi etiam Magistratibus nostris auctores sint, (qui tamen pleriq; & prudentiores & Dei obseruantiores sunt, quàm vt ipsis obtemperant) vt nos trucidant, & veram religionem euertant.

Ipsi Iesuitæ in Italia & Hispania ne vnum quidem (quem scire possunt) ferunt Christianum Euangelicum: sed mox vbi illum promissis & muneribus seducere nequeunt, ad domum inquisitioni hæreticæ prauitatis destinatam detrudunt: in qua miserè torquetur, virgis cæditur, fustibus verberatur, equuleis excarnificatur, fame necatur. Si quæ quàm mitissimè cum aliquo procedere volunt: eum mox examinant, & Lutheranum inuentum, ad ignem rapiunt: vt sic anima eius in curru igneo

igneo (vt loquitur Iesuita Hoffæus) ad inferos feratur. Et quidam Principes Germani, non vnum aut alterum, sed iam vltra mille Iesuitas intra suos terminos ferunt; quin etiam si videant damna, quæ Reipub. Ecclesiæ & Oeconomix inferunt, non tamen mouentur. Serius quàm par sit euigilaturi: septaq; quod dicitur, clausuri, vbi gregem lupus dissiparit & deuorarit.

Certè ex Græcensibus, ex multis ciuibus Monacensibus, ex Augustanis item sæpius hæc verba audiui: vtinam nunquam Iesuitas intromissemus. Satiùs fuisset nobis pro vno Iesuita centum alere Monachos. Illi enim corpore & anima nos perdent, & insuper mox omnia nostra bona inuadent: si illis, vt cœperunt ita impunè pergere licuerit. Monachi eleemosynis erant contenti, domi manebant: hi tota Monasteria, totas arces, multas viduarum domos, omnia templa, omnes scholas occupare volunt: neq; tamen his satiari possunt, sed causa sunt nouarum exactionum, quas principes subditis imponunt, ad templorum, scholarum & aularum Iesuiticarum ædificationem. Quæ tamen omnia ipsis absq; molestia concederemus, si modò nobis nostram religionem liberam relinquerent. Sed hoc miserandum est, quod dum illos nutrimus, & fructus nostrorum laborum cum ipsis communicamus, domibus cedimus, ipsos recipimus: illi tamen vbiq; nos persequuntur, mel in ore gerentes, auersi verò pungere quærentes: vnaq; manu panem, altera verò lapidem porrigentes. Quin & audire cogimur, nos amare Magistros sectarum, Hæresiarchas, seditiosos concionatores, esse hæreticos, rebelles ciues, patis & tranquillitatis publicæ interturbatores, ac proinde proscribendos ac comburendos. Certè metuimus eandem lanienam, quam Parrisienses Christiani sustinuerunt, nisi Dominus Deus Iesuitas interimat, & per Magistratum ac Ecclesiæ Nutricios Germania expellat. Iesuitis enim quiduis licet. Illorum est loqui: Quia Catholici; Filij obedientes & pacifici: quodcumq; hi dicunt & volunt, sanctum est. His pro arbitrio licet leges figere & refigere; interpretari, dispensare, abrogare pro tempore & re nata: Hi inter Germaniæ Principes, ante ipsorum fores securè & sine metu clamant: imò nihil aliud in ore habent perpetuò, nil aliud etiam crepant, aut subinde ingeminant, quàm Euangelicæ doctrinæ Tutores, Hæreticos esse, hisq; coram toto mundo, Christianissimos Germaniæ Principes & subditos eorum fideles traducunt. Et insuper brachium suum seculare (quod Iesuitæ interpretantur, Reges & Principes Pontificios, qui sceptri & coronarum suarum apices, opesq; omnes,

pro Pontifice Romano, sede Apostolica, & illorum immunitatibus profundere sint parati) in nos concitant & armant potentes, vt in nostrum exitium conspirent, & in nos, tanquam iuste diris Tridentini Concilii bulli anathematismis condemnatos, armis publicè sumptis sauiant, donec è medio tollant.

Hæc sunt Professorum Iesuiticorum studia, consilia & facta, quos rectius Germaniæ lupos, quàm Iesuitas dicimus, imò monstrum omnibus lupis efferatius, ferocius, rapacius: vt nesciam, an vnquam mundus aut viderit quid exitius, aut terra magis nociuum quid protulerit. Venit hoc Pontificum Romanorum monstrum; Angelica quidem facie ac aspectu primo desiderabili, habitu venusto, sermone dulci: sed os habet vastum, dentium seriem instar leonis, vulpino pectore, lupino ventre, & caudam habens Draconis venenosissimam: qua tertiam mundi partem attrahere, eamq; inficere ac iugulare intendit. Neque enim vt ceteræ bestia herbis sylvarum, & pecoribus campi, sed tantum humano cruore & sanguine, nec nisi Sanctorum & verè fidelium Christi nomen agnoscentium & Euangelicam veritatem contra Pontificia mendacia profitentium, satiari potest.

Papa Romanus cum nouo hoc suo infelici foetu nouaque creatura Deo pijsque inuisa, ceu cuculi sputo totum ferè orbem perlustrauit, omnia conspurcavit & miserè fecit. Et nisi à præsepibus Christianorum arceatur, metuendum est, ne Germanis quoque idem sint: quod locustæ, ranæ & Angelus percussor Aegyptijs fuerunt.

Christus IESVS, qui verum est Ecclesiæ caput, dominans in medio inimicorum suorum, misereatur nostri, atq; hanc pestem à terris nostris auertat, suumq; sacrosanctum nomen & syncerum Euangelium, contra illius monstri furem & rabiem, clementer defendat, Amen.

Et si verò superiora satis apertè demonstrant, Iesuitarum Professores reuera tales esse, quales viuus coloribus ipsos depinxi: tamen isti, semel verecundiæ fines transgressi, gnauiter sunt impudentes, & omnem veritatis candorem absterferunt: ita vt ista de ipsis reuelantes, dicentes & scribentes, calumniatores ac sycophantas appellare, imò ipsi apud Magistratus periculū creare soleant. Neq; enim tales haberi volunt, qui in perniciem Euangelicorum cōspirauerint, & speciali voto ad istam rem præ reliquis Clericis & Monachis, se Pontifici Romano adstrinxerint. Ideo, vt res tantò, magis pateat, non grauabor huc de verbo ad verbum quarti huius voti formam adscribere, quā decem primi huius Societatis Patres, su-

tres, supra nominati, Pontifici Romano, Paulo III. obtulerunt. Quam etiam Papa Iulius III. repetiuit & confirmauit. Ea ad verbum ita sonat.

Quicumq; in Societate nostra, quam IESV nomine insigniri cupimus, vult sub crucis vexillo Deo militare, & soli Domino atque Romano Pontifici, eius in terris Vicario, seruire, post solenne perpetue castitatis votum, proponat sibi in animo, se partem esse Societatis, ad hoc potissimum institutæ, vt ad profectum animarum in vita, & doctrina Christiana, ad fidei propagationem, per publicas predicationes & verbi Dei ministerium, spiritualia exercitia, & caritatis opera, & nominatim per puerorum ac rudium in Christianismo institutionem, ac Christi fidelium, in confessionibus audiendis, spiritualem consolationem præcipue intendat: curetq; primo Deum, deinde huius summi institutionis rationem, quæ via quadam est ad illum, semper ante oculos habere, & finem hunc sibi à Deo propositum totis viribus assequi. Vnus quisque tamen secundum gratiam, sibi à Spiritu sancto subministratam, vt vocationis suæ proprium gradum; ne quis forte Zelo utatur, sed non secundum scientiam. Cuius proprii cuiusq; gradus, iudicium & officium, discretio ac distributio tota sit in manu Præpositi seu Prælati, per nos eligendi, vt congruus ordo seruetur, in omni bene instituta communitate necessarius. Qui quidem Præpositus, de consilio sociorum, constitutiones ad constructionem huius propositi, nostro fini conducentes, in consilio, condendi auctoritatem habeat: maiori suffragiorum parte semper statuendi ius habente. Consilium verò statuatur esse in rebus quidem grauius, ac perpetuis, maior pars totius Societatis, quæ à Præposito commode vocari potuit: In leuioribus autem & temporaneis, omnes illi, quos in loco, vbi Præpositus noster residebit, præsentem esse contigerit. Iubendi autem ius totum, penes Præpositum erit.

Sciant omnes Socij, & non solum in primis professionis suæ foribus; sed quoad vixerint, quotidie animo voluant. Hanc Societatem vniuersam, & singulos, sub Sanctissimi Domini nostri Papæ, & aliorum Romanorum Pontificum successorum eius fidelis obedientia Deo militare. Et quamuis Euangelio doceamur, & fide orthodoxa cognoscamus, ac firmiter profiteamur, omnes Christi fideles Romano Pontifici, tanquam capiti, ac IESV CHRISTI vicario subesse: ad maiorem tamen nostræ Societatis humilitatem, ac perfectam vniuscuiusq; mortificationem, & voluntatum nostrarum abnegationem, summo opere conducere iudicauimus, singulos nos, ultra illud commune vinculum SPECIALI VOTO ASTRINGI: ITA VT QVICQVID MODERNVS ALII Romani Pontifices, pro tempore existentes, iusserint, ad profectum animarum & fidei propagationem pertinens, & ad quasq; prouincias nos mittere voluerit, sine vlla tergiversatione, aut excusatione, illico, quantum in nobis fuerit, exequi teneamur: siue miserit nos ad Turcas: siue ad quoscunq; alios infideles, etiam in

partibus, quas Indias vocant, existentes: siue ad quoscumq; hereticos, siue schismaticos, seu etiam ad quosuis fideles.

Quamobrem, qui ad nos accessuri sunt, antequam huic oneri humeros supponant, diu multumq; meditentur, an tantum pecunia spiritualis in bonis habebant, vt turrin hanc iuxta consilium dominicum, possint consummare, hoc est, an Spiritus sanctus, qui illos impellit, tantum illis gratia polliceatur, vt huius vocationis pondus, illo adiuuante, se laturos sperent. Et postquam, Domino inspirante, huic IESU Christi militie, nomen dederint, diu noctuq; succincti lumbos, & ad tam grandis debiti solutionem, prompti esse debebunt. Ne que autem possint esse inter nos Missionum ac Prouinciarum huiusmodi aut ambitio vel detrectatio: profiteantur singuli, se nunquam directe aut indirecte de huiusmodi missionibus, quidquam cum Romano Pontifice curatores: sed omnem hanc curam Deo & ipsi Pontifici, tanquam eius vicario, & Societatis preposito dimissuros. Qui quidem Prepositus sicut ceteri, etiam profiteatur, se nihil de sui metipsum missione, in alterutram partem, nisi de Societatis consilio, cum dicto Pontifice esse curaturum. Voeant singuli se in omnibus, que ad regula huius nostre obseruationem faciunt, obediens fore Societatis Preposito. Ille autem iubeat ea, que ad consecutionem propositi sibi à Deo & à societate, finis, cognouerit esse opportuna. In prelatione autem sua, benignitatis ac mansuetudinis, caritatisq; Christi, Petri, Pauliq; formula semper sit memor, & tam ipse, quam consilium ad normam hanc assidue aspectent: & nominatim commendatam habeant institutionem puerorum, ac rudium in Christiana doctrina, decem preceptorum, atq; aliorum similium rudimentorum: quacumq; secundum circumstantias personarum, locorum ac temporum, illis congrua videbuntur. Est enim maxime necessarium circa prouidentiam huius rei, diligenter Prepositum, & consilium inuigilare: cum & in proximis edificium fidei, sine fundamento non possit consurgere, & in nostris periculum sit, ne vt quisq; erit Doctior, ita prouinciam hanc, tanquam primo aspectu minus speciosam, forsitan detrectare, conetur: cum tamen reuera nulla sit fructuosior, vel proximis ad edificationem, vel nostris ad caritatis & humilitatis officia simul exercenda. Subditi vero tum propter ingentes ordinis utilitates, tum propter nunquam satis laudatum humilitatis assiduam exercitium, Preposito in omnibus ad institutum Societatis pertinentibus parere semper teneantur, & in illo Christum, veluti presentem agnoscant, & quantum decet, venerentur. Cum autem experti fuerimus, iucundiores, puriores & ad proximi edificationem aptiores esse vitam, ab omni auaritia contagione quam remotissimam, & Evangelice paupertati quam simillimam: cumq; sciamus, Dominum nostrum Iesum Christum, seruus suis regnum Dei solum inquirentibus necessaria ad victum & vestitum esse subministraturum, voeant singuli & vniuersi, perpetuam paupertatem, declarantes quod non solum priuatim, sed etiam communiter possint pro Societatis sustentatione,

tionem, aut vsu, ad bona aliqua stabilia, aut ad prouentus seu introitus aliquos, ius aliquod ciuile acquirere, sed sint contenti vsu tantum rerum, sibi donatarum, ad necessaria sibi comparanda, recipere. Possint tamen habere in Vniuersitatibus collegium, seu à Iesuitis collegia habentia redditus, census seu possessiones, vsibus & necessarijs studentium applicandas, retenta penes Prepositum & Societatem omnimoda gubernatione, seu Superintendentia, supra dicta collegia, & predictos studentes, quoad gubernatoris, seu gubernatorum, ac studentium electionem ac eorundem admissionem, emissionem, receptionem, exclusionem, statutorum ordinationem, circa studentium instructionem, eruditionem, adificationem ac correctionem, victus vestitusque eis administrandi modum, atq; aliam omnimodam gubernationem, regimen & curam. Sic tamen vt neq; Studentes, dictis bonis abuti, neq; Societas in proprios vsus couertere possit, sed studentium necessitati subuenire. Qui quidem, post cognitum in spiritu & literis eorum profectum, & post sufficientem probationem, in Societatem nostram admitti possunt. Socij omnes, quicumq; in sacris fuerint, quamuis beneficia Ecclesiastica, aut eorum redditus non habeant: teneantur tamen singuli priuatim ac particulariter, & communiter, ad dicendum officium, secundum Ecclesie ritum.

Hac sunt, que sub prefati, Domini nostri Pauli, & sedis Apostolica beneplacito de nostra professione, typo quodam explicare potuimus. Quod nunc fecimus, vt summam sumptione hac informaremus tum illos, qui nos de nostro vita instituto interrogant: tum etiam posteros nostros, si quos, Deo volente, imitatores vnquam habebimus huius vite. Quam cum multas magnasq; habere difficultates fuerimus experti, opportunum iudicauimus etiam statuere, ne quis in hac Societate recipiatur, nisi diu ac diligentissime fuerit probatus: cum prudens in Christo, & vel doctrina, seu vita Christiana puritate apparuerit conspicuus: tunc demum admittatur ad Iesu Christi militiam, qui tenuibus captis nostris fauere dignetur ad gloriam Dei Patris, cui soli sit semper deus & honor in secula. Amen.

Hanc formulam, ceu pium, sanctum ac Spiritualem profectum, Apostolica auctoritate, ex certa scientia approbavit, confirmavit & benedixit, ac perpetua firmitatis munimine roborauit: ac sub sancte sedis Apostolica protectione suscepit. Paulus 111. Anno Domini 1540. Quinto Calend. Octob. pontificatus sui anno sexto.

Hanc Bullam, in qua Societatis IESU vota simplicia, & Specialia, nec non & studia & vocatio illorum continentur, cum mihi Romae legendam & ponderandam traderet, sperans me subscripturum, Pater TVRRANVS, quem alij Torrensem vocant (qui proximis superioribus annis linguam suam venenatam in Antonium Sadaelem acuit) eam cum viderem totam esse Pontificiam: verbis quidem pulcris ornatam, sed rebus impijs scatentem: & in rei veritate aliud verbis pollicentem, aliud

factis præstantem sicq; ad seducendum homines, simplicioribusq; imponendum instructissimam esse, illam Romæ inter amphiteatri rudera (ad umbram ob nimium Solis ardorem me conferens) *κατὰ τὴν ἀντιστροφήν* in hanc propemodum conuerti formam. Quam, licet aliqua ex parte rudem, & in quibusdam denuò mutatam, subiungere libet, dubio procul Lectori non penitus ingratam.

Quicunq; in noua hac Societate, ab Ignatio Loiola Hispano, primum quidem milite profano, inde verò ad superstitionem vsq; religioso, doctrinæ à Martino Lutero ex Prophetarum & Apostolorum oraculis prolata, propriè opposita, locum habere, & sub protectione, tutela ac gratia Sanctissimi Patris ac Præfulis Papæ Romani contra illos militare cupit, is sequentia nôrit, & intra animum suum accuratè perpendat.

Sectam hanc licet nuper natam, quo nomine etiam secundum receptam Romanæ Ecclesiæ cōsuetudinem postremum inter reliquorum Monachorum examina locum habitura erat: tamen vt eam Loiola supra reliquos Monachorum ordines eueheret, eiq; apud omnes maximam auctoritatem & existimationem, quasi non ab hominibus inuenta; sed à Deo ipso introducta esset, conciliaret, eam non à primo regularum nostrarum inuentore, vel Iohannitas, vel Petrinus, vel Carassitas, vel Quietinos: Nam Anno Domini 1523. Episcopus à Quietè, Gioan Petrus Carassa, *καὶ ἰωάννης* quandam, huius ordinis dedit, eiusq; regulas factus Papa, & dictus PAVLVS III. QUIETINAS dixit, easq; cœu omnium aliarum regularum apices & perfectionem summam Bullis confirmauit) nec à se eius æmulatore, vel Ignatianos, vel Loiolitas, vel Biscoitas: neq; etiam ab huius patria Guipozitas: sed à IESV DEI filio denominare voluit. Dulce enim nomen IESV & omnibus gratum. Sic ergo eò pluribus se imponere: & sub saluifico hoc nomine eò commodius ipsum Iesum (sicut Herodes prætextu adorationis: Iudas osculo: Pilatus manuum lotionem & Euangelium ipsius persequi: venenumq; suum simpliciorum & minus sibi à Pseudeprophetis cauentium, animis affundere, eosq; inficere & corrumpere se posse iudicauit.

Ne quis autem suspicaretur, illum ex arrogantia sibi suisq; nomen IESV rapuisse, finxit (vt & Mahumetes Turcarum Sator, & Pelargus Anabaptistarum inuentor fecere) diuina colloquia, cœlestes *ἐκστάσεις*, nec non & Angelorum apparitiones, quibus ab ipso Dei filio, & beatissima ipsius Matre semper virgine Maria edoctus, suos socios & illorū *κοινωνία*, Societa-

Societatem seu compagiā di Giesu, vocarit. Licet autem verè Diabolus sit illorum Pater: (vt mendacia eorum pontificia, & homicidia papalia *Ioh. 8.* demonstrant) non tamen ita deformis esse vult in suis ministris, vt diaboli natiua species cognosci possit: sed mundus & candidus, imò Angelus lucis videri vult. Vnde omnia, quibus ipsius schiaui & mancipia occupantur, scilicet nomen, dicta & facta, sic proponit, vt ea ornet, simulata quadā imitatione IESV, mundi Saluatoris, & ipsius veritatis. Sic primos suos decem patres, ad imitationem IESV CHRISTI, Apostolos vocauit. Et Bobadilla ait: Nos imitatores Iesu sumus.

Verum pari fide & conscientia tum Iesu tum eius Apostolorum, tum etiam imitatorum CHRISTI nominibus vtuntur. Verus Christi imitator est: qui vocem Christi audit, suam crucem tollit: ac cum pedibus fidei, spei & caritatis sequitur. Sic Paulus dicit: Imitatores mei estote, sicut ego Christi *1. Cor. 11.* Quomodo autem tum ipsius tum Christi imitatores fiamus, docet Thessalonicenses, inquiens: Vos imitatores nostri facti fuistis & Domini, recepto sermone cum oppressione multa, cum gaudio Spiritus sancti. Recipientes ergo sermonem Christi & Apostolorum; hi verè sunt Apostolici viri, & Domini discipuli. Recipiunt autem sermonem, qui ei credunt, omnem fiduciam in eius promissis collocant, vitam suam ad illius præscriptum componunt, omniaque aduersa pro nomine Domini subire non horrent, quæ ipse Dominus & Apostoli eius subierunt. Quia autem nos Iesuitæ, *ἀντιμεινόμενοι* Christo *ἐν διαμάχῃ*, *2. Thess. 2.* socij demoniorum, & fratres *τῶν ἀνομιῶν καὶ τῶν ἀνῶν*, horremus ab omnibus ijs, quæ Christus suo in Enangelio & fecit & docuit: neq; ipsius promissis fidimus: neque vitam nostram ad eam normam Decalogi, quam ipse explicando commonstrauit componimus: sed perfectionis nostræ regulas à Paulo III. & Ignatio Loiola nostro traditas, non aliter quàm si à Christo tradita & ab Apostolis scripto mandata essent, sequimur: verbum autem Dei, cœu literam mortuam, ac nasum cereum, imò quasi officinam hæreticorum & materiam litis (sic enim docuerunt nos Patres nostri Colonienfes) negligimus, ridemus, persequimur. Annon egregij & insignes IESV & Apostolorum eius imitatores sumus? an non perconcinne nomen Iesu nobis ipsis sumpsimus?

Quamobrem quicunque vult sub voluptatis, Veneris, Bacchi, Cererisq; vexillo, Beelzebubo diabolorum Principi militare, is intendat & curet: primò, vt ante omnia Baptismum, in quo nomen Christo (quem nos Luciferiani cane & angue peius odimus, ideoq; eius calcaneum semper

Gen. 3.
Act. 9.

per mordemus, illumq; in membris suis persequimur) dedit, & ipsum creatorem suum abneget; periurus, fœdifragus & apostata fiat: & soli Satanarum agmini, atque Romano Pontifici, diabolorum omnium in terris vicario, seruiat seq; mœcipet, post susceptum impurum, nunquam seruandi cœlibatus; sed in omni genere fornicationis, adulterij, scortationis, stupri, raptus, concubinatus, incestus & Sodomix, more Romanorum Epicuri de grege porcorum, volutandi votum. Deinde proponat sibi in animo, se verum, viuum, natium, *γνήσιον* seu germanum & perfectissimum esse membrum nostræ Calicuticæ Societatis, ad hoc potissimum instituta, vt ad synceræ fidei & Christianæ extirpationem & animarum seductionem, in doctrina & vita Antichristiana, magia & idololatria Romana multiplici, per conciones pontificias seu idololatricas, per inanem Scholasticorum Philosophiam: per deliria Thomistarum, per somnia Scotistarum; per speculationes Monachorum: per phantasias Clericorum: per canones conciliabulorum: per bullas & indulgentias Papæ: per traditiones Romanæ Ecclesiæ, ipsi Dei verbo præferendas, & verbi diuini neglectum & contemptum: per diabolica, carnalia, hypocritica, pharisaica & idololatria exercitia, & impietatis ac immisericordiæ opera, & nominatim per puerorum ac rudium corruptionem, seductionem & in Antichristianismo institutionem, ac Antichristi fidelium, in conscientiarum carnificinis, per auricularem confessionem, ad animarum interitum & desperationem, instituendis præcipuè, quasi proprium suum *ἑρπετ*, ac spartam sibi ab Antichristo Romano demadatam, intendat & ornet.

1. Tim. 4.

Nisi enim in hac nostra dæmoniorum Societate hoc diligenter curauerimus (quod ante nos etiam Eccius in Germaniam suasit) vt iuentus per Canisij nostri Catechismum (quem rectè Antichristianæ doctrinæ epitomen dicimus) & per nostram Matæologiam ac fabulas seducatur: nunquam Germanos, in fidei suæ professione constantes, vel nostræ Societati addictos reddere, vel Pontificis Romani, Dei & patris nostri regno ac tyrannidi, rursus subijcere poterimus. Seniores enim Germanorum constantiores sunt, & in fide sua Euangelica certiora fundamenta habent, quàm vt nostris siue minis siue promissis, traditionibus certis & canonibus dubijs, à veritate sua dimoueri queant. Quamobrem si rectè Pontificis nostri mandata exequi & nos gratos ipsi exhibere voluerimus: non est, quòd in scholis vel templis Inuentutem in syncero Dei verbo, aut puriore Philosophia erudiamus, & pios faciamus: sed
in hoc

in hoc inuigilemus omnes, vt illorum animis Euangeliorum existimatio eximatur, & Pontificiorum decretorum obseruatio inseratur. Neq; enim scholæ, templa, domus & collegia nostra in hoc ædificata sunt, vt Iesum syncerè in illis prædicemus, seu saniores in ipsis Philosophiam tradamus: sed vt Inuentutem ab illis abstrahamus, & ad pontificium regnum, vel ad nostram societatem deducamus. Hoc est nostrarum scholarum institutum. Non obstante eo, quòd nomen nostrum profiteatur, nos Iesum docturos: & nos polliceamur in illis literis, quas ianuis nostrarum scholarum affigimus, nos nihil quàm veritatem tradituros. Sic namq; cautè nos facere oportet, ne vngues nostri conspiciantur, & nasuti Germani fucum & fraudes nostras, cum Societatis nostræ detrimento olfacciant. Sicuti in inferiori Germania nostris accidit.

His fundamentis iactis, taliq; animo concepto, curet primò quisque nostrum non IESUM, quem ingrediendo nostram Societatem abnegauit; Non verbum eius, quod nec legat, nec alijs legendum permittat: Sed Pontificem Romanum ac nostros superiores. Hi enim sunt Dij, ac Domini nostri, qui nos ex Ægypto & duris huius mundi laboribus, ad terram Canaan, Societatem & Collegia nostra, lacte, melle, omnibus voluptatibus & delicijs, à mundo & secularibus hominibus absconditis, fluentia introduxerunt. Deinde etiam obseruet, summi instituti nostri rationem (quæ via quædam est, ad Diaboli vicarium Pontificem Romanum) semper ante oculos habere, & finem sibi ab Antichristo propositum totis viribus assequi: vnus quisq; tamen, secundum *παροργία* & nequitias, sibi à Spiritu immundo subministratas, vt vocationis Pontificæ proprium gradum: ne quis fortè zelo vtatur secundum scientiam. Cuius proprii cuiusq; gradus, iudicium & seruitium, discretio & distributio tota sit: non in Dei potestate, vel piorum dispositione (hi enim nihil ad nos, quia antequam nos eramus, illi à Pontificum Romanorum concilijs sunt diris anathematismis damnati) sed in sanguinaria manu Præpositi seu Prælati, imò Pilati, per Satanam & Nos eius seruos, eligendi, vt congruus & condignus ordo, aut debita & nostræ Societati conueniens *ἀτάξια* (inter *τάξις* enim & *ἀτάξια*, nō statuimus differentiam magnam) instituatur & seruetur: tanquam res, in nostra ex Satanæ inspiratione instituta communiōne, valde necessaria. Qui quidem Præpositus noster, instar Dei colendus, de consociorum omni fraude & dolo refertorū consilio, constitutiones antichristianas, ad constructionem huius propositi, nostro fini (qui est homines seducere & perdere) cōducentes,

in consilio condendi auctoritatem habeat: maiori suffragiorum (semper enim inter nos, & maiorum auctoritas, & plurium suffragia, licet impia essent, plus valere debent, quàm subditorum pietas, vel vnus veritas) parte semper statuendi ius habente. Consilium verò in rebus grauibz (id est, quando deliberatur, quomodo Antichristiani regni rudera ac ruina restaurari, & nostra Societas augeri & ditari: Christi autè regnum aboleri, & Euangelici omnes deleri, possint) intelligatur esse maior pars Societatis nostræ, quæ quidem à Pilato (scribere volebam Prælato) nostro commodè vocari poterit, aduersus Christum & Ecclesiam eius. Hoc consilium seu Synedrion, nobis hodiè dicitur Congregatio. Ad quam nostri Primores ex omnibus mundi plagis, in quibus nostri habitant, vocati conueniant, hi in equis, illi in curribus, secumq; afferant Romam, aurum & argentum, à Germanis & alijs populis ablatum: certiore etiam faciant Generalem suum, & hic Pontificem, quid quantumuè Pontificium Regnum tum alibi, tum maximè in Germania proficiat: qui sint Romanæ Ecclesiæ hostes: qui fautores: vt hi præmijs ornari, illi pœnis affici & excommunicari possint. In qua congregatione nostra, quæ singulis annis conscribitur, potissimum agatur de Pontificis Romani & Apostolicæ verius Apostolicæ sedis stabilimento: de Societatis nostræ incremento: ac de Lutheranorum prodicione & abolitione. His, qui hoc sine conueniunt, atq; hæc totis viribus agunt, Pontifex noster, Dominus Dominorum, nec Deus nec homo, sed ἀνδραποδιὰ βολὴς magnas ac plenarias concedet omnium peccatorum indulgentias: ne teneantur vlli virtutum studere, nec in æternum saluari. Communicabit etiam illis rosaria consecrata, grana, benedicta, nec non & alias ligneas, lapideas, plumbeas, ferreas, cupreas, stanneas, equinas & mulinas reliquias: quas consiliarij ac negociatores nostri (dulce enim lucrum ex re quauis) stolidis ac credulis Germanis, pro gemmis, auro & argento vendent: & osculanda ac adoranda prostituent. Sic ergo nostri cum saluo conductu, & benedictione Pontificali per signum crucis accepta, ad Germaniam reuersi, nunquam non cauponizent Dei verbum: & vt Iesuitas decet, nomen quidem Iesu in ore & in parietibus domorum, scolarum & templorum depictum habeant, eius etiam crucem in baretis suis formatam portent: ipsum autem Saluatorem, nec purè nec ex corde prædicent, sed in omnibus, & quæ sunt Pontificis Romani, & quæ sua sunt querant, atq; hominibus placere studeant. Simulatio enim, auaritia & adulatio nostram Societatem ornant, augent, ditant, & mundi prudentibus commen-

2. Cor. 2.

commendant. Afferent itaq; secum in Germaniam, ex illa nostra congregatione & diuitibus nundinis, egregia rosariorum ac granorum à Papa nostro hyperphysicè consecratorum, donaria & munera, præsertim hoc inter reliqua omnium præstantissimum: Nimirum:

Indulgentias concessas à Gregorio XIII. Coronis Patrum nostrorum pro Germania, dum à congregatione generali proficiscerentur; Anno Domini 1573. die 27. Iunij, hæc promittentes.

1. Qui consuetudinem habet ter in hebdomada, coronam vel Rosarium dicendi, is quotiescunq; Rosarium dixerit, lucratur 200. dies Indulgentiarum, in festis verò 300.
2. Si autem dixerit pro defunctis, per modum suffragij, lucratur omnes indulgentias, quas illi lucrari solent, qui visitant loca Sancta Romæ, & in hora mortis post perceptionem Sacramentorum Ecclesiæ, dicendo nomen IESVS, ore vel corde, indulgentiam plenariam, & remissionem omnium peccatorum.
3. Qui in mense semel solet communicare, & in hebdomada ter coronam dicere, poterit sibi eligere 4. dies in anno, in quibus lucratur pœnitentiam plenariam, & quoties communicat, 101. dies indulgentiarum.
4. Qui ter recitare solet Rosarium, lucratur omnibus festiuitatibus B. Virginis, singulis diebus Dominicis, & omnibus diebus hebdomadæ Sanctæ, omnes indulgentias concessas, omnibus templis Romæ, siue sint intra, siue sint extra muros.
5. Qui habuerit consuetudinem semper vesperi conscientiam examinandi, & pœnituerit de erratis, & veniam à Deo petierit, cum vero proposito, tempore ab Ecclesia statuto, confitendi, lucratur vnum annum indulgentias, omni vespere, quo se prædicto modo examinauerit.
6. Seruans supra dictum modum, singulis diebus totius anni, quibus dixerit coronam vel Rosarium orando pro reductione hereticorum & Ecclesiæ augmento, lucratur omnes indulgentias, & stationes, quæ illo die, in quocunq; templo vrbs Romæ sunt, siue illud sit intra siue extra muros.
7. Et vltimò, si quis granum apponat coronæ non benedictæ, habebit illa corona eas indulgentias.

Pro his tantis spiritualibus donis, quæ ex thesauro meriti Sanctorum, per Pontificem Romanum canonizatorum & in cœlis collocatorum (quorum tamen animæ fortassis in inferno sunt positæ) sunt deprompta, magnum fuerit, si nos corporalia beneficia, aurum & argentum, ab ipsis vicissim recipimus? Cur enim non liceret nobis sanctorum meritâ (et si ea Iesaias panno menstruata confert, & Paulus *πύλαρα* nominat) vendere? cùm secundum nostrum Prophetam omnia venalia habeamus, si modò spes lucri aliqua affulgeat.

Venalia nobis

Templa, Sacerdotes, altaria, sacra, corona,

Ignes, thura, preces, cœlum est venale Deusq.

Neque curemus, quod alius quispiam de nostris cecinit.

Vendit & cœlum Romanus & astra Sacerdos:

Ad Stygias igitur cogitur ire domos.

Quin bullis & indulgentiis laudemus venales, quas volumus extrudere merces. Videat id Christus de cœlo: Quid tum? tamen metu Papæ, à quo plenariam negociandi & cauponandi verbum Dei accepimus potestatem, contrahiscere non audebit. Eò quòd Papa etiam cœlestibus imperet, & faciat in cœlo & terra quod vult. Qui etiam regna mundi suis adoratoribus gratuito diuidit: & quibus vult, eadem aufert. Et hæc sunt grauiora & perpetua Societatis nostræ negotia, in quibus à nutu Papæ & Generalis, nostri dependeant, prout in congregationibus nostris ipsis præscribitur.

In leuioribus autem, hoc est, in verbo Dei negocijs, & temporaneis, omnes ij, quos in loco, vbi Præpositus noster residebit, præsentem esse cōtigerit, quod ad incrementum Societatis facere videtur, decernant. Duntaxat diligenter attendant, ne Laicis, vel suspitione hæreseos notatis, Bibliorum lectio permittatur, ne fortè ex verbi Dei præscripto nos hypocritæ, mendacij & vanitatis redarguere præsumant. Nostri autem in omnibus Præposito nostro obediant: utpote penes quem omne ius est, iubendi omne illud, quod fidem Christianam impedit, bonos mores corrumpit, & *πρώταις* Pontificiam promouet: & prauos mores introducit. Cuius rei instructissimum habemus gazophylacium, regulas nostras: quæ omnem hypocrisis & superstitionis rationem perfectè docent.

Præterea sciant omnes Socij nostri, iurati Euangelicæ veritatis hostes, & nō solum in primis Professionis suæ (qua sese Papæ & toti dæmoniorum societati in mancipia tradunt) foribus, sed quoad vixerint, quotidie

tidie animo voluant; Societatem hanc vniuersam, Generalem, Assistentes, Præpositores, Visitatores, Prouinciales, Rectores, Ministros, Coadiutores formatos, & in genere omnes nos Epicuri de grege porcos, non Deo, sed sub scelestissimi & immundissimi diabolorum diaboli, Patroni nostri, Papæ Romani, & aliorum Romanorum Antichristianorum, siue hæreticorum & perditorum, siue Gentilium & Barbarorum, successorum eius patrocinio, impiæ obedientiæ voto, ipsi Diabolo militare. Et quamuis contra Euangelium statuamus, & fide hæretica, ab ipsis Pontificibus Romanis inuēta, firmiter in nomine Satanæ profiteamur: omnes fideles Romano Pontifici tanquā capiti subesse: ad maiorem tamen nostræ Societatis gloriam, commodiorem acquirendarum opum facilitatem, & Societatis nostræ augmentum ac conseruationem, summopere conducere iudicauimus, ad opprimendam nominis Iesu gloriam, extirpandam Euangelicam doctrinam, & fundamenta Ecclesiæ Lutheranorum euertenda, denique cuncta Pontificis nostri iugo subiicienda, singulos nos, egregiè in omni fallaciarum & fraudum genere instructos, vltra illud cōmune vinculum, quo nos, ut reliqui Monachi, in obsequium Antichristi tradidimus, speciali voto, quod Professionis est, astringi. Ita ut *QUICQUID* (siue illud sit Dei mandatis contrarium, siue conforme, imò vbi quàm maximè veritati Euangelicæ repugnaret, ibi nos eò promptiores futuri sumus) *MODERNVS* & alij Romani Pontifices, Satanæ, pro tempore, in hoc mundo, per ipsius grandipotentiam & operationem, vicarij existentes, illic verò in æternum nobiscum pereuntes, iusserint (sicuti illis, quicquid libet & iubet, iubere licet, utpote quorum volo & iubeo, est ipsum ius & ratio) ad perditionem animarum, & fidei Christianæ extirpationem: Pontificiæ verò idolomania propagationem pertinens, & ad quasunque prouincias nos mittere voluerit, fermento humanarum traditionum inficiendas, sine vlla tergiuersatione, siue iustum præceperit, siue iniustum: aut excusatione, siue honestum siue inhonestum iusserit: quantum in nobis est; ceu ipsa Dei iussa & oracula exequi teneamur. Siue miserit nos (quod tamen ne facile fiat, sedulò præcauemus: quia fratrum quoque gratia rara est) ad fratres nostros Turcas, cum quibus Iesu Christi nomen, personam & officium ridemus, factisque negamus: siue ad quoscunque nostri similes infideles, etiam in partibus, quas Indias vocant, (quò inde eò commodiùs mendacia Pontificia spargere, nobisq; falsa miracula affingere possimus, nec tamen quisquam ob nimiam distantiam, vtrum vera aut falsa scribamur, deprehendere possit)

fit: vt Epistolæ Indicæ à nobis typis commissæ declarant) existentes: siue ad quoscunque nostros hæreticos, siue schismaticos & infideles, qui ex nostris ossibus orti sunt, & intra Ecclesiæ Romanæ gremium fouentur; seu etiam ad quosuis fideles. Non quidem vt ab his veritatem discamus, nōsve vnā cum ipsis in Christi obsequium demus: sed vt omnibus dolis & fraudibus, artibus & fallacijs, deceptione & impostura, promissionibus & minis, vi & tyrannide, signis & prodigijs illos ab agnita veritate abstrahere, pontificiæ pietati subiugare, obediētes recipere, Christum abnegantes promouere conemur: contradicentes verò brachio seculari prodi, illorum bona confiscari, ipsos in exilium eijci vel occidi & comburi curemur. In hoc enim nos Deo nostro Pontifici Romano gratum cultum præstamus. Quamobrem qui ad hanc tetrarum dæmoniorum, mendacium, homicidarum, crudelium hypocritarum, superstitionum Phariseorum, circumforaneorum, Meretricis magicæ amatorum, Epicuri de grege porcorum, Legis diuinæ perturbatorum, conscientiarum carnificum, Cardinalium Licetorum, Episcoporum adulatorum, Christum de nouo crucifigentium, Euangelij corruptorum, atrocissimorum Dei hostium, pertinacium & obstinatarum Bestiarum, pestium Germaniæ, *εἰς τὴν οὐρανὴν*, mortem & victoriam Christi inanem reddentium, obscurantium Sacramenta eius, & verum ipsorum vsum tollentium, ac noua instituentium, abnegantium & blasphemantium Dominum nostrum Iesum Christum cum omnibus promissionibus & beneficijs eius: qui, inquam, ad hanc colluuiem serpentinam, Esauiticam, Iebusæam, ac Philistæam accessuri sunt, antequam huic malorum agmini nomina sua dent, eorumq; oneri humeros supponant: eos oportet, prius omnem pietatem exuere, erga Deum & homines, Christum abnegare, verbum Euangelij conspurcare, Sacramenta Dei violare, Christi sanguinem & beneficia eius proculcare, parentes calcare, magistratum aspernari, omnes amicos deferere, studia veræ Theologiæ & Sobriæ Philosophiæ relinquere, atque adeo colloquia cum omnibus secularibus abiurare: atque hoc vnum diu multumq; meditari: an tantum pecuniæ Pontificiæ & auxiliij Satanici, in bonis Mammonæ sui habeat, vt turrim hanc Babylonicam (in quam Bestia seu meretrix nostra Romana siue Papa, ab ira Dei fugere conatur) iuxta inspirationem Satanæ, inuentum Loiolæ & approbationem ipsius Pontificis, possit consummare: Hoc est, vt magis disertè dicam: anne Spiritus immundus, qui illum ad hanc Professionem impellit, tantum illi audaciæ & virium polliceatur, vt huius voca-

tionis

tionis pondus, illo astante & adiuvante, se sufferre posse speret. Nihil enim absq; Satanæ auxilio nos Iesuitæ possumus, vt nec Magi absq; illius ope & consilio quicquam adoriuntur. Si ergo hanc Babylonicam turrim & Romanam sedem sartam tectam conseruare cupimus: ante omnia opera danda est, vt ne fortem huius atrij custodem amittamus, nec ab eo deficiamus: quicquid alij sentiāt. Hic enim dat nobis omnia regna mundi, quibus Euangelicorum quorundam corda corrumpere & seducere possumus: his fruamur in pace, quis scit (sicuti ex nonnullorum Pontificum nostratium sententia loqui possumus) an anima sit immortalis, vel vtrum alia vita post hanc restet. Ideo nos circumeamus vt Leones (quod à vocatione nostra non est alienum, quia Loiolitæ, à Loiola nostro dici possumus) & quæramus quos quorumve bona deuoremus.

Postquam igitur Domino & Principe huius mundi inspirante, huic Antichristi & dæmoniorum Societati, nomen dederint nostri, ac Christum in cuius iura in Baptismo iurānt abnegauerint: Satanam & opera eius, quibus abrenunciauerant, receperint: seque vt morigeros filios Satanæ, & fideles seruos tenebrarum decuerit, in omni iniquitate strenuos præbuerint: diu noctuq; succincti lumbos armis iniustitiæ, ad tam grandis debiti, quo Satanæ & vicario eius Papæ sunt obstricti, solutionem prompti esse debebunt.

Ne autem quæ possit esse inter nos missionum ac prouinciarum huiusmodi, ad seductionem Christianorum & Euangelij oppressionem instructissimam, aut ambitio, (ad quam omnes ceu terra ad suum centrum Naturā ferimur) aut detrectatio (quæ non metuenda est: cum maiori desiderio occidendi & deuorandi Euangelicos, quam lupi famelici ouem, inhiemus: nisi quando vel longa itinera, vel magna pericula, vel multi labores aut aliquæ asperitates, & rerum inopiæ subeundæ & ferendæ sunt) profiteantur singuli, se cum Deo nunquam directè vel indirectè hac de re acturos: nunquam vocati per pium Magistratum ecclesiasticum vel politicum, comparituros, aut passuros, vt nullo vel pietatis, vel religionis argumento, ab huiusmodi missionibus abducantur. Quæ in hunc finem institutæ sunt, vt pij Germaniæ Principes, apud Pontificem Romanum, Deum & Regem nostrum (sicut Christus Dominus illorum Patronus, coram Hanna, Caiapha: Pilato & Herode) prodantur: Subditi illorum expilentur & occidantur: Euangelica doctrina in auribus nostris foedissima hæresis, & Lutherana secta nobis abominanda, aboleatur: Etiuuentus Germana, per nostros seducta, tantum odium

odium in suos parentes concipiat, vt instar cuculorum in eos, qui ipsos genuerant, fouerant, nutrierant, educarant, seruiant, eos occidant & deuorent. Omnes ergo curent, vt totam istam rem liberrimo Romani Pontificis arbitrio committat: ita vt cum illo ea de re ne minimum quidem consultent, multò minus tergiuersentur, sed quando ipse vult, impetum in Christianos faciant, quicquid siue Deus in verbo suo statuatur, siue iustitia iubeat. Quia solus Pontifex noster, optimus in nequitia inuenienda: maximus in tyrannide exequenda, in serinio pectoris sui videt & nouit, quando in Christianorum pernitiem emittendi simus. Nisi fortè sanguinaria ipsius consilia nostri Præpositi & Superiores acuire velint, sicut certè multa & varia suppeditare nouerunt. Horum enim est Pontifici astare, & consulere aduersus Christum & membra eius. Ideoq; in missionibus suis nihil agat ex Dei mandato, nihil ex iustitia, nihil ex fide, nihil ex æquitate: sed omnia & singula, summa vi, summa iniuria, summo dolo, summa violentia, secundum tamen Papæ decreta & Generalis nostri placita. Hi enim sunt nostra capita, nostri principes. His in omnibus obediamus, etiam si nos secum ad inferni barathrum rapere velint. His votis nostris, cui ferreis vinculis obstricti sumus, neque aliter sentire, quam illi voluit, debemus: nisi & vota nostra irrita esse, & in dira illorum anathemata incidere, vulcanoq; committi velimus.

Psal. 2.

Dist. 40.

Vt autem omnes Sodalitatis huius Patres & fratres *δούμοι* & idololatræ, in huiusmodi missionibus, nihil cum Deo, sed omnia ex nutu indulgentissimi Patris Papæ nostri agere debent: Ita etiam nec Generalis noster totius Societatis Dominus, quicquam cum eo consultet, quando vel ipsum, vel suos Papa emittere intendit: sed totus & ipse, ab arbitrio Papæ dependeat, & Societatis Antistibus consulat, ne quid contra Papæ nostræ sententiam vel auctoritatem suscipi vel decerni patiamur. Quod si secus fieret, plenaria Papæ sit concessa potestas: vt quemadmodum nos creauit, confirmauit, auxit & ditauit: Ita & nos omnes in inobedientiæ crimine (si scilicet Euangelium purè prædicemus, & Christi sacramenta rectè & integrè iuxta ipsius institutionem administremus) deprehensos, omni dignitate spoliare, exuere, maledicere, anathematizare, occidere & damnare ausit. Ne igitur & vitam & opes & honores amittamus, omnia ex pontificis Romani decreto faciamus. Quicquid Deus, Verbum, Cælum, Aër, Aqua, Terra, superi & inferi contra nos clamitent. Semel enim nos meretricis illius magnæ seruos ac membra fecimus: omni igitur tempore illi obsequium præstemus, quo mundi regna nobis diuidat.

Voucant

Voucant etiam singuli & omnes se in omnibus, etiam Dei verbo & omni honestati apertè repugnantibus, obediens fore Societatis Præposito, si ea ad regulæ huius nostræ, de emissionem in Christianos, obseruantiam facere animaduenterint. Quia Papa & Generalis noster, supra omnem legem sunt positi ac ipsi sunt nobis Decalogus ac Lex nostra: vt dixit Iacobus Crusius, nouitiorum nostrorum Landspærgæ excoctor.

Præpositus porro noster illa iubeat, quæ ad consecutionem propositi, ab Antichristo Romano, & à deuotorijs eius seruis sodalitate nostra, finis cognouerit esse oportuna. Finis autem nostra est, ad mandatum Papæ Romani, totum peragrarè orbem, & quantum in nobis est, dolis & fraudibus, technis & malis artibus, omnibus consilijs & scriptis, machinationibus & insidijs, imposturis & proditiõibus, muneribus & opibus, minis & promissis, vi & tyrannide, clam & palam (hæc enim sunt nobis media, quibus Lutheranos adoriri, & non rarò etiam expugnare solemus) Euangelicos inuadere, & aut seducere, aut prodere ac interficere: Et ijsdem artibus Regnum Pontificium iuuare, eos pomaria dilatare, amplificare & exaltare, aduersus & supra omne id, quod est & dicitur Christus, & regnum seu Ecclesia eius. Hoc est propositum nostrum, ruinas Pontificij regni restaurare, rudera eius reedificare, Ecclesias Germanorum Principum destruere, illos ad Ecclesiasticorum bonorum restitutionem adigere, & nomen ac regna illorum penitus ad internecionem usque delere. Ideo, non vt reliqui Monachi, vel ad solitaria loca nos conferimus: neque extra vrbes habitamus: neque nostris in collegijs nos continemus: sed vt regula nostra mandat: per omnes mundi plagas circumcursamus, per omnes plateas urbium vagamur, aulas Principum assidue visitamus, ædes tum magnatum tum priuatorum hominum indefinenter subintramus, passim quærentes quos deuoremus. Quo in proposito, à Principe huius mundi, qui distribuit bona adorantibus se: & ab eius vicario, Papa Romano, Nostræ Sodalitatis capite & Deo terreno, gratis nobis quæ volumus *παισιως* communicante, instigamur, adiunamur, communimur & in pernitiem Euangelicorum armamur. Ideo in constitutionibus nostris sapius repetitur hæc loquendi forma: in Domino: sub vicario Christi. Vbi, per Dominum; vel Deum huius mundi, vel seruum seruorum Dei, Chamum, hoc est, totius Pontificij regni caput & *ἀρχὴν*, Pontificem Romanum, Antichristum, intelligimus. Per vicarium Christi, Pontificis tutelam, custodiam, opes & auctoritatem accipimus. Hoc esse nostrum propositum: hunc esse nostrum finem: Hu-

2. Thess. 2.

Regula 3.

T

gonotæ

gonota in Gallia viuentes; in Hispania latitantes: Lutherani in Germania, Polonia, Vngaria, Bohemia, Transsylvania, Heluetia, Belgio, Austria, Bauaria, Suecia & alibi florentes: suo cum periculo & detrimento magno sunt experti: Et laus & honor Pontifici nostro, & gloria eius capiti, Domino inferorum, qui nos miserunt ad oras illorum, in quibus hactenus illorum auxilijs satis feliciter pugnauiamus: maiora prastituri, si, vt hactenus quidam Germani Principes fecerunt, nos porro pro nostro arbitrio circumire & grassari, passi fuerint.

Amos 6.

Vt autem etiam illorum, sicut Itolorum occupemus animos, illorumq; regna inuadamus, nihil intermitteremus, quibus illorum fauorem & gratiam (vt constitutiones iubent) demereamur. Principibus enim deuictis (dicit Ignatius Loiola in constitutionibus & missionum regulis) subditi facile obedire cogentur. Illi enim a Papa corrupti numeribus & terribili illius potentia, sua auctoritate & legibus, subditos nullo negotio ad colenda idola nostra impellent, tergiuersantes punient, pelle detracta eos excoiabant, & ossa eorum confringent & concident sicut in lebetes. Interim nos summo studio eos seducemus: mordebimus dentibus, & pradicabimus pacem: & si qui non dederint in ore nostro satis, sanctificabimus super eos praelium: edificantes nostram Societatem in sanguinibus, & domos nostras in iniquitate: in mercede quiduis docentes: & in pecunia diuinantes: & super Dominum requiescentes, dicimus: Nunquid non Dominus in medio nostrum? non venient super nos mala. Vbi est Deus illorum, qui illos ex manibus nostris eripiat? Non faciet illis bene Dominus: non faciet nobis male. Nos sumus, & extra nos non sunt alij amplius. Nos sumus, quos misit Dominus, vt perambulemus terram: Nos sumus oculi Domini, qui discurrunt in vniuersam terram: Nos sumus filij olei splendoris, qui assistunt Dominatori vniuersae terrae. Quemadmodum haec & alia dicta Patres nostri, Laynetz, Salmanasar & Torrensis, de nobis perconcinnè interpretati sunt. In quibus omnibus dicere consueuimus: Benedictus Dominus, quod facti sumus. Laus Deo, Iesus ✠ Maria cōserua nos filios tuos, in sancto obsequio tuo, &c.

Mich. 7.

Soph. 1.

Zach. 1. 5.

Regula 3.

Dominus

tor illis est

Papa.

Zach. 11.

Hoc est, inquam, nostrum propositum, & vt rem breuibus repetam, sicq; eam nostrorum memoriae & animis fortius imprimam, hic est finis noster: Legatos seu proditores Papae agere ad Ecclesias Germaniae verè catholicas: his praecipere, vt sequantur leges, decreta & canones Pontificis Romani; prohibere publicas & priuatas Euangelij praedicationes, integram & xristianam sumptionem interdiceret; corrumpere & de-

prauare

prauare sanctum Dei verbum: populum Euangelicum seducere: scholas, domos, collegia & templa idololatrica edificare: in his quotidie Misissam facere: hoc abominandum idolum Deo pro peccatis viuorum & defunctorum, quasi propitiatorium loco vni sacrificij Christi obtrudere: filios & filias à communis vitae laboribus, ad Monasticorum ocium, delicias & libidines pertrahere: in omnibus immundicijs Pontificis Romaneas inquinare: & hoc agere, vt obliuiscantur Legem Domini, & immutent iustificationes Dei, sacra BIBLIA conscindant & comburant, omnes etiam, quicunque obseruant legem Domini, secundum editum Papae & inquisitionis decretum, trucidant vel igni committant. Quandoquidem omnis biblicus, vt dixit Iacobus Crusius Iesuita, facile fit haereticus. Et propterea prudenter Papa Romanus, Gregorius XIII. cauit, ne vlla exemplaria Bibliorum, in lingua Italica typis committerentur, ne lectione Bibliorum veritas Euangelij in Italia, vt in Germania, interitu regni Pontificij, illucesceret. Et quid opus est lectione Bibliorum? dicebat Iesuita Hoffæus, cum nobis sint salutaria Ecclesiae pracepta, quae vicem Bibliorum apud Catholicos obtinere debent. Fuerunt Christiani antequam Biblia conscriberentur: Neminem litera illorum mortua saluat. Ecclesiam audiamus, & salui erimus. Haec enim est litera viua, & ipsa lex Dei: quae nec errat nec decipit. Imò vt noster Pater Fabricius Romae apud sanctum Andream dixit: Haeretici, semper haeretici in nos vrgent Biblia: nos Biblia habemus Pontificem Romanum, quem sequentes errare & decipi non possumus. Papa etiam seipsum interpretari potest: Biblia autem nequaquam. Ideo tutius illius decretis, quam huius obscuritatibus confidere possumus. Et noster Gregorius de Valentia, ter magnus ille Theologus & haeticorum malleus (vt sibi videtur) cuidam Lutherano grauiter dixit: Tu si vis egregius esse catholicus: ne occuperis esse Biblicus. Quandoquidem bono catholico sufficiunt ad salutem, Ecclesiae catholicae decreta. Huius, non Bibliorum placitis, tutò confidere potes. Quod sacra Biblia, pro ipsorum sublimitate, non vno eodemq; sensu, vniuersi accipiunt: sed eiusdem eloquia aliter atque aliter, alius atque alius, interpretatur. Tutissimum ergo est, Ecclesiae Catholicae canonibus acquiescere: quae vt non decipitur, ita quoq; neminem decipit. Est enim columna & fundamentum veritatis: & habet caput, vicarium Christi, Pontificem Romanum, cuius fides non deficit: qui omnia iura in scrinio pectoris sui gerit: & errare nequit. Vt ergo Prophetæ tutò potuerunt confidere verbis Domini, quod ipsum audiebant:

Anno 1583.
3. Augusti.

Landspers-
8.º Anno
1582. 6.º A-
pril.

Ita omnis Catholicus, dicebat Pater Iulius Landspærgæ in Catechismi Canisij explicatione, tutò potest & debet confidere Ecclesiæ decretis: quia in ipsis loquentem audit Pontificem Romanum, cui nominatim & singulariter Spiritus sanctus est datus, quiq; extra omnem erroris aleam est positus. Huius iussa qui faciunt, sicut faciunt Hispaniæ & Italiæ Proceres, hi erunt amici Pontificis Romani: nosq; curabimus eos auro & argento, & muneribus multis amplificari & ditari: altera verò via euntes, spoliari & trucidari.

Hoc igitur fine omnibus Societatis nostræ sectatoribus ob oculos posito, Generalis noster, licet sit in prælatione Superbiæ & magnificentiæ suæ: tamen semper erit memor benignitatis, mansuetudinis & caritatis, meretricis illius magnæ formulæ cōuenientibus, erga eos, qui mandata sua, ex scrinio pectoris Pontificalis desumpta, custodiunt: & tam ipse, quàm omnia consilia eius, ad priorem finem assidue spectabunt. Et ut eum facile & citò consequi possint: nominatim mandatā habeant, institutionem puerorum Euangelicorum, ac rudium, in Antichristiana doctrina. Hos potissimum erudiant in Catechismo Petri Canisij nostri: & in Ecclesiæ Romanæ præceptis, atq; alijs similibus dogmatibus, quæcunque secundum circumstantias personarum, locorum & temporum (secundum quæ etiam Dei verbum interpretandum venit) illis congruæ videbuntur. Non pudeat nostros iuuentutem publicis in plateis Canisij docere Catechismum: promissis & muneribus, imaginibus & nummis illos ad eius studium allicientes: atque ab his eos, ad altiora Romanæ Ecclesiæ mysteria perducentes. Est enim maximè necessarium, circa prouidentiam huius rei, Præpositum & Consilium diligenter inuigilare. Rationes eius, quæ nos impellant, sunt manifestæ. Nisi enim hunc in modum Germaniæ iuuentus corrumpatur & seducatur, fundamenta Pontificiæ religionis in Germania iacere nunquam poterimus: Seniores enim constantiores sunt, quàm ut ipsi ab Euangelica sua sententia dimoueri possint. Seruit etiam ad hoc, ut nostri, alioquin doctrinæ humanæ scientiæ inflati, humiliantur: neque hanc prouinciā, ut minus speciosam, detrectent: cum tamen reuera nulla sit fructuosior, vel Germanis ad seductionem, vel potius nostris ad ditationem & Societatis locupletationem. Quæ enim res alia nostræ Societati initio Gentium Romanarum fauorem conciliauit? Quid illos in Italia, Hispania & aliquibus Germaniæ diæcesibus prouexit? Quare alia sunt ditati, & collegijs aucti? quàm quòd

quòd gratis iuuentutem in literis erudierunt, & professi sunt se gratuitos Gentium Doctores futuros.

Subditi ergo seu socij nostri omnes, tum propter ingentes ordinis nostri utilitates, tum propter illius incrementum & famam, præposito Generali, in omnibus ad institutum Societatis pertinentibus, obedire semper teneantur, aut excludantur. In illo etiam, quasi esset Christus, omnia diuina agnoscant, & quantum opus est, venerentur. Qui enim Generalem audit, Christum audit: qui illum spernit, Christum spernit: ut nostri maiores tradunt, & regulæ obedientiæ dicunt. Nostri ergo sint æmulatores regularum ab Ignatio traditarum: tradant etiam, si Papa iubeat, vitam suam pro Traditionibus Ecclesiæ Catholicæ: & memores sint operum decem primorum Patrum, quæ fecerunt in Italia, Hispania, Gallia & Germania: & accipient gloriam magnam, & nomen æternum. Ipse etiam Pontifex noster, non cessabit illis benefacere: nos quoq; in omnibus ipsos adiuuabimus & prouchemus: operam daturi strenuam, ne vlla bonorum copia destituantur. A verbis ergo Lutheranorum ne timeant: quomodo enim hi nostris noceant, si ipsi nobis obediuerint? Quin ipsi à facie gladij nostri concident: nostri autem gloriosi erunt in regno Pontificis Romani, Patris nostri Indulgentissimi, Optimi & Maximi. Aderunt etiam nostris Episcopi Romanæ Ecclesiæ iurati. Aderit etiam brachium seculare. Ergo filij obedientiæ confortemini, & viriliter agatis, prælia Pontificis Romani fortiter decertetis: eritis filij Ecclesiæ Romanæ benedicti (dicit Pater noster Posseuinnus in libro: *Il soldato Cristiano*) ac inter vos terram & bona Euangelicorum distribuetis: inq; illorum locum habitatores, filios Italiæ & Hispaniæ facietis. Sicuti nunc Pontificis Romani beneficio, in multis nostris Germanicis collegijs præfides habemus Italos & Hispanos, aut eos Rectores Germanos, qui in Italia & Hispania omnem Pontificiam superstitionem & idolomaniam ad vnguem edidicerunt & probè callent: sicq; Italo Germani facti, nequiores sunt quàm Itali nati. Neque enim ferimus, quos suspicamur Euangelicis protestantibus fauere. Hi Rectores Italici & Hispani, æquè in doctrina, ac Mercatores illorum in mercibus, simplices & credulos Germanos, circumuenire & decipere possunt. Speramus enim illos, nisi prauenerint ipsos Germani Principes, velocius maiora quàm putant, facturos: & Monasteria, in quibus aluntur scholastici, in nostræ societatis domos, collegia ac residentias conuersuros. Ut optimam Spem, Bonanentura Iesuita, de domo Augustanæ Confessionis (Augustæ in vsum di-

Tales vi-
ros impios
etiā elegit
Bacchides,
& consti-
tuit eos Do-
minos in
Israël, i.
Maccab. 9.

Landspers-
ge.

pietatis & veræ fidei, iuuentuti tradēda extructæ) & Zieglerus minister Iesuitarum, de cœnobijs & literarum seminarijs, per inclytum ducatum Vvирtenbergensem sparfis, fouent & alunt: futurum nimirum, vt loquebantur, vt Augustana Confessione abolitâ, & Principe Vvирtenbergico è viuis sublato, cuncta Euangelicorum bona & templa in illorum possessionem, veniant. Tunc scilicet illos ruinas, Romanæ Ecclesiæ per Lutherum illatas, refarsuros & restauraturos. Tunc benè erit Pontifici Romano & Genti Societatis nostræ à mari ad mare, in Germania, & Italia, & in vniuersa terra. Primarij enim nostri hostes, qui & Ecclesiæ Romanæ & nostræ Societati plurimum nocuerunt, cum ex Saxoniæ partibus, tum ex agro Vvирtenbergico proruperunt. Illis exterminatis & deuastatis, neque gladius neque hostis nobis erit amplius. Melius ergo consilium inire non possumus, quàm vt mittamus occultè epistolas socijs nostris per Germaniam dispersis, vt omnibus, quibuscunq; possunt, artibus, Germanos Principes vel seducant, vel comprehendi & trucidari curent. Quod quidem hætenus non potuerunt, quia innotuerunt eis consilia nostrorum, quos ex numero aluimus Germanorum. Multò igitur cautiùs & occultius nostra per Italos & Hispanos, quos habemus inter Germanos, agere & perficere poterimus, vt dixit Doctor Theologiæ Romæ formatus Melchior Stôr Iesuita. Quamobrem ne sit, qui nostrorum consilia & occulta cordium in apertum producat, mandamus omnibus nostris, ne Rectores vel regentes Germanos eligant: sed in Germanos imperium ac plenariam potestatem sibi sumant soli, vel Itali vel Hispani, quadruplici voto Pontifici Romano obstricti. Vel si qui ex Germanis fuerint, penes quos aliquod in nostros imperium erit: ij iuramento se obligent, se nihil contra Papæ Romani decreta, vel nostram Societatem, absq; singulari Pontificis Romani mandato, aut Speciali nostri Generalis statuto, cogituros, locuturos, facturos. Si qui etiam nostrorum à Germanorum Euangelicorum partibus stare videbuntur ij vel Societate excludantur, vel potiùs in Italiam aut Hispaniam, ne in nostrorum eiectionem conspirare possint ablegentur: ibiq; sub obedientiæ iugum ita mittantur & cogantur, sicuti ex vsu nostræ Societatis fore videbitur.

Diligenter autem caueant, ne doctiores vel prudentiores remoueantur. Hi enim vinculis Societatis exuti, magis quàm ipsi Lutherani hæretici, Sodalitati nostræ incommodare solent. Et ne possint fuga sibi consulere, vel abscondita & secreta Societatis nostræ reliquis communicare,

nicare, includantur: nec permittatur illis vlla cum exteris conuersatio vel colloquium. Quin satius est, inquit Iesuita Torrensis noster, suspectos è medio tolli & torreri, quàm illis permitti, vt votis ruptis liberi seculo restituantur. Cum Societas nostra satis superq; edocta, suoq; damno experta sit: quæ, qualia & quantà, inter Lutheranos effecerint illi, quos Superiores nostri dimiserunt. Tales ergo, ait BONIVS Iesuita noster, vel perpetuis carceribus mancipentur, vel ab ijs, quibus cum conspiraturi putantur, remoueantur: vel Inquisitoribus tradantur: vel clam, vel palàm (prout Superiores Societati nostræ profuturum iudicabunt) è numero viuentiũ eximantur. Neq; enim magis Societati nostræ & Ecclesiæ Romanæ profunt, quàm pestiferum membrum corpori: vrsus vineæ: lupus ouili: proditor castris: seditiosus ciuitati. Ergo abscondantur vel à Papa, vel à Pontificio magistratu, penes quos talis est auctoritas, vt eos, quos ipsi (ceu Iudæi Christum Pilato) trucidandos tradimus, accusent, iudicent, damnent, & è medio tollant. In hunc enim modum factis masculè Andreas Fabricius ad Imperatorem scripsit, in libro cui titulus est Harmoniæ Augustanæ Confessionis: monens Cafarex Maie-
statis esse, & Principum Imperij, à nobis deficientes, vel Papæ & Ecclesiæ
Romanæ contradicentes, ceu publicam luem ab Ecclesia Romana auer-
tere, tantumq; malum, congrua seueritate, ne vniuersum Pontificiæ
Reipub. corpus ad extremum inficiatur, rescindere. Nihil obstante, et-
iamsi fidem & pacem Religioni Lutheranæ datam ac iuratam, nec non
& proprijs suis manibus subscriptam, violare oporteat. Quod secūdum
Papam, hæretico fides iurata & publicè data seruanda non sit.

Tales ergo inter nos sint, qui de fidei & morum rebus, contempto & neglecto Dei verbo & fundamentis, quæ Lutherus in suis scriptis monstrat, ex Papæ & nostrorum instituto & ingenio statuere velint, ac pluris Papæ placita, & nostrorum regulas, quàm mortuam Scripturæ Biblicæ literam, multis nominibus à Luthero prædicatam, faciant: nihilq; curent, etiamsi de nobis, quod Christus de hypocritis & Phariseis, dicant, nos propter Ignatij Loiolæ regulas & Papæ traditiones, mandata Dei violare: nos sacramenta à Christo instituta turpissimè nostris traditionibus, regulis, statutis, concionibus, additionibus, & corruptelis polluere, deprauare, mutilare, profanare, conspurcare, inq; planè alios, & toto genere diuersos vsus mutare: nos esse hypocritas, sanctulos, adulatores, rumori gerulos, nugiuendos: infecta humilitate & hypocritica religione incedere, inflatos esse sensu sanctitatis nostræ: non tenere ca-
put

Circa an-
num Chri-
sti 1566.

put Christum à fide discedentes attendere Spiritibus erroris, & doctrinis dæmoniorum: in hypocrisis mēdaciū loqui, cauteriatam conscientiam habentes, sicut Apostolus nos viuis coloribus depinxit: nos cacos, quos nihil docere, quā prauas, pueras, superstitiosas, impias, absurdas & idololatricas opiniones, traditiones humanas, persuasibilia rationis cæcæ argumenta, sine firmis, solidis, clavis & perspicuis, ex sacra scriptura depromptis fundamentis & testimonijs, infirma item, egena, friuola, puerilia, anilia, nugatoria, languida, elumbia, rancida & iam dudum obsoleta argumenta. Nostri ergo aures ad huiusmodi incantationes obdurent, & quasi surdi & muti transeant: & contenti sint Papæ placidis, nostris regulis, episcoporum traditionibus, conciliorum decretis, longi temporis consuetudine, antiquitate, & si quæ sunt his consimilia. Hæc enim sunt nostrum robur & fundamētum: quo suffosso, nostra Societas corrueret, & sedes Apostolica periret. Quamobrem, manibus pedibusq; armis velisq; pro illorum conseruatione, ceu pro ara focusq; pugnare decet omnes, qui nostræ militiæ sua nomina dederunt. Nam vota nihil aliud à nobis exigunt, quā vt Papæ simpliciter & sine vlla tergiversatione in omnibus quæ vult obsequamur, magna, eaque congrua confidentia tradentes, quæ in mandatis ab ipsius Maiestate accepimus: licet nihil bonorum, nisi mera & inanis spes possidendarum rerum Germanicarum, ad nos rediret.

Et ne qui sint, qui propter copiam rerum, quibus paucis ab annis, in medio Germanorum potiti sumus, eosq; ceu Israëlita (vt dicit pater noster, Assistēs Romæ nobis à latere, fidus Hoffæus) Egyptios spoliavimus, ac etiamnum hodie bonis omnibus exuimus, elati animi esse velint: turpemq; nonnullorum Clericorum, maximè verò omnium Monachorum, plus quā resupinam ignauiam sectari conentur: sicq; Papæ & Societati causa doloris & interitus existere, sodalitatem nostram Germanis odiosam & inuisam reddere, nos eorum ludibrio exponere, se erga Pontificem Romanum, summum nostrum benefactorem ingratitudine pollueri; cuius beneuolentiam, cuius beneficio hætenus res nostræ satis feliciter & ex animi sententia procedebāt, à nobis auertere, filij inobedientes fieri, famam nostrorum, quam hætenus affectauimus, tituloque eruditionis consecuti sumus, obliterare incipiant. Ideo præcipimus, & vouere nostros volumus omnes, perpetuam paupertatem. Non quidem illam, quam Lutherus Euāgelicam dixit, sed quam Maiores nostri appellauere religiosam: quæ sit, vt rectè quidam nostrorum sensit

Prophe-

Propheta, *humilis sine despectu, & egena sine omni defectu*: seu, vt Ignatius noster, in regulis mandauit, sit pura, ac religionis murus, hoc est, sine omni indigentia, non nostrorum inopia, sed domorum & opum copia, definita: qua nullus quicquam proprij, vel apud se, vel apud alios, vt regula mandat, habeat: sed tamen satis per nostrorum bonorum κοινωλια possideat. In quarum rerum communicatione, ad Apostolorum morem anhelantes, Anabaptistas nequaquam improbamus. Nam priuatim nihil possidere, in communi verò omnia, & παντός & delicatissimè, instar regum obtinere: id demum nostris, Torzensi, Bonauenturæ, Hoffæo, Cruso, Iulio & Canisio est spiritualiter pauperem agere, & spiritualiter mendicum esse: quicquid Lutherus dicat de paupertate Spiritus, & de Euangelio, neque præcipiente, neque consulente (sicut Lutherus & Spangbergius loquuntur) vt quis discedat à facultatibus proprijs, aut res in commune conferat. Nihil hæc ad nos, quorum est fundos, feuda & fortunas, voto paupertatis, ceu retibus attractas, non minori virtute & arte, quā partæ sunt, tueri, conseruare & augere: ne alijs largientes ad mendicitatem vel inopiam ipsi redigamur. Sic enim in hunc sensum, nostri patres philosopho theologi, verba Salomonis Prouerb. 5. de fontium scaturigine ac riuulorum foras deriuatione, quorum tamen Dominus quisque manere debeat, trahunt. Neque immeritò. Cum enim inter rusticos ac Laicos, (vt noster Pater dixit Bobadilla) Date, fermè sit occisum: non opus est, vt Dabitur nostrum in alios liberale existat: Nos ergo voto pauperes, possessione diuites, nostras opes, quæ ex Papæ, Cardinalium, Episcoporum, multorum Regum, Principum, Comitum, Baronum, Nobilium, Ciuium & Rusticorum eleemosynis amplissimis nobis, non in aliquibus obulis, sed in multis coronatorum millibus obtingunt, fortiter teneamus: ita vt malimus de vita, quā de ipsis periclitari. Voto ergo opes deseramus, non reillarum possessiones abijciamus. Sufficit enim nostram paupertatem in affectu, non in defectu esse positam, qua nostra electione, & mādato Papæ, & voluntate nostrorum Superiorum, nihil proprium vel peculiare singuli, sed omnia παντός omnes, ait pater Hoffmayrerus, possidemus, ac vitæ necessaria à nostro Superiore accipimus.

Experti etiam sumus, hunc paupertatis modum nostræ Societati plurimū profuisse, dum hac arte, multa nobis collegia passim extructa videmus: vt de aliarum rerum, dicebat Baderus noster, copia nihil dicamus: qua multos Comites, imò Principes, superamus. Est hoc vitæ ge-

V

nus iu-

nusiucundum, purum, gratum, suaue, dulce, & ad proximi, magis tamen nostri ædificationē maximè aptum. Dum enim paupertatis votum profitemur, & interdum stipem colligimus, sit vt Laici putent, nos ab omni auaritiæ contagione alienissimos ac purissimos esse: & Apostolis similes. Et cum sciamus, Dominum nostrum Papam, nobis seruis suis, regni eius & Apostolicæ sedis incolumitatem tantum querentibus, necessaria ad victum & amictum abundanter, de Ecclesiæ thesauris subministraturum: quare non omnes & singuli perpetuam paupertatem voueremus? cum compertum habeamus, nobis, sub tam opulento Patre, nihil bonorum terrenorum defuturum. Quamobrem nos singulos & vniuersos declaramus erga Papam, quod nihil, non solum priuatim, sed neque etiam communiter possimus vel velimus, pro Societatis nostræ sustentatione, aut vsu, ad bona aliqua stabilia, aut ad prouentus seu introitus aliquos, ius aliquod ciuile acquirere (ius autem ciuile propterea repudiamus, quia de iure Canonico omnia affatim nobis subministratur) sed quod contenti futuri simus vsu earum rerum, quarum copiam ex diuitum donatione possidemus. Relinquimus ergo ciuibus ipsam pecuniam, sed interesse ac censum postulamus, talem & tantum, qualem & quantum (vt in Cōstitutionibus nostris habetur) ad nostrorum sustentationem sufficere putamus. Ius autem ciuile & brachium seculare, seu politicus Magistratus bona nostra tueri debent, nec permittere, vt quid censui vel scenori derogetur. Quandoquidem illorum est, bona Ecclesiæ augere, non minuire; vt ius pontificium illis præscribit. Magistratus ergo Politicus nostrorum bonorum tutorem agat: nobis autem illorum vsu concedat: nec quicquam in priuatum vsu suum conferat, ne idem illis, quod Ozia & Balthasari Regibus, res sacras prophanantibus, accidat. Non enim felices habent successus, qui (vt noster pater Lainetz dicere solebat) Petri indusium induere, ac patrimonium eius affectare conantur. Ne quis autem arbitretur, nobis ius & priuilegium possessionum ac stabiliū bonorum omninò ademptā: aut propter votum paupertatis, rerum proprietatem & domorum possessionem penitus nobis denegatam: sciendum est, Dominum nostrum Papam pro singulari sua in nos beneuolentia & indulgentia, qua, vt in alijs, ita maximè etiam in hoc negotio nos adiuuat, nobiscum (vt loquuntur) dispensasse: ac concessisse, vt habeamus in vniuersitatibus (in quibus Rectores & Professores agimus, & doctrinam Papæ pro viribus tradimus, multos regno Pontificio adducimus, & labascentem Romanam Ecclesiam erigimus) do-

mos.

mos, collegia, redditus, census, introitus ac reliqua stabilia bona; ea tamen non in alium vsu, sed tantum vsibus & necessitatibus studentium nostrorum applicanda. Neque tamen liceat omnibus pro libitu ea tractare, sed nostrarum facultatū potestas ac gubernatio retenta sit penes Præpositum generalem Societatis nostræ. Qui omnimodè res opesque nostras gubernet. In quarum administratione ne deficiat, illi, ceu Mosi, Socij addantur prudentes, quos constitutiones nostræ, Assistentes, Superintendentes, Prouinciales, Rectores, Regentes ac Ministros vocant: qui in supra dicta nostra collegia, bona, & prædictos Studentes ac Nouitios nostros potestatem habeant, quo ad gubernationem, seu ad gubernatorum ac studentium vocationem, electionem, admissionem, emissionem, receptionem, exclusionem: statutorum, traditionum, regularum, ordinationem, instructionem, eruditionem, ædificationem, correctionem, disciplinam: victus denique amictusq; administrandi modum, atq; reliquam omnimodam gubernandi rationem, regimen & curam attinet. Sic vt plebeis ac secularibus parentibus, omnis potestas in *γυνή* suos filios, qui nomina sua nostræ dedere Societati, adimatur. Nostri etiam studentes ac nouitij omnem, vt regula nostra mandat, erga germanos parentes, carnalem affectum, naturalem amorem ac *σπείρω φρονέω* exuant, eamq; in spirituale nostrorum patrum dilectionem, vt Ignatius dixit, conuertant. Hoc enim est propter Christum parentes deferere, Saluatorem nostrum in suis seruis plus quam seipsum diligere. Et cur Neophyti nostri illud non facerent? Habent pro vno patre naturali, aliquot mille patres spirituales, qui eum ad omnem pontificiam doctrinam, nō parum *μεγίστην ἀλφειαν* faciētem, erudire & perfectum Romanum, ac viuum Ecclesiæ Romanæ membrum facere possunt. Habent pro vna domo infinita penè collegia, ornatu & splendore, prælustres comitum arces superantia. Habent pro vno atque altero fratre, fratres Societatis ferè innumeros. Habent sibi propitium Pontificem Romanum, qui eos, si vult, ad maximas dignitates euehere potest. Quamobrem Neophyti nostri grati sint Papæ & patribus nostris, quorum opera adiuuantur. Bona etiam Societatis non in alios vsus, quam in nostrorum sustentationem conuertantur. Nec etiam vel secularibus vel alijs quicquam de nostris communicetur bonis. Rectores collegiorum curent, ne clam pecuniam, vel alias Societatis res habeant. Rector autem si equo faciendum iter, florenum vnum, si pedes decem bacos in singulos dies ipsis tribuat, vt regulæ peregrinantium præscribunt.

Volumus etiam Rectores nostros in studium receptione esse cautos ac prouidos, ne admittantur ad Societatem illi, qui nobis aliquando obesse, vel nostrum institutum impedire possint. Si quos autem ad Societatem recipiunt, eos *ἀξιολογῶντες* probent, examinent, explorent, ita ut etiam occulta cordium, & conscientiarum illorum tanquam in *αὐτοψία* habeant. Si in Societate vivere dies 12. vel 15. (ut regulæ probationum tradunt) querant ex ipsis, utrum de legitimis coniugibus sint nati; ita tamen ne filios Episcoporum vel Clericorum ac Sacerdotum ex concubinis natos excludant? An illorum parentes sint Lutherana hæresi infecti? An sint prædicantes? An contra Ecclesiam Romanam & Societatem nostram scribant vel concionentur? Si quæ tales sunt, semper pro suspectis habeantur: neque ad Rectoratus, vel alterius alicuius in Societate regiminis statum admittantur: sed sufficiat illis gratia, qua in Societatem nostram sunt recepti, in qua, quod Lutherani aliquando fuere, ad plenariam indulgentiam consequendam, perpetuò ad Rectoris nutum seruiant, non imperent. Si quæ autem de illis incidit suspicio, quasi explorandi & reuelandi causa Societatis regulas, constitutiones & arcana vota susceperint: in illos inquiratur: & si tales deprehenduntur, vel igni tollantur, vel ad eas mittantur oras, in quibus nostræ Societati incommodo esse nequeunt. Quod si verò satis sunt explorati & probati, ita ut ipsis fidere liceat, quod velint perpetuò in Societate iuxta regularum præscriptum vivere: Societatem etiam nostram pro viribus, in omnibus secundum regularum voluntatem, adiuuare; Pontifici Romano in rebus fidem & mores concernentibus obedire: omnes homines, quos damnant Romanæ Ecclesiæ prælati, deuotare: ad omnes mundi plagas ad euertendas Lutheranorum prouincias exire: Nobis in omnibus sese subijcere: tunc in Societatis album inscribantur, illisque idem, quod reliquis nostris deuotis, liceat. Hæc, & alia quædam adhuc abstrusiora, sunt, quæ sub nomine Papæ Romani Pauli nostri, & eius successorum, & sedis Apostolicæ beneplacito & iussu, de nostra professione & votis (quibus Pontifici Romano iurati & obligati sumus) typo explicare, ac mundo, nos Papæ deuotioris seruos ac perpetua mæcipia futuros, demonstrare volumus. Quod nunc fecimus, ut omnes & singulos, cum qui nostram Pontificiam Societatem ingrediuntur qui nos de nostrorum studiis & actionibus interrogare volunt, informaremus: nos nihil aliud querere & velle, quam Societatis nostræ in primis, deinde verò Papæ (quales etiam aliquando de nobis exituros minimè diffidimus) ac Romanæ Synagogæ incrementum: Lutheranæ

ranæ verò (quam Euangelicam vocant doctrinam) decrementum & interitum. In hoc enim vocati sumus. Id quod scire debent omnes & singuli imitatores nostri ac Papalis dignitatis æmuli, licet nonnunquam aliquibus difficultatibus fuerint subiecti, dum prouinciam, quam illis mandamus, tueri & conseruare volunt.

Ceterum ne ipsi inter nos aliquando discordemus, mutuis dissensionibus regna nostra euertamus, volumus & mandamus, ne quis in hac Societate recipiatur, nisi diu ac diligentissimè, iuxta examen & inquisitionum nostrarum regulas fuerit probatus. Cumque quis prudens instar serpentis & ad societatis res callidè peragendas aptus, secundum vitæ Romanæ instituta, Papæ & nostræ Societati conspicuus apparuerit, & specimina aliquot egregia ediderit: tunc admittatur ad nostræ societatis militiam exornandam, & ad Romanæ ac Apostolicæ sedis Ecclesiam, ac Papæ auctoritatem defendendam; qui etiam nostris cœptis, totique Societati semper fauebit, eandem iuuabit, augebit & ditabit. Quemadmodum etiam hanc nostram Professionem & vota quasi pia, sancta & Spiritualia (licet ea Lutherani ceu cacolyca, impia, profana, immunda, Antichristiana & idololatrica abominentur & damnet) Apostolica auctoritate approbavit, confirmavit, benedixit ac roborauit: nosque insuper in hac vita in suam tutelam recepit, & post hanc vitam etiam ex igni, ad cuius recordationem trepidamus, purgatorio liberabit.

Hanc Professionem & vouendi Formulam, hoc modo à me inuer- *Anno 1583.*
sam, postquam Iesuitæ Romano Torrensi obtulisset: significauit, si vel- *In vrbe Ro-*
let, quod me inquisitioni & per hanc igni subijcere posset. Quia autem *me Mense*
hanc *παράφρασιν*, ex sententia omnium Lutheranorum depromptam *August.*
esse audiuit, sibi que pollicitus est, me emendabilè fore, me excusatum habuit. Literis tamè admonuit, ne cuiquā quicquā ea de re cōmunicarem. Hoc enim si facerem, me mihi & omnibus ea in re mihi adhærentibus, præsentissima pericula creaturum. Hæc etiam causa fuit, ob quam ad dilectam patriam Germaniam, tanquam cerutus ad fontes aquarum redire properaui, ad eamque Deo duce & comite (cui immortalem gratitudinem me debere agnosco) appuli. Eandem autem Professionem, licet verbis minùs ornatis concinnatam, his pagellis inferendam putaui, quia ad votorum istorum, de quibus hæctenus egi, explicationem & pleniorum intellectum facere videbatur.

Sic ergo de quatuor Iesuitarum votis audiui, quæ ipsi vrgent, tanquam rem diuinitus institutam, & à Deo præceptam: dicunt illa, al-
V 3 terum

terum Baptismum: scalam ad cœlos: portam cœli: transitum maris rubri auream portam: & viam ad vitam æternam. Quid verò de illis votis sentiendum sit: vir Dei Martinus Lutherus piè admodum & perspicuè in libello de votis Monasticis explicuit, ad quem pium Lectorem remitto. Omnes certè Christiani in fide orthodoxa, & verè catholica ex verbo Dei rectè instructi nouerunt, cum Iesuitarum tum omnium Monachorum ac Monialium vota præceptis diuinis, caritati proximi, diuinæ ordinationi, sacrosanctis casti coniugij legibus, generis humani multiplicationi, adeoq; ipsi iuri naturæ repugnare. Nam quod ad castitatis votum attinet, scimus equidem omnibus castè ac purè esse viuendum. Vera autem & Christiana castitas, non votis, non cœlibatu, sed tam corporis, quam animi puritate definitur, à Christo Domino ac Salvatore nostro, dicente: Beati mundo corde, quoniã ipsi Deum videbunt. Hæc Castitas nequaquã coniugiũ excludit, sed illud includit. Sic enim Paulus docet: Propter fornicationem vitandam, suam quisq; uxorem habeat. Iterum: Quod si non continent, contrahant matrimonium. Rursus: Melius est nubere, quàm vri. Et cum ipse Paulus neminem contra naturales facultates ad cœlibatum cogat: sed liberum etiam continentibus, quorum teste Christo pauci sunt, coniugium permittat: faciliè iudicare omnes pij possunt, prohibitionem Coniugij, quam votum illud fictæ castitatis tradit, non esse Dei, sed dæmoniorum doctrinam, qua fratribus, continere non valentibus, necessitatem COMPULSÆ CASTITATIS indicunt, in quo multorum periclitatur infirmitas. Quæ tamen pura conseruaretur, si Coniugij Castitas, vt Paphnutius dixit, ipsis concederetur.

Dionysius
epistola ad
Enosios &
Episcopum
Pinytum.

1. Cor. 7.
Hist. Tri-
part. l. i. c.
14.

Quid dicam de illorum paupertate? certè, quod per Italiam & Germaniam expertus sum, scio Iesuitas opibus & diuitijs, domibus & collegijs, hortis & feudis, prouentibus & redditibus multos Comites adeoq; nonnullos Principes superare. Quemadmodum etiam Georgium Baderum Iesuitam, & per Bauariam eorum Prouincialem, aliquando his verbis gloriantem audiui: Nostra inopia Episcoporum & aliorum copia ita creuit, vt Comites & Barones adæquare & referre possimus. Pauperes sunt, sed sine defectu, humiles sine despectu, egeni sine Spiritu, qui voto paupertatis, mundi opes, quasi reti pisces attrahunt, quorum paupertas & elcēmofynæ, aliorum indigentia & penuria definitur. Inter hos valet vigetq; illud impij cuiusdam Monachi dictum: *Date, date: dabitur verò non sperate.* Qualem paupertatem Evangelica nescit veritas. Vera enim paupertas,

pertas, autore Domino, in Spiritu consistit, quæ æquè Iesuitæ ac corporis indigentia carent: Homines mente & corpore, operibus & factis, in Deum & proximum superbi, votoq; hoc Iudæis & Anabaptistis simillimi: dum titulo tenus pauperes, re ipsa autem possessione opulentissimi esse volunt.

De obedientiæ voto idem esto iudicium, cum obsequium suum non Deo non pio Magistratui, non proximo in rebus Deo gratis & hominibus salutaribus: sed Antichristo Romano, & asseclis eius dicarint. Inter quos obedire, non est se Decalogo & Dei legibus subijcere, aut verbo Euangelij & veritati studere, sicq; *venerunt* suum in fidei rebus in obsequium Dei tradere: sed est (interpretibus ipsis Iesuitis) in rebus quas Papa & Iesuitæ præcipiunt, cæcum esse: cadauer, baculus senis, aut statua haberi: breuiter, ad nutum Papæ & Iesuitarum omnia cogitare, loqui & facere, sine ea, vt ait Canisius haud Iesuitarum vltimus, in Dei verbo scripta sint, siue non. Imò, etiam si Papa, dicebat mihi Romæ Iesuita Fabricius, verbo Dei contraria præcipiat: tamen simpliciter ei obediendum. Quia Papa sit viua Dei lex, viuum Dei verbum, cui omnes sub pœna æternæ condemnationis obedire necesse habeant.

Quoniam ergo huiusmodi homines, Spiritu erroris excæcati, veritati nolunt obedire: verum sese in mœcipia Papæ offerunt, suo experientur malo, quid sit illud iam diu vulgò iactatum prouerbiū: Quia noluit audire Christum, audietis Antichristum: & quidem non in Euangelio, aut verbo consolationis, sed in inferno, in dolore & dentium stridore. Quæ pars erit & fors illorum, qui cum magna illa Meretrice Romana negociati sunt, vt Ioannes loquitur. De qua re eò minùs dubitandum, quò Iesuitæ specialiori voto, quod Professionis dicunt, se Antichristo Romano magis quàm alij fraterculi deuouerunt ac in mancipia, vti dictum est, tradiderunt.

Itaq; suscipere hæc vota peccatum est: reddere autem & seruare damnabile. Nequaquam autem est, vt nugiendi Iesuitæ tradunt, alterum Baptismum suscipere, vel sibi scalam ad cœlos conficere: sed est se immolare Belial: est virtutem Baptismi à Christo Domino instituti, violare: à communione Ecclesiæ Christi seipsum excludere: & denique membrum meretricis magnæ, Romanæ synagogæ sese facere. Nemo igitur hominum, cui propria salus cordi est, vota ista suscipiat. Qui verò inscius & seductus suscepit, refringat: Neq; enim votum coactum, compulsum, inuitum aut impium Deo placet: vt nec votum Iephthæ, & Herodis, quo-

dis, quorum hic impio voto Iohannem Baptistam maximum inter natos mulierum decollauit, ille propriam filiam igni tradidit; vterq; eo facto grauiter Deum offendit. Sic dubium non est, Iesuitas & in Deum & in propriam conscientiam suorum votorum exactione peccare. Non perpendunt ista hominum monstra Dei mandatum: non suas vel suorum vires: non vllum sexum aut ætatem: non honestatem aut naturalem facultatem; ideoq; vouent, quod nunquam piè præstare possunt, qua de causa eiusmodi promissa mutanda & rescindenda esse Euangelici & orthodoxi viri recte censuerunt. Nihil enim ritè Deo vouetur, nisi quod de manibus eius accepimus. Et in malis promissis, rescindendam esse fidè, omnes sani iudicant homines. Sicut & in turpi voto mutandum decretum, rectè Isidorus sensit. Quemadmodum ergo veneficæ, votum, quo se obstrinxerunt ad obsequia Diaboli neutiquam seruare vel persoluere tenentur, quia primo voto in Baptismo, cui omnia cedere debent, illud ex diametro repugnat. Ita si Iesuitæ iuniores, astu seniorum seducti, antequam vires suas explorassent, & voluntatis diuinæ veram agnitionem assecuti essent, se diaboli Cancellario, Antichristo Romano, eiusq; impiè factis voto obstrinxerint, & perpetuam in omnibus obedientiam promiserint, postea autem animaduenerint, se saluis viribus & cōscientia ea reddere & seruare non posse, omnino ista vota mutare & rescindere debent, ceu *ἡθελοδουλείας* humanarum constitutionum, quibus Euangelij cursus, libertas Christiana, & humani generis propagatio impediatur & violetur. Verum satis diu impietati Iesuiticorum votorum immorati: nunc ad illorum priuilegia transeamus.

Isidorus.

CAPVT

C A P V T VII.

De Iesuitarum priuilegijs, tum priuatis tum publicis; per Pontifices Romanos, quorum mancipia sunt ac serui, propterea concessis; quia speciali sese voto Papa Romano deuouerunt.

VIA Iesuitæ sese Papa Romano, multis indicijs ac modis Antichristo declarato, Professionis voto, suprà quàm reliqui Monachi pigri ventres facere solent, obstrinxerunt: ideo Meretrix illa magna, poculo fornicationis suæ eodem magis quàm alios suos amatores & negociatores inebriare, & quasi Circes scypho in seipsum transubstantiare, dulciq; cantu multarum promissionum, indulgentiarum ac priuilegiorum, instar Syrenum, in quosuis polypos, vertumnos ac protheos eos mutare & transformare, sicq; maioribus donis eos locupletare solet. Sic namque complementum assequitur, id quod vulgò dicitur: Antichristum refecturum thesauros terræ, eosq; suis seruis pro arbitrio distributurum. Quod enim peccati auctor, mendax & homicidæ Satanas, Christo Domino in deserto dicit: Hæc omnia tradam tibi, si prostratus adoraueris me: Idem Satanæ vicarius, qui est Papa Romanus, Iesuitis pollicetur, illisq; copiam immunitatum, Indulgentiarum, exemptionum ac priuilegiorum, è scelesto, non autem cœlesti, scrinio pectoris sui tribuit. Vt sic Iesuitas tantò magis sibi deuinctos, & ad quælibet obsequia paratos habeat & conseruet.

2. Thess. 2.
Apoc. 13. 17

Matth. 4.

Ne quis autem putet, me hæc vel Iesuitis affingere, vel ex rumoribus vulgi vanis ista scribere, breuiter excerpam ea priuilegia, quæ in epistolis & bullis eorum, per Papas Romanos factis, continentur: quas etiam, omnes, qui literas nouerunt, meditari, legere, & alijs proponere solent, quater in anno, quoties nimirum coram idolo suo Maussim, siue Missa, impia sua vota renouare consueuerunt. Dum enim Iesuitæ animaduenerunt, plerosq; ac fermè omnes, etiam eos, qui vnà cum lacte materno Pontificias idolomanias hauscrunt, mox à Societatis ingressu, pri-

mam vt loquuntur caritatem non seruare, & semper aliquid de primo feruore remittere: ideo ne ijdē omnino deficiat, impiaq; illa vota rescindentes ad parentes redeant, & in seculo (vtor illorum verbis) se in sudore vultus sui honestè alere, coniugium inire, & ceteras humanæ vitæ libertatisq; Christianæ conditiones subire cupiant, instant apud eos ne Societatem deferant, ipsosq; ad constantiam exhortantur; & in eum finem multas epistolas, quas Bullas, & quidem verè, vocant, illorum priuilegia continentes, proferunt, quibus more malorum medicorum, imperitorum chirurgorum ac circumforaneorū se commendare, ac suos in officio retinere student. En, aiunt, carissimi, quare vos nostræ Societatis tedium caperet? Considerate, dilectissimi, priuilegia, quibus Pontifex Romanus, indulgentissimus noster pater, nos præ omnibus alijs Clericis & Monachis ornauit, & quotidie ditare, subindeque altius prouehere studet. Legite quæso has epistolas & Bullas, quæ vobis, modò fidem istis habeatis, omnem mundi voluptatem eximere possunt. Maiora enim & plura, quàm mundus, nobis pollicentur & exhibent bona. Est sanè magnum, esse in gratia alicuius Comitis: maius in Principis & Cæsaris: at maximum est viuere sub gratia, fauore, pace & indulgentia Romani Pontificis, pro sua Sanctitate & Maiestate nos omnibus modis ornare & beare intendentis. Qui quanta nobis bona tribuerit, partim ex Residentijs, domibus, collegijs, feudis, redditibus, partim etiam ex epistolis & Bullis notum est. Quare nolite Diomedis & Glauci inire permutationem: nolite spiritualia cum corporalibus, cœlestia cum mundanis commutare: nolite gratiam vocationis vestræ aspernari: nolite tabulam naufragij, quam ingressu ad Societatem apprehendistis, abijcere, ne in mundi pelago naufragium corporis & animæ pati necesse habeatis. Quod accidit omnibus, qui primam fidem, Societati nostræ datam, non seruauerunt. Exuscitate igitur vos ipsos, Pontificis nostri priuilegijs: quibus & in hoc & in altero seculo, referente patre nostro Bobadilla, gaudere poteritis. His & alijs verbis sese inuicem cohortari, & in se exuscitare solent, non tamen ex animo, quo se Romano Pontifici dederunt.

2. Tim. 1.
Romæ & alijs
Landſper-
ge hæc ex-
cepſi: Nec
ab extra-
neis cōpa-
rari pos-
sunt.

Quia autem nimis longum foret, Papales illas epistolas ac Bullas integras & omnes huc ponere; volui tantummodò breuem illarum *συμπλοκήν* subiungere.

In

In prima Epistola, seu Bulla.

PAULUS III. Romanus Pontifex (homo, vt etiamnum hodie Romani nōrunt, impius, iniustus & libidinosus) concessit Iesuitis suis potestatem, qua illis licet, pro libitu & arbitrio, in suæ Societatis vsum & incrementum, regulas & constitutiones tot quot volunt condere: quarum tamen omnium scopus & finis sit, Pontificiæ & Apostolicæ sedis conseruatio, ac Iesuiticæ Societatis ampliatio. Hanc autem suam fingendarum regularum libidinem, Iesuitæ suis Neophytis, quasi rem diuinam, & verbo Dei probatam commendare solent. Cum Venetijs & Laureti nonnullis Iesuitis dicerem, illos nimis multas regulas habere, quibus animæ in tantum onerarentur, & conscientia vexarentur, & quidem frustra; cum nihil aliud sint, quàm plantatio & constitutio humana, qua sine mandato & promissione Deum timeant, responderunt: me errare. Illas enim regulas diuinitus Ignatio Loiolæ ac primis Societatis patribus inspiratas: illas eandem habere cum sacra Scriptura auctoritatem: quod iussu Papæ sint conscriptæ & multis indulgentijs ornata. Verum cæci cæcorum duces nescierunt, quæ dicerent: prius dicebant, illas à Spiritu sancto traditas: iam dicunt Papæ iussu introductas. Illas autem non à Spiritu sancto, sed à spiritu immundo inuentas, res ipsa, quam tractant, probat: quæ est, falsam & impiam Pontificis doctrinam iuuare: veram ac piam Euangelij puritatem pro viribus abolere; & in omnibus nō Christi, sed suam gloriam, opes & honorem querere. Neque ipsæ regulæ se à Spiritu sancto datas affirmant, sed auctores mox prima regula ostendit: Papam Romanum, & cooperationem hominis; nihil hîc operata est vel sapientia vel bonitas diuina, quæ nec has regulas, nec horum obseruatores nouit. Sunt ergo ceu plantatio Satanæ eradicanda, & ad nouum hoc viperarum genus atq; Pharisaïs nuperos, regulas istas obseruantes, non cœlorum, sed inferorum regnum (licet id iam minimè credere velint) pertinet.

Et quid opus est ad Christianæ vitæ perfectionem tot regulis? vnica nostra regula, & via ad salutem est Christus. Is in Decalogo & Euangelio plenè nobis præscripsit, qualiter vitam instituere debeamus, si perfecti esse velimus. Et quicumque secundum hanc regulam incedent, pax erit super eos & misericordia. Gal. 6.

Secundò concessit Pontifex Ignatio Loiolæ potestatem recipiendi socios

De quo supra.

focios sexaginta. Ad hunc enim numerum Societas ista circa annum Christi 1540. restricta fuit: Quia nimirum Papa tunc adhuc ignorabat, quid monstri hæc noua Societas aleret, quemve partum enixura esset. Metuebant etiam Monachi (neque id absque causa) ne illorum bona & Monasteria ab his focijs aliquando occuparentur. Multi etiam Cardinalium ac Episcoporum, tùm temporis Ignatio Loiolæ resistebant, maxime verò Bartholomæus Guidiccionus Cardinalis, pristinam religionem potius reformandam, quàm nouas religiones instituendas, rectè iudicabat. Verùm huius boni viri prudentia, astutia vulpeculæ Ignatij Loiolæ opprimebatur: sic, vt contra illius voluntatem, etiam hæc noua Pharisæorum & Hypocritarum Modernorum Societas sit cõfirmata, & in tutelam Romani Pontificis suscepta. Qui etiam in hac Epistola omnibus anathemata & maledictionem minatur, qui hanc Societatem, ruinosa Romanæ sedis cõseruatricem, iuuare renuant, vel impedire eam conentur. Quales comminationes & anathemata, nō pauci Episcopi, per Germaniam dispersi experti sunt: dum his nouis Papæ creaturis Residentias, domos, collegia, scholas & templa pro arbitrio tribuere noluerunt. Veruntamen nihilominus zizania hæc (in medio tritici, hoc est, Euangelij per Germaniam dispersi) magna copia creuerunt, ne scilicet desint fasciculi, quibus ignis infernalis foueatur, & Satanæ regnū compleatur.

In secunda Bulla seu Epistola.

Papa pro arbitrio leges figens & refigēs, primorum Iesuiticorum Patrum dolis & fraudibus, sibi in cõseruanda sede Apostolica vtilibus, cognitis, definitum illum sexaginta sociorum numerum in infinitum auxit: ita vt nunc liceat Iesuitarum Generali, tot suscipere socios, quot

1. Tim. 4. idoneos nancisci potest. Idonei autem sunt, non pii, non parētibus morigeri, non honesto & casto coniugio nati, nō veritatis studiosi, non serui & ministri Christi: sed sex hominum impiorum, filij inobedientes, leues, dissoluti, acolasti, impij, impuri cœlibatus homines, idolomania ac falsitati Pontificiæ dediti; nec non & alij quibus bonus Euangelij odor ad mortem seruit, eò quòd mendacium magis, quàm veritatem dilexerunt. Et quia Iesuitæ prudentiores erant, & pijs, vt ipsi impiè loquuntur, fraudibus ad decipiendos simpliciores magis instructi, quàm reliquum ignauum & ociosum Monachorum agmen: ideo Põtifex Romanus his,

ceu suæ

ceu suæ cacolycæ & perforatæ sedis columnis & basibus, egregia tribuit Anno 1543 encomia, quibus illorum officium depinxit.

Primò enim affirmat: quòd per hos socios, religionis succrescat incrementum. Sed cuius religionis? Christianæ? Nihil minus. Hæc enim Papæ Romano & Iesuitis hæresis est, ac proinde damnanda, adeoq; cum auctoribus exurenda. Sed horum sociorum opera & auxilio succrescit incrementum religionis Pontificiæ, & inueteratę superstitionis Antichristianæ. In hunc enim finem emittuntur Iesuitę, vt Lutheranam seu Christianam ac Euangelicam veritatem euertant, Pontificiam verò falsitatem, seu Romanam ac Antichristianam idolomaniam stabiliant: sicut regulæ emissionum docent. Anne ergo rectè, iustè & piè, quidam his socijs in Germania hospitia tribuant, scholas & tēpla erigant, per Deum immortalem omnes diligentius cogitent. Certè si vrsus vineæ & proditor castris, etiam Iesuitæ Germaniæ & veræ Christi Ecclesiæ proderunt.

Secundò tribuit illis fidei orthodoxæ dilatationem: pari scilicet iure, quo pueruli Satanæ picto nomen sancti tribuunt: aut lupis custodia ouium daretur. Dilatantne fidem ij, qui vbinis locorum dubitationem Pontificiam, quam tamen orthodoxa fides, ceu aqua ignem, extinguit, inuèhere student? Quin ergo, si rem iusta lance trutinare voluerimus, patebit, Iesuitas verā fide prorsus carere, ac non modò ελιρπίστους, sed planè ἀπίστους esse. Nam qui veram habet fidem, is eam accepit gratiā Rom. 10. Christi, per Dei verbum. Verbum autem Dei nos iubet tantum credere in Deum, qui est Pater Filius & Spiritus sanctus. Porro in hunc credere, non est tantum nouisse Deum, scire Christum natum, passum, Spiritum sanctum super credentes effusum: sed est omnem suam fiduciā, omnem spem & dilectionem, absq; omni hæsitacione in Deum collocatam habere. Dum autem Iesuita non ex Dei verbo fidem suam sumunt, neque in Christum omnem fiduciam ponunt: sed suam spem in suis regulis, & earum obseruatione fixam habet: & quicquid credunt, id omne ex Pontificum decretis hauriunt, quis adeo cœcus est, qui non videat, cuius fidei sint dilatatores? Nimirum Pontificiæ infidelitatis, quæ se hîc in angelum lucis, ac fidei orthodoxæ nomen conuertit.

Sic orthodoxa illis sunt, non sacrę Scripturæ dogmata: sed Pontificium Romanorum placita, conciliorum Pontificiorum decreta, suorum Patrum traditiones, Monachorum somnia, & si quæ sunt alia eiusdem farinae inuenta. Quibus quid fidendum sit, Iesus Christus in Scriptura monet, dicens: Frustrà me colunt docentes doctrinas, quæ sunt

X 3

man-

mandata hominum. Et: Omnis planta, quam non plantauit pater ille meus cœlestis, eradicabitur. Manent igitur Iesuitæ delatores verè fidelium apud Pontificem, & dilatores dubitationis ac ἀπιστίας pontificiæ apud filios incredulitatis. Et inter fidem orthodoxam atque ipsorum doctrinam est tanta conuenientia, quanta inter lucem & tenebras: Christum & Belialem; virtutem & vitium; fiduciam & desperationem.

Tertio loco tribuit illis eadem Epistola diuini nominis laudem: quòd sint in Theologia exercitati: Lutetiæ Parisiorum graduati: à Spiritu sancto afflati. Sed quàm bellè id illis conueniat, sequentia explicant: dum illos Christo & Papæ dicatos, ac speciali voto Papæ obligatos, confitetur. Sed quod nam quæso est Papæ Antichristi cum Christo consortium? Hosnè Spiritu sancto afflatos dicemus, qui se speciali Antichristo Romano voto obstrinxerunt: & in hoc coniurârunt, quòd velint, quantum in illis est, Christianam doctrinam euertere, & pontificias idolomaniæ stabilire? Hæc non sunt Spiritus sancti, sed diaboli ac seruorum eius officia, vel potiùs vitia. Et quis hos Theologos dicat? qui θεολόγαν, hoc est, Dei verbum, materiam litis & hæreticorum librum esse calumniantur, & in eius locum impia illegitimos Conciliorum decreta, ac somnia scolastica elegerunt? Quis illorum vitam piam dicat, quæ tota odio Dei & proximi consumitur, ignauia & pigritia torpet; clandestino luxu diffluit, imò turpissima idololatria & multiplici idolomania contaminata est? Hi ne bono exemplo sint alijs, quorum impura vita etiam pueris in plateis nota est? Quis eos dicat animarum esse (vt Bulla loquitur) zelantes, qui nihil quàm zizania, quæ mors sunt animæ, disseminant, & Christianorum montes, impura Papæ doctrina inficiunt & perdunt? Omnino zelum animarum habent, sed qualem lupi ouium, & vulpes anserum. Aut certè dum zelum sectantur, eum tamè non secundum scientiam habent: siquidem omnibus viribus ruinosum Papæ regnum sustentare conârunt: ac nullum non lapidem mouent, vt Pontificia sedes restauretur, & ea quæ hæctenus publicus Monachorum luxus perdidit, ipsorum hypocrisis sanentur. Hæc etiam de causa Iesuitæ ab omnibus Ecclesiasticis censuris, pœnis & iure sunt absoluti. Quomodo enim Papa tam obsequentes filios affligeret? cum & hi ipsi, & ipse istis vicissim thesaurizet? veruntamen propterea Christi pœnis & Ecclesiæ Christi censura non sunt exempti. Christus enim se-

nim secundum iustitiam iudicabit eos: & in ira sua confringet illorum *Psal. 2.* furores, quibus, furijs Pontificijs agitati, in Christianos debachantur. Neque etiam iudicium veræ Ecclesiæ, subterfugient, quæ & in hac vita, ex Dei verbo ipsorum impietatem diiudicat, & in nouissimo iudicio, ceu testis, impiam Iesuitarum hæresin & opera damnabit. Tunc non erunt illorum astantes, Cardinales & Episcopi, qui iam in illorum custodiam sunt ordinati. Astabunt quidem illis à latere, nisi pœnitentiam egerint: sed absq; consilio, absq; auxilio, nec poterunt, quod Bulla iubet, ad suorum impiè factorum, defensionem inuocare brachiumulare (quo ceu seruis cōductijs abutuntur isti, Sciaui cattui) sed à Iusto Iudice audient iustam sententiam: Ite maledicti in ignem æternum. In eo cum Diabolo, & ipsius Seruorum Seruo iusta factis præmia recipient, & duplicabuntur illis pœnæ quibus Christianos affecerunt. Ibi tum omnes Indulgentiæ Papales, omnia grana, herbæ & rosaria benedieta diffugient, imò, hæc illis idem, quod furibus & latronibus restis & cathena erunt. Ibi, vt dicit Bulla, appellatione postposita, ceu contradictores, rebelles, per censuras verbi diuini ac pœnas infernales, non quasi per ignem transibunt, sed in æterno luctu permanebunt cum illo, qui iam quidem ipsos oneribus ciuilibus: at tunc nec se, nec illos igni poterit eximere æterno. A quo tamen tuti erunt omnes, qui credunt in Christum.

In tertia Epistola.

Paulus III. cum Iesuitarum artes in seducendis hominibus videret, & agnosceret ipsos præ reliquis ordinibus omnibus Pontificiæ doctrinæ & idolomaniæ propagandæ studiosè inuigilare, nec non profectum illorum animaduerneret, noluit hanc nouam suam creaturam, vt reliquos ignauos Monachos inter luxuriosa tecta latitare: sed comptulos & scientulos absq; cuculla prodire: hominum negotijs se insinuare: scholas & templa occupare: sedulamq; operam nauare, vt omnia Pontificia officia rectè, & secundum Papæ voluntatem & nutum curentur. Hanc igitur nouam suam creaturam produxit in mūdi theatrum, & cenlupos in ouicularum Christianarum dispersionem extrusit: *faciendo & dando illis, vt bulla perhibet, facultatem concionandi, confessiones audiendi & vota commutandi.* Anno 1555. 3. Iunij. Anno Pontificatus. 2.

His verbis & Iesuitarum vocatio, & officium describitur. Quis vocauit,

cavit, eligit & ordinavit Iesuitas? Primò. Ignatius Loiola: Pater illorum, spontè, Deo non vocante cucurrit: ex milite Studio-sus, ex Studiofo Sacerdos, ex Sacerdote Iesuita, ex Iesuita, Generalis factus. Hunc deinde & socios eius non Christus, sed Antichristus, per omnes mundi plagas, vt regula illorum loquitur, emisit. Quia ergo à Papa Romano emissi sunt, facillè illorum legationem & officium intelligere possumus. Eius enim cuius legati sunt, non alterius mandata exequuntur. Papa autem non aliud, quàm quod lubet & ipsius regno prodest, verboq; Dei planè contrarium est, mandat. Alia ergo à Papæ seruis, quorū principes sunt Iesuitæ, non expectemus, Papa ridet Dei verbum: prohibet conuiuium: introducit discrimina ciborum: mutat tempora: obtrudit noua candelaria: ordinat novos die festos: collocat se supra omne, quod est & dicitur Deus: damnat Euangelio credentes: cœnam Dominicam iuxta Christi institutionem sub vtraq; specie dispensare prohibet: novos fidei articulos cudit: veteres abolet: Christi Sacramenta mutat & noua condit: legem Dei soluit: noua statuta sancit: est iuratus Christi, Euāgelij ac Euangelicorum hostis: seducit multos etiam, si fieri posset, electos: Deniq; tantum quæ sua sunt, non quæ Christi, quærit. Huius ergo cum sint deuotorij serui Iesuitæ, imò iurata mancipia, profectò naturam, mores, doctrinam & mandata Domini ac patris sui in operibus Satanæ exprimunt, sicuti illorum & scripta & opera testantur.

Dicit quoq; hæc Epistola illos facultatem concionandi à Papa traditam accepisse. Alia est Apostolorum & Euangelistarum gloriatio, qua testantur, se ad Euangelij Ministerium à Christo segregatos, vocatos, emissos. Iesuitæ autem, quod habent concionandi officium, à Papa acceperunt. Quid ergo concionantur? Dicam duobus verbis vt res habet, & vt ipse in Italia ac Bauaria ex illorum ore audiui: traditiones humanas. Legunt quidam in initio suarum concionum Euangelium; sed mox lectione finita, ad suas traditiones dilabuntur. Romæ cum essem Anno Dom. 1583. audiui explicantē Iesuitam Ecclesiæ Romanæ præcepta: quæ sunt: Stata festa à Papa sancita seruare: omnibus diebus feriatis Missam audire: omnia ieiunia & abstinentias obseruare, hoc est, omnibus septimanis quadragesimæ, quatuor temporibus, & Veneris ac Saturni diebus à carnibus abstinere: semel in anno, si non sæpius, ordinario suo Sacerdoti confiteri: circa festum Paschatis Sacramentum Altaris sub vna Specie sumere: diebus prohibitis à nuptijs abstinere: Anno 1582. Iesuitam Lutzium audiui populo obtrudentem canones Tridentini Concilii

liabuli: de Sacramento Altaris, de pœnitentia Sacramentali, de Confessione auriculari, & satisfactione operis. Augustæ Anno 1581. Gregorius Rossephus Iesuita inuocationem mortuorum, ac reliquos Pontificiæ idolomania articulos, multo fuco ornatos & quasi stibio pictos, defendere conabatur. Dullingani Iesuitæ eodem anno, idem quod Lutzium Landspargæ, moliebantur, assidue populum ad confessionem auriculari adhortantes Ingolstadij verò hætenus, quia idoneo carebant templo, omninò nullas habuere conciones: nisi quando ad vicinos pagos euagati sunt. In schola autem Ingolstadiana, cui præsunt Iesuitæ: tacet Christus: silent Euangelistæ: obmutuit Paulus: mutui sunt omnes Prophetæ & Apostoli: tonat autem Thomas de Aquino: latrat Lombardus: Plato currit: Socrates stat: Aristoteles gannit: scolastici clamant, omnia deniq; auditoria nil præterquam humanas traditiones boant reboantque, quorum fundamenta in sacris Biblijs habentur capite nullo, libro nescio quo. Et hæc est Iesuitica concionandi facultas.

Secundum illorum officium, iuxta hanc Bullam est *audire confessiones*. Hanc confessionem intelligunt Iesuitæ plenariam omnium peccatorum enumerationem: ita vt nec secreta conscientiarum, nec intima penetralia cordium, nec cogitationes vllæ confessarium lateant. Hanc sequatur pœnitentia sacramentalis, & satisfactio operis, quod eas pœnas adimpleat, quæ ipsi à Sacerdote sunt impositæ: nisi eas pecunia redimere malis. Nam ob quæstum faciendum auricularis confessio, vt & operis satisfactio inuenta est. Ideo propria & priuata regula omnes Iesuitas obligat, vt omnes data occasione ad confessiones exhortentur. Sed & præter quæstum ad prodicionem confessio illa multum conducit. In hac enim pro sua astutia, & alia arcana, & multorum fidem explorant: quos deinde Inquisitoribus tradunt, in eum finem, vt vel ad defectionem à fide denuò adducant, vel bonorum proscriptione, & nisi fuga sibi consoluerint, corporis conerematione mulctent. Sicut has artes Iesuitæ tum alibi, tum maximè in Bauaria & Augustæ exercent.

Tertiò tribuit his bulla potestatem *commutandi vota*. Vouerunt autem Iesuitæ paupertatem, castitatem & obedientiam. Si ergo premuntur aliqua rerum inopia: paupertatis voto seposito, opes quibuscunq; possunt artibus, seu, vt illorum vtar verbis, pijs fraudibus corradunt. Sic si non possunt se continere: obseruant decretum, quod ait: Si non caste, tamen cautè. At Landspargæ Iesuita Leonhardus, nec caste nec cautè votum cōmutauit; meritò ergo in Austriam est ablegatus ob istam ruditatem,

Anno 1582.

ditatem, donec maiori cum industria istam artem tractare discat. Eodem modo soli Papæ & Generali suo in fidei rebus, inque morum & disciplina legibus, voverunt obedientiam: si verò repugnant, aut obmurmurant, huiusmodi peccata flagellis, cilicijs, aut aliqua abstinencia luere & expiare, totq; in æterna vita coronas, vt ait Iesuita Pietro, possunt mereri, quot satisfactiones faciunt.

Porro quia sophisticis suis concionibus, & fallacibus ac persuasibilibus corruptæ rationi verbis, per confessiones auriculares, multos decipiunt: Papæ res suas augent: multosq; hoc dolo explorant, produnt & perdunt: ideo in hac eadem epistola vocat ipsos *dilectos filios*, & hoc vnum maximè verè, vt quos & ipse vnice diligat, & à quibus ipse vicissim ita diligatur, vt propter eius dignitatem, aut, vt loquuntur, diuinam Maiestatem conseruandam, & corporis & animæ pericula subire non dubitent. Qualia etiam mancipia Turcarum tyrannum habere scribunt. Hoc tamen titulo plurimum Iesuita gloriari solèt. Sic enim Iesuita ANDREAS, Romæ in monte dicaballo Iesuitarum neophytorum apud D. Andream moderator, dixit: Impossibile est eos à Deo in cælis nō diligere, quos summus eius in terris vicarius, Pontifex Romanus diligit: per quem, quasi scala quadam ad cælorum gaudia ascenditur. Præterea in prima regula tradunt, Papæ Romani vocem non aliter ac Christi sermonem, audiendam esse. Hunc si habemus, aiebat Iesuita Pietro Landspergæ in Catechismi Canisiani explicatione, quis contra nos erit? Cardinales, Episcopi, Canonici, nobis non modò resistere non audent: sed etiā in hoc multi illorum ordinati sunt, vt nos sua potentia & auctoritate iuuent atque defendant: vt in Bulla secunda constitutum est: Quid? Quod brachium seculare, volente Pontifice, omni postposita appellatione à nobis inuocatum, arma capere, & nobis resistentes, si ita opus sit, tollere, proscribere & comburere debet? Quamobrem, dilecti fratres, aiebat, Pontificis amorem, Parentum, Amicorum, opum & Patriæ dilectioni præferatis. Hoc enim facientes, & huius vitæ præmia, & æternæ latitiæ gloriā consequemini. Ille enim est, qui nostram Societatem confirmavit, ditauit, ornauit, & hætenus conseruauit. Et IOHANNES Iesuita, Augustæ ædilis, aiebat: Cauemus dilectissimi, ne Pontificem Romanum offendamus, ab illius Maiestate & nostrum ESSE & INTERESSE dependent: hoc est, qui quid sumus & habemus, id omne & totum Papæ Romano acceptum ferendum est. Imò, aiebat TYRRIANVS: ipse est nostra anima, nos eius corpus. Et sicut corpus absq; anima mortuum est: ita etiam

Socie-

Societas absq; Pontificis Romani clementia mortua est, planeq; cadauerosa. Adeo pulchrè Satana cum Satana conuenit, ne illorum regnum dissoluatur. Ideo rectè dixit Iesuita GREGORIUS Augustæ, quam diu inter Societatem nostram & Pontificem Romanum pax atque concordia fuerit conseruata: tam diu cathedra Petri, & sedes Apostolica erectæ, nostræ verò sodalitates saluæ manebunt. Dissensione autem oborta, v- *Cauete et* træg; concidens, nosq; omnes toti mundo ludibrio futuri sumus. Agno- *go d con-* scamus ergo filij, Pōtificem Romanum Patrem, & huic soli in omnibus, *sodales fi-* quæ vult, obediamus. Eius enim est nobis imperare & facienda præscri- *di, ne funi-* bere: nostrum verò est, non petita ratione, absq; vlla tergiversatione, vt *culus iste* filios obedientes & Papæ dilectos decet obedire. Si enim, dicit Iesuita *vester du-* Bonauentura Ingolstadtij Rector, apud Pythagoreos, pro argumenti *plex & sce-* causæ ratione fuit *rd auctōs epa*: quantò maiori obedientia nos faciamus, *leratus dis-* & sine vlla refragatione exequamur ea, quæ in mandatis à Pontifice Ro- *rumpatur.* mano accipimus? Illius est dicere, hoc fiat: nostrum verò est agnoscere illud *auctōs epa*, & vt votis nos cogi nouistis, addere, Amen: Sic faciemus.

Quia ergo Papa audit, videt & experitur, Iesuitas dilectos suos filios sibi obedire in omnibus, nulla vel corporis sanitatis vel animæ salutis, vel mandatorum Dei ratione habita: ideo etiam in hac Epistola *salutem* & Apostolicam benedictionem illis impertit. Non more aut intellectu Scripturæ sacræ: sed sensu Pontificio, hoc est, benedicta & magicè consecrata grana, rosaria, imagines, crucis signa, reliquias, & salutem pacis externæ. Hæc est benedictio & salus Apostolica Papalis. Vel ita etiam impertit, quod dum Papa aureis ornamentis præfulgidus albo insidens caballo, in vrbe, vt olim Gentium idola, circumfertur, & à spectatoribus honoratur & adoratur, ipse manu sua dextra, quasi athleta ærem verberans, signum crucis supra procidentes, format. Quod crucis signum & benedictio Apostolica, & salus, & plenaria indulgentia ab ipsis dicitur. Ad cuius formati signi participationem, Romani, sicuti corui ad cadauer conuolare solent, sibiipsis persuadentes, se in hoc signo à Pontifice Romano communicato, veram salutem consequi, & virtute eius spectra & dæmonia (quibus se assidue quasi furijs, agitari queruntur) ab ipsis fugari. Iesuitæ etiam huiusmodi benedictiones, in schedulis & imaginibus, supra quas Papa sua manu signum crucis fecit, circumferunt, & eas, quasi res diuinam quandam virtutem habentes, supersticiosulis suis commendant, pro quibus etiam ipsi, cœu noui Tezelitæ auri & argenti copiā colligunt, quam deinde cum Papa communem habent.

Y 2

Hinc

Hinc in hac eadem Epistola Papa ipsos ulterius laudat, ut qui *magna utilitati Ecclesiae* (intellige Romanae) fuerint, *fructusq; fecerint maximos*. Neq; enim vana ea laus est. Quantum enim haec Iesuita in Germania Christi verae Ecclesiae nocuerint, Ecclesiae verò seu Synagoga Romanae profuerint, id iam magis deplorare, quam commemorare libet. Georgius Baderus Iesuitarum per Bauariam Prouincialis, mihi dixit Landspargæ, Principem Gulielmum Bauariae Ducem publicè confiteri, Bauariam & superiorem & inferiorem, dudum voluisse Lutheranam seu Evangelicam (ut vocant) recipere confessionem & fidem: solos autem Iesuitas obstitisse, quò minus id, quod animo volunt & vnicè exoptant, in factum haecenus producere potuerint. Et ob hoc factum Principem de Iesuitarum industria gloriari dicebat. Iesuita Principem istum ceteroquin probum, ita dementarunt, ut ipse temporibus peregrinationis & Ieiuniorum, deuotionis ergò, ut aiunt, pedes peregrè incedere soleat: Iesuitis interim vel curribus vel equis insidentibus, & ad latus adequitantibus. Vidi ego ipse, in Ieiunio quadragesimali eius Celsitudinem coram sepulcro Christi (quod Iesuitarum opere extructum erat) seipsum ad sanguinem fermè usque flagellantem: Iesuitas verò intra parietes suauiter ridentes, & de huiusmodi factis gloriantes. Miserebat me tùm ex animo ipsius boni Principis, tam nequiter à sceleratis hisce nebulonibus delusi. BADERVS Landspargæ gloriatus est, se non dubitare, quin prænominatus Dux sit *propter* suum Filium Societati immolaturus. Bonauentura Ingolstadtij, cum Princeps ipsis multas viduarum & pauperum aedes traderet, magnamq; pecuniae vim ad extruendum pro alumnis collegium mitteret, dixit: in hoc Duce ventilabimus cornu. Et quàm diu poterunt ipsum pecunia emungere & ararium euacuare, tam diu non desistent eum in faciem laudare, illiq; panegyricos scribere. Interim fortassis non absurdè quis dicere posset, Iesuitas idem esse heroico Bauariae moderatori, quod fuit Circe Vlyssi, & magna illa Babylonis meretrix regibus terrarum, quae incantato suo poculo suos amatores & negociatores, inebriarunt, & in alias formas transmutarunt. Hinc ipsius subditi & propter mores, & generosum habitum, & bona, quae in Iesuitas confert, Iesuitam eum dicunt, utpote Principem quorum dolis & fraudibus Pontificiae tyrannidi cum subditis subijciatur. Bone Deus, Bauariam transiens quàm multos Nicodemitas dicentes audiui: Si atri hi daemones equites ad nostram patriam nunquam venissent, aut primo die eos omnes eiecissemus, non tot iam miserijs subiecti essemus, sed Euangelicae libertatis & purae fidei ciues essemus. Ast pro dolor

dolor propter Iesuitarum multiplices dolos, multiuiarias insidias & innumeras prodiones nemo ne hiscere quidem audet. Utinam magnus ille Deus & Seruator noster Iesus Christus eos omnes perdat. Nulla enim spes est, verae & Evangelicae doctrinae consequenda, quamdiu diabolicos Iesuitas in nostris cogimur alere terminis.

Quantum etià damni dederint Iesuita, Ecclesiae Christi in ditionibus Serenissimi Caroli Archiducis Austriae, vel soli Graecenses testari possunt. Toti etiam fermè mundo nota sunt insidiae, quibus & Augustanam Confessionem, & eam profitentes tollere & excindere conati sunt: & licet publicam eam ob causam subierint ignominiae & infamiae notam (dum ille, cuius animam perfidè querebant, ex faucibus Leonis ereptus est) tamen etiamnum hodie maledicere, ubi male facere non possunt, non cessant. Ob hæc, inquam, sanguinaria & Mahumeticam tyrannidem superantia studia & facta. Papa in suis Epistolis Iesuitas tantoperè commendat: quòd sint *industrij & moribus apti*, ad omnem scilicet Pontificiam idolomaniam ornandam, vendendam & pro sacris nescio quibus obtrudendam.

Insuper, quia Papa Iesuitas usq; adeo fidos sibi experitur, ideo in hac Epistola ipsis eam facultatem tribuit, quæ alioquin, nulli Clericorum est concessa: nempe *absoluendi ab omnibus casibus, etiam ijs, qui non sunt in Bulla coenae Dominicae comprehensi, & ab ijs etiam, qui sunt Apostolica sedi soli reservati: vota & peregrinationes, &c. pro tempore commutandi: Missam ante diei exortum, & post Meridiem celebrandi: Ecclesiastica sacramenta administrandi: officium Romanum nouum, non ex precepto, sed ex libertate dicendi*: Et vult, ut *Assistentes sint & Cardinales, qui resistentes Iesuitis compeſcant, & rebelles in eos tollant*: Tot nimirum bonis, Meretrix illa magna suos amatores exornat, & tam firmis muris circumcingit, ne quæ vis eorum, quorum in odio sunt, ipsis nocere possit.

Præclara autem sunt ista priuilegia, scilicet, quæ illis hic tribuuntur, & meritò magnificienda: si modò factis id, quod verbis pollicentur præstarent. Constituit illis Assistentes & Cardinales defensores. Sed nunquid illi, vel seipsos, vel Iesuitas, dum in idololatria & Sodomia securè pergunt, ab ira Dei tutos reddere poterunt? Concedit illis facultatē absolueudi etià à casibus reservatis. At qua auctoritate Papa sibi quorundam peccata, à quibus poenitentiam agentes & in Christum credentes cœlitus absoluntur, reservat? Aut si omninò talia sunt, quæ in cœlis etiam reseruentur, ne remittantur, cur ipsi ligationis clauibus abutuntur? Videmus

demus etiam hęc æquitatem Pontificis Romani, qua alios sub excommunicationis pœna ad officium, hoc est, horas canonicas dicendas, quasi ad præceptum diuinum obligat: alij verò idem liberum ac quasi *ad hoc* *esse* relinquit. At siue nouum siue vetus Romanum officium (propter quod magnum capiunt beneficium) dicant: scimus tamen illos nihil quàm inanes sine mente sonos, murmur felinum, & non meditata, sapè etiam non intellecta verba proferre, ac maximam idololatriam, inuocando Diuos suos, ab ipsis canonizatos, quorum fortassis animæ iam in inferno torquentur, exercere. Dum verò illis, Ecclesiæ sacramenta, non autem Christi mysteria, administrandi facultatem tribuit: & se Antichristum, & Iesuitas Antichristi seruos esse demonstrat. Veri enim Christi serui, Christi Sacramenta dispensant, integrè & fideliter. Vera etiam Ecclesia tantum à Christo instituta sacramenta, Baptismum nimirum & *Eucharistiam*, reliqua synagogæ Papisticæ (si pro Sacramentis venditentur) nugamenta esse iudicat. Quod ad illorum Missam attinet, siue manè, siue vespere, siue meridiè, siue ieiuni, siue ebrij, eam conficiant, scimus illos, vt Dei verbum docet, nihil quàm summum & execrandum sacrilegium, horrendam abominationem, detestandum cœnæ Dominicæ abusum, & actionem à Christi institutione omninò diuersam ac planè contrariam, atq; idolum omnibus pijs, conspuendum, conterendum & fugiendum introducere. Nihil enim eorum agunt, quæ Christus fecit, & faciendæ præcepit: sed suam comœdiam aut fabulam, pro nutu Papæ, ad quæstum agunt perfidè & sacrilegè. Quod ad vota, scimus ex superioribus ea esse impia, ac proinde rescindenda, nec suscipienda: quia in Dei verbo non præcepta. Quod ad votorum permutationem, qua votum peregrinationis ad Diuos, in multam pecuniariam commutant: ipsa quidem peregrinatio, & ossium visitatio idololatrica, commutatio verò eorum nihil quam auara *discretio* est, qua simul homines, à fonte aquæ viuæ ad cisternas humanarum inuentionum abducunt: id quod & idololatricorum & pseudoprophetarum proprium est.

Multum ponderis & valoris Iesuitæ, tribuunt Bullæ cœnæ Dominicæ, dum ipsi ab eius excommunicationibus nominatim exempti, Lutherani autem statim in limine eius, quasi hæresarchæ, damnantur. Nos verò eam, ceu nugas Pontificias, ridemus. Scimus enim Papam eos, quos Christus suo sanguine redemit, sua Bulla, verè bulla, & fulgure expellere, ne quidem terrere nedum damnare posse. Imò firmiter credimus, Dominum illorum maledictiones in benedictiones cōuerture: maledictionesq;

Matt. 26.

Marc. 14.

Luc. 22.

1. Cor. 11.

Gelasio Papa Teste.

Matth. 7. 24.

nesq; in illorum caput refundere. Nos, siue nobis benedicant, siue maledicant, Christi sumus: cuius doctrina & armatura instructi, faciliè huiusmodi inania Papæ terculamenta excutimus, & perfidem in Christum victoriam aduersus illorum Spirituales nequitias ac *methodos* obtemus.

In quarta Epistola.

Paulus III. Anno Christi 1546. ad instantiam Iesuitarum, filiorum suorum multum dilectorum, & in omnibus verbo & præceptis Dei contrarijs rebus obedientiam, resq; Papæ *curantium*: potestatem illis fecit, ordinem suum nouum, seu has nouas suas creaturas, incertas distribuere Species: & confusam illam, rudem ac indigestam turbam, certis officijs subijcere: admittere scilicet & suscipere, coadiutores spirituales & temporales, Sacerdotes & seculares. Dum enim Ignatius Loiola ipsiusq; Assistentes viderent, Patres Societatis, plerosq; ad ignauiam esse natos, nimium in tradenda idolomania pueris senibusq; occupari, impetrauit à Paulo III. recipiendi intra Societatis consortium coadiutores, tam seculares, quàm spirituales, cum laicos, tum Sacerdotes. Horum autem officium expriment attributo coadiutorium: quorum officium est, in omnibus, ad nutum tamen Rectoris, Societatem adiuuare. Et hi sunt reliquorum ministri & serui: quales sunt Ementes, vendentes, coci, sutores, sartores, pistores, cellarij. Hi, cò quòd tantum circa res occupentur externas, nec vt reliqui missificent, vel horas canonicas delatent, temporales vocantur, vel seculares. Reliquos verò, qui Missas peragunt, & humanas traditiones docent, vocant Patres Spirituales: quòd nimirum patris mendaciorum & Spiritus maligni officium faciant. Sed de horum distributione supra dictum est satis.

Secundò: ne hi temporales Coadiutores, qui tantum tria vota, quæ vocant simplicia, susceperunt, titulo temporalium offendantur: (Hi enim noui homines, Christianis à Christo denominatis, multò volunt esse superiores & sanctiores) aut putent se non tot habere merita, quot consequuntur illi, qui etiam Professionis votum, quo sese corporibus & animabus Papæ in mancipia tradunt, susceperunt. Ideo facit illis Patribus potestatem etiam hos Coadiutores ad sacros ordines (quorum septem sunt) promouendi: & participes reddendi meritorum, quibus gaudent professi Iesuitarum, hoc est, illi, qui voto peculiari se Papæ deuouerunt.

De quibus supra dictum.

runt. Communia enim habent Iesuitæ omnia, excepto Christo, cuius nunquam faciunt mentionem, & à quo omnes ex quo sunt alieni: imò in hac Bulla se faciunt mutuo consortes, non mortis aut passionis Christi, sed priorum meritorum, quæ ipsis sunt salus, via, & scala ad cælum, id est, ipse Christus. Et hæc est illorum sanctorum communio, qua Patres seu Professi, cum Coadiutoribus & non professis, sua merita communicant, sibiq; mutuo ea diuendunt, dum Pater Sacerdos pro non Sacerdote missificat: & Coadiutor pro Sacerdote, manibus laborat, vel Rosaria dicit. Hæc sunt merita quibus, si Christo placet, consequuntur vitam æternam. Pari nimirum ratione, qua Iudas vendendo Christum, & Cain sacrificando, salutem sunt consequuti: aut etiamnum consequuntur omnes, qui aliam viam salutis extra Christum quærunt. Quos Saluator Dominus, stultis virginibus, hypocritis, Phariseis & pseudoprophetis comparat, atq; fures & latrones propriam iustitiam quærentes, ipsumq; vera sua gloria spoliantes, vocat.

Matth. 25.

Matth. 7.

Ioh. 10.

In Epistola quinta.

Paulus III. XV. Calend. Nouemb. Anno Domini 1549. Iesuitas mirum in modum commendat: quod sint ager fertilis in Domino: quod vberes animarum fructus pariant: quod verbo & exemplo profint: quod sint pii patres, & oculi mentis Papæ. Sic nimirum Romani muli asiniq; cum ani se mutuo scalpere, sibiq; inuicem palpum obtrudere solent. Sed quæ hæc est laus, quando ea, ob quæ laudantur, non habent? Et laudantur insuper ab eo, qui per se illaudatus est. Qualem laudem ne quidem Ethnicus sibi optasset.

Vah autem quid andio? Iesuitæ dicuntur oculi mentis Papæ. Per se ergo & absq; Iesuitis mens Papæ cæca erit. Cæca nimirum in Scripturis sanctis: cæca in veritatis contemplatione: cæca in pietate: vel potius, ut Paulus loquitur, mens reproba. Quæ in se excæcata, extra se alios nequitia oculos adsciscit, quibus ceu per conspicienda res mundi explorat & intuetur. Neq; tamen absq; ratione Iesuitas oculos Papæ dictos puto. Perses enim interrogatus, quæ res potissimum saginaret equum, respondit: Oculi Domini. Significans tum res œconomiae rectè curatum iri, si dominus præsens omnium opera dirigat, disponat & intueatur. Atqui Papa ocio, Cereri, Veneri, Baccho deditus, libidineq; excæcatus per se

perse inquit imprudens (cor enim ademit ipsi ebrietas, & vires eneruauit venus) res suas, rectè constituere nec iniuste parta bona propria arte tueri, nedum augere. Per Iesuitas autem, suos proditores, Papa & à tergo & à fronte oculatus redditur: hoc est, Iesuitæ ceu exploratores à Papa emissi oculorum subeunt officium, & circumeunt vniuersam terram, & in principum & subditorum res inquirentes, & omnia ad Papam rursus deferentes ut hac ratione non absurdè IESUITÆ OCULI PAPÆ SINT DICTI. Quare, sicut olim Egyptij Principis officium repræsentarunt, pingentes sceptrum cum oculo. Ita hodie Papæ munus exprimi posset, si piingeretur triplex corona, cui aliquot centuriæ oculorum Iesuiticorum circumfunderentur. At verò si Papæ hi Oculi fuissent effossi, dudum miser cum in Germania tum alibi excæcatus iaceret, nec persequeretur ceruos ad fontes vitæ festinantes: Hi oculi saginant Papam, dum culinam illius diligenter fouent, & focum lautè instruunt: hoc est, dum putridas Papæ merces vendunt, auctoritatem Papatus passim reuocant, & Papæ res omnibus modis tuentur & adaugent. Et quod alijs non est concessum, (teste Lini) ut res ipsorum alienis oculis feliciter promoueantur: id Papæ tamen per hos oculos licet. Rationem huius esse puto: quod plerique aulae plures Achitopheles & Zibas, quam Iosephos & Naamanos alunt. Dumq; illi, nescio quibus modis corrupti, Iesuitas commendant, fit, ut hi oculi longè lateq; grassentur, venenatoq; suo intuitu lædant plurimos. Optandum foret, ut pleriq; Principes in admittendis hisce oculis attentiores essent. Nunc verò dum plerique conuiuent, aut etiam stertunt, fit ut antequam ipsi id obseruent, extrema hæc malorum lerna ac pestilentialis gangræna longè lateq; serpat: animi sui venena euomat: multos inficiat: templa occupet: domos viduarum deuoret: & miseram iuuentutem, quasi spirituales Herodiani, perdat. Quod si verò pleriq; in suis ditionibus non ferunt oculos illorum, qui eorum ope feras globulis bombardarum prostertere solent: quantò minus ferendi essent oculi eorum, quorum contagione Christianorum animæ, sanguine Christi redemptæ, trucidantur & perduntur?

Deinde vocat eos *pios Patres*, scilicet per ἀντιπατέρες: quasi quis dicat, minimè pios, vel verè impios patres. Semper enim angeli tenebrarum, & filij huius mundi, se in angelos lucis & filios Dei transfigurare & piorum nomen sibi arrogare conantur, cum nihil minus sint. Sic ergo & Iesuitas, licet eos Papa pios nominet, impios esse dico: quia reuera impiè in Deum,

impiè in parentes, impiè in proximos agunt. Dum impia & à Deo abducentia dogmata tradunt: impiè parentes deferunt, & aspècia in proximos ac necessarios summa feruntur. *Patres* dicuntur, quia Patrem, qui in cœlis est, abnegarunt, & seipsos patres mendaciorum & homicidiorum cum Diabolo constituerunt: sicuti ex illorum doctrina manifestum est.

Quod eos *verberes animorum fructus facere*, illosq; & verbo & exemplo alijs *præluere*, Phormio Phormiones laudans, scribit: intelligit verbum non Dei, sed suum verbum, quod est traditio humana inutilis. Exempla sunt non pia neque Apostolica, neq; verè sancta: sed sicuti Pharisei præ Saducais & Essæis apud imperitum vulgus in magna erant exultatione: ita & ipsi speciem pietatis præ reliquo impuro Clero habent, cuius tamen virtutem abnegarunt. Sicuti rectè etiam ab ipsis Papicolis, noui Pharisei & noui hypocritæ appellantur. *Parere* animarum fructus, ipsis est, animas à Lutherana seu Evangelica doctrina abducere, & in salubribus Pontificiæ idolomania pabulis inficere, quosque Christus in viam veritatis per Evangelij doctrinam duxit, eosdem ad pristinos Gentium & Pontificum errores & falsitates reducere. Cumq; in hæresibus enitendis valde sint fecundi, nec Christo, sed Antichristo plurimos lucrifaciant, multisq; fallacibus signis & mendacibus prodigijs ipsos etiam, si fieri possent, electos sub iugum Pontificis seducant: ideo Papæ, non Christo dicuntur magnos facere fructus. Sicuti lupi multum communi suæ Societati fructum asportant, dum greges violenter inuadunt, diripiunt & deuorant. Sic quod comparantur *agro fertili in Domino*: intelligamus nos, eos esse agrum hæreticorum valde fecundum, in quo Dominus tenebrarum & princeps huius mundi omnem suam impuritatem, quasi in propriam suam officinam & immunditiæ vas effuderit, sicq; agrum suum probè stercoreando fertilem reddiderit. Nam quoties ipsi hac loquendi formula vtuntur, in Domino, per Dominum; toties Nos vel Dæmonem vel Papam eius vicarium intelligamus. Nam in illorum nomine, mandato & iussu (sicut vota & doctrina illorum manifestè docent) omnia agrediuntur & faciunt.

Vt verò horum suorum Phormionum & adulatorum laudes & ficta encomia, bestia loquens magnalia plenis buccis decantauit: Ita eosdem priuilegijs exornat, quibus illos vult in Ecclesia sua præ reliquis gaudere. Ante omnia vult Generalem plenariam & omnimodam eamq; liberam potestatem habere, omnes Iesuitas secundum suas constitutiones gubernandi: nec sit ille ulli Cardinalium vel Episcoporum, verum soli &

soli & vni Pontifici subiectus. Cum quo etiam solo, res Societatis & sedis Apostolicæ conseruandæ, consilia & rationes tractet. Ne autem Generalis ille ipsum Pontificium fastigium affectet, vel quid cum suis vel alijs, contra Ecclesiæ Romanæ auctoritatem præsumat: concedit Iesuiticis socijs, vel has vel alias ob causas Generalem suum, qui aliàs dum per suos Papæ primatum tuetur, perpetuus esse debet, amouendi, aliumque secundum suas regulas substituendi. Sin autem tantum Papæ primatum, Apostolicæ sedis auctoritatem & Societatis suæ dignitatem quærat, possit illum etiam inconsulto Papa, suos quocunque velit emittere, & reuocare nulla temporis limitatione adhibita. Hinc si aliquos mittit Iesuitas, vt hanc illam ciuitatem Pontificia idololatria corrumpant: vbi animaduertit suos magis propriam gloriam, quam Papæ primatum quærere: magis Lutheranam puritatem quam Papistica dogmata propagare: magis verbum Dei, quam traditiones humanas concionari, etiam si populo rudi ob aliquam linguæ volubilitatem & morum hypocrisin placeant: tamen eos reuocat. Aut, si maximè horum nihil incidat: tamen ne forsan progressu temporis ipsi conentur aliquid contra Ecclesiam Romanam, officium pristinum deserere, & aliud nouum, quod Generalis obtrudere solet, suscipere coguntur. Hinc est crebra illa Iesuiticorum concionatorum mutatio; quam tamen non semper parit populi fauor, sed sæpius auocantur, quia non tales se, quales Papa & Generalis publicè volebant, gesserunt. Multos etiam ob ebriosam, impuram, libidinosam & turpem vitam de loco in locum transferunt. Hæc enim est Iesuitarum pœnitentia, vt locum quem corruerunt deserere cogantur, & ad alium se conferre, vt sic totus orbis illorum impuritate inficiatur.

Præterea vouent Iesuitæ perpetuam paupertatem, qua profitentur, se nullos in Ecclesia Papistica honores suscepturos, neque dignitates vel Cardinalitias vel Episcopales ambituros. Hoc nimirum prætextu, se Cardinalibus, Episcopis, Abbatibus, & reliquis nobilibus Canonicis, nouum hoc & astutissimum hominum genus, quasi humile quiddam quæreret, commendare voluit. Natiuam tamen suam superbiam etiam hac in re celare non possunt. Dicunt quidem & scribunt ad rerum ipsorum ignaros: nihil agimus propter nostram gloriam aut honorem: non nostra res agitur: Episcopatum vel Abbatias non quærimus: sumus enim homines pauperes, & mandamus in regulis nostris, vt ab omnibus mundi honoribus nostri abhorreant, &c. Sed ita ludunt homines, pauperes isti sine defectu, humiles sine despectu hypocritæ. Nam si quis il-

lorum statum rectis & acutis intueatur oculis, videbit illos non quidem inferiores Pontificiorum honores quærere, sed summum affectare gradum. Nam in illorum Societate Rex vel Papa est, Generalis. Huius ASSISTENTES Cardinalium: visitatores Episcoporum: Prouinciales Decanorum: Rectores Cõsiliariorum: Ministri Sacerdotum vicem obtinent. Reliqui inter se sunt fratres, maiores & minores, Canonici, Presbyteri, Acoluthi, Ostiarij, Lectores, & si qui sunt alij huiusmodi Pontificiæ Reipublicæ ordines. In hac etiam Epistola nihil obstante voto, Papa concedit, quod Iesuitæ possint, sed volentibus Papa & Generali (hic enim ab illo, sicut lutum à rota dependet) dignitates, quales sunt Episcopatus, Archiepiscopatus, & Cardinalium magnificentia, consequi. Si tamen qui ambitione, simonia vel occultis machinationibus (vt plerique per hasce artes ascendunt in altum, vt lapsu grauiore ruant) eas quæsiuissè conuincantur, illos earum capaces esse nolunt. Si autem in dignitatibus constituti aliquid, vel contra Ecclesiæ Romanæ primatum, vel Papæ dignitatem, vel Societatis Superiores inuolantur: tales ad Societatem, ceu ad pistrinum reuocandos, & ad alia officia & onera deputandos, atque alios digniores in illorum locum substituendos. Licet in horum electione semper Iudas Iudam sequatur.

Concedit præterea Generali, quod possit absoluerè omnes hæreticos confitentes: cum irregularibus dispensare: absolutos, nisi Societatem ingredi, vel vota emittere velint, retrahere: cogere suos, vt vel ipsi, vel ab ipso ordinato confiteantur: suos deuotiores nullum nisi Carthusianorum ordinem ingredi posse: Illius esse, sine venia ingressos, maxime deprehenderint, reuelantes, in quocunque habitu contigerit inueniri, excommunicare, Si autè Do capere, incarcerare, & si opus sit, auxilio brachij secularis inuocato, libenter pro re & licetè inuadere, captiuos ducere, & pro arbitrio tractare. Talem tyme, quis rannideim & insidias exercuerunt Viennæ Iesuitæ in Kratzerum, qui ex cõtra me? illorum Societate egressus, contra illos Tubingæ disputauit. Sed mirando bono da Dei ope iterum saluus illorum manus sanguinarias effugit. Sic post animo: iã quam Italia relicta, in Germaniam eram reuersus, mihi quæ ob aduersam tutus es, valetudinem aliquandiu inter ipsos hærendum esset: postea cum discessum peterem, illi omnibus modis mihi insidiati sunt: sed Dei auxilio insequetium manus effugi, Augustæ à D. Doctore Mylio in collegium receptus, vltraqu; quatuordecim dies clàm custoditus, conseruatus ac deinde eius-

de eiusdem ope, in habitu lanij equo vinctus (quod ed facilius eorum manus effugere possim) Laybhaimam vsque sum perductus: sicqu; fortissimi ipsorum Dei Vulcani manus effugi. Quo nomine Deo humiliter gratias ago, & acturus sum in omnem æternitatem: ipsumqu; supplex precor, vt & alios ab illorum insidijs clementer custodiat & protegat.

Multi sunt, qui nescio qua spe ducti, illorum Societatem ingrediuntur: qui deinde vbi illorum dolos, fraudes, insidias, carnificinas, tyrannides, sanguinaria consilia, proditones in Germaniam, ac idololatriam, vt cætera nefanda eaq; turpissimè facta taceam, & pijs castisqu; auribus parcam, libenter quidem discederent: at non possunt. Si enim fugam meditari deprehenduntur, vel capiuntur, vel rota, vel igni, vel aqua, vel fune, vel veneno tolluntur. Hic est finis ingressus ad societatem malignantium. Beati ergo, qui non abeunt in consilium impiorum Iesuitarum, & in via societatis huius non stant, & in collegijs ac domibus illorum (quæ sunt speluncæ, vt Christus dicit, latronum) non sedent.

Vt porro hos suos morigeros filios Papa ab omnibus vult esse liberos oneribus & censuris, quibus reliquos suos seruos premit, & tantum non opprimit. Ita etiam Iesuitarum maximas opes (licet pauperes se esse ex voto nudentur) vult esse omnino liberas, nulli tributarias, nullius exactioni, vectigali, vel censui, vel vsuræ subiectas. Nequ; tantum bona illorum, sed & totam Societatem. Has enim ampullas bulla ista exufflat: Ipsa, inquit, verò Societas, & illorum bona, ab omni superioritate, iurisdictione, & correptione OMNIVM sunt exempta, liberata, & sub Papæ protectione. Iesuitæ ergo instar Leonum, Luporum, Harpyarum & lamiarum ab omnibus possunt rapere bona: non autem tenentur vlli tributum soluere. Ratio, quia sunt sub Papæ protectione, quem non dubito, Iesuitis mox vt spongijs vsurum. Vtque nunc illorum protectorem agit: ita etiam illorum spoliatores acturum: nisi forsàn Iesuitæ, vbi magis inualuerint, idem in ipsum Papam moliantur.

Nequ; his contentus, alia plura ipsis tribuit priuilegia: nimirum oratoria, & vsus altaris portabilis. Dum enim per Christianorum loca exploratores & proditores agunt, nequ; vbiq; altaria, vt loquuntur, consecrata, in quibus Missæ fabulam ludant, habere possunt: Ideo secum portant altare vel mappulam, in illum abusum Sacramenti Altaris deputatam. Item, licet ipsis apud exteros, vel Missæ aduersarios, interdicto tempore missare, ianuis clausis pontificia nugamenta, quæ illi Sacramenta dicunt, administrare: sicqu; clàm & palàm iniquitatis mysteria peragere.

Hanc artem & prodicionis & Missæ exercuit superioribus annis aliquandiu in Anglia Elianus Campianus, verum tandem deprehensus, iustas Regina Angliæ prodicionis pœnas dedit. Quem tamen Iesuitæ Martyrem perhibent, & pro sancto adorant. Sic Iesuitæ Lucernenses in Heluetia, & Ingolstadiensis in Germania ad Lutherana euagantur loca, & in Euangelicorum ædibus clàm Missas celebrant, & sacra Pontificia peragunt: ut ipsimet mihi retulerunt. Quorum ideo mentionem facere volui, ut pius Magistratus oculos aperiret, nec pateretur suos, Iesuitarum blanditijs, promissis & muneribus, corrumpi & seduci. Hi enim non sunt contenti nudo grege, sed hoc disperso, etiam ipsos pastores inuadunt, quos insidijs & miris artibus tollere nōrunt.

Præter hæc omnia non solum ipsos, aut illorum bona, sed etiam Regulas ipsorum vult ab omnium Prælatorum censura esse alienas. Sic enim rudis Bulla: Nulli Prælatorum, excepto Papa, licere, vel concessum esse constitutiones Iesuitarum sub censuram sumere, aut sumentem nihil efficere, illiusq; conatum esse nullius roboris. Hinc etiam Iesuitæ suis in regulis mandant, ne quis illas cuiquam extraneorum concedat vel communicet, vel quicquam de illis referat dicto vel scripto. Quia enim mali sunt, & nihil nisi impia & mala tractant: mirum non est, illos lucem & piorum censuram subterfugere. Dum autem suarum regularum censorem & iudicem respuunt Dei verbum: & solum Papam Romanum Antichristum censorem admittunt, omnes facile iudicare possunt Christiani, quonam Spiritu Iesuitæ agitentur, & quid in suis regulis tractent: nempe nihil præterquam humanas traditiones; superstitionis, hypocrisis idolomania & propriae idolorum opera. Qualia sunt, per omnes Mundi plagas oberare, & homines Christianos ad pristinas idolomanias Papæ cōsuetas reuocare: habitu religiosum se declarare: horas canonicas & Rosaria recitare: Diuos & mortuos à Papa canonizatos inuocare: quotidie deuotè, reuerenter & decenter Missæ astare: perfectam obedientiam Superioribus præstare: Ecclesiæ Romanæ præcepta prædicare: Sacramentum Altaris sub vna specie manducare: quotidie Missam celebrare: homines ad auricularem confessionem excitare: statutis diebus ieiunare: flagellis, cilicijs se macerare: Mundum & parètes aspernari: se totum in obsequium Papæ consecrare: vota castitatis, paupertatis & obedientiæ, maxime verò Professionis diligenter obseruare: & breuiter, omnia quæ Papa & Iesuitæ volunt fideliter tractare.

Nos igitur, vtcunq; à Papa interdictum sit, regulas illas ad Lydium diuini

diuini verbi lapidem examinantes, ceu plantationem Satanæ & dæmoniorum doctrinam reiicimus. Quid enim sunt aliud, quam traditio inutilis? Quid aliud, quam stulta & stolidi veteratorum Iesuitarum somnia? Quid? nisi rapsodia, cento, & fragmenta ex omnibus reliquorum Monachorum regulis confuta? Aut, ut rem verbis Scripturæ exprimam, Ierem. 2. cisternæ non valentes continere aquam? Cabala sunt, hoc est, stultæ Superiorum imaginationes, phantasiæ & inanes speculationes. A quarum obseruatione, imò vel auditu saltem mens Christiana, verè eas intelligens, abhorret. Neq; enim ad illarum: sed ad verbi diuini auditum & obsecrationē obligamur. Nusquā Deus præcipit, ut huiusmodi idololatriæ corū hominū traditiones obseruemus: quin se istis frustra coli docet. Et Matth. 15. Num. 15. Gentiū Apostolus cunctos exhortatur, ut sibi caueant, ne per suppositi- 2. Thess. 2. tias epistolas quasi Apostolicas, & inanē Philosophiam decipiantur. Nō Contra sunt Romanæ Curia & Societatis Iesu traditiones seu regulæ, Apostoli- Turrianū cæ aut catholicæ: verum sunt Apostolicæ & cacolycæ, quæ non ab Apo- & Valen- stolis, sed à Papistis & Monachis ociosis originem habent. Agnoscunt tium, sanè omnes Christiani traditiones Apostolicas non minus recipiendas esse, quam scriptas Epistolas: ceterum non agnoscunt, omnes eas traditiones esse Apostolicas, quas pontificij illis sub Apostolorum nomine obtrudunt. Neq; immeritò illud faciunt: quod traditiones probandas censent. Etenim quis dubitaret traditiones Apostolicas nequaquam pugnare debere cum scriptis epistolis? Sed Iesuitarum regulæ & traditiones scriptis Apostolorum ex diametro repugnant. Id quod in regularum Iesuiticarum Examine copiosè demonstrari potest. Nos Dei obedi- Deut. 13. mus præceptis, quibus mandat, ut verbum suum legamus, discamus, meditemur, scrutemur & ad vsum transferamus. Sic enim Spiritus sanctus docet: Incedite post Dominum Deum vestrum, illius præcepta custodite, illius vocem audite: Lex Domini semper sit in ore tuo: Et Christus ipse: Scrutamini Scripturas. Et: Qui diligit me, seruat sermonem meum. Ad quid igitur opus est Iesuitarum regulis? præsertim cum sacræ 2. Tim. 3. literæ nos erudire possint ad salutem. Neq; Deus pater nos Iesuitas, sed Matth. 1. Filium suum Dominum nostrum IESVM CHRISTVM, Regem, Sacer- Psal. 110. dotem, Mediatorem & Redemptorem nostrum vnicum audire iussit, ut 1. Tim. 4. est Matt. 17. vbi vox patris de cælo ita super Christum intonat: Hunc audite. Quæ vox eleganter his versibus reddita est:

Filius hic meus est, dilectus & vnicus ardor,
In quo sunt animi gaudia vna mei.

Hunc

*Hunc audite, meo profert è pectore quicquid
Pertinet ad vestra dulce salutis iter.*

Deut. 18.

Iohan. 8.

Sicut etiam Moses eundem sermonem exprimit, dicens: Prophe-
tam de medio tui, ex fratribus tuis, sicut me excitabit Dominus Deus
tuus, ILLVM AUDIETIS. Nos ergo Rectorem habemus Christum:
eius Legem & Testimonium, per Prophetas & Apostolos traditum, no-
stram viuendi agnoscimus regulam. Iesuitarum verò regulas nullius va-
loris & virtutis esse confitemur. Quicquid tandem Papæ & puppæ Iesui-
tæ & Esauitæ de illarum perfectionis pondere more circumforaneorum
deblaterent.

Præterea in eadem Epistola non satis est Papæ, quòd ipse Iesuitas,
bona eorum & regulas, protegit: sed etiam *alijs hominibus mandat, vt Iesuitas,
illorumq; substantias defendant.*

Cogit quoq; aliàs Papa homines suæ tyrannidi subiectos, omnes &
singulos, vt intra suæ parochiæ septa maneat & Missas audiant, suo or-
dinario sacrificulo, in anno semel confiteantur, id est, se suaq; omnia
prodant, & ab ipso sacramentum Altaris sub vna specie sumant. At quia
Iesuitæ, artibus seducendi & decipiendi homines, reliquos Sacerdotulos
longè præcurrunt, permittit, vt quicunq; velint neglecto suo parcho,
Iesuitarum missas audire, ab ipsis sacramenta sumere possint, nec ad pro-
prias parochias accedere auint. Hæc libertas Iesuitarum quæstui in ser-
uium non nihil autem parochis seu sacrificulis de annua præbenda detrahit.
Nam nummus confessionalis, qui antea ipsis cesserat, iam Iesuitis cedit.
Propterea etiam Sacerdotes illi ipsi, Iesuitas, licet eiusdè religionis sint,
cane & angue peius oderunt. Audiui Ingolstadij à Monacho quodam nu-
dipede seu Franciscano, qui & concionatorem ibi agit, cui nomen est
fratri Gregorio, hæc verba: Iesuitæ iam obtinuerunt auctoritatem pub-
licam, & in scholis docendi, & in templis concionandi, & confessiones
excipiendi, & liberè licitèq; ad omnes euagandi: Mihi dubium non est,
quin vt alia, ita etiam nostra breui sint affectaturi bona. Vtinam nobis
liceret ipsos expellere, nos membris quietem daturi non essemus, donec
omnino eradicarentur. Augusta à Monachis, monasterium Vdalrici
idololatria & impuritate notoria contaminantibus, hæc audiui: Sperant
Iesuitæ se aliquando nostro monasterio potituros, at ne hoc fiat, orabi-
mus & Missas celebrabimus quotidie, vt Diabolus, qui illos in Germa-
niam duxit, eosdem iterum abripiat. Nusquam ab ipsis tuti esse, neq;
propter illorum prodiones & auaritiā, res nostras curare, vel partes
tueri

tueri possumus. Et certè neq; figulus tam figulum odit, quàm Iesuitas
Monachi, quòd illorum hypocrisi, his multa adimantur: Eleemosynæq;
quæ prius ad ipsos deferebantur, iam in collegia, domos ac scholas Iesui-
tarum conferantur. Quid opus est, dicebat mihi in Italia Monachus qui-
dam Franciscanus, in monte di uiascon, Iesuitis? Annon sufficiunt Mo-
nachi & Sacerdotes seculares, qui pro Ecclesiæ Romanæ primatu Missas
celebrent, & horas canonicas dicant? Quid opus illorum scholis? Do-
ctos faciunt homines & Philosophos, qui semper plus Ecclesiæ Romanæ
nocuerunt quàm profuerunt. Ecclesia Romana semper secuta fuit, &
pacem hacuit: dum quilibet Sacerdos in sua simplicitate & sancta igno-
rantia permansit. At vbi Lutherus & Iesuitæ ex scientia instante inter se
dimicare cœperunt, Ecclesia semper laborat, & plures ab Ecclesia defi-
ciunt, quàm ad eam accedunt. Nec dubito quin Iesuitæ, vbi doctiores
fuerint facti, vel Ecclesiam Romanam sint euersuri, vel sanè multi eo-
rum ab ea defecturi.

Ex his & alijs patet, quid & Iesuitæ, & Monachorum turba querat:
scilicet lucrum, non Christi gloriam: propter quod seipso, ceu canes,
vno de osse rodere cupientes, mutuo mordent & lacerant. Excusant qui-
dem se apud seculares Sacerdotes Iesuitæ: quòd nummum confessionis
non recipiant, quòd nullam mercedem propter Missas postulent. Ve-
rum id est, illorum sensu. In templo dum sedent carnifices conscientia-
rum in cathedra, propter confessionem nihil exigunt: si quis autem pe-
cuniam super altare ponit, tacent, eamq; hominibus absentibus aufe-
runt. Si quis in illorum manus vult mittere confessionis sortem, eam re-
cipere nolunt: dicunt autem, si quid nobis communicare vultis, illud ad
portas collegij mittatis. Non enim nobis licet quicquam in templo reci-
pere. Hac autem arte quæstum suum augent. Vbi enim in templo, sicut
reliqui sacrificuli, vno atq; altero nummo eos contentos esse oportuif-
set: ibi hoc aucupio aliquot florenos, vel alia ex quibus lautè viuere pos-
sunt, venantur. Sic Gregorius Iesuita Augustæ concionator, cum ipsi
Canonici Augustani pro concionibus 500. florenos offerre vellent, di-
xit: mihi non licet mercedem accipere: at si vestra copia nostram vultis
iuuare inopiam loco eleemosynæ, quodlibet ad collegium nostrum mit-
tatis. Alia ratione nihil recipere audemus. Egregij sanè hominum ru-
dium deceptores, quorum hæc Maxima est: Non recipio mercedem. Sed
inde inferunt: Ergo debes mihi hoc loco eleemosynæ. Item: gratis tibi la-
boravi: sed, debes mihi tot florenorum eleemosynam. O vos imposto-

res, perfidos & deceptores Sacrilegos. Quomodo huius vestrae hypocrisis rationem aliquando reddetis Deo, iusto iudici?

Quin & regulam illam, qua praecipitur ipsis, ne quid in templis ab hominibus recipiant, non observant. Vidi ego Landsperga nobilem quendam Italum, Christophoro Zieglero Iesuita, qui Missam, ut illius iter feliciter procederet, celebrauerat, tres taleros porrigentem, quos etiam recepit, ac rediens dicebat ridens: Ego hodie optimam, pinguem & talericam non cupream celebraui Missam. Cum Augusta Landspergam comite Patre Ioanne Iesuita pergerem, & in villam non procul a Landsperga distantem diuenteremus, atque ego meum symbolum soluere vellem: ait, non est opus, ego hac septimana tot confessionales colligi nummos, quot nobis ad mensem sufficerent, etiam si in hoc hospitio permaneremus, & quotidie lautè epularemur. Et hi quidem doli Iesuitarum & fraudes notae sunt: verum excusantur uti putant, quod iure pontificio ipsis liceat, quod libet. Et huiusmodi decipiendi artes illis non sunt imposturae, sed pia fraudes, doli sancti: uti hoc sacrilegium & impium hominum genus loquitur.

Et ut ne Iesuitis homines idonei desint, qui has *κακοτεχνίας* & imposturas indefinenter exerceant, ideo Papa praeter superiora, in ista Bulla concedit illis, ut tot sacrificulos curent, ab Episcopis Romanis radi, *chrismari*, vngant & consecrari, quot volunt. Sed ad id non nisi idoneos ad sacros ordines, id est, qui artes Pontificias calleant, norint homines ritè seducere & res Pontificias rectè, more Romano, agere. Sacri autem illorum ordines sunt, Ostiarium agere; quem nostri mendicorum praefectum & canum expulso-rem dicunt. Lectorem esse; quales sunt pueri in scholis nostris trivialis. Aeoluthum praestare; ut sunt serui, qui vestigia Dominorum suorum sequuntur. Exorcistam agere; quales sunt venefici & magi. Et si qui sunt alij illorum ordines, quos profanos, non sacros dicere convenit. Eò quod sacrae literae de istis nihil tradant: & si maxime ordinis causa ferri possent, ab ipsis tamen multiariam contaminantur. Hos quidem Iesuiticos sacerdotes non usque adeò libenter vngunt Episcopi; quia nihil pecuniae illis, ut reliqui, qui per simoniam in Sacerdotes vnguntur, annumerant. Sed tamen detrectare hanc provinciam non audent: quia Papa id praecipit.

Posteaquam ergo Iesuita suos, quibus cum habitant, homines satis circumvenerunt, & illos iugo Pontificio ita subiecerunt, legibus in super & cautionibus ita constrinxerunt, ut certi iam sint eos se amplius ex illis vincu-

vinculis extricare nequaquam posse: tunc ad alios etiam euagantur: seu, ut Bulla loquitur, *ad hereticos*, hoc est, ad Lutheranos exire debent. Quid autem inter illos agant? Ait Bulla: *in hereticorum terris liberè possunt commorari, & cum iisdem conuersari*. Qua autem auctoritate & cuius iussu? *Delicentia tamen Generalis vel Praepositi*. Quo fine & ob quam causam? *Et ab eis tunc necessaria petere & recipere*. Quod ergo Iesuita ad Germanos & Evangelicos veniunt: sit ideo animo, quo Lupus in gregem ovium ingruit. Seu, ut Papa loquitur, quod necessaria ab illis petant. Illorum autem necessaria, non sunt exigua vel pauca, quibus natura contenta est, bona, sed collegia & domus, Principum arces pompa & ornatu superantes: census & reditus, qui in multorum Comitum & Baronum usum sufficerent. Sicuti id illorum Collegia & templa, quae iam opibus Germanorum, laboribus pauperum, sudore piorum, lacrymis viduarum & dolore orphanorum extruxerunt, probant. Et licet haec omnia illis tribuantur: tamen si Germani non in omnibus Papae obediunt, à Iesuitis, seu rebelles, seditiosi ac heretici comburendi accusantur. Ad hunc enim modum hac aetate Germani quidam hos serpentes & cuculos in sinu suo, ad suorum interitum, fouere solent.

Cur verò non nisi licentia Generalis ad Lutheranos exire audent, eius haec ratio est: ne iuxta exeant, ut dixit Crusius Iesuita, quos vel Lutherani conuertere, vel ipsi sponte sua ad Lutheranos deficere possent & vel- lent. Ideo, ait, Generalis oportet eos emittere, qui sunt in religione Pontificia pertinaces, & quorum fides Societati est explorata, & quorum ars ac dexteritas cum hereticis Lutheranis depugnandi, ut dixit Bonaventura Iesuita, est multis nominibus cognita & probata. Huiusmodi Iesuitarum multi, nunc habitu studioforum, nunc nobilium, modò alio circumuagantur: qui etiam se in mores hominum variè insinuare nouerunt. Hinc etiam fit, quod Iesuita saepe, quorundam Principum & Theologorum res melius, quam illi ipsi norint. Et licet tales proditores agant: tamen se iuste & rectè facere dicunt, eò quod Papa id mādārit. Qui autem eos, liberè, ut Bulla loquitur, commorari nō permittunt, eos traducunt, calumniantur, & omnibus modis vel seduci vel tolli procurāt. Ut exempla quotidiana satis declarant.

Libere, ait bulla, Iesuitis ubique commorari licet: id quod magni Privilegij loco censendum est: Reliqui enim Clerici vel Monachi, vel sacrificuli, si cum Lutheranis conuersentur, vel eos inuent, & hospitio excipiant, quasi heretici à Bulla Coenae Dominicae excommunicantur & damnantur. So-

lis Iesuitis, omnia, quæ lubent, licent: quia omnibus Pontificijs artibus ita sunt instructi, vt nulla ne quidem leuis suspicio defectionis de ipsis suboriri possit. Hi enim sunt de illo diabolorum genere, quod vno eiectione loco, per arida transuolat, nec quiescit, donec alium locum inueniat: Hi sunt bruchi, muscæ, vespæ, fuci, ranæ & locustæ de inferni abyssu ascendentes & omnia depascentes. Væ autem illis ad quorum terras hoc dæmoniorum genus descendit: terq; quaterq; verò beatam eam gentem, à cuius oris hæc pestis quàm longissimè exulat.

Porro, ne Iesuitæ in his Pontificijs operibus occupati, per reliqua Papatus *negotia* impediatur: ideo Bulla vult Iesuitas, quorum proprium est homines seducere, ab omni visitatione & cura Monialium, vel aliarum religionum personarum liberos & immunes esse. Atqui primus illorum inuentor Ignatius Loiola tanta cura Moniales est complexus, vt etiam eas, quæ publica prostituti pudoris scorta, impuritate superarent, proprijs in domibus laute fouere & ali curauerit. Iam autem non quidem visitatores illarum agunt: sed tamen in peregrinationibus suis libentissimè ad illarum lupanaria (ignoscite, dicere volebam monasteria) diuertunt, Missas in illis celebrant, & confitentes eas audiunt. Interrogauit aliquando Pater Iesuita Zieglerus famulum Monialium Augustæ luxuriantium, quid faciunt mea ouiculæ? Respondit ille: Domine venerande, valde sunt fecundæ. Nam hac nocte vna illarum duos peperit agnellos. Ne autem huiusmodi gregis pastores videantur Iesuitæ, dicunt: nos Monialium cura sumus exempti, viderint Sacerdotes, quorum est, illarum curam agere.

Si tamen aliqui delectatione capiuntur agendi Monialium curam: eam, quod Bulla habet, facile vel ab illorum Generali vel à Papa consequi possunt: præsertim cum Iesuitæ reliquis Clericis videantur magis caute castitatis compulsæ votum custodire. Hoc enim hominum genus oblongis suis pallijs, pileisq; quadratis in excæcatorum vel ad minimum lipientium turba facile cuncta sua potest tegere, celare & excusare scelera: vt quibus auctoritate Pontificia, quod libet liceat.

Insuper Papa, ab Episcopis & omni reliquo suo clero, maximos redditus censusq; amplissimos in singulos colligit annos, omniaq; illorum bona tributaria habet: at idem ab omni contributione Iesuitarum bona exemit; etiam si prius sub censu fuerant. Sunt enim Iesuitæ quasi Barones, semper & in omnibus liberi. Non tenentur, dicit Bulla, soluere bonorum suorum decimam, vel aliam dare contributionem, seu procurationem, nec Papalem, nec

Canon-

Canonicam portionem. Etiam si prius fuere illa bona sub censu: nisi sit id specificè & expresse in literis Apostolicis. Mirum ergo non est, qua ratione Iesuitæ tam citò & tam facile, tot tantasq; opes easq; regales colligant. Papa enim reliquam suam turbam, miris artibus semper expilat: Iesuitis verò pilos alijs euulsos addit: ijs hos suos *κόλακας* & *κόλακας* vestit & ornat. Quin cogit & alios Episcopos & Abbates, his sua tribuere & concedere: vt Monachij, & Fuldæ factum esse, nemo ignorat. Hi sunt Herodianæ virgunculae, vel potius meretriculae, ex spiritali illa Herodiade magna prognati: quibus tam bellè saltantibus, Papa inter Veneris Bacchiq; tabulas dimidium sui regni offert, modò Iohannem Baptistam, hoc est, omnes pios Euangelicos viros decollatos, combustos & extinctos petant. Hinc etiam donationes illas, quibus nonnulli Potentes in hoc mundo à Iesuitis seducti, & spiritalis fornicationis poculo inebriati, eos afficiunt, probat, confirmat, ac quasi à seipso datas sanctificat. Ab omni quoque Episcoporum iure, interpellatione & impedimento eximit. Ad hæc Episcopis mandat, vt illorum domos & templa consecrent & iuuent: impedi- entes verò illorum vel scholas, vel templa acriter reprehendit, & desistere volentes excommunicat: illorumq; bona, Iesuitis tribuit. Ipsos etiam Episcopos creat: vt in India accidere legitur.

Ne quoq; desint homines, qui Iesuitas in mysterio iniquitatis promouendo adiuent, dat illis facultatem, quoscunq; volunt irregulares & seculares recipere & ad sua ministeria promouere. Hinc dixisse arbitror Rectorem Landspergensium Iesuitarum: Sunt in Romana Ecclesia ordines, quorum aliqui non nisi Doctos, alij, non nisi nobiles, alij, non nisi diuites, alij non nisi ex legitimo coniugio natos recipiunt: at nobis auctoritate Pontificia permissum est, bonos & malos, fures & latrones, & quoscunq; volumus recipere: modò se Papæ & nobis subijciant, nosque secundum *Aegyptus*. Societatis institutum iuuent. Quàm honesta ergo hæc sit Societas, facile *Babylon*. quis inde iudicare potest. Ego illam nequissimorum hominum collu- *Factio* *Ca-* uiem, malorum omnium sentinam & latronum speluncam esse iudico. *tilinaria* Nam ex huiusmodi hominibus suam Societatem conscriptam esse ipsi *Synedrion* *Pharisæo-* dicunt.

Vt autem etiam Iesuitarum domus, collegia, templa, & scholæ frequenterentur, imò venerentur, aut quod maius est, pro sacrosanctis colantur, hominesq; in ijs offerant: dicit Bulla, eum qui Iesuitarum aliquam Ecclesiam, vel alium pium eorum locum, à Preposito signatum, semel in anno viuisitauerit, in- *Ipsa blas-* phemia *phemia* *in* dulgentiam plenariam omnium peccatorum consequi. Huc, huc ergo festinate & magis in

Christi properate omnes fures & latrones, omnes infames & periuri. Hæc enim
meritum Societas vobis asyllum præbet: modò ad illorum locum accedatis, & ple-
blasphemi nariam indulgentiam omnium vestrorum scelerum habebitis. Non o-
sunt Iesui- pus est vobis resipiscencia, non contritione cordis, nò fide in Christum,
ta. Si enim non vlla noua obedientia aut poenitentia fructibus Sola Iesuitarum lo-
hæc vera ca vos iustificat, & ab omnibus peccatis absoluunt. Non ergo mirum
sunt, vbi est, tot in Papatu esse concubinariorum, tot incestuosos, tot proditores, tot
meritum? virginum corruptores, totque masculorum concubitores; cum vel soli
vbi mors? Iesuitæ, vel etiam illorù templa & loca ipsos absolvere & indulgentiam
vbi obedi- plenariam omnium peccatorum tribuere valeant.

entia? vbi Sed ne erretis cæci cæcorum duces: neque scortatores, neque simula-
satisfactio crorum cultores, neque adulteri, neque molles, neque qui concumbunt cum
Christi? v- masculis, neque fures, neque auari, neque ebriosi, neque maledici, neque rapaces
bi fides? v- regni Dei hereditatem accipient: vt ut vos plenarias ipsis indulgentias
bi gratia? offeratis. Tales cum plerique sitis, neque corrigi velitis, neque abluì, neque san-
ctificari, neque iustificari per nomen Domini IESV, & per Spiritum Dei

1. Cor. 6. nostri, ministerio puri verbi & Sacramentorum: sed in locis vestris ma-
gicè consecratis ac in propriorum meritorum valore plenariam omni-
August. um peccatorum indulgentiam queratis & speretis: ideo iusta est con-
Humana demnatio vestra, vt qui proteruè & contumaciter Christi mortem, san-
iustitia di- guinem & resurrectionem proculcetis: Stultis autem, stolidis, tumidis &
uine com- inanibus vestris bullis, locis, imaginibus, statuis, reliquijs ac operibus,
parata in- quorum elegantia ne panno quidem menstruata comparari meretur,
iustitia est omnia tribuatis.

quia & lu- Tandem in hac Bulla, eò quòd etiam ad Indos vsq; proruperunt,
cerna in te dat illis potestatem absoluendi etiam ab ijs, quæ Papa sibi in bulla cænæ reseruauit: o-
nebris ful- mnia quæ sunt Episcoporum peragere: qualia sunt ordinare, vngere, chrismare,
gere cer- adiurare, exorzizare, confirmare, reformare, indulgentias distribuere,
nitur, sed diuortia facere, cum consanguineis dispensare, templa consecrare, cam-
in: solis ra- panas baptizare, statuta noua facere & alia consimilia, quæ alioquin sunt
dicè posita Romanorum Episcoporum propria: ab ijs verò Episcopis, quos Diuus
tenebra- Paulus in Epistolis suis instruit, alienissima.

tur. Postremò etiam vult, ne quis his nefarijs ausis Iesuitarum se opponat: neque,
1. Tim. 1.2. appellat super ea. Vult etiam Principes, Prelatos & alios in regno suo Anti-
3. 4. & ad christiano potentes, iurare: ne quis hanc suam meretriciam Societatem
Tit. inquietet: vel priuilegijs spoliaret: vel impediatur. Talia verò audentes vult

punire vel per se, vel per Magistratum: quem, diuinæ ordinationis con-
temptor,

temptor brachium seculare vocat, suorumq; scelerum carnifices facit,
quos Spiritus sanctus propter diuinum, quod gerunt, munus Deos vo- *psalm. 82.*
care non erubescit. Hæc est illa Bulla, quam Iesuitæ *mare magnum* vocant,
quòd in ea omnis generis priuilegia ipsis, non aliter, quàm in Oceano
nauib; onerarijs merces, aduehantur. Quam reliqui Monachi & men-
dicantium ordines, quasi diluuium oderunt, metuentes, ne in hoc mari,
quod vehit Iesuitas, vt olim Pharaò in mari rubro, submergantur. Sed
transcramus ad aliam Bullam.

In Bulla sexta.

Iulius III. XII. Calend. Aug. Anno 1550. præcedentis Bullæ priuile-
gia, ad instantiam Iesuitarum vota sua renouantium, seseq; etiam huic
Papæ corpore & anima immolantium & in mancipia offerentium, (gra-
ta olim dæmonibus futuri hostia) confirmauit: & addidit insuper, vt o-
mnes Episcopi curèt, priora perpetua esse facultatis, eaq; inuiolabiliter
obseruent, nisi in omnipotentis Dei iram incurrere velint. Papa enim
medius quidam est inter Deum & homines, (vt eorum Decretales vo-
lunt) hoc est verè monstrum. Potest ergo Deo imperare, vt, quibus ipse
vult, irascatur: & vicissim quibus etiam vult, propitius sit: siue causam
agat piam & fidei analogam, siue res impias & omni pietati institutisue
diuinis contrarias. Et hoc est, quod Paulus dicit: *ὁ ἀνθρώπος τῆς εὐμαρτίας, ὁ* 2. *Thess. 2.*
ὃς τῆς ἀπολείας, ὁ ἀντικείμενος, ὁ ὑπεραίμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεόν ἢ σέβα-
σμα, ὃς ἐκεῖνον εἰς τὴν αἰὼν ὁ θεός, ὡς θεὸν λατρεύει, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ θεός:
hoc est, Homo sceleratus, filius perditionis, sese opponens ac efferens ad
uersus quicquid dicitur Deus, aut numen: adeò vt in templo Dei tan-
quam Deus sedeat, præ se ferens, se esse Deum.

Hæc in Papam Romanum quadrare, res ipsa demonstrat: quia is est
Christo ex diametro oppositus: utpote cuius ingenium, doctrina, vita,
mores, facta, leges & instituta Christo repugnant. Pedibus enim suis fœ-
tidis verbum & sanguinem Christi proculcat: Traditiones autem suas,
quasi ad salutem æternam consequendam necessarias loco meriti Chri-
sti iactat. Qui autem negat Iesum esse Christum: Hic est Antichristus,
1. Iohan. 2. vnum & solum Deum, inuocationem Sanctorum introdu-
cens, adorandum negat. Pro vno & æterno Sacerdote Christo innume-
ros sacrificulos consecrat. Pro legitima potestate duarum clauium regni
cælo-

cælorum, nescio quem fasciculum adulterinarum clauium Ecclesiæ obtrudit. Homines non sola fide in meritum Christi, sed proprijs satisfactionibus iustificari clamat. Ecclesiam Christi ceremonijs & superstitionibus stultissimis contaminat. Quæ Christus semel ex Ecclesia profligauit (quales sunt nundinationes sacrorum) ea pertinaciter reuocat. Regna mundi capit & imperium summum affectat, cum Christus ad regnum quæsitus, fugerit. Pedes suos foetidos & non raro morbo Gallico Italica lepra infectos, omnibus etiam Regibus osculandos offert. Tri-
Iohan. 6. corni redimitus tiara, veluti Persicus aliquis Deus, gemmis & auris rutilans prodit, seseq; circumstrepente armata stipatorum Heluetiorum manu adorandum (quod vidi Romæ in festo Corporis Christi Anno 1583.) prostituit. Dominum sese totius orbis iactitat. Oves Christi expilat & dilaniat. Tempia Dei, domus orationis, in speluncas latronum
Maximè in festo Corporis Christi. conuertit, & in fori formam mutat. In templo Dei commutationes, col-
Quelli so- lationes, emptiones, negociationem curtifanicam, hoc est, satanicas Sa-
no merca- cramentorum, Missarum & indulgentiarum nundinas exercet.
tante ma- Nam quod ipse vidi, per Italiam stant ante fores templorum con-
molto cat- trui, tristi, structæ mensæ, cathedræ atq; sellæ: in his venum expositæ sunt cereæ fi-
ribaldi, be- guræ, ossicula, cerei, ferrei pedes atq; manus, gallinæ, galli gallinacci,
stie, dicit, eiusq; generis oblationum infinita copia: In ipsis verò templis stant ido-
Italus con- la manibus exporrectis: & quia ea muta sunt, interpretes habent satis lo-
uersus. quaces, qui aræ & idolo assidentes salutatum venientes excipiunt, alli-
Romæ a- ciunt, blandis verbis deliniunt, virtutes diui exponunt, conficta mira-
pyd Mariæ cula idoli iactitāt, pecunia superstitionis stultosq; homines emungunt:
Maiorem, & ne quid impediatur offerentem, habent illi omnis generis numismata,
& de Ni- vertunt itaq; mutant & vendunt, vt, quantumcunq; possunt, quàm plu-
ue, & de rimum in Diui Gazophylacium corradant. Quibus interim præsidet
môte, &c. impius vel Monachus vel sacrificulus, qui ex donarijs illis turpissimam
suam alit familiam, scilicet Leones, scorta, parasitos, phormiones, mi-
mos, nebulones, ambubaias & Spurijs. Ante omnia verò Papalis & Ca-
nonica portio cedit de hisce donarijs sanctissimo, optimo, Maximo: qui
Matth. 10. largissimis indulgentijs concessis sanctam istam & optimam mercatu-
Act. 8. ram confirmavit, præcipiente Domino: Gratis accepistis, gratis date.
Petro item decernente & pronunciante: pecunia tua tecum sit in perdi-
tionem, quoniam donum Dei existimasti pecunijs comparari. Huic e-
nim impunè licet omnes exercere imposturas, quia effertur aduersus
ipsum Deum verum, & contra cultum Dei omnem, in templo Dei se-
dens,

dens, ostentans seipsum esse Deum. Id quod Romæ vidi. Nam quoties
Papa in aliquod templum vel idolorum speluncam ingreditur: magno
studio in occursum eius effunditur omnis populus, procidens, huncq;
non vt hominem, sed vt Deum excipiens. Ibi tūm efferuntur omnes re-
liquiæ: pedibus eius subijciuntur holoserica puluinaria. Ducitur maxi-
mā pompā. Bone Christe, an non pudet te, quod Regem te demonstra-
turus, aīna vectus Ierosolymam ingressus es? En, vicarius tuus magis
magnificè & artificiosè Maiestatem suā demonstrare potest. Hostia hie-
rothecæ aureæ inclusa (quam pro Deo adorant clamantes sua lingua:
La misericordia, la misericordia, ô dio signore nostro adiutate noi) vel Papæ præfer-
tur: vel ipse illam suis manibus portat, & inuocandam proponit. Huic
quasi sanctissimo geniculantur omnes, puluerem, quem equus ipsius al-
bus pedibus calcavit, exosculantur, & instar Sanctissimarum reliquia-
rum colligunt, domi reponentes ad dæmonia & morbos propulsandos.
Intenti quoq; omnes, quasi attoniti illius benedictionem, quam sub si-
gno crucis dispergit, expectant: & saluos, secredunt, si istius vel vestigia
pedum, vel fimbrias vestimenti, diuinum verò quiddam putant, si pedes
exosculari liceat. Qui dicit illum non habere plenariam potestatem cœ-
li & terræ, purgatorij & inferni, protinus pro hæretico habetur. Disertis
quoq; verbis eos vociferantes audiui: Papam esse vicarium Christi, ca-
put Ecclesiæ. Iuniores verò illi publicè acclamantes, *Il Papa o sante padre*
adiutate noi. Vt alia atrociora taceam.

*Iesuita Hoffaus Ro-
mæ Asti-
stus hac
laudat, di-
cens: quod
Papa sit ty-
pus Christi
non solum
humiliati,
sed etiam
exaltati.*

Talis ergo cum sit & tantus, vt nemo ei dicere ausit, cur ita facis?
cum ipse solus possit supra omnia humana & diuina iura dispensare, & ex
iniustitia facere iustitiam, corrigendo iura & mutando proscrinio sce-
lesti sui pectoris: quid mirum, si etiam omnia fanda & nefanda Iesuita-
rum opera, consilia & instituta, ceu sancta probet, stabiliat, confirmet?
Cum istis immensa ipsius potestas vicissim stabiliatur. Sed quid multis
opus? Nos iam ad Draconis huius alteram epistolam descendamus, &
• eius, grandia de his suis bestijs loquens, patienter audiamus.

In Epistola septima.

Ilius ergo III. die 22. Oct. Anno 1552. pro suæ potestatis, vt i loquun-
tur, plenitudine, Iesuitis, præter superiora, noua tribuit priuilegia:
quibus, si alij yterentur, excommunicarentur & damnarentur. Ea sunt:
Bb Professus

Professis licere circa ieiunia & cibos prohibitos dispensare. Si Sacerdos alius vel Monachus, vel secularis, absq; speciali permissione Sacerdotis, talem potestatem habentis, qualiscunq; ille, & quomodocunq; dispositus esset, siue benè siue malè habens, ieiunij temporibus vteretur cibis prohibitis, vtpote carnibus, lacte, ouis, butyro & caseo, is excommunicaretur, vel aliqua pecuniæ summa mulcetur. At Iesuitis Professis, hoc est, qui quadruplici voto Papæ sunt obligati, licet dispensare: hoc est, permittere sibi & alijs libertatem vescendi quibuslibet creaturis, in vsum hominis à Deo creatis. Ratio huius est: non, quia Deus liberum earum creaturarum vsum hominibus fecit: (Nihil enim ad ipsos Dei permissio, & Pauli doctrina) sed quia Papa illis hanc dispensandi facultatem concessit. Egregium sanè priuilegium, quo se Papa Antichristum, Iesuitæ vero se Antichristi seruos demonstrant. Prohibitionem enim ciborum Paulus doctrinam Dæmoniorum dicit. Non ergo erunt Iesuitæ viri (vt se ipsos in Calabria & India vocant) Apostolici, sed Dæmoniaci; non Iesuitici, sed Antiesuitici; non Christiani, sed Antichristiani: vt & Papa, illorum Pater, verè Antichristus est.

Secundò: licet illis etiam hereticos, vt loquuntur, Lutheranos absoluerent. Absolvere verò ipsis non est nomine Christi gratuitam peccatorum remissionem annunciare: sed ex Lutheranis Pontificium, hoc est, ex catholico cacolycum, ex Christiano Antichristianum, ex membro Ecclesiæ Christi, membrum Synagogæ dæmoniorum, ex filio Dei adoptiuo, filium Satanæ, sicq; duplicem gehennæ filium facere. Id quod non est absolui, iustificari aut iustum reputari: sed *aipeceas* Pontificiæ reum fieri, iudicari, damnari & apostatam pronunciari. Hæc autem potestas Iesuitis data est, vt sic commodiorem cum Lutheranis agendi occasionem habeant. Dicunt enim: Non est, quod mali quid de nobis suspiceris: Nos non solemus, vt reliqui clerici, quenquam inquisitori prodere. Ideo licet Satan berè fidem tuam profiteri: Est enim nobis potestas concessa te absolui, & in gremium Romanæ Ecclesiæ recipiendi: Modò igitur hastres syllabas dicas, re, vo, co: & te in omnibus adiuuabimus. Sin verò alios accesseris, consulere quidem ipsos poteris, at non ab ipsis absolui: quia nōdoraues bis id, non illis licet. In hoc, vt loquuntur, conscientia foro miserè mulme, hæc o- torum torquent mentes: absolutionem pollicitantes, cum tamen re ipsa mnia tibi animas, illis fidem habentes & adhærentes, perpetuæ damnationi subijciant. Ad illorum igitur pollicitationes aureas, quasi ad Syrenum cantus, aureas obduranda sunt; ne illis auscultantes in Scyllam & Charybdin incident.

incidentes, ad stygias aquas præcipientes cum omnibus Apostatis, quorum pars in inferno est, feramur & in æternum pereamus.

Tertiò, tenentur alij Sacerdotes ante Missam suas horas vel officium dicere: at Iesuitis concedit illas etiam Missæ postponere. Quo priuilegio probè vt nōrunt. Cum plerique Sacerdotum ipsorum, post collationes suas in multum vsque diem stertentes, ad vltimum vsque Missæ signum, vix indui vel dignè, pro more theatro, præparari possint.

Quartò. Non solùm apud rudiores Papicolas, verùm etiam apud Lutheranos minùs doctos & parùm dextrè de scientia literarum iudicantes, quandam sibi eruditionis & Philosophicæ *transpans* opinionem, loquaces istæ ranæ & sophistæ fallaces, pepererunt. Verùm si quis solida rerum vel diuinarum vel Philosophicarum argumenta petat, illisq; verisimilia ipsorum dogmata & sophismata, in quibus isti, quasi sub vmbri latitant, excutiat, tunc sub pelle leonina asini, sub plumis columb- nis corui latitare, inter olores anseres, & inter musas graculi strepere deprehenduntur. Sicut in publicis examinibus, dum honores peterent: sicut olim Pharisæi, pè indocti asini sunt deprehensi. Quid dicam de nostris Doctoribus, qui ipsorum illis ruditer plusquàm asininam ad oculum demonstrarunt? Quid? quòd plures inter parietes, ignorantia quam scientia fratres audient? quid quod solidam scientiam addiscere non possunt? eò quòd legem tenentur, non nisi Pontificia, hoc est, mendacia discere, fumos vendere, Sophistas agere, & opiniones pro rei veritate, leuia pro grauib; & falsa pro veris obtrudere. Hæc & alia non ignorantes Iesuitarum Seniores & astutiores, obtinuerunt à Papa etiam hoc priuilegium, vt intra domorum & collegiorum suorum priuatos parietes, suos ad quoscunque volunt gradus promouere possint. Ne tamen Vniuersitatum legibus derogasse videantur, vbi suos examinârunt, ad promotionis diem, Rectorem & Cancellarium Academiae vocare solent, qui licentiam promouendi ipsis dare coguntur, & ne in minimo quidem ipsis contradicere audent: quin sufficiat illis hæc gratia, quòd ad prandium vel cœnam sunt inuitati. Ne quis autè illos, vt qui publica non subierint examina, arguat, rideat, & contemnat, præcipit Papa: vt tales socij graduati, qualificati & formati, quasi in publico id factum esset, in honore habeantur. Concedit etiam illis eadem priuilegia, quibus gaudent ij, qui secundum statuta legitime sunt promoti. Quos ego, tales legitimos Doctores & Magistros puto: quales spurij habentur, quos lucri & quæstus gratia nonnulli, pro legitimis & honestè natis, pronunciant.

nunciant. Testimonium habentes in literis, in corpore verò & animis, infectam & infamiam.

Sed & alia subest ratio, quare Iesuitæ suos intra parietes Collegij sui promoucant: nempe inexhausta & insatiabilis, qua laborant, avaritia. Bononiæ in Italia ex Iesuitarum Rectore quærebam, quare non publicè suos promouerent: Multos enim esse qui exiguum existimatione & laudem, huiusmodi in angulo aliquo exclusi Doctoribus tribuerent. Respondit: Non hoc facimus, quòd nostri non sint idonei, vel non satis ad respondendum instructi: sed hoc fit superiorum nostrorum instituto, ne nostri publicè creati, cristas erigant: vel publicis legibus iurati, nostris se aliquando regulis opponant. Et quia id nobis singulari Papæ indulgentia licet, sumptus illos, quos publicè facere oportebat, nostrorum in vsum conferre, sicque omnes inter humilitatis & paupertatis limites continere possumus. Hi sunt perdocti illi Doctores, aurea Ecclesiæ candelabra, raræ eruditionis vasa, electa Papæ organa, seu *lux* demoniorum instrumēta, Doctores Seraphici, Cherubici, Angelici, Scholastici, Thomistici, Scotistici: in summa admirabiles omnibus, qui vel ipsa camporum gramina crescere audiunt.

Egregiè sunt de Deo, eius voluntate & vero cultu instructi. Nam statuas & imagines consecratas à Papa, ceu numina quædam adorant, sibi que Diuos quot lubet fingunt, non sine horribili idolomania Ethnicorum impietates in orbem Christianum reuocantes. Ita panem Altaris (vt vocant) consecratum, sicuti olim Chaldaei ignem, quem Persæ Orimafda dicunt, Deum esse fingunt, eumque adorant: sicque ex pane illo magicè consecrato, cum Thebanis Iouem & Bacchum; cum Atticis Cere rem, aut quoduis aliud numen faciunt. Adorant præterea non vnum Deum: sed illorum Priapus, vt Lampfacenis, est Papus: illorum Mars, Georgius: illorum Minerua, Catharina, & alij innumeri Diui. Hosce suos diuos ita colunt, vt coram ipsis, sicut Israëlita coram vitulo suo, saltent & tripudiant. Quem cultum illis Sacerdos summus, Papa Romanus, absente Mose, hoc est, Christo, cuius vicarius esse vult, facile permittit. Quandoquidem illi aurum & argentum, non ad vitulum confluendum, sed ipsum vitulum alendum & conseruandum conferunt. Sic vt Papa Romanus reuera nihil aliud sit, quàm vitulus ille idololatricus: coram quo Mundi potentes saltant, & qui cum spiritualiter fornicantur & negociantur. Iidem diuinum cultum rebus, quibus non debetur, & quæ non sunt Deus, tribuunt: Dum Sanctos vel mortuos, qui ignorant

nos,

nos, inuocant; suam fiduciam in electitia opera ponunt, ieiunia, peregrinationes, regulas, corporum macerationes sine Dei verbo eligunt. De voluntate verò Dei, quid egregij isti Doctores, lucernæ mundi, proferunt? Dubitationem, qua Deum & impotentia & mendacij arguunt, pro spe & fide in Christum tradunt: promissionum diuinarum certitudinem in dubium vocant: Suis cōstitutionibus, decretis & somnijs confidunt: omnem suam dilectionem in Antichristum transfundunt: sua propria dilectione & operibus legis iustificari volunt: Dei timorem non habent: suis ipsorum meritis confidunt: præcepta Dei contemnunt: sua figmenta obseruant. Hi sunt verè Ninitæ, à Nino filio Beli denominandi. Quòd vt hic patris simulacrum: Ita illi Papæ imagines consecratas, adorandas prostituunt, & hoc lusu homines tum alibi, tum maxime Romæ, alla Maria di maggiori, alla Maria de niue, alla Maria de monte, alla Maria di tutteli santi, alla Maria di minore, potissimum verò hoc nostro seculo alla Maria di Loreto decipiunt. Ad hanc ex omnibus nationibus homines confluunt: quasi Deus ibi, vt olim in castris Israëlitarum, præsens esset. Sunt ergo Iesuitæ Belbaalbeelzebubita, varios Dominos, Diuos & demonia, quæ adorent, fingentes. Et quod Baalpæor fuit Moabitis: idem est Ignatius Loiola Iesuitis. Vt enim ille ab apertione est dictus: ita hic apertio & ianua, seu inuentio Iesuitarum est appellatus. Hic est Iesuitarum Priapus, pater fecundus ex cuius intestinis hi socij profluxerunt. Hic est illorum Beelzebub, Rex Muscarum Iesuiticarum, oleum legis & Euangelij perdentium. Et quod Babylonis & Assyrijs Belus: Egyptijs Osiris & Isis: Aphris Nepthunus: Mauris Zuba: Rhodijs & Massagetis Sol: Samijs Iuno: Lemnijs Vulcanus: Paphis Venus: M. Delphis Apollo olim fuit, id sunt hodiè Iesuitis primi illorum patres; Faber, Laynetz, Iaius, Broël, Xauier, Salmeron, Rodericus, Codorus & Bobadilla. Quorum quosdam iam in diuorum numerum retulerunt: alios verò Deos domesticos ac lares fecerunt. Hi sunt qui cum gentibus, vt Scriptura loquitur, meretricari solent: Hi suæ Societatis propagationem (vt gentes seminis promissionem ad Priapum) ad suum Ignatium referunt, quòd quasi ex igne flammæ: ita ex Ignatio multi sint socij nati. Quos ea propter non absurdè ignita Satanæ tela dicere poterimus: si quidem ijs iam Christiani passim petuntur. Imò sunt verè Moloch ille, cui parentes liberos suos cremandos obtulerunt. Quem vt olim sapiens Salomon coluit: ita hodie, proh dolor, multi stolidi parentes suos filios istis socijs instituēdos tradunt, quos deinde in Societatem susceptos, cilijs,

licijs, flagellis & alijs macerationibus, quasi igne mundano consumunt, animam verò infectam falsa doctrina ad ignem infernalem deprimunt. Quicumq; ergo sint, qui liberos suos, Iesuitis, pessimis iuuentutis corruptoribus, erudiendos tradunt, eos, etiam si ipso Solomone sapientiores essent: in hoc tamen stultè agere dicerem: eò quòd cum illò Molochum colere incipiant. Reuera enim Iesuitarum collegia aliud nihil sunt, quàm Molochi imagines concauæ, in quibus filij illorum cremantur. Quemadmodum autem Molochi Sacerdotes, tibias & fistulas adhibere: ne parentes liberorum eiulatus & gemitus, quos dum vstulabantur ediderunt, exaudirent ita & Iesuitæ instar Syrenum suauiter illis cantant, aures eorum demulcent, animos deliniunt parentum pariter & liberorum, donec hos ad Societatem pertrahant. Parentes ergo, dum audiunt filios apud Iesuitas in doctrina & moribus proficere, haud secus, quàm illi coram Moloch (donec puer in idolo ab igni succenso concremabatur) saltant: Iesuitæ autem percutiunt tympana (quæ sunt, nihil solarij, nullam mercedem nobis dare debetis: gratis vestrum erudiemus filium: erit nobis quasi *γνήσιος* & frater germanus: non sit vobis cura de illo: vt me ipsum curabo illum: si obediuerit, in omnibus eum adiuuabimus, &c.) vt parentes filiorum vagitum, miserias, dolores, verbera, flagella, cilicia & cætera tormentorum genera, quibus Molochitica illa Iesuitarum Societate, quasi in altero purgatorio, illorum cordium & carnis dilecta pignora miserè torquentur & conficiuntur, audire non possint.

Nec his contenti Iesuitæ eruditionem suam transcœlestem etiam in hoc ostendunt, & quales Doctores sint, declarandum in concionibus, exhortationibus & lectionibus suis ferè nihil tractant, quàm quòd omnes homines monent, vt ad statuas, loca sancta & Monasteria, in quibus filij, & quæ; Papæ Moloch offeruntur, peregrinentur, vota suscipiant, atq; ad ea, quasi ad Deum quendam confluant. His locis & statuis, varias easq; diuinas tribuunt virtutes, cultusq; affingunt, quorum etiam Gentes hodie pudere posset. Ab his enim, ceu Gentes olim dæmonibus responsa petunt: hæc homines sanare dicunt: his fletum, risum, motum, sermonem pro qualitate & quantitate offerentium tribuunt, non aliter consulentes illa, quàm qui diabolum in crystallo, monstratis imaginibus, quarunt. Quid quòd multi eorum tales imagines secum portant, quarum beneficio se præterita scire, futura prædicere, & cuncta

Augustæ, suo in musæo mihi monstrauit imagunculam, & dixit: Se nunquam illam salutasse, vel coram ea genua flexisse, quin eorum, quæ voluerit scire, noticiam variamq; gratiam fuerit adeptus. Sic senex quidam Iesuita, Romæ apud S. Andreæ, nomine Iulius, qui postea ad Turcarum fines est emissus, ostendit mihi imaginem, cuius virtute se futura scire, & vlcera sanare posse dixit. Erat tum frater, qui vlcus habebat in fronte, super illud quàm primum posuit istam suam imaginem, illicò pus & sanguis effluerunt. Hi sunt reuera Magi, sortilegi, superstiosi, signa diesq; eligentes. Sed quis horum Doctorum artes malas & nequitias vel mente satis concipere possit, nedum verbis dignè exponere? Sunt (quæ testis oculatus produco) in idololatria Ethnicis, Turcis & Iudæis deteriores. Sunt simulatores, dissimulatores & hypocritæ maximi. Sunt hæretici pertinacissimi, Dei verbum & Sacramenta Christi corrumpentes, profanantes, mutilantes, violantes: quorum proprium est in quarto modo, separare homines à veritate Dei, & falsitate Pontificis inficere: & nihil quàm cum præceptis Dei, & articulis symboli, pugnantia & contraria tradere. Sunt Apostatæ peruersi, propter ventrem, qui illorum Deus est, ab Ecclesia Christi ad Satanæ Synagogam deficientes. Sunt Sophistæ Impij, pertinaces, fanatici, columniatores, & *εὐσεβείας* inhonesti. Sunt homines in Euangelicos viros periuri, pacta iurata, fidem & inducias non seruantes. Sunt qui Sabbatum Dei horrendis sacrificijs, Missa scilicet abominanda & idololatræ, mortuorum inuocatione, & inutilibus traditionibus humanis profanant. Sunt homines impij & reprobi, qui contra conscientiam, contra expressa Dei mandata, scientes & volentes obtemperant Papæ edictis. Sunt Sacerdotes vani, leues, inconstantes, *δι- Iesuitarū*
γλωττοί, præcipientes in loquendo, iudicantes de incognitis, *καυδοί*, vani- *ὁπλοῦ*
loqui, nugigeruli, mærologi, allotrioepiscopi, typi infidelium, con- *σιν Paulus*
tempores ministrorum verbi & Euangelij, quos vocant prædicabilia, ad Timot.
prædicantes, predigkrugos, &c. Sunt institutores nouorum cultuum, Sa- *εἰ Tit.*
cramentorum & ceremoniarum, vel potius rerum puerilium & crepundiarum, dies festos in lusus theatricos conuertentes: magis verbi diuini *Item ad*
ac Euangelij conciones, quàm Satanæ signum crucis vel aquam lustra- *Rom. 1. p.*
lem (vt ipsi nugantur) fugientes: sunt Parentum, Magistratus & secularium, vt loquuntur contemptores. Iesuita CRVSIVS Landspergæ in *suit.*
explicatione regulæ de deferendis naturalibus parentibus apertè dixit: Eum nondum verū Iesuitarum factum discipulum, cui naturalium parentum subeat recordatio: Item omnem naturalem affectū erga parentes ger-

tes germanos exuendum: cumq; totum in Iesuitarum Patres transfundendum neq; vllum suorum nouitiorum ad parentes etiam animam agentes, aut extremum colloquij cum filiis officium petentes admittendum. Item parentibus, amicis & Magistratui conantibus aliquem ex Societate, ad communis vitæ cōmercium reuocare, in faciem expuendum, ac dicendum: Sinite mortuos sepelire mortuos: Et, Vade post me Satana.

Landspergæ erat Nobilis, ingeniosus, mihiq; amicissimus adolescens, nomine Bartholomæus SCHRENCKIUS, patria Bauarus, Romæ verò in Germanorum collegio seductus per Iesuitas. Is in patriam reuersus, Landspergæ Iesuita factus est: Huic literas misit pia & senio confecta Mater, rogans vt Societatem istam deferat, ad familiam suam antiqua nobilitate insignem redeat, neq; tanta ignominia stemma suum clarissimum afficiat, &c. Rector Crusius priusquam illi literas traderet, resignauit, legit, & post aliquot dies his dolis bonum aggressus est adolefcem. Carissime, inquit, Schrencki, si quis te conaretur vel donis vel promissis, vel literis ex Societate ad mundum reuocare: Quid faceres? Respondit ille subridens: neque dona, neque promissa, neque literas multum curarem: sed si parentes me auocarent, nescirem sanè quid mihi faciendum foret. Tunc Rector eum ducit seorsim literasq; matris illi monstrat, & persuadet adolefcenti, vt in hanc formam matri grandævæ respondeat. Mea mater mihi dubium nō est, te multis lacrymis meum ad Societatem IESU ingressum prosequi, & dolere, me tibi in hac tua ætate ereptum. Sed noli te frustraneis lacrymis cōsumere, laterem lauas: Ego redire nec volo, nec possum, nec debeo. Nō debeo, quia Patres mei spirituales, quos loco tui elegi, id non permittere possunt, absq; speciali Pontificis vel Generalis permisso. Non possum: quia iam vota feci. Non volo: quia nec Christus de cruce propter lacrymas matris descendit. Deinde verò idem post paucos dies mihi retulit: Matrem suam literis in grauissimum eundemq; periculosissimum incidisse morbum. Verum toxicis Iesuitarum pharmacis ita dementatus erat, vt in ipso iam nullus amplius pietati erga matrem locus fuerit relictus. Tales nimirum hi Doctores Filios, Circæis suis regulis, reddunt.

Vt autem parentes rident: ita etiam Magistratum à Deo ordinatum contemnunt & blasphemant. Iesuita Torrensus vocat Magistratum scabellum pedum Papæ. In his Bullis dicuntur: brachium seculare. Eorum curiam, à cruore dictam tradunt. Quoties Magistratus conatur impijs Ie-

pijs Iesuitarum factis resistere: vocant eos, Satanam: excommunicant, proscribunt, & seruis durius tractant. Vt iam nihil dicam, multos cogi, vt nisi ipsi periclitari velint, carnificum vices suscipiant; Iesuitarum prodictiones, insidias & omnes malas artes iuuent ac promoueant. Alioquin periculum est, ne ipsi consumantur, cum tota sua familia deleantur, aut ad minimum coram Pontificijs satellitibus & cohortibus infamia no- tentur.

Quid dicam de spiritualibus illorum furtis: quibus falsa sua doctrina, animabus sanguine Christi redemptis æternæ vitæ bona suffurantur? vnum sacrilegium posuisse sufficiat: nempe calicis seu sanguinis Christi ablationem. Ob quod vnicum grande *πομπικόν* isti digni essent, vt omnes ab officijs suis suspenderentur, de gradu deturbarentur, ex Ecclesia eijcerentur, donec de restitutione consularēt. Quid? quod suorum nouitiorum corpora, peregrinationibus, ieiunijs, cilicijs, flagellis & alijs pœnitentijs enecant: quod sunt iniusti Ecclesiasticorum bonorum possessores: quod aliorum res & famam affectant, traducunt, & calumniantur? Quid de illorum impuro cœlibatu dicam, quo societatem ingressi seiplos contaminant? quid de Spirituali fornicatione? quid de coniugij prohibitione? quid de castitate compulsâ aut potius pollutione nocturna? quid de incestu? quid de desertione coniugis & liberorum? quid de conuijs & mendacijs pontificijs, quibus Ecclesiam Dei, politias laudabiles & œconomias honestas, atq; adeo etiam multorum vitam priuatam onerant? Inter quos nullus pudor, nec cura iuris, nec sanctitas, nec pietas, nec fides, nec vlla vera religio est. Quid de malis illorum concupiscentijs: quas illi peccata non esse autumant, externa iustitia & obedientia carnali excæcati? Sed abeant ad coruos, ne illorum vel vmbra diu pijs nocere possit. Veruntamen ipsos indigniores esse arbitror, quàm qui aërem hunc inficiant. Quin ergo potius propter impœnitentiam & cor peruersum, ad iudiciū māræ diuinæ, ceu vasa inferni eos referuari existimo.

Gelasius
Papa.

In octaua epistola seu Bulla.

Pius III. XIII. April. anno 1561. animaduertens hos coniuratos socios in ipsius primatu defendendo non segnes reddi, sed ad omnia obsequia paratissimos esse: concedit illis *potestatem adificandi collegia*, vbi-

Cc

cung.

cung, locorum velint. Illisq; defensores ordinauit plurimos. Eo tempore resistebant illis Franciscani fratres minores, in collegij Palentini extru- ctione: sed nihil obtinuerunt & potentia Iesuitarum cedere coacti sunt. Nam Iesuita Spiritu Iezabelis agitati, à quibusuis quod volunt manda- to Papæ extorquere possunt, nihil curantes, quid vel ius & iustitia, vel æ- quitas præcipiant. Imo Papa hac in Bulla mandat, vt in huiusmodi cona- tibus Iesuitas, parochi, Antistites & Episcopi iuuent, & contradicentes seu impediētes coërceant.

Felix sanè Iesuitarum conditio: qui nulli hominum supplices fieri tenentur, vt recipiantur: sed ad quoscunq; à Papa missi venerint, cogun- tur hi illos non modò hospitio excipere, gratis alere, sed etiam Collegia, domus, templa & scholas ædificare: quin & proprijs possessionibus, do- mibus & hortis cedere, eaq; in vsum & dominium Iesuitarum tradere. Sic enim Augustæ, Monachij, Ingolstadij, Dullingæ & Landspergæ fa- ctum esse, neminem latet. Per iocum Ingolstadij dicebam Patri Regenti Iesuita in collegio Albertino: Mihi videtur Papa valdè iniustus esse, qui vobis iam ante plus, quàm reliqui Monachi habeant possidentibus, semper magis magisq; addit: alios domibus suis expellit, vosq; inhabita- tores constituit. Respondit ille subridendo. Non diuites sed pauperes sumus. In dignos igitur ista conferuntur. Nobis Papæ contradicere non licet. Ille in Ecclesiastica & subditorum suorum bona eandem habet fa- cultatem, quàm Deus Israëlitis Ægypto egredientibus attribuit. Et cui- libet, quomodo & quibus vult, sua bona distribuit. Hac ergo ratione Ie- suita nunquam egere possunt. Licet enim illis Messiem facere, vbi nō se- minârunt, & tollere quod non posuerunt. Et huc torquent etiā dictum: Habenti dabitur; & non habenti, etiā id quod habet, auferetur. Auctore Christophoro Zieglero, citatore Scripturæ, vt aiunt, profundo.

In Epistola nona.

Pius IIII. Die 19. August. Anno 1561. Hos suos coniuratos & Catil- linarios socios ab omnibus oneribus & grauaminibus tum Ecclesiæ tum Reipub. eximit. Nam præcipit, vt & ipsi, & Collegia, & bona ipso- rum in perpetuali libertate, sine vlllo iuramento (excepto quo Papæ sunt deuincti) sine omni vsura, scenore, censura, decimis & exactionibus libe- ri relinquantur, tam in ijs, quæ iam possident, quàm quæ in illorū vsum futuris

futuris temporibus sunt ventura: tam in domibus & Collegijs, quàm in ciuitatibus & vniuersitatibus. Nullum tributum, nullum censum, nul- las decimas, de domibus, collegijs & feudis soluant: sed sua ab omni so- lutione exempta & libera possideant.

Secundò, non vult vt hi socij, instar reliquorum Monachorum, in- tra suas speluncas se contineant, sed liberè ad omnes exeant, præcepto- res & professores agant, & vbique etiam, vbicunq; sperant se commo- ditatem habituros homines Ecclesiæ Romanæ adducendi, collegia & scholas erigant. Impediētes illos grauitè puniendos tradit. Merito au- tem hæc Iesuitis tribuit, quia hi præ reliquis Papæ res augere & propaga- re nouerunt. Hi frontem omnem perfricuerunt: illisq; neque corporis neque animæ salus curæ est. Sed furiosorum instar, omni famæ & hone- statis, beatitatis & salutis ratione neglecta, tantum quæ sunt magna illius meretricis curant, quicquid vel cælum & terra, vel Deus & homo cla- ment.

Tertiò, tribuit illis facultatem ad gradus promouendi eos, præser- tim pauperiores, quos publici Academiæ Professores admittere & promouere noluerunt. Vel etiam ditiores, quos interdum non eruditio, sed vita minus probata excludit: ita tamen, vt sumptus cedant in vsum Doctorum publicorum, vel iuribus Vniuersitatum. Et tali ratione pro- motos, ijsdem priuilegijs gaudere vult, quibus fruentur qui publicè sunt promoti. Sic ergo Rectoris & Cancellarij dignitas, adeoq; omnium Vni- uersitatum iura atque Priuilegia, his Antichristi ministris cedere cogun- tur. Digni sanè, vel hanc ob causam, qui ad publicas Academiæ admit- tantur: cum Iesuita facti suos præceptores (vt cuculos & Nerones de- cet) tanto honore & reuerentia prosequi nōrint, vt sese illis longè præ- ferant. Et quare id non facerent? cum & Papa illorum Pater quoque se super omne id, quod est & dicitur Deus, efferat. Quid ergo mirum, Ie- 2. Theff. 2. suitas, filios eius dilectos, sese etiam, contra propria illorum vota, contra omnem pietatem, iustitiam & æquitatem, contra omnia ciuitatum & A- cademiæ iura, cunctis præferre, & primas in omnibus, vt Phariseos & filios Luciferi decet, obtinere velle? Si enim seipso negligenter, quis eos non contemneret? Et quibus Papa sua potius quàm his ipsis tribuat, qui vicissim in hoc toti sunt, vt ipsius primatus per totum mundum ful- geat, ipsique omnia regna subijciantur? Quamobrem ipse non imme- ritò bona terræ suis distribuit. Oportet enim eum adimplere omnia, quæ

de Antichristo prædicta sunt: nec desistere, donec prælustri Christi aduentu de folio suo cum Lucifero, ad inferni abyssum præcipitur.

In Bulla decima.

Pius V. 16. Calend. Febr. Anno 1565. cum ex Iesuitarum relatione (nam Iesuitæ omnia, tam sua quam aliorum dicta & facta, si ipsorum culinæ inseruiat, Papæ referre solent) cognosceret: quosdam, cognita Iesuitarum sodalitate, studiisque perspectis, pœnitentia duci, Societate hac rursus egredi, & vitam Politicam sectari. Ut ergo his metum incuteret: & quantum in illo est, intra Societatis limites cunctos coarctaret, decreuit: vt egredientes ex Societate, licentia Generalis vel Papæ, si alium ordinem ingredi velint, in nullum alium quam in Carthusianorum (vitā, vt quidam putant, maximè austeram & duram, quod non carnibus, sed piscibus perpetuò vescantur, ducentium) recipiantur: Egredientes verò, sine vel Papæ vel Generalis permissu, si in Romana Ecclesia permaneant, excommunicentur: si transeant ad Lutheranos vel Ecclesiæ Romanæ aduersarios, quibuscumque possunt artibus & insidijs capiuntur, incarcerentur, & secundum ius Pontificium cum ipsis procedatur; hoc est, Vel vt ad vomitum redeant, cogantur, vel comburantur.

1. Pet. 2.

Meum ergo consilium est, vt antequam quis in hunc puteum descendat, prius multum deliberet, quomodo iterum ex eo ascendere velit. Mihi credant homines velim: multi hanc Societatem ingrediuntur, rerum nouarum cupidi: pauci verò vel sani in ea viuunt, vel tuto egredi possunt: imò plerique miserè in ea pereunt. Nam qui periculum amat, peribit in eo. Itaque Christi voci obediendum est, fideliter omnes hortantis, vt à pseudoprophetis nobis caueamus, ab eis exeamus, & vt Paulus monet, penitus eos vitemus. Quæ enim potest esse cōuenientia filijs Antichristi cum verè Christianis? aut quod commercium filijs tenebrarum & filijs lucis? Quin si Apostolos audire voluerimus, eis ne Aue quidem dicamus: multo verò minus iugum cum ipsis trahamus.

Tandem, ne hi filij obedientiæ aliorum etiam Priuilegijs destituantur, concedit Papæ illis omnia Priuilegia, quæ sunt ordinibus mendicantium concessa, vt sic vbique sua possint, quocumque venerint, habere diuersoria, & socios inuenire, qui illos, in rerum Pontificiarum executione iuuent: ad eoque prætextu aliquem paupertatis aliquo modo habere, dum opulenti mendicantium albo inscribuntur. Verum hunc mendicantiū ordinem,

non

non Deus, sed ocium perditorum hominum inuenit. Ideo abrogandus ille est, & ceu plantatio Satanæ eradicanda. Christus etenim non electione, voluntate, desertione bonorum, coactione aut necessitate, sed spiritu pauperes commendat; atque his, non illis, vitæ æternæ saturitatem promittit.

In epistola undecima.

Pius V. 3. Cal. Sept. Anno 1568. vt clementiam suam Iesuitis commendatam redderet, & vtrò currentibus calcar adderet, omnia priora priuilegia repetendo confirmat: eorum omnes constitutiones probat: contractus concedit: & immunes à capitulis aliorum, pœna & censura reddit: ne videlicet in mysterijs iniquitatis impediuntur: sed strenuè pergant: donec, vt Bobadilla dicit, vnum fiat ouile, & vnum caput: hoc est, cunctis populis subactis, vna Romana Ecclesia agnoscatur, cuius caput & dominus sit Papa Romanus. Qualem etiam spem exæcatos Iudæos de nouo suo quodam Messia fouere notum est.

In Bulla duodecima.

Pius V. die 10. Martij, Anno 1571. concedit illis facultatem licetè & liberè, etiam vbi Vniuersitates sunt, publicè legendi. Vbicunque ergo ad vniuersitates veniunt, etiam non vocati, statim cathedras & suggestū ascendunt, licet magis idonei Doctores in illis locis habeantur. Hoc autem fit ideo: quia soli Iesuitæ, omni suspitione falsæ doctrinæ apud Pontificem carent, vt qui se tot nominibus ipsi deuouerunt & commendatos reddiderunt. Legunt autè in scholis nihil quàm Ethnica, Thomistica & Scotistica, quæ præter inanem inutilium rerum speculationem & subtilitatem nihil continent. Hinc dicuntur Doctores speculatiui, contemplatiui, Thomistæ, Scotistæ, Aristotelici, Platonici, Academici. Licet peritia sophisina- & scientia rerum alijs nullo modo cōparari possint. Annotationes, quas tū Paduæ, illorum patres Romani corradunt, eas Germanis, ceu Romanæ Ecclesiæ Bononiæ, & Philosophiæ reliquias, commendant, Nullius auctoris textum integre, vel rectè, vel ornatè, vel methodicè interpretantur; sed omnia spinosis, rancidis & inutilibus questionibus & fabulis inuoluunt. Sacra promissa, & diuersarum rerum principia inter se confundentes; vt fieri solet diui.

Cc 3

apud

apud eiusmodi raræ eruditionis homines. Si qui inter ipsos nouerunt Hebraicè (vtar illorum verbis) alphabetare: Græcè Syllabare: Italicè & Hispanicè parlare, Latinè legere, scribere, componere: & Germanicè dicere, Vott/Win/Luteran Reser soll man all verbrinnen: is vir sex linguarum, admirabilis, & Lux mundi: Reliqui, qui benè possunt, canere, benè legere, & benè Missas celebrare, hi omnia tria benè habere dicuntur. In alijs ignorantia, quasi simplicitas, commendatur: vt scilicet ignorantes ignorentur.

Deinde verò ne Extranei hos nouos Doctores & Papæ mancipia fastidiant, aut audire renuant, permittit illis facultatem liberè eos audiendi: quicquid reliqui ordinarij Professores dicant. Si ordinarij Professores, Iesuitarum auditores nolunt promouere, concessum est, & licet Iesuitis illos domi promouere, atq; sic Baccalaureos, Magistros, Licentiatos & Doctores creare: ac si sua studia iuxta Vniuersitatum statuta absoluisent. Hi promotores, quod dicitur, accipiunt pecuniam, & mittunt asinos in Germaniam.

Tandem ne Vniuersitatum Rectores pro iure suorum priuilegiorum in Iesuitas & illorum discipulos procedant, ac ceu illegitimos arceant: vult eos omnes excommunicari, qui vel impedire vel molestare Iesuitas præsumunt. Licet Papa Bonifacius VIII. alias leges de Monachis dederit.

In tredecima Bulla.

Pius V. Die 7. Iul. anno 1571. tribuit illis omnia mendicantium priuilegia: (Grefzettel zu vnd in allen Mönichs Klöstern) licet ipsi propria Collegia habeant, & domos ubiq; ædificent. Nolebant, & adhuc renuunt Monachi peregrinantes Iesuitas hospitio excipere. Dicebant enim illis, vos ditiores nobis estis: habetis collegia & domus, ad eas diuertatis. Verum Iesuitæ, muscæ auaræ, de aliena quadra saturari auentes, impetrarunt à Papa, vt Monachi Iesuitas apud illos diuersari & pernoctare volentes, recipere cogantur: nisi in Papæ indignationem incurrere, & pœnas dare velint. Nō autem Iesuitæ id vel ob egestatem, vel tantum vt eadem cum illis priuilegia habeant, vel amicitia & confraternitatis ergō, petierunt: sed vt sic clām in Monachorum res & opes, vitam & doctrinam inquirendi, illos Papæ deferendi, & aliquando illorum bona & monasteria inuadendi vel capiendi, occasiones haberent. Ob quem dolum etiam

cane &

cane & angue peius Monachi illos oderunt. Vident enim & experiuntur, Iesuitarum artibus, suam & vitæ licentiam, & bonorum substantiam paulatim tolli, minui, & in Iesuitas conferri. Verum Iesuitæ nihil curant illorum siue amorem, siue odium. Velint enim siue nolint, coguntur illis in omnibus omnia cōcedere, & illorum vt dicitur, cantilenam canere.

In decima quarta Bulla.

Gregorius XIII. Nobilis Bononiensis, Doctor creatus, & ex Hugone (hoc enim proprium illius nomen erat) Papa factus, nō contentus, Iesuitas esse cinctos sua, Cardinalium & Episcoporum auctoritate: dedit etiam facultatem Iesuitis, conseruatores, iudices & aduocatos assumendi, in quibusuis causis. Illos autem inuare renuentes, excommunicari iubet. Sic vt & sub Ecclesiæ Romanæ custodia, & ciuium seu politicorum tutela licitè, liberè, absq; omni impedimento res Papæ exequi possint. Vult etiam vt Archiepiscopi, & reliqui Clerici Iesuitas laborantes vel periclitantes, cum potentia, tum opibus inuent, neq; permittant, vt Iesuita vel impediatur, vel molestetur, vel expellantur, vel bonis suis cedere cogantur.

Hinc tantis supercilijs, tanta licentia omnibus insultant, & impune quidlibet agunt. Sic vt iam in prouerbium inter pontificios abierit, vt si quādo ob scelera aliquis plectitur, dicant ei: Si Iesuita esses, impune fecisses. Alij dicunt: Clemens Iesuita, Clemens Papa, Clemens Deus. Alijs, quos nouerunt esse in Papæ fauore, dicunt: propitium habes Pontificem, sed cura ne offendas Iesuitas, quibus iratis, Papa clementia in furorem vertitur. Iesuita Otto Oenipontanus aiebat, idem esse inter Pontificis & Iesuitarum amicitiam, vinculum & mysterium: quod sit inter Christum & Ecclesiam, & econtrā. Alij quando Iesuitas offensos audiunt, dicere solent: Mallem Papam ipsum, quam Iesuitas offendere. Alij in causis malis aperte dicunt: Si mihi coram Papa causa agenda esset, mallem à meis partibus Iesuitas, quam Christum habere. Illi enim plus, quam Christus, auctoritatis & gratia, in illius oculis & mente obtinent. Ne quis ergo Iesuitas euigilare faciat: Hic cui libet dicitur: occurfare capro, cornu ferit ille, cauet. Et tutum est contra illos asylum: procul à Ioue & fulmine. Nos verò, vt Christus olim e mentes & vendentes ex templo, ita istos ab Ecclesijs nostris arceamus: ne etiam domus orationis in latronum speluncas conuertant: ac formam Ægypti & Babylonis, hoc est, Papatus, resumere cogamur. Id quod hoc viperarum genus vnice querit.

In deci-

In decima quinta epistola.

Gregorius XIII. vlt. Februarij, anno 1573. tribuit illis præ reliquis Clericis, suas horas canonicas extra chorum, & ubi volunt recitare. Bene autem dicit recitare, quia plerique illorum, ut pueri, verba non intellecta proferunt, & sine mente lectionem recitant. Qui verò, quæ recitant, intelligunt: illi per circuitus, per pauimenta, per dormitoria & per hortos, quasi canes, quorum à caudis vesica suspensa est, discurrent, & omnia strepitu, & obscuro murmure instar, agminis crabronum, replent. Sicuti ipse eos Romæ in templis publicis circumcursitare vidi, & implere illud, quod Christus de Phariseis ac hypocritis dixit: Matth. 6. qui solent in conciliabulis, & in angulis platearum, stantes orare, quod conspici sint hominibus. Sed cuius ponderis est hæc oratio? respondet Christus: Amen dico vobis, quod habent mercedem suam.

Concedit etiam illis, quandocumque volunt, vel ante vel post vota suscepta ordines Sacerdotes suscipere, modo sint idonei, hoc est, à veritate Euangelica alieni: quicquid Pius V. præordinarit. Plerumque enim Pontifex posterior præcedentis decreta & Bullas (quia verè bullæ sunt) rescindit, tollit, vel pro arbitrio mutat,

In decima sexta Bulla.

Gregorius XIII. VIII. Ian. anno 1575. prorsus nouo illos ornauit priuilegio. Quia enim putauit Iesuitas reliquis Clericis doctiores, & linguarum magis, quàm veteres Monachos, peritos, eos Bibliothecarios suos fecit: deditque illis varias facultates, circa librorum prohibitorum & lectionem & emendationem, & mutationem, & interpretationem, & abolitionem, & expunctionem, & concremationem. Cum Roma redire vellẽ in Germaniam, vidi in Iesuitarum studentium collegio Romano à pariete affixum catalogum, qui nomina hereticorum excommunicatorum & librorum non legendorum, continebat. Consimilem Siennæ, Florentiæ, Ferrariæ, Venetijs, Paduæ, Veronæ, Oeniponti, Landspargæ, Augustæ, Ingolstadij & Monachij inueni. Hic catalogus singulis annis renouatur: defuncti delentur, & noui, ut loquuntur, hæretici inscribuntur. Et ut omnium notitiam habeant, ad singulas nundinas, socios, ad hoc officium deputatos, habitu

habitu seculari emittunt, qui libros nuper editos vel emunt, vel illorum titulos legunt, & nomina singulorum scriptorum consignant. Romæ anno 1583. in catalogo Hæreticorum ex Theologis Ducatus Vvrttembergiaci deprehendi D. Iacobum Andream: (qui scribebatur Schmidelin Hæresiarcha) & Iacobum Heerbrandum, (qui Disputator nuncupabatur.) Inter Philosophos, pro hæreticis habebantur, Schegkius & Crusius. Reliquorum nomina non inueniebam. Cum autem hæc legem astanti dicebam: Hos viros optimè noui. Qui ait: Suntne tam docti, ut de illis refertur. Respondi: Qualis sint, illorum libri testantur: eos legas, & viros iudicabis. Ille verò ait: id liberet: sed non licet. Oeniponti verò inter hæresiarchas primas tenebant, Osiander & Schmidelin: quia Monachus, cui nomen à naso, sæpe ibi pro concionibus in ipsos horrendo grunnitu debacchatus erat. D. Chemnitius quoque non postremus est in catalogo hæreticorum: quia examen Tridentini conciliabuli non leuiter ipsis dolet.

Præterea non solum Iesuitæ facultatem habent, quos volunt libros, vel recipiendi, vel reiiciendi, verum etiam licet illis, quod volunt, in istis, mutare, addere, adimere, abolere. Id quod est catholicum interpretem agere. Landspargæ in Bibliotheca vidi Chrysostomi & Hieronymi opera. In ijs voluminibus, ea, quæ ipsis minùs Papistica videbantur, vel chartis obdlexerunt, vel expunxerunt, vel atramento deleuerunt. Et cum Patrem Lutzium interrogarem, quare hoc facerent, respondit: quia hæc lectio minùs videbatur catholica, & facilè iuniores ea offendi poterant. Item illa non fuerunt Chrysostomi, sed ab alio fortassis addita. Hic Lutzius catalogum habuit, in quo *ἀπείσῳτος* crimine notauit Schmidlinum, Heerbrandum, Brentium, Schnepffium, Fesenbeccium, Gerlachium, Magæum, Holderum, & hæreticissimum scripsit Osiandrum: quem Stutgardiæ in aula concionantem audiuisse se dixit. Quia autem multi Iesuitarum viris Euangelicis, & maximè Doctoribus, fauent, & illorum eruditionem & eloquentiam admirantur: ne fortassis omnino per libros illorum conuertantur, quod isti, perueri dicunt: ideo non omnibus licet Euangelicorum libros legere, sed ijs tantum, quibus potestas à Generali data est. Si qui Apostatæ ad eos transeunt, his nullum librum Euangelicorum, nec sacra biblia, etià in lingua sibi ignota, concedunt: ne videlicet vel ex imaginibus adiectis Euangelicorum dicta sibi in mentem reuocare, & sic de reditu cogitare possint. Illis autem Euangelicorum librorum legendi copiam tradunt, quos sciunt puritatis E-

uangelicæ prorsus ignaros esse, & Lutheri nomen toto pectore execrari. Hi quando in libris nostrorum legunt, nihil cogitant, nihil meditantur, nihil quærunt, quàm artem calumniandi, sinistrè interpretandi, & ex optimis etiam flosculis, quod faciunt aranei, venenum exugendi. Quam in re insignis artifex est, Gregorius ille de Valentia, ex luto mendaciorum Pontificiorum & argilla vmbrarum sophisticarum factus, Hispanus sacrificulus, Doctorculus, & ut ipse dicitur, Hæreticorum malleus. Si quis vel secum vel apud alium librum aliquem Lutheri habeat, & id Rector resciscat, mox audit, esse eum hæreticum, & nisi eum in præsentia aliorum comburat, inquisitori traditur, vel excluditur, vel diris pœnitentijs subijcitur: imò sub pœnitentijs grauissimis prohibitum est, ne quis vel Lutheri mentionem faciat, vel Lutheranorum de fide colloquia in medium producat. Aiunt enim illorum doctrinam esse dulce venenum, & instar gangrænæ serpere. Si etiam quibus legendi nostrorum libros copia datur, siue illi sint Theologi, siue Philosophi: tamen prima pagina & nomen auctoris ex illo libro expungitur, ne vel absentis auctoris nomen inficere, vel in ipsius auctoris amorem libri lectio eum perducere possit. Dicunt etiam illorum nomina indigniora, etiam si benè scripserint, quàm ut à Catholicis legantur. Ea quæ ipsis contradicunt expungunt: & si quæ ex illis suis proponunt, vel antecedentia, vel media, vel consequentia omittunt, tantum ea excerptes, quæ vel pro ipsis facere videntur, vel quibus nostros calumniari, & suos in piorum odium & indignationem rapere possint. Itaque Euangelicorum scripta, sicut Satana psalmum, citant. Sicuti id tanquam in speculo in libris Iesuitarum, Gregorij de Valentia Ingolstadij contra Heerbrandum D. & Iacobum Andream D. & Turriani Romæ contra Antonium Sadeëlem, editis videre licet.

Matth. 4.

Præterea concedit etiam illis facultatem emendandi Patrum scripta. Hi enim sunt, qui oculos cornicem cõfigere possunt: Aristarchi nimirum omni-fapietes, qui spiritu Zoili omnia aut asteriscis notare, aut sensui Papistico cõciliare ac aptare possunt. Hi tales sunt sutores, qui vnũ calceũ omnibus pedibusabilem cõsuere possunt, & ut Esaias ait, ex albo nigrũ facere, & rursus nigrum in album, arte Alcumistica seu Pontificia, cõuertere possunt. Ea autem emendatio, non est limam adhibere ex verbo Dei, ut iuxta eius normam & præscriptum omnia correctæ prodeant: sed quæ ipsis videntur hæretica: hoc est, omnia quæ non sunt ad amussim Papistica,

Atica, qualia sunt Dei præcepta, Euangelij verba fidei analoga, Euangelica seu Lutherana veritati conformia, illa in alium sensum transsubstantiare. Sed hæc emendationes plerumque sunt tales, qualis illa Beani cuiusdam: qui cum in cantico Mariæ legeret: Deposuit superbos. Dixit: *Proh Deum, non est rectum: non debet vocare super bos, super bouem.* Sic hi dicunt: Non sunt Romana ista, nō sunt Tridentino Concilio correspondentia; in aliam igitur formam mutantur, vel expungantur, vel comburantur. Hinc fit, ut Patrum scripta, quæ vel cum præfationibus Iesuitarum excuduntur, vel ex typographijs, in quas Iesuitæ ius habent, corruptissima prodeant. Quæ qui emit, corticem sine nucleo recipiet, & pecuniam non rectè locabit. Et hæc liberè agunt, quia Papa concessit. Si quis autè idem in honesti alicuius viri libris vel literis ageret: de iure vel manus ipsi absunderetur, vel oculi effoderentur. Et hi impunè sic in rebus fidei, & in orthodoxorum Doctorum, qui testes sunt veritatis, scriptis ludant? Sed quam pietatem Papa mandat? & quid non audet effrenis Iesuita?

Quartò, eandem etiam illis copiam facit in Scholasticorum suorum libris, quos consimili dolo & fraude corrumpit. Hi Homerum & Virgilium artem poëticam: Terentium & Plautum modum conscribendi Comœdias: Priscianum & Vallam, Grammaticam docere, eosque emendare possunt. Sunt enim Philosophi Philosophorum, Doctores Doctorum. Quorum non est ex libris aliorum aliquid discere: sed omnium scripta emendare: Soli scilicet lumen inferre, vel, ut ipsi aiunt: instituto Societatis, & Romano sensui accommodare. Nihil est ipsis pulcrum, nihilque rectum: nisi uerum & quod vel ab ipsis est emendatum, vel ab ipsis inuentum. Adeò quævis illorum dementauit animos, oculosque perstrinxit: ut nihil, nisi quod ipsis serui Xanthi placet, rectum esse putent. Et tamen nihil præter vanas opiniones docthi, solus cent, non verbum Dei: labia dolosa habent, quibus homines bilingues AEsopus nihil nouit. & peruerso loquētes. Aliud enim loquuntur, & aliud sentiunt: ut, quod vno loco affirmant: verbi gratia: se tribuere salutem nostram soli merito Christi: id alio in loco mox negant, dum regulis & operibus proprijs salutis causam adscribant. Quales impostores & seductores David grauius arguit, & execratur, in hanc canens formam: Disperdat Dominus omnia labia dolosa, bilingues illos Iesuitas: & linguam magniloquam, qua magna audacia & fastu proponunt erroneam doctrinam, nec verbo Dei corrigi volunt. Qui dixerunt, linguam nostram magnificabimus & praualebimus: omne enim id, quod ex Papæ mandato loquimur, vale-

bit, labia nostra nobiscum: loquemur enim quæ Papæ placent. Quis noster Dominus? Nemo ius habet Papæ vel nobis præscribendi, quam sententiam amplecti & veram pronunciare debeamus. Solius Papæ est præscribere, reliquorum obedire. Vbi enim maioritas, ibi etiam est præcipiendi potestas: reliquos manet obediendi necessitas. Præsertim cum Papæ nostri auctoritas etiam concilij sit præponenda, qua licet illi, quod libet, statuere, etiam neglecto Dei verbo, cuius ceu rei mutæ ipse viuus est interpres, imò lex Dei viua (vt dicit Iesuita Fabricius) cui magis quam literæ (Torrense Iesuita auctore) Bibliorum est credendum. Quorum seductorum naturā, ingenium & sermonem grauissimè & graphicè depinxit & proposuit Germanus Psalmista canens: Sie lehren eytel falsche List, was eygen Aug erfindet: Ihr Herz nit eines Sinnes ist / in Gottes Wort gegründet. Der wehlet diß / der ander das / sie trennen vns ohn alle Maß / vnd gleissen schön von aussen. Gott wol außrotten alle Lahr / die falschen Schein vns lehren / darzu ihr Zung stoltz offenbar / spricht: Trug wer wilß vns wehren? Wir haben Recht vnd Macht allein / was wir sehen das gilt gemein / Wer ist der vns soll meistern? Hæc, vt Iesuitis Itales & Hispanis gratificer, ita reddi possunt.

Fictas docent fallacias,

Inuenta vane mentis:

Non cordis his est vnitas,

Verbum Dei tenentis:

Hic has, eas vult ille res,

Sectasq. dant multiplices,

Extra nitent colore.

Disperdat hæreses Deus,

Mendacium docentum:

Linguis at arrogantibus,

Quis hoc vetet? ferentum:

Fas est penes nos atque ius,

Dictare leges omnibus,

Quis corrigat Magister?

Rationem tantifaltus & plusquam diabolicæ audaciæ, si petas ex Iesuitis, respōdent omnes: Quia Papa est Christi vicarius: est caput Ecclesiæ: ipse habet plenariam potestatem in cælo & in terra, adde etiam in purgatorio. Hic errare non potest. Papa manet (dicebat mihi Iesuita Bonaventura Ingolstadij) vt Sol, in æquali veritatis cursu: & minùs quàm terra

de cen-

de centro à veritate dimoueri potest. Imò, vt Valentius aiebat: Est veritatis forma & omnis contrarietatis expers. Et Bonnius Iesuita, Quod sunt atomi in radijs Solis, Bellè. id sunt argumenta veritatis in Papa, quibus nunquam destituitur. Pietro verò Iesuita; Quod est Sol diei, Luna nocti, anima corpori, aqua pisci, id est Papa Ecclesiæ.

Hic errare non potest: hic solus rectè interpretatur Scripturam, quia auctore Ottone Iesuita, est oculus & mens eius. Ideo ait Crusius Landspergæ, Papæ leges, vt Dei seruandas tradimus. Hic est iudex omium à nemine iudicādus. Vtales sacrilegas blasphemias in publicas etiam spargunt leges & conciones. Hunc ex Canonico Iure vocant a eternæ vitæ clauigerum: simul & cælestis imperij iura habentem; b caput: principium tenens Apostolicæ sedis accipiendas esse, tanquam ipsius Petri diuina voce firmatas. d Illius iugavix ferenda, tamen ferenda, & pia deuotione toleranda. e Quicquid statuit, 19.

quicquid ordinat, perpetuò & irrefragabiliter, obseruandum esse. f Illum de omni Ecclesiæ habere fas iudicandi: & ius resoluendi, neg. cuiquam licere, de eius iudicare iudicio, vel ab illo appellare. g Imò si suæ & fraternæ salutis negligens deprehendatur, inutilis & remissus in suis operibus, & insuper à bono taciturnus, quod magis officiat sibi & omnibus, nihilominus innumerabiles populos cateruatim secum ducat primo mancipio gehennæ, cum ipso plagis multis in æternum vapulatueros, huius culpas istic recingere præsumat mortalium nullus, quia cunctos ipse iudicaturus, à nemine est iudicandus, nisi deprehendatur à fide deuius. h Toto mundo & omnium iudicio neglecto sententiæ Papæ standum videtur (sed benè dixit quidam, videtur hoc soluitur per non videtur. i Papam enim habere cæleste arbitrium, & naturam re-

am mutare posse, substantialia vnus rei applicando alij: de nihilo posse eum facere aliquid: sententiam nullam aliquam facere: In his in quibus vult ei esse pro ratione voluntatem: nec est, qui ei dicat. Cur ita facis? ipsum enim posse supra ius dispensare, & de iniustitia facere iustitiam, corrigendo iura & mutando: plenitudinem eum obtinere potestatis. Quales multæ sacrilegæ blasphemix inueniuntur in 6. Decret. l. i. de Elect. & Elect. potest. Tit. 6. in c. 17. & in clementiarum procemio.

Quid autem faciant Christiani, dum Draco ille Romanus & eius gnificasti. Ranæ, Iesuitas puto, sibi tantam potestatem rapiunt? Idem quod David: i Quanta pia oratione ad Deum cōfugiamus, & armaturam Paulinam induamus. d Trans. Hoc enim vbi fecerimus, dicet Dominus: Propter vastationem inopum Epif. Tit. 7 & gemitum pauperum, nunc exurgam, ponam in salute, prædicabitur ei. Psal. 12. Quid? Eloquia Domini, eloquia casta, argentum igne examinatum, probatum terræ, purgatum septuplum. Hoc Dei verbum, quod non est, vt Psal. 12.

Dd 3

calum.

calumniantur Iesuitæ, ambigui, obscurum, sed vt Regius dicit Prophe-
ta, à Spiritu sancto illuminatus & edoctus, eloquium purum, castu, non
mixtum, vt Iesuitarum doctrina erroribus & mendacijs scatet: Hoc in-
quam verbum Dei, preciosissimi thesauri loco habeamus, neque ab eo
nos ad humana Iesuitarum somnia abduci vlla ratione patiamur. Sic e-
nim, vt in Psalmo sequitur, custodiet nos Dominus à generatione hac in
æternum: nimirum à prauo & perverso hoc Iesuitarum genere: quod
magnum pietatis veræ zelum simulat, postea verò humana somnia loco
verbi diuini obtrudit. Quodq; circumquaque obambulat, exaltatur &
leuatur inter filios hominum. Quos vt aut deleat Dominus, ne latius va-
gentur, & plures corrumpant: aut, si beneuola hoc ipsius ferret volun-
tas, conuertat, sicq; Ecclesiam suam bonis repleat, coniunctis votis pre-
cemur.

In epistola decima septima.

Gregorius XIII. III. Maij Anno 1575. vt suum fauorem totum
in suos Iesuitas effunderetur tribuit & concessit illis omnibus, omnium ordi-
num & Locorum priuilegijs, more suo, vtendi. Quocunq; enim perueniunt, sub
regno Pontificio, Iesuitæ, nemo illis, vt nec Papæ, dicere audeat: Quis vos
vocauit? Quid facitis? Quare intra vestrorum collegiorum parietes, vt
Monachos decet, vos non continetis? Aut si quid huiusmodi audiunt,
mox Papæ Bullas proferunt, ad quas miseri Papicolæ magis quàm Leo-
nes ad Galli cantum & ignis fulgorem terrentur, procidunt, se incur-
uant, illosq; quasi Diuos quosdam excipiunt, domus, collegia, scholas,
templa & aras ædificant. Quæ etiam illi, vt summi Domini, scilicet Papæ
legati, facile admittunt. Sunt enim, vt seipso vocant, Apostolici viri, vel
Apostolorum imitatores. Sic scilicet fecit quoq; Petrus. Cum enim in-
troiret in domum Cornelij, isq; illi obuiam procederet, procideretq; ad
pedes eius, & eum adoraret, numne diuinum illum honorem admisit?
Minimè. Textus enim habet: Petrus verò eleuauit eum, dicens: Quid di-
xit? Num, vt Iesuitæ: Ego sum Iesuita, hoc est, si interpreteris, Saluator?
Absit: sed ait, Surge, & ego ipse Homo sum. Neq; Petrus vltro cucurrit:
sed diuinitus vocatus venit. Nec Antichristi dogmata, sed Euangelij
Christi mysteria in domo Cornelij, fideliter tractauit. Sic Paulus & Bar-
nabas cum eis Lystrenses sacrificare vellent, & Barnabam Iouem, Pau-
lum

Act. 10.

Act. 14.

lum verò Mercurium, sicq; ambos, Dijs similes dicerent, quid faciunt?
suscipiunt ne tauros, & coronas, & sacrificia, quæ isti afferebant ad ia-
nuas? Absit: sed conciscis tunicis suis exilierunt in turbas, clamantes &
dicentes: Viri, quid hæc facitis? Et nos mortales sumus similes vobis ho-
mines: annunciantes vobis ab his vanis conuerti ad Deum viuum, qui fe-
cit cælum, & terram, & omnia quæ in eis sunt, &c. At Iesuitæ, ad loca a-
liorum venientes, quid agunt? quid dicunt? En, nos non sumus morta-
les similes vobis, nec seculares, nec mundani, nec etiam Monachi: sed su-
mus Patres spirituales, domini de laudabili Societate Iesu, Saluatores, Le-
gati Pontificis Romani. Quid nobis annuntiant iidem? Per mouere co-
nantur homines, vt desistant à vero Dei cultu, & colant Papam: relinquât
Euangelium, & audiant traditiones humanas: verum Sacramentorum
vsum negligant, & noua quædam fictitia Sacramenta recipiant: deserant
Deum viuum, & inuocent omnes diuos, totumq; cælestem exercitum:
Hæc & his deteriora annuntiant, neq; Iesuitæ nostri tunicas suas, vel pi-
leos quadratos scindunt, vel in terram proijciunt, quando ad illorum ia-
nuas afferuntur tauri & eleemosynæ amplissimæ, quales sunt, vasa aurea
& argentea: sed signo dato ad ianuas prosiliunt blandè, voce molli, &
muliebri, antequam referant, quarunt. Quis est foris? Affertisne ali-
quid? si audis, sic Domine. Ibi mox aperit, & offerentem amplectitur, re-
cipit, illiq; omnia sua merita communia fore dicit. At si nihil afferat: au-
dit, Pater vel est occupatus, vel non est domi: Quid vis? significabo illi.
Interim pauper Homerus foris stabit. Non immerito itaq; Iesuitæ por-
tis suorum collegiorum hosce versiculos inscribere debebant:

Intus quis? Tu quis? aperi. Quid queris? vt intrem.

Fers aliquid? Non. Esto foris: Fero. Quid? Satis. Intra.

Solent Iesuitæ, Bauariæ Principi Gulielmo strenæ loco quotannis
mittere catalogum, in quo significant illi, quas pœnitentias illorum fra-
tres, pro ipsius Celsitudinis coniugis & filiorum incolumitate facere ve-
lint. Nempe hic Sacerdos vult pro ipsis Missas celebrare 2. alius 3. hic fra-
ter Rosaria centum: alius psalterium Mariæ: alius officium Mariæ: alius
hortulum animæ recitare: alij volunt 4. alij 12. facere disciplinas, hoc est,
toties se flagellare, &c. Pro his plerunq; solet Princeps ipsis gratitudinis
ergo diuites strenas mittere. Anno tamen 1582. cum Landspargenses de Comitè
huiusmodi Xenium misissent: neq; circa Bacchanalia renumerationem
recipissent, aiebat Crusius Rector Landspargensis: Nostri fratres hoc ekardo ab
anno, non tam benè quàm superiori suam locarunt strenam. Nam præ-
terito

Eadem

de Comitè

Schneui-

terito

steim Lads- terito anno accepimus à Principe loco strenæ bouem, quo cum splen-
pergæ su- didè peregrimus Bacchanalia. Hoc anno carere cogimur. Sic ergo Iesuitæ
periori p- & tauros & boues, & si maximè non coronas; tamen coronatos, imò do-
fecto dice- mus, agros, templa, scholas, & omnis generis bona recipiunt. Digniores
bant: qui certè, quos homines, sicuti postea Gentes mutatis animis Barnabæ &
tamen illis Paulo facere volebant, lapidibus exciperent: eò quod lapidem illum Ec-
amplū col- clesie angularem, Christum Iesum reprobant.

legiū ex- Dicit autem Bulla: *Omniū ordinum priuilegia.* Atqui ordines pro-
truxit, pemodum sunt innumeri: hodie tamen tum Romæ tum alibi principa-
ding, eos les sunt ordines Augustinianorum, Franciscanorum & Caputichino-
aliut, rum Monachorum. Horum potissima priuilegia sunt, ociari, vorare, po-
tare, amare, missare & omnia scelera impunè perpetrare. His ergo priui-
legijs gaudent etiam Iesuitæ, quoties apud illos diuertunt. Sed addit Bul-
la: *Mors suo.* Nam Iesuitarum mos est, non more suum, sed magis cautè &
maiori cum hypocrisi, quàm reliqui Monachi solent, sua scelera tegere.

Secundò. Est reliquis Pontificijs sacrificulis iniunctum, vt quisq;
se intra suæ parochiæ limites contineat: nec concionando, nec missando,
nec confessionem auricularem excipiendo ad alias parochias euagetur.
Vt nec auditoribus licet, ad alias quàm proprias parochias diuerrere. At
Iesuitis Pontifex dat licentiam, in omnibus locis, vbi volunt, prædican-
di missandi: liberè & licitè etiam omnibus secularibus concessum est ad
eorum conciones, Missas & Confessiones accedendi, vt sic Iesuitæ vbiq;
possint Synagogam Romanam augere & multos seducere. Nouerunt e-
nim varias artes, quibus homines allicere & ad se pertrahere possunt.
Initiò in concionibus suis aliquandiu ita loquuntur, quasi Euangelici
essent. Docemus aiunt, hominem saluari fide: Christum esse saluatorem:
Euangelium vobis prædicamus: & similia. In confessionibus etiam leues
aut omninò nullas poenitentias vel satisfactiones imponunt: præsertim
ditioribus, vt his, ceu hamis paulatim eos capiant; dispensant, & conce-
dunt multa, quæ alij sacrificuli facere non audent: visitant ægros, pau-
perioribus munera addunt: pueros in scholis, templis & plateis gratis
Catechismum docet: imò etiam nummulis donatis ad se allicere solent,
& omnibus vtrò se offerunt. Sed tamen pleriq; seniores & prudentio-
res Papicolæ illos fugiunt & suspectos habent: dicuntq; esse eos homi-
nes nouos: nescire item quam doctrinam profiteantur: esse auaros, super-
bos, & hypocritas. Hæc etiam Papistarum de ipsis esse iudicia, non igno-
rant: ideoq; SVVM more, suis priuilegijs gaudent, hoc est, omnibus co-
nantur

nantur se applicare, cum Græcis Græcizare; cum Cretenfibus mentiri, &
cum lupis vlulare. Etiam si igitur Iesuitæ in aliorum parochias inuolenti:
tamen ipsos nemo impedire audet. Et quia illorum aduentu reliquo-
rum quæstui derogatur, plurimos audiui dicentes; vtinam diabolus,
qui Iesuitas Germaniæ intulit, iterum eosdem ex ea, exportaret: Non il-
los zelus religionis, sed auaritia circumagitat: nihil sunt, quàm nostro-
rum & aliorum proditores, ideo etiam nullam cum ipsis amicitiam co-
lunt: præsertim quia Iesuitæ eos produnt Episcopis, quòd neq; castè ne-
que cautè viuunt. Vnde illi multos & magnos quos vocant lacteos cen-
sus, Episcopis soluere coguntur: quos ipsi libentiùs cum suis concubi-
nis consumerent. Tacent tamen & parcunt Iesuitæ, si temporibus capi-
tulum & inquisitionum, illis offerantur munera: præsertim si sapius
ad illorum parochias, ad collationes, vt loquuntur, faciendas, inuitetur.

In decima octaua Bulla.

Gregorius XIII. XI. Feb. Anno 1576. præter superiores immu-
nitates, adhuc plures largitur. Neq; enim sufficit Papæ hos suos
obedientia filios, Doctores sui iuris, aut potiùs iniustitiæ, & aliorum in-
quisitores, in rebus quas ipse putat Spirituales, constituisse: sed iam con-
cedit illis etiam *medendi facultatem, qualiceat illis, extra vñtionem, medicos &
chirurgos agere.* Est enim Iesuitarum *arxiæ* & Societatis ipsorum farrago
ex omnibus hominum generibus collecta. Vt igitur ceu tonfores, & bal-
neatores, & chirurgi, & medici, adeoq; circumforanei, alijs ordinarijs
medicis nihil obstantibus, liberè euagari possint: Bulla vult, ne quis vel
medicorum vel chirurgorum eos impediat. Non enim sunt contenti
Iesuitæ falsâ doctrinâ animas infecisse: nisi & putridis ac venenatis suis
pharmacis corpora piorum corrumpere & perdere præsumant. Hoc au-
tem priuilegium extorsit auaritia: ne cogerentur vel ipsi infirmi sum-
ptus legitimis medicis soluere, vel potiùs nefandos suos morbos alijs re-
uelare. Ideo proprios habent tonfores, propria pharmacopolia: vt sic v-
bique & in omnibus quæstum facere possint. His socijs proprij sunt Dij,
qui eos in suis operibus iuuent, Cosmus & Damianus: quorum quidam
illum vnguenta suffuratum, hunc eadem alijs gratis distribuiffe, perhi-
bent. Id quod faciunt Iesuitæ. Nam iniustis artibus & mendacijs Ponti-
ficijs eleemosynas colligunt; ex eleemosynarum pecunijs, pharmaca-

Ec

emunt;

Hi duo san-
cti Roma-
augustinum
habent re-
plum, ad
quod Iesui-
ta sapius
peregri-
nantur.

emunt; hæc deinde quibusdam gratis distribuunt. Manent ergo *τοὶ πωλῆται*, hoc sine, vt omni hominū ordini & cunctis statibus noceant.

In decima nona Bulla.

Gregorius XIII. 16. Iul. Anno 1576. eximit illos *necessitati interessent* di precibus, intercessionibus & funeratis associationibus. Interim tamen illorum est in alios animaduertere, tam in clerum, quam in plebem, vt ritè & more Romano rectè, deuotè, reuerenter, ornatè & decenter ista peragantur. Secus facientes Episcopis prodant: qui deinde pro sua, vt loquuntur, taxa, illos puniant. Si quem Iesuitæ vident tali in processu ridere, vel cereos non portare, vel ad signum crucis se non incuruare: ibi de illo Lutheranismi suspicionem concipiunt, & nisi mox declinet, eum citari & incarcerari curant. Transijt anno 1584. Landspergæ per templum primarium rusticus quidam Lutheranus, qui largius biberat. Is in medio templi stans & videns circumcurfitare sacrificulos obmurmurantes suas horas, risit: transiens etiam hierothecam, in qua Deum inclusum aiunt, caput nō aperuit. Mox ergo curarunt illum per lictores abduci. Cumq; satis inclementer cum illo pergerent, ait, quem vestrum offendi? cui maledixi? Dicunt: Transiisti templum, nec honorem habuisti imaginibus. Respondit: etiam si ipsis fuisset locutus, tamen non respondere potuissent. Etiam si caput aperuissem tamen non vidissent. Sed nihilominus ad domum licitoris tractus, triduum in hypocausto catenis ligatus sedere coactus fuit. Multa in super ei imposita erat 10. florenorum: sed tamen intercessione Iesuitarum, qui malè audiebant, quod hominem simplicem iniuste accusassent, rursus est liberatus. Ille verò custodia egrediens ait: Etiam si me per annum in vinculis constrictum, tenuissetis, nunquam tamen lignum vel adorare vel coram illo caput aperire voluissem. Sicq; Iesuitis horrendum videntibus, populo autem ridente, is domum profectus est. Dum ergo Iesuitæ tãto studio Papam & idola eius colunt, & vt venerentur, curant: Fit vt quidem Papæ sint accepti: Deo verò & pijs omnibus, etiam ipsis Papistis exosi. Vtut Papa in Bulla 20. Anno 1576. & in Bulla 1549. mirum in modum eos commendat: quemadmodum etiam mercatores impostores putridas suas merces laudare solent.

Quæ hæcenus ex Bullis Pontificum Iesuitarum recensuimus priuilegia: eadem etiam confirmantur à Bulla decima nona, vsque ad Epistolam

Itolam 24. Tot enim bullarum lectio ad manus meas peruenit. Nec mihi dubium est, quin eadem Modernus Papa etiam roborarit: & reliqui subsequentes sint confirmaturi. Verum ego iudico ea priuilegia omnia verè esse bullas, hoc est, nihil quàm tumorem euanescentem, rem cui nihil subsistit, vel carnalem peccandi & quodlibet agendi licentiam, qua Papa & Dæmon, confratres iurati, Dei permissione, suos in hoc mundo ornare solent: & in iniquitatis ministerium armare, vt ad interitum æternum eò melius præparati perueniant. Imò si quis rectè de ijs iudicet, non ea priuilegia, sed impias obligationes, quibus ceu vinculis sub Antichristi tyrannide captiui tenentur, dicit: Non enim pia & salutari libertate, per Christum parta, frui concedunt: sed licentiam Satanæ operaperpetrandi, & in omnis generis idololatriæ & auaritiæ sceleribus se exercendi, impiam denique homines seducendi facultatem permittunt. Qualia etiam priuilegia omnium tyrannorum & Turcarum proditores habere constat. Sed vt horum plerunque finis est miserabilis, quodd in quatuor partes dissecantur: ita Iesuitarum spiritaliū proditorum Christi & Euangelij eius, ad quatuor mundi plagas excurrentium, & animas fidelium seducentium, finis erit, vt Pauli vtar verbo, perditio seu æterna 2. Tim. 2. condemnatio: Eosq; Dominus in magno illo die ceu malæ frugis seruos dissecabit. Nemo igitur carnales illorum affectet vel expetat libertates. Nos contenti viuimus priuilegijs & libertate Christi, qua nos Christus 1. Joh. 8. liberauit, cuius beneficio verè liberi sumus. Quæ libertas non est, vt Iesuitarum, mundana, sed spiritalis: qua à peccato, morte, inferno, diabolo, ira Dei & æterna damnatione sola obedientia & merito Christi Iesu, vnici saluatoris, & Mediatoris nostri, omnes, quotquot vera fiducia in ipsum recumbimus, liberati & redempti sumus. Nihil obest nobis, quod Iesuitæ nos ob hanc libertatem rident. Nihil, quod in hoc mundo varijs ærumnis & calamitatibus, Papæ tyrannidi, Iesuitarum imposturæ, Monachorum dolis, & aliorum persecutionibus, atque adeò morti, velut, o- Rom. 8. ues mactationi destinatz, quotidie subiecti sumus. Nihil enim noui nobis accidit. Ea fors fuit Ecclesiæ in hoc mundo inde à prima rerum origine. Vnde & versiculi hi conscripti sunt:

sanguine mundata est Ecclesia, sanguine cepit,

Sanguine succreuit, sanguine finis erit.

Constanter igitur in libertate Christiana perseueremus, nec iterum Gal. 5. iugo, siue peccati siue Pontificis, nos subijci patiamur: in noua obedientia ambulemus, & vel inter tormenta & mortis agonem liberè Christi

Saluatoris in nos merita & beneficia profiteamur: vt Stephanus, Laurentius, Agnes, Vincentius, Babylas Antiochenus, Apolonia, Catharina Lutherus & similes Christi martyres fecerunt, animosi & fortes in Domino, libe-
anno 1525. re cum Luthero cantantes:

*Si mundus hic demonibus
Scateret, sicut vermibus:
Nil timeremus anxie,
Vincemus tandem strenue.
Princeps mundi superbiat,
Ringatur ac insaniat:
Nocere nescit nebulo
Cum victus sit vel verbulo.*

Col. 2.

Verbi diuini puritatem, & Sacramentorum à Christo institutorum syncerum vsum constanter retineamus: nec traditionibus humanis sub necessitatis Lege nos alligari patiamur. Ne Christum amittamus. Hoc facientes, Christus in mundi fine ad iudicium venturus, ab omnibus istis exactoribus liberabit suos, eosq; immarcessibili æternæ vitæ corona beat-
bit: Impiis autem hypocritis istis partem suam cum hypocritis assigna-
bit, Amen.

Matt. 24.

Audiamus etiam quædam de miraculis Iesuitarum, de quibus illi multum gloriantur: nobis autem insultant, & hinc se viros Apostolicos, suamq; doctrinam veram esse, probare conantur.

CAPUT VIII.

De Iesuitarum miraculis.

1. Cor. 1.

Ioh. 14.

Act. 4.

Act. 10.

Gen. 1. 22.

Esa. 53.

DVLCISSIMVS noster Saluator IESVS CHRISTVS, non solum fideliter docuit, se solum & vnum esse, per quem omnes credentes in eum, vitam consequantur æternam (ipse enim est factus nobis à Deo sapientia, iustitia, sanctificatio, redemptio, via, veritas & vita: nec aliud nomen est sub cælo datum inter homines, in quo oporteat nos saluos fieri, quam nomen IESV: cui etiam omnes Prophetæ testimonium perhibent, quod remissionem peccatorum accepturus sit per nomen eius, quisquis crediderit in eum) verum etiam summo eaq; maxima diligentia & fidelita-
te cun-

te cunctos monuit, vt sibi à furibus & latronibus istis cauerent, qui Ioh. 10.
aliam viam, scalam, & ianuam ad cælum, quam ipsum (sine quo nemo Ioh. 3.
venire ad Patrem potest) monstrare præsumunt. Cauete, inquit, vobis à pseudopphetis, qui veniunt ad vos in vestitu ouium: sed intrinsecus sunt lupi rapaces. Quibus inter cæteras etiam hanc notam tribuit, quod Matth. 7.
dicturi sint: Domine, Domine, nonne per nomē tuum prophetauimus,
& per nomen tuum dæmonia eiecimus, & per nomen tuum multas vir-
tutes præstitimus. Et vltimis mundi temporibus, in quæ nos incidi-
mus, multos pseudochristos & pseudopphetas surrecturos & ventu-
ros prædixit, qui edituri sint signa magna & prodigia, ita, vt in errorem
inducantur, si fieri possit, etiam electi. Ecce, inquit, prædixi vobis. Si er-
go dixerint vobis: ecce in deserto est, nolite exire: ecce in penetralibus,
nolite credere. Paulus etiam electum Dei organum, Antichristū & ser-
uos eius venturos dicit, cum multis prodigijs & signis: Cuius est, inquit,
aduentus secundum operationem, Satanæ cum omni potentia, & signis
& prodigijs mendacibus, & cum omni deceptione iniustitiæ in his qui
pereunt, pro eo quod dilectionem veritatis non receperunt, in hoc vt
salui fierent. 2. Theff. 2.

Hæc & alia cum Christi tum Apostolorum vaticinia esse adimple-
ta & quotidie adimpleri, nemo est, qui dubitet, qui vel aliqua saltem ex
parte Pontificiorum Monachorum scripta inspexit: vel nouorum Mo-
nachorum, qui se falso titulo Iesuitas vocant, aliqualem notitiam habet,
illorum scripta legit, quotidianam eorum vitam, studia & actiones vi-
dit. Iesuitas igitur, cum vniuerso Mahumetico & Pontificio cœtu, pseu-
dopphetas istos à Salvatore prædenunciatos esse, minimè dubitan-
dum est.

Nam & Mahumeti tyrannis per vana signa & mendacia prodigia
cepit: & Pontificia idolomania non vlla re alia maiora incrementa sum-
psit, & etiamnum hodie sumit, quam per Pseudo Iesuitarum miracula &
mendacia, prodigia & signa. Nec tamen desunt, qui his pseudoprophe-
tis, illorumq; mendacijs & miraculis, potētia Satanæ productis, applau-
dant: illos admirentur, & nescio ob quam falsorum miraculorum fre-
quentiam illorum etiam falsæ religioni fidem & estimationē tribuant:
non pauci ad ollas Pontificias, ceu canis ad vomitum, redeant: veritate
excitant: circa fidem naufragium patiantur: mendacijs credant: iniusti-
tiam approbent: sicq; misere pereant. Quamobrem opere prætium me
facturam iudicavi, si breuiter, qualia sint Iesuitarum miracula, & quid de
illis

de illis sentiendum sit, ostenderem: siquidem Iesuitæ mirabilium operum prætextu, quæ se facere gloriantur, & inter Papistas multos in veteri superstitione retinent, & inter Christianos multos seducunt. Et per illam nostram religionem falsam, suam verò veram esse, se probare posse opinantur.

Exod. 7.

Iesuitarum ergo, quæ faciunt miracula, non fiunt auctore seu causa efficiente Deo. Nam verba, quibus illi sua mirabilia operantur; res, causa & finis, propter quem se talia facere gloriantur, Dei verbo ne minima ex parte conueniunt. Vt igitur Magi Ægyptiaci coram obdurato Pharaone falsa fecere miracula: Ita Iesuitæ hodie, secundum Satanæ potentiam, ad incredulorum deceptionem, coram hominibus, suis exorcizationibus, insufflationibus, magicis crucis signationibus, characteribus & similibus prestigijs, res quasdam, quæ miraculi opinionem in animis infidelium & curiosorum pariunt, permittente Deo, faciunt. Et ut olim Magi prestigijs suis restiterunt Moysi & Aaroni, Dei ministris, Pharaonem in obduratione & excecatione sua confirmantes: ita & hodie Iesuitæ ac reliqua Satanæ membra, per quæ malas suas artes exercet, pijs ac fidei Dei ministris obstrepunt, alijque quantum in illis est, viam salutis præcludunt, homines in cæcitate conseruant, impiam doctrinam fucosè exornant, superstitiones impias tegunt, cultus Dei verbo aduersantes introducunt, simplices seducunt, suos verò in errore retinere, ac quæstum inde vberimum facere student. His Satanæ ministris indulget Dominus, ut signa & prodigia faciant, quod electi probentur & circumspectiores reddantur, ne impiam pseudoprophetarum doctrinam temerè amplectantur: & ut ingratitude puniatur illorum, qui vel dilectam veritatem recipere noluerunt, ut salui fierent: vel receptam, leuitate, dubitatione, spe & præmijs mundi seducti, abnegarunt. Digni igitur sunt, & sit iusto Dei iudicio, verbi sui contemptum hoc modo punientis, & efficaces errores ad seductionem illorum permittentis, ut pro veritate mendacium, pro salute damnationem recipiant.

Deut. 13.

Sunt quoque Iesuitarum miracula varia: sicuti ex illis ipsis audiui, & ex literis illorum legi atque cognoui. Alia sunt manifesta, alia occulta: alia corporalia, alia spiritualia; alia simplicia, alia mystica: alia vera, alia falsa fraude, arte & impostura instinctu Satanæ instituta, mendaciter conficta & in vulgus sparsa: alia mediata, alia immediata. Quorum tamen omnium finis est, ut per superstitionem, cultus idololatricus, seductio, impostura, mendacium, impia doctrina, & sacra auri fames.

Imme-

Immediata dicunt illa, quæ Deus, ut loquuntur, per Ignatium Loiolam, sub initio Societatis est, operatus. Nam summum esse miraculum affirmant: vnum Ignatiū Loiolam, militem, &c. hominem indoctum potuisse talem instituire societatem, qualem antehac orbis nunquam viderit. Huius causam esse, in prima regula, dicunt: summam sapientiam & bonitatem Dei Creatoris. Sic enim ipsa verba sonant in natia sua lingua: *Benche la somma sapienza, & bontà di Dio creatore, & Signor nostro è quella, la qual ha da conseruare, gouernare, e mandar inanzi nel suo santo seruitio questa minima compagnia di GIESV, come s'è degnata di cominciarla, &c.* Id est, *Licet summa sapientia ac bonitas Dei creatoris & Domini nostri est hæc, quæ conseruauit, gubernauit & auxit suo cultui hanc minimam Societatem IESV, sicut inchoare dignata est.*

Verum cum Iesuitarum Societas, ut & miracula, Dei verbo in diuina sint repugnantia, nemo est, qui non intelligat: non Dei sapientiam: sed Satanæ astutiam, non creatoris bonitatem, sed Diaboli malitiam, hanc nouam sodalitatem orbi Christiano obtruisse ac ceu ranas, ut Iohannes dicit, euomuisse, quæ fruges terre deuorent, quibus ad interitum saginentur hi Epicuri de grege porci, in flammis & ignibus orci excoquendi & comburendi. Huius Catilinarie sodalitatis originem propterea miraculosam dicunt, quod ab anno 1540. vsque ad hunc 1588. ferme per totum terrarum orbem, & ut illorum verbis utar, per omnes mundi plagas sint dispersi. Verum palearum dispersio, & zizaniorum copiosus prouentus, veritatem religionis non probant. Est enim omnis hæresis fœcunda: & ut plurimum maior Mundi pars per latam viam deducentem ad inferos, currit. Olim Arriana hæresis, & post eam Mahometicus furor, maximam mundi partem occuparunt: neque tamen unquam quisquam Christianorum ita vecors fuit, ut propterea illos veram religionis viam tenuisse dixerit. Si enim beatitudinem vel hominum vel locorum multitudine definire voluerimus, neque dæmones à salutis via aberrasse dicemus. Si quidem & illorum innumera sunt legiones, aërem & omnia loca peruagantes.

Matth. 2.

Hoc autem verè miraculum est, Deum tantæ esse longanimitatis, & patientiæ, ut sceleratū hoc hominum genus, Iesuitas, toties ex Dei verbo, admonitos, refutatos, & hæreses manifestè conuictos, tolerare possit: neque dudum (illorum nimirum poenitentiam adhuc expectans) ipsos ceu Coram, Dathan & Abironem viuos ad inferos detruserit, aut imam terram illos dehiscere fecerit. Ad hæc miraculi instar est, tantam multo-

rum

rum mundi prudentum ac potentum esse cecitatem & socordiam, (ne quid durius dicam) quod Iesuitarum dolis, fraudibus, fallacibus & mendacibus signis cedentes & locum dantes, viam veritatis deferunt, ad vomitum, ad Aegyptum & spiritualementem Babylonem redeunt, erroribus se inuolui patiuntur, sicq; miserrime pereunt. Quibus satius fuisset, viam veritatis nunquam cognouisse: quoniam posteriora illorum prioribus deteriora sunt futura.

Deinde Iesuita fingunt: Ignatium, post incohatam sodalitatem, & vota Romae (in templo, extra urbem, D. Paulo dicato, in sacello ad dexteram posito, ubi spirituales, ut loquuntur, rerum maximarum suscipiunt vota) facta, immediate, id est, ut ipsi interpretantur, sine ullis crucis signis, insufflationibus, exorcismis, characteribus & obscuris verbis, multa fecisse miracula. Qualia mihi Romae non pauca retulerunt. Ut quod Romae aliquando femina obsessa à dæmone, eum secuta sit, & clamarit: Tu solus me liberare & iuuare potes. Tunc Ignatium conuersum, dixisse hunc Virgilij versum: *Speluncam Dido, Dux & Troianus eandem.* Qua voce audita, dæmonem mulierem prostrauisse, ac egredientem vociferasse: O Fili Loiola, tu ceu Leo, me ad speluncam inferni abire cogis. Sed rogo te, ne me æternæ speluncæ iniicias. Tunc Ignatium dixisse: Vade quocunq; volueris: modo nullum amplius hominem obsideas. Sicq; dæmonium magno cum strepitu egressum, feminamq; liberatam: quæ deinde per omnem suam vitam (verbis utor Iesuitæ Turriani) Ignatio Loiola deuotissima fuerit.

Neophytus Iesuitarum Schrenck Landspargæ retulit mihi, se Romae audiuisse à Societatis Professis, Iesuitarum socios, Romae seruum quendam Alexandri Farnesij Cardinalis, singularis Societatis huius fautoris, at acerbissimi & capitalis omnium Euangelicorum hostis, à dæmone obsessum Monachos liberare conatos fuisse: verum frustra omnes omnia exorcismatum genera adhibuisse. Tandem igitur Patrem quendam dæmonio dixisse, Quare non egrederis? Respondisse eum: Non prius egrediar, quam potestate filij Loiola fuero eiectus. Mox ergo Loiolam vocatum: verum dixisse Loiolam, Non mihi ignotus est hic dæmon: me, ut & vos ridere præsumit: sed decipietur. Fratri ergo de suo Rosario dat granum seu globulum ligneum, olim à Pio V. consecratum, & dicit fratri. Tu à tergo hominem obsessum accede, & hoc grano ipsius tergum attinge, voceq; submissa his verbis alloquere dæmonem: *Adiuro te in nomine B. Mariae, & iussu Patris mei Loiola, & virtute huius grani benedicti, ut de hoc seruo*

exeat.

exeat. Ibi vix adhibito ad vestimenti oras grano, dæmonem exclamasse. Quid me Loiola torques? Omnes circumspexisse, neque Loiolam vidisse. Admirantibus autem dæmonem dixisse: Granum Loiola fortius est omnibus vestris exorcizationibus. Sicque hominem liberatum & ad Societatem conuersum, eos filios Dei pronunciasse.

Sed quid de his & alijs miraculis censendum sit, finis demonstrat. Quem ipsi aiunt hunc esse, ut sanctitudo Loiola orbi terrarum patefieret: sicq; canonizatus, pro Diuo ab omnibus coleretur. Deinde ut magica illa exorcizatio, qua consecrant grana, ceu res diuina & preciosa populo obtrudi possit. Nemo ergo ea Dei digito, sed Satanæ instinctu per Ignatium Loiolam, ἑμψυχον Satanæ organon, facta negabit. Quibus & suos in errore detinuit & plures decepit.

Nequetamen Iesuita per omnia de miraculis Ignatij Loiola sibi ipsis constant: aut consimilia dicunt. Nam ipsius vitæ scriptor, quouis cane adulantior, & Cretensi mendacior, Petrus Ribadeneira illum miracula fecisse negat. Illa ergo, huius ipsorum Fratris testimonio, ut Satanæ prodigia ridemus & auctori remittimus.

Mediata vocant miracula, quæ illorum Societas in peruertendis & seducendis hominibus quotidie exercent per signa crucis, characteres certas, exorcizationes, & alias magicas incantationes. Sic in ipsorum epistolis Indicis habentur miracula, quæ ipsi virtute aquæ benedictæ, ut vocant, fecerint. In illorum etiam annalibus & literis, quas ab Indicis socijs accipiunt, plurima recensent miracula, quæ per illos in India fiant. Quorum tamen ego pleraque vel Satanæ prodigia, vel mendacia ex longinquo allata arbitror: eò quod huiusmodi signis, idololatricum aquæ illius exorcizata cultum confirmare conantur, neque similia in his regionibus edere possunt. Sic vocant miraculum, quando aliquem ex doctioribus Lutheranis seducunt, & ad Societatem suam pertrahunt. Et Iesuita Schedler, quoties audiebat Lutheranum apostatam factum esse: stellam de coelo lapsam aiebat. Et Iesuita Daniel Benedictus, prius Hussita & ex Picardorum grege, dicere solebat: Maius est miraculum verè Lutheranum in Pontificiam pertrahere religionem, quam cæco visum, multo sermonem, surdo auditum, claudo gressum & leproso sanitatem restituere. Eos etiam socios, qui ex Lutheranis multos seducebant, Minister Iesuitarum Ingolstadiensis, viros Apostolicos vocabat, quod Gentiles Lutherani per eos conuerterentur. Sed nihil miraculosi seductione multorum accidit. Cum Christus aperte prædixerit: Per pseudoprophetas mul-

Ff

Richardus
Apostata
Noriberg.

tas multos in errores abreptum iri, ita ut etiam electi, si id fieri posset, seducerentur. Et quæso quantum est miraculum, quosdam ad Iesuitas transire, præsertim cum experientia ostendat, non nisi eos exire, quos vel publica ignominia, vel improba egestas, vel torpens ignavia, vel arrogas honorum cupido, vel turpis opum fames, vel erroris Spiritus ex nostris *1. Iohan. 2.* expulit oris? vel, ut rem paucioribus dicam: qui de nobis non erant? Quantopere ergo de iisdem gloriari possunt?

Conficta illorum miracula sunt innumera, quorum copiam recensent quotidie ab hora undecima usque ad duodecimam: & à sexta usque ad septimam, in quibus huiusmodi mendacibus signis & fabulis sese, ut *Proferat*, loquuntur, recreare solent. Qualia sunt, quæ de suo ad Societatem in-
si audent, gressu comminiscuntur. Alius sibi dæmonem: alius Gabrielem: alius *suorum Neo* Mariam: alius Luciam: alius Loiolam: alius alium sibi apparuisse dicit, *phyterum* & hortatum, ut Societatem ingrederetur. Nugantur etiam suos Patres *scriptas* hinc inde multa facere miracula: suis granis quosdam à lepra, alios à cæ-
medita- citate, alios à febre, alios ab hac vel alia infirmitate, liberasse. Hoc vnico
tiones. fine, ut mercibus Pontificiorum putridis, quandam diuinæ virtutis opinionem pariant, homines decipiant, ac suos in errore retineant.

Anno 1584. Iesuitæ Lucernæ habitantes, scripsere Landspergam, virginem quandam votum fecisse, si à febre liberaretur, quod velit Iesuitæ Confessario omnia sua numeratim recensere peccata: vixq; voto concepto, illam sanata. Hinc auricularis confessionis valorem, & confessarij illius Sanctimoniam mirè commendabant. Item. Fuisse feminam, cui Iesuitarum castitas semper fuerit suspecta, quam ut probaret, vno die duas audiuisse Missas, primam à sacrificulo, alteram à Iesuita. Illius hostiam eleuatam, nigram, huius albam fuisse conspectam. Hincq; Iesuitæ puritatem, sacrificuli verò impuritatem mulieri manifestatam & celebratam esse. Item: Fuisse quandam virginem, satis grauiter decumbentem, quæ audiuerit de Iesuitici confessarij sanctimonia & dixerit: Scio, si illum hominem mihi vel aspicere saltem liceret, quod sanitatem recuperatura essem: Patrem verò virgini consultum volentem, virginem accessisse, quæ viso illo, illicò pristinæ sanitati sit restituta: & hætenus, uti aiunt, patri deuotissima ea mansit, multaq; in illius Missam ornamenta contulit.

Sic suis rosarijs & agnis Dei cereis multas virtutes, *evangelizans* diuinas, & miraculorum vim tribuunt. Iesuita Sommerman retulit mihi, cum rosaria illius à Papa consecrata riderem: fuisse in Societate fratrem, nomine

nomine Vitum, qui Augusta profectus Ingolstadtum, in sylua obuiam habuerit lupum, ore aut rictu distento, illum petentem. Mox ergo fratrem illum de Cingulo soluisse rosarium, eoq; lupi caput pulsasse, ad cuius tactum lupus primò corruerit, moxq; erectus, haud aliter fugerit, ac *Anno 1582* 20. die Oct., si globo bombardæ fuisset ictus. Oportet ergo, dicebat, benedictis rosarijs magnam inesse virtutem: quia consecrantur manu Benedicti, omnia benedictis, hoc est, ut ipse volebat, Papæ, cuius manus, non minora, quàm Christi (ut dixit Iesuita Pietro Hispanus) digitus, operatur miracula. Est enim ille non solum typus Christi humiliati: sed etiam exaltati, *Anno 1583* auctore Iesuita Hosæo: & eius iudiciariam ac plenariam (teste Iesuita in festo Bobadilla) potestatem, absq; exceptione (Propheta Fabro Iesuita) habet: eadem Pontificatus auctoritate, qua Christus (auctore Ottoneliesui-
Christi. ta) agens, & in omnibus omnia efficaciter (perhibente Iesuita Zieglero) operans. His mendacibus & horrendis blasphemijs, quas nec ipse Satan atrociores in filium Dei euomere auderet, sua rosaria venalia reddunt, & ceu reliquias & res cælo delapsas vendunt. Ad quorum tactum, si quæ sunt miracula, nemo dubitet, ea ipsius Satanæ virtute, & Iesuitarum dolis ac fraudibus fieri, quibus interdum, Deo permittente, corpora seruantur, ut animæ seducantur, sicq; olim in inferno, totus homo æternæ condemnationis damnum patiat.

Sic suis imaginibus, quas ipsi exsculpunt, imprimunt, & à Papa benedici curant, multa miracula adscribunt: quod quidam coram eis procidentes à varijs sint sanati morbis, ideoq; eas cultu adorationis prosequendas dicunt. Romæ in aula Alexandri Farnesij, ab illius notario mihi donata est imago, benedicta à Pio V. cui inscripta sunt hæc verba: Qui in Festis Beatæ Mariæ Virginis coram hac imagine procidens dicit ter, Pater noster, &c. & ter, Ave Maria, &c. lucratur indulgentiam ad bis mille annos. Si quis quotidie deuotus illam veneratur: lucratur 12000. an. indulgentias. Iesuita Peltanus Augustæ mihi monstrauit imaginem à Iulio III. benedictam: hanc à Patribus Confessarijs, feminis grauissimis partus doloribus oppressis superimpositam, continuo faciles partus operatam esse, testabatur. Hinc etiam maximos quæstus faciunt: & idololatricum imaginum cultum stabiliunt.

Landspergæ (oculatus testis hæc refero) erat auriga, qui parochum *Anno 1584* accedens dixit: Aliquoties me Satan ad tuas usq; ianuas comitatus est: sed *10. Ian.* neq; ipse ingreditur, neque me ingredi patitur. Cumque aliquandiu hac fraude vteretur, atq; tandem in furta incideret, deprehensus ait, se à dæ-

*Ipsē Dæmo-
nem sic ad
se locutum
esse, dice-
bat.*

monio agitatum hæc fecisse, & insaniam finxit. Vocantur Iesuitæ, qui discunt illum obsessum, adhibent igitur varios exorcismos, verum nihil proficiunt, quo etiam plura adhibent crucis signa, eò maiorem ille fingebat insaniam. Tandem Rector Landspergensis multis preculis & characteribus adhibitis à tergo agnum cereum illi alligans, imperat dæmoni, vt in nomine B. Mariæ egrediatur. Dæmon respondit Crusio: (sed hoc nemo nisi ille audiebat) non egrediar, nisi hominem hunc vestris intercessionibus à fune liberaueritis. Hoc autem omnes astantes furem dicere audiebant: citò sanarer, si à patibuli pœna tutus esse possem. Postquam igitur Iesuitæ pollicerentur, se suis intercessionibus illum liberaturum: ibi continuò conualuit, quietus sedit & risit. Cum verò Magistratus secundum iuris rigorem cum ipso agere, illumq; supplicio afficere vellet: Iesuitæ missio ad Principem supplici libello, illum à recte liberarunt. Qui liberatus ipsemet confessus est, se omnia ista finxisse, tantum quia liberationem ipsi Iesuitæ promississent. At Iesuitæ hoc pro miraculo in vulgus sparserunt, agni Dei imagunculam ceræ impressam mirè commendantes, illarumq; ingentem copiam vendentes. Huiusmodi conficta miracula innumera disseminant, absque pudore: licet pleriq; sciant, hæc dolo & fraude peragi.

De hoc auriga Pater Lutzius, paucis elapsis diebus post exhortationem habuit, differens de virtutibus agni Dei, quo illum à Dæmonio (à quo tamen nunquam obsessus fuerat) liberatum mentiebatur: Agnum verò istum conducere aiebat: ad liberationem ab omnibus malis: dare & conferre omnis generis bona: conseruare homines à tempestate maris, à fulmine, grandine, noxijs ventis, pluuiâ, terræ motu, tonitru, peste, morbo comitiali, morte improvisa, igne, insidijs inimicorum, malorumq; spirituum, deniq; ab omnibus alijs periculis: afferre parturientibus latum partum: addere vires animam agentibus contra dæmones. Et quis omnia enumeret, quibus ille blatero, hanc ceram, aquam, oleum & balsamum (ex his enim ille orbiculus conficitur) supra cælum extollebat? Quæ omnia exemplo istius aurigæ, à Iesuitis subordinati, probare conabatur.

23. Ian.

Eodem anno 1584. bubulci filia grauissimè à dæmonio exagitabatur, & aliquoties seipsam & suspendere & transfodere conabatur. Pater illam, filiam offert Iesuitis, qui pro more suo Pontificio, dant illi imagines benedictas, suspendunt à collo illius Euangelium S. Iohannis: & agnos istos cereos. Verum illa hæc omnia abiiciebat, dicens: Hæc sunt res mortuæ, nihili,

nihili, stultitiæ, quæ me iuuare non possunt. Nectemerè hoc faciebat, sum confidit enim Augustæ Euangelicas conciones audierat, & falsitatem istarum rerum cognouerat. Iesuitæ verò pergebant exorcizationibus, sed Noscō absq; profectu. Cum verò mulierculæ quædam astantes, Nicodemi instar fidem suam clam habentes, dicerent, Omittamus has res: neq; enim illa eas suscipit, aut in eas credit: quin procidamus in genua, & oremus Dominum Christum Iesum, vt liberet eam. Quibus auditis, virgo illa ait: Dicite Iesuitis vt abeant. Illi enim me non iuuant, sed magis excruciant. Puella ergo post dies non adeò multis precibus piorum liberata, catenis soluta, patrem & matrem relinquens Augustam redijt, Euangelio & Christianæ fidei se totam addicens. Iesuitæ verò homines mendaces & impudentes, scripserunt ad alia collegia, sua ope puellam à dæmone liberatam.

Et huiusmodi multa sunt, vt dixi, Iesuitarum notoria ac manifesta mendacia, quibus ipsi magis, quàm piscis aqua, & porcus luto delectantur, ijsq; ceu glires somno, saginantur. Quæ etiam pro spiritualibus & corporalibus miraculis venditant. Quorum omnium auctor est Satan: Causa adiuuans Iesuitæ: Coniuncta, mēdaciū, fraus, dolus: Fines, idololatria, cultus prohibitus, adoratio statuarum, honor dæmoniorum, & quæstus: Euentus, excæcatio, error, perditio.

Persuadent autem Iesuitæ hominibus, quod iuuentur per statuas & imagines, vel alias res à Papa in hos abusus magicè consecratas. Sic enim garrire solent: En, si nulla hisce inesset virtus, non ad ista homines sanarentur: dæmones & spectra non fugarentur, &c. Verum quis Christianorum ignorat? non statuas, non imagines, non cereos orbiculos, non crucis signum, sed ipsos dæmones, qui permissu Dei homines prius in morbos coniecerunt, eosdem, ex collusione quadam cum Iesuitis discedentes, rursus sanare: vel ita illos excæcare, vt se ægrotos putent: putent item se hoc vel illud videre, etiam si illarum rerum verè nihil sublit: vel denique tales personas, à Iesuitis, Satanæ organis, substitui & subordinari, quæ muneribus corruptæ, quod illi volunt, fingunt, simulant, dissimulant, falsosq; testes agunt. Itaq; neque statua, neq; imagines, neque cerei, neque alia illos à morbis liberant: sed si quid tale sit, à dæmonio factum putabimus, sicuti in historia S. Bartholomæi legimus de diabolo Indico Acharoto: qui, adueniente Bartholomæo, respondere & ægros sanare desijt. Iam autem, postquam Iesuitæ in Indiam irruerunt, redijt: & Iesuitæ in Indicis suis Epistolis testantur, ipsos suos filios vocat, illis respon-

det, & per illos miracula facit. Nam ubi Dominus, ut Bartholomæo Acharotus ille dicebat, dæmonem emittit, ut hominum corpora lædat: prompto id animo (gaudent enim *ἐν τῇ αἰσθησει* isti mortalium malis) faciunt. Homines autem corporibus lassis plerumque salutem aliunde, quam à Deo querere solent. Quod ubi fit, permittitur à Domino, ut miracula ipsi dæmones facere possint. Quæ cum vident homines *ἀπίστοι*, excæcati, seu etiam neutrales, ad statuas & res istas, quibus dæmonia insunt, vel per quæ operantur, decurrunt, sicque dæmones & corpora & animas illorum lucrantur. Quod si verò Iesuitæ, cum in India, tum alibi, ad exemplum Bartholomæi, homines à statuis & dæmoniorum cultu, ad Christum deducerent: fieret, ut dæmones, lemures, lares, spectra & his similia dæmoniorum genera sponte sua discederent. Sicut, Dei beneficio, in maiori Germaniæ parte factum est, postquam vir Dei Lutherus lucem Evangelij, ac solem iustitiæ, ex pulsus Pontificiarum tenebrarum Principibus, ad salutem omnium credentium, concionibus suis illustrare cœpit. Quia autem Iesuitæ sunt fidi mysteriorum Satanæ dispensatores, & opus eius diligenter vrgent: idcirco dæmones, seu spiritus familiares, ipsis adsunt, neque cedere volunt, nisi illi iusserint. Pater enim mendaciorum, filiorum suorum voluntatem facit, & in omnibus eos seu *γυναικας* observat: cum & ipsi vicissim Patris sui voluntatem promptè exequantur. Non hæc à me illis affinguntur, sed quæ inter ipsos & vidi & audiui, hæc de illis bona fide reféro.

Anno 1583
12. Oct.

Pater Iohannes in dictum illud: spectaculum facti sumus Deo & Angelis, exhortationem habens inter cætera dicit: Mihi credite: dæmones ubique nos sequuntur. Viennæ fratrem, sine Rectoris voluntate egredientem, ad Prouincialem comitatus est, eumque seu inobedientem abripere voluit. Item: volebant ante 18. annos Monachi ad D. Vdalricum, Augustæ dæmonium eijcere, verum noluit illud exire. Interrogatum cur nollet? respondit, non prius egrediar, quam tres mei nigri filij, qui Dillingâ huc proficiscuntur, aduenerint. Ad ingressum verò illorum, dæmonium egressum. Sic Viennensium Iesuitarum Rector scripsit Augustam: Viennæ puellam à dæmonio obsessam, nullis exorcismis liberari potuisse: tandem ad templum Iesuitarum ductam, liberatam, & de illa eiectos 12652. diabolos. Et in fine literarum addit: multos dixisse, nunquam egressi essemus, nisi huc ducti fuissetus. Tandem scribit: vltimus videtur mihi fuisse Præceptor Lutheri, quia more Lutheranorum multa contra nostram Societatem & religionem dixit. Hanc epistolam ipse legi, &

gi, & illustri Comiti Schvveikardo ab Helffenstein superioris præfecti munus Landspergæ obeunti, in Germanicam linguam transtuli.

Pater quoque Lutzius Landspergæ Iesuiticus Concionator, vel potius infusus nugator, ea lecta, pro concione dixit: En videtis nostræ religionis veritatem, Lutheranorum verò falsitatem. Nam nostri nuper Viennæ de vna virgine aliquot millia dæmoniorum eiecerunt. Nostri etiam multa hinc inde miracula operantur: quæ Lutherani facere non possunt. Falsa igitur est illorum religio. Nos facimus miracula, & ijs nostram religionem confirmare possumus. Lutheranorum verò ne quidem canem aut equum claudicantem sanare possunt. Verum responsio facilis est. Neque enim nobis miraculis opus est: quia non nouum Euangelium afferimus: aut alium Christum docemus: nec nouum symbolum & aliam orationem dominicam, aut noua Sacramenta, veteri & veræ Filij Dei Ecclesiæ incognita, asserimus: sed eadem, quæ ipse Saluator tradidit, quæque cum S. Apostolis stupendis miraculis confirmant, docemus & Ecclesiæ proponimus. Cum igitur hæc omnia iam ante à Christo abundè miraculis sint comprobata, ad quid opus foret noua afferre? At verò Iesuitæ, quia noua & tempore Christi inaudita dogmata proferunt: qualia sunt, idololatria mortuorum inuocatio, horrenda Cœnæ dominicæ in Missæ sacrificio prophanatio, animarum ex fictitio purgatorio liberatio, idololatria statuarum & imaginum adoratio: sanè nouis etiam, ac ficticijs fallacibusque miraculis ipsis opus est, quibus sua figmenta apud miserè seductos & errabundos homines probent. Sed eadem nota est Antichristi & seruorum eius: quorum aduentum, Christus & Apostolus Paulus prædixerunt, fore in omni virtute & signis, prodigijs mendacibus, & in omni seductione iniquitatis secundum operationem Satanæ. Ex his igitur ipsis miraculis, quibus pro pelle ouina ad suos errores stabiliendos Iesuitæ vtuntur, eosdem Satanæ organa & Papæ seu Antichristi mancipia esse agnoscimus & publicè profiteamur. Nos interim Euangelio Christi, diuinis miraculis abundè satis confirmato credimus, quibus qui non credunt, nec si quotidie innumera ederentur, credituri erant. Sicuti & olim nec Scribæ nec Pharisei (quorum hodie successores sunt Iesuitæ) tempore Christi & Apostolorum, licet subinde & quotidie stupenda ab hisce ederentur miracula, ijs mouebantur, ut Euangelium amplecterentur.

Porro nec hoc silentio prætereundum: quòd licet Iesuitæ multum de istis suis miraculis iactitent: sæpè tamen in ijs edendis confundantur.

Sic no-

Vide disp.
Heerbr. de
miraculis
Ap. 1571.
23. Feb.

Sic notum est Iesuitam quendam larua dæmonis indutum, & ancillam cuiusdam Fuggeri, ab Evangelica fide ad Pontificias idolomanias, miraculosè abripere conatè, ab equite gladio transossu esse. Sic Auiennæ a Richar- volentes exuscitare mortuum sunt cõfusi. Sic ante paucos annos miradus Iesuita culosè, vt aiunt ipsi, Comœdias & Tragœdias agentes, Monachij egregi- Caluini- um edidère Stratagema. Nam chartaceus Lutherus quidam ab ipsis in- stis affin- Tragœdia exustus, è flammis & cineribus rursus exurgens, fermè totam git. Principis arcem in cineres rede gisset. Nõne Lutherus, Spiritu Eliæ incensus, in vos Baalis sacrificulos, precibus suis talem ignem de cœlo prouocauit? Quin & operæ precium est expendere, quàm animosi sint hi dæmones. Cuius rei cùm Pragæ tum Viennæ in processionibus suis illustria edidère specimina, annis Christi 1576. & 1577. in quibus vna vel altera sella subuersa haud aliter, ac si cœlitus fulmina iacta fuissent, corruerunt, diffugerunt, Cæsarem appellârunt, & hæreticos seu Lutheranos omnes, quasi seditionem mouissent, damnatos voluerunt.

Anno 1570

Vnicum adhuc addam miraculum, quod Canisium fecisse refert, apostata Isengrünus, in libro suo de Maria in veteri Ottinga: in quo & summa Iesuitarum Leuitas, & extrema vanitas, atq; maxima mentiendi libido, detestanda deniq; idololatria conspiciuntur. Nam totum insumfit, incantator iste Canisius, triduum, Diuos inuocando, multas idololatrias exercendo: abominabile Missæ sacrificium sæpius iterando, & in honorem Mariæ celebrando: donec tandem efficeret, vt B. Maria virgo puellæ obsessæ appareret. Ibi malè habuisset Satanam (refert Isengrünus) quod Maria virgo adoraretur. Nam quod Deus adoraretur, non vsque adeo indignè tulit. Canisius ergo miraculum adornans, non iubet dæmonem egredi in nomine IESU CHRISTI (vt Apostoli fecerunt) sed noua forma vititur. Nam adiurat dæmonem in nomine Mariæ. Quod audiens dæmon ita obstupuit, vt nouum etymon nominis Canisij depromeret, vocans eum canum excoriatorem, (ein Hundsfinder.) Fit inde Canisio cerberus ille adeo familiaris, vt eidem prædiceret, quâdo egredi vellet, nimirum vbi viginti quatuor vicibus puellam afflixisset: septies propter patrem & matrem: septies propter ipsorum superiores: quinquies propter Fuggerorum familiam, & quinquies ad explendam suam ipsius libidinem. Verùm hanc libidinem Canisius facilè ei excussit. Nam allato trunco illius statuae in veteri Ottinga, & à tergo capiti puellæ obsessæ imposito: Illicò exclamauit Satan: Dimitte me ô meretrix: vt quid me tam virulenter calcas? At Canisius, dæmonis Præceptor, cogit eum vt hoc

vt hoc conuiuium reuocet, & laudes Mariæ dicat, septies terram osculetur, & quod inauditum est, vt Christum Deum adoret, & quinquies orationem dominicam, totiesq; Salutationem angelicam recitet. Quin imò diabolus fit bonus catholicus, hoc est, Iesuitarum sensu, Romanæ religionis assertor. Nam pro ipsis intercedit apud Mariam dicens: *Aue Maria, gratia plena, gratia & misericordia tua sit cum omnibus in hoc templo versantibus, ora Deum pro ipsis.* Ac tandem Catholicis concionatur dicens. *En Christiani, nos diaboli cogimur obedire Mariæ, & vos ipsi obedientiam negabitis?* Tandem ergo egredi coact⁹ exclamauit & sæpius ingeminauit: *Va, va, va mihi misero: intra viginti annorum spacium nullus demoniorum tantis tormentis subiectus fuit, quantis ego.* Ehem Dæmon, cape tibi hoc, & in posterum tibi à Iesuitis timere discas.

Hæc & alia sunt præclara illa Iesuitarum miracula. Et quis ea non admiraretur? cùm ijs inuocatio mortuorum, Mariolatria & Missæ sacrificium confirmentur, maximiq; fructus inde ad Iesuitas redeant? Quis verò Iesuitas Christo Domino non præferat, vt qui dæmonem (id quod nuspiam Christum fecisse legimus) Deum inuocare & pro hominum salute intercedere cogere possint? Christus enim dæmonem simpliciter ad orcum relegauit, eiq; dixit, Obmutesc: Canisius verò eum aduocat, & vt loquatur, palinodiamq; canat, imperat. Et quare non? Accommodant enim sese Filij ad Patris sui naturam & mores, & in ijs illum prouocant, ac rursus demulcent, in quibus ipsum sponte sua obediturum noverunt. Itaq; de istis suis miraculis vsq; gloriantur, Satanæ hæ ranæ & locustæ, ac si ita cum ratione insanire libet, etiam triumphent. Ego illa, ceu diabolica signa, vt Christus monuit cauenda: Iesuitas quoq; ceu viuæ Antichristi organa & idoli Romani mancipia, deuittanda censo. Nam & Societatis regulæ, & illorum vota, studia, religio & miracula argumento sunt, illorum fidem esse nouam, & Christi & Apostolorum diuersam & alienam. Alioquin enim Christi & discipulorum eius miraculis, quibus satis Euangelij doctrina confirmata est, contenti forent.

Deum æternum patrem Domini nostri IESU CHRISTI tota animi contentione precor, vt nos per Spiritum sanctum in agnita veritate conseruet & confirmet: atque Satanam, cum filiis suis Iesuitis, velociter sub pedibus nostris conterat. Amen.

Gg

CAPVT

De Iesuitarum doctrina.

D. Vasilhel-
mi Biden-
bachij.
D. Iacobi
Andree.
D. Nicolai
Selnecc.
D. Hesbu-
si, &c.

AM quoniam falsitatem miraculorum Iesuiticorum de-
monstrauimus, vt vel tandem ad finem perueniamus, pau-
cis etiam de præcipuis doctrinæ illorum articulis agemus.
Quos tamen recensere potius, quam operose refuta-
bimus: cum eorum falsitas in nostrorum Theologorum
libris, præcipue verò in disputationibus D. Doctoris Iacobi Heerbran-
di, Præceptoris mei fidelissimi, & in limatissimo illo examine Tridentini
conciliabuli, à Clarissimo Theologo D. D. Martino Kemnitio (piæ me-
moriæ) instituto, planè & perspicue sit demonstrata, & ita refutata, vt ne
verbulum quidem, quo solide eos falsi arguant, Iesuitæ producere possint.

1. De sacra Scriptura.

Vide Tor-
ressem Gre-
gorium de
Valentia,
Toletum,
&c. Iesui-
tas.

Primò ergo sacra Biblia, hoc est, Prophetarum & Apostolorum scri-
pta, per ipsum Spiritum sanctum, sanctis Dei hominibus inspirata,
vocant: cereum nasum, materiam litis, librum hæreticorum, literam,
mutam, mortuam, occidentem, ambiguum, obscuram, variam, mutabi-
lem, insufficientem: Dicunt item, Scripturas (sacras) esse ad tempus ad-
aptatas, & variè intellectas, secundum currentem vniuersalem Ecclesiæ
ritum. Mutato autem ritu iterum sententiam mutari: & mutato iudicio
Ecclesiæ, mutari etiam Dei iudicium. Quare nec mirum, si praxis Eccle-
siæ vno tempore interpretetur Scripturam vno modo, & alio tempore
alio modo.

Cusanus Iesuita Fabricius Romæ, in vinea, quam Nobilis quidam, Iesuita
Epist. 2. 3. factus, Societati donauit, cum mecum de Papæ auctoritate disputaret,
7. de usu assereremq; vnicum omnium de religione controuersiarum, supra Pa-
com. quem pam & Concilia, iudicem esse sacram Scripturam, à Deo per Prophe-
imitantur rum & Apostolorum ministerium traditam: ridens aiebat, Si quis Con-
Iesuitæ. ciliorum & Ecclesiasticorum controuersiarum iudicem sacra Biblia sta-
Anno 1583. tuat; haud aliter (vtor ipsius verbis) ineptire solet, quam qui in foro iu-
3. Aug. dicem surdum & mutum constituat. Est enim sacra Scriptura litera mu-
ta &

ta & mortua: quam solus Papa, qui est, viuum Dei verbum, viua lex, & vi-
uus interpres, rectè interpretari nouit.

Gregorius de Valentia Landspergæ mecum de Christi omnipræ-
sentia disputans, ait: Schmidelinus Germanus nugator (sic enim appel-
labat eum, quod Germanica lingua, cuius ipse ignarus est, mendacia
ipsius refutasset) vrget contra me ipsum verbum, τὸ πῆνδν: neque negare
possum, ipsum & reliquos Lutheranos pro se literam habere. Sed nos ne-
queliteram neq; literalem sensum, sed solum Catholicum intellectum
requirimus (per Catholicum autem intellectum intelligebat, Pontifi-
ciæ seu Romanæ Synagogæ, cum primis autem Pape, interpretationem)
à quo dum discedunt vbiquitarij isti, nunquam consentire poterimus.
Nobis enim neq; fas est, neq; licet, à Papæ, qui sensum Scripturæ tenet,
interpretatione dissentire.

Iesuita Hoffeus, Romæ in monte di cauallo apud S. Andream, cum Anno 1583.
vrgerem particulam vniuersalem in institutione cœnæ Dominicæ: Bi-
bite ex hoc OMNES: respondit. Non ipsum verbum, nec verborum
sensus, sed Ecclesiæ Romanæ mens tibi contemplanda est, & quæ illa or-
dinat credenda sunt. Hæc affirmat per, OMNES, solos sacerdotes intel-
ligendos esse, & vniuersalem ad solos Missam celebrâtes restringendam.
Oportet enim nos Scripturam omnem eo sensu accipere & intelligere,
quem tradidit Pontifex, Christi vicarius: qui cum sit Ecclesiæ caput co-
lumna & fundamentum veritatis, errare non potest.

Turrianus mecum de iustificatione conferens aiebat. Non Pauli
verba, sed Ecclesiæ interpretatio tenenda est. Hæc enim est viuus verbo-
rum Pauli interpres: illa sunt litera mortua.

Iesuita Pater Georgius apostata Ingolstadij, mecum de omni po-
tentia & omnipresentia Christi Dei & hominis conferens, dicebat: Quid
mihi profers S. Scripturam, quam quilibet hæreticus pro se citat. Ego
dico de Christo: Me non semper vobiscum habebitis. Tu dicis: Ego
Christus (totus Deus & homo, vna hypostasis seu persona) vobiscum
sum vsq; ad consummationem seculi. Quis igitur erit iudex? Respon-
debam: ipsa Scriptura. Respondit: absit. Mutus enim iudex sententiam
ferre non potest. Ergo non Scriptura, sed Pontifex Romanus, & Eccle-
sia Romana iudicatrix est controuersiarum. Huius etiam non illius ver-
bis, standum est, si controuersiarum finem habere voluerimus.

Iesuitæ Colonienfes vocant sacram Scripturam sermonem abbre-
uiatum, imperfectam doctrinam, quæ nō omnia necessaria ad fidem, bo-
nos mo-

nos mores & beatam vitam consequendam, contineat: hanc traditionibus esse complendam. Ex Scriptura enim certum & ratum intellectum dari non posse: sed esse eam plumbeum instrumentum, quod & Catholicus & Hæreticus suæ sententiæ aptare possit.

Iesuitæ Italici curarunt, ne Biblia sacra lingua Italis vernacula imprimerentur. Neophytis quoque Landspergensibus germanica Bibliorum lectione omnino est interdictum. Illa enim dicebat Iesuafter Pietro, citius hæreticum Lutheranum, quam Catholicum Romanum facit.

Itidem in omnibus locis, ubi Iesuitæ grassantur, pestemq; Pontificiam disseminant, omnes Laici à sacra Scripturæ lectione arcantur. Si apud quem Lutheri versionem germanicam deprehendat, eam auferunt & comburunt: ipsum verò hæreseos insinulatum, grauitè puniri curant. Hæc est Iesuitarum de sacra Scriptura sententia, ex illorum scriptis & ore fideliter, & ipsorum quidem verbis, adducta.

Non parum autem refert, diligenter obseruare, quanti nouus hic Iesuitarum ordo sacram Scripturam faciat. Ex eo enim vnico abundè satis cognosci poterit, quam verè factioni & sectæ suæ, sacratissimum Iesv nomen affingant. Etenim nemo negare poterit, omniū religionum ordines, in suorum Auctorum regulas ita iurare, vt eas miris modis passim deprædicent. Sic Dominicani regulam Domini, Franciscani regulam Francisci, supra cælos extollunt. Atqui inter omnes Christi fideles constat, Iesv Christi & eius Apostolorum regulam aliam nullam fuisse, quam Scripturam sacram Canonicam. Hanc regulam diligentissimè commendat Saluator apud Iohannem cap. 5. Scrutamini Scripturas, in quibus vitam æternam habetis. Et D. Paulus omnibus, qui iuxta hanc regulam incedunt, pacem & misericordiam Dei pollicetur, Gal. 6. Et ne quem hominum hæc salutis consequendæ regula & norma lateret, Deus curauit, vt in omnem terram exiret hic canon & regula Apostolorum, Psalm. 19. Si itaque Iesuitæ veri Iesv Christi sectatores essent, vt fictio suo nomine se apud omnes venditare conantur, an non meritò hanc Christi regulam (sacram Scripturam) plenè laudibus ychere debebant? At quid faciant?

In censura
Colonienf.
230. fol.

Primum blasphemant & calumniantur, verbum illud, quod ex Spiritus sancti inspiratione à Prophetis & Apostolis scriptis mandatum est, esse imperfectum: & proinde traditionibus Romanæ Ecclesiæ & tacitis Paparum consuetudinibus, Conciliorum & Episcoporum decretis, ceu

assumen-

assumento quodam, sarcindum, perficiendum & adimplendum. Quæ calumnia, vt non est noua, ita omnis generis traditiones inutiles, quæstiones inanes, consuetudines malas, superstitiones varias & idolomanias innumeras, quibus totus Papatus, ceu putridus caseus, vermibus, scatet, introduxit & Ecclesiæ Dei obtrusit.

Secundò S. Scripturam in præcipuis fidei articulis & Dei mandatis cereum habere nasum, nullum certum tradere intellectum, sed varios sensus parere, & auditores dubios dimittere, criminantur. Hac calumnia loco verbi diuini sua somnia & proprii cordis figmenta, miserè seductis populis obiecerunt.

Verba M.
Georgijle-
fuita In-
golstadij.
Fol. 117.

Tertiò, Sacram Scripturam adeò esse obscuram & perplexam, vt ne quidem doctissimus planam ex ea sententiam, proferre possit, proteruè enunciant: Verum autem eius intellectum ex Papæ, Cardinalium, Episcoporum, Prælatorum, Abbatum, Monachorum & cum primis Iesuitarum decisionibus petendum, eoq; standum esse. Hac calumnia obtinuerunt, vt sub regno Pontificio sacrorum Bibliorum lectio inter laicos prorsus sit sublata, & pro viuus & limpidis Israëlitis fontibus turbidæ cisternæ & lacunæ humanarum traditionum turpissimarumq; fabularum sint obtrusæ.

Quartò, quod omnium grauissimum est, sacram Scripturam putant esse non tantum imperfectiorem & obscuriorem, sed & magis noxiam, quam vt ab omnibus pijs vel legi, vel intelligi possit vel debeat. Hac calumnia, persuaserunt simplicioribus, non aliundè, quam ex Bibliorum lectione hæreses nasci, ac proinde satius esse, ab omni illorum lectione abstinere, quam seipsum varijs & incertis sententijs involuere. Esse enim, vt etiam in VVormatiensi Colloquio dixerunt, Scripturam sanctam materiam litis & officinam hæreticorum.

Verum quia sacra Scriptura, Spiritui sancto est, verbum purum & lucidum, lucerna item pedum nostrorum, quam sequi debeamus: nos Iesuitas ipsam sacrosanctam & adorandam Trinitatem blasphemare dicimus, dum scabiosè de Scriptura sancta, à Deo profecta loquuntur, & vice versa confitemur, sacram Scripturam esse perfectam, puram, quouis auro & argento, etiam per ignem septuplum probato, mundiorem esse vocem Christi: sermonem veritatis: verbum vitæ: canonem, regulam, testimonium fidele, rectum, illuminans. Ipsi autem traditionibus Romanæ Ecclesiæ & Pontificum decretis, & Vescouitarum (vt Italico vtar verbo. Verè enim isti Episcopi quibus Christi yescuntur: easq; non tondent,

sed deglubunt) placitis, & Pilatorum decisionibus, & Monachorum somnijs (quæ Romanæ Ecclesiæ principia sunt, ex quibus Synagoga ista composita est) omnia illa, quibus sacram Scripturam calumniati sunt, in quarto modo competere asserimus.

Ex his verò abundè satis constat, hosce hypocritas, non (vt præseferunt) IESV, sed Antiochi illius Epiphani & Diocletiani socios esse, quia pari tyrannide, sacra Biblia tolli, per vim populo Dei eripi, & in foro publico (sicut in Bauaria superioribus annis factum) comburi curarunt. Digni ipsi, qui in gehennæ igni inextinguibili iustas talionis penas luant. Viderint ergo hi Iesua stri heresiarchæ, & Archipapistæ, magistri prauis, & ipsa impietate magis impij, quid Christo Iesu iusto viuorum & mortuorum iudici in tremendo illo iudicii die responsuri sint, quòd Spiritum sanctum accusant, quasi Ecclesiæ verbum fallax, ad decipiendum accommodatum, materiam litis, & hæresum causam obtruserit? Ipsi quidem Deo, rationes, quibus suum tueatur verbum, iam sunt paratæ: sed quid Iesuitæ ad suarum blasphemiarum excusationem asserere velint, ipsorum est maturè despicere: Non patrociniabitur tum ipsis Papæ auctoritas, non Magnatum beneuolentia: sed furor Domini, ad nouissima inferni vsq; omnia depascens, eos consumet.

Certè si Iesuitarum Nouitius quidam de regulis, ab impio & profano milite Ignatio Loiola inuentis, tam scabiosè loqueretur, vel saltem illas rideret: Iesuitæ eum flagris, ceu Iudæi Stephanum lapidibus, ad internecionem vsq; cederent. Num ergo Deum inultum dimissurum putabunt, quòd ipsi sacram Scripturam, vnicam Christianorum à IESV Christo præscriptam & commendatam regulam non solum petulanter rident, sed etiam absq; omni pudore tam audacter calumniantur & blasphemant.

An non omnes Christiani Deum orent, vt hanc pestem ab Ecclesiâ sua vel tandem auertat? Annon supplices fiant Magistratui & Ecclesiæ nutrij, vt hosce lupos & Satanæ seruos ab ouili Christi arceant? Certè omnium est, qui in Baptismo Christi nomen dederunt, Iesuitas ceu publicam pestem, non tantum vitare & fugere: sed & precibus, atq; omnibus medijs à Deo concessis, per pium Magistratum, legum diuinarum custodem, eos aduenientes propulsare, nec permittere, vt illorum dolis & fraudibus grex Domini inficiatur, seducatur, perdatur. Neq; villo modo libertatem legendorum sacrorum Bibliorum nobis à Christo Domino concessam, Pontificum tyrannidi & Iesuitarum libidini subijciamus: sed pie,

sed pie, liberè, fideliter & diligenter verbum Dei legamus, scrutemur, ^{Ioh. 5.} meditemur, & vitam nostram ad præscriptum mandatum ipsius insti- ^{Psal. 1.} tuamus: Spiritus enim sanctus tales lectores & auditores beatos prædicat: & generosiores Thessalonicensium Berrhoenses egregiè commendat, quòd non tantum Pauli & Sylæ conciones audiissent: sed & quoti- ^{Act. 17.} diè in Scripturis scrutati fuissent, annè omnia secundum illorum conci- ^{Deut. 18.} ones se haberent. Ipse quoq; Deus Pater, non traditionarios istos, seu Ie- ^{Matth. 17.} suastros, sed filium suum audiendum mandat.

Porro quòd Iesuitæ non Scripturam, sed vel se solos, vel Pontificios tantum audiendos tradunt, hoc solo fit fine, vt his dolis & fraudibus, Bibliorum scilicet furto & rapina, multiplices suas idolomanias & nefandos errores eò facilius defendere, suosq; sub Papæ tyrannide, captiuos retinere possint. Hanc etiam ob causam, negant cum Lutheranis ex Dei verbo disputandum (quia nimirum nihil suorum ex eo probare possunt) sed traditiones & Concilia Romanæ Ecclesiæ vrgenda, & vi etiam ^{Censur. Colon. sel. 136.} externa inuocato brachio seculari obtinenda esse. Vnde etiam hoc consilium suis communicant: ex quo cuius Spiritus filij sint, iudicium desumi potest. Si Lutherus ante 40. annos, gladio aut igne fuisset sublat, & reliqui quoq; doctrinam eius ex verbo Dei prolatam, defendentes, pari modo tollerentur: nunquam Ecclesia Romana tanta damna tulisset, neque quisquam hodie contra eam insurgere auderet. Sed illorum tyrannis nihil proficiet. Qui enim in altis habitat, irridebit eos, sceptroque; ^{Psal. 2.} reo illorum consilia & artes confringet, dissipabit & conteret. Verum de hoc errore satis, ad alium transeamus.

2. De Persona & officio Christi.

DE Christi Persona & officio falsa sentiunt, falsa loquuntur, falsa scribunt & falsa docent.

DE PERSONA eius idem, quòd olim Nestorius & hodie Cingliani, sentiunt. Nam naturas vnitas diuellunt, & duas ex ipsis personas, seu duos Christos constituunt: vnum omnibus præsentem, omnia gubernantem, alterum localem & certo cæli loco circumscriptum. Nam omnia dicta Scripturæ, quæ toti Christo, seu Personæ illi, quæ inseparabiliter, inconfuse & immutabiliter Deus est & homo, hanc diuinæ maiestatis gloriam adscribunt, quòd præsens Ecclesiæ suæ eam inhabitet, & præsens

Matth. 28.

sens omnibus creaturis dominetur, de sola eius diuina natura interpretantur. Verbi gratia: ubi Christus dicit: Ego sum vobiscum vsq; ad consummationem sæculi. Ibi dicunt: Vocula Ego, tantum de diuina natura, seu de Christo, quæ Deus est, intelligatur: non autem de humana natura, quæ localiter ad cælum ascendit, nec præsens est, donec vltimo die mundi ingruente ad iudicium redeat.

Gregorius de Valentia dicere solebat: Christus est vbiq;: sed quomodo? Sic: quemadmodum Episcopus Moguntinus, dicitur Dominus Moguntia, etiam si iam Augusta in Comitibus agat: Ita Christus dicitur sua potentia vbiq;: licet corpore sit in eo cæli loco, ad quem ascendit.

Iesuita Pater Simon, Albertini collegij Ingolstadiani Regens, dicebat: Quid sollicitus es de personali Christi præsencia, qua cum *λόγος* etiam humanam naturam præsentem esse contenditis? Ea nihil prodest. Sed vt Sol sua luce, corpore eius in cælo manente, omnia replet & illustrat: Ita Christus sua *εὐαγγελία* & efficacia est vbiq;: licet humana ipsius natura nobis præsens non sit.

Iacobus Crusius Landspurgensium nouitiorum domitor & frenator, discrimen humanæ naturæ Christi, & diuinitatis eius hac monstrabat ratione & forma. Accepta Creta lineam ducebat in mensa & punctum. En aiebat, linea extensa est, neq; punctum eius distantiam assequi potest. Sic diuina natura ad omnia se extendit, & omnia transcendit: humana autem natura suo circumscripta est termino, cæloq; continetur.

Ex quibus liquidd videre est, Iesuitas Nestorianos esse, & cum Berengarianis, Oecolampadio, Cinglio, Calvinistis & Bezitis omnibus IESVM CHRISTVM diuidere & discerpere. Neq; sublimiores, de hoc plane diuino maiestatis hominis Christi mysterio, cogitationes animo concipere, quàm quales ratio humana, de rebus mundanis habere solet. O diuinum vatem Lutherum, qui vt in reliquis compluribus suis vaticinijs verus Propheta deprehensus est: ita nec in hoc à vero aberrauit, quod, in libello de concilijs, scriptum reliquit: Se minimè dubitare, quin multi adhuc sub Papatu sint Nestoriani, quos suo tempore, Deus sit reuelaturus. Nestoriani hi sunt ipsi Iesuitæ, qui diuinam maiestatem naturæ humanæ in persona communicatam negantes, & in vno quidem cæli loco duas naturas personaliter sibi inuicem adesse confitentes, in reliquis tamen omnibus solam diuinam naturam præsentem cognoscentes, ipsam Christi personam dirimunt & dissoluunt.

Nos verò Christum, Deum & hominem, vbiq;: est ibi totum esse

esse confitemur. Quia quod *λόγος* assumpsit, id nunquam & nusquam deponit. Cumq; in Christo tota plenitudo diuinitatis inhabitet corporaliter, quis adeo audax (nisi plane impius homo) fuerit, vt ex illa plenitudine Maiestatis, præsentiam, quasi ea in Christo non corporaliter habitet, aut humanæ eius naturæ Realiter non communicata sit, decerpere ausit? Et quidem iam post gloriosam in cælum ascensionem, humana Christi natura ad dexteram Dei collocata, hoc est, consors facta est, diuinæ, illius super omnia regnandi potentia. Siquidem absq; omni dubio Dei dextra, ad cuius sublimitatem humana natura euecta est, omnes creaturas absq; locorum intercapedine sibi subiectas habet.

Totus igitur Christus, Deus & homo est omnipræsens: secundum Deitatem quidem naturâ, secundum humanitatem autem ex gratia v-
nionis, quæ *λόγος* se & omnem suam maiestatem assumptæ naturæ com-
municauit, eiq; potestatem, honorem & regnum super omnia dedit. Dan. 7.
Matth. 11.
Ioan. 13.

Etenim apud omnes, præterquam eos, quos Arius in sua rapit castra, in confesso est: quod quicquid sacra Scriptura Christo in tempore communicatum, traditum, datum, donatum, subiectum & subministratum dicit, id non de diuina, sed de humana eius natura accipiendum & intelligendum sit. Itaq; loca illa Matth. 28. Philip. 2. Psal. 2. Eph. 1. & 4. Psal. 8. 1. Cor. 15. Heb. 2. & consimilia, quæ testantur Christo humiliato & crucifixo hanc maiestatem esse communicatam: vt sit omnipotens, sit passim Ecclesiæ suæ præsens, & insuper omnes creaturas sibi subiectas habeat, easq; præsens gubernet, cõseruet, administret, ita sunt accipienda, vt nequaquam Christum, quæ homo est, ab omnipotentia communicatione, aut vniuersali creaturarum gubernatione, in primis autem ab Ecclesiæ conseruatione excludamus: sed quod diuinæ potentia placeat, IN assumpta humana natura, CVM eâ, & PER eam omnia Maiestatis suæ opera perficere: sicuti piè & grauitè Athanasius asseruit.

Admodum insulsi sunt Iesuastri: qui vbi in Scripturis legunt, Christum federe ad dexteram Maiestatis in excelsis, sibi per Excelsa imaginantur supremum cælum, quod ipsi vocant Empyreum, in quo Sacrosancta Trinitas, cum assumpta humana Christi natura, & Beata virgine *θεοτόκος* aureis & gemmeis sellis insideant, ibique nescio qua iucunditate fruuntur. Apage sint, cum suis hisce nugis, vanissimi isti nugatores. Maiestatis illius diuinæ, cuius humana natura in *λόγος* particeps facta est, longè alia est ratio, quàm qualè vel pictor delineare, vel oculi humani videre, vel os hominis eloqui, aut ratio carnalis sibi imaginari possunt.

Hh

Agno-

Agnouere hanc Maiestatem Christi, etiam Patres, qui vt plurimis in locis testantur, humanam assumptam naturam in persona filij Dei ad gloriam & maiestatem, quæ diuinitatis propria est, exaltatam esse: ita etiam de presentia totius Christi, Dei & hominis, longè aliter senserunt & locuti sunt, quàm nouitia hæc Iesuitarum secta. Cyril. lib. 12. in Iohan. cap. 32. In quatuor partes Christi vestimenta diuisa sunt, & tunica sola indiuisa man- sit, quod mystica cuiusdam rei signum esse dixerim. Nam quatuor orbis partes ad salu- tem reductæ, indumentum verbi, id est, carnem eius, impartibiliter inter se partita sunt. In singulis enim transiens vnigenitus, & animam & corpus eorum per carnem suam sanctificans, impartibiliter atq; integrè in omnibus est, CVM VNVS VBI- QUE SIT nullo modo diuisus.

Theophyl. in 19. cap. Iohan. Igitur sanctum Christi corpus indiuisibile est, & diuiditur & communicatur in quatuor partes orbis. Distributus enim singulis, & vniuscuiusq; animam sanctificans cum corpore, per carnem suam, vnigenitus & in- teger & indiuisus in omnibus est, EXISTENS VBIQUE, nunquam enim diuisus est, sicut & Paulus clamat. Chrysost. Hom. 17. ad Heb. Nunquid quia in mul- tis locis, offertur, ideo multi Christi sunt? Nequaquam, sed VNVS VBIQUE EST CHRISTVS, & hic plenus existens, & illic plenus, vnum corpus.

Sed quid opus est, multa Patrum adducere testimonia? Audiamus Leonem, qui in ferm. 3. de paschate sic scriptum reliquit. Hoc Catholica Fi- des tradit, hoc exigit, vt in Redemptore nostro duas nouerimus conuenisse naturas, & manentibus proprietatibus suis, tantam factam vnitatem vniusc; substantia, vt ab illo tempore, quo in beata virginis utero, Verbum caro factum est, nec Deum illum sine hoc, quod est homo, nec hominem sine hoc liceat cogitare, quod est Deus. Exprimit quidem sub distinctis operationibus veritatem suam vtraq; natura, sed neutra se ab alterius connexionem disungit, nihil ibi ab inuicem vacat, sed suscepit totum hominem Deus, & ita se illi atq; illum sibi conseruit, vt vtraq; alteri nature inesset, & neutra in alteram à sua proprietate transiret.

Ex quo breuiter, sed satis firmiter concludimus, Iesuitas à fide Ca- tholica defecisse, & meritò ceu novos Nestorianos ac Diuulsores Perso- næ Christi damnari, ijsq; anathema dici.

De OFFICIO Christi, parùm abest, quin idem cum Iudæis, Turcis & reliquis gentibus sentiant: dum eum solum & vnicum propitiatorium sacrificium, λύτρον & redemptionem totam & plenariam pro peccatis nostris esse, negant. Arrogant quidem sibi nomen Iesu, sed reuera huius doctrinam & meritum presequuntur. Concedunt quoque Christi obe- dientiam esse sufficientem, nimirum in se; sed non totaliter, respectu no- stri. Re-

stri. Requirit enim etiam Sanctorum merita, & propria nostra opera, quæ passioni Christi quasi supplementum addant, illudq; perficiant.

Est quidem (dicebat mihi Iesuita Gregorius de Valentia) Christi meritum perfectum, ratione sui ipsius & operantis: Verùm nisi mea quo- que addidero opera, meq; magis iustificauero, mihi Christi meritum ap- plicare non potero.

Iesuita Zieglerus: Quod Christus nobis negat de suorum perfecti- one operum: id nos meritis & consilijs Euangelij implendis compen- sare oportet.

Iesuita Crusius. Quid mihi iogannis, iustitia imputatiua? Nemo imputatiua seu aliena iustitia saluatur. Me mea opera saluant, quæ Chri- sti sanguis sanctificat, vt talem valorem habere possint.

Iesuita Sommerman, cum nihil haberet, quod contra sacræ Scri- pturæ testimonia, quibus gratuitam hominis credentis in Christum iu- stificationem probabam, opponeret, dixit: Non oportet te tantum sacræ Scripturæ inhærere, sed explicationem Ecclesiæ audire: mihiq; ex Ga- briele Biel, hæc blasphema magis, quàm pia obtrudebat verba. Fiduciali- ter ad Sanctos recurrimus, eorum memoriam venerantes, vt nos fragiles & mortales, eorum MERITIS & precibus ad eorum immortalitatis gloriam peruenire, atq; eo- rum suffragiis de fide ad visionem, de spe ad rem, de stadio ad brachium, de via ad patri- am perducere mereamur. Multa siquidem disposuit Dominus dare viatoribus in tempore, & aternitate, propter Sanctorum suorum merita.

Huic Sommermanno assentiebatur Iesuitulus Melchior Stôr, Ro- Gabriel. mæ Theologiæ aut potius Pontificiæ Matæologiæ Doctor formatus, & Super 3. ex eodem promebat hæc verba: Licet Christi passio sit principale meri- sent. dist. tum, propter quod confertur gratia, apertio regni & gloria, nunquam 19. tamen SOLA est & TOTALIS causa MERITORIA. Quia semper merito Christi concurret aliqua operatio, tanquam meritum de congruo vel condigno recipientis gratiam vel gloriam, &c.

Quid dicitis vos hæretici Iesuitæ? vobisne sanguis & passio Christi, non est sola & totalis causa meritoria salutis? Annè putida & rancida ve- stra opera (ceu Semidei quidam) merito Christi non saltem sufficienti, sed & superabundanti adiungitis? Quæso verò quid tandem apertissimis Esa. 63. hisce scripturis respondebitis? Annè eas pro Aesopi fabulis, aut Marcol- 1. Ioh. 2. phi nungis habebitis? quæ affirmant, quod Christus SOLVS torcular calcâ- Heb. 10. rit, & nos redemerit ex OMNIBVS iniquitatibus nostris: suoq; sanguine Gen. 3. nos emundauit ab OMNI PECCATO. Quia est propitiatio non pro no- Ioh. 1.

Matth. 7.
Phil. 3.
Isa. 64.

stristantum, sed TOTIVS MVNDI peccatis. Adeoq; VNICA SVA OBLATIONE perfectos effecit in perpetuum eos, qui sanctificantur. Huius merito nos contenti sumus, certi quod in hunc solum credentes saluentur. Vos verò Iesuitas operarios iniquitatis ad Orcum suo tempore relegabit Christus. Nos interim cum D. Paulo Apostolo vestra opera *ζυγια* & *οὐλα*, cum Esaia pannum menstruatæ esse pronunciamus.

3. De Spiritu sancto.

HVC & eius operationes Iesuitæ vnà cum Turcis, Gentibus & ex-
catis Iudæis re ipsa negant. Nam vtuntur quidem sæpè hac lo-
quendi formula, Spiritum habentes: in Spiritu: secundum spiritum: el-
aborate vt Societatis spiritum accipiat. Si quis autem ex Iesuitis interro-
get, quid sibi istis loquendi formulis velint? quid sit Societatis spiritus?
Respondent: Secundum spiritum agere: est menti, sensui, & mandatis
Pontificis Romani & decretis superiorum Societatis parere: spiritum æ-
mulari eorum, qui Romanam Ecclesiam iuuârunt. Sic, aiunt, spiritu ex-
citus Ignatius Loiola, hanc Societatem Lutheranae sectæ opposuit. Sic
Egmundus Campianus spiritu ductus, ob Romanæ Ecclesiæ auctorita-
tem in Anglia martyrium subiit. Ipsum verò Societatis spiritum, dicunt
esse regulas Ignatij Loiolæ, has qui seruet, illum Societatis spiritum ha-
bere.

Ioh. 8. &
10.

Quæso autem vos Iesuitas per Deum immortalem, dicite nobis,
quàm procul distent hæ vestræ interpretationes ab hæresi Macedonij,
qui & ipse Spiritum sanctum non nisi vim, virtutem & *ἐνέργειαν* quan-
dam spiritualem in hominibus esse sensit? At verò quia Iesuitæ in suis re-
gulis non Spiritus sancti, sed spiritus mali, nimirum diaboli doctrinas
proferunt, stabiliunt, vrgent, & sua somnia ac pontificia mendacia pro
cœlesti veritate suis & alijs inculcant atque obtrudunt, manifestum est,
spiritum Iesuitarum esse ipsum diabolum: cuius etiam opera faciunt, &
interim virtutes & operationes Spiritus sancti negant. Nam vt supra
probatum est, doctrinam Spiritus sancti, hoc est, sacra Biblia calumnian-
tur & blasphemant: Imò auctorem eius, qui est ipse Spiritus sanctus,
quantum in ipsis est, damnant, & pro Spiritus sancti verbis, suas regulas
& traditiones vendunt.

Consimili ratione Spiritus sancti operationes in Baptismo exte-
nuant.

nuant, dum Societatis ingressum alterū Baptismum definiunt, & omnes
Spiritus sancti *ἐνέργειαι* suis traditionibus, regulis, constitutionibus, per-
egrinationibus, disciplinis, ieiunijs, cilicijs, flagellis & reliquis electitijs
operibus tribuunt. Per hæc varia dona distribui docent: ipsum verò Spi-
ritum sanctum excludunt.

Quid? Quod Spiritui sancto, quantum in illis est, alas (vt ita lo-
quar) præcidunt, dum non toti Ecclesiæ eum communem relinquunt,
sed soli Papæ & Synagogæ eius alligant, quibus cum tamen, nihil is com-
mune habet: vt qui non ipsius, sed dæmoniorum doctrinas ferant.

Si itaque, quis illorum sit spiritus, nouisse cupis: vitam, mores, do-
ctrinam, regulas & opera eorum inspicias, tunc ea vel sole clarius osten-
dent, istos homines à dæmonibus malis exagitari, atque horum, non au-
tem Spiritus sancti eos seruos esse. Qui etiam ipsos suos filios, sicut ipsi
testantur, vocant, ac proinde iuuant, promouent & ditant.

4. De Angelis.

ANNO 1582. Pater Mayerhofferus, Ingolstadij Pontificiarum ido-
lomaniarum Professor, ex Platone, Aristotele, Eccio & consimili-
bus Iesuitarum Prophetis, multa, vt putabat, subtilia, sed verè parum v-
tilia, de Angelis, mente Thomæ Aquinatis & sensu Scoti Lombardi que
differuit. Vt: de nouem Angelorum choris: de throno beata Mariæ in-
ter illos, de illorum essentia, ordinibus, differentijs, claritatibus & subli-
mitatibus: & ea omnia, vt illorum verbis vtar, satis Cherubicè & Sera-
phicè, sed absq; Scripturarum auctoritate affirmavit. Imò tanta audacia
& temeritate ista enunciare audebat, vt quis rerum sacrarum ignarus ex-
istimare potuisset, ipsum modò de cœlo delapsum, omnia coram ibi in-
tuitum fuisse. O impudentiam. Paulus in tertium cœlum raptus, eius ta-
men modestiæ est, vt profiteatur se audiuisse, arcana verba, quæ fas non
sit homini loqui. At iste absterfa omni modestia, ita fidenter de abscon-
ditis istis mysterijs agebat, vt nihil supra.

Sed quid mirum? Societas hæc se angelis comparat, & angeli-
cam se puritatem sectari, in regulis gloriatur. Sic enim verba habent Ita-
lica, Romæ excusa: *Ciò che al voto della castità s' appatiene, non ha bisogno d' espositione, essendo manifesto, con quanta perfettione si habbia da offeruare, cioè sfor-
zandoci d' imitare la purità angelica, con la nettezza del corpo & della mente nostra.*

Hh 3

Id est,

In voto de
Castitate.
Reg. 29.

Id est, Hoc quod ad votum Castitatis attinet, nulla explanatione indiget, cum sit manifestum, quanta cum perfectione illud observari debeat: hoc est, obnixè annitendo imitari puritatem angelicam, cum mundicie corporis & mentis nostræ coniunctam. Quis ergo non crediderit, Angelos ad ipsos vicissimè cœlo descendere, cum ipsis familiarius versari, & abstrusiora hæc alijsq; abscondita mysteria reuelare? Hinc aded fit, vt Iesuitæ Augustino longè doctiores, non cum ipso ignorent, quomodo habeat beatissima illa & superna Societas: sed illa, vtpote ipsis vulgaria, maximè cognita & perspecta habeant.

Sed o vos impudentes bestias, annè omnes homines pro fungis & stipitibus habetis, qui ignorent, quibus Angelis vos iure comparetis? Nostis enim duplices esse angelos: Bonos & Malos. Et certè omnis vestra doctrina, studia, conatus & actiones, disertè loquuntur, vos non bonorum & castorum angelorum puritatem, sed malorum mendacia & desideria imitari. Angeli boni continuè astant in conspectu Dei, eumq; indefinenter voce sua celebrant. Vos vestris horis canonicis, doctrina peruersa, & electitijs operibus, totam sacrosanctam & adorandam Trinitatem ridetis, offenditis, oppugnat, blasphemias afficitis. Boni Angeli Deo hymnos suos & gloriam in excelsis canunt: Vos non Deo, sed mortuis laudes, Missasq; boatis. Deus bonorum angelorum ministerio utitur in patefacienda sua voluntate hominibus: Vos vosmet in dæmonia transformatis, vt dæmoniorum doctrinam & Papæ placita propagetis: sicuti sodalem quempiam vestrum Augustæ in tali ministerio transfossum, & in Angliā nonnullos occisos, legimus. Per bonorum Angelorum ministerium seu dispositionem Lex est ordinata: Vos traditiones inutiles, dogmata pontificia & sanctiones, extrauagantes, quin & Legem Dei euacuantes, Christiano orbi obtruditis. Boni Angeli beatæ Mariæ & pastoribus credentibus Christum annunciant: Vos Antichristum docetis, eiusque regnum propagatis & prædicatis. Boni Angeli seruiunt electis, eosq; defendunt: Vos ore, stylo, factisq; Christianos persequimini. Boni Angeli pios mirabiliter liberant: Vos ubiq; locorum, quantum in vobis est, Christianos carceribus includitis, & tolli curatis. Boni Angeli delectantur Dei verbo & ministerio Euangelij de Christo: Vos (vt supra demonstratum est) Euangelium de Christo, & totam sacram Scripturam ambiguitatis, obscuratis & imperfectionis damnatis. Boni Angeli pios Doctores, Christi honorem asserentes defendunt, vt patet exemplis Prophetarum, Apostolorum, Ambrosij, Athanasij, Lutheri, Brentij & aliorum: Vos hos proditis, innocentes in Magnatum odium addu-

In Enchir.
ad Laut.
cap. 28.

Euc. 2.
Gen. 21.

Act. 7.
Gal. 3.

Matth. 1.
Luc. 1.

Ebr. 1.
Act. 5. 12.
2. Reg. 6.

Act. 16.

adducitis, accusatis, damnatis, sicuti infinita eius rei exempla adducere liceret. Boni Angeli pro pijs principibus aduersus eorum aduersarios præliantur: Vos omnes illorum prouincias peragrat, vt eos vel seducatis, vel trucidari curetis. Boni Angeli procurant nuptias: Vos dæmoniorum doctrinas serentes, coniugia, ceu rem carnalem damnatis, & vestros ad compulsæ castitatis votum cogitis, sicq; humani generis propagationem legitimam impeditis. Boni Angeli animas piorum portant ad regna cœlorum: Vos falsa vestra doctrina animas, & proprias & eorum vestris nugis fidem habent, ad inferos demergitis. Boni Angeli sunt piorum Euangelij auditorum custodes: Vos à Papa emissi, pios seducitis, Euangelium audientes proditis, & miserè cœtus Euangelicos dispergitis. Boni Angeli adorari nolunt, siquidem hunc cultum soli Deo debere profitentur, & se non Deos, sed Dei seruos & electorum ministros esse agnoscunt: Vos verò ipsi Deo honorem suum suffurantes, angelos, contra ipsorum voluntatem & Dei mandatum, adoratis. Bonis Angelis est gaudium in cœlo super peccatore pœnitentiam agente: quæ vestra est lætitia, quæ exultatio, vbi aliquos verè Christianos seduxistis, & Pontificia idolomania excæcatis?

Malorum ergo Angelorum confœderati socij estis, de cœlorum regno in terram præcipientes delati, stantes inter filios Dei, Spiritus mendaces, qui à Papa petunt, vt liceat egredi ad decipiendos Christianos. Quos ipse Satanas suos filios nuncupat: eò quòd vnà cum ipso Dei opera & verba calumniantur, sacramq; Scripturam peruertunt: Homines impuri, immundi, mendaces, homicide, fures, latrones, genus viperarum, serpentina capita, leones rugientes, Domini mundi & Rectores tenebrarum, hoc agentes, vt homines sibi ipsi tribuant gloriam, quæ soli Deo debetur, hoc est, vt neglecto & contempto Filio Dei, homines suis meritis & virtutibus arrogant & tribuant laudem & gloriam, atque meritum salutis, iustitiæ & felicitatis. Hi incarnati diaboli, ceu Legionες, Christianos hostiliter inuadunt: suos verò, laqueis Pontificiorum errorum irretitos, pro libidine ad quæuis obsequia & flagitia miserè trahunt: in erroribus oberrantes magis excæcant, ne clarissima lux Euangelij de Christo illis fulgeat: Bonum semen verbi Dei ex cordibus negligentiorum rapiunt: studium indefessum (quod ipsi animarum zelum vocant) homines seducendi, eosq; perdendi habent: cū leones rugientes omnes prouincias percurrunt, quærentes quos deuorent: veritate verbi, disputationibus orthodoxis, colloquijs fidei analogis & piorum scriptis

Dan. 10. &
11.
Gen. 24.
1. Tim. 4.
Gen. 3.
Luc. 16.
Heb. 1.
Luc. 15.
Esa. 14.
Job 1.
1. Reg. vlt.
Gen. 3.
1. Pet. 5.
Luc. 8.
2. Cor. 4.
Matth. 12.
Luc. 11.

scriptis conuicti & eiekti, non tamen conquiescunt, sed collegia sua perambulantes semper nequiores sibi assumunt, & redeunt: discordias religionis & odia inter pios Principes serere, student: verbum Dei syncerum deprauant, corrumpunt, mutilant & tollunt: errores Pontificios innumeros disseminant: idolomanias multiplices fanciunt: Pontificia zizania puro Euangelij de Christo tritico admiscunt: ad multiplicē idololatriam homines instigant: piorum persecutiones excitant: filios piorum Antichristo immolant: spiritualiter fornicantur: sana & salutaria consilia piorum Principum in suscipienda Euangelij doctrina de Christo impediunt: Mundi potētes & Papæ negociatores ad mendacia & homicidia hortantur: œconomias & coniugia piorū distrahunt, separant, & illorum bona, sicut per Bauariam, vt & alijs in locis, videre licet, ad se rapiunt: suos nouitios instar diabolorum flagellis, cilicijs & alijs corporum macerationibus malè affligunt & miserè torquent. Et iam maximè sub finem regni Antichristi, cum intelligant breue se habere tempus, & iudicium suum instare, atrocius furant & grassantur, mendacijs, dolis & fraudibus: quas tamen pias & sanctas deceptiones vocare nō erubescunt. Denique (quid enim in re manifesta multis verbis opus?) in quæstu suo faciendo, & regno Antichristi promouendo instar Satane, sunt mille artifices.

Eph. 6.

Nos igitur acceptā omni armaturā Dei, iuxta præcepta Pauli, in fide stabiles & veritate immoti, sub Duce, antesignano & Defensore nostro IESU CHRISTO, fortiter gladio spiritus (sicut nostra ætate Lutherus contra Monachos) contra illos dimicemus. Sic enim gratia & virtute eius, qui sedet ad dexteram Maiestatis in excelsis victoriam reportabimus, & castorum angelorum præsidio tuti immarcescibilem gloriæ coronam consequemur.

5. De Imagine Dei in homine.

DE imagine Dei ex Scriptura discimus: fuisse eam gratuitū Dei donum in primo homine, quo homo ad aliquā conformitatem cum Archetypo, seu ipso Deo, accesserit. Ita vt mens ipsius fuerit illustrata, luce veræ noticiæ Dei, & sapientia discernente recta & praua: voluntas autem liberrimo arbitrio expetierit & probarit recta & iusta, arserit vero amore Dei, & plena obedientia erga ipsum; vnde & cor rectum fuerit, ac

rit, ac omnes affectus, motusq; legi diuinæ conformes habuerit. Sic vt in illa imagine Deus ipse, sapientissimus, iustissimus, liberrimus & ἀνταρκτός, seipsum quasi depinxerit, & in homine refulserit, ei tribuendo sapientiam, iustitiam, dominium in omnes creaturas, omnes deniq; vires, quæ ad salutem & vitam æternam sufficere poterant.

Eandem autem hanc imaginem, per tristē protoplastarum nostrorum lapsum, & in ipsis & in tota posteritate esse amissam. Quia A-Gen. 5. dam filios genuerit ad imaginem, non Dei, sed suam. Ita vt in locum sapientiæ, iustitiæ, sanctitatis, veritatis, virtutis, & aliorum ornamentorum, teterimæ pestes, ignorantia, cæcitas, iniustitia, impuritas, impotentia, vanitas & mille mala successerint, quibus homo perpetuis miserijs & æterno interitui inuoluitur & immergitur, nisi per Filium Dei, substantialem & naturalem Dei imaginem, gratuita fiat restitutio.

Reparari ergo & renouari in nobis illam ipsam imaginem virtute Spiritus sancti. Is in vera Dei Ecclesia, quæ tanquam officina est omnipotentis Dei, per ministerium verbi & Sacramentorum operatur in nobis nouum hominem, & (vt Scriptura loquitur) nouam creaturam. Hoc est: Deus Pater, ex immensa misericordia, gratis propter Christum, per ministerium verbi & Sacramentorum, Spiritum sanctum abundè in nos effundit, sicq; nos spiritualiter regenerat: vt peccata agnoscentes, ijsque valedicentes, per fidem Christum, & in eo iustitiam apprehendamus, qui etiam vires nobis largitur, vt in iustitia & sanctitate Deum rursus colere & celebrare, sicq; hac ratione iterum Deum Creatorem nostrum aliquo modo repræsentare incipiamus.

Hæc nos de Dei imagine secundum scripturas docemus. Quid verò Iesuitæ? Dicunt eam esse iustitiam, bonas inclinationes & concupiscentias, quas homo ex infusis qualitatibus & puris naturalibus, perfectè faciat. Et huius similitudinem atq; conformitatem maximè conspici in hominibus (vtor illorum verbis) spiritualibus & deuotorijs, qui mundum sint egressi, & contemplatiuam seu speculatiuam vitam agant. Quam nos, haud iniuste, ignauum vite genus dicimus. Suos quoq; socios Dei imaginem habere aiunt: non si voluntati Dei, & legi ipsius conformem vitam degant, sed si regulis ab Ignatio Loiola confectis, aut si Papæ decretis, perfectè obedire studeant.

Per lapsum primorum parentum eam plenè sublatam negant: concupiscentias malas veniales tradunt: vitium originis, horribilem illam naturæ humanæ in anima & corpore deformitatem & destructionem,

non agnoscunt: quin intellectus cecitatem & voluntatis auersionem, rectitudinem putant, dum opiniones, deuotiones & intentiones quasuis, de Deo & fide extra Dei verbum conceptas, iustas & rectas, bonasq; pronunciant.

Veram quoq; Dei imaginem, non regeneratione per Spiritum sanctum, sed ingressu Religionis, varijsq; pœnitentijs & quotidianis mortificationibus, in homine recuperari nugantur. Dum autem Cappis & Blattis, Cucullis & Cilicijs, in quibus iustificationem & salutem quærunt, laruati & personati incedunt, quis non intelligat, eos potius Satanæ imaginatiuos (vt illorum vtar verbo) quàm Dei filios esse. Præsertim cum doctrina sua non Filij Dei, sed Satanæ laruam quærant. Cum item ipsi non Christi se humiliantis, sed Antichristi se supra ipsum Deum extolentis imago placeat. Cum deniq; contumaces & inobedientes, instar diabolorum & hostium Dei, Dei verbo & mandatis resistant, & in se cecitatem, ignorantiam, tenebras, auersionem, inobedientiam, aduersus Deum & Decalogum dominari patiantur.

6. De Prouidentia Dei.

HÆc doctrina, pijs mentibus & toto pectore Deo Patri, Filio & Spiritui sancto fidentibus, est omnium dulcissima & consolationis plenissima. Hac enim rectè instructi toti in bonitatem Dei recumbunt, certi Deum benignissimum ipsorum Patrem in cœlis ipsis prospicere, *Heb. 11.* consulere, pro ipsis sollicitum esse, mala auertere, eos seruare, at tandem *Psal. 35. 18.* beare. Ipse quidem conseruat & gubernat omnia: maximè tamen fideles. *Ioh. 5.* His prospicit de omnibus necessarijs, horum curam agit, adeò vt etiam *1. Tim. 4.* capillos capitis in numero habeat, ne vllus illorum pereat. *Matth. 10.*

Hanc Dei prouidentiam Iesuitæ tollunt & negant: dum dubitationes de promissionibus Dei absolutis introducunt, & hominem de certitudine salutis suæ per Christum partæ dubitare docent. Ipsi enim neminem de salute sua certum esse posse disertè tradunt: Licet sacra Scriptura vice versa disertis verbis baptizatos & credentes in Christum beatos pronunciet: vt pote quos Deus in Christo Iesu præuiderit, elegerit & ad salutem prædestinarit, antequam mundi fundamenta iacerentur. Quæ certè vocatio & χάρισμα Dei, sunt ἀμεταμέλητα: quorum Deum pœnitescere non potest.

Enau

En autem rem miram. Iesuitæ vbi verbo Dei carent, minimè dubitant: vbi verò expressas Dei promissiones habent, quibus tutò credere possent, ibi dubitandum esse censent. De Missæ sacrificio pro peccatis viuentium & mortuorum, de nouo ab ipsis conficito ordine, nuspiam in Scriptura vel verbum extat: & tamen tantoperè hisce nugis fidunt, vt spem omnem salutis in illis collocatam habeant. His verò verbis, quæ toties in Enangelio repetuntur: vt omnis qui credit in Christum, non pereat, sed vitam æternam habeat, nihil quicquam fidei tribuunt.

Sic etiam prouidentiam Christi & fidam ipsius curam pro Ecclesia sua tollunt, dum Antichristum Romanum Ecclesiæ caput & Christi vicarium, mortuos item homines, opitulatores & conseruatores hominum constituunt, non aliter ac si Deus ipse, omnem Ecclesiæ & hominum curam (sicuti idem olim Epicurus sensit) abiecisset, res Christianorum non curaret, sed omnem regendi & dominandi potestatem Antichristo Romano (oues scilicet lupo committendo) tradidisset. Nimirum vobis Deus otiosus in cælo sedet, certo affixus loco, contemplans res humanas, quomodo Papa vester eas pro arbitrio sursum deorsum verset, volutet, moueat, misceat & interturbet!

Tollunt eandem Dei prouidentiam & vniuersalem omnium curam, dum more Stoico, Christum, non quidem ad causas secundas, vel naturales, sed ad suam Missam, abominandum illud sacrificium, & Spiritum sanctum ad Antichristi sedem cacolycam alligant. Tandem dum eas vitæ rationes sequuntur, quibus toti Christianorum orbi patefaciunt, se Deum, cœlum & inferos penitus negare. Sicuti non ignotum est, non paucos Paparum, de Dei præscientia, & animæ immortalitate prorsus dubitasse. Quibus parum meliores sunt Iesuitæ, quorum pleriq; animam agentes desperare solent: clamantes, Deum suorum curam non habere, sed ipsos reprobasse, eò quòd suis regulis non perfectam obedientiam præstiterint. Sicut Lucernæ Iesuitæ Cleo, & Landspergæ Magistro Iohanni, accidisse, & literis & sermone Iesuitarum ipse accepi ac vidi.

7. De Arbitrio hominis post lapsum.

IESUITÆ multum de libero arbitrio, quod in rebus diuinis habeant, gloriantur: illudq; multū valoris & roboris in articulo iustificationis ha-

li 2

bere

beretradunt. Etiam si non ignorent, aut certe ignorare non deberent, suum Bernhardum hanc sententiam ceu Pelagianam iam dudum impugnasse: & cum ob hanc, tum alias ob causas Sacerdotes Antichristi seruos, Pralatos, Pilatos appellasse. Afferunt igitur liberum arbitrium respectu etiam gratiæ extrinsecus aduenientis & præuenientis voluntatem non merè passiuè sed actiuè se habere, seq; ad gratiam recipiendam præparare posse, & causam propriæ conuersionis existere, consentientem per se. Consensum enim ex liberi arbitrij integritate prouenire, seu ex substantialibus animæ potentij & puris naturalibus, eisq; hominem se ad gratiam præparare ac legi Dei satisfacere posse.

Anno 1583

3. August.

Cum Romæ in monte di Cauallo apud S. Andream, cum nouitiorum Iesuitarum præfecto, de viribus humanis post lapsum relictis, quo ad hominis iustificationem, conferrem: & auctoritate sacre Scripturæ voluntatem in conuersione merè passiuè se habere assererem, respondit: Me ex homine truncum facere & esse Lutheranum, neque cum Romana Ecclesia sentire. Cum verò dicerem: habere hominem voluntatem, quæ per Spiritum S. flecti possit, & beneficia Dei oblata accipere, qualem truncus vel lapis non habeat. Conuertibilem ita esse humanam voluntatem: vt verò à malo auertatur & conuertatur ad bonum, id eam non habere ex se, aut suis viribus: sed ex Spiritu sancto. Nihil aliud respondit, quàm hæc nō sunt Romana, sed Germana, hæretica verba, & res nobis ignotæ. Nos docemus liberum arbitrium in rebus diuinis esse verè actiuum, quod gratiæ & spiritui Sancto cooperetur, consentiat, concurrat & efficax sit. Hæc te, non illa credere oportet.

Si autem Iesuitæ magnitudinem peccati, quod nobiscum nascitur, agnoscerent: & secundum Scripturam crederent, totam naturam esse corruptam & morbo Originis oppressam, plenam dubitationis, caliginis, errorumq; Deo aduersantium: considerarent item, quod liberum arbitrium in externis quoq; sæpe naturali imbecillitate vincatur, & diaboli instinctu impediatur, vt bona quæ videt probatq; negligat, & deteriora sequatur: ac proinde nos in diuinis extra Spiritus sancti gratiam & Christi opem multò minùs quicquam posse: nunquam tam crassis Pelagianorum erroribus ad stipularentur.

Gregorius de Valentia Ingolstadij dixit: Lutherani hæretici seruum arbitrium introducentes, homines deterrent à studio Deum inuocandi, ei obediendi, credendi & benefaciendi. Quasi verò homo Christianus vlla alia re magis possit ad inuocandum & petendum auxilium à Deo.

Rom. 8.

1. Cor. 2.

Ioh. 15.

Deo excitari & accendi, quàm cum ostensa naturæ suæ infirmitate audit Ioh. 15. se absq; Christo nihil posse, & in peccatis mortuum, solum Deum esse, Ioh. 1. qui & bonum in nobis incipiat, & quod cœpit, promoueat atq; perficiat. Phil. 1. Habemus quoq; alias, & quidem acrius vrgentes rationes, quibus nostros ad bonorum operum studium excitamus: quàm si nostræ voluntatis vires, contra Scripturæ veritatem falsò deprædicemus. Iesuitæ ergo liberum hominis in rebus diuinis arbitrium introducentes, illudq; in iustificatione peccatoris valere asserentes, ipsum Apostolum Paulum Rom. 7. dicentem, nos ex nobis nihil boni cogitare posse, & animalem hominem 1. Cor. 2. nihil percipere eorum, quæ sunt Spiritus Dei, mendacij arguunt; & Spiritus sancti gratiam attenuant. Phil. 2. Ezech. 36.

Verum oportet Iesuitas Pelagianis consentire, siquidem aliàs nullo modo doctrinam suam de merito Congruui, & de voluntate ad iustificationem cooperante, stabilire possent. Verum de his, nouorum horum Pelagianorum opinionibus, earumq; refutationibus videat pius Lector Augustinum contra Epistolas Pel. l. 4. c. 6. l. 2. c. 5. & contra Pet. l. 1. c. 9. l. 2. c. 8. & c. Item Prosperum aduersus Cassianum. In primis autem Examen D. Kemnitij in Trident. Concilium.

Iesuitæ verò diligentius expendant, quid sibi velit perpetua hæc Scripturæ S. doctrina, quæ asseuerat, nos in peccatis mortuos resuscitari, naturâ filios iræ in gratiam recipi, perditos seruari, desertos visitari, cœcos illuminari, errantes dirigi, obtenebratos in lucem reuocari, alienos in peculium adscisci, misericordia indignos misericorditer respici & recipi. Hæc si vera sunt, vt sanè sunt verissima, vbi manet Iesuitarum gloriatio de cooperatione sui ad iustificationem? Exclusa est. Per quam doctrinam. Liberi arbitrij? Non: sed per doctrinam Gratia: & quia est gratuitum donum Dei. Nam si per gratiam, non iam ex libero arbitrio: quandoquidem gratia non esset gratia. Et si est gratuitum Dei donum, non erit ex nostra cooperatione. Sed de his satis.

8. De Peccato.

Spiritus sanctus arguit mundum, hoc est, omnes homines de peccato, Ioh. 16. Non tantum Mortali, sed & Veniali, vt loquuntur: nec non etiam de vitio Originis. Iesuitæ verò quosdam Originis morbo singulari priuilegio eximunt: vt B. Mariam & suos sanctos seu perfectos. Quosdam verò

CAPVT IX.

absq; peccato ex originis vitio ebulliente esse dicunt: & concupiscentiam omnem, quam homines post Baptismum concipiunt, bonam esse affirmant: si tantum illi non consentiant. In genere autem originis vitium, in quo Dauid nos coaluisse, conceptos & natos esse affirmat, improprie & abusuè peccatum esse putant. Præterea negant omnia id esse peccatum, quod legi diuinæ contrariatur: neq; concedunt, tantum ex lege DEI peccata cognosci, licet Paulus id affirmarit, & de concupiscentia dixerit: Rom. 4. 6. Concupiscentiam peccatum ignorabam, nisi Lex diceret, Non concupisces. Quid ergo hoc omne aliud est, quam Christum, Spiritum sanctum, & sancta illa Dei organa Christi Apostolos mendacij arguere?

Quod si insuper Iesuitarum placita, in hoc Articulo diligentius perpenderimus, deprehendemus eos reuera esse illos, de quibus Christus dixit, quod propter traditiones suas, Dei mandata transgrediantur. Nam tradunt ea proprie esse peccata: quæ cum traditionibus & decretis Papæ, tacitis consuetudinibus & receptis Ecclesiæ Romanæ moribus pugnant. Sic peccatum dicunt, si quis contra Papæ Romani & Concilij Obstantiensis decreta, Sacramentum Altaris, secundum Christi institutionem, sub vtraq; (vt loquuntur specie) sumat.

Insuper dicunt ea tantummodo esse peccata, quæ homo ductu liberi arbitrij & sciēter admittat: vel vt illorum verbis vtar: Non esse peccatum, cogitationem malam seu concupiscentiam, ACTV vt loquebatur Pater Pietro, PRIMO, sed ACTV SECUNDO: Hoc est, Tū demum fieri concupiscentiam peccatum, si accedat consensus, vel huiusmodi concupiscentia & cogitatio praua diu inhæreat, eaq; homo delectetur. Ideo etiam peccata interiora & cordis figmenta, non particulis priuatiuis, vtpote boni absentia & auersione à diuina Lege; sed voluntate hominis (quia nullum peccatum dici mereatur, nisi voluntarium sit & cogitationi consensus accesserit) definire solent. Hinc Iesuita Crusius pro exhortatione aiebat: *Ne sitis anxij vel pauidi, quando varie vos infestant cogitationes. Nam ea, peccata non sunt, si consensum non adhibueritis: imò si illas vincatis, fiunt pugna salutis & meritum expiationis.*

In renatis quoq; peccati reliquias superesse negant: & eos à peccatis mundos esse affirmant, non quibus peccata nō imputentur: Sed quibus omnino nulla insint. Id quod & Paulum & Dauidem *ἀπεσώτως* damnare est: & insuper Iohannem mendacij insimulare, dicentem: Si dixerimus, peccatum non habemus, nos ipsos fallimus, & veritas in nobis non est. Itaq;

DE IESUITARVM DOCTRINA.

255

est. Itaq; secundum Iesuitas, Christus frustra nos orare docuit: Remitte nobis debita nostra. Et libera nos à malo,

Eodem errore negant Concupiscentiam, in renatis legi diuinæ repugnantem, proprie & verè esse peccatum: erit itaq; ea per se bona & sua natura sancta. Vnde etiam affirmant, Deum concupiscentiam, etiam remota omni gratia, non posse in renatis condemnare: nec indigere illam obedientia & merito Christi, quia sua natura iam Deo placeat.

Hæc verò absurditates tantum hac de causa tradunt, vt aliquo modo obtinere possint falsas suas hypothesas, quibus asserūt: hominem conuersum perpetuam & perfectam posse diuinæ legi obedientiam præstare. Item: opera renatorum esse vitæ æternæ meritoria. Item: hominem in hac vita posse absq; peccato viuere, vel sine peccato esse.

An verò hoc non est Pelagianam hæresin ex orco reuocare? Sic enim etiam Iulianus Pelagianus sensit, dicens: *Si in Baptismo reatus vel concupiscentia est sublata: tū à Baptismo talis concupiscentia non erit amplius peccatum.* August. 1. Sed Augustinus multis docet, concupiscentiam etiam in renatis manere peccatum, à quo etiam, ceu à peste, sancti liberari petant. *Reatus igitur tollitur, ita vt persona baptizata peccatum non imputetur: non vt peccatum non sit.* Nos ergo quoq; cum Augustino credimus, & pro dolor, experimur in rebus spiritualibus & corporalibus concupiscentiam esse malam. Nam concupiscit caro aduersus Spiritum: repugnat menti illuminata; est pena inobedientiæ, origo & fons peccati, defectione consentientis, & consensu in peccata, vel etiam contagione nascentis, vt August. in l. 5. contra Iulianum scripsit. Remittitur ergo in Baptismo Lex peccati, ipsum autem peccatum non tollitur penitus: licet mortificatio eius in Baptismo incohetur. Hinc Paulus non dicit, non sit peccatum: sed non regnet peccatum in mortali vestro corpore.

Sed quid mirum Iesuitas ita insanire, cum etiam opera Gentium & incredulorum saluare dicant? Doctrinam enim illam, quæ opera non ex fide profecta, peccata, & proinde ad salutem æternam, inutilia esse, asserit: nimis asperam, duram, & paradoxam iudicant. Consentunt in hoc Cinglio, qui saniores gentiles, & philosophos iustos, æquos ac tēperantes non damnatos esse contentebat. Verum cum sacra Scriptura affirmet, omne id esse peccatum, quod non fit ex fide: Et Augustinus, etiam Speciosa Gentium opera inter peccata numeret, cō quod non crediderunt in Christum, nec baptizati sunt: & Longobardus, omnem ac totam incredulorum vitam peccatum dicat: etiam hac in parte Iesuitas Christi doctri-

doctrinam vitiare manifestum est. Scimus enim non posse arborem malam bonos fructus facere.

An verò ignorant, in Dante, Poëta Florentino, iam olim à Pontificijs, & rectè quidem, damnatum fuisse: quòd antiquos sapientes, Philosophos, Poëtas, Rhetores infideles, vt Democritum, Pythagoram, Anaxagoram, Platonem, Socratem, Aristotelem, Homerum, Virgilium, Ciceronem, & alios describit esse in campis Elysij? Vbi etsi non in gloria: tamen sine pœna existant. Et quidem Dantes aliquo modo excusari potest, qui vt Poëta ista finxerit: non autem re ipsa ita senserit. At quam excusationem vos prætenditis: præterquam ignorationem Scripturæ & Patrum; qui tamen totius antiquitatis helluones videri vultis?

Marc. 16. Nam & Scriptura S. omnes, qui non crediderint damnationi adiudicat. *Hier. epist.* Et præsci Doctores, Hieronymus atq; Augustinus asserunt, illos sæculi sapientes, propter animi elationem & infidelitatem, in loco æternorum cruciatuum esse.

Aug. lib. 10. de ciuit. Dei. cap. 28. & 29. Labet quoq; adscribere locum ex Gabriele Biele, insigni Pontificiorum Theologo, vt ex eo pateat, quam probe Iesuitis, cum proprijs suis Doctoribus conueniat. Is ita scriptum reliquit, in Ser. I. Dom. II. Peregr. Deo non placere possunt opera cuiuspiam, nisi & ipse actor prius plus placeat. Respexit enim Deus ad Abel, & munera eius. Placent Deo opera nostra, quia primò nos ipsi grati & accepti sumus Deo. Non autem Deo placet homo ad vitæ æternæ consecutionem, & meritorum executionem ex puris naturalibus. Sed neq; eius opera, nisi ex gratia gratum facientis inclinatione procedant. Cum hac sententia Gabrielis, quomodo Iesuitarum opinio conueniat, ego non video: ipsi viderint.

Sed Iesuitæ istam opinionem vrgent, vt sic errores de merito Congruui, secundum quod gratiam dari dicunt, tueri, & alijs, ceu rem meritoriam, vendere possint. Sicuti dicere non erubescunt: Hominem infidelem vel hæreticum, in peccatis mortuum, suffragijs & Missis suorum, ex damnatione liberari & saluari posse. Hoc dolo fraudèq; hodie Iesuitæ à Gentilibus & eorum hæredibus in India maximas opes corradiunt: dum etiam non conuersos & ante aliquot centum annos in *apostasia* defunctos ipsorum Maiores, suorum meritis saluari posse, comminiscuntur.

Porrò si harum impiarum absurditatum ex Iesuitis causas petas, respondent: Sic volunt nostri Doctores: Sic statuit Concilium Tridentinum: Sic vult la Santa chiesa Romana: Sic iubet Pontifex Romanus. Hæc enim sunt fundamenta quibus Iesuitæ, in extruendis dogmatibus Ecclesiæ

Ecclesiæ vtuntur. Hæc arma, quibus suas opiniones tuentur. Hi arietes, quibus columnam veritatis & S. Patrum testimonia demoliuntur.

Neque verò iuuat Iesuitas, quòd in quorundam veterum scriptis, vt pote in vtraque Iustini Apologia: in Clementis primo Stromatum, & in Epiphanio, consimilia quædam de infidelium operibus inueniunt. Neque enim inficias imus, Epiphanium opinatum esse: quosdam absq; *Fribusius Iesuita* Mosis lege, & sine Gratia, lege solum naturali saluatos esse. Et Clementem asseruisse: Philosophiam quosdam Græcos iustificasse: Et, Philosophiam idem Græcis præstitisse: quod Iudæis Lex præstiterat. Iustinum verò dixisse: Gentes, quæ sint rectam rationem secutæ (vt apud Græcos *hanc Epiphani opinionem pro exhortatione publica commendauit.* fecerint Socrates & Heraclytus) factos fuisse Christianos, neque Christum illis ignotum fuisse. Sed isti tanti antiquitatis helluones, non debent ignorare, Augustinum & Ambrosium, magna illa duo Ecclesiæ lumina, ex Dei verbo aliter pronunciasse. Quorum auctoritatem, relictis illis manifestè impijs, meritò sequi debebant.

Sic etiam Venialia peccata, in quæ quotidie labimur, leuiora dicunt, quam vt nos propter illa Christus vel odisse, vel repudiare possit vel velit: ea hominem neque bonum neque malum reddere, neque bonis operibus, aut valori reliquorum operum quicquam derogare. Itaq; secundum hosce nouos matæologos est aliquid, quòd Decalogo Dei repugnet, neque tamen sit peccatum. Item: Sunt qui peccent in leges diuinas: sed tamen iustè à Deo damnari non possunt. Item: Sunt qui legem Dei transgrediantur: quorum tamen peccata venia digna sunt, de quibus non opus sit pœnitentiam agere. Quandoquidè secundum Cherubicum & Angelicum istorum Doctorem Thomam, venialia sunt reparable, quæ non opus habent pœnitentia: Cum vel aquæ benedictæ tactu, vt Thomas voluit: vel quotidiana Missæ auditione, vel incuruatione ad imaginem Mariæ, vt Iesuitæ delirant, expurgari & deleri possint. Verum nos Christiani omnia peccata legi Dei repugnãtia, æterna morte digna confitemur, nisi ab illorum reatu & pœna, morte & sanguine Christi emundemur: fideq; corda, ijs coinquinata, purificentur. Nam, *1. Ioh. 2. Act. 15. Deut. 27. Gal. 3.* auctoribus Mose & Paulo, à Spiritu S. edoctis: maledictus est omnis homo, qui non seruat omnia, quæ scripta sunt in lege Dei.

Quicquid igitur legi Dei repugnat, maledictioni est obnoxium: quicquid sanè Iesuitæ prætendant, vel obganniant cum Phariseis, quos Christus dudum damnauit, qui nulla peccata per se venia digna esse monstrauit. Ideo Iesuitas cum suis Scotistis & Thomistis, illorumque distin-

tionibus impijs & absurdis, ad suos auctores, qui sunt, dæmon & petulantia humani ingenij, remittimus. Christum verò per Prophetas & Apostolos nobis loquentem, vt pater præcepit, audimus: Peccata, quantum in hac imbecillitate humana fieri potest, per eius gratiam vitamus, admissorum veniam per Christum precamur, per quem etiã solum nos iustificari & saluari certò credimus. Iesuitæ verò peccata non agnoscen-
tes, cum à dñe suis magis & dñe, in peccatis suis mortalibus interibunt & peribunt, nisi maturè seriam pœnitentiam egerint.

9. De decalogo seu legibus diuinis.

Vt Regula
Iesuitarum
tertia do-
cet.

Quia Iesuitæ Antichristi sunt serui, emissi in totum terrarum orbem, per Cardinales & Episcopos Pontificios, vt veram doctrinã à Deo per Prophetas & Apostolos traditam, corrumpant & euertant: Ideo pe-
stiferum hoc hominum genus, nihil sani, nihil incorrupti, nihil puri nobis relinquit: sed omnia, ceu pestilens aër, aut morbidum pecus, vitiat, inficit & corrumpit, hoc sine, vt sana doctrina tollatur & pontificia reuocetur, sicq; Germania fidei Lutheri ministerio à sordibus & inquinamento Papisticis magna ex parte repurgata, pristinis Pontificiorum plufquam Egyptiacis tenebris denuò inuoluatur, ac Papæ Romani tyrannidi subijciatur. Quia verò istud vi & tyrannide, proditiõibus & insidijs, dolis & fraudibus in quibus struendis miri sunt artifices, imò nec gladio ac brachio, vt loquuntur, seculari (quo tamen hætenus satis mediocriter fuere instructi, nec paucos carnificis manibus obiecerunt) obtinere se non posse animaduertunt: iccirco ad imitationem diaboli, Matth. 4. gladium spiritus, quod est Dei verbum, arripiunt, illudq; varijs modis torquent retorquentq; quo illud si non omninò ex cordibus credentium eximere possint, vel saltem, quod diaboli proprium est, deprauent & retusum reddant. Neq; enim vllum doctrinæ Christianæ artificulum incorruptum relinquunt: sicuti cum hætenus vidimus, tum ex præsentide Decalogo loco id amplius manifestum fiet. Quæ ergo sit de Decalogo Iesuitarum sententia, paucis saltem delineabo.

Vide Cens. Primum sunt inter illos, qui tradunt: non omnia opera vel facta, quæ Legi diuinæ repugnant, esse peccata. 2. Primum concupiscentiæ motum carere culpa & pœna peccati. 3. Esse nonnulla peccata, quæ lex arguat, sed tamen illa hominem Deo odiosum, vel inacceptum non reddere.

dere. 4. Esse quædam, quæ Lege Dei non quidem sint damnata: sed tamen pro atrocioribus peccatis sint habenda, ac si aperte in lege fuissent prohibita: qualia sint peccata in Ecclesiæ Romanæ leges & traditiones sedis Apostolicæ (Apostolicæ dicere debuissim) commissæ. 5. Legi à renatis perfectè satisfieri posse, sicq; per eam hominem iustificari. 6. Christi meritum & obedientiam nihil aliud esse, quàm fac hoc & viues. Non enim nisi benè operantibus summam Dei misericordiam beneficere. 7. Legis plenitudinem & adimpletionem esse nostram charitatem, qua etiam homo iustificetur.

Landspergæ minister Iesuitarum Fribusius apertis verbis dixit: Tam naturale esse Christiano perfectè Legem Dei adimplere, quàm natu-
rale sit illi edere, bibere & dormire. Canisius iustitiam Christianam esse dixit: facere legem, declinare à malo siue peccato, facere officium iustitiæ.

Canisius
in Catech.

latino, fol.

14.

Anno 1584.

In Catech.

fol. 25.

Iesuita Crusius neophytorum Landspergensium διώκτης, in explicatione Regularum, ab Ignatio Loiola traditarum, sine rubore dixit: Hæ sunt noster Decalogus: Si has regulas corde & factis custodierimus, verè iustificabimur, neq; damnari poterimus. Nam perfectiora & meliora Lege diuina tradunt: nempe Christi consilia, quæ sunt, votum paupertatis, castitatis & obedientiæ, quorum lex ignara perfectum vitæ æternæ meritum tradere nequit. Quis autem Christianorum hæc audiens non dicat?

Hoc tamen alto

Christe vides cælo, pro dolor, & pateris?

Certè si quis superiora Iesuitarum problemata diligentius expendat, rei atrocitate motus pronunciabit, ne stygium quidem Plutonem tentare audere, quod effrænis Iesuita audet. Illis enim Christum, qui nostra est iustificatio, abnegant & reiiciunt. Nam si nostra charitas est legis adimpletio, aut nostra opera, nostra sunt iustificatio: frustra Christus conceptus, natus, passus, mortuus, sepultus, exuscitatus, & ad dexteram Maiestatis exaltatus est: frustra Spiritus sanctus inenarrabilibus gemitibus pro nobis intercedit: Mendaces erunt omnes Prophætæ & Apostoli, & vnanimi consensu ex Spiritus sancti instinctu pronunciantes, nobis non aliunde salutem, quàm ex gratuita Dei Patris miseratione per Christum Iesum prouenire. Annón ergo Iesuitæ sua doctrina Spiritum sanctum blasphemant? Imò totius sacratissimæ Trinitatis misericordiam repudiant! Annón seipsos Deum, Christum, & sui ipsius Iesum constituunt? Annón Diui Apostoli Pauli (in tertio cælo in Doctorem creati & deo-

Gal. 3.

Rom. 3. 4.

Tit. 3.

1. Cor. 1.

Ph. 3.

Act. 4.

10.

Esa. 61. 53.

Matth. 1.

deus epistolas, maximè verò, quas ad Romanos & Galatas scripsit, damnant? sed hæc blasphemia maior est, quàm vt eam vel mens hominis pij assequi, vel verbis exprimere possit. Nec mihi dubium est, quin hi Romulidæ, Coritæ & Abironitæ, nisi maturè respuerint, cum Phariseis, Christum damnantibus, inextinguibilis ignis pœnas sint subituri.

Nos contra illorum blasphemias ex Dei verbo confitemur, Legem à Deo esse traditam, vt ex ea agnoscamus peccata nostra: & peccatum esse quicquid cum lege illa Dei pugnat: nec quenquam hominum legi diuinæ, neq; per opera sua exteriora, multò minùs per conatum interiorem voluntatis satisfacere posse: neque vllum mortalium per illam iustificari: eò quòd corrupta natura legi satisfacere nequeat: & solus Christus legis sit consummatio, nostraq; iustificatio. Vt ergo Iesuitæ perperam faciunt, *κακοζήλῳ* quadam Iudaica leges Mosais & Leuiticas Cere-
Gen. 6. 8.
Prov. 20.
Psal. 13.
Rom. 3. 11.
Gal. 2.
1. Cor. 1.
Gal. 4.
monias in Ecclesiam Christi inuehentes, eaq; in vsum revocantes, quæ egenæ & infirmæ huius mundi elementa à Paulo dicuntur, & à quibus Christus nos redemit: Ita etiam blasphemè & *δυσφημῶς* agunt, verum legis vsum tollentes, imò diuinam legem soluentes, & suas traditiones ac nugæ Ecclesiæ obtrudentes.

Verum oportet Iesuitas, Papæ mancipia tanta audacia, qua pro sapientia vtuntur, Ecclesiam Christi inuadere, siquidem volunt esse aliquid: & à suo Deo, qui Papa est, præmia, quæ venantur, hoc est, amplæ Collegia, pulchras domos, diuites redditus, & defensionē publicam, consequi cupiunt.

Nos Christiani Iesuitas, eorum traditiones & legis diuinæ abusus, quos introducunt, toto pectore & pleno ore execramur: Decalogum autem ceu perfectam vitæ Christianæ regulam, tota mente, & ambabus, quod dicitur, manibus amplectimur, pædagogum ad Christum agnoscimus, & post iustificationem, Christi Spiritu donati, eidem ex fide obedientiam præstamus. Etenim ex Decalogo, tanquam ex speculo peccatorum sordes agnoscimus. Per legem siquidem agnitio peccati. Neq; tamen in illorum atrocitate, multitudine aut magnitudine desperamus: sed fidei oculos ad agnum illum Dei, qui tollit & aufert peccata mundi, conuertimus, cuius etiam sanguine ab omnibus peccatis nos emundari credimus.
Rom. 3. 7.
Iob. 1.
1. Iob. 2.

Postea per Christum in gratiam apud cælestem Patrem repositi, ex eadem Lege Dei discimus, cultus Deo placentes, & opera ei grata, in quibus per Spiritus sancti gratiam nobis communicatam, sicut filios lucis decet,

deceat, quasi in vijs & semitis Domini dignè ambulare conamur. Quos si-
Matth. 5.
nes Giezitæ isti, quasi alteri Antinomi & Enthusiastæ vel indoctè ignorant, vel veteratoriè corrumpunt, vel malitiôsè tollunt. Si enim Iesuitæ Decalogum, ceu normam viuendi sibi ob oculos ponerent, non tot electitia opera introducerent: non tot nouos cultus excogitarent: non tam abominandas idololatrias exercerent: nec tot infamibus superstitionibus, & tam multiplici hypocrisis notorij essent: sed Deum iuxta ipsius præscriptum colerent, & in legibus eius, vt præcepit, ambularent. Verum
Ezech. 20.
Deut. 12.
quia illud ipsis non videtur esse de pane lucrando, ideò noui isti Pharisei hominum mandatis, quàm Dei præceptis Iehouam colere malunt. *Matth. 15.*

10. De Euangelio.

SIVE Euangelij vocem, pro leto nuncio de Salvatore nostro Iesu Christi-
Esa. 52.
sto: siue pro historia & Euangelij libro: siue pro quatuor Euangelii-
Luc. 2.
stis: siue pro ministerio Euangelij Apostolis à Christo commissio: siue pro
Marc. ult.
penitentia & remissionis peccatorum concione: siue pro prædicatione
Rom. 16.
de Christo, in quo omnis salus nostra consistit, accipimus: tamen Iesuitæ falsa sua & pontificia doctrina, regulis, votis & nouo ordine, pro sua Antichristiana audacia illud Euangelium totum nobis eripere conantur. Nam etiam si multa commenta, censuras, disputationes, iudicia, aliosq; tractatus in vulgus disseminant: tamen rarò Euangelij de Christo mentionem faciunt: aut si quando per imprudentiam vocabulum illud ipsis excidit, idem verbis & distinctionibus ineptis ita deprauare, & in aliud, quàm quod est, transformare solent, vt nihil consolationis inde perturbatæ conscientia consequi possint. Neq; mirum. Quia enim salutem in lege, vel potiùs in traditionibus suis quærunt, & vitam in hisce habere putant: autumant Sanctuli isti Euangelio non opus esse; ideò securè ei contraria sentiunt & docent.

Quidam etiam illorum, qui optimi videri volunt, tradunt, legem ostendere quidem opera, quæ sint faciendæ, sed non conferre gratiam, quæ opera præcepta facere possimus: Euangelium verò, præterquam quòd talia opera mandet, etiam illorum faciendorum vberem gratiam largiri. Verum enim verò si isti meliora proferre nollent, satiùs esset & ipsos, cum suis sodalibus, penitùs de Euangelio tacere. Nam eorum falsitas à D. Paulo ad Rom. 10. cap. disertis verbis refutatur, sic docente: Mo-

Abac. 2.
Gal. 3.
Rom. 4.

ses describit iustitiam, quæ est ex Lege: Quod, qui fecerit ea homo, viuet per illa. Caterum quæ ex fide est iustitia, ea sic loquitur: Quod si confessus fueris ore tuo Dominum Iesum, & credideris in corde tuo, quod Deus illum excitauit à mortuis, saluus eris. Et ad Galatas: Iustus ex fide viuet. Lex autem non est ex fide: sed qui fecerit ea homo, viuet in ipsis. Et iterum ad Romanos. Ei qui non operatur, sed credit in eum, qui iustificat impium, imputatur fides sua ad iustitiam. Hæc Pauli dicta, si quis cum Iesuitarum doctrina conferat, agnoscat Paulum & Iesuitas magis inter se, quàm supremum cælum & terram dissidere.

Sunt præterea ex Iesuitis, tradentes idèd Euangelium reuelatum esse, vt consilij Euangelicis, quæ præstantiora sint, quàm opera legis, perficiamur. Id quod est planè nouum orbi Euangelium reuelare. Quod etiam absq; omni dubio nouum aliquod habebit cælum, diuersum ab illo, quod Christus promisit suis credentibus, quibus peccata non imputantur.

Landspergæ si quando Iesuitis à Papa, Cardinalibus, Episcopis & negotiatoribus illorum, amplæ eleemosynæ, xenia aurea & argentea transmissa offerebantur, dicere solebant: hodie aduenit Latrare: hodie recepimus Euangelium. Cum item Landspergam afferetur nuncium, Electorem & Archiepiscopum Colonensem Trucksessium à sede Episcopali expulsus esse, manibus plaudentibus aiebant, hoc est Euangelium, hoc est lætum nuncium. Sic quoties audiunt Lutheranos proditos, captos, incarceratos aut trucidatos, Euangelium id appellant. Ex quo patet, quis sit vsus vocis Euangelij apud ipsos. Sunt nimirum *ἐπιχρηστικὰ*: veri de Christo Euangelij ignari, Euangelicorum insuper hostes & ἀντιχρηστικοί.

Collegium
Iesuiticum
Ingolstadtianum.

Quod si verò paucis dicere velim, quod res est: Iesuitas dico Euangelium de Christo prorsus negare. Nam primò de Christo promissionem in Paradiso promulgatam corrumpunt: dum semini mulieris, quod est Christus, contritionem serpentini capitis adimunt, illamq; Virgini Mariæ adscribunt, legentes in Biblijs: Illa conteret caput Serpentis. Id quod simpliciter est Christum & Euangelium eius à negare. Vnde in concionibus suis non Euangelium, nec Christum, sed Tridentini Conciliabuli somnia & mendacia, suos item Diuos & sua idola prædicant. In scholis autem ipsorum non Euangelium per Prophetas & Apostolos prædicatum, sed traditiones humanæ, Regulæ Loiolæ, somnia Thomæ, deliramenta Scoti, commenta Dormi securè, nugæ Mammætrekti, & si qui sunt

sunt horum similes minorum Gentium Dij, sonant. Qui verò omnium optimi videri volunt, hi vniuersales Euangelij promissiones, particulares & conditionales, aut etiam legales faciunt: Quod in Euangelico codice scriptum reperiatur: Fac hoc & viues. Ideo etiam Legis & Euangelij discrimina in suo Alcorano, seu Tridentini Conciliabuli decretis damnant: in quibus inter alia asserunt & dicunt: *Quasi verò Euangelium sit nuda & absoluta promissio vite æternæ, sine conditione obseruationis mandatorum.* Qui-
bus verbis gratuitas Euangelij promissiones legales fingunt. Quid igitur multis verbis opus? Omnes illorum traditiones, regulæ, confessiones auriculares, satisfactiones operariæ, pœnitentiæ carnificinæ liquidò ostendunt, Euangelium Christi de illorum oris ablatum, locoq; eius, nihil præterquam tyrannicas Papæ leges, in gregem Domini sæuientes & grassantes, substitutas esse. Hunc Satanam mox Dominus conterat sub pedibus piorum. Rom. 16.

II. De Christi Regno & Sacerdotio.

Q Via supra demonstratum est, Iesuitas Antichristum Romanum, pro Christi vicario, & Ecclesiæ capite efferre: & se totos in illius obsequium tradere, illiusq; regni seruos facere: ideo iam per se manifestum est, illos Christi & Regnum & Sacerdotium dereliquisse, neq; in Christi regno, sed sub Antichristi vexillis militare. Vt tamen amplius id omnibus pateat: pauca quoq; de hoc capite dicenda erunt.

Et primò de Regno Christi ex vniuersa sacra Scriptura manifestum est, illud non de hoc mundo, sed Spirituale esse. Neq; enim corporalibus armis, sed passione, morte & resurrectione suos & nostros hostes, peccatum, mortem, diabolum & infernum, deuicit, sicq; regnum suum occupauit. Quod ipsum quoq; nulla mundana pompa aut potentia, sed tantum per verbum & Sacramenta in virtute Spiritus sancti passim in mundo administrat, conseruat, propagat. Neq; ea in parte vicaria indiget opera, siquidem ipse præsens adest & efficaciter operatur, iuxta promissionem: Ego sum vobiscum omnibus diebus, vsq; ad consummationem sæculi.

Ab hac autem forma regni Christi, bone Deus, quàm procul absunt Iesuitæ? Dum enim in omnibus primatum affectant, atq; fictitia sua humilitate dominium in quo suis sibi quærunt; quis negabit eos cum

Iudxis

Psal. 110.

Dan. 11.

Matth. 21.

Heb. 9. 10.

Psal. 110.

Rom. 3.

*Heb. 7. &
8.*

Iudæis regnum Christi mundanum sibi imaginari, in quo etiam gloriam, opes, honores prætextu pietatis, non autem hominum salutem quarunt? Formam regiminis si intuitus fueris, longè maius discrimen se aperiet. Neque enim sceptro Christi recto, hoc est, verbo eius simplici, regnum hoc gubernant: sed sceptro Pontificio, hoc est, excommunicationibus, proscriptionibus, anathematismis fulminibus, incarcerationibus, igni, aqua, rota, recteque, isti Antichristi vasalli in Christianos sæviunt. Adhæc, non Christo, per Legis & Euangelij ministerium, Ecclesiam, spontaneos cultores, sed Satanæ & Antichristi, visibili illius vicario, per traditiones & leges humanas, Pharisaicum, hypocriticum, coactum, inuitum, seruile hominum genus conscribunt: quibus Papa sicut de Antichristo prædictum est, mundi bona diuidit & distribuit. Bona insuper, quæ Iesuitæ intra Societatem suam distribuunt, non sunt Spiritualia, sed tantum corporalia, utpote, vita Italica dicta, pultroneria, hoc est, ociosa & ad nequitiam prona, pilei quadrati in formam crucis confuti, longæ tunica, caligæ holoserica, pingues conditiones, delicata fercula, generosa vina, ampla collegia, pulchræ domus, amœni horti, & præsentis commoda vitæ. In hac etiam Societate non lex Dei, non præcepta Domini, non Euangelium de Christo: sed regulæ & constitutiones Ignatii Loiolæ dominantur. Hos socios non lex Dei arguit: sed eos cilicia, ieiunia & flagella in obsequio impiorum votorum retinent. Hi socij volunt videri viri Apostolici: & nihilominus cupiunt instar Regum Gentium dominari: Dominium aduersus clerum Domini exercere, omnibus præesse, nemini subesse: Cæsari non dare, quæ sunt Cæsaris: omnia ad Papam referre, eique si possibile sit, vniuersum terrarum orbem subijcere. Quorum speluncas Dominus euertet, aut propediem illustri suo aduentu penitus abolebit.

Quemadmodum verò Iesuitæ Christi regnum, ita etiam æternum eiusdem Sacerdotium, quantum in illis est, abolent. Christus Dominus solus & vnicus verus est Noui Testamenti Sacerdos, secundum ordinem Melchisedech. Huius Sacerdotij honorem, nomē, res & officium, Christo de officio suo tantum non deiecto, sibi petulanter sumunt, arrogant & rapiunt. Neque enim solum Papam suum summum sacerdotem, sed & se sacerdotes esse superbè iactant. Cum quanto autem sacrilegio id sit coniunctum, paucis demonstrare lubet.

Christus non ut Aaron, eiusque filij & successores, Legis fuit minister: sed salutiferam Euangelij doctrinam, quam in cœlis in sinu æterni sui Pa-

sui Patris audiuit, nobis miseris mortalibus in terris reuelauit & annunciauit. Iesuitæ autem eundem rursus in Legislatorem transformant, *Ioh. 1.* qui nescio quam Legem Euangelicam attulerit, sicque nouis tum præceptis tum consilijs homines onerant.

Christus, non ut Aaron, arietum & vitulorum sanguinem, primò *Heb. 7. &* pro proprijs, & postea pro populi peccatis, iteratis vicibus sæpè obtulit: *8. & 9. &* sed ut ipse absque peccato fuit, ita semel pro totius mundi peccatis, sacratissimum suum sanguinem obtulit, atque vna illa oblatione æternam redemptionem inuenit. Iesuitæ autem, omnium peccatorum sceleratissimi, fingunt se quotidie in Missa sua idem sacrificium, licet incruentum, Deo patri pro peccatis viuorum & mortuorum offerre, quasi vnica Christi oblatio fuisset insufficiens.

Christus, cum in diebus carnis suæ, deprecationes & supplicationes cum clamore valido & lachrymis obtulisset Patri suo, exauditus, & *Heb. 5.* æternus Aduocatus humani generis in cœlo constitutus est, ut ipsius sacrificij merito, quotquot ex vera fide ad ipsum suspirant, exaudiantur, *Rom. 8.* Iesuitæ autem, non tantum infinitam Sanctorum cateruam quasi *1. Ioh. 1.* centuriatam Christo adiungunt, qui hominum sint Patroni, ipsique saluum conductum apud cœlestem Patrem impetrent, sed & seipsum in eundem censum referunt, sicque ceu noui Pharisei, hypocritæ, sub prætextu longarum præcularum, domos viduarum & pupillorum exedunt. *Matt. 23.*

Quia verò Christus non tantum est summus sacerdos, sed & verum, viuum Dei templum, in quo tota plenitudo Deitatis inhabitat corporaliter: ideo & omnes in ipsum credentes spirituales Sacerdotes fecit, qui *Ioh. 2.* in vero illo & sancto Dei templo, quotidie per Christum sanctas, Deo *Col. 2.* gratas & acceptas hostias offerunt, non in remissionem suorum peccatorum (id enim Christus vnica oblatione perfecit) sed ut sacrificia laudis *1. Pet. 2.* & gratiarum actionis, *Psal. 51. Hos. 14. Heb. 13.* Iesuitæ autem, omnes reliquos Christianos, nisi vncti sint & rasi, pro asinis habent, eos ab hoc spirituali Sacerdotio, ad quod per Christum sunt sanctificati, excludunt, seque Sacerdotes, non Deum celebrantes, sed Missæ sacrificio placantes, venditant.

Verum quid multis opus est verbis? Quales Iesuitæ sint Sacerdotes, sequens Echo non ineptè docet.

Annon Sacerdos est Iesuita?

Et socij eius boni antistites Phari?

Quale igitur est eorum Sacerdotium?

Ita.

Vani.

Ocium.

Li

Atqui

Atqui frequentes sunt in Ecclesia. I. A.
Et quotidie Deo offerunt sacrificia. Vitia.
Legem quoque, vrgent formidolosè. Dolosè.
Ac proinde in tollendis vitijs insignes. Segnes.
Conciones insuper habent vtilis. Fuitiles.
Euangelium cum Apostolis proponentes realiter. Aliter.
Et tradentes Dei verbum incorruptum. Corruptum.
In extirpandis haresibus sunt violenti. Lenti.
Ex sua parte stantem habentes Paulum. Paulum.

Inde multum occupati sunt circa bona opera. Æra.
Et in plantanda pietate studiosi. O, si.
Vultum quoque, fingere possunt seuerum. Verum.
Cum primis amantes homines continentes. Nentes.

Hinc omnes homines eorum mores probantur. Parum.
Quia diligenter obseruant suas regulas. Gulas.
Atque strenui sunt defensores Papæ. Papæ.
Eius gratia in periculis constituti. Tuti.
Ac propterea meritò in Ecclesia sunt primi. Imi.
Sperant enim Principes ipsis multum profuturos. Vt vros.

Certe tu Iesuitas rides. Vides.
Quales ergo sint vno verbo commonstra. Monstra.
Qui homines speciosè fallunt? Fallunt.
Quid itaque, quarunt offerentes sua. Sua.
Aut flectentes coram potentibus crura? Rura.
At omnibus se inservire gratis dicunt. Dicunt.
Et vix habere panem quotidianum. Ah non.

Quo itaque, solario hi Suicardotes digni? Igni.
Atqui in hoc mundo amplos habent honores. O res.
Ergo in inferno merces ipsis est reposita. Ita.
Interim Deus comescat hoc crabronum examen. Amen.

Sed de horum Sacerdotio fortassis aliàs plura. Hoc tantum nunc addo, experientia edoctus, Iesuitarum Sacerdotes Antichristi Romani iura-

iuratos rabulas esse: qui sibi diserti non videntur, nisi omnia tumultu & vociferatione cōcussissent: vnde præpostero iudicio, peruerso zelo, studio impietatis, & amore propriæ gloriæ, dolosè, fraudulenter, audacter & temerariè quiduis, vt aliquid esse videantur, conantur. Nam sæpè audiui illos, Pontificio affectu tantum non furiosos, temerè multa effutire, sine iudicio quælibet taxare & damnare, in absentes, maximè autem bonos & innocentes acerbè inuechi, rectè dicta & facta, aut saltem non malo animo & consilio suscepta, aut instituta sceleratè calumniari. Insuper tanquam insani miris gestibus clamitant, vociferantur, bacchantur, furuntque; supra modum, & tantum non extra se, omni ferè ratione & sensu destituti, rapiuntur. Qui mos maximè Hispanis & Italis peculiaris est. Opinantur quoque se omnia esse, se omnia posse, omnia se debere reformare, supremo se positos loco, sibi que omnia subiecta: quicquid non est Romanum, quicquid ipsis non arridet, quicquid non applaudit, id anathemati subijciunt: quicquid verò illis liberaliter offert, cumulatè donat, ipsos adorant, id diuinum est, id in cœlos usque attollitur, licet alioqui foedissima turpitudine inquinatum sit.

His artibus & simulatione zeli admodum scelesti, pij magno cum detrimento Ecclesiarum experiuntur, Principum, Nobilium & aliorum, præsertim quorum iudicia à teneris non fuerunt ad veram rerum cognitionem assuefacta, animos seduci, & in cimmerijs Pontificij regni tenebris detineri. Nam Iesuitæ & hypocrisi subdola circumdati, qua venenum suum teterrimum ad alios, præsertim simpliciores aut *μετρώεζοντες* ac inconstantes venditare possint. Fingunt quidem zelum: sed reuera ciuismodi, qui foris apparet diuinus, intus verò furor est similis Medæe dilaecerantis infantem, & Neronis exclamantis, *ἐμὲ δυνόντ' ὁ γὰρ μὴ γινώσκει*. Vnde etiam Satânico odio in Euangelicos accensi, optimè apud eos ædificata, rectè instituta, & piè ordinata, turbant, destruunt, euertunt: Antiquorum pietatem prætexentes.

Tales Suitas, vel monstra otius, cum hæc nostra ætas in Germania magna copia proferat, meritò omnes in officijs pietatis diligentiores esse, peccata nostra, contemptum verbi & ministrorum Dei agnoscere, & cauere debebamus, ne pristinis Papisticis tenebris rursus inuolueremur. Missas ergo faciamus Iesuiticorum Sacerdotum Missas, non cum illis iugum trahamus, nec eos in scholas, templa vel domos nostras recipiamus: sed pios & fidos Christi ministros audiamus, in Euangelij veri-

tate acquiescamus, atq; inuicem, quod Iohannes monet, nos diligamus: si veri Christi aeterni sacerdotis discipuli esse voluerimus.

Sed omittis hisce Seuerdotibus, ad alia transeamus, si tamen eos prius monuero de dicto Iesuita Iohannis Augustani, cui ego fidem habeo: Nos (dicebat) *numerus sumus, & pro dolor, nostri Sacerdotes, quantitate, non qualitate, augentur: quæ res etiam nostrum statum dissipabit.*

12. De Iustificatione hominis.

IESUITAS Christi Euangelium repudiare, supra demonstratum est, sed idem etiam præsens locus abundè testabitur: de quo non minùs quàm de reliquis præcipuis fidei Christianæ articulis, multa absurda & impia tradunt.

Nam quidam illorum negant, verbum Iustificare esse verbum forense, seu idem significare, quod absolui à peccatis & iustum pronunciar. Verùm horum inscitiam & ignorantiam hebraica phrasis, qua per iustificare idem quod pro tribunali iudicare & absolueri denotatur, refutat. Sicut etiam Paulus in Epistola ad Romanos iustificationis verbo in hac significatione utitur: & ab Hebræis opponitur verbo condemnare. Ita ut iustificare sit, iustum pronunciar, seu absolueri, sicut Deut. 25. Ies. 5. Rom. 2. 8. 4. & alijs in locis est videre. Verùm Iesuita D. Paulum interpretem non ferunt. Quomodo enim suorum operum iustitiam tuerentur, si iustificari ipsis idem esset, quod gratis absolui? Vbi item manerent scholasticæ morum formulæ: quibus dicunt, iustificatum eum esse, qui iustitiæ habitum, infusas nouas qualitates, & virtutes in se habeat, & sic proprio habitu, & præparationis motu ad gratiam sit iustus? Iustum enim dici hominem ratione infusarum qualitatum & virtutum propriarum, non autem aliena vel imputatiua Christi iustitia, quæ sola fide apprehenditur, & gratis absque dignitate priorum operum donatur. Cum igitur hæc iustitia, propter Christum gratis imputata, sit Iesuitis, contra omnem Aristotelicam, Thomisticam, Schotisticam, Scholasticam, Romanam & Tridentinam Theologiam, nequaquam ipsis ferenda est: licet integrum Euangelium & vniuersa sacra Scriptura affirmet: nos Gen. 3. 12. iustitia fidei imputata, gratis, absq; operibus Legis, in, per & propter 22. 15. Christum fide iustificari, id est, remissionem peccatorum accipere & saluari. Et quidem fide, non quatenus ea est opus, seu qualitas: sed quatenus est spiri-

Rom. 4.

Psal. 32.

Ad Rom.

Ad Gal.

Act. 10.

Habac. 2.

Gen. 3. 12.

22. 15.

Psal. 32.

est spiritualis, quasi manus Christum propitiatorum apprehendens, sibiq; Christi beneficia applicans. Iesuita verò iusti esse volunt proprijs motibus, & quidem concupiscentiæ puræ, & qualitibus infusis, legali iustitia, cui tamen nunquam satisfaciunt, & iustitia consiliaria, vel consiliorum operibus, quæ Euangelio affingunt, qualia sunt votorum, castitatis, paupertatis, obedientiæ: opera item factitia & supererogationis acta, quæ Paulus si viueret *οὐ βάλει*, Esaias pannum menstruata, vel etiam Satanas sordes, dicerent. *Rom. 3. Psal. 14. Phil. 3. Ies. 64.*

Caterum ad confirmationem suæ sententiæ proprios suos prophetas producant: qui sunt Iesuita Emanuel Grammaticus: Aristoteles Ethnicus, & consimilis farinæ homines. Hi iustitiam definiunt suis habitibus, quibus etiam magis, quàm Christo ipsi & Apostolis in hoc articulo credendum putant. Nos autem Spiritum sanctum audimus: nos Paulo credimus: eò quod hos nequaquam, illos autem turpiter in hoc mysterio errasse sat certò sciamus. Hi Christianam iustitiam, à Philosophica distinxerunt: neque illam habitibus infusis, aut qualitibus inhaerentibus, sed gratuita misericordia Dei, absq; operibus, sola fide in Christum definiuerunt. Iustum enim seu iustificatum dicunt eum, qui est gratis à peccatis absolutus, Deo Patri reconciliatus, in gratiam receptus, sanguine Christi emundatus, & fide purificatus, vt ex Psal. 32. & in Epistolis Pauli ad Rom. & Gal. est videre. Hæc iustitia imputatiua, seu correlatiua, propter Christum nobis donata, nos saluari, Iesuitas verò cum suis concupiscentiæ motibus, proprijs virtutum actionibus, seu qualitatiua (vt cum illis loquar) iustitia iudicandos & in orbem damnandos credimus. Sicuti Phariseo illo accidit, qui & ipse, vt Iesuita, non gratis, sed suis operibus iustus esse volebat: sed non iustificatus in domum suam descendebat. *Luc. 18.*

Alij Iesuitarum eum iustum esse definiunt, qui ita iuste agat, vt ei motus physicus benefaciendi ad iustitiam sit inditus. Quod certè nihil aliud est, quàm dicere: hominem propter naturalem suam dignitatem, qualitates & virtutes, quibus naturæ instinctu, se ad iustitiæ actus & iustè agendum præparat, iustum & beatum esse. Hi ergo non à poenitentia seu conuersione ad Christum, aut à contritione & peccatorum dolore, neque à fide, qua se post peccatorum agnitionem rursus erigant, suum iustificandi actum inchoant: sed iam ante, propria virtute, vi & valore naturali tales esse volunt. Voluntas ipsis est causa iustificationis efficiens, sine gratia seipsam ad gratiam præparans, & iustè ex se agens.

At sacra Scriptura nobis longè diuersum commonstrat. Causam enim efficientem nostræ iustificationis, solam & vnam sanctam & adorandam Trinitatem esse affirmat. A Patre enim qui in cœlis est, tanquam ex fonte & originali causa, iustificationis nostræ initium profluit: dum filium suum *ὁμοῖον* nobis gratis donat. A filio verò coæterno, qui propter nostram salutem homo factus est, faciendo & patiendo precium redemptionis nostræ persoluit, iustificatio nostri est acquisita. A Spiritu autem sancto ex gratia fides donatur, qua Christum Mediatorem & Reconciliatorem agnoscimus & apprehendimus. Dum ergo homo ab Evangelio institutus, ex fide prouocat à throno seueræ iustitiæ diuinæ, ad thronum gratiæ, propter interueniens meritum sanguinis Christi, gratis iustificatur, hoc est, Deus Pater, peccatorem, qui iam sustinuit iustam sententiam Legis, per & propter Christum restituit, & absoluit à reatu & sententia damnationis, imputata ipsi per fidē iustitia filij sui Mediatoris. Itaq; non homo vel eius dignitas, virtus aut qualitas, sed mera *φιλανθρωπία* & *χρηστότης* Dei in genus humanum, iam propter peccatū damnatum, nos iustos facit. Et hoc est, quod Propheta dicit: Iehoua est iustitia nostra. Cuius iustificationis forma in nobis nō est ipsa fides, vel caritas, aut vlla qualitas mortalium: sed sola peccatorū remissio propter Christum, qui nobis à Deo Patre iustitia, sanctificatio & redemptio factus est.

Eph. 2.
Tit. 2.3.
1er. 23.
1. Cor. 1.

Alij Iesuitarum tradunt hominem iustificari faciliè, si mundum deferat: hoc est, illorum sensu, si religiosus fiat, & ordinem aliquem Monachorum, vel Societatem falsò se titulo IESV iactantem ingrediatur: si votis susceptis, quotidie se mortificet, vt ipsi loquuntur: id est, interpretibus Iesuitis, disciplinas subeat Ecclesiæ Romanæ consuetas, quales sunt: Nocturno tempore seipsum virgis cedere, seipsum ad sanguinem vsque flagellare, cilicijs carnem macerare, ieiunijs vires corporis opprimere, & reliquas pœnitentias ac satisfactiones sibi à Superiore vel Confessario impositas perficere. Ad hanc sanctitatem & iustitiam, secundum illos, multum confert peculiaris habitus & vestitus, videlicet pilei quadrati, oblongæ tunicæ, zonæ pilosæ, esse rasum & chrismatum. Hoc habitu si quis sepeliatur, eius corpus Deo gratum, à dæmoniorum insultibus liberum, & S. Angelorum custodia munitū esse tradunt: sicuti Iesuitas in suorum exequijs nugantes ipse audiui. At si hoc verum esset, non rectè diceretur: iustitia gratuita, iustitia imputatiua, iustitia Christi, aut iustitia Christiana, sed secundum illos denominanda esset, iustitia habitualis, iustitia pileata, iustitia cilicina, iustitia flagellaria, iustitia tunicata,

nicata, iustitia cinctuta, iustitia rasa, iustitia chrismata, iustitia cucullata, & nescio quibus nominibus appellanda.

Debebant autem Iesuitæ ipsi explicare, quomodo hanc suam de iustitia doctrinam intellectam vellent. Inde enim manifestum foret, quàm contumeliosa illa esset in filium Dei & eius meritum. Nos tamen ne bonos illos viros nimium irremus, quàm cōmodissimè poterimus, interpretabimur. Existimamus ergo ipsos, istos ordines & disciplinas Ecclesiasticas ponere: ceu causam instrumentalem, qua veram iustitiam sibi ipsis applicent. At hæc etiam lenissima interpretatio nullius est momenti. Christiana enim religio tantum duo media seu causas instrumentales iustificationis tradit. Vnam respectu Dei, ministerium scilicet verbi & Sacramentorum, per Christum institutorum, per quæ de Redemptoris merito & instituimur & illud nobis offertur. Et sic testatur Scriptura, nos mundari lauacro aquæ in verbo. Alteram respectu nostri, fidem, qua Christi beneficia oblata grata manu excipimus, & nobis propria facimus. Atque sic teste Scriptura fide iustificamur. Dum ergo Iesuitæ extra verbum Dei causam & media iustificationis suæ constituunt, sua opera & qualitates inhærentes, quas Paulus stercorea dicit: dicimus nos cum Prophetis, illos opus manuum suarum adorare, confidere in semetipsis, & Dei iustitiam abnegare.

Alij, vt Gregorius de Valentia, acriter contendunt, nos non gratis iustificari, quia exclusiua, SOLA, non sit in sacra Scriptura, neq; apud orthodoxos Patres. Sed dicit is hæc veritate Hispanica, quæ Germanis in eiusmodi rebus, est mendacium. Nam licet particula SOLA ad verbum seu secundum literas in S. Scriptura non legatur: tamen æquipollentes habemus dictiones: quales sunt Luc. 8. Solū crede: & Gal. 2. Nō nisi per fidē. Quid autem sunt Solū, Tantū & Non nisi, quàm sola fide? His cognata sunt: Nemo venit ad Patrē nisi per ME: & particula: Gratis, per gratiam, absque operibus, Fide, fiducia Mediatoris, &c. Neq; Lutherus, vt falsò pro concionibus dixit Landspærgæ Iesuita Lutzius, Ecclesiæ impiam & blasphemā, vt or illius verbis, exclusiuam, SOLA, obtrusit: sed piè & orthodoxè eadem particula, in iustificationis articulo vsi sunt, sancti Patres. Ambrosius ad Rom. 3. SOLA fide iustificati dono Dei. Et Augustinus in Psalm. 88. Et quia SOLA fides Christi mundat. Basilius. SOLA autem fide in Christum iustificatum. Chrysost. Qui SOLA FIDE nititur, is benedictus est. Sed hi Patres, imò Paulus & ipse Christus, dum docent hominem sola fide iustificari, isti fraterculi hæretici sunt, & Doctores apertè

Rom. 10.
Eph. 5.
Esa. 1.
Luc. 8.
Phil. 3.

Ioh. 14.
Rom. 3.

Esa. 42. 63
rientes

Nazian-
zenus: ubi-
vor rō m-
de deu nos
iustificat.
rientes fenestras ad perpetranda peccata. Interim autem non attendunt, se esse sacrilegos, qui Christo honorem redemptionis suffurentur, sibiq; gloriam Mediatoris rapiant, quiq; fiduciam in Christum perterritis conscientijs auferentes, eas dubitationi inuoluant & ad infernalem ignem promoueant: dum suas Missas, opera & regulas, pro salutis meritis vendunt.

Apoc. 1.
1. Cor. 1.
Eph. 1.
Rom. 9.
Matt. 5.

Ph. 3.

Alij Iesuitarum dicunt nostram iustificationem seu iustitiam, qua coram Deo consistere possimus, esse fidem, caritatem & reliqua opera simul. Hominem enim neq; fide sola, neq; solis operibus, sed fide & operibus coniunctim, coram Deo iustum esse. Verum Iesuitæ nostri, acuti & valde ingeniosi Philosophi, seu potius astuti Sophistæ, hanc suam fallaciam secundum non causam vt causam, indoctos, vt loquuntur, & rudes Lutheranos, latere putant. In quo tamen multum errant. Neq; enim Dei beneficio iam ea est seculi nostri ruditas, vt *εργός* & fallacias illas videre non possit. Nostri ergo non docēt: Fidem iustificare quatenus est opus, sed quatenus Mediatorem Iesum Christum apprehendit: neq; propter opera, quibus vera & viua fides declaratur, sed in, per & propter Christum (qui solus nostræ iustitiæ *α & ω* principium, medium & finis) eligimur, antequam quicquam bonorum operum facere possimus, sicq; gratis iustificamur. Ac licet iustificati (sicut filios lucis decet) bona opera facere debeamus: ea tamen, vt Augustinus ait: *sequuntur iustificationem: non præcedunt iustificandum.* Sed belli nostri Iesuitæ, totius Philosophiæ candelabra, inter causam & effectū distinguere nesciunt: aut si sciunt, veritatem tamen, pœna Papæ deterriti, profiteri nolunt: sicq; *ἀπίστος* damnati in suis stercorebus & menstruatis pannis, id est, in suo habitu, cucullis, rasuris, Missis, libero arbitrio, proprijs viribus, virtutibus, meritis, regulis, flagellis, cilicijs, studijs, operibus, laboribus, ordinibus, dignitatibus, peregrinationibus & votis miserè suffocantur & pereunt. Neq; enim per ea coram iudicio & tribunali Dei consistere, aut à culpa & pœna peccatorum absolui possunt: sed in, cum, per, & propter illa electitia sua opera, quæ illorum Dij sunt factitij, accusantur, iudicantur & damnantur. Ratio est manifesta: quia Christi meritum proculcant: quia illa opera sunt mala, sine fide, sine verbo, sine mandato Dei edita, & proinde, vt infidelium opera æternæ condemnationi obnoxia: quicquid tandem Iesuitæ de suarum regularum perfectione, de disciplinarum valore, de votorum meritis, de supererogationum operibus, de caritate inherente, de habitu per caritatem elicito, & alijs huiusmodi nugacissimis nugis nugentur.

Huc

Huc etiam pertinent hæreticæ illorum conclusiones, quibus dicunt, Iustificationem esse Dei virtutem, qua vniciq; tribuat secundum id, quo quisq; dignus est. Christi misericordiam dare, seruātibus Legem, vitam. Iustificari idem esse, quod renouari & virtutibus augeri. Iustificari idem esse, quod habere virtutes per Christi passiones infusas, nouas vires, opera ex caritate profecta. Non gratis dari iustitiam, sed promerendam. Christum nihil aliud sua passione effecisse, quàm vt iam possimus proprijs operibus vitam & iustitiam promereri, & hanc iustitiam priori esse perfectiorem: hoc est, Christum iuxta vetus commentum Scholasticorum, tantum primam gratiam promeruisse, qua nobis infusa, ipsi salutem æternam mereri possimus. Et hoc meritum, gratiæ illi longè præferendum. Hominem se debere ad gratiam præparare. Fidem tantum monstrare iustificationem, opera illam consequi. Neminem iustificari iustitia extra se posita: sicuti & nemo aliena vita viuat. Dicere hominem fide iustificari, perinde esse, ac si quis dicat: (horresco referens) asinum sua natura asinina, esse hominem, quia fides fidelem, iustum autem iustitia faciat.

Et quid multis opus? Paucis nos expedire possumus, vt summam impietatis ipsorum habeamus. Crusius Iesuita Landsperg in regularum suarum explicatione apertè dixit: *Nostra iustificatio est nostrarum regularum obseruatio.*

Quia autem nemo Christianorum ignorat, illa omnia non à Christo, neq; à Prophetis aut Apostolis: sed à Philosophastris Iesuitis, Satanæ seruis, & Antichristi mancipijs profecta, in super pleraq; illa apertè in Christi meritum blasphemata, atq; omnibus fidei articulis *ἐν διαμέτρῳ* contraria esse: Ideo ea reiijcimus, & execramur: scientes nos sola fide in Christum, absq; operibus Legis, à Deo patre gratis iustificari, absolui & saluari.

13. De fide Iesuitica.

Fides Christiana firmissimè assentitur verbo Dei. Fides ceu manus Christum cum omnibus suis beneficijs tenacissimè apprehendit. Fides firma fiducia securè acquiescit in Deo propter Mediatorem propitio. Fides hominis conscientiam in veris paoribus erigit. Fides vitam & laticiam in Deo sentit. Fides *μετὰ παρρησίας* ad Deum accedit & cum in-

Mm

uocat.

Esa. 26.

uocat: Fides pacem Christi in corde habet. Fides iustificat. Fides hominem in arumnis erigit & consolatur. Fides certa fiducia oblatum Dei munus, ceu mendica manus gratam eleemosynam, hilaris accipit. Fides Christum totum suum esse certò statuit. Fides sine *ἀλειτουργία*, dubitatione & dissidentia Deum adoratur, & perseuerando vincit. Fides ea, quæ non videt, sed in verbo Dei promissa habet, certissimè & firmissimè credit, & se certum facit de misericordia Dei. Et quis fidei dona & effectus, quos habet illustres, operante eam Spiritu sancto, omnes recenseat?

Heb. 11.

Sap. 16.

Quò autem ea præclarius & excellentius Dei donum est: eò grauius peccant *ἀπίστοι* & infideles Iesuitæ, illud aspernantes, ridentes, calumniantes & proculcantes. Nam quidam dicunt, fidem prouenire non ex auditu verbi Dei, sed esse virtutem & qualitatem hominibus infusam.

Rom. 10.

2. Thess. 3.

Rom. 12.

Quorum vanitatem Paulus arguit, docēs fidem esse ex auditu verbi Dei: & esse donum Dei, non omnium, sed eorum, quibus à Spiritu sancto donatur.

Quidam, vt Iesuita Lutzus, fidem Lutheranam, id est, Euangelicam seu Christianam, vocat fenestram & ianuam, ad scelera perpetranda. Nos verò illam fiduciam & motum cordis accensum per Spiritum sanctum, innitentem gratiæ Christi, cuius merito saluamur, dicimus: quæ fides non est mortua, sed viua: & per bona opera frugifera, bona & efficax.

Iacob. 1.

Quidam, vt Colonienfes Iesuitæ, fidem nihil aliud esse dicunt, quàm credere omnia vera esse, quæ Deus in verbo suo docet. Quam quidē fidē historicam & nudā noticiam, nos à vera fide non excludimus, sed eandem ad salutem sufficientem esse negamus. Alioquin enim & demones & Iudas proditor, qui habuerunt noticiam historiæ de Christo saluarentur. Requirimus autem ad fidem veram, fiduciam, qua credimus Christum esse nostrum Saluatorem: nec in nuda historia acquiescimus; sed promissionibus diuinis assentimur, easq; ad nos pertinere absq; dubitatione, credimus. Contrà verò dæmones, & Ischariothæ fratres Iesuitæ, ad Christi noticiam contremiscunt, carentes illa fiducia, qua ad Christum accedere & in illo acquiescere nos necesse est, si pacem conscientiæ habere velimus.

Rom. 5.

Heb. 11.

Iesuita Canisius, in suo minori & maiori Catechismo, fidem fiduciam esse negat. Sed refutat eum Paulus, veræ fidei robur, hypostasim, confidentiam, *πληροφορίαν καὶ παρρησίαν*, tribuens.

Ingolstadtienfes Iesuitas hoc affirmare audiui, fidei obiectum, non tantum

tantum esse Deum, & omne Dei verbum: verum etiam decreta Papæ, & traditiones Patrum, cui non minori assensu, quàm Dei mandatis & promissis adherere & acquiescere debeamus. Sed vanitas huius eorum opinionis manifestatur in eo, quòd contra mentem Pauli Apostoli; fidem ab auditu verbi diuini certis, ad traditiones inutiles & futes pertrahunt, & veram fidem limitibus Scripturæ sanctæ circumscriptam, in opinionem vagam transmutant. Cum tamen fides vera tantum Dei verbo, tanquam fundamento certo nitatur. Vbi igitur sunt traditiones humanæ, & verbum Dei exulat, ibi non est fides, sed opinio, imaginatio falsa, & vana superstitio: vt fit inter Iesuitas, qui se perfectos esse, aut certè perfectos reddi credunt, obseruatione regularum Ignatii Loiolæ, & votorum suorum. Hæc & alia sunt illorum Deus, cuius merito nituntur: quem vera fides, ceu abominandum idolum auersatur, vt quæ solo Christo *Gal. 2.* contenta viuatur, & contra dubitationem, prauos concupiscentiæ motus, *Eph. 3.* tentationesq; varias ad Abrahami & Iacobi exemplum luctetur, nec *Rom. 4.* quiescat, donec benedictionem & salutem à Filio Dei consequatur.

Quidam fidem omninò tollunt, sicuti Romæ, Iesuitarum controuersitam (sic enim vocant Professore, qui controuersias tractat) didicentem audiui: Fiduciam Lutheranorū esse plus quàm Luciferianam superbiam, & diabolicam præsumptionē. Is in locum fidei furiosè substituebat dubitationem, asserens: non certò credendum esse, an simus in gratia, an habeamus remissionē peccatorum, an simus iusti coram Deo.

Quorum recordatione reuera mens mea horret. Quid enim istud aliud est, quàm Christum ipsiusq; meritum extenuare aut etiam penitus tollere? Deum, impacta ei alapa, mendacij arguere? Deum non esse seruantem promissionum vociferari? Quorum blasphemias detestandas, promissio, potentia, misericordia, iuramentum Dei, Christi meritum, Euangelij ministerium, vsus Sacramentorum, Dei mandata, vt filium eius audiamus, consolationes à Christo traditæ, Spiritus sanctus arrhabo & obsequatio, adoptio in filios Dei, fiducia & animositas sanctorū, quotidiana piorum lucta, reprehensio dubitationis aliquoties in Euangelio repetita, piorum gemitus & precatio, desiderium vitæ æternæ, discrimen Legis & Euangelij, & vt breuibus omnia comprehendam, Christus cum vniuerso suo merito, beneficijs & tota Euangelij doctrina, satis refutant. Siquidem ista omnia vana & mendacia essent, si dubitandum foret de Dei gratia & bonitate; aut de nostra iustitia, vita & salute in Christo. Quin ergo audiant isti suum Bernhardum, dicentem: *Tria considero, in qui-*

Bernh. in his tota spes mea consistit: caritatem adoptionis, veritatem promissionis & potestatem. 3. Ser. de tem redditionis. Murmureat iam quantum voluerit insipiens cogitatio mea (vel le- septem pa- fuita infidelis) dicens: Quis es tu, aut quanta est illa gloria, quibusve meritis hanc te obtrinerè speras. Et ego fiducialiter respondeo: Scio cui credidi, & certus sum, quia in caritate nimia adoptavit me: quia verax est in promissione: quia potens in exhibitio- ne. Hic est funiculus triplex, qui difficile rumpitur, quem nobis è patria nostra in hunc carcerem vsq; dimissum firmiter obsecro teneamus, ut ipse nos subleuet, ipse nos tra- hat, vsq; ad conspectum gloria regni Dei. Hæc ille olim: quæ si hodie viuens inter Iesuitas doceret, absq; dubio vulcano commendaretur.

Quidam Iesuita, sicuti & Ziegler meus popularis, fidem nobis in- natam, & naturaliter insitam tradidit: quod scholastici dicunt, qualita- tem inhaerentem & habitum infusum. Hæc illi absq; ἀνταρτία, licet aliàs hæc inter se pugnent, infundi & adhærere, aut esse de substantia seu natu- rā insitum, & extrinsecus inditum. Vtriusque tamen parem falsitatem destruit Paulus, vocans Fidem Dei donum, nō opus nostrum, aut natu- ralem virtutem. Est enim fides non omnium, non materiale quiddam, sed effectus Spiritus S. per Dei verbum in nobis excitatus. Itaq; fides non est Enthusiastica aut scholastica infusio, vt Esauitæ fingunt: sed datur nobis per auditum Euangelij de Christo, & confirmatur per vsum Sa- cramentorum, sicut Christus & Paulus docent. Hæc fides ex fontibus Is- raëlis hausta hos parit effectus, vt eleganter Spalatinus cecinit.

Sola fides hominem cœlesti donat honore:

Sola Deoq; potest conciliare fides.

Sola fides hominem peccato liberat omni:

Sola fides mortem, dira q; fata premit.

Sola fides Christi fratres, sociosq; potentes

Efficit, & cœlis inserit vna fides.

Sola fides animos terrore merore iacentes

Erigit, & miseris pectora lata facit.

Sola fides Satanam subigit, stygiasq; paludes:

Clauibus his solis sidera celsa patent.

Sola fides viuus, morientibus omnia donat,

Omnia sola fides, Te Duce Christe, potest.

Manet ergo conclusio Pauli immota & vera: Fide homo iustifica- tur. Sicut etiam Ambrosius piè inquit: Non hi sunt iusti, qui Legem audiunt: sed qui credunt in Christum, quem Lex promisit. Hi faciunt Legem. Verum hæc sunt Iesuitis Lutherana, hæretica & comburenda; sunt præsumptuosa & super-

& superba. Vt tamen sciant se verba sine spiritu & veritate fundere, Au- gustinum audiant dicentem: Audebo ergo dicere, quoniam Sanctus sum? Si san- ctus, tanquam sanctificans, & nullo sanctificante indigens, superbus & mendax sum. Si autem Sanctus sanctificatus, dicat vnusquisq; fidelium, Sanctus sum. Non est ista si- perbia elati, sed confessio non ingrati. Si enim dixeris te sanctum esse ex te, superbus es. Rursus fidelis in Christo, & membrum Christi: Si te non dixeris esse sanctum, ingratus es. Itaq; nec superbus sis, nec ingratus. Si Augustinus hæc in conciliabulo Tri- dentino contra dubitationem dixisset: procul dubio excommunicatus, & pro heretico habitus fuisset. Nam secundum istud, & Iesuitarum som- nia, semper est dubitandum: eò quod dubitatio affit nobis naturali- ter. Quam dubitationem naturalem, sicuti etiam motus conscientia natu- rales, bonam esse dicunt. Ita vt licet naturalia illa sint corrupta, & pec- cata, quæ Lex arguat: nihilominus tamen Iesuitis sint virtutis actiones, & humilitatis ἀνταρτία.

Alij Iesuitarum, veram fidem etiam impijs inesse & in ijs manere, dicunt. Sicut etiam Turrianus contra Sadæelem, impios vera & viuā Ec- clesiæ membra esse asserit. Cur illud? quia negant fidem iustificare. Id vt eò facilius obtineant, oportet illos affirmare, quod etiam fides sit impi- orum ac ἀπίστων, licet sit absurdissimum. Sed diuus Paulus eorum vanita- tem in Epistolis ad Romanos & Galatas copiosè refutans, docet homi- nem fide iustificari, & iustum fide sua viuere. Non credentem verò in sua ἀπιστία damnari, eò quod Deum, vt Christus ait, in promissis suis Ioh. 3. mendacem faciat.

Alij formam fidei dicunt esse Caritatem: sed quanta cum absurdi- tate id faciant, nemo ignorat. Etenim non caritas fidem, sed hæc illam in- format. Nisi enim adsit fides, caritas non est sincera, sed fucata: Et caritas effectus est potiùs fidei, quàm forma fidei. Fides ergo apprehen- dens Iesum Christum formata est, absq; quo fides non est vera. Dum au- tem Iesuitæ Antichristo seruiunt, fit vt & vera fide in Christum & syn- cera caritate Dei ac proximi destituti, deformes, cum stultis illis virgi- nibus, miserè damnentur.

Alij dicunt, fidem catholicam niti Ecclesiæ Romanæ decretis, & sedis illius Apostolicæ placitis. Verum Paulus docet fidem, neque legi- bus Decalogi, neque alijs traditionibus, sed solo Christi merito niti, in Rom. 4. 10. quo etiam, quasi in suo centro, quiescit, & pace Christi fruitur. Dum au- tem Esauitæ hoc negant, Paulum extra Ecclesiam eijciunt. Sicut Iesuita, Phil. 3. aut potiùs Antipaulinus Fabricius Romæ dixit: Satiùs est Ecclesiæ Romanæ,

Rom. 7.

epistolas Pauli extra Ecclesiam eicere, quàm cum sedis Apostolicæ detrimento eius epistolas legere. Consimiliter Iesuita Pietro Hispanus persuasit Rectori nouitiorum Landspergensium, vt sub flagelli pœna interdixerit omnibus lectione Epistolæ Pauli ad Romanos. Sic namque dixit: Illi, ad quos scripsit, sunt mortui. Præterea non agit de legibus moralibus, vel Pontificis & Romanæ Ecclesiæ traditionibus: sed tantum agit contra Iudeos, quos legibus, hoc est, ceremoniarum & forensium legum operibus, iustificari negat. Quæ quàm vera sint, omnes nouerunt, qui modò primis, quod dicitur, labris dictam D. Pauli Epistolam degustarunt. Notum enim est, Paulum omnium hominum opera & merita, omnes leges, Decalogum, ceremoniales & forenses, à causa efficiente iustificationis remouere. Eò quòd lex sit spiritualis, nos autem carnales: qui non intelligamus, quæ sunt Spiritus, nedum vt illa, in tanta naturæ corruptione, perfectè facere, sicq; legem Dei implere possimus.

Alij dicunt, fidem nihil aliud esse, quàm præparationem quandam ad iustificationem. Et opera fidei, dare fidei vitam. Argutè certè. Neque enim hoc aliud est, quàm si quis diceret: effectum esse causam operantis.

Alij dicunt, fidere idem esse, quod sperare, cuius dubius sit euentus. Itaq; cum Dauid ait: In te Domine sperauit: aut in Domino confido: idem ipsis est, ac si dixisset: Dubito de Dei erga me voluntate. Aut quando Christus ait: Confide fili; idem valet ipsis, ac si diceretur, dubita, noli credere, noli confidere. Quis autem vnquam Sophistarum contraria ita absurdè inter se coniunxit? aut quis contradictoria eadem esse dixit? sed nō est tam impudens Papæ mendaciū, quod Iesuitæ nō aliquo fūco ornare conentur, aut etiam verum dicere ausint. Illorum enim proprium est, iustificare impium, & damnare innocentem. Quæ tamen omnia in eum finem faciunt, vt opera sua alijs vendere possint. Hinc fit, vt laudent venales, quas volunt extrudere, merces. Quas retinere cogerentur, si istam suam Academicam dubitationem abijcerent.

Gal. 2.

Alij tradunt, hominem spirituales suam vitam neq; ex fide, neq; ex Christi merito, sed per opera habere. Verum hi Paulo in os contradicunt affirmanti: non iam ego ampliùs, sed Christus in me vivit: & vitam quam nunc viuo in carne, viuo per fidem filij Dei. Quin negant nos in Christo viuere, & Christum omnium esse vitam.

Alij fidem omninò à iustificatione tollunt, & in locum eius subordinant spem & charitatem, &c. quòd fides tantum generalia, dicta verò virtutes specialia comprehendunt. Sed quid dicant, ignorant. Neque enim

nim generalis vel historica fides, qua homo in genere quidem omnia vera esse credit, quæ de Christo scripta sunt, sed in specie cum dæmonibus, Iudæis, Turcis & infidelibus Papistis dubitat, an etiam Christus ad se pertineat, vera fides est & iustificans: sed quisq; in specie sibi salutem per fidem in Christum applicare debet. Et hæc est viuifica specialis fides: de qua Propheta, Iustus sua fide viuere. Hinc Paulus ait: 2. Timot. 1. Noui cui crediderim, & persuasum MIHI est, eum posse depositum MEVM in illum diem seruare. Sed Iesuitis, quæ Deus tradit, sunt incerta, dubia & ambigua: quæ verò Papa tradit, ea ipsis sunt certa, firma, simplicia ac rata. Quæ blasphemiam in Spiritum sanctum ne à dæmone quidem atrocior rem excogitari potuisse a terrore. Quam etiam saniores Papistarum ipsi repudiarunt: sicuti in Canonibus prouincialis consilij Colonienfis, circa annum Domini 1536, celebrati cernere licet.

Sed missos faciamus ista bruta Pontificis animalia, de sua maledictione certa. Quia enim volunt esse sub lege, & non sub gratia, neq; operibus suis legi Dei satisfacere possunt, sed Legis operibus suis adinventionibus aduersantur: vel Sole meridiano clarius est, Iesuitas de sua maledictione esse certissimos. Quia omnes, qui sub Lege sunt, teste Paulo, sub maledictione manent. Transeamus ergo ad locum de operibus.

10. De bonis operibus.

ETIAM SI nostri Doctores, ceu fidi mysteriorum Dei dispensatores, fermè omnibus in concionibus ac scriptis fideliter populum ex Dei 2. Thess. 4. verbo ad bonorum operum studium inuitant: & docent opera à Deo Eph. 2. præcepta interiora & exteriora facienda esse; denique ex Paulo demon- Ezch. 20. strant, omnes homines bonorum operum debitores esse: tamen quia ij- Matt. 5. dem freti auctoritate Christi, docet, opera à Deo non præcepta non esse 1. Tim. 1. cultus Dei, sed res & opera inutilia, quibus frustra Deus colatur. Vocife- 1oh. 1. rari solēt Iesuitæ, maximè Monacēs, Dullingani & Landspergenses no- Iacob. 2. stros, Theologos, bona opera prohibere, & fenestras ad omnia scelera a- 2. Pet. 1. perire. Quam autè ob causā hoc nostris obijciūt? ob hanc vnā: quia di- Matt. 15. cunt Ecclesiæ Romanæ præcepta non esse facienda: quæ tamen Iesuitæ ad salutem necessaria affirmant.

Et quid boni agerent Lutherani, aiebat Iesuita Lutzius, qui neque statutos Ecclesiæ festos dies celebrant: neq; sacrum Missæ officium diebus festis reuerenter audiunt: neque ieiunia certis diebus & temporibus indicta obseruant: sed in quadragesima- li, &

li, & diebus Veneris, Sabbatq; carnibus vescuntur: neq; peccata sua Sacerdoti proprio specificè enumerant: neq; Eucharistiam more Romano accipiunt: neq; Papæ obediunt: neq; religionem ingrediuntur, sed Monachos ac Moniales rident: neq; peregrinantur: neq; Diuos adorant. Tales cum sint, quis neget eos tribulos, spinas & malas arbores esse? Nihil apud illos sonat præterquam verbum Dei, verbum Dei, Lex Dei aliter docet: Sic Paulus loquitur. Eos ergo ceu Ecclesia Romana hostes, & operarios iniquitatis devitemus.

Sed eo ipso, dum Iesuitæ hæc proloquuntur, quales sint demonstrant; & quod ipsi nobis vitio vertunt, id nos laudi ducimus, Deo gratias quas possumus agentes maximas, quod nos ab istis Antichristi legibus & vinculis, ostensa per Lutherum sana & Christiana libertate doctrina, soluit & exemit. Neq; ista factitia & electitia opera, ob quæ isti hypocritæ Dei præcepta nimis securè negligunt, curemus. Occupati sumus in obseruandis præceptis Dei, quorum obseruatio sedula, tam multum negocij nobis facesset, vt istarum nugarum facilè obliuiscamur. Interim sanè turgidi sint Esauitæ deuotorij, supererogatores, operarij iniquitatis, iustitiarj, & sanctuli factitij, ex fictis suis operibus, quantum poterunt: nostrorum operum & vitæ nostræ regula est Decalogus, & lucerna pedibus nostris verbum Domini.

Dicimus ergo (vt breuius in transcurso illorum legibus respondeamus) *Primò*: Sanctos adorare vel inuocare, esse idololatriam in primo Dei præcepto prohibitam. Ac proinde eos adorare, eorumq; imagines colere, non est bonum opus, sed abominabile peccatum, spiritualis fornicatio & sacrilegium, quo Deo suus honor adimitur. *Deinde*, non opus esse peregrinationibus: quia Christus vbiuis terrarum nobiscum est, vsque ad seculi consummationem, per verbum & Sacramenta: non aut hîc aut illis parcarum carcere clausus, aut in hierotheca impanatus est, vt Pseudopropheta Esauitæ tradunt. *Tertiò*. Cur Monachos & Moniales non rideremus aut etiam damnaveremus, cum nihil præterquam mala opera faciant? Vbi enim verbum Dei? vbi præceptum Dei? quo iubentur parentes deferere, impia vota suscipere, iners ocium sectari, & alienorum laborum fructus consumere? Quin hæc omnia à Deo prohibita esse notum est. *Quartò*, Quomodo Papæ obediremus, qui est manifestatus Antichristus, filius peccati, præsertim cum Deus ipse hunc deuotandum, *2. Theff. 2.* Christum verò audiendum præceperit? *Deut. 18.* *Quintò*. Quantum sacrilegium commiserint Papistæ ποτρωκληστια, suffurando calicem Laicis, vniuerso mundo non est ignotum: quis ergo vitio nobis vertet? quod de alienis peccatis

peccatis participare nolumus? *Sextò*. Non Sacerdoti Antichristiano peccata enumeranda: sed Deo confitenda, vera contritione dolenda, firma tamen fide cruci Christi, in qua expiata sunt, imponenda esse, nos sacræ literæ edocent. *Septimò*. Leges ieiuniorum Pontificiorum propterea nihil facimus: quia vt Christiani, cum gratiarum actione omnibus Dei creaturis, liberè vti possumus, & scimus, regnum Dei non esse escam aut potum: neq; cibum, aut id quod intrat, sed quod exit ex homine, eum coinquinare. Hoc autem verum ieiunium esse existimamus, abstinere à peccatis, & per vniuersam vitam temperantiæ studere. *Octauò*. Quia Christus vnicum est nostrum propitiatorium sacrificium illudq; sufficiens, ideo Missam securè negligimus, iras Papicolarum nō magnopere curantes: quinimò illam abominabile, detestandum & vsurarium Papæ idolum esse profiteamur. *Deniq;* si quæ alia onera Iesuitæ suis imponunt, nos absq; conscientia nostræ vulnere facilè negligimus: quia scimus eos minimè orbis iudices constitutos esse. Sed si quid Deus in verbo suo præcepit, de eo id, quod Dei verbum iubet, sentimus, loquimur, illudq; pro virili exequimur. Etsi autem venenata istæ viperæ, instar sy-cophantarum, diris moribus nos impetunt: ita vt si quando ægrotos visitamus, hypocritas nos dicant: aut si nuptijs, & honestis ac sobrijs conuiujs intersumus, vocent nos potatores & helluones: non tamen magnopere id nos turbat, quia Pharisæos Christo idem fecisse scimus: & dum sensimus, nos miseram ouiculam esse, quæ lupo aquam turbârit.

Sed videamus etiam illorum de operibus opiniones. *Primò* ergo sunt, qui dicunt, non principaliter operum Legis: sed consiliorum, id est, votorum, obedientia, castitatis & paupertatis, atq; traditionum Ecclesiæ, obseruationem, hominē perfectum reddere & iustificare posse. Hoc tradunt Iesuitæ in suarum regularum enarratione. Etsi autem verum sit, Legis obseruatione neminem iustificari: tamen id non fit vitio vel defectu Legis, sed hominum, qui carnales & venundati sub peccatum, in hac naturæ suæ corruptione Legem adimplere nequeunt. Alioquin si absq; eo esset, & homo perfectè Legem interiori & exteriori obediētia præstaret, vtique iustitiam ex ea haberet, ipso Christo teste: qui dixit: Fac hoc, & viues. Quod verò nugantur, præ Legis operibus, votorum obseruationem, quæ tamen Euangelium penitus ignorat, potissimam esse iustitiæ causam: illud falsum esse statuimus, attendentes illud Christi: Frustra me colunt tradentes mandata hominum. *Matth. 23.*

II. Alij disputant, quodnam opus omnium sit maximè meritorium?

Na

Atque

*Ezech. 20.
Deut. 12.
Num. 15.*

Atque ubi diu multumque disputarunt: & alij quidem videtur quod sit, alij verò videtur quod non: ac rursus alij hoc, alij illud magis expiatorium videtur: Tandem concludunt: omnium præstantissimum opus esse videtur, obedientiam cæcam præstare Papæ Romano & Superiori suo, in omnibus (vt Canisius in Catechismo ait) siue in Biblijs sacris scripta sint, siue non: etiam in rebus, auctore Ignatio Loiola, sensibus repugnantibus: quin & auctore Iesuita Fabricio, in rebus, quæ fidei articulis repugnare & omnibus cõciliorum decretis contrariæ esse videntur. At qui talem obedientiam Deus nusquam præcepit, sed potius prohibuit. Mandat enim vt in præceptis suis, non in hominum traditionibus ambulemus: vt sibi obediamus; Christum audiamus: Antichristum verò Romanum & eius pseudoprophetas Esauitas deuitemus. Soluitur igitur illorum Videtur, non modò per nostrum non videtur: sed & cum primis per Dei prohibetur: Dum is dicit, in meis, non aliorum, præceptis ambulate. Item: Hoc quod ego tibi præcipio tantum facito. Iesuite itaque dum mandata Dei securè transgrediuntur, propter suas traditiones, non Filij obedientiæ, sed, vt Paulus prædixit, immorigeri & inobedientes, denominandi veniunt: quod & Deo, & parentibus, & Magistratui, in plebisque sint rebelles, & contumaces, id solum curantes & obedienter præstantes, quod Deus illorum, qui est Papa, præcipit, & ad quod insatiabilis honoris & gloriæ cupido eos instigat.

Alij, etiam infideles, per exteriora honesta Legis opera, iustificatos tradunt. Nos verò, quia illi nec baptizati sunt, neque in Christum crediderunt, neque villo modo ad fœdus Dei pertinent, illos iustificatos esse, auctoritate sacre Scripturæ, dicere non possumus. Licet haud difficulter confiteamur, ipsos Iesuitas in iudicio tolerabiliorem sententiam audituros. Iesuitæ enim sciunt voluntatem Dei, sed non faciunt eam: ideoque vapulabunt multis.

Alij dicunt, non omnia opera iustificare hominem, vt Zieglerus Iesuita: sed tantum renatorum, maxime autem illorum, qui in Societate viuunt, quorum opera ob regularum perfectionem, præstantissima, & vitæ æternæ meritoria vocant. At verò Scriptura docet, neminem hominum propter suam dignitatem, aut virtutes; sed credentes tantum per & propter Christum iustificari. Adhæc, Monachorum & Iesuitarum omnia opera non sunt bona, sed mala, imò peccatum: quia Lex Dei talia opera, quæ extra Dei verbum, & sine fide fiunt, damnat. Habet quidem istud hominum monstrum, quædam opera, quæ in se considerata videntur bona:

tur bona, vel etiam ratione operis bona sunt: verum, quia ipsi Deo non placent (quia eius mandata propter suas regulas transgrediuntur, & Evangelio non credunt) ideo nec opera illorum Deo placere possunt, etiam si in se bona sint, & ad disciplinam in hac vita pertinent. Licet ergo Iesuitæ vel Aristotelem sapientia, vel Ciceronem eloquentia, vel Scipionem castitate, vel Aristidem iustitia, vel omnes Heroas virtutibus superarent: tamen illorum ordo & opera non possunt coram Dei iudicio consistere, cum polluta sint contagione personarum, nec totus ordo ipsorum aliter se habeat ac arbor mala, quæ interdum formosum profert pomum, quod extrinsecus speciosum videtur, intrinsecus autem putridum est & abominandum. Nos scimus ex sacra Scriptura, nullam humanam regulam, nec vllum ordinem humanam auctoritate introductum, aut aliam vllam rem sub cœlo facere, vt opera nostra Deo placeant, præterquam solam fidem in Christum. Hęc vnica causa est, cur bona opera Deo placeant: sicut dicit Petrus. Offerte Deo hostias spirituales, acceptas Deo propter Christum. Ergo propter Christum propiciatorem & assiduum interpellatorem, nostra opera, quæ ex fide facimus, Deo placent: non propter impium militem, & prophanum Sacerdotem Ignatium Loiolam: nec propter illius regulas, Dei verbo & ipsi naturæ repugnantes.

Alij sunt blasphemii, qui quidem egredientes & ingredientes, se signo crucis signant, vt Italici Iesuitæ dicunt: *Che si fa, mettendo la mano al capo, & al corpo, alla spalla sinistra, & destra dicendo: In nome del padre, & del figliuolo, & del Spirito Santo.* Id est, Quod fit mittendo manum in caput, vel corpus, versus humerum sinistrum, vel dexter, iudicando: *In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti.* Sed in rei veritate savi crucis Christi inimici, vt Paulus eos nominat, esse deprehenduntur: qui merito suorum operum idem ascribunt, quod merito Christi, nempe iustitiam, Spiritum sanctum, salutem & vitam æternam. Sicuti ex disputationibus Iesuitæ Gregorij de Valentia est videre. Quin quicquid Iesuitæ ex suarum regularum præscripto agunt, id æternæ vitæ meritum esse dicunt. Bobadilla Iesuita Romæ dixit nouitijs. *Quot disciplinas facitis: tot lucrabimini in cœlo coronas. Per disciplinas enim, quasi per scalas, ad regnum cœlorum ascenditis.* Ipse Claudius Aqua viua, Iesuitarum Generalis, à Papa secundus, in festo S. Andreae pro exhortatione dixit. *Nolite Anno 1583.* esse segnes in regularum nostrarum obseruatione. Nam etiam bona de illorum obedientia cõcepta cogitatio, coronam vitæ æternæ recipiet. Qui verò factis eas implet, is in regno cœlorum à latere Ignatij Loiola primi nostri Patris sicut Sol fulgebit. Qui autem modo illas obseruant, modo in illas delinquant, hi instar stellarum tantum radiabunt:

Qui verò eas negligunt, hi cum Lucifero in inferno perpetuas penas dabunt. Quamobrem, inquit, votareddite: regulas servate. Habetis enim ignem & aquam ante vos. Scitis plerisque nostrorum animas agentium & sub extremi Spiritus egressu, nihil aliud conqueri, quam quòd, ut voverunt, regulis obedientiam non præstiterunt. Verum has & alias Iesuitarum blasphemias in Christi meritum contumeliosas, ceu demoniorum dogmata damnamus. Docet enim ipsa veritas, sermo vite,

Act. 4. 10. doctor veritatis, omnes Prophetæ & Apostoli θεοδιδυκτοί, totus credentium seu verè Christianorum ordo, nos non aliter, nisi sola fide in Christum iustificari & saluari: nec ullis operibus humanis iram Dei aduersus peccatum sedari posse, sicuti supra sufficienter demonstratum est. Id quod negantes Iesuitæ, seipsos vicia Antichristi membra faciunt: qui honore filio Dei debitum, auferunt, & illum αὐτεν pro nobis soluisse negant: qui firmam consolationem & salutis certitudinem conscientijs nostrorum operum dignitate dependere fabulantur: qui Legem & Evangelium confundunt, subuertunt & solvunt: qui deniq; inuocationem impediunt, & homines de Dei erga se gratia dubios reddunt. Quorum finis erit, ut Paulus prædixit, perditio.

Phil. 3.

Alij perhibent, hunc esse finem, ob quem bona opera sint faciendæ, ut per ea, vitam æternam consequamur. Sic enim Iacobus Crusius Iesuita Landspærgæ in regularum explicatione dixit. Quare tantopere nostrarum regularum observationem vrgemus? quia sunt perfectæ, & per illas perfectionem consequimur. Quare illas observandas & faciendas tradimus? An ut nos ab alijs tantum separemus? vel ut victum & amictum à maioribus accipiamus? Absit. Sed ut per regularum opera, perfectionem & vitam æternam consequamur. Nostra enim regula (vtor ipsius verbis, quibus homo iste perditionis abutebatur) sunt, ianua, porta, via, per quam ad cælorum regnum tutò peruenire possumus. Nostra Societas est Arca Noë, qua per mundi diluuium, ad paradysum deducimur. Hæc est arca Moysi & præceptorij: apud quam est Dominus, & toti orbi, quid faciendum sit respondet. Hæc illi. Nos verò eorum regulas inutiles traditiones maleficatorum Iesuitarum ac illorum Societatem, Satanae Synagogam, spirituales Babylonem, Ægyptum, Canaan & Augiæ stabulum esse, in quo Iesuitæ non magis, quam Diabolus in inferno, Deum operibus suis laudent, profiteamur.

Sacra scriptura non ideo benè operandum docet, ut per opera coram iudicio Dei absoluiamur; sed ut iam absoluti mandato Dei obediamus, sicq; gratitudinem, pro gratuita absolutione declaremus. Hoc sensu Paulus nos Dei debitores vocat, ut in præceptis ipsius ambulemus. Est enim

enim Dei voluntas (non ut malè operemur) sed sanctificatio nostra, abstinere à scortatione, & vnusquisq; vas suum possideat in sanctificatione & honore. Certum etiam est, eos, qui secundum carnem viuunt, fidem seruare non posse. Ne ergo illius naufragium faciamus, deest nos ad instar filiorum lucis ambulare. Et Iohannes dicit: Qui facit peccatum, ex 1. Ioh. 3. diabolo est. Et Paulus: Si quis suorum, & maximè domesticorum curam 1. Tim. 5. non habet, fidem abnegauit, & est infideli deterior. Si igitur Dei penas deuotare volumus, peccata etiam & eorum occasiones fugiamus. Deus enim propter iniquitates homines corripit. Propter has causas faciendæ sunt bona opera: & qui sic pietati studet, is habet promissiones præsentis & futuræ vitæ. Non quasi futuram vitam ijs mereatur. Hanc enim accipit gratis, propter Christum, in quem credit. Sed quòd in altero beatorum sæculo, credentium opera, ex mera liberalitate & misericordia Deus coronabit.

Alij inter Iesuitas reputantur omninò sancti & perfecti, qui gloriantur se esse ἀναμαρτύτους. Sic Bonauentura Iesuita Ingolstadij dicebat: *Anno 1582* Habemus in nostra Societate adolescentes planè angelicos, qui nullo carnis sensu, ut mihi confitentur, tanguantur. Pater Octavianus Iesuitarum minister Romæ, apud S. Andream, retulit mihi, Iesuitæ Ladefinæ angelum zonam castitatis dedisse, à cuius cinctura, sine peccato vixerit. Pleriq; iuniorum Iesuitarum Ignatium Loiolam vocant: Deum terrestrem, angelum humana forma indutum. Primos item Patres, absq; peccato vixisse aiunt. Hi sunt nimirum viri, qui dicere possunt: Nos non sumus sicut ceteri hominum. Sed quid inde infert Bernhardus? Ergo estis sicuti ceteri demonum. Non sic Paulus de se etiā renato & in tertio cælo Doctore creato dicit: Ego sum angelus terræ stris: sed, Act. 14. Nos sumus homines ὁμοιοπαθεῖς, iisdē quibus vos affectionibus obnoxij. Et rursus. Nullius quidem rei mihi conscius sum, non tamen per hoc iustificatus sum. Si Paulus bonorum operum studio clarus, non potest dicere, se per bona sua opera iustificatum; certè multò minùs, vel potius nullo modo se ijs vitam æternam consequi posse, profitebitur. Christus etiam non dixit discipulos suos ἀναμαρτύτους, nec illos bonorum operum studio saluos fore professus est: sed, cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite: Quid dicant? Num quòd sint Saluatores hominum, aut Iesuitæ, aut domini de laudabili societate Iesu? Absit. Sed: Serui inutiles sumus, quia quod debuimus facere, fecimus.

Alij, ut doctiores, vel potius astutiores inter Iesuitas, faciunt συνη-

Partialis, dicunt q̄: Bona opera non esse quidem totalem iustificationis & vitæ æternæ causam: aliquid tamen iuuare, & causam esse, sine qua non. Verum dicere nos gratis iustificari: & simul affirmare nos partim etiam operum meritò saluari, id est contradictionem inducere. Abeant ergo isti *magistri* cum sua vafritie ad alias, qui hasce ipsorum tricas non intelligunt.

Alij, vt Iesuitæ Colonienfes, dicunt: opera ad primum iustificationis actum esse necessaria, ad secundum verò meritoria. Sed vnde hæc noua distinctio? In quo sacræ scripturæ capite, in quo paragrapho ea continetur? Nuspiam in sacris Biblijs, de quo certus sum, eam demonstrabunt. Nihil igitur erit, quàm nouum Iesuiticum somnium ipsis à dæmone oblatum: ideoq̄ etiam, ceu dæmoniorum doctrina, damnandum.

Alij bonorum operum mercedem, dicunt esse vitam æternam. Iesuita Lutzius dicebat: *Non possumus damnari. Nam si regulas nostras obseruamus, Deus iustus est, & non potest non nobis illarum mercedem, quæ est vita æterna, dare.* Hi socij Christum & meritum eius naso suspendunt adunco, apertè rident, imò blasphemant. Nam profiteri non erubescunt, Deum ex debito teneri illis regnum cœlorum possidendum tradere. Vnde non opus erit, vt Christus in extremo iudicio hosce socios vocet, & dicat: Venite: sed ipsi vtrò venient, seque obrudent, atque mercedem laborum ac debita sua reposcent, ad cœlos nimirum, sicuti vaccæ per foramen acus, transituri. Quis quæso Christianorum, exceptis hisce superbissimis Pontificis bestijs, adeò impudens & insanus est, si suam ipse consulat conscientiam, vt ausit affirmare, sua opera esse digna vita æterna, aut sibi pro ijs vitam æternam deberi? verum, quid non audet nouus Phariseus Iesuita?

Alij, confitentur nostra opera quidem neminem iustificare, eò quòd finiti ad infinitum nulla sit proportio: Christum autem sua passione, nobis, nostrisq̄ operibus tantam promeruisse vim: quanta ad nostri iustificationem sufficiat. Verum quid dicant, ipsi non intelligunt. Si enim hoc ipsorum *phænomenon* verum esset, sequeretur Christum non propter nostra peccata, sed propter nostrorum operum valorem natum, passum & mortuum esse: nec ipse nobis vitam æternam promeruisset, sed sua passione hoc tantum effecisset, vt ipsi nostris operibus vitam æternam promereri possimus. Id quod est apertè negare Christum nostram esse iustitiam.

Hæc & alia partim manifestè impia, partim etiam blasphema dogmata, quorum nonnullos etiam inter ipsos pudet, pleriq̄ tamen mordicus

dicus retinent Iesuitæ: hunc solum ob finem, vt sua electitia opera alijs vendere, suamq̄ monasticam & pharisaicam hypocrisin tegere, Papæq̄ regnum iniquis opibus locupletare possint. Sed Christus Iesus, iustus iudex omnium, hosce institores æternæ condemnationis flagellis è regno cœlorum eiiciet. Pergant ergo in hoc mundo, sese, vt loquuntur, disciplinare, vt illic dæmoniorum flagella eò facilius sustinere discant. Verum enim esse aliquando experientur hoc distichon.

Vendidit & cœlum Romanus & Astra Sacerdos:

Ad stygias igitur cogitur ire domos.

Displicent namq̄ Deo omnes, & qui talia agunt, & qui ipsis consentiunt: nec quicquam aliud merentur, quàm iram Dei, & æternam condemnationem. Sunt autem hi ipsi Pseudoprophetæ illi, qui etiam electos, si fieri posset, seducerent: qui doctrinam Euangelij suis traditionibus deformant: qui gloriam Dei, suis iniustitijs & factitijs operibus obscurant: qui antiquas Papatus tenebras vnà cum bello, fame, peste & alijs ærumnis Germaniæ superinducunt: qui instar ranarum & locustarum omnia depascunt: qui simplices Diaboli & Papæ tyrannidi subiiciunt, & magnam iuuentutis Germanicæ partem, votorum laqueis, & falsa doctrinæ loris, captiuam ad Papæ voluntatem ducunt: qui cursum Euangelij & omnia spiritualia exercitia impediunt, qui deniq̄, quantum in ipsis est, Lucem Euangelij extinguunt: vnde fit, vt multi gratia Dei excidant, circa fidem naufragium faciant, Spiritum sanctum amittant, ad vomitum & ollas papales redeant, sicq̄ miserè corpore & anima pereant. Deus hanc Ignatij Loiolæ ollam, mendaciorum & abominationis plenam, confringat & conterat Amen, Amen, Amen.

15. De Pœnitentia.

QUIA omnes conclusi sumus sub peccato, adeò vt iustus quoque in Marc. 7. die septies cadat: nostri Doctores synceri verbi diuini ministri, ne Ioël 2. impœnitentes pereamus, ad exemplum Christi & Apostolorum, crebrò Luc. vlt. gregem Domini ad pœnitentiam, hoc est, ad peccatorum dolorem, ad Act. 26. salutarem conversionem ad Deum, ad vitæ emendationem, ad bonorum operum studium, & ad vitam Christiano homine dignam cohortantur. Et peccatores de peccato, de iudicio, atque de iustitia arguunt: & resipiscantibus quidem Dei gratiam & misericordiam annunciant; at resipiscere

scere nolentibus, æternas pœnas denunciant. Definiunt etiam pœnitentiam seu *metanoia*, tum interno cordis dolore, ex peccatorum agnitione suborto, quo sentit homo Deum sibi iratum, ac proinde de admissis peccatis dolet: tum fide in Christum, pœnitentes ad se vocantem & absoluentem, qua homo nullam nec in Lege, nec in se consolationem inueniens, in Christo mundi Saluatore se erigit, resipiscit: & inde fructus pœnitentia dignos profert. Ita vt ex infideli credens, ex ebrioso sobrius, ex auaro liberalis, ex iniusto iustus fiat, talemq; vitam instituat, qualem scit sibi in verbi Dei prædicatione præscriptum esse. Hæc de pœnitentia nostri ex Dei verbo proferunt: quæ etiam contra inferorum portas firma esse certi sumus.

Longè aliter Iesuitas de pœnitentia loquentes, audiui: & alias pœnitentias, quàm præcepta Dei iubent, facientes vidi. Nam si quid peccant, non à Deo peccati agnitionem petunt, neq; ex lege Dei peccatorum turpitudinem addiscunt: sed in examinibus suis, quæ conscientiarum scopationem vocant, tantum ad regulas suas confugiunt, eas scrutantur, & iuxta illas actiones suas examinant, an contra illas cogitando, loquendo & faciendo, deliquerint. Hinc postea quotidianas pœnitentias habent, & faciunt sic, vt illorū pœnitentia nihil aliud sit, quàm externa quædā, sine vlla vera cordis contritione, corporis maceratio & exercitatio, parum utilis, qua corpus flagris lacerant, & seipsum instar insanorum cædunt & conterunt. Verbi gratiā: Inter alias regulas & hanc habent: vt omnes Missæ reuerenter & decenter intersint. Si ergo accidat, vt Iesuita talem se non gesserit, & à corycæo notatus sit, tenetur suam culpam confiteri, & pœnitentiam facere. Est alius, qui sub Missa risit: vel vultum ad sexum femineum conuertit: vel strepitum tussi excitauit: vel aliquid aliud indecenter, coram idolo isto Mauzim admisit. Huius pœnitentia est, inter prandij & cœnæ tempora, in genua procidere, & dicere: Reuerendi Patres, carissimi fratres, dico vobis meam culpam, quod hodie in Missa vultum à Sacerdote auerti, feminas aspexi, & tussitando Sacerdotem impediui: quam obrem mihi hæc data est pœnitentia, vt semihoram vultum ad B. Mariæ virginis imaginem conuertam: patrum pedes exosculer, & sub mensa cibum capiam. Consimiliter si quis manè signo dato non statim ex lecto surgat, vel minùs decenter se induat, pœnitentia eius est: tempore prandij stratum suum deportare in cœnaculum, ibidemq; in medio refectorij, quandiu Patres prima mensa fruuntur, dormire & reliquos dissolutus præterire. Ita si quis horis ora-

tionis

tionis dormiuit: tenetur in refectorij medio confidere, & somnum fingere, vsque dum Rector dicat, Expergiscere. His & consimilibus ridiculis ineptijs & nanijs, suas pœnitentias peragunt. Quibus æternæ salutis meritum adscribunt, licet in illorum lusu nulla Dei cogitatio mentes ipsorum subeat, nullaq; peccati agnitio assit. Neq; ego vllum alium pœnitentiarum illarum finem & vsum cognoui, quàm vt tales pœnitentes reliquis socijs epulantibus risum excitarent, & prandij tedium leuarent.

Deinde singulis diebus Sabbati, omnes, qui non sunt Sacerdotes, obligantur ad pœnitentiam illam accedere, quæ ipsis Sacramentum est. Hanc definit Iesuita Canisius, esse secundam post naufragium tabulam, & necessarium relapsis Sacramentum, in quo remissio peccatorum, & à reis petitur, & à Sacerdotibus tribuitur. Huius partes constituit contritionem vel dolorem animi, peccata sua detestantem: confessionem seu explicationem peccatorum suorum coram Sacerdote factam: & satisfactionem seu vindictam, punitionemq; criminum de seipso sumptam.

Et sanè, si Iesuitæ, contritionem, confessionem & satisfactionem rectè, secundum fidei Analogiam explicarēt, forsan aliquo modo ista tolerari possent. Sed licet verbis vtantur speciosis & bonis; tamen longè aliter sentiunt & faciunt, quàm verbis dicunt.

Nam contritionem dicunt oportere esse perfectam & sufficientem: propter quam homo remissionem peccatorum consequatur. Hic multa subtiliter, sed inutiliter, de contritionis sufficientia & attritionis imperfectione ociosè & nugatoriè disputant. Res tamen omnis huc redit. Si quis est inter ipsos hypocrita, qui coram confessionis throno seu sella, dum catalogum, in quo sua peccata scripta continet, specificè recenset, pectus tundat: alta suspiria ducat: lacrymas sibi ipsi violenter extorqueat: se vsq; ad sanguinem flagellet: humi cubet: nudipes incedat: reliquorum pedes exosculetur: vbique stans & sedens labia moueat: oculos nunc ad terram, nunc in cœlum defigat: globulos rosarij vertat, strictum silentium seruet: ad omnes imagines se incuruet, & caput aperiat: hic, licet corde procul à Deo absit, & totus sit hypocrita, tamen veram contritionem habere dicitur. Imò si hoc modo seipsum ieiunijs, cilicijs & flagellis occideret, atq; penitus è medio tolleretur, vel desperaret, vt Cain, Saul & Iudas: tamen cum veram contritionem habere dicerent. Sicuti Zieglerus Iesuita dixit: Iudas quidem veram & sufficientem habuit contritionem, sed finis eius non fuit bonus. Deinde in hac contritione non dolent ob peccata in Decalogum admissa: sed quod regulas Ignatij Lo-

O o

iolæ

iola non perfectè custodiuerint. Facientes scilicet peccata ubi non sunt peccata: sicut & olim Pharisei, quorum sunt successores & imitatores, idem facere solebant.

Psalm. 51.

Talem contritionem sacra Scriptura ignorat. Vera enim Christiani hominis contritio est, cor contritum & humiliatum, ac spiritus contritus, seu confractus animus, sensu iræ Dei planè consternatus, & vehementer perturbatus, propterea quod Deū suū transgressionem mandatorum ipsius offenderit. Talem animum Deus non despicit: sed instar rationalis sacrificij, gratum habet, & clementer respicere solet. De quo sacrificio, Deo gratissimo, Iesuitæ nihil nouerunt: ut nec conscientias sensu iræ diuinæ perterritas erigunt: sed ignem igni addentes, multos ad dubitationem, & per hanc ad extremam desperationem adigunt. Ideo etiam illorum contritionem, neq; dolor peccati, neq; præteritæ vitæ tædium, neq; propositum emendandi vitam, neq; vlla virtus: sed mera hypocrisis, superstitio, irrisio Dei, ac tandem perditio sequitur: tantum abest, ut ea (sicuti putant) peccatorum remissionem consequantur.

Sic & confessio oris, ipsis non, ut Dauidi, est Deo confiteri sua peccata: sed omnia factorum, verborum, cogitationum etiam peccata Sacerdoti specificè explicare: ita ut etiam cor tuum & conscientia, ipsi sit, ut Ignatius Loiola præcipit, manifestata & aperta. Si quis verò vnus peccati obliuiscatur, vel volens non recenseat, eum non posse absolui, & talem sacrilegium insuper committere, Sacerdotemq; , qui iudicis vices subeat, decipere, affirmant.

Psalm. 110.

Sed Iesuitæ neq; Sacerdotes sunt Dei, neq; sunt iudices. Nos enim vnum habemus æternum Sacerdotem, Christum Iesum, cuius reliqui Ecclesiæ Doctores omnes sunt ministri. Omnium item nostrum iudex est Christus, & in hac vita pius Magistratus à Deo ordinatus. Neq; Ecclesia est forum, in quo minister iudicis habeat partes: sed quicquid hinc peragitur, illud omne Dei opus est, ad quod Ecclesiæ Doctor tantum ministratricem suam locat operam, ut in nomine Christi absoluantur

Psalm. 19.

pœnitens. Illa insuper auricularis confessio, neq; à Deo mandata, neque possibilis est: ideo repudianda. Iesuitæ autem auricularem confessionem propterea vrgent: quia quæstum facit: & hoc compendio exploratores & proditores Christianorum esse possunt, quos, postquam latebras cordium ipsorum perferutati sunt, ceu Saulitæ, persequuntur, ad inquisitiones hæreticæ, ut vocant, prauitatis, pertrahunt, illorum bona vel fisco adscribunt, vel Papæ subijciunt, vel sibi ipsis rapiunt. Hæc, hæc est vera causa

causa illius scrutirij, in examinandis per Confessionem Laicorum conscientijs. In eadem, non examinant, sicut fit apud nostros, rudes, nec eos instituunt: nec impœnitentes terrent: nec perterritos consolantur: nec dubios de salute certos reddunt: sed carnificum instar conscientias miserè excruciat, & perterritis, ut olim Pharisei, Scribæ & Sacerdotum principes Iudæ, dicunt: Vide tu quid feceris. Vel, si mitius agant, dicunt: Si hanc domum, istum agrum, illum hortum, in spiritualem nostrorum vsum dederis, vel nobis ad ædificationem Collegij nostri hanc vel illam pecuniam summam contuleris, nos pro te orabimus, nostrisq; operibus, tua peccata expiabimus: sin minus, te iuuare non possumus. Sic in Confessione ab ipsis diues absoluitur: pauper damnatur: liberalis recipitur: tenacior dimittitur. En, hæc tam iusta est & rigorosa istorum iudicium iustitia & æquitas. Digni certè, quibus à Cambyse aliquo cutis detrahatur, supra quam collocentur illorum paruuli seu nouitij, ut melius Patribus suis iudicare discant.

Satisfactio illorum, ut Iesuitæ loquuntur, est tantum externa aliqua multa, pœna, vindicta, punitio & castigatio vel pecuniaria, vel corporalis (qualia sunt: ieiunare, cilicia induere, seipsum flagellare, peregrinari, eleemosynas elargiri, & similia opera electitia) à sacrificulo, ad expianda peccata commissa imposita. Et talis satisfactio ipsis multum ad farinam ac culinam facit.

Quia autem Dei verbum hanc penitus ignorat: Ideo eandem ceu impiam & idolatricam nos reijcimus ac damnamus. Ut igitur summam omnia dicam: Nostra cōtritio est, verus animi dolor, quo ob peccata admissa angimur, & ingemiscimus, dolētes, summam Dei bonitatem à nobis esse offensam. Hic dolor facit, ut postea peccatorum occasiones vitemus, & dignos pœnitentia fructus faciamus. Nostra confessio ad Deum, & ad eius ministros, ceu ministros est directæ. Ea fatemur, nos grauiter in præcepta Dei deliquisse, delictisq; nostris cum temporalem æternam pœnam Dei commeruisse. Interim tamen profiteamur de misericordia Dei nos non desperare, quam Christus merito passionis suæ nobis impetrauit. Eam ergo nos fide firma apprehendere, à Deo per ministerium ipsius remissionem peccatorum humiliter petere, atq; emendationem vitæ in melius seriò polliceri, fatemur. Nostra quoq; satisfactio est vnica tantum, nempe obedientia & oblatio Filij Dei, qua vnica consummauit in æternum sanctificandos.

Si hoc modo Iesuitæ de pœnitentia loquerentur, eiusq; partes explicarent,

plicarent, illorum sententiam utcumque approbare possemus. Quanquam ne sic quidem articulum istum per omnia dextrè tractarent. Verum qui penitus extra Dei verbum euagantur, quis ipsorum sententiam probare potest?

Huc etiam referimus, quòd pœnitentiam Sacramentum esse nungantur. Neque enim vllum visibile elementum, quod à Christo ad Sacramenti huius actionem ordinatum sit, & quale necessariò ad definitionem & substantiam Sacramenti requiritur, monstrare possunt.

Impium est & hoc, quòd tabulam vocant naufragij secundam, quæ ex diluuiò iræ diuinæ & æternæ damnationis enatemus. Hac enim doctrina Baptismi efficacia, quæ ad finem vitæ vsq; durat, extenuatur. Si quis autem lapsus est, ad Dominum conuertatur, inuocet Christum, (sicuti Petrus, cum mergeretur in mari, Christum in clamat) & Christus, quem fide ceu manu apprehendit ipsum ad salutis portum perducet.

Sic pari impietate multa nungantur de satisfactione Canonica, quæ nec contritione; nec fide cordis, sed publica castigatione corporis, externa disciplina, politica censura, lugubri veste, lacrymis, gemitibus, fletibus, suspirijs, abstinentia à conuiuijs, balneis & consuetudine coniugali, ieiunijs crebris, & cæteris rebus externis ipsorum opinione perficitur. Quæ omnia Iesuitæ ceu rem spiritualem ac expiatoriam vendunt.

Sic Iesuitæ etiam magnificè extollunt pœnitentiam suam scholasticam, cuius virtute gloriantur se maiora & præstantiora opera, quàm Lex iubet, facere. Dicta est hæc ipsis indebita & supererogatiua, propter opera consiliorum Euangelicorum: quibus pœnas fictici sui purgatorii ignis (quo focum suum lautè fouent) se effugere & alias pœnas temporales declinare posse perhibent. Huc pertinent vota paupertatis, continentia & obedientia, horæ canonicæ, rosaria, grana benedicta, stationes, peregrinationes, battologia, mugitus, boatus, murmur precularum & sexcentæ aliæ consimiles nugæ. Verum quia ista omnia expresso verbo Dei carent, & si quis satisfactionum vsus esse potest, potius ad curiam forensem, quàm ad Ecclesiam spiritualem is spectat, ideo illas ad suum forum remittimus, & ad alia nos conferimus, ita hunc locum concludentes. Omnem Iesuitarum pœnitentiam esse hypocriticam, impiam & falsam. Nullam facit mentionem Christi Mediatoris: non meminit fidei saluantis: multa absurda & impossibilia tradit: blasphemia deniq; afficit meritum Christi, dum imperfectæ suæ contritioni, coactæ confessioni, & externæ satisfactioni, æternæ salutis meritum tribuit.

tribuit. Quos tetros Iesuitarum errores execramur, damnamus, & vnà cum auctoribus deuitandos iudicamus.

Nec maioris facienda existimamus, illorum vel absolutionem, vel excommunicationem. Neque enim in nomine vel merito Christi, homines ligant vel soluunt: sed mandato Papæ, & meritis B. Mariæ ac omnium Sanctorum, qui ignorant nos, quique suis operibus non seipsos, multò minus alios iuuare, absoluerè, vel remissionem peccatorum ipsis promereri potuerunt. Nostri absolutio Christus est, per verbum & Sacramenta manu ministrorum Dei oblatus: qui si nos absoluit, verè liberi & mundati, Deo accepti & grati sumus. Etiam si diabolus & eius Vicarij Papa, Cardinales, Episcopi, Prælati, Abbates, Canonici, Monachi, Iesuitæ, & tota perdita Pontificiorum turba nos liget & excommunicet. Nihil enim illorū minæ & Bullæ sunt, præterquàm inane fulgur ex pelui. Imò illorum maledictiones nobis in benedictionem cedere minimè dubitamus. Pijs enim virtute Dei omnia cooperantur in bonum: & beatos esse, testatur Christus, quos tanti Dei hostes persequuntur. Rursus si Christus à peccatorum vinculis non absoluat, frustrantur erunt, vel mille indulgentiarum Bullæ à Papa concessæ. Quia is vnus est Sanctus ille & verax, qui habet clauem Davidis: qui aperit, & nemo claudit: qui claudit & nemo aperit.

16. De Ministerio Euangelij, & huius ministris.

Licet Deus ipse primam Euangelij concionem ad primos nostri generis parentes habuerit: licet ipse Dei Filius Euangelium publicè in Iudæorum Synagogis docuerit: licet Spiritus sanctus ipse Euangelij Doctor extiterit: Licet ab Adam ad Lutherum vsq; ab hoc ad vsq; nostra tempora, multi Reges & Prophetæ, Euangelij præcones fuerint: ipsiusq; adhuc Dei beneficio, dignos operarios in vineam suam conducentis, multi fidi dispensatores vocentur, ordinentur & habeantur: licet denique summæ adeoq; infinitæ sint Euangelij dignitates & vtilitates: tamen Iesuitæ (quod sæpe ex illorum ore audiui) scurrilibus dictarijs & conuiuijs, tū dictu horrendis tum re blasphemis, omnes Euangelij Doctores miris modis proscindere non verentur.

Cum aliquando interrogarem Iesuitas, quam ob causam ministros & verbi.

verbi & Euangelij ita exagitarent & pro publicis concionibus ac disputationibus tam indignis modis diffamarent? Respondit mihi Iesuita Bonnius, Ingolstadij Hebraicarum literarum Professor priuatus: id non fit propter Euangelium: sed quia non sunt legitimè vocati, neq; a Papa, neq; ab Ecclesiæ Romanæ Episcopis vncti & ordinati. Friuolum enim est, quòd à Lutherò apostata se ordinatos esse dicunt. Qua nam auctoritate aut à quo accepta potestate docuit & fecit illa Lutherus? Nosti autem, quid apud Prophetam scriptum sit: Non miseram prophetas, & ipsi currebant: nec locutus eram illis, & ipsi prophetabant. Non igitur laudat Deus illos, qui currunt, nec ab ipso missi sunt. Ideo nec Lutherum, qui à Christi vicario emissus non est, approbare possumus: nec illius ministerium recipere. Nos autem Christi vicarius muneri docendi præfuit. A nobis ergo, vel à Christi vicario, ac Romanæ Ecclesiæ Episcopis vos constitutos esse oportebat Euangelij ministros. Lutherani verò non solum hoc non habent: Sed insuper etiam nostra, & Romanæ Ecclesiæ dogmata reiiciunt: Ideoq; non sunt diuinitus ordinati: sed suo pte currentes impulsu, nostram Ecclesiam perturbant. Heus, ait, quis Lutheranos docere iussit? quis Sacramenta administrare? Non sunt vncti, non ordinati ab Episcopo adhuc facienda. Hac de causa illos, vt Sacerdotes non vnctos ridemus: & populo nostro contemnendos proponimus.

Sed quia meus popularis erat, confidentius ei opponebam. Fratell, tu eadem mihi obijcis, quæ Christo Pharisei: & videris mihi ipsa natura Phariseum exprimere, qualem te etiam verba tua produnt. Sed vt scias, qua auctoritate Lutherus & Lutherani doceant, hoc habeto responsum: Tu putas nullum verum Dei, & Euangelij esse ministrum, nisi qui sit à Papa, vel ab aliquo eius Episcopo, rasus, vnctus, chrismatus, cercatus & phaleratus. Sed erras; ratio est: Quia non Deus Pontificem Romanum constituit, nec Episcopos ministrorum Euangelicorum vnctores & consecratores ordinauit. Sed hi ipsi sunt, de quibus paulò ante dixeras, quod suo pte simpulso currebant. Neq; enim ignoras Papam nullius hominis auctoritate, & insuper contra omnem Veteris & Noui Testamenti doctrinam, sese pro capite totius Christianæ Ecclesiæ, pro vniuersali omnium catholicorum Episcopo venditare. Ideoq; ipse potius cum suis exagitandus esset. Quis eum constituit Pontificem? Quis eum sacrificulos radere & vngere iussit? Verus & vnicus Pontifex ipse Christus est. Cuius (non Papæ Romani) typum & figuram Veteris Testamenti Pontifex gerebat. Nec Chrisma, quod iactas, ministrum Christi facit, vel quicquam

quam vos iuuat, aut ordinem vestrum tuetur: sed Spiritus sanctus, qui propter meritum Christi effusus est, nos idoneos facit ministros Noui Testamenti. Quid? Quod Lutherus Theologiæ Doctor à vestris creatus, ea simul etiam potestate ornatus est, vt Euangelium doceret, & alios de voluntate Dei erudiret? Siquidem Panormitanus vester cuius Theologiæ Doctori creato potestatem concedit: redarguendi & conuincendi in c. di peccata atque corruptelas, quæ in Ecclesiam Dei irrepserunt. Imò significat minimo etiam ministro iustas causas afferenti id concedit. Accedit, quòd sti. Extra non ab Episcopis tantum Ecclesijs olim præfiebantur, qui docerent: de Elect. verum à populo etiam. Cui ergo vel Ecclesiæ auctoritate, vel eorū qui- In conc. bus Ecclesia committit iudicium, commendatur ministerium verbi & Sacramentorum, is legitimam & verè diuinam vocationem habet: Li- dem, etiā ceter ab Episcopo Romano, non sit chrismatus, neq; ab ipsius tonsoribus vnus pri- rasus, aut mercatoribus palliatus. Sufficit, si non vltro currens aut se- nati dictū, ipsum obtrudens, aut precio preceue functionē redimens, sed specimi- preferen- ne eruditionis edito, & vitæ integritatis testimonio producto piorum dū est di- iudicio, qui illius & vitam & eruditionem probauerunt, ministerio verbi cto Papa, si & Sacramentorum Christi præficiatur. Tales enim, licet Papa cum ille moue- sua cohorte id ignoret, vocantur ab Ecclesia Dei, quæ est mater familiæ retur me- habens clauem, & ius eligendi & vocandi. Et quid tu desiderabis in vo- liorib. au- catione eorum, qui idonei sunt ad docendum & exhortandum: qui bo- cloritatib, na testimonia ab Ecclesia habent; qui se & in doctrina sana & in vita ho- Noui & nestra & in ceremonijs Ecclesiæ consuetis, ritè, decenter & irreprehensi- Veteris Te- biliter gerunt: & ab ijs per preces & impositionem manuum ordinan- stamenti, tur, qui sanam, synceram atq; incorruptā verbi Dei doctrinam sonant? quàm Pa- Quid ad Christi seruum & ministrum Noui Testamenti, Leuiticorum pa. Sacerdotum vnctio aut rasura? Christus ista omnia abrogauit, & Apo- Vide Epi- stolos ad ministerium verbi & Sacramentorum vocans, non more leui- stolum ad- tico, multò minùs pontificio, consecrauit. Quorum vocatio, ordinatio Tit. & & consecratio erat manuum impositio, & Spiritus sancti donatio, qua- Tim. rum illam Lutherani adhuc vsurpant, hanc illis quoq; merito Christi impetratam esse, vos negare non potestis. Quid ad illos Papa & illius Episcopi? quid sacrificuli, genus hominum aut potius monstrorum primi- tiuæ Ecclesiæ penitus incognitum? Qui non ad docendum Dei ver- bum, nec ad Sacramenta à Christo instituta administranda: sed tantum- modo ad Missas verbo Dei prohibitas faciendas, magicè, nescio quibus characteribus, oleo & vnguentis consecrantur? Neque etiam tantum est Ec-

est Ecclesiasticorum, quos vos spirituales vocatis ministros, vocare & eligere. Cyprianus ait: *Plebs maxime potestatem habet, vel eligendi dignos Sacerdotes, vel indignos recusandi.* Præterea pij Reges, vt Ezechias, Iosias, Constantinus Magnus & similes complures, religionis curam susceperunt, falsasque doctrinas cum auctoribus earum ab Ecclesia exterminarunt. Quæ de causa igitur non licuisset etiam Germaniæ Principibus, pietatis zelo flagrantibus, consimilem Ecclesiæ curam suscipere: præsertim cum vestri Episcopi & sacrificuli, sub Papæ vestri patrocinio omnia securè negligerent, & tantum non dormirent, adeoque rerum diuinarum curæ, huius sæculi studia (vt sunt dominandi libido, venationes & voluptates corporis) anteferebant: quidam etiam magis Martis, quam Christi signa sequerentur? Ad hæc qua ratione vnicus vir, solus, atque omni humano præsidio destitutus diuinus Lutherus, pontificium regnum firmissimis vndiq; machinis communitum, tantoperè labefactare, prosternere, ex fundamentis euertere, ex ciuitatibus & regionibus passim profligare potuisset: nisi à Deo singulariter missus fuisset? Quamobrem idem te, mi amice Bonni, interrogo: quod in Euangelio Iudæos Christus. Doctrina Iohannis vnde erat? E cœlone an ex hominibus? Nonne è cœlo? licet Iohannes à Phariseis & Sacerdotibus nec vocatus nec ordinatus fuerat. E cœlo autem fuit, quia cœlestem doctrinam de agenda pœnitentia, & credendo Euangelio proposuit. Ita, responde mihi. Doctrina Lutheri vnde erat? E cœlone, an ex hominibus. Si ex hominibus: non opus est, vt vos Iesuitæ magnoperè eam oppugnetis, quia sponte sua concidet. Sin ex Deo: videte ne & ipsi Deo repugnetis. Certè ex Deo eam esse negare non potestis, quia cum Iohanne Baptista eandem pœnitentiam vitæ & fidem in Euangelium Christi vrget. Itaq; vt Iohanni ordinatio non obstat, quod minus doctrina eius esset ex cœlo: ita nec Lutheranis obstat, licet à Pontificijs non sint vncti & consecrati, quod minus eorum doctrina sit ex cœlo. Ac nunc Lutherani ampliùs quinquaginta annos ad liberum legitimumq; concilium prouocârunt, hanc offerentes vobis conditionem, si possitis ex verbo Dei euincere, ipsorum doctrinam non esse eandem cum illa, quam Prophetæ & Apostoli docuerunt: se vobis æquo animo cessuros, suggestumq; relicturos. Sed non conuicistis eos, nec in hodiernum vsque diem. Lutherani verò ex aperto Dei verbo conuicerunt, vos in Tridentino Concilio, tum de pœnitentia, tum de fide, tum de Cœna Domini, tum de alijs multis Christianæ doctrinæ capitibus, diuersa à doctrina Christi & Apostolorum decreta proposuisse: & licet

toties

toties conuicti sitis, tamen mordicus ea retinetis, & pertinaciter contra conscientiam defendere ac tueri conamini.

Ad hæc Bonnius more Iesuitico respondit. Hæc non Romanæ Ecclesiæ sensum, sed Lutheri spiritum sapiunt: sunt hæretica, nec ferenda: alioquin & Episcopi & nostra Societas exterminarentur. Bella meherclè responsio: malunt hi fraterculi, totam Scripturam S. interire, imò nec Deum, nec cœlos esse: quàm vt ipsis vel minimum de sua auctoritate peccat.

Alij Iesuitarum, quando audiunt, vel in nostrorum libris hæc ministrorum verbi attributa legunt: Seruus verbi, minister Euangelij, prædicator vel concionator diuini verbi, minister Euangelicus: tum ore distorto *μυνητέλζοντες καὶ ἀπὸ τοῦ ζῶντος* dicere solent: Papæ: Der Wortsfnecht/ Iesuite der Wortsbuben. Quid sunt, ait Lutzus Iesuita, Lutheranorum prædicantes? Sie seynd (vtor ipsius verbis) Zungendrescher/ Worthansen/ inania prædicabilia, lose Predicanten/ seltsame Predigtkausen/ aufgeloffene Buben/ nicht Euangelische/ sondern Ewighellische Predigtfrieg/ welche meynen sie seyen schon gewesen/ wann sie nur diese Stück an sich haben: Als da seynd: Den Bapst/ Mönch vnd Nonnen schänden vnd schmähen. Kloster Güter an sich ziehen: Bloder Hosen/ grosse Kröpf/ kurze/ gemügte Mäntel/ vnd wie die Henckersbuben lange Schwerter tragen/ Weiber nehmen: In der Fasten am Freytag ge Anno vnd Samstag Fleisch essen: Alles thun was dem Bapst zuwider ist/ das ist ihr Wehhe/ das ist ihr Ordnung. Quin omnes, vno ore, fermè omnibus in suis concionibus nihil aliud agunt, quàm vt vel stolidas Pontificiorum nugæ & fabulas enarrent, vel miserè & indignis modis Euangelij ministros exagitent: in innocentes eos omnia conijcientes, quorum ipsi sibi sunt conscij, quod talia perpetrârint. Quo etiam modo & arte, Pharisei cum Christo & discipulis eius ludere solebant.

Sed omittamus ista. Ipsa enim vanitas nostros excusat. Quantus verò sit luxus Iesuitarum circa victum & amictum: quanta & quàm enormis libido: quanta omnium scelerum licentia: id illi potissimum nōrunt, qui aliquandiu inter ipsos sunt versati, siquidem ista vel cæcus inter ipsos palpare posset.

Alij eos veros Ecclesiæ ministros dicunt: qui tria habent bene, hoc est, bene possunt legere, bene canere, & bene Missas celebrare. Quæ vel colonus ab aratro & stiuu aduocatus præstare potest. Quid enim sunt Missæ pragmata aliud, quàm lusus quidam theatricus? In quo Deum & homines ludunt? Nam ibi stat Sacrificus qualitate haud rustico melior,

Pp

licet Anno 1550.

licet quantitate interdum maior, insigniter phaleratus, vertice rufus, nouo genere vestitus, recitans & demurmurans ea; quæ nec ipse nec astantes intelligant, cæreos atq; lampades in ipsa, quod dicitur meridie, accedens: fumigationes atq; suffitus excitans thuribulis. Sacrificus cum ministro ad aram astans, alta suspiria ducit: nunc oculos ad cælum attollit, nunc ad terram demittit: pronunciat omnia sermone peregrino, sibi & alijs ignoto: varijs vtitur, instar vrsi ad hastam saltantis, geniculatibus atq; simiarum gestibus: modò se inclinat, modò se erigit, instar anatum, modò ima aquæ modò eius superficiem petentium: nunc manus stringit, nunc distendit, mox comprimit, inde brachia dilatat, instar funiculatorij funes ad brachiorum extensorum mensuram vendituris: modò est clamor, modò alto silentio clam quippiam demurmurat: iam in altum suspicit, modò pronus consistit, nunc in dextram nunc in sinistram partem commigrans. Videas etiam illum, digitis micare, in halare in calicem, magicè certa quædam verba murmurare, calicem crucis forma signare, eumq; in sublime tollere, postea reponere, certis locis nominare nunc viuos nunc mortuos, panem azymum in tres partes frangere, duas deuorare, tertiam in calicem demittere, pectus ferire pugno, suspirare, clausis oculis repræsentare somnum, rursus expergisci, & inde residuam particulam panis, vt missale habet, epotare cum vino totam, ne qua guttula remaneat, absorbere calicem, abluere manus, patinam deauratam auersam extenso brachio demonstrare populo, eandem facto signo crucis fronti atq; pectori ad mouere, nunc altare, nunc imagunculam argento vel metallo inclusam, vel librum Euangelij deosculari. Hæc inquam & id genus alia, quid aliud sunt, quàm lusus tragicus: cuius catastrophe est detestandus Cœnæ dominicæ abusus & abominanda Christi crucifixio, suspensio, dilaceratio & enecatio?

Quis igitur hosce sacrificos non rideat? vel potiùs detestetur? quis eos à dæmone, aut certè per eius vicarium Antichristum Romanum inauguratos neget? Quis illorum ordinem, quem ipsi Sacramentum dicunt, non ceu Satanæ excrementum abominetur? Ergo cum Papa, Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, Pilati, Sacrifici, Iesuitæ nec im-

2. Theß. 2.
1er. 33.
1. Tim. 3.
Tit. 1.
1. Tim. 3.
Matth. 7.
24.

mus, neminem ab illis ordinationem bona conscientia petere posse, quicquid tandem nonnulli, à partibus Hussitarum stantes, Bohemi desierint.

17. De septem Iesuitarum Sacramentis.

VT se Iesuitæ in omnibus iuratos crucis Christi hostes, & Euangelij inimicos declarent, Sacramenta Christi, vel extenuare vel mutilare, vel veris Sacramentis noua quædam, Dei verbo prorsus incognita Sacramenta adiungere, & sponsæ Christi, quæ est Ecclesia, obtrudere solent.

Nam Baptismum quidem, quo ad substantiam retinent, cum tamen partim Ethnicis, partim Iudaicis ceremonijs variè conspurcant. Baptismi quoq; virtutem tollunt, dicentes: alterum suum Baptismum esse religionis ingressum, & votorum simplicium obseruationem. Tradunt insuper eum ita necessarium: vt etiam infantes, vel partus doloribus extinctos, vel alio improviso casu pereuntes, antequam parentes illos Christo in Baptismo offerre potuerunt, in locum nescio quem, in quo illis nec bene nec malè sit, in quo tamen Dei conspectu priuati sint, relegent. Qua vanitate & Dei omnipotentiam & infinitam eius misericordiam ad necessitatem Baptismi ita alligant: quasi Deus in tali necessitatis casu, non extraordinariè cuiquam cælum donare possit. Vnde & tales, ceu pecora campi, non in consecrato, vt ipsi loquuntur, cœmiterij loco cum reliquis Christianis, sed in angulo quodam non consecrato sepeliunt. Sed vel ipse Augustinus, quem tamen sequi se aiunt, ipsorum vanitatem arguit: dum asserit, non esse medium aliquem inter cælum & infernum locum. Etsi conspectu Dei tales infantes carent: visio autem Dei, teste Augustino, summa beatitudo sit, eius autem carentia, vel priuatio extrema maledictio: quomodo illi in loco esse possunt, in quo ipsis nec bene nec malè sit?

Nos quidem auditores nostros, ne Baptismum, ceu ordinarium à Deo regenerationis nostræ constitutum medium negligant, seriò & sedulò hortamur. At si inuitabili quodam necessitatis casu præpediantur Christiani, vt infantes suos per Baptismum Christo offerre non possint, eos bene sperare iubemus. Quia misericordia Dei est infinita, quia non minùs absq; medijs, quàm per ea, in tali casu regenerationem & salutem

Mar. 16.

clementer & potenter operari potest. Certè Deus, non tantùm adultorum & seniorum Christianorum Deus est: sed & infantum, adeoq; seminis nostri. Filij enim nostris non minùs quàm Patribus facta est promissio. Legimus Iudæorum masculos quàm plurimos in quadraginta annorum peregrinatione per desertum mortuos, nec octauo die circumcisos, sicuti Dominus præceperat: quis tamen eos saluos neget? Cùm necessitate itineris conficiendi impediti, non fuerint circumcisi? Ad eundem modum nec Christianorum paruuli damnandi sunt, qui baptizari nō possunt. Vnde & Christus, licet dixerit: Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluabitur: non tamen infert, Qui non crediderit, & non baptizatus fuerit, damnabitur. Posterius enim membrum omittit, quia in casu necessitatis, si non ex contemptu negligatur Baptismus, Deus credentes alio modo saluare potest. Siquidem infinitam suam gratiam & misericordiam, non ita ad Sacramenta alligauit, vt eam non nisi per hæc conferre possit. Christus enim etiam infans factus, non tantùm senibus, sed & infantulis est natus & datus, qui vt potuit Iohannem Baptistam in vtero matris sanctificare: ita etiam nostros infantes in vtero materno regenerationis dono ornare potest. Quapropter Christiani infantes suos, non tam vlnis, quàm pijs precibus Deo offerre debent, vt eos in clementiæ suæ vlna recipiat, cùm ordinario medio, de quo Ioh. 3. agitur, priuentur.

Causa autem cur Iesuitæ hunc errorem defendant, hæc est, vt opulentiores pecunias ipsis offerant, quibus impetrent, vt infantes non baptizati in loca ab ipsis magicè & ethnico more consecrata sepeliantur; & vt ipsi tum Missas celebrent, tum oua serpentum, rosariorum globulos dicere debuissent, pro illorum salute vertant. Hisce enim etiam in inferno constitutos liberari posse, dixit Iesuita Richardus.

Baptismi insuper efficaciam, quantùm in ipsis est, enervant: dum tradunt baptizatos imperfectos esse Christianos, tum demum verò perfici, vbi confirmationis Sacramentum (quod ipsi commenti sunt) susceperint. Sic enim Doctorem Sommermannum Iesuitam Landspargæ dicentem audiui: *Baptizati, & non ab Episcopo confirmati, sunt imperfecti Christiani.* Iesuita Stör aiebat: *Non confirmati sunt instar militum armis & hasta destitutorum.* Sed & hæc confirmatio, seu vnguentū papisticum, vt & cætera omnia, quæ in pontificio regno magnifunt, quæstus gratiæ est inuentum. Vidi enim Romæ & Augustæ suffraganeis multa & splendida offerri

ferri munera à parentibus, qui liberos suos vngendos & illiniendos vngentarijs illis adducebant.

Sic falsa quoq; Iesuitæ de Baptismo tradunt, dum baptizatorum concupiscentias & motus, omni peccatorum labe, in non consentientibus carere dicunt. Hoc verò cum in finem fingunt, vt supererogationis suæ opera sic tueri, & Legis perfectionem sibi suisq; adscribere (quod est Christo suam gloriam nefariè adimere) possint. Insuper Iesuitæ omninò non baptizant, præterquàm in India, & locis illis, in quibus nulli Sacerdotes sæculares haberi possunt. Ratio illorum est, quòd rarò Iesus, à quo se nominari dicunt, baptizaret. Item: Ne præmia & oblata sæcularibus adimant Sacerdotibus, quæ ipsis à parentibus baptizandorum offeruntur.

Quod si verò breuiter, quid inter Iesuitas obseruârim, indicare debeam: affirmo, quòd de Baptismo nihil omninò sentiant. Nam apertè suis dicunt: Ingressus ad Societatem est lauacrum, quo ab omnibus mundi peccatis lauamur & perficimur. Item, Sacramentalis pœnitentia est tabula, qua ex naufragio mundi deferimur ad portum salutis. Quid verò atrocius ad contumeliam Baptismi, qui Paulo lauacrum regenerationis & renouationis est, dici posset? Sed veniet tempus, quo iustas suarum blasphemiarum pœnas luent.

De Sacramento Altaris quæ Iesuitarum sit opinio & falsitas, supra dictum est; neque cum tædio Lectoris eadem hic repetenda puto.

Adducunt autem præter duo illa Sacramenta à Christo instituta, quinque alia: nempe Confirmationem, Pœnitentiam, Coniugium, Ordinem & Sacramentum extremæ vnctionis. Rectè autem vocant ea Sacramenta Ecclesiæ. Etenim non sunt à Christo instituta: sed sunt Ecclesiæ, & illius quidem non Christi, sed Antichristi vnguenta & figmenta, quibus munda Christi sponsa, ceu luto, contaminatur, ac vt Christus à Iudæis, sputis conspurcatur. Quia autem quinque hæc falsò nominata Sacramenta, partim carent institutione diuina: partim promissione gratiæ: partim etiam elementis: ideo quilibet vel mediocriter in doctrina pietatis versatus intelligit, ea in numerum Sacramentorum nequaquam referenda esse. Sicuti Christi hostes Iesuitæ id ipsum ex Dei verbo & ex captiuitatis suis, quos citant, patribus discere poterant; nisi ad hoc se tantùm vocatos & ordinatos putarent, vt omnia Papæ mendacia defendant, & animarum venenum mel dicant, contra suæ conscientiæ testimonium, id quod reprobiorum proprium est.

Nostri confirmatio est doctrina Catechetica, per quam pueri nostri in Christiana religione & fide confirmantur. Sicut & olim catechumeni instituebantur, & in doctrina fidei confirmabantur: Quibus Episcopi manus imponebant, testificantes illos veram doctrinam intelligere & amplecti. Ignorantia autem tum erant ociosa Papisticorum suffraganeorum ceremoniarum, quales sunt, vnguentum, alapa, cereus, &c. quae tantum ad Christianum confirmandum & perficiendum conferunt, quantum Baaliticorum Sacrificulorum incisura ad ignem caelitus supra sacrificium suum eliciendum. Et sunt ceremoniae illae partim Leuiticae, quae iam sunt abrogatae, partim verò magicae & ociosae, in quibus infusus suffraganeus suum luxum, quem in vestibus ostentat, contemplandum, quæstus gratia exponit.

1. Reg. 18.

De poenitentia supra copiosè est dictum. Iam breuiter. Nostri poenitentia est, peccata agnoscere & seriò deplorare: nec tamen sub sensu iræ diuinæ desperare, sed afflictam conscientiam fide in Christum erigere, atque per nouam obedientiam in præceptis Dei ambulare, sicque vitam Christiano dignam ducere. Hypocriticam autem illam & umbratilem Pontificiorum poenitentiam penitus ignoramus.

Gen. 2.

Coniugium confitemur esse ordinem ac statum sanctum, pium & à Deo institutum, in hunc finem, vt propagatione generis humani legitima terra impleatur, fornicatio vitetur, vitæ humanæ societas ac *κοινωνία* fraterna conseruetur, Deo cultores generentur, qui olim caeli incolæ fiant. At Sacramentum propriè esse, nemo sanus dixerit: caret enim elemento: caret quoque promissione gratiæ diuinæ de remissione peccatorum; quæ ad Sacramenti substantiam necessariò requiruntur. Mirum autem quòd Iesuitæ & Papicolæ matrimonium Sacramentum dicunt, & tamen, tum semetipsos eius gratia priuant, tum sacrificulos suos ab eo arcant. Cur verò non semetipsos eius gratiæ participes faciunt? Sed hoc

2. Tim. 4.

ab ipsis fit, partim vt manifestum sit omnibus, illos esse Antichristi seruos, qui dæmoniorum doctrinam, quæ est coniugium prohibere, obseruent: partim, vt salaces isti hirci, & spurci Epicuri de grege porci, eò liberiorius sese in vagæ veneris volutabro voluere possint.

Non firmiore fundamento ipsorum Ordo Sacramentum esse potest: eò quòd peculiari promissione gratiæ, de remissione peccatorum, & elemento à Deo præcepto destituatur. Quin dum videmus, Papicolas nihil aliud agere, quàm missare, & alienum ignem pro viuis & defunctis, offerre, illorum ordinationem tantam blasphemiam in Filium Dei esse dici-

dicimus, quanta maior excogitari non potuisset. Christus enim Apostolos ordinauit ad docendum Euangelium, ad ministranda sacramenta, iuxta suam institutionem, & gubernandum gregem eum, quem sanguine suo acquisiuit. At Pontificij suos ordinant tantum, ad celebrandam Missam. Quid verò factitio illo suo Deo Mauzim & Missa sua peragunt aliud, quàm quòd à verò Deo deficiunt, frustulum panis pro vero Deo colunt, & totum Christum, personam & officium eius in rei veritate abnegant? Sicut ij intelligunt, qui Missæ Pontificiæ idolomanias cognouerunt. Stultitia quoque est illorum rasura, quæ illos, vt stultum cuculla, ornat. Vt & illorum vnctio, nihil aliud est, quàm vel Leuiticæ vnctionis superstitiosus abusus, vel *κακοζήλεια* quædam, vel impressio indelebilis illius characteris, de quo Iohannes in Apocalypsi scribit, quo filij Belial, & serui Antichristi seipsos in thronum & officium filij Dei sacrilegè & blasphemè intrudentes notantur.

Extrema denique ipsorum vnctio, ob easdem prædictas rationes in Sacramentorum censu esse nequit. Nostri autem vnctio est Spiritus sanctus, quo ipse Christus nos vngit, vt per eius gratiam ad omnes molestias animi & corporis perferendas robusti esse possimus. Olim quidem Apostoli homines vngebant ad sanitatem recuperandam. Pontificij autem eam non adhibent, nisi quando iam desperatum est de vita hominis, & vbi animaduenterint, iam iam Spiritum reuersurum ad eum, qui dedit ipsum. Olim Apostoli ista miraculosa vnctione Euangelij doctrinam confirmabant: hodie Pontificij quæstus gratia vnguentum istud vendunt. Itaque vnctio illorum extrema nihil aliud est, quàm magicus quidam lusus, peruersa superstitio & ociosa ceremonia, quam in corpus penè exanime exercent. Quid quòd Christi meritum eo vnguento, ceu muscis iniectis, perdunt, dum membra quæ inungunt semimortua, omnium peccatorum, quæ admiserunt, remissionem per istud lutum, non autem per Christi passionem, consequi asseuerant? Vnde & ipsi saniores Papistæ dicere solent: quid me foetidum istud oleum in extremis iuuabit? Si viuus veniam non consequutus fuero, nihil mihi mortuo oleum istud prodesse poterit. Et ciuem quendam Landspergenssem decumbentem dicere audiui: Nolo, vt me animam agentem sacrificuli vngant. Nam si damnatus fuero, & oleo vnctus ad ignem descendero infernalem, eò magis torquebor: & in sepulcro, vermes eò delicatius habebunt, membra inuncta corroderentes. Hæc autem dixit, ridens astantem Iesuitam, qui adhortabatur illum, vt Sacerdotem aduocaret, & ab eo extremam

Vide D. Iacob An-
drea dispu-
tationem
de Extre-
ma vnct.

tremam vnctionem acciperet. Iesuita autem illa audiens, excaudit, & discedens hominem istum Lutheranum & hæreticum esse dixit: ac proinde indigniorem, quàm cui catholica illa proponerentur. Sed valeant isti cum suis cacolycis. Nobis Christianis ad regenerationem spiritua- lem Baptismus, ad fidei confirmationem Sacramentum corporis & sanguinis Christi, ad plenariam peccatorum emundationem, solum meritum Christi & eius obedientia, quâ per fidem nobis applicamus, sufficit.

Quæ autem Iesuitæ porro de istorum Sacramentorum suorum valore, extra Dei verbum sentiunt & scribunt: ea plenè refutata in disputationibus & alijs scriptis, à nostris Doctoribus editis, habentur. Quæ autem sit arcana, mystica & acroamatica Iesuitarum de istis opinio, & quomodo ipsi, ea sibi applicent, suo tempore, Deo iuuante, declarabitur.

18. De Ecclesia, Iesuitarum sententia.

Iesuitæ. **E**CCELESIAM Papæ & Iesuuitarum, ipsissimum Antichristi cætum & *Turrianus* Satanæ Synagogam esse, nemo Christianorum inde à Lutheri temporibus dubitauit, si modò illorum doctrinam & mores, vel ipsi inspererunt, vel de ijs legerunt & audiuerunt. Licet autem saniores Iesuitæ *Hoffæus.* non negent, multa in Papatu inueniri scelera, quæ Antichristum satis perspicuè demonstrent, & seipsos illos esse, qui in cathedra Christi sedeant, sed eiusdem doctrinam & Euangelium oppugnent: ac proinde *Matth. 23.* templa vt lutum lucerna exornât, orationis domû in latronum speluncam, *2. Thess. 2.* populum Domini in Satanæ cætum, vineam Dei in solitudinem, *Crusius* filiam Regis in turpe scortum, ouile Christi in luporum stabulum conuertunt: tamen scribere & dicere non erubescunt, propria conscientia *Iesuitæ.* eos mendacij arguente, se veram esse Christi Ecclesiam. Vt ergo illorum *Luth. Do-* opiniones qualiter eas ex illorum ore audiui & scriptas legi, referam. *min. 2. ad-* *uent.* *Matth. 21.*

Primò sunt, qui dicant Ecclesiam Christi in his terris esse visibilem, cuius ornatus, non tam intrinseco quàm externo splendore definiatur. Sic Iesuita Turrianus, ex sacrificulo Cardinalis Alexandri Farnesij, senis libidinosi, factus Iesuita, contra Antonium Sadaëlem, Ecclesiam visibilem esse contendit: hanc solum ob causam, vt visibilis capitis seu Papæ suæ auctoritatem, & Romanæ Synagogæ pompam & luxum tueri possit.

Idem

Idem Philosophaster contra eundem Sadaëlem, Lutheri, sic enim ipse loquitur, Ecclesiam Christi cætum esse negat. Rationes, quibus utitur, sunt. Primò quod ex Tertulliano profert. *Semper veritas antecepsit.* Sed ante Lutherum illud Euangelium non fuit. Ergo Euangelium, quod docuit Lutherus, est falsum. Non autem videt Sophista, veritatem Lutheri, hoc est Euangelium quod Lutherus docuit, Papatum multis annorum sæculis antecessisse: vt pote quod ab ipso Dei filio primis generis nostri auctoribus statim post lapsum annuntiatus est, ac inde per Patriarchas & Prophetas sæpè repetitum & explicatum, tandem autem per Christum & Apostolos vniuerso mundo propositum: quod tandem postremis temporibus, mendacia à Pontificibus interducta ita quidem per aliquot sæcula obscurauerant, vt inter tantas pontificias tenebras in excæcatorum cordibus lucere non potuerit: nunquam tamen defuerint, qui Papæ & eius asseclis resisterent. Sicut series & historia temporum id comprobant, & in peculiari libro, qui inscribitur Catalogus testium veritatis, copiosè ab Illyrico demonstratum est.

Secundò ait, Ecclesia non potuit carere vera fide. Sed ante Lutherum caruit ipsius fide. Ergo fides Lutheri non est vera, sed falsa. Ah miseram & elumbem sophisticationem! Si de fide Lutheri ceu indiuidui loquitur, sanè antequam nasceretur, nulla ipsius fides esse potuit. Quia non entis nullæ sunt qualitates. Quòd si verò de doctrina fidei Lutheri, quam ex Dei verbo proposuit, loquatur, manifestum est mendacium. Neq; enim Lutherus docuit fidem, quæ ante ipsum non fuerit: sed illam, quam ab origine mundi, Deus in verbo suo absq; intermissione per organa abs se excitata, vrsit. Id quod à nostris Doctoribus firmitus & dilucidius est demonstratum, quàm omnes Iesuitæ refutare possint. Iesuitis verò & Papistis hæc fides noua & ignota est, quia Dei verbo relicto, non veram fidem, sed vanas opiniones ex proprijs adinventionibus & inutilibus traditionibus tradunt & suis instillant.

Idem nugator sæpius dicere solebat: miseri Lutherani habent fidem nouam, nouum Euangelium, nouum verbum, noua dogmata. Scilicet sunt hæc noua eodem sensu, quo Pharisei & Iudæi olim Christi doctrinam nouam esse calumniabantur. Quæ tamen vsq; adeò noua non erat, vt omnes Prophetæ toti in eo fuerint, vt suis vaticinijs eius aduentum & doctrinam illustrarent. Vnde Christus ipsis dicit: Scrutamini *Iohan. 5.* Scripturas, hæ enim sunt, quæ testificantur de me.

Idem Ecclesiæ Synagagæ & vltimam differentiam dicit esse Romanum

num Pontificem: imò illum esse formam Ecclesiæ substantialem. Nos
2. Theff. 2. certè ex Paulo, cum Antichristum esse docemus. Et Ecclesiam, quæ Pa-
lohan. 10. pæ Romano adhæret (quem tota sacra scriptura furem, latronem, lu-
Matth. 7. pum, leonem & Antichristum docet) non Ecclesiam catholicam, sed
coniuratum cœtum, vi dolisque veram Ecclesiam oppugnantem, esse,
proh dolor, re ipsa experimur.

Idem etiam reprobos vera Ecclesiæ membra esse tradit. Necessari-
um profectò ipsis axioma. Si enim reprobos ex Ecclesia Romana tollas,
2. Pet. 2. nulla prorsus erit. Sed reuera reprobi eandem in Ecclesia Christi formam,
quam diaboli & impostores in Dei cœtu, aut *ἀντὶ τοῦ καὶ μᾶλλον*, labes
ac macula (vt eos Petrus nominat) in corpore humano habent, &c.

Alij Iesuitarum, putant eam veram esse Ecclesiam, quæ Christum
Deum & hominem esse, fide historica credit: at simul statuere eundem
solum vnicum totalem, sufficientem, perfectum Saluatorem & libera-
torem nostrum esse, id verò non de substantia fidei, in vera Ecclesia vi-
genti, esse arbitrantur. Viderint autem Iesuitæ, ne ipsum quoq; diabol-
um intra Ecclesiæ suæ gremium recipiant. Neq; enim is negat, sed cre-
dit, se it & fatetur, Iesum Christum Deum & hominem esse. Viderint
quoq; qua ratione & quo titulo nomen Iesu sibi arrogent: cum veros Ie-
suitas, hoc est, eos qui firma fiducia in Iesum credunt, eumq; vnicum
suum Saluatorem esse profitentur, ferro & igne necant, seq; ipsos cruo-
re innocentium aspergunt & inebriant: putantes eam vnam & solam esse
veram doctrinam, quæ homines suis proprijs operibus gratiam Dei &
æternam salutem consequi posse tradit, & eam catholicam Ecclesiam,
quæ huic doctrinæ assensum præbet. Ne tamen Christum penitus exclu-
dant, ei hunc deferunt honorem, quòd is principium fecerit nostræ sa-
lutis. Sic enim Romæ, Iesuitarum in domo professæ concionator, in hor-
to Spinulæ mihi dicebat: Lutherani, vt audio, se sola fide in Christum,
quem pro nobis satisfecisse dicunt, salutem consecuturos putant. Sed
errant, non intelligentes nos esse illos, qui nostris meritis, inchoatam à
Christo salutem, absoluerè & perficere debeamus. Non vident, ait (blas-
phemias euomens, & seipsum Saluatorem constituens, perditionis fili-
us) Christum tantum mortuum esse pro nobis, vt esset principium salu-
tis, nostrum verò esse illam plenè promereri. Annón huiusmodi sermo-
nibus se viuæ Antichristi membra esse declarant? Christi siquidem bene-
2. Theff. 2. cia negant, & seiplos, quasi Dij vel Saluatores essent, in templo Dei o-
stentant.

Alij,

Alij, vt Ingolstadienses Iesuitæ, Germanorum Lutheranorum Ec-
clesiam falsam propterea clamitant, quòd inter illos subinde tot dissen-
siones, sectæ, errores & scandala suboriatur. Quasi verò propterea dam-
nanda sit ipsa doctrina Euangelij, quòd hæretici eam deprauant, & petu-
lantia ingenia corrumpunt. Res ipsa ab abusu discernenda est: nec inno-
centi Ecclesiæ tribuendum, quòd malitiosæ quædam hominum mentes
committunt. Sed Iesuitæ nostri sunt sapientuli isti, qui ipsam sapientiam
iustificat, & Spiritum sanctum instruunt, qua ratione Ecclesiam absq;
turbis & dissensionibus regere ac gubernare debeat. Si tamen quis rem
penitus inspicat & diligentius consideret, quinam sint illi, qui serant
bella, excitent sectas, moueant seditiones, prodant Christianos, dissemi-
nent zizania, tradât falsa pro veris, quòd isti nostræ Ecclesiæ adscribunt:
is reuera deprehendet maximè tales esse magistros nostros, censores re-
rum Theologicarum, Assistentes, Controuersistas, Decisores & Conclu-
siones, sicuti seiplos nominant. Vsque adeò abest, vt vera Ecclesia ista fa-
ciat, vt potius magno cum tadio perferre cogatur.

Iesuita Lutzius Landspergæ pro concione dixit, Nos, nos inquam,
veram Christi Ecclesiam esse, minimè dubitemus, est enim inter nos alta
pax, consensus, & doctrinæ concordia: Inter Lutheranos verò nil quàm
dissensio & discordia. Hæc ille. Atqui nos concedimus quidem aliquam
inter ipsos esse concordiam: sed non quæ sit secundum Iesum, & quæ
Christi glutino copuletur: verum talem, qualem confœderati inter se
latrones & eiusdem conspirationis, proditoris, seditionis & hæresios
socij habere possunt. Conspirant enim & conueniunt Iesuitæ aduersus
Christum & membra eius, & instar serpentum concatenati, per vniuer-
sum terrarum orbem circumrepunt, falsa que doctrina Christianorum
calcaneos mordent, verbum Dei corrumpunt, Sacramenta mutilant, pa-
cem turbant; omnibusq;, quibus possunt modis, pijs nocent. Quòd ve-
rò olim sub Papatu & etiamnum hodie inter Esauitas pax inuenitur, nō
est mirum. Satanas enim ibi quoque alta pace fruitur, & ceu in atrio suo
quiescit: ideo & suos in pace relinquit. Nos verò, qui tyrannidem ipsius
effugimus, & gladio spiritus ipsi resistimus, persequitur, nec tantum ex-
trinsecus nos oppugnat: sed quantum possibile ipsi est, intra ipsa Eccle-
siæ septa tumultuat, piosq; turbat.

Alij, vt Iesuitæ Landspergenses, Ecclesiæ has adscribunt notas. Di-
cunt Ecclesiam esse *καθελικήν*: vnam: sanctam: Romanam: Catholicam:
& Apostolicam. Cumq; hæ notæ apud ipsos inueniantur, ipso-
rum Ec-
clesiam

clēsiā verā esse. Et sanē est ipsorum Ecclesiā Apostolica, si intelligas Satanae Apostolos, hoc est, dēmonum nūcios, qui circumēant Christianorum greges, quārentes quos deuorent. Est enim Iesuitis à Papa speciali voto iniunctum, vt quoscunq; possunt, vel seducant, vel perdant. Aliās eos verius apostaticos quā Apostolicos dixeris. Catholici quoq; sunt, si καθολικόν dixeris, quod vniuersale omnibus est commune, cumq; peccare omnibus hominibus commune sit, ipsis tamen Pontificijs etiam turpissimis sceleribus & flagitijs se contaminare communissimum est: qualia sunt: concubinatus, adulteria, stupra, fornicationes, masculorum concubitus, Sodomia, & Idololatria, omnino catholicissimi dici merentur. De quibus catholicis ipsorum peccatis olim rectē quidam cecinit Poēta.

M. I. VV.

Hec sacrilega & malè rāsa cohors sicco tuos

Quin admoēs palo, Papas veneficos,

Magos, & indomitis qui turpē, prohi pudor,

(Episcopos) vitium mulabus inferunt:

Qui congregiuntur masculis nepotibus,

Sacrum prementes turpiter concubium.

Heu grande nefas, scelus haud auditum à seculis.

1. Cor. 6.

2. Thess. 2.

Quales sceleratos catholicos vel potiùs κακολόους, Paulus negat regnum celorum consecuturos: sed perditionem illorum finem futurum affirmat. Romana dicitur & est, quia Romanorum superstitiones gentilitas mordicus tueretur. Vnde ipsis Iesuitis testibus, Papa pius V. rectē dixit: *Romam adhuc magis gentilizare, quā christianizare.* Qua de causa etiam Iesuita, verius Romulida, quā Iesuita dici possent: quia maiori constantia, Romanas ineptias, quā Iesu Christi doctrinam sacram tueretur. Romana quoq; dici potest Ecclesia, iuxta veterem Ioannis Monachi Nomenclaturam: qua Roma, quasi rodens manus dicitur. Iuxta versus:

Roma manus rodit: quas rodere non valet odit.

Dantes ex audit: non dantibus ostia claudit.

Curia curarum genitrix, nutritq; malorum,

Ignorōs notis, inhonestis aequat honestos.

Sic eadem Sancta dicitur, aut per ἀντιθεσιν, quasi minimè sancta, aut certē non à sanctitate Christi: sed ea, quam ipsi sibi ipsis adscribunt & affingunt. Excogitant enim Iesuita sibi ipsis multò maiorem sanctitatem, quā quā à Christo credentibus gratis est impurata. Quae sanctitas ipsi:

Psal. 32.

Rom. 4.

tas ipsi est Papalis, Romana, Ignatiana, Loiolitica & regularis. Vnde & Iesuita à reliquis catholicis Papistis dicuntur, sancti Societatis patres, & viri sacratissimi. Cum ergo Iesuita CHRISTI IESV sanctitatem repudient: certē nec Iesu nec Christiani hominis nomen sibi arrogare debant. Christianorum enim sanctitas ex communi sanctitatis fonte, qui Christus est, in credentes omnes deriuatur, vel, (vt Paulus & David testantur) gratis absq; operibus imputatur. At Iesuita peculiarem quandam sanctitatem pro se suisq; habent, ex suis meritis, qua etiam cum primis gloriatur.

Vna est etiam illorum Ecclesia, non fidei vnitate aut Sacramentorum à Christo institutorum κοινότης: sed vna sunt congregatio, vt Iesuita Turrianus loquitur, quod sub vno capite, Papa Romano, viuant, & eum solum vt vicarium Christi, colant. Vt igitur diabolus est vnum quiddam cum suis organis: Ita etiam Iesuita sunt vnum in Papa seu Antichristo Romano: vnus nimirū fasciculus, aeterno igni destinatus. Manent ergo Iesuita cum reliquis Papistis Ecclesia & societas apostatica & eacolyca, sub vno capite Pontifice Romano, varias superstitiones Ethnicas constanti malicia defendentes & propagantes. Sunt strenui operarij nequitiae & versutiae, in pileis quadratis, tunicis longis, casulis leuiticis, rasuris fatuis, cucullis & vestibus stultorum, discrimine ciborum & dierum, feriis profanis, non onachatu nouo, Missis idolatricis, cultibus sanctorum impijs, & alijs id generis innumeris externis, corporalibus & caducis rebus: Corda interim habentes sine fide, sine timore Dei, sine spe, sine dilectione & operibus lege diuina praeceptis. Sancti scilicet sunt hypocrite, sancti Pharisei, sancti, vt rem vno verbo dicam, diaboli; qui multiplices & horribiles dilacerationes faciunt in Ecclesia, Repub. & oeconomia Christiana.

Habent quoq; Iesuita alias Ecclesiae notas, quā quas nos ex verbo Dei ponimus. Nos veri ecclūs Christiani notas & insignia, ex Dei verbo haec esse dicimus: synceram verbi praedicationem, legitimum Sacramentorum vsum, cum externa obedientia erga ministerium verbi. Quae si in partes diducantur, haec membra conficiunt; sacrum Dei verbum: sacrosanctum Baptismum: Coenam Dominicam: administrationem clauium, quibus publicè vtitur Ecclesia: ordinationem ministrorum Evangelij: precessionem seu veri Dei inuocationem, gratiarum actionem, & numinis diuini, trini & vnus celebrationem: obseruationem Decalogi: patientiam in cruce: decorum & ευτελείαν ceremoniarum & dierum fe-

*Episcopi
Italis di-
cuntur
Vescovi.*

florum in Ecclesia. Has notas quia Iesuiter non penitus tollere possunt; temeraria tamen audacia ita corrumpunt, ut nihil sani in ipsorum Ecclesijs de hisce notis videre liceat. Docent enim, ut supra demonstratum est, verbum Dei esse obscurum, materiam hæresios: & pro verbi diuini veritate traditiones humanas substituunt: has nequaquam dicunt, ut Christus (quem impiè mendacij arguunt) esse inutiles; sed bonas, viles, ad salutem æternam necessarias, omnium rerum sacrarum sacratissimas & mysteria Spiritus, quæ omnibus, ut Iesuiter Canisius dicit, pro sacrosanctis habenda, firmissimæque fide retinenda sint. Et si quis secus statuatur eos, idem infernalis canis seu cerberus, seu pestes quasdam exitiales, fugiendos & execrandos; Colonienfes verò Iesuiter, comburendos, clamant. Ad sacrum Baptismi lauacrum regularum atque rituum suorum obseruationem adijciunt, eiq; æquiparant. Pro *εὐχαριστία* Missam idolatricam obtrudunt, & Christianis calicem, in quo sanguis Christi distribuitur, suffurantur. Claves Ecclesiæ genuinas & publicas mutant in priuatas & adulterinas, ad arcas regum aperiendas & coronas ipsorum abripiendas: vnde & claves Ecclesiæ solius Papæ esse mentiuntur. Pro legitima ministrorum Euangelij vocatione & ordinatione, introducunt sacrificulos Baal, hoc est, Missifices, à Papa vel Vescouitis eius magicè consecratos, confirmatos, chrismatos, vnctos & rasos, ad hoc vocatos & ordinatos, ut Dei verbum corrumpant, Sacramenta mutilent & alienum ignem, cultus & sacrificia idololatrica Deo offerant: suoque censu lacteo ex incoëctu & concubinato illorum contracto, Antichristi Romani luxum & libidinem iuuent ac promoueant. Pro inuocatione & adoratione veri Dei inuehant mortuorum inuocationes, imaginum adorationes & alias innumeras Idololatriæ species. Pro cruce Christi, & afflictione piorum, suos affeclas docent sectari luxum Papæ, superbiam Cardinalium, libidinem Episcoporum & auaritiam Monachorum: vel faciunt homines seipsos affligere, sibipsis ob violatas Papæ traditiones, violentas manus inferre: vel pro salutifera Christi passione, minutas ligneas cruces, mortuorum reliquias (quæ non rarè sunt portiones de cadaueribus brutorum) magna impostura & fraude *χρηματιστικῇ*, suis colendas proponunt. Decalogum propter suas traditiones securè transgrediuntur: Ecclesiam Dei hypocriticis, superstitiosis, partim Iudaicis, partim Ethnicis ritibus, & theatricis lusibus, quibus prædicatio Euangelij impeditur, magna *ἀταξία* obruunt, & ceu diluuium quodam inundant, ut interim nihil de magicis illorum artibus & exorcistis dicam.

Est et-

Est ergo reuera Ecclesia Iesuitarum, cœtus ab Antichristo euocatus, ut veram Christi Ecclesiam supra Dei verbum & Sacramenta Christi fundatam & confirmatam, pontificibus arietibus oppugnet, bellumque contra Dei populum gerat; non aliter, quàm ut olim Iudæi prophetas, & Pharisei Christum persecuti sunt. Dicitur ea Dauidi Ecclesia malignantium, & propheta Esaias egregiè, quasi Iesuitas nostros oculis vidisset, eam describit, dicens: Appropinquat mihi hic populus ore suo (Iesuitæ etiam nomine appropinquant) & labijs me honorat: ceterum cor eorum longè abest à me: sed frustra me colunt docentes doctrinas & præcepta hominum: seu, ut Paulus ait, doctrinas dæmoniorum.

Cum igitur vel Sole meridiano clarius sit, Romanam Ecclesiam, qualis modò est, & societatem Iesuitarum, abundare non tantum sceleribus infinitis, maximè horrendis & innumerabilibus, sed etiam cum primis corruptela veræ de Deo doctrinæ & Sacramentorum. Proinde nemo nobis vicio vertet, quod illam ceu Satanæ Synagogam à Deo abiectam & ipsi fugimus, & omnibus fugiendum censemus: & fatius est in domo Dei abiectum, quàm in speluncis latronum illorum Episcopum esse. Quid enim proderunt honores huius sæculi, si quis in altero iacturam animæ sit facturus.

Sed hæc etiam de Iesuitarum doctrina & erroribus præcipuis dicta sufficiant. Possem equidem & vellem plures recensere, quos ab illis audiui errores: nisi iudicarem, reliquos ex præcedentibus satis colligi posse, & metuerem, me Lectori nauseam his Iesuitarum fecibus proferendis moturum. Iam ergo filum scribendi abrumpo, quia neminem futurum existimo, qui non ex ijs, quæ hæcenus scripta sunt, agnoscat, Iesuitas nihil aliud esse, quàm Papæ Romani mancipia, & vltimos mundi pseudopphetas, omnibus deuitandos, nisi cum illis seduci & damnari velint. Id enim ipsi met fatentur, dum se vrbs Romæ filios vocant. Sic Hoffæus mihi dixit: alij nos vocant Iesuitas, alij Iebusitas, alij Giezitas: sed eiusmodi sermones nihil moramur: verum ridentes ipsis vicissim dicimus, nostrum patrem esse Papam; matrem urbem Romam. Dispiciendum igitur erit paucis, qualis sit ipsorum pater, & qualis mater. Qualis pater & mater, tales etiam erunt filij. Iuxta illud:

Mopso Nisa datur, coruo datur vpupa tetra:

Qualis pullus erit, quem fert commixtio talis?

CAPVT

C A P V T X.
C A P V T X.

*De Iesuitarum Patre, qui est Papa, & Ma-
tre, quæ est Roma.*

IESUITARVM pater ipforum confessione est Papa, est au-
tem Papa Deus terrenus & Dominus huius sæculi, strenu-
us diaboli miles, Christi aduersarius & ἀντικρίστου, filius
perditionis & sceleratus: diabolicum, hæreticum, idolatri-
cum, meretricium, adulterum, sacrilegum, superbum, a-
stutum, seditiosum, rabiosum, sanguinarium ac stolidum Ecclesiæ Ro-
manæ caput, quod verbum Dei corrumpit: meritum Christi negat: Ma-
gistratum politicum contemnit & pedibus calcatur: matrimonij ordinem
a Deo institutum prohibet: ciborum discrimina constituit: Sacramen-
torum numerum adauget: traditionum humanarum obedientiam re-
quirit: immensam potestatem leges ferendi, interpretandi Scripturam,
cultus nouos instituendi, peccata soluendi & ligandi, sibi arrogat: atque
in templo Dei sedens pro Deo ipso se venditat.

Papæ, quale hoc monstrum? quis illud non admiretur? Rectè igitur
Papa à voce papæ dicitur, quia est admirabilis. Quis enim non miretur:
hominem natum non amplius esse hominem, sed haberi pro Deo: &
eum, qui se pro Deo venditat, non esse in cælis, sed habitare inter homi-
nes? Eleganter igitur ille in Clementinis dixit:

*Papa stupor mundi, qui maximæ rerum es,
Nec Deus es, nec homo, quasi neuter es inter vtrung.*

Huius sacratissimi (si Deo placet) patris sanctissimi filij sunt Iesu-
itæ, similes nimirum suas habent labra lactucas. Neque enim lupi agnos
parunt. Sunt ergo Iesuitæ filij Papæ, nepotes diaboli: sicut Satan eos in In-
dia filios suos vocare solet: qui & ipsi (nam à boue maiori discit arare mi-
nor) in templo Dei sedentes, verbum Dei corrumpunt: Baptismi virtu-
tes negant: Eucharistiam contra Christi institutionem mutilant: fidem
in Christum tollunt, dubitationem tradunt: sanctos adorandos docent:
illorum imagines & reliquias inuocandas prostituunt. Et quis omnia e-
numeret, quibus Iesuitæ, filij Papæ, nepotes Satana, pro iussu Antichri-
sti, sese IESU CHRISTO opponunt, ut & se aduersarios Christi adeoq;
quod

quod reuera sunt, Antichristianos ostendant & declarent. Quicquid er-
go Patri infano adlubescit, id obsequentes hi filij summa animi alacrita-
te expediunt. Atrociora maioribus suis ausuri, nisi Christus propediem
eos cum Satana pedibus credentium conterat. Matrem verò suam vo-
cant & dicunt esse urbem Romam: non illam, ad quam Paulus insignem
epistolam scripsit, & cuius fides tum celebris fuit in vniuerso orbe. Sed
eam Romam, quam hodie videmus, omnium scelerum esse matrem, &
publicum omnis idololatriæ stabulum, è quo ceu ex abyssu infernali exi-
tiales bestia, bruchi, ranæ, locustæ ad perdendam omnem terram, pro-
rumpunt. Qualis igitur est mater, tales etiam sunt filij eius. Est autem
Roma, non, ut olim, lux gentium & domina orbis: sed tetra vorago libi-
dinis, & turpis serua omnis spiritus immundi: in qua Papa non successo-
rem D. Petri, sed (ut ipse Adrianus IIII. confessus est) successorem Ro-
muli agit. Qui latrocinij urbem Romam extruxit: fraterno sanguine
mœnia eius imbut: vxores & virgines prætextu religionis rapuit & vio-
lauit. Idem Papam facere, & in hoc theatro æmulos ipsum habere Cardina-
les & Episcopos Romanos, nemo dubitat, nisi qui nunquam Romæ
vixit. Verè testari possum, me Romæ vidisse Papam, Cardinales, Episco-
pos, Clericos, Monachos & Moniales, præsertim in templo S. Petri talia
perpetrare scelera: qualia honestas & pietas, imò ipsa natura vel cogita-
re horret: nedum, ut quis sine piarum aurium offensione ea recensere pos-
sit. Quorum tamen descriptionem generalem D. Paulus ad Rom. i. de-
dit, cum absque offensa, ut dixi, Dei & piorum, species non possint enu-
merari.

Breuitè, hæc Iesuitarum mater, vrbs Roma, est illa, quæ crura sua,
ut Ezechiel ait, expandit omni prætereunti: est meretrix illa abominan-
da, quæ fornicationis poculo Reges terræ inebriat: in qua, *Romaniæ* (ut
dixit Monachus Franciscanus Iohannes Ingolstadij in Albertino colle-
gio) *idem est, quod Gomorrhizæ & Sodomiæ*: Ad hanc urbem (ut dixit
pius Rex Alphonsus) omnes harpyæ, tanquam ad proprium suum ni-
dum, conuolârunt. In quo sunt serui seruorum, non pietatis sed omnis
impietatis, Schiaui multò cattiu, quales sunt Papa, Cardinales & vni-
uersus eius clerus. His seruis Romani, olim liberi, nunc serui facti, ad nu-
tum eorum seruire coguntur. Ut in versu dicitur:

*Serui erant tibi Roma prius Domini Dominorum:
Seruorum serui, nunc tibi sunt Domini.*

In hac vrbe Archiepiscopi (ut Monsignor della Casa, olim Apo-
stolica dan. lib. 21

stolica camera legatus, & alij) Sodomiam commendarunt ceu rem diuinam. In eadem quibusdam nulla, quam Sodomitica libido placet: In eadem disputant, an Matrimonium sit melius quiddam quam Sodomia. Et Iesuita Fabricius Romæ mihi in faciem dixit: *Ego mallem Sodomiam exercere publicam, quam contra Papæ mandatum inire matrimonium.* Iesuita quoq; Andreas, Romæ, apud S. Andreæ Iesuiticorum nouitiorum informator dixit: *Non minus peccat Sacerdos, si uxorem ducat, ac si cum mularem habeat.* Ego Romæ vidi Cardinales & Episcopos, Canonicos & Clericos publica scorta ex tēplis ad vicina lupanaria sua rapere, & publicis in plateis, feminas prostitutæ libidinis ad currus rhedasq; suas trahere, & in hortos suos abducere. Quid? Quod temporibus peregrinationū & stationū, honestæ matronæ non audent in publicum prodire, eò quod pudicitia ipsarum insidiæ struantur? Nam mulieres inuitas abducunt, & deinde pecunia placatas, nummisq; onustas, ad maritos remittunt. Plerique etiam illorum apud improbos ciues sua scorta alunt. Quin & multos maritos ita corrumpunt, at propriarum coniugum lenones agant. Ab ipsis quoque Omnium. Iesuitis audiui, Pontificem Romanum in vrbe Roma ad singulos annos Malorum. ab Episcopis, clero & scortis vltra triginta millia coronatorum pro la- Auaritia. Etis censu (vulgò vocant den Wilschins) in fiscum suum recipere? Et tamen Iesuitæ Romam, tam bellam & delicatulam ciuitatem, matrē suam dicere non erubescunt.

Audiant ergo quomodo proprij illorum prophetæ eam describant. Sic feribit Mantuanus:

Viuerē qui sanctē cupitis discedite Roma:

Ommia cum liceant, non licet esse pium.

Si etiam cupis scire, quid in hac vrbe disputetur & doceatur. Audies Leo X. ibi Papam dubitantem: An anima sit immortalis? Item: An Christus in Id factum terris vnquam vixerit? Audies sacrum coniugium vituperantes: Sodomiam verò laudantes. In hac licuit audire diabolū Cathedræ Papæ in- est tempo- sidentem dicere: Ego sum Papa. In hac Papæ exercent magiam, vt Gre- ribus Pau- li 1111. goriū VII. & alij plures fecerunt. In hac Iohannes XIII. & alij Papæ se Anno 1558. corporaliter Satanæ tradiderunt. In hac publicum scortum ad Papalem dignitatem euectum est: Ioannes, prius Agnes dictus. Iesuitæ quidem edito libello impudenter id negare audent. Sed etiam hodie, quod ipse vidi & audiui, Romanorū pueri, illas plateas & locum, vbi statua Agnetis illius Papæ fuit, quam Pius V. in Tybrim abiecit, monstrare solent. Et notum est Romanorum prouerbiū: quod originem trahit à crea- tione

tionē Papæ, in cuius declaratione, manibus sellæ subiectis, an creandus Papa vir sit, explorare solent, virumq; sentiētes, dicunt: *Ll Papa è maschio*, hoc est, Papa est vir. Et si quando Itali iocantur, atque inquirunt: quid noui quis sciat? Respondet alter: *Ll Papa è maschio.* Iesuita etiam Pietro Flandrus natione me per illam plateam duxit, in qua Papa illa peperit: per quam hodie Papa in Processionibus suis nec trāsgreditur, nec transf- vchitur. Cumque in loco illo starem, in quo statua illa feminea, manu dextra tenens paruulum, erecta fuerat, mihi dixit: Pius V. illam statuam Marmoream in Tyberim abiecit, vt memoriam historiæ illius aboleret: Sed tamen Itali talem fuisse Papam dicunt: neque sibi aliud, licet multi grauitur sint puniti, persuaderi patiuntur. Sed Iesuitæ iurati Papæ serui non audent aliud quam mendacia in gratiam sui Patris fundere, & falsa pro veris venditare.

Sed qui petit penitiū ipsam Romam cognoscere, eamq; quasi in spelunco contemplari: is legat & meditetur Epistolam Pauli ad Thessal. in 2. Thessal. 2. & Iohannem in Apocal. de meretrice illa magna. Quid item illorum filij de ea scripserint. Mantuanus sic illam describit:

——— *Petrig, domus polluta fluente*

Marcescit luxu. (Nulla hic arcana reuelo,

Non ignota loquor, liceat vulgata referre;

Sic vrbes, populiq; ferunt, ea fama per omnem

Iam vetus Europam) mores extirpat honestos:

Sanctus ager scurris, venerabilis ara Cinadis,

Seruit honorandæ Diuum Ganymedibus ades.

Ipsē Bernhardus Pontificis Romani sacerdotes vocat Antichri- Anno 1140
sti seruos, & Prælatos pilatos. Glossa quædam de Roma dicit: *A latronibus urbem edificatam: eandem latronibus repletam; & à latronibus destruendam.* Saris- burenfis in obiurgatorio clericorum & in polycratico: Papæ spirituales, Phariseos: ipsum Papam, Antichristum: Romam Babylonem dicit: Petrus Bloix, Romam quoq; Babylonem: officiales Papæ, Harpyas diabolicas: sacrificulos, vitulos Bethel, sacerdotes Baal & Ægyptiacos idololatrias vocat. Arnoldus Episcopus Brixensis; & Petrus de vinea, a Cæsaris a An. 1240
Friderici. 2. Cancellarius, Papam iniustum esse & iniuste gladium impe- b An. 1260
ratoriū habere affirmant: c Gulielmus de sancto amore, Monachos Pa- c An. 1306.
pæ vasallos & Antichristi seruos dicit: d Petrus Cassiodorus nobilis, Pa- d An. 1314
pam Nabuchodonosorem facit & probat. Vt nihil dicam de testimonijs e An. 1315.
Dulcimi d de Nauarra: e Arnoldi de villa noua: f Vuickkleffi: g Iohannis f An. 1383.

Rr 2

Hufs: g An. 1405

Huſi: Hieronymi Pragenſis, & aliorum, qui vno ore teſtati ſunt, Romanam eſſe Babylonem, cui dominus ſit Papa Antichriſtus.

Libet ſub finem vnicum adhuc addere teſtimonium Franciſci Poëta, qui Muſa Italica de vrbe Roma in hanc cecinit formam.

Fontana di dolore, Albergo d'ira,
Schola de' errori, & templo d'heresia:
Già Roma, hor Babylonia falſa & ria,
Per cui tanto ſi piange, & ſi ſoſpira;
Officina d'inganni, e pregio d'ira,
Oue, ben muore, e, mal ſi nutre & cria:
De viui inferno: vn gran miracol ſia
Se Chriſto teco, al fine non ſ' adira:
Nido di tradimenti, in cui ſi coua
Quanto mal per lo mondo hoggi ſi ſpande:
Di vin ſerua, di letti & di viuande
In cui luſſuria ſa l'ultima proua, &c.

Hoc eſt ſi Latinè interpreteris:

Irarum ſedes, omnisq; doloris origo,
Mater es erroris, dogmata falſa docens:
Roma tibi nomen, ſed nunc Babylonia verè es
Dicta dolo, ſaſtu: te tamen omnis amat.
Regula de tribus es, carcer mœroris & iræ,
Hic pius emoritur, ſed malus euebitur;
Te velut infernum viuorum cur, ego miror,
Non Chriſtus tandem perdat & eiſciat?
Prodere conaris reges, & regna mouere,
Totius mundi crimina ſola paris,
Dedita nequitia, cordi tibi pulchra voluptas
Eſt, & luxuriat perdit a vita tua.
Hæc ego ſi paucis tibi ſcripſero ſingula Verbis,
Eſt AleCto MaLis agnita: IVſte ſvge.

Hæc eſt bella illa mater, quæ enixa eſt per abortum, hos Eſauitas, qui ceu porci vineam Domini deuaſtant, & terram aëremq; ceu exitiales peſtes, inficiunt: Deum blaſphemāt: Chriſtianos perſequuntur: verbum Dei corrumpunt: Sacramenta mutilant. Breuiter: ſe Satanæ filios & Antichriſti ſeruos eſſe, reiſſa demonſtrant. Digni ergo qui cum pro-

Arithme-
ticæ.

Virg. lib.
7. AEn. ſo-
lio 7.

genitoribus ſuis, diabolo, Papa & vrbe Roma, præcipites ad ignis infernalis barathrum ferantur. Vt rectè Poëta orauit:

Tu magne Olympi Rector, & mundi arbirer,
Grauibus, precor, ſtatuas tandem ærumnis modum,
Illuſtre latis exeras terris caput,
Longiq; habitata malis ſolare pectora.
Rabidas triſulco Tigres tunde fulmine:
Et qui pios Vulcani torrent ignibus,
Hos tu Gehennæ preme flammiſ Plutoneis.

Docet etiam ipſa experientia, Ieſuitas pleroſq; tragicis modis ad inferna deſcendere: ſicut iſis accidere compertum eſt omnibus, qui veritate relictæ, ob turpem quaſtum & mundanum honorem, ſe Antichriſto Romano in mancipia tradunt. Hic enim eſt exitus illorum, quem Paulus, perditionem, Chriſtus ignem inextinguibilem vocat. Sicut ex ſequentibus paucis patebit, vbi conſuſionis loco exitum Ieſuitarum ex hac vita, quò is etiam alijs notus fiat, & ab ipſis denitetur, oſtendemus.

C A P V T XI.

De Morte Ieſuitarum.

Tergo Ignatius Loiola Hiſpanus militiam deferere coactus fuit, quia iuſto iudicio Dei, temeritatem eius punientis, per vtrumq; pedem æneo bombardæ globo ictus erat. Vnde poſtea pro belli armis, elegit ſibi Papæ armaturam, & aſcitis duobus Satanæ capitaneis, mendacio & homicidio, noui belli, nouos ſocios conſcripſit, eoſq; vti oſtendimus, ſuis regulis ita inſtruxit, vt intra paucos annos à Societatis ortu, multos ad deuaſtandas Chriſtianorum Eccleſias ſocios, emittere potuerit. Ita etiam Ieſuitis (quia impiè facta, graues etiam comitantur & ſequuntur poenæ) Dei hoſtibus & piorum inimicis accidere ſolet. Nam vbi ſuam ad inuadim-pleuerunt, plerunq; etiam illorum dux, qui Satan eſt, iuſta & factis digna ſalaria & præmia diſtribuire ſolet. Et quare non? Cùm enim pertæſi periculorum & laborum huius mundi, quod eſt ignauorum & puſillanimum, ſeſe Antichriſti parti feliciori & magis potenti adiunxerint, à nobis defecerint, apoſtata facti, Antichriſto, diaboli vicario, ſtren-

Rr 3

nuè in

nuè in idololatriæ castris seruierint: Ecclesiam Christi in his terris oppugnârint, digni etiam sunt, qui Apostatarum mercedem accipiant: & tanto maiorem, quantò ipsi Apostatæ facti plures seducunt, & à veritate deficere faciunt.

Solent autem Iesuitæ plurimos ad Apostasiam pellicere, dum dolo & astu Satanæ repleti minus in fide firmis persuadent, ipsos non à fide & pietate deficere, sed maiores in vtraque progressus facere, & ampliora, tum huius tum alterius vitæ commoda consequi. Sicuti & Eua à Deo defecit, seducta à diabolo, spe maioris excellentiæ, & suauitate pomi illecta. Itaq; Iesuitæ Paralogismis serpentis antiqui instructi, & optimè artes Sophistæ illius, qui dicitur mille artifex, callentes, sic simplicioribus

Richardi Iesuitæ Ingolstadiensis dicere solent. En carissime, etiamsi accefferis ad Romanam Ecclesiam, non tamen propterea deferendæ tibi sunt leges diuinæ, nō Euangelium, sed tantum illorum verum & catholicum sensum consequeris: nihil das, mni accipies, sed multa bona senties: poteris ad summos ascendere honorum gradus, & nobis similis esse. Nos etiam in omnibus te iuuabimus. Quid faceres ergo apud miseros & pauperes Lutheranos? Veni ad nos, poteris etiam nostra ope ad quancunq; petis functionem promoueri. En quot, qualiq; doctrina & eruditione præstantes viri exierunt de Lutheranis, qui iam opimas condiciones, prælustres abbatias, & amplissimos Episcopatus obtinent, de quibus ipsis inter Lutheranos ne somnare quidem licuit. Tunè ergo tuo damno, nos deferere velles? Quin quò illi perueniunt, & quò tâta Doctorum multitudo deueniet, eò te quoq; ferri velis. Mane ergo nobiscum, sic tibi omnia erunt tranquilla & tuta. Poteris tibi ipsi, parentibus & amicis multum prodesse. Erunt tibi honores & dignitates, quæ Lutheranis non contingunt. Senties multa vitæ commoda, quibus priuatos nouisti Lutheranos: quorum condiciones sunt tenues & misellæ, in quibus vix habent, quibus se alant, nedum vt hereditibus amplam aliquam partem relinquere possint. Multi veniunt, aiunt, ad nos Lutheranorum prædicantes, cum vxoribus & liberis, de tenuitate stipendij & expilationibus Ecclesiarum Lutheranarum conquerentes: & cum non sint primoribus affinitate iuncti, ideò se non posse ad condiciones, sua persona dignas, promoueri. Quos nos propter vxores recipere non potuimus: sed tamen eos in Ecclesiam Romanam recipi & politicis officijs præfici curauimus. Tu ergo si nobis obediueris, magna commoda accipies, teq; ipsum seruabis. Sin minus certis supplicijs te subijcies, & corpore atq; anima peribis. His & alijs minis simul & promif-

promissis, profanas & mundanas mentes facile capiunt. Sicque seducti multi & apostatæ facti, veritatem, quam prius propugnârunt, postea virulentissimè impugnant, falsaq; Papæ dogmata viribus quantis possunt defendunt. Tales fuere nostro sæculo, Staphylus, Caspar Franck, Rabus, & alij: qui tamen omnes miserè perierunt.

Nam Rabus pij illius & optimè de Ecclesia Vlmensi meriti Doctoris, filius degener, cum mecum esset Anno 1584. Landspargæ, & de religione conferret, ait: Multa feci, Multorum & magnorum virorum auctoritate motus, quibus mihi iam contradicere non licet. Vocor iam Coloniam ad Principem Ferdinandum Ducis Bauariæ fratrem. Causa autem vocationis, vt mihi Crusius Rector Iesuiticus Landspargæ dixit, erat hæc: Habebat ille Straubingæ amplissimam conditionem, ex qua in singulos annos 1500. florenos ad minimum capiebat: verum hi non sufficiebant illi. Omnia enim (vtor verbis Iesuitæ nobilis Schrenckij) Venere, Baccho & alea perdebat, ac insuper etiam capitulum Canonico- rum multis debitis alienoq; ære onerabat. Vt ergo ab hoc carcinomate liberarentur, Coloniam vocatus est. Si autem, ait, sanus reuersus fuero aliam vitæ rationem ingrediar. Sed vix quinque elapsis hebdomadibus, Iesuitæ literas accipiunt: Rabum illum vino sepultum, cum Ferdinando Duce ad castra exiuisse, ibiq; miserè à militibus occisum, & sine, vt ipsi dicebant, Sacramento mortuum esse. Gaudent etiam, dicebat Iesuita Lutzius, Canonici Straubingenses se hoc onere leuatos.

Caspar verò Franck, anno 1584. Ingolstadij moriturus, vt mihi retulit ipse famulus, neminem ad se admittere voluit, dicens: Ego multa & feci & scripsi contra conscientiam: Discedite à me omnes, iam sum in foro iudicij, breui vel condemnabor, quod metud: vel saluabor, cuius tamen nullam persuasionis rationem in corde meo sentio. Sicq; solus miserè expirauit. Qui etiam fuerint horrendi exitus, Staphuli, Cochlaei & aliorum nemo ignorat.

Sic Franciscus Spiera, post suam apostasiam ab agnita Euangelij veritate, quam in gratiam coniugis & amicorum, quò opes & dignitates suas retineret, commisit, in tantam incidit desperationem miser, vt nullas prorsus admittere potuerit cōsolationes, sed cruciatibus cordis tandem consumptus miserè in desperatione perierit.

Sic Valentinus Bacæus ab Euangelica veritate, cuius erat præco, deficiens, & ad Papæ regnum concedens, à quodam sibi obuiante, dum Dullingam Lauingam ambularet, per fauces transfossus est.

Stepha-

Stephanus Agricola apostata, in mari Adriatico in Germaniam rediturus, nauigans in mare se præcipitem dedit, ibiq; seipsum Plutoni suo, quem quæsierat, sacrificauit.

Sed quid hæc refero! Iesuitæ eius rei nobis quotidiana præbent exempla. Ego Romæ, anno 1583. multos Iesuitarum audiui & vidi miserè succubuisse & periisse.

Ex Gallia quidam veræ sententiæ de Euangelio Christi addicti, Romæ, ob rerum inopiam, in partes Iesuitarum impias descendunt. Illi ergo post paucos menses ex vrbe Neopolitana Loretum versus proficisci volentes, exorta tempestate in mari, ceu olim Ionas Dei iram, agnoscunt, & quasi ad viam redituri Christo acclamant, sed miserè in mari perierunt. Quia tamen errores reuocare sunt conati, pro hæreticis sunt damnati, vt retulit mihi Romæ Iesuita Hugo. Illi fuerunt decem, & factum hoc est anno 1581.

Ignatium Loiolam primum Societatis auctorem, ipsius vitæ scriptor, placidè defunctum scribit. Sed Turrianus Iesuita mihi notissimus sæpè dixit: illum in Cœna, Prandio, Missa, in recreationibus etiam ita à demonibus exagitatum, vt in magna copia frigidissimum mortis sudorem fuderit. Bobadilla dixit: illum sæpius conquestum, se nunquam & nullibi à demonibus tutum esse posse. Octavianus Iesuita, Romæ minister, seu nouitiorum œconomus, retulit mihi dicens: Sanctus erat noster pater Ignatius: sed circa agonem ita tremebat, quasi febri esset correptus, & suspirans dixit: Multa bona contuli in Ecclesiam Romanam: multas nostrorum prouincias, multa collegia, domus, residencias & opes nostræ Societatis vidi: sed hæc omnia me deserunt: & quod me vertam ignoro. Turrianus dixit: ipsius comitem assiduum, vsq; ad Missæ aram, fuisse dæmonem. Tandem verò cum tremore ipsum obijisset: mortuumq; nigerrimo vultu conspectum esse, idem affirmauit. Cum anno 1554. ipsius corpus ad templum, ab Alexandro Farnesio extructum, transferre vellent, testibus omnibus Iesuitarum Professis, ipsius cadaueris ossa non sunt inuenta: fingentibus ipsis ea esse per angelos forsan translata. Quod ego non negârim: si angelos malos intelligant.

Xauierius, in India Iesuitici ordinis primus, insignis impostor, quem vt Gentes suum adulterum Iouem in Deorum album, ita Iesuitæ hunc & impium militem Ignatium Loiolam in Diuorum numerum retulerunt, miserè in littore maris periit.

Ipsæ Turrianus, cuius sæpius nunc facta est mentio, mihi aliquoties Romæ,

Romæ, cum apud S. Andream, tum in domo Iesuitarum professa, conquestus est, se assiduè spectris terreri nocturnis & diurnis. Vtinam, inquit, Augustanam Confessionem, contra quam scripsi, & liberos Antonij Sadaelis Lutherani, mei antagonistæ, nunquam legissem: illi me ita dubium fecerunt (quod tamen tibi amico meo sub rosa dictum velim) vt neq; prorsus Lutheranis assensum præbere, neque omnino à nostris discedere possim. Et quid faciam? Non est, qui me iuuat. Cumq; cum ex verbo Dei consolarer, ait: Vera sunt, quæ dicis: sed ego senex hinc exire non possum. Sic miser ille in dubitationibus periit. Gregorius de Valentia eundem finem impius timet. Nam se spectris horrendis agitari fatetur.

Meo tempore Landspergæ frater quidam Iesuitarum, Ioannes nomine, qui veritatem Euangelij agnitam reliquerat, & Iesuiticum ordinem ob oculi ingressus erat, miserabiliter planè vitam cum morte commutauit. Nam quod vidi & audiui, nullam prorsus consolationem admittere voluit. Afferebant Iesuitæ ad ipsum agnos suos orbiculares, rosaria, grana, imagines, ligneas cruces, signa benedicta, hostiam consecratam, monstrantiam, in qua Deus eorum impanatus incarceratus sedebat: promittebant illi preces, rosaria, Missas, suffragia: hortabantur illum, vt confideret fratrum & omnium Sanctorum meritis: verum frustra inania fundebant verba. Ille enim vicissim dicebat: Remouete hæc omnia. Nam propterea, quod his credidi, iam damnabor. Dicebã ego ipsi: Crede in Iesum Christum. Respondit miser: In hunc credidi, sed turpiter illum negaui. Mihi ex Iesu factus est damnator. Non possum salutem consequi. Et Petro Hispano dixit: Quæso, aut me interficias, aut da mihi cultum, vt me ipsum transfodiam, nam totus flammis infernalibus ardeo. Quæ audientes Iesuitæ ob oculos illi ponebant crucis signum, & herbas benedictas corpori admovebant: Ille verò ait: Remouete ista, quibus oleum igni additis: nihil præterquam dæmones meam animam vnguibus apertis expectantes video. Illis iam sum traditus. Nam Deum & verba eius abnegauit. Quæ Iesuitæ percipientes: fratres, ne offenderentur, discedere iubent. Sicq; iste miserè in desperatione obiuit. Noctu paratum ipsi est sepulcrum. Cumq; manè Sacristanus aquam benedictam, priusquam corpus humaretur, foueæ infundere vellet, niger canis de ea profiliit: quo viso, frater Sacristanus aufugit territus, reliquis annuncians se dæmonem vidisse. Cui Iesuitæ aiebant: si illum aqua lustrali aspersisses, te terrere non potuisset. Ille verò respondit: Omnem etiam aquam in sepulcrum effudi, nihilominus me terruit.

Non minùs infelicitè Iesuita Clee, apostata, Lucernæ in Heluetia interiit.

Breuitè pleriq; Iesuitarum summa in desperatione pereunt. Ob quam etià causam, non facilè extraneos ad suos infirmos admittunt: ne videlicet illorum doctrina, vita, moribus, operibus & terminis vitæ offensi, falsam illorum doctrinam & hypocrisin deprehendentes, Ægyptum & Babylonem deferant, ab ipsis deficient, & Christianam fidem suscipientes saluentur.

Quamobrem vt historiam hanc, quam bona fide recitauì, sicuti eam & audiui & vidi, dum rebus Iesuitarum interfui, tandem concludam: omnes & singulos per Christi misericordiam & propriam animarum suarum salutem oratos & obtestatos volo, vt hosce socios, lupos & pseudopphetas, diuino nomine tectos, Iesuitas dico, fugiant, & omnibus quibuscunq; possunt modis deuient. Nam sunt Antichristi deuotioria mancipia: qui animas falsa doctrina inficiunt: qui corpora inutilibus macerationibus consumunt: qui in omni vita & Societate sua nihil quàm hypocritas agunt: qui ficta pictaq; quadam pietate, sanctulos se ostentant: qui in hac vltima mundi senecta, ceu nouissimi diaboli serui, omnes Antichristi Romani errores, nugas & idololatrias sanctificant.

Vt Iesuitæ Imò vt rem dicam proprijs verbis (quibus tamen veniam dari peto) omnia turpissima Papæ stercora, nescio quibus folijs inuoluta orbi Christiano pro aromatis vendunt, & per vim etià falsa pro veris Christianis obtrudunt, qui omnem Pontificis & asecularum eius, plusquam Sodomiticam turpitudinem, ceu res diuinas, defendere conantur: qui verbum Dei calumniantur: qui totam Trinitatem blasphemant: qui Christi personam discerpunt: qui Christi officium negant: qui testamentum filij Dei sacrilegè violant & mutilant: qui Baptismi virtutes sui ordinis ingressu annihilant: qui omnes fidei articulos corrumpunt: qui Legem Decalogi abolent & transgrediuntur, locoq; eius traditiones inutiles & impias Ecclesiæ obtrudunt: qui Ecclesiæ clauēs in tyrannidem vertunt: quorum deniq; proprium est Iudaizare, Gentilizare, Sodomizare & apertè Antichristianismum profiteri.

Taceo hîc damna, quæ Rebus pub. & œconomijs Christianis hæc Harpyæ inferunt, dum filios in parentes armant, eos ad religionem suam trahunt, & ita abalienant, vt etià parati sint fasciculos, & ligna ac lapides ad parietum trucidationem comportare, carnifices iuuare, vel etià spontè sese in parentum cædes offerre. Sicuti in Hispania nunc aliquoties

Franck.
Massæus.

ties factū ipsi Iesuitæ testantur. Taceo illos viduarum domos deuorare. Taceo illos clandestinos proditores Germaniæ dulcissimæ nostræ patriæ esse. Taceo illos adhuc vnicum destinatos, vt omnibus, quibuscunque possunt, artibus, Principes Euangelicos ac eorum subditos seducant, prodant, & perdant.

Deus qui in cœlis est illorum consilia dissipet. Christus Ecclesiæ suæ redemptor clementer nos ab hoc nouo dæmoniorum genere tueatur, & hanc pestem per Spiritus altissimi gratiam, quàm remotissimè extra vniuersam Germaniam abigat. AMEN.

FRANCOVRTI AD MOENVM,
Excudebat Iohannes Spies.

ANNO

M. D. XCIII.

